

MICHELLE MORAN

[iubiri şi destiñe]MICHELLE MORAN

CLEOPATRA

Moştenirea iubirii

Traducere din limba engleză Ana Dragomiresc

uPentru Matthew, amor meus, amicus meus

CRONOLOGIE

323 î.Hr. După moartea lui Alexandru cel Mare în Babilon, imperiul clădit de acesta începe să se destrame rapid. Ptolemeu, unul dintre generalii lui Alexandru Macedón, preia controlul Egiptului. Astfel începe dinastia Ptolemeilor, ce se va sfârşi cu Cleopatra Selene.

47 î.Hr. Iulius Cezar îl înfrânge pe Ptolemeu al XIII-lea în bătălia de pe Nil, iar Cleopatra a VlI-a este instalată pe tronul Egiptului. Mai târziu în acelaşi an, ea anunţă că i-a născut un fiu lui Cezar, pe Cezarion („micul Cezar"). Relaţia dintre Cleopatra şi Iulius Cezar va continua până la asasinarea acestuia.

46 î.Hr. Juba I, rege al Numidiei, se raliază cauzei pierdute a republicanilor în războiul lor împotriva lui Cezar. După dezastru-oasa bătălie de la Thapsus, regatul Numidia este anexat ca provincie romană, iar un

servitor primeşte instrucţiuni să-i ia viaţa lui Juba. Pruncul regelui, Juba al II-lea, este dus la Roma şi plimbat pe străzi în timpul triumfului[1] lui Cezar. Juba al II-lea este crescut de către Cezar şi sora acestuia, ajungând să aibă legături strânse cu tânărul moştenitor adoptat al împăratului, Octavian.

44 î.Hr. Asasinarea lui Iulius Cezar, urmată de o alianţă nestatornică: cel de-al doilea triumvirat, format din susţinătorii împăratului, Octavian, Marc Antoniu şi Lepidus. Cei trei se unesc pentru a înfrânge forţele ucigaşilor lui Cezar, conduse de Brutus şi Cassius, care au strâns o armată în Grecia.

---

1 În Roma antică, triumful reprezenta celebrarea unei victorii prin intrarea solemnă în oraş a comandantului biruitor, pe un car tras de patru cai albi şi însoţit de un cortegiu din care făceau parte senatorii, căpeteniile armatei şi prizonierii de război, aceasta fiind cea mai înaltă onoare acordată învingătorului. (n.tr.)

Zeiţă a căsătoriei, simbol al armoniei matrimoniale şi al fidelităţii casnice a femeii faţă de soţul ei, chiar şi după moartea acestuia. Mai târziu, Isis devine zeiţă sapienţială, posedând arta magiei, a tămăduirii, chiar şi a învierii din morţi. Este reprezentată ca o femeie cu coarne de vacă şi cu globul lunar pe cap, uneori ţinându-l în braţe pe fiul ei, Horus. (n.tr.)

42 i.Hr. După victoria împotriva forţelor lui Brutus şi Cassius în bătălia de la Philippi, cei trei membri ai celui de-al doile

aTriumvirat o iau pe căi diferite. Marc Antoniu își începe campania în provinciile estice, convocând-o la o întâlnire pe regina Egiptului.

41 î.Hr. întâlnirea dintre Marc Antoniu şi Cleopatra a Vll-a. Antoniu este atât de fermecat de ea, încât se întoarce în Alexandria pentru a-şi petrece iarna împreună, perioadă în care sunt concepuţi gemenii lor.

40 î.Hr. Naşterea Cleopatrei Selene şi a lui Alexandru Helios. în următorii opt ani, neîncrederea şi, în cele din urmă, ostilităţile dintre Octavian şi Marc Antoniu escaladează.

36 î.Hr. Triumviratul se destramă când Lepidus e îndepărtat de la putere de Octavian. Roma este guvernată acum de către Octavian şi Marc Antoniu. Naşterea lui Ptolemeu, cel de-al treilea şi ultimul copil al reginei Cleopatra cu Marc Antoniu.

31 î.HR. ARMATELE LUI MARC ANTONIU ŞI ALE CLEOPATREI SUNT ÎNFRÂNTE ÎN TIMPUL BĂTĂLIEI NAVALE DE LA ACTIUM DE CĂTRE TÂNĂRUL OCTAVIAN, SPRIJINIT DE GENERALUL MARCUS AGRIPPA.PERSONAJE

Agrippa. Generalul de încredere al lui Octavian; tată al Vipsaniei.

Alexandru. Fiu al reginei Cleopatra şi al lui Marc Antoniu; fratele geamăn al lui Selene.

Antonia. Fiica Octaviei şi a celui de-al doilea soţ al acesteia, Marc Antoniu.

Antyllus. Fiu al lui Marc Antoniu şi al celei de-a treia soţii a acestuia, Fulvia.

Claudia. Fiica Octaviei şi a primului ei soţ, Gaius Claudius Marcellus.

Drusus. Cel de-al doilea fiu al Liviei şi al primului ei soţ, Tiberius Claudius Nero.

Gallia. Fiica lui Vercingetorix, rege al galilor înfrânţi.

Juba al II-lea. Prinţ al Numidiei, fiu al înfrântului rege al Numidiei, Juba I.

Iulia. Fiica lui Octavian şi a primei lui soţii, Scribonia.

Cleopatra a VH-a. Regină a Egiptului, mama lui Cezarion, fiul lui Iulius Cezar, şi a copiilor lui Marc Antoniu: Alexandru, Selene şi Ptolemeu.

Livia. Soţia lui Octavian; împărăteasa Romei.

Mecenas. Poet; prieten al lui Octavian.

Marc Antoniu. Consul şi general roman.

Marcella. Cea de-a doua fiică a Octaviei şi a primului ei soţ, Gaius Claudius Marcellus.

Marcellus. Fiu al Octaviei şi al primului ei soţ, Gaius Claudius Marcellus.

Octavia. Sora lui Octavian; fosta soţie a lui Marc Antoniu.

Octavian. împărat al Romei; cunoscut drept Augustus începând din 16 ianuarie 27 î.Hr.
Ovidiu. Poet.
Ptolemeu. Fiul mai mic al reginei Cleopatra şi al lui Marc Antoniu.
Scribonia. Prima soţie a lui Octavian; mamă a Iuliei. **Selene.** Fiica reginei Cleopatra şi a lui Marc Antoniu. **Seneca cel Bătrân.** Orator şi scriitor.
Tiberius. Fiu al Liviei şi al primului ei soţ, Tiberius Claudius Nero. **Tonia.** Cea de-a doua fiică a Octaviei şi a lui Marc Antoniu.
Verrius. Renumit profesor eliberat din robie. **Vipsania.** Fiica lui Agrippa şi a primei lui soţii, Caecilia Attica. **Vitruvius.** Inginer şi arhitect; autor al lucrării *De architectura.*

CAPITOLUL I

Alexandria *12 august 30 î.Hr.*

în vreme ce aşteptam să sosească veştile, jucam zaruri. Am simţit perechea de cubuleţe de fildeş cum mi se lipeau de palmă în timp ce le aruncam.

- Ochi de şarpe, am spus, făcându-mi vânt cu mâna.

Nici măcar adierea brizei pe holurile din marmură ale palatului nostru nu ajuta prea mult la domolirea căldurii clocotitoare ce cuprinsese oraşul.

- E rândul tău, spuse Alexandru.

Când văzu că mama noastră nu răspunde, repetă:

- Mamă, e rândul tău.

Dar ea nu-l asculta. Stătea cu faţa întoarsă către mare, privind spre farul strămoşilor noştri, care fusese clădit pe partea estică a insulei Pharos. Eram cea mai mare familie din lume, iar arborele nostru genealogic îşi întindea rădăcinile tocmai până la Alexandru Macedon. Dacă tatăl nostru avea să triumfe în lupta împotriva lui Octavian, dinastia ptolemeică urma să domnească încă trei sute de ani. Dar dacă înfrângerile continuau...

- Selene, mi se plânse fratele meu, de parcă eu aş fi putut s-o fac pe mama să ne acorde atenţie.

- Ptolemeu, ia zarul, i-am spus aspru.

Ptolemeu, care avea doar şase ani, rânji.

- E rândul meu?

- Da, am minţit, iar când băiatul începu să râdă, vocea lui răsună pe coridoarele tăcute. I-am aruncat o privire lui Alexandru şi, poate pentru că eram gemeni, am ştiut ce gândea. Sunt sigură că nu ne-au părăsit, am şoptit.

Tu ce ai face dacă ai fi o servitoare şi ai şti că armata lui Octavian vine încoace

- ?Nu ştim dacă aşa e! am izbucnit, dar când pe holuri s-a auzit lipăitul unor sandale, mama s-a uitat în sfârşit înspre noi.

- Selene, Alexandru, Ptolemeu, treceţi în spate!

Ne-am abandonat jocul şi ne-am îngrămădit pe pat, însă nu erau decât servitoarele ei, Iras şi Charmion.

- Ce? Ce e? întrebă mama.
- Un grup de soldaţi!
- Oamenii cui?
- Ai soţului vostru, strigă Charmion. Lucra pentru familia noastră de douăzeci de ani şi niciodată n-o mai văzusem plângând. Dar când a închis uşa, am observat că avea obrajii uzi. Vin cu veşti, înălţimea Voastră, şi mă tem că...
- Opreşte-te! Mama închise ochii pentru o clipă. Spune-mi doar, mausoleul e pregătit?

Iras clipi pentru a-şi alunga lacrimile şi dădu din cap în semn de aprobare.

-Ultimele comori ale palatului sunt mutate înăuntru. Şi... şi rugul a fost clădit exact aşa cum aţi dorit.

M-am întins să-l iau de mână pe Alexandru.

- Nu există nici un temei pentru ca tatăl nostru să nu-i trimită înapoi de unde au venit. Are toate motivele să lupte.

Alexandru studie zarurile pe care le ţinea în palmă.

- La fel şi Octavian.

Amândoi ne-am uitat la mama noastră, regina Cleopatra a VH-a a Egiptului. Tot regatul o venera ca pe zeiţa Isis[1], iar când îi venea cheful, se îmbrăca precum Afrodita[1]. Dar, spre deosebire de o zeiţă reală, ea era muritoare, astfel încât puteam citi în ochii şi în mişcările trupului ei teama care pusese stăpânire pe ea. Când cineva bătu la uşă, ea se crispă toată. Deşi asta aşteptase, mama ezită înainte de a răspunde, uitându-se, în schimb, la fiecare dintre copiii ei. Toţi eram ai lui Marc Antoniu, însă numai Ptolemeu moştenise părul auriu al tatălui nostru. Eu şi cu Alexandru aveam buclele de un castaniu-închis ale mamei şi ochi căprui.

- Oricare ar fi veştile, să faceţi linişte, ne-a avertizat ea, iar când a strigat, cu voce calmă: „Intră", eu mi-am ţinut răsuflarea.

Unul dintre soldaţii tatălui meu îşi făcu apariţia, abia uitându-se în ochii ei.

-Ce s-a întâmplat? întrebă ea. E vorba despre Antoniu? Spune-mi că n-a fost rănit.

1 Zeiţă a frumuseţii (n.tr.)

- Nu, înălţimea Voastră.

Mama strânse în pumn perlele pe care le avea la gât, într-un gest de uşurare.

- Dar flota voastră a refuzat să intre în luptă, iar oamenii lui Octavian vor ajunge aici până la căderea nopţii.

Alexandru a tras brusc aer în piept, iar eu mi-am acoperit gura cu mâna.

-întreaga noastră flotă s-a întors? întrebă mama ridicând vocea. Oamenii mei au refuzat să lupte pentru regina lor?

Tânărul soldat îşi mută greutatea de pe un picior pe altul.

-Mai sunt încă patru legiuni de infanterie...

- Şi vor reuşi patru legiuni să ţină la distanţă întreaga armată a lui Octavian? strigă ea.

-Nu, înălţimea Voastră. Tocmai de aceea trebuie să fugiţi...

- Şi unde crezi că ne-am putea duce? întrebă ea. în India? în China? Soldatul iacu ochii mari şi, lângă mine, Ptolemeu începu să scâncească. Ordonă-le soldaţilor care au rămas să continue să adune în mausoleu toate lucrurile de valoare din palat, îl instrui ea pe bărbat.

- Şi generalul, înălţimea Voastră?

Eu şi Alexandru ne-am uitat la mama. Oare avea să-l cheme înapoi pe tatăl nostru? Urma să ne ridicăm împreună împotriva armatei lui Octavian?

Buza ei de jos tremură.

- Trimite-i vorbă lui Antoniu că suntem morţi.

Eu am tras aer în piept, iar Alexandru a strigat disperat:

- Mamă, nu!

însă privirea furioasă a mamei ne ţintui în loc.

- Ce-o să creadă tata? ţipă el.

- O să creadă că nu mai are nici un motiv să se întoarcă. Vocea mamei se înăspri. O să fugă din Egipt şi o să se salveze.

Soldatul şovăi.

- Şi ce plănuieşte să facă Maiestatea Voastră?

Simţeam lacrimile arzându-mi ochii, însă mândria mă împiedica să izbucnesc în plâns. Numai un copil plânge, iar eu aveam deja zece ani.

- Ne vom retrage în mausoleu. Octavian crede că poate să mărşăluiască prin Egipt şi să culeagă din palatul meu comorile Ptolemeilor ca pe nişte struguri, dar o să ard totul din temelii înainte de a-l lăsa să le atingă! Pregătiţi două care!

Soldatul se grăbi să facă ceea ce i se ceruse, dar pe holurile palatului, servitorii începuseră deja să dea bir cu fugiţii. Prin uşa deschisă, Alexandru strigă după ei:

- Laşilor! Laşilor!

însă nimeni nu-l băgă în seamă. Femeile plecau doar cu hainele de pe ele, ştiind că odată sosită armata lui Octavian, oamenii acestuia aveau să fie necruţători. Soldaţii cărau obiecte de preţ din fiecare încăpere, însă nu exista nici o garanţie că ele urmau să ajungă în mausoleu.

Mama se întoarse către Charmion.

-Nu trebuie să rămâi. Nimeni nu poate şti ce o să se întâmple la noapte.

Dar Charmion scutură curajoasă din cap.

- Atunci o să înfruntăm împreună necunoscutul.

Mama se uită apoi spre Iras. Fata avea doar treisprezece ani, însă privirea îi era hotărâtă.

- O să rămân şi eu, şopti ea.

- Atunci trebuie să împachetăm. Alexandru, Selene, luaţi numai câte un bagaj!

Am alergat pe coridoare, dar odată ajunşi în faţa camerei mele, Alexandru s-a oprit.

- Ţi-e frică?

Am dat din cap înspăimântată.

-Ţie?

- Nu cred că Octavian o să lase pe cineva în viaţă. I-am opus rezistenţă vreme de un an, şi mai ţii minte ce s-a întâmplat cu oraşul Metulus?

- Totul a fost incendiat. Până şi vitele şi câmpurile cu grâne. Dar n-a incendiat Segestica. Atunci când a cucerit-o, Octavian i-a lăsat în viaţă pe oamenii de acolo.

- Dar ce zici de conducătorii lor? mă provocă el. I-a ucis pe toţi.

- De ce ar vrea armata romană să le facă rău unor copii?

- Pentru că tatăl nostru e Marc Antoniu!

Am intrat în panică.

- Atunci cum rămâne cu Cezarion?

- El e fiul lui Iulius Cezar. Nimeni nu e într-un pericol mai mare ca el. De ce crezi că l-a trimis mama departe de aici?

Mi l-am imaginat pe fratele nostru fugind către India. Cum avea să ne mai găsească vreodată?

- Şi Antyllus? am întrebat în şoaptă.

Deşi tatăl nostru avusese copii cu toate cele patru neveste de dinainte, şi poate cu o duzină de amante, Antyllus era singurul frate vitreg pe care îl cunoscuserăm vreodată.

- Dacă Octavian e atât de nemilos pe cât se spune, o să încerce să-l omoare şi pe Antyllus. Dar poate că ţie o să-ţi cruţe viaţa. Eşti fată. Şi poate, când o să-şi dea seama cât de deşteaptă eşti...

Dar la ce foloseşte deşteptăciunea, dacă nu-i poate împiedica să ajungă până la noi?îmi curgeau lacrimi din ochi, dar de data asta nu-mi mai păsa că plânsul era un gest copilăresc.

Alexandru mă luă de după umeri, iar când Iras ne văzu stând pe hol, strigă:

-N-avem timp! Mergeţi şi împachetaţi!

Am intrat în camera mea şi am început să-mi caut imediat caietul cu schiţe. Apoi, mi-am umplut geanta cu călimări şi papirusuri. Când am aruncat o privire spre uşă, Alexandru stătea acolo împreună cu mama. Ea îşi schimbase chitonul grecesc cu ţinuta tradiţională a unei regine egiptene. O rochie diafană din mătase albastră cădea până la podea, iar la gâtul ei sclipeau şiraguri de perle rozalii. Pe frunte purta coroana cu vulturul de aur al lui Isis. Era o apariţie impresionantă în albastru şi auriu, dar, cu toate că ar fi trebuit să fie stăpână pe ea precum o regină, privirea i se oprea, alarmată, asupra fiecărui slujitor care trecea în fugă pe hol.

- E timpul să plecăm, spuse ea iute.

O duzină de soldaţi veneau în urma noastră, şi m-am întrebat ce li se va întâmpla după ce noi vom fi plecat. Dacă erau înţelepţi, aveau să-şi depună armele, însă nici aşa nu exista vreo garanţie că vieţile le vor fi cruţate. Tata ne spunea că Octavian măcelărea pe oricine îi stătea în cale, fără să ţină cont de nimic.

în curte ne aşteptau două care.

- Vino cu mine! îmi spuse Alexandru.

Am ocupat aşadar amândoi acelaşi car, împreună cu Iras, iar când caii au început să se mişte, fratele meu m-a luat de mână. Am trecut în goană de porţi, iar din Portul Regal am auzit pescăruşii strigându-se unul pe altul, năpustindu-se şi plonjând în valuri. Am inspirat aerul sărat, apoi am expirat iute, în timp ce privirea mi se limpezea în lumina orbitoare a soarelui. Locuitorii Alexandriei ieşiseră cu miile pe străzi. Fratele meu mă strânse şi mai tare de mână. Nimeni nu putea spune ce aveau de gând să facă oamenii aceia. Dar ei stăteau la fel de neclintiţi ca nişte trestii, înşiraţi pe marginea drumului ce lega palatul de mausoleu. Se uitau la carele noastre ce treceau pe lângă ei, apoi, unul câte unul, căzură în genunchi.

Alexandru se întoarse către mine.

- Ar trebui să fugă! Ar trebui să plece cât mai departe cu putinţă!

- Poate nu le vine să creadă că armata lui Octavian se apropie.

- Cu siguranţă ştiu asta. Tot palatul ştie.

- Atunci rămân din cauza noastră, încredinţaţi că zeii ne vor auzi rugile.

Fratele meu scutură din cap.

însemnă că sunt nişte proşti, zise el cu amărăciune.Domul ce acoperea mausoleul familiei se înălţa la orizont, cocoţat pe muchia rotunjită a promontoriului Lochias. în vremurile bune, veniserăm aici pentru a-i vedea pe constructori la lucru, iar acum încercam să-mi imaginez cum avea să fie locul fără zgomotul ciocanelor şi murmurul lucrătorilor. „Singuratic", m-am gândit, „şi înspăimântător". în interiorul mausoleului, o sală susţinută de coloane ducea către o cameră în care erau aşezate sarcofagul mamei şi cel al tatei. Un şir de trepte urca din această încăpere către cele de la nivelul următor, acolo unde soarele strălucea prin ferestrele deschise, însă nici o rază de lumină nu pătrundea în camerele de jos, iar gândul de a intra în ele mă făcu să mă cutremur. Caii se opriră brusc în faţa uşilor din lemn, şi soldaţii se dădură la o parte pentru a ne face loc.

- înălţimea Voastră! spuseră ei îngenunchind în faţa reginei lor. Ce porunciţi?

Mama îl privi în ochi pe cel mai bătrân dintre bărbaţi.

- Avem vreo şansă să-i înfrângem? întrebă ea deznădăjduită.

Soldatul se uită în jos.

- îmi pare rău, înălţimea Voastră.
- Atunci, plecaţi!

Bărbatul se ridică uluit.

- Şi... şi războiul?
- Care război? întrebă mama cu amărăciune. Octavian a câştigat, şi în vreme ce poporul meu scurmă în pământ şi face plecăciuni la picioarele lui, eu voi aştepta aici ca să negociez condiţiile capitulării mele.

Din cealaltă parte a curţii, preotesele începură să anunţe printre ţipete apropierea soldaţilor lui Octavian, moment în care mama se întoarse către noi.

- înăuntru! strigă ea. Toată lumea înăuntru!

Am aruncat o ultimă privire în urmă, la feţele înspăimântate ale soldaţilor, apoi ne-am năpustit în interior. în mausoleu, căldura verii dispăru, iar ochii mei se obişnuiră treptat cu întunericul. Lumina ce pătrundea prin uşa deschisă cădea asupra comorilor care fuseseră luate din palat. Monede din aur şi argint sclipeau în cufere de fildeş, iar perle rare stăteau înşirate pe patul greu, din lemn de cedru, care fusese aşezat între cele două sarcofage. Iras tremura în mantia ei lungă din pânză de in, şi, în vreme ce Charmion cerceta lemnele stivuite în cerc în jurul sălii, ochii începură să i se umple de lacrimi.

- închideţi uşile! porunci mama. încuiaţi-le cât puteţi de bine!

-Cum rămâne cu Antyllus? întrebă îngrijorat Alexandru. El se
lupta...

- A fugit împreună cu tatăl vostru!

După ce uşile se închiseră cu zgomot, Iras trase zăvorul de fier. Apoi, dintr-odată, se lăsă linişte. în cameră nu se mai auzea decât trosnetul torţelor. Ptolemeu începu să plângă.

- Taci din gură! se răsti mama.

M-am apropiat de pat şi l-am luat pe Ptolemeu în braţe

.-N-are de ce să-ţi fie frică, i-am promis. Uite, am adăugat cu blândeţe, suntem cu toţii aici.

- Unde e tata? strigă el.

L-am mângâiat pe braţ.

- O să vină.

Dar ştia că mint, iar plânsetele lui crescură în intensitate şi se transformară în vaiete ascuţite de groază.

- Tată! se tângui el. Tată!

Mama traversă încăperea până la pat şi îl lovi peste feţişoară, făcându-l să amuţească de spaimă. Mâna ei lăsă o urmă pe obrazul lui gingaş, iar lui Ptolemeu începu să-i tremure buza. înainte să izbucnească din nou în plâns, Charmion mi-l luă din braţe.

- îmi pare rău, am spus repede. Am încercat să-l fac să tacă.

Mama urcă scara de marmură ce ducea la al doilea nivel, iar eu m-am alăturat lui Alexandru pe treapta de jos. El clătină din cap către mine.

- Vezi ce se întâmplă dacă eşti blândă? zise fratele meu. Ar fi trebuit să-l plezneşti.

- E doar un copil!

- Iar mama noastră se luptă pentru coroana ei. Cum crezi că se simte când îl aude plângând după tata?

Mi-am cuprins genunchii cu braţele şi m-am uitat la mormanele de lemne.

- Nu o să dea cu adevărat foc mausoleului. Vrea doar să-l sperie pe Octavian. Se spune că oamenii lui n-au mai fost plătiţi de un an. El are nevoie de ea. Are nevoie de toate astea.

Dar fratele meu nu-mi răspunse. Ţinea în mâini o pereche de zaruri, scuturându-le iar şi iar.

- încetează! am izbucnit, enervată.

- Ar trebui să te duci la ea.

M-am uitat în susul scării ce ducea la nivelul al doilea, acolo unde mama stătea aşezată pe o canapea din lemn sculptat. Rochia de mătase îi flutura în adierea caldă a brizei, în timp ce stătea cu privirea aţintită spre mare.

- O să se înfurie.

- Pe tine nu se înfurie niciodată. Tu eşti „micuţa ei lună".

în vreme ce Alexandru Helios fusese botezat după numele soarelui, eu îmi primisem numele de la lună. Deşi mama spunea întotdeauna că „micuţa ei lună" nu poate să facă nimic greşit, acum şovăiam.

- N-o poţi lăsa să stea acolo de una singură, Selene. E speriată.

Am urcat treptele, dar mama nu s-a întors. Mănunchiuri de perle

sclipeau în părul ei împletit, iar deasupra lor, coroana cu vultur îşi îndrepta ciocul înspre valuri, de parcă şi-ar fi dorit să-şi ia avânt şi să zboare. M-am aşezat lângă ea pe canapea şi am văzut la ce se uita.întinderea albastră era presărată cu sute de nave ce se legănau. Toate se îndreptau către Portul întoarcerilor Fericite. Nu se dădea nici o bătălie. Nu se opunea nici o rezistenţă. Cu un an în urmă, flota noastră suferise o înfrângere teribilă la Actium, iar acum se predase.

- E doar un băietan, spuse mama, fără a se uita la mine. Dacă are impresia că poate păstra jumătatea lui Antoniu din Roma, e un prost. Nu a existat bărbat mai puternic decât Iulius, şi cu toate astea, romanii l-au lăsat mort pe podeaua Senatului.

- Credeam că tata a fost cel mai puternic bărbat al Romei.

Mama se întoarse. Ochii ei erau de un căprui atât de deschis, încât păreau aproape aurii.

- Iulius a iubit puterea mai mult decât orice altceva. Tatăl tău iubeşte doar cursele de cai şi vinul.

- Şi pe tine.

Colţurile buzelor ei se lăsară în jos.

-Da.

îşi întoarse privirea spre mare. Norocul le surâsese pentru întâia dată Ptolemeilor dinspre mare, odată cu moartea lui Alexandru cel Mare. în vreme ce imperiul se destrăma, vărul mamei, Ptolemeu, navigase către Egipt şi, mai târziu, se înscăunase rege. Acum, aceeaşi mare ne schimba din nou destinul.

- I-am dat de ştire lui Octavian că sunt dispusă să negociez. I-am trimis chiar şi sceptrul meu, însă nu mi-a dat nimic în schimb. Nu va mai exista o reconstruire a Tebei.

Cu şaisprezece ani înainte de naşterea ei, Teba fusese distrusă de Ptolemeu al IX-lea, atunci când oraşul se răzvrătise. Fusese visul ei s-o reclădească.

- Aceasta va fi ultima mea zi pe tronul Egiptului.

Tonul ei categoric era înspăimântător.

- Atunci, ce speranţă ne-a mai rămas? am întrebat.

- Se spune că Octavian a fost crescut de sora lui Iulius. Poate că va dori să-l vadă pe fiul lui Iulius pe tron.

- Dar unde crezi că se află Cezarion acum?

Ştiam că-l vedea cu ochii minţii pe Cezarion, cu umerii lui laţi şi cu zâmbetul frapant.

- în Berenice, cu profesorul lui, aşteptând un vas care să-l ducă în India, spuse ea plină de speranţă.

După bătălia de la Actium, fratele meu mai mare evadase, iar prinţesa Iotapa, care îi fusese promisă de soţie lui Alexandru, fugise înapoi în Media. Eram precum frunzele suflate de vânt.

Mama îmi observă expresia de pe chip şi îşi scoase colierul din perle rozalii.

El m-a ocrotit întotdeauna, Selene. Acum vreau să te apere pe tine. Mi-l trase peste cap, iar pandantivul din aur, cu pietre mici de onix, se lipi rece de pieptul meu. Atunci mama îşi încordă spatele pe canapeaua din lemn. Ce-a fost asta?Mi-am ţinut răsuflarea şi, dincolo de zgomotul valurilor ce se spărgeau, am auzit oameni bătând în uşa de sub noi.

- El e? a strigat mama, iar eu m-am luat după marginea din mătase a rochiei ei până la baza scărilor.

Alexandru stătea în faţa uşii, cu chipul cenuşiu.

- Nu, e tata, spuse el, dar întinse mâinile pentru a o ţine la distanţă înainte ca mama să se poată apropia mai mult.
- A încercat să se sinucidă, mamă. E pe moarte!
- Antoniu! ţipă mama şi îşi lipi faţa de grilajul din metal al uşii. Antoniu, ce-ai făcut?

Eu şi Alexandru nu puteam auzi vorbele tatei. Mama clătina din cap.

-Nu, zise ea, nu pot... Dacă deschid această uşă, oricare dintre soldaţii tăi ne-ar putea răpi pentru răscumpărare.

- Te rog! strigă Alexandru. E pe moarte!

-Dar dacă deschide uşa... începu Charmion.

- Atunci foloseşte fereastra! am exclamat.

Mama deja se gândise la asta. în timp ce urca în grabă scările, toţi cinci ne-am luat după ea. Mausoleul nu era terminat, căci nimeni n-ar fi putut prevedea că va fi trebuincios atât de curând. Lucrătorii lăsaseră în urmă unelte, iar mama strigă:

- Alexandru, funia!

Deschise cu putere obloanele cu zăbrele ale ferestrei ce dădea către Templul lui Isis. Dedesubt, valurile se izbeau de canaturile estice ale clădirii. N-aş putea spune cât i-a luat mamei să facă aproape imposibilul. Sigur, îi avea pe Alexandru şi pe Iras care s-o ajute. Dar de îndată ce targa însângerată a tatălui nostru, aflată jos, pe pământ, fu legată cu frânghia, ea îl ridică de-a lungul a două etaje şi îl mută pe podeaua mausoleului.

Eu stăteam cu spatele lipit de zidul din marmură. Ţipetele vesele ale pescăruşilor de afară se pierduseră în depărtare, odată cu valurile, cu soldaţii şi servitorii. Nimic nu mai exista, în afara tatălui meu şi a tăieturii sângerânde dintre coastele lui, unde îşi împlântase propria sabie. Auzeam răsuflarea întretăiată a lui Alexandru, însă nu puteam să-l văd. Nu mă uitam decât la mâinile mamei, care, pătate de sânge, se desprinseseră de pe tunica tatei.

Antoniu! striga ea. Antoniu! îşi lipi obrazul de pieptul lui. Ştii ce mi-a promis Ovidiu după bătălia de la Actium? Că dacă te ucid, mă va lăsa să-mi păstrez tronul. Dar n-am vrut s-o fac. N-am vrut! Devenea isterică. Şi acum... ce-ai făcut?Pleoapele lui se mişcară. Nu-l mai văzusem niciodată pe tata cuprins de durere. El

era Dionisos[1], un uriaş, mai mare, mai rapid, mai puternic, cu un râset mai răsunător şi cu un zâmbet mai luminos decât orice om care îi stătea alături. însă pielea lui bronzată devenise palidă, iar părul îi era ud de transpiraţie. Părea un străin fără hainele sale greceşti şi coroana de fildeş pe cap, precum un soldat roman muritor, care se chinuieşte să vorbească.

- Mi-au spus că sunteţi morţi.
- Pentru că eu le-am cerut asta. Astfel încât să fugi, nu să te sinucizi. Antoniu, nu s-a terminat!

Dar lumina din ochii lui devenea tot mai slabă.

- Unde sunt soarele şi luna mea? şopti el.

Alexandru mă conduse spre el. Nu cred că aş fi reuşit să traversez încăperea fără ajutorul lui.

Ochii tatei se opriră asupra mea.

-Selene... Inspiră adânc de câteva ori. Selene, îi aduci nişte vin tatălui tău?

- Tată, nu există vin în mausoleu.

Dar el nu păru să înţeleagă ce-i spuneam.

- Nişte vin bun de Chianti, continuă el, iar mama izbucni în hohote. Nu plânge! îi atinse cu tandreţe părul împletit. Mă transform, în sfârşit, în Dionisos.

Mama plângea zgomotos, iar el găsi destulă putere încât să-i strângă mâna într-a lui.

-Am nevoie să rămâi în viaţă, îl imploră ea, însă tata închisese deja ochii. Antoniu! ţipă mama. Antoniu!

Dincolo de uşile mormântului nostru, îi puteam auzi pe soldaţii romani apropiindu-se. Scandările lor răsunau peste apă, iar mama se agăţă de trupul tatei, strângându-l la piept şi rugând-o pe Isis să-l aducă înapoi.

- Ce se aude? întrebă cu teamă Alexandru.
- *Evocatio,* şopti Charmion. Soldaţii lui Octavian înalţă rugi către zeii noştri pentru ca aceştia să schimbe tabăra şi să-i accepte ca fiind conducători de drept.
- Zeii n-or să ne abandoneze niciodată! strigă mama, înspăimân- tându-l pe Ptolemeu cu furia ei.

---

1 În mitologia greacă, zeul vinului şi al viţei-de-vie, cunoscut de către romani sub numele de Bachus. (n.tr.)

Mantie largă şi lungă, fără mâneci, pe care romanii o purtau peste tunică, înfăşurată pe corp, pornind de la umărul stâng şi lăsând descoperit braţul şi umărul drept. *Toga virilis* sau *toga pura* era destinată bărbaţilor şi băieţilor trecuţi de vârsta pubertăţii, (n.tr.)

Loc unde se antrenau sportivii pentru jocurile publice, dar şi spaţiu de socializare şi de dezbateri intelectuale, în Grecia antică. Conceptul a fost preluat de romani pe vremea împăratului Nero. (n.red.)

Băiatul îşi îngropă capul în poala lui Charmion, în timp ce mama se ridica în picioare. Sângele tatei i se îmbibase în mătasea albastră a rochiei, întinzându-se pe piept, braţe şi chiar pe părul împletit.

- Luaţi-o pe scări în jos! porunci ea. Dacă vor încerca să dărâme uşa, vom da foc fiecărei aşchii de lemn din camera aia!

Am lăsat trupul tatei pe targă, însă eu m-am întors pentru a mă asigura că nu mai mişcă.

-S-a dus, Selene.

Fratele meu plângea.

- Dar dacă...?

- S-a dus. Şi numai zeii ştiu care este soarta lui Antyllus.

Am simţit un nod în gât, ca şi cum aerul pe care îl respiram se rarefiase brusc. în capul scărilor, mama le dădea pumnale lui Charmion şi lui Iras.

-Rămâneţi aici şi vegheaţi ferestrele, le ordonă ea. Dacă vor forţa intrarea, ştiţi ce aveţi de făcut!

Eu şi fraţii mei am urmat paşii însângeraţi ai mamei până la primul etaj. Afară, soldaţii băteau în poartă şi, unul câte unul, îşi lipeau feţele de grilaj.

- Staţi în spatele meu, ne instrui mama.

Am făcut aşa cum ni s-a spus, iar în clipa în care mama s-a apropiat de uşă, eu mi-am înfipt unghiile în braţul lui Alexandru. Când ea îşi făcu apariţia în faţa grilajului, se auziră voci înfundate, apoi un bărbat aflat de partea cealaltă îi ceru să se predea. Ea îşi ridică bărbia astfel încât ochii de cornalină ai vulturului să privească drept în cei ai soldatului roman.

- Mă voi preda, îi spuse ea printre barele de fier, când Octavian îmi va da cuvântul că Cezarion va stăpâni regatul Egiptului.

Ne-am apropiat de uşă pentru a auzi răspunsul soldatului.

- Nu vă pot da această asigurare, înălţimea Voastră, dar puteţi avea încredere că Octavian vă va trata atât cu respect, cât şi cu clemenţă.

- Nu-mi pasă de clemenţă! strigă ea. Cezarion e fiul lui Iulius Cezar şi moştenitorul de drept al tronului. Ptolemeii au condus Egiptul vreme de aproape trei sute de ani. Ce propuneţi? Să-i lăsăm pe romani să domnească? Să ardem Biblioteca din Alexandria şi să comitem crime pe străzile celui mai măreţ oraş al lumii? Credeţi că poporul va îngădui aşa ceva?

-Supuşii voştri deja se calcă în picioare pentru a-şi arăta respectul faţă de Cezar Octavian.

Mama se dădu în spate, ca şi cum bărbatul aflat de cealaltă parte a uşii ar fi pleznit-o.

- Şi-a luat numele lui Iulius?

- Este fiul adoptat şi moştenitorul lui Gaius Iulius Cezar.
- Iar Cezarion e fiul de sânge al lui Cezar! Ceea ce îi face fraţi.

Niciodată nu privisem lucrurile astfel, iar când am înaintat pentru

a mă uita pe furiş la chipul soldatului de la fereastră, un braţ de bărbat îmi cuprinse talia şi am simţit la gât răceala unui vârf de metal.

-Mamă! am ţipat, dar înainte ca Alexandru să poată sări în faţă pentru a mă apăra, un şir de soldaţi coborâră treptele de la etajul al doilea. Intraseră prin fereastra deschisă. Doi dintre ei le ţineau pe Iras şi pe Charmion, iar un al treilea îl ameninţa cu arma pe Ptolemeu.

Mama îşi scoase din teacă pumnalul pe care îl avea prins în talie, însă un roman cu umeri laţi o apucă de încheietură, în timp ce un altul descuia uşa.

- Dă-mi drumul!

Vocea mamei răsună ca un avertisment tăios, însă, cu toate că ea nu avea puterea de a le porunci soldaţilor romani, odată ce bărbatul o dezarmă, îi eliberă încheietura. Era un om de statura tatălui meu, cu picioare musculoase şi cu piept puternic. Ar fi putut să-i rupă braţul mamei, dacă ar fi vrut. M-am întrebat dacă el era Octavian.

- Duceţi-i la palat. Vorbea pe un ton încordat. Cezar va dori s-o vadă înainte de a le vorbi oamenilor din Alexandria.

Mama îşi ridică bărbia.

- Cine eşti tu? întrebă.
- Marcus Agrippa. Fost consul al Romei şi comandant suprem al flotei lui Cezar.

Din cealaltă parte a încăperii, Alexandru se uită la mine. Agrippa era generalul care îl învinsese pe părintele nostru la Actium. El era secretul din spatele fiecărui succes militar al lui Octavian şi omul de care tata se temuse cel mai mult. Avea un chip rotund şi, cu toate că ştiam din descrierile tatei că împlinise deja treizeci şi unu sau treizeci şi doi de ani, părea mult mai tânăr.

- Agrippa! Mama îi rosti numele cu glas mângâietor, ca de mătase, îi vorbi în latină, dar, deşi cunoştea perfect opt limbi, cuvintele îi ieşiră cu accent. Vezi comorile astea? Arătă către pieile de leopard de pe podea şi către cuferele grele, făurite din aur şi argint, care aproape că acopereau covoarele. Pot fi ale tale. întreg Egiptul poate fi al tău, dacă doreşti. De ce să i-l dai lui Octavian, când tu eşti cel care l-a învins pe Antoniu?

Dar Agrippa miji ochii.

- îmi propui să-l trădez pe Cezar împreună cu tine?

- Nu spun decât că, alături de mine, vei fi acceptat de popor ca faraon. Nu va exista nici un război. Nici o vărsare de sânge. Am putea domni ca Hercule şi Isis.

Bărbatul care mă ţinea de braţ chicoti uşor, iar ochii mamei se îndreptară către el.

- Îi ceri lui Agrippa să-l trădeze pe Octavian, zise acesta. La fel de bine ai putea să-i ceri mării să nu mai întâlnească ţărmul.

Agrippa strânse între degete mânerul săbiei.

-E disperată şi nu ştie ce spune. Stai aici cu comoara, Juba...

- Juba. Mama pronunţă numele cu cea mai mare silă de care era în stare. Te cunosc. Făcu un pas în faţă, iar Juba îmi dădu drumul, însă nu aveam unde să mă duc. Mausoleul era înconjurat de soldaţii lui Octavian. M-am aşezat lângă Alexandru, în vreme ce mama avansa către bărbatul care îşi purta părul negru mai lung decât orice roman. Mama ta a fost grecoaică, iar tatăl tău şi-a pierdut regatul în faţa lui Iulius Cezar. Iar acum, uită-te la tine! Îşi mută privirea de la cuirasa lui din piele la sabia lui cu două tăişuri. Ai devenit un roman. Ce mândri ar fi fost de tine!

Juba îşi încleştă maxilarul

- .Dacă aş fi în locul tău, mi-aş păstra discursurile pentru Octavian.
- Atunci, el de ce nu e aici? întrebă mama. Unde e acest măreţ cuceritor de regine?
- Poate că aruncă o privire prin noul lui palat, zise Juba, iar sugestia îi răpi mamei toată încrederea în sine.

Ea se întoarse către Agrippa.

- Nu mă duce la el.
- Nu am de ales.
- Cum rămâne cu soţul meu?

Se uită spre capătul de sus al scărilor, acolo unde trupul tatei zăcea luminat de soarele după-amiezii.

Agrippa se încruntă, poate pentru că romanii nu recunoşteau căsătoria părinţilor mei.

- Va avea parte de o înmormântare demnă de un consul.

-Aici? în mausoleul meu?

Agrippa dădu din cap în semn de aprobare.

- Dacă asta îţi e dorinţa.
- Şi copiii mei?
- Vor veni cu tine.

-Dar cum rămâne cu... cum rămâne cu Cezarion?

Am văzut privirea pe care Agrippa i-a aruncat-o lui Juba şi am simţit cum mi se strânge inima.

- îl poţi întreba tu însăţi pe Cezar ce se va alege de el.

Capitolul 2

Mama se plimba încolo şi încoace prin cameră. îşi schimbase rochia pătată de sânge cu una în nuanţe de purpuriu şi auriu, culori ce aveau să-i amintească lui Octavian că ea era încă regina Egiptului. Dar nici măcar noul colier din perle pe care îl purta la gât nu putea să ascundă faptul că era o prizonieră. Panaşurile roşii de pe coifurile soldaţilor romani fluturau în bătaia vântului dinaintea fiecărei ferestre, iar când mama încercase să deschidă uşa camerei sale, văzuse că soldaţii erau postaţi şi acolo.

Eram ţinuţi ostatici în propriul palat. Pe holurile pe care altădată răsunau cântecele tatălui meu se auzeau acum comenzile aspre ale unor oameni grăbiţi. Iar curţile, peste care începuse să se lase seara, nu mai erau pline de sporovăielile servitorilor. Nu aveau să mai existe cine festive pe barje luminate de lumânări şi nu aveam să mai stau vreodată în poala tatei, pentru ca el să ne spună din nou povestea marşului său triumfal prin Efes. Aşezată pe patul mamei, m-am tras mai aproape de Alexandru şi de Ptolemeu.

- Ce mai aşteaptă? se întreba mama plimbându-se dintr-o parte într-alta a încăperii, până ce mi s-a făcut rău privind-o. Vreau să ştiu ce se petrece afară!

Charmion şi Iras o implorară să se aşeze. îmbrăcate în tunicile lor albe, simple, şi înghesuite una în cealaltă pe lunga

canapea albastră a mamei, îmi aminteau de nişte gâşte. „Gâşte care nu ştiu că au fost închise în ţarc pentru a fi măcelărite." Altfel, de ce ne-ar fi ţinut Octavian sub pază?

- O să ne omoare, am şoptit. Nu cred că o să ne elibereze vreodată.

Se auzi o bătaie în uşă, iar mama încremeni. Traversă încăperea şi
deschise.

- Ce e? se răsti ea, privind chipurile celor trei bărbaţi din faţa ei. Unde e?

Dar Alexandru se ridică de pe pat cu mişcări stângace.

-El e! spuse, şi arătă cu degetul spre bărbatul care stătea între Juba şi Agrippa.

Mama făcu un pas în spate. Bărbatul blond cu ochi cenuşii purta doar o simplă *toga virilis*[1]. Deşi sandalelor lui le fusese adăugată piele suplimentară pentru a-l face să pară mai înalt, nu semăna deloc cu omul care fusese tata. Era slab, fragil, la fel de uşor de uitat precum miile de scoici albe pe care marea le aduce zilnic la ţărm. Dar ce alt om ar fi purtat inelul cu sigiliu al lui Iulius Cezar?

- Aşadar, tu eşti Octavian?

Mama îi vorbi în greacă. Era limba cu care se născuse, limba corespondenţei oficiale în Egipt.

- Nu ştii deloc latină? o întrebă Juba.
- Ba da. Mama zâmbi. Dacă asta preferă.

Dar ştiam ce gândea. Alexandria avea cea mai mare bibliotecă din lume, una chiar mai vastă decât cea din Pergam, iar acum aceasta urma să-i aparţină în întregime unui bărbat care nici măcar nu vorbea limba greacă.

- Aşadar, tu eşti Octavian? repetă ea în latină.

Cel mai scund dintre cei trei făcu un pas înainte.

- Da. Şi presupun că tu eşti regina Cleopatra.
- Depinde, spuse mama în timp ce se aşeza. Mai sunt regină?

Deşi Juba zâmbea, Octavian nu făcu decât să strângă din buze.

- Pentru moment. îmi permiteţi să mă aşez?

Mama întinse mâna către canapeaua învelită în mătase albastră pe care stăteau Iras şi Charmion. Acestea se ridicară imediat şi ni se alăturară mie şi fraţilor mei pe pat. Dar Octavian nu aruncă nici măcar o privire în direcţia noastră. Nu avea ochi decât pentru mama, de parcă ar fi bănuit că ea ar putea să-şi întindă o pereche de aripi ca acelea de pe coroană şi să-şi ia zborul. Se aşeză, în vreme ce însoţitorii lui rămaseră în picioare.

- Aud că ai încercat să-mi seduci generalul.

Mama îi azvârli o căutătură înveninată lui Agrippa, dar nu negă.

- Nu mă miră. Ţi-a mers cu unchiul meu. Apoi cu Marc Antoniu. Dar Agrippa e un alt fel de om.

Toţi cei din cameră se uitară la general şi, cu toate că puterea regilor se sprijinea pe umerii lui, acesta îşi feri privirea.

-Nu există cineva mai modest ori mai loial decât Agrippa. El nu m-ar trăda niciodată, spuse Octavian. Nici prinţul Juba n-ar face-o. Probabil ştii că tatăl său a fost cândva regele Numidiei, dar când a pierdut lupta împotriva lui Iulius Cezar, l-a dat Romei pe fiul său cel mai mic, după care şi-a luat viaţa.Mama îşi îndreptă spatele.

- Ăsta e felul tău de a-mi spune că îmi voi pierde tronul? Octavian rămase tăcut.

- Cum rămâne cu Cezarion?

- Mă tem că nici fiul tău nu va putea să urce pe tron, răspunse el simplu.

Obrajii ei se făcură livizi. -De ce?

- Pentru că Cezarion e mort. La fel şi Antyllus.

Mama îşi încleştă degetele de braţele scaunului, iar eu îmi acoperii gura cu mâinile.

- Totuşi, adăugă Octavian, voi îngădui să fie îngropaţi împreună cu Marc Antoniu în mausoleul pe care l-ai pregătit.

- Cezarion! strigă mama, în timp ce bărbatul îşi întorcea privirea. Nu Cezarion!

Preferatul ei. Preaiubitul ei. în vocea ei se simţeau durerea, şi trădarea, şi suferinţa profundă a unei mame, iar atunci am ştiut că *evocatio* funcţionase. Zeii abandonaseră cu adevărat Egiptul în favoarea Romei. Am început să plâng, cu faţa ascunsă în palme, în timp ce mama îşi sfâşia nebuneşte hainele.

-Opreşte-o! porunci Octavian ridicându-se mânios de pe canapea. Agrippa o apucă de braţe, însă mama scutură sălbatic din cap. -*Erafratele* tău! strigă ea. Copilul lui Iulius Cezar. înţelegi ce-ai făcut? Ţi-ai ucis propriul frate!

- Iar tu ţi-ai ucis propria soră, răspunse cu răceală Octavian.

Mama încercă să îl lovească cu picioarele, însă bărbatul se retrase cu
uşurinţă din calea furiei sale.

- Peste trei zile, voi naviga împreună cu tine şi cu copiii tăi spre Roma, unde veţi lua parte la sărbătorirea triumfului meu.

- N-am să mă las niciodată plimbată pe străzile Romei! Octavian îi aruncă o privire piezişă lui Juba, apoi se pregăti să plece.

Când ajunse lângă uşă, mama strigă:

- Unde te duci?

- La mormântul lui Alexandru, cel mai mare cuceritor al lumii. Apoi la *gymnasium*[1], unde mă voi adresa poporului meu. Se întoarse, iar ochii lui cenuşii se opriră asupra mea. Să vină oare şi copiii tăi?

M-am ridicat iute de pe pat şi am căzut în genunchi la picioarele mamei, cuprinzându-i-le cu braţele.

Nu ne trimite cu el. Te rog, mamă, te rog!Ea tremura necontrolat, dar în loc să-şi coboare privirea spre mine, se uita la Octavian. Ceva se întâmplă între ei, iar mama dădu din cap în semn de încuviinţare.
- Da. I-ai pe copiii mei cu tine.
- Nu! am ţipat. N-am să mă duc!
- Vino, zise Juba, însă mi-am smuls braţul din strânsoarea lui.
- Nu ne obliga să mergem cu el! am ţipat. Te rog!

Ptolemeu plângea, iar Alexandru o implora.
în cele din urmă, mama şi-a azvârlit braţele în aer şi a urlat:
- Plecaţi! Iras, Charmion, scoateţi-i de aici!

N-am înţeles ce se petrecea. Charmion ne împinse către uşă, acolo unde mama îl îmbrăţişă pe Alexandru. Apoi veni la mine, îmi atinse colierul şi îşi trecu mâinile peste părul meu, obrajii şi braţele mele.
- Mamă, am spus plângând.
- Şşt! îmi puse un deget pe buze, după care îl luă pe Ptolemeu în braţe, îngropându-şi faţa în buclele lui moi. Am fost surprinsă să-l văd pe Octavian aşteptând atât de răbdător. Tu să asculţi de tot ce spune Cezar, îl povăţui ea pe Ptolemeu. Iar tu să faci ce ţi se zice, Selene. Se întoarse către fratele meu geamăn. Alexandru, ai grijă. Veghează asupra lor.

Mama se ridică şi, înainte ca expresia de pe chip s-o trădeze complet, Charmion închise uşa, lăsându-ne pe noi, copiii, singuri cu duşmanii noştri.
- Mergeţi pe lângă mine şi tăceţi din gură, spuse Agrippa. Ne vom duce mai întâi la mormântul lui Alexandru, apoi la *gymnasium*.

Eu îl ţineam pe Ptolemeu de o mână, Alexandru de cealaltă, şi în timp ce străbăteam culoarele, aveam impresia că ne aflam într-un palat străin. Romanii ocupaseră fiecare încăpere, căutând comorile cu care să-i umple vistieria lui Octavian. Scaunele din lemn de cedru sculptat, care împodobiseră cele mai mari camere ale noastre dispăruseră, la fel ca tot ce mai rămăsese în încăperi. Canapele îmbrăcate în mătase, perne, vaze de abanos pe trepieduri înalte din argint.

I-am şoptit lui Alexandru în greacă:
- De unde ştie că oamenii nu fură lucrurile pentru ei înşişi?
- Fiindcă nici unul n-ar fi atât de prost, răspunse Juba, vorbind limba greacă fără cusur.

în privirea lui Alexandru se citi avertismentul.
Pentru prima dată, Octavian se uită la noi.
- Gemenii sunt nişte copii frumoşi, nu-i aşa? Cred că seamănă mai mult cu mama lor decât cu tatăl. Aşadar, tu eşti Alexandru Helios?

Fratele meu dădu din cap.
- Da, dar mi se zice Alexandru, înălţimea Voastră.
- Nu e un rege, îl corectă Juba. Noi îi spunem Cezar.

Alexandru se înroşi, iar mie mi se făcu rău la gândul că stătea de

- vorbă cu bărbatul care ne omorâse fraţii.Da, Cezar.
- Iar sora ta?
- Ea e Cleopatra Selene. Dar îşi spune Selene.
- Soarele şi luna, zise Juba pe un ton ironic. Ce alegere isteaţă!
- Şi băiatul? întrebă Agrippa.
- Ptolemeu, răspunse Alexandru.

Octavian îşi încordă maxilarul.

- El seamănă mai mult cu tatăl lui.

L-am strâns protector de mână pe Ptolemeu şi, când am ajuns în curtea din faţa palatului, Agrippa s-a întors spre noi.

- Nu vorbiţi decât atunci când sunteţi întrebaţi, s-a înţeles?

Toţi trei am dat din cap în semn de încuviinţare.

- Atunci pregătiţi-vă, ne avertiză el, în timp ce se deschideau uşile palatului.

Se lăsase seara peste oraş, iar în zare ardeau mii de torţe. Era ca şi cum cetăţenii din Alexandria, până la ultimul, ieşiseră pe străzi şi se îndreptau cu toţii către *gymnasium*. Când ne-am apropiat de porţi, soldaţii îl salutară pe Octavian cu braţul drept ridicat în faţă şi cu palma îndreptată în jos.

- Poţi să uiţi de cal şi de car, zise Juba, urmărind mulţimea.

Octavian se uită în lungul Drumului Canopic[1].

- Atunci vom merge pe jos.

L-am văzut pe Juba încordându-se şi ducându-şi apoi mâna spre sabia de la şold şi spre pumnalul de pe coapsă. Era mai tânăr decât presupusesem prima oară; n-avea nici măcar douăzeci de ani, însă era cel căruia Octavian îi încredinţase viaţa. Poate că avea să facă o greşeală. Poate că unul dintre oamenii loiali tatălui meu avea să-l omoare pe Octavian înainte ca noi să pornim spre Roma.

Am aşteptat până s-a strâns un mic alai, format în parte din egipteni şi în parte din greci, însă cei mai mulţi soldaţi vorbeau latina cu accente care îi făceau greu de înţeles. Apoi am început să ne îndepărtăm tot mai mult de palat, îndreptându-ne spre mormânt. Orice demnitar care venea în Alexandria dorea să-l viziteze, iar acum Octavian voia şi el să îi omagieze pe strămoşii noştri.

Îmi doream să pot vorbi cu Alexandru, dar am păstrat tăcerea aşa cum fusesem instruită şi, în loc să-l plâng pe tatăl meu, sau pe Antyllus, sau pe Cezarion, am cercetat împrejurimile. „Poate

1 Stradă numită în prezent Ţariq al-Hurriyyah, care traversa oraşul Alexandria de la est la vest, prin centru (n.tr.)

că aceasta va fi ultima seară în care voi mai vedea străzile din Alexandria", m-am gândit şi am înghiţit durerea care îmi creştea în gât. La stânga se afla Marele Teatru. Am încercat să-mi amintesc prima zi în care tata ne dusese acolo, urcând cu noi în loja regală ce fusese clădită atât de sus, încât din ea puteai vedea insula Antirhodos. Dincolo de teatru se afla Palatul Muzelor, locul în care mama îl trimisese pe tatăl meu pentru a se cultiva şi în care profesorii îl învăţaseră limba greacă. Eu şi Alexandru ne începuserăm studiile acolo pe când aveam şapte ani şi umblaserăm pe holurile din marmură alături de bărbaţi ale căror bărbi cădeau peste himation. La nord de Palatul Muzelor se înălţau coloanele bibliotecii. Jumătate de milion de suluri erau cuibărite pe rafturile ei din lemn de cedru, iar cărturarii din toate regatele lumii veneau să se instruiască din cunoştinţele păstrate înăuntru. în această seară însă coridoarele ei susţinute de coloane erau întunecate, iar felinarele vesele ce luminau întotdeauna porticurile fuseseră stinse. Oamenii care obişnuiau să studieze acolo se îndreptau către *gymnasium* pentru a afla ce avea să se aleagă de Egipt.

Am clipit pentru a-mi alunga lacrimile şi, când am ajuns în dreptul unei porţi grele, un învăţat grec pe care îl văzusem deseori prin palat scoase din veşmântul său o cheie. Eram pe cale să intrăm în Soma, mausoleul lui Alexandru cel Mare, iar în timp ce poarta era deschisă, Agrippa şopti:

- *Mea Fortuna!*

Am observat cu mândrie că până şi Octavian a făcut un pas înapoi. Desenasem clădirea de zeci de ori, şi de fiecare dată Alexandru voise să ştie de ce. El nu era la fel de mişcat ca mine de domul din marmură strălucitoare ori de contururile frumoase ale coloanelor grele ce se înşirau în noapte ca nişte soldaţi.

- Când a fost construit? întrebă Octavian.

în loc să se întoarcă spre Alexandru ori spre mine, se uită la Juba.

- Acum trei sute de ani, răspunse prinţul. Se spune că sarcofagul e făcut din cristal şi că el încă poartă platoşa din aur.

Abia acum Octavian se întoarse către mine şi fratele meu.

- E adevărat?

Când văzu că eu refuz să-i răspund, Alexandru dădu din cap în semn de aprobare.

-Da.

- Şi trupul? îl întrebă Agrippa pe Juba. Cum a ajuns aici?

- Furat de vărul său, Ptolemeu.

Am trecut de uşile din bronz masiv, iar mirosul levănţicii ce fumega într-un vas cu trei picioare umplu anticamera goală. Torţele care ardeau în suporturile de fier de pe perete pâlpâiră în adierea

aerului de seară pe care îl lăsaserăm să intre odată cu noi. Preoţii de aici nu-şi abandonaseră îndatoririle, aşa că un bătrân îmbrăcat într-o robă aurie îşi făcu apariţia.

- Pe aici, ne pofti el, dându-ne de înţeles că eram aşteptaţi.

I-am urmat paşii bărbatului printr-un labirint de coridoare, iar soldaţii, care sporovăiseră tot drumul ca nişte maimuţe, fără măcar să se oprească pentru a trage aer în piept, acum tăcură. în lumina slabă a felinarului purtat de preot, oamenii se uitau la picturile ce înfăţişau faptele de vitejie ale lui Alexandru. Eu schiţasem acele imagini de atâtea ori, încât le cunoşteam pe de rost. Iată-l pe tânărul rege împreună cu soţiile lui, Roxana şi Stateira. într-o altă scenă, Alexandru şedea alături de Hephaestion, soldatul pe care îl iubise cel mai mult. Iar în ultimul mozaic, cucerea Anatolia, Fenicia, Egiptul şi întinsul regat al Mesopotamiei. Octavian întinse mâna şi atinse buclele pictate ale lui Alexandru.

- Era cu adevărat blond?

Preotul se încruntă, şi am ştiut cu certitudine că nu mai auzise o asemenea întrebare până atunci.

- E zugrăvit pe aceste ziduri întocmai cum a fost în realitate, Cezar.

Octavian schiţă un zâmbet satisfăcut, şi atunci mi-am dat seama de
ce voise să vină acolo. Din punct de vedere al aspectului feţei, nu părea să existe o mare diferenţă între picturile ce îl reprezentau pe Alexandru şi Octavian. Amândoi bărbaţii aveau trăsături plăcute, cu guri mici, nasuri drepte şi ochi deschişi la culoare. Acum, Octavian se închipuia moştenitorul lui Alexandru, următorul cuceritor, nu doar al Egiptului, ci al întregii lumi. Oare nu începuse deja Iulius Cezar, fratele bunicii sale, planul de cucerire pentru ca el să-l continue?

Am ajuns la o scară ce cobora într-un întuneric şi mai adânc şi l-am auzit pe Ptolemeu scâncind.

- Sunt doar câteva trepte până jos, am şoptit, iar când l-am văzut că încearcă să protesteze, mi-am dus degetul la buze.

Preotul ne arătă drumul, şi singurele zgomote care se mai auziră au fost foşnetele paşilor noştri şi trosnetele torţelor. Juba coborî ultimul. Când uşa se trânti în urma noastră, fratele meu scoase un strigăt înspăimântat. Imediat, Alexandru îi acoperi lui Ptolemeu gura cu mâna.

- Nu aici! şuşoti el furios. N-ai de ce să te temi.

Dar nimeni nu-i dădea vreo atenţie lui Ptolemeu. în camera slab luminată, privirile bărbaţilor erau aţintite asupra sicriului din cristal ce îi aparţinea celui mai mare rege al lumii. Aerul mirosea puternic a mirodenii pentru îmbălsămare: scorţişoară, mir şi casia.

Octavian se apropie de sicriu cu paşi şovăitori, iar preotul trase la o parte capacul, astfel încât toată lumea să-l poată vedea pe Alexandru aşa cum fusese. Un suspin de admiraţie străbătu încăperea, şi până şi Ptolemeu voi să se tragă mai aproape.

Doar treizeci şi doi de ani, spuse Octavian.Chipul regelui era frumos după odihna lui de trei sute de ani. Braţele ce stăteau peste platoşa musculoasă încă aveau carnea rozalie şi păreau izbitor de mari. Octavian îi chemă alături de el pe Agrippa şi pe Juba, şi, cu toate că părul lui Cezar avea o nuanţă similară de blond, Juba, cu umerii săi laţi şi cu înălţimea sa impresionantă, era cel care îi semăna cel mai mult lui Alexandru. L-am studiat pe prinţ în lumina palidă a mormântului. De la sandalele cu tălpi ţintuite, până la mantia stacojie, arăta întocmai ca un soldat roman, şi numai părul lung, negru, îi trăda ascendenţa.

- Agrippa, coroana, spuse Octavian, iar bărbatul scoase dintre faldurile mantiei o diademă subţire din frunze împletite.

Octavian o aşeză cu grijă pe capul lui Alexandru, dar, când se îndreptă de spate, privirea îi căzu pe inelul cuceritorului. Se aplecă mai aproape pentru a-l cerceta, iar când văzu că fusese gravat cu profilul lui Alexandru, anunţă:

- Acesta va fi inelul Romei imperiale.

-Dar, Cezar, îi aparţine...

Agrippa se întoarse, moment în care protestul muri pe buzele preotului.

Octavian apucă mâna ţeapănă a lui Alexandru, însă când trase de inel, cotul îi alunecă în spate, provocând un trosnet cutremurător.

- Nasul lui! strigă preotul.

Octavian îi rupsese nasul lui Alexandru.

Urmă un moment de tăcere îngrozită. Apoi, Octavian exclamă:

- Ce înseamnă asta? Se răsuci spre oamenii lui. Să trimit după auguri[1]?

- Nu, spuse Juba.

- Dar atunci, ce prevesteşte?

- Că vei distruge stăpânirea cuceritorului asupra lumii şi o vei recuceri tu însuţi, răspunse prinţul.

Ochii lui negri străluceau, şi chiar dacă mie mi se părea că era sarcastic, Agrippa dădu din cap în semn de aprobare.

- Da, sunt de acord.

Dar Octavian nu se clinti, iar mâna în care ţinea inelul de aur cu sigiliu îi rămase încremenită pe trupul regelui.

1 Preot căruia i se atribuia meritul de a prevesti viitorul sau de a interpreta voinţa zeilor după zborul şi cântecul păsărilor sau după măruntaiele animalelor sacrificate, (n.tr.)

- Nu poate fi decât un semn bun, repetă Agrippa.

Octavian dădu din cap.

-Da... da, un semn din partea zeilor, declară el brusc, că voi fi succesorul lui Alexandru cel Mare.

Preotul întrebă cu voce stinsă dacă Octavian doreşte să-i viziteze şi pe ceilalţi strămoşi ai noştri, însă romanul era prea plin de propria-i profeţie ca să-l mai intereseze altceva.

- Am venit să văd un rege, nu un rând de cadavre.

Am privit din nou către faţa distrusă a marelui om care fusese răspunzător pentru lunga domnie a Ptolemeilor şi m-am întrebat dacă Egiptul va avea o soartă asemănătoare

.Cu toate că Juba şi Agrippa prevestiseră că ruperea nasului lui Alexandru avea să fie un semn bun, o tăcere înfrigurată se lăsă peste alaiul lui Octavian în timp ce urcam treptele prin Soma. însă mulţimea de oameni de pe străzi - soldaţi, alexandrieni, negustori străini, chiar şi sclavi - era îndeajuns de gălăgioasă încât să trezească zeii. Soldaţii adunau toţi locuitorii din Alexandria pe care îi puteau găsi.

- Ce se petrece? se îngrijoră Ptolemeu.
- Mergem la *gymnasium,* zise Alexandru.
- Acolo unde mi-a dat tata o coroană?

Juba ridică din sprâncene. Deşi Ptolemeu nu avea pe atunci decât doi ani şi nu se putea să fi păstrat multe amintiri din acea vreme, îi rămăsese clar în memorie momentul Donaţiilor din Alexandria[1], când tata se aşezase împreună cu mama pe câte un tron de aur şi îl declarase pe fratele nostru, Cezarion, nu doar moştenitorul lor, ci şi al lui Iulius Cezar. în seara aceea îşi anunţase el căsătoria cu mama noastră, chiar dacă Roma refuzase să i-o recunoască. Apoi, îi dăduse lui Alexandru teritoriile din Armenia, Media şi necuceritul Imperiu Part. Eu primisem Cirenaica şi insula Creta, în vreme ce Ptolemeu devenise regele tuturor tărâmurilor siriene. Chiar dacă Ptolemeii purtau diademe simple din pânză, împodobite cu mici perle, tatăl nostru ne oferise coroane din aur şi rubine, iar acesta era amănuntul care îi rămăsese în minte lui Ptolemeu. Doar că acum, acele coroane fuseseră topite pentru a-i plăti pe oamenii lui Octavian, iar noi aveam să mai moştenim doar praful şi pulberea.

Colţurile gurii lui Alexandru se lăsară în jos, clipă în care am ştiut că şi el se lupta cu lacrimile.

- Da, acela este locul unde tata te-a numit rege.

Ne-am apropiat de *gymnasium,* o clădire mai lungă decât două stadii[2], şi un murmur de surprindere străbătu grupul soldaţilor, înconjurate de arbuşti umbroşi, porticurile fuseseră tencuite atent cu ghips, astfel încât străluceau chiar şi în lumina lunii. însă Octavian nu se opri pentru a aprecia frumuseţea, ci continua să-şi răsucească între degete capetele curelei.

- Repetă-mi ce am scris, porunci el.

1 Declaraţie politico-religioasă a reginei Cleopatra şi a lui Marc Antoniu, prin care aceştia au împărţit pământuri ale Romei şi Parţiei către copiii Cleopatrei, învestindu-i cu numeroase titluri, (n.red.)

2 Veche unitate de măsură pentru lungime, care varia între 147 şi 192 de metri

Agrippa desfăşură iute un sul de hârtie pe care îl ţinuse ascuns în mantie.

Mai întâi e vorba despre oraş în sine, spuse el.Octavian dădu din cap.
-Şi apoi?
- Despre câţi cetăţeni vor deveni sclavi ai Romei.
Octavian clătină scurt din cap.
- Nici unul.
Agrippa se încruntă.
- Unchiul tău a luat o sută cincizeci de mii de oameni din Galia. Când Marius...
- Şi cu ce s-a ales în schimb?
- Cu Spartacus, interveni Juba cu dispreţ. O răscoală a sclavilor care nu preţuiau ceea ce Roma le oferise.
- Corect. E destul aur în mausoleul reginei pentru a-l plăti pe fiecare om care a luptat vreodată pentru mine. De data aceasta nu-i vom răsplăti cu sclavi.
- Şi bărbaţii care doresc să ia femei? întrebă Agrippa.
- Lasă-i să plătească pentru târfe.
Am ajuns în faţa treptelor *gymnasium*-ului, unde un şir de soldaţi cu scuturi grele formară un zid între noi şi popor. Brusc, n-am putut să merg mai departe.
- Ce faci? şuieră Alexandru.
Dar îmi era prea frică să mă mişc. Bărbaţi înarmaţi înconjurau *gymnasium-u*l, şi mă întrebam ce s-ar întâmpla dacă Octavian ar hotărî să dea foc clădirii. S-ar stârni haosul, femeile şi copiii ar fi zdrobiţi de bărbaţii care le-ar călca trupurile în picioare pentru a scăpa. însă căile de acces le-ar fi blocate de soldaţii romani. Uşile ar fi zăvorâte, aşa cum se întâmpla cu cele de la mausoleul mamei mele. M-am oprit la baza unui lung şir de trepte, iar Agrippa a venit lângă mine.
-N-ai de ce să te temi, mi-a spus. Cezar nu v-ar fi ţinut în viaţă atâta timp dacă ar fi intenţionat să vă ucidă în seara asta.
„Sigur că nu", mi-am spus. „Ne vrea în viaţă pentru triumful lui."
Am urcat scările în urma mantiei roşii a lui Agrippa. în interiorul *gymnasium-ului,* mii de oameni căzură în genunchi într-un gest de supunere tăcută.
Octavian spuse zeflemitor:
- înţeleg de ce lui Antoniu i-a plăcut Egiptul atât de mult.
- Tu eşti faraonul, remarcă unul dintre soldaţi. Ar dansa goi pe străzi dacă aşa ţi-ar fi voia.
Juba surâse afectat.
Credeam că egiptenii asta fac oricum.Pentru prima dată l-am văzut pe Octavian zâmbind şi, în timp ce urcam la tribună, m-am întrebat dacă şi Alexandru se simţea la fel de îngreţoşat ca mine. Tata ne spusese că Octavian poruncise masacrarea tuturor prizonierilor în timpul bătăliei de la Philippi. Când un tată şi fiul său imploraseră

îndurare, Octavian stabilise că doar unul ar trebui să trăiască şi îi ordonase tatălui să joace *morra*[1] cu copilul lui. însă bătrânul refuzase, cerând să i se ia lui viaţa, iar Octavian însuşi, pe atunci în vârstă de nouăsprezece ani, mânuise sabia care îl executase. Iar când fiul voise să-şi pună capăt zilelor, Octavian îi oferise în batjocură sabia lui. Până şi tatăl meu, care nu era străin de câmpul de luptă, nu văzuse decât cruzime şi ambiţie în acest pretendent la tronul lui Cezar.

Când am ajuns la tribună, Octavian îşi întinse braţele. Pe sub togă purta doar o tunică simplă din zale, şi m-am întrebat, din nou, dacă exista vreun alexandrian curajos care şi-ar putea da viaţa pentru a scăpa Egiptul de cel care îl cucerise.

- Vă puteţi ridica, spuse el în tăcerea care se lăsase.

Sunetul a mii de trupuri care se îndreaptă răsună în *gymnasium*-ul luminat de torţe. în toată clădirea, lângă fiecare fereastră şi fiecare uşă din lemn greu de cedru, soldaţi înarmaţi stăteau pe câte şapte rânduri, în caz de revoltă. însă poporul rămase tăcut, iar când Octavian îşi începu discursul, am văzut oameni care îşi ţineau răsuflarea în aşteptarea a ceea ce avea să vină. Tăcerea se păstră cât timp Octavian le explică faptul că nu urmau să fie luaţi sclavi, că oraşul nu putea fi învinuit pentru greşelile conducătorilor săi şi că fiecare soldat care luptase împotriva lui avea să fie iertat.

- Căci Egiptul nu îi aparţine Romei, anunţă el. îmi aparţine mie, moştenitorul ales al Ptolemeilor. Iar eu ocrotesc întotdeauna ceea ce este al meu.

Femeile îşi mutau copiii de pe un şold pe altul şi îşi priveau nedumerite soţii. Cruzimea lui Octavian era cunoscută în toată ţara.

înalta preoteasă a lui Isis şi Serapis[2] fu cea care întrerupse liniştea.

- Ba chiar i-a salvat pe cei mai mici copii ai reginei noastre. Slavă lui Octavian cel milos, rege al regilor!

- Octavian cel milos! strigă poporul.

Apoi, unul dintre bărbaţi strigă: „Cezar", iar cuvântul răsună în tot *gymnasium-ul.*

---

1 Vechi joc asemănător cu tragerea la sorţi. În varianta clasică, doi sau trei jucători arată, simultan, un număr de degete, la alegerea fiecăruia, încercând să ghicească numărul total al degetelor indicate, (n.tr.)

2 Veche divinitate de origine egipteană, al cărei cult a fost introdus de timpuriu în Grecia şi, ulterior, la Roma. Serapis, confundat adeseori cu Apis, era socotit zeul vindecărilor miraculoase, (n.tr.)

- Ce fac? i-am strigat fratelui meu în limba partă, sigură fiind că Juba n-o cunoştea. De ce îi scandează numele? El este cel care ne-a cucerit!
- Iar acum e salvatorul lor, zise Alexandru cu amărăciune.

-Dar tatăl nostru... Ochii îmi ardeau. Antyllus şi Cezarion! Ei nu ştiu

- ?Poate, dar se gândesc la ei înşişi..

Octavian îşi ridică braţele înainte, iar strigătele se stinseră numaidecât. Apoi, Agrippa păşi în faţă şi explică faptul că reşedinţele bogate din jurul Somei aparţineau acum Romei.

- Statuile Cleopatrei şi ale lui Marc Antoniu au fost cruţate datorită unei donaţii generoase în valoare de două mii de talanţi. Aceia care ar dori să-şi cruţe propriile opere de artă, poate chiar propriile reşedinţe, pot să aibă pregătite cuferele cu talanţi de aur pentru momentul în care soldaţii vor veni să le ia.

- Lăcomie! am şoptit, mânioasă. Octavian o să-i facă să plătească până şi pentru cărămizile pe care calcă.

-Dar Alexandria e salvată. Palatul Muzelor, Biblioteca...

- Pentru *cine*? Pentru ce? Romanii ăştia nici măcar nu ştiu să vorbească limba greacă!

Oamenii de sub noi aclamau, chiar şi bărbaţii care aveau să plătească două treimi din valoarea vilelor în care stăteau doar pentru a păstra ceea ce le aparţinea de drept. Octavian, flancat de Juba şi de un soldat, coborî treptele tribunei. Imediat îşi croi drum prin *gymnasium,* pe măsură ce locuitorii Alexandriei se trăgeau înapoi.

- Urmaţi-mă, spuse Agrippa cu voce aspră, făcându-mă să mă întreb dacă acesta era momentul în care cineva urma să încerce să-l omoare pe Octavian.

Tatăl meu ar fi riscat orice pentru a o face, însă în timp ce înaintam prin tăcerea înspăimântată, nimeni nu se clinti. Un copil ţipă în braţele mamei sale, iar de undeva din mulţimea de oameni un bărbat strigă:

- Ave, Cezar!

Dar, când păşi afară din *gymnasium,* cu mantia fluturându-i în bătaia vântului, Octavian era încă viu. Nimeni nu-şi riscase viaţa pentru mama mea. Am simţit cum mi se urcă fierea în gât şi n-am mai avut putere nici măcar să-l ţin de mână pe Ptolemeu în timp ce ne întorceam la palat. Curând, aveam să navigăm, cu siguranţă, spre Roma.

- Am uitat ceva? întrebă Octavian.

Deşi era mic de statură, străbătea străzile cu încredere, fără a se teme de colţurile întunecate ivite de-a lungul Drumul Canopic. Era înconjurat de patruzeci de soldaţi, ale căror platoşe lucioase reflectau lumina lunii.

- Nimic, îl asigură Agrippa. A fost decizia corectă să lăsăm templele în picioare. Preoţii nu vor instiga niciodată la rebeliune.

- Şi oamenii?

- Te numesc rege, spuse Juba. N-am nici o îndoială că vor găsi talanţii de aur pentru a-şi răscumpăra vilele.

Octavian zâmbi, însă când ajunserăm la palat, paşii îi deveniră nesiguri. în curte, o femeie ţipa. Alergă înspre Octavian şi, dintr-o singură mişcare, cei patruzeci de soldaţi ai lui îşi uniră scuturile.

- Cezar! strigă ea. Cezar, au venit veşti!Coborâţi scuturile, le porunci Octavian.
I-am întrezărit chipul femeii printre armurile a doi soldaţi şi am strigat:
- Euphemia!
- Prinţesă, mama voastră! Veniţi repede. E pe moarte!
Agrippa se uită la Octavian, dar nici unul nu ne opri când soldaţii se dădură la o parte, iar eu, Alexandru şi Ptolemeu alergarăm spre palat. Nu-mi amintesc dacă ne-a urmat cineva. Poate că aveam o sută de oameni pe urmele noastre sau poate că eram singuri când am ajuns în dreptul uşii deschise a camerei în care se afla mama.
- Daţi-vă la o parte! le strigă Alexandru servitorilor. Mişcaţi-vă!
înăuntru se lăsase o tăcere sinistră. Mama, îmbrăcată în rochia ei purpurie, zăcea împăcată pe o canapea din mijlocul încăperii, cu pielea ei netedă aurită de lumina lumânărilor. Pe podea, Iras şi Charmion îşi odihneau capetele pe două perne de mătase, arătând ca şi cum ar fi dormit.
-Mamă?
M-am strecurat în faţă, în timp ce în spatele nostru Octavian se înghesuia în uşă, împreună cu Agrippa şi cu Juba. Când am văzut că ea nu se mişcă, am strigat:
- Mamă!
Eu şi fratele meu am alergat la ea.
- Mamă! am implorat.
Am scuturat-o de umeri, iar coroana pe care şi-o aşezase cu grijă pe cap îi căzu pe podea cu un pocnet sec. Lângă ea, Charmion nu se clinti. I-am luat mâna servitoarei într-a mea, însă degetele îmbătrânite care mă învăţaseră să desenez erau reci. Am prins-o de braţ şi m-am tras înapoi la vederea a două înţepături.
- Alexandru, a folosit un şarpe!
M-am întors şi l-am văzut pe Octavian stând în uşă alături de Agrippa, înconjurat de soldaţi.
Juba se grăbi să vină lângă mine şi cercetă bătăile inimii mamei mele, apoi se aplecă pentru a pipăi gâtul lui Iras şi pe cel al lui Charmion.
- De unde ştii că e un şarpe? mă întrebă iute.
- Uită-te la braţul ei!
Juba se ridică repede în picioare.
- Sunt şerpi veninoşi în camera asta. Se întoarse către Octavian. Sigilaţi încăperea! porunci el. Selene, Alexandru, Ptolemeu...
- Nu! M-am apropiat de mama. Un doctor de şerpi ar putea scurge veninul din rană!
însă Juba clătină din cap.
-Ea s-a stins deja.

- Nu ştii asta! am strigat.
Prinţul se uită spre Octavian, aşteptând un răspuns.
- Găsiţi un doctor! ordonă acesta cu voce tăioasă.
Soldatul cu păr alb care stătea lângă el nu se mişcă.
- Dar, Cezar, şopti el, ai obţinut ce voiai. E moartă. Iar peste zece luni vei putea mărşălui în Roma...
- Linişte! Găsiţi un doctor şi aduceţi-l imediat aici!
Juba îl luă de braţ pe fratele meu, ştiind că acesta avea să-i opună mai puţină rezistenţă.
- Staţi lângă uşă, îi porunci cu asprime. în camera asta e cel puţin o cobră. Nu călcaţi înăuntru.
Am aşteptat la intrarea în încăpere. Alexandru semăna cu una dintre statuile mamei, slab, palid şi neclintit.
-A fost o minciună, i-am şoptit în parte. El n-a avut niciodată de gând să se întoarcă la Roma peste trei zile. A vrut ca ea să moară. Şi-a dorit ca ea să se sinucidă.
Doctorul de şerpi sosi. Pielea neagră îi lucea în lumina felinarului în timp ce lucra. Fratele meu rămase tăcut, iar eu îmi puteam auzi bătăile grăbite ale inimii în vreme ce îl urmăream. Doctorul descoperi rănile de pe braţul mamei şi făcu o tăietură subţire deasupra muşcăturilor. Apoi îşi lipi buzele de pielea ei şi încercă să sugă veninul din trupul ei. L-am privit pentru ceea ce părea a fi o veşnicie. Apoi, în sfârşit, el s-a ridicat. Buzele îi erau înroşite de sângele mamei şi, după expresia de pe chipul lui, am ştiut că suntem orfani.
Alexandru întrebă calm:
- Mama noastră va fi înmormântată în mausoleu?
Octavian îşi ridică bărbia.
- Desigur. A fost regina Egiptului.
Dar pe chipul lui nu se citea nici urmă de remuşcare, nici măcar de surprindere.
- Chiar îi vei ţine pe copii în viaţă? îl întrebă Agrippa.
Octavian mă măsură din priviri, aşa cum măsurase comoara mamei mele.
- Fata e frumuşică. Peste câţiva ani, vreun senator va trebui redus la tăcere. Ea se va afla la vârsta măritişului şi îl va face fericit. Cât despre băieţi, nici unul nu a ajuns încă la vârsta de cincisprezece ani. Lăsându-i în viaţă voi părea îndurător.
- Şi Roma? vru să ştie Juba.
- Peste câteva luni, când treburile vor fi puse la punct acolo, vom porni la drum.

Capitolul 3

Alexandria *1 iulie 29 î.Hr.*

Vasul ce urma să ne poarte spre Roma era *thalamegos-u*l mamei mele, o navă atât de mare, încât curţile ei susţinute de

coloane găz- duiseră cândva spectacole cu bătălii călare. De pe doc, îi auzeam pe soldaţii romani scoţând exclamaţii de încântare în faţa fiecărui detaliu de la bord: fântânile şi ghivecele cu palmieri aşezate în grote, dormitoarele cu lambriuri de fildeş şi imagini aurite ale lui Isis, scaunele din lemn de cedru şi pernele brodate. însă chiar dacă toate cuferele noastre erau împachetate, Octavian nu voia să plece înainte de a afla auspiciile.

Eu şi Alexandru stăteam unul lângă altul pe doc, în timp ce Octavian ţinea ridicată în mână o prepeliţă speriată. Juba îi dădu lui Agrippa un cuţit proaspăt ascuţit şi, cu o mişcare îndemânatică din încheietură, generalul reteză gâtul păsării îngrozite. Sângele prepeliţei se scurse printre degetele lui Octavian, pătându-le cu roşu înainte de a picura pe scânduri. Toţi cinci ne-am uitat către augurul al cărui cap era acoperit cu o pânză groasă de in.

- Ce înseamnă? întrebă Octavian.

Augurul ridică mâna şi clătină din cap.

- Mai întâi trebuie să se formeze un model.

Lângă mine, Juba zâmbi.

- Crede că citind în nişte picături de sânge o să ne poată spune dacă zeii plănuiesc să trimită nava asta pe fundul mării, spuse el în partă. Desigur, dacă augurul se înşeală, nu o să mai rămână nimeni în viaţă care să-i ceară socoteală.

- Cum de ştii limba partă? şopti fratele meu.

- Sunt spionul lui Cezar când mă aflu în mijlocul poporului. N-aş avea mare succes dacă n-aş cunoaşte câteva limbi, nu-i aşa?

Am bănuit că fusese sarcastic când spusese „câteva", şi brusc mi s-a făcut rău.

- Aşadar, i-ai povestit lui Cezar tot ce am spus?

- De ce să fi făcut asta, când n-aţi zis nimic interesant? Dar pereţii din Roma au urechi, prinţesă.

- Urechile *tale*.

- Şi multe altele.

Octavian ne urmărea cu interes schimbul de replici.

-Aşadar, trimiţi oameni la moarte, i-am spus lui Juba. La închisoare.

- Doar dacă sunt asasini. De ce, doar nu plănuieşti să-l asasinezi pe Cezar, nu-i aşa?

Vocea îi părea batjocoritoare, însă ochii negri arătau serioşi.

- Ce se petrece? întrebă Agrippa.

Juba mai stărui cu privirea asupra mea pentru o clipă, apoi se întoarse şi spuse apăsat:

- Pur şi simplu îi avertizez pe copiii reginei că la Roma multe lucruri vor fi altfel. Sper c-au înţeles.

Zâmbi, însă vorbele îmi fuseseră adresate mie.

Augurul îşi ridică mâinile spre cer.

- Ei? Ce e? se răsti Octavian.

- Semnele sunt favorabile, anunţă preotul, iar Cezar răsuflă zgomotos. Neptun vă binecuvântează călătoria.

Agrippa îi dădu augurului o pungă cu monede. Apoi, cei trei bărbaţi îl însoţiră pe Octavian până la doc, şi abia atunci am îndrăznit să şoptesc:

- A auzit *totul*.

- N-am spus nimic suspect. Doar am pus întrebări.

însă Juba se uitase în ochii mei ca şi cum ar fi ştiut ce voiam să fac. Octavian îi ucisese pe Antyllus şi pe Cezarion. Nu le lăsase mamei şi tatei altceva de făcut decât să-şi ia vieţile. Până şi Charmion şi Iras erau moarte. După unsprezece luni, încă simţeam un nod în gât când mă gândeam la ei toţi odihnindu-se în sarcofagele de marmură din mausoleul mamei. La şapte zile după discursul ţinut de Octavian în *gymnasium,* cortegiile lor funerare şerpuiseră pe străzile din Alexandria, strângând atât de mulţi oameni îndoliaţi, încât armata romană avusese nevoie de absolut toţi soldaţii pentru a păstra ordinea în oraş. Acum toţi dispăruseră. Totul ne fusese luat, în afara câtorva cufere cu mătăsuri. Iar când fraţii meu aveau să ajungă fiecare la vârsta de cincisprezece ani, ce urma să li se întâmple? Moartea era inevitabilă, poate preferabilă celor ce aveam să îndurăm în Roma. Şi dacă moartea era inevitabilă...

I-am urmărit pe soldaţi cum încercau să forţeze un cal să urce de pe nisip pe docul din lemn. Animalul nu voia să se mişte. Bărbaţii încercară să-l fluiere. Octavian îl plesni peste crupă, iar când unul dintre soldaţi ridică un bici pentru a-l bate, Ptolemeu îşi acoperi ochii.

Opreşte-te! strigă Alexandru. Traversă cheiul şi se apropie de bărbaţi. îi e doar frică de apă, le spuse fratele meu.Câţiva dintre soldaţi izbucniră în râs. Unul gras strigă către cel care ţinea biciul:
- Atunci, croieşte calul până se mişcă.
- Nu! zise Alexandru cu furie. Tot n-o să se clintească.
Bărbatul cu biciul îşi încrucişă braţele la piept.
- De ce nu?
Grasul rânji batjocoritor.
- O să asculţi de un puşti de unsprezece ani?
- Ar trebui să-l asculte, am spus repede. Cunoaşte caii mai bine decât oricine altcineva.
- Atunci, de ce nu se mişcă animalul? întrebă Octavian.
Părul lui Alexandru era ud din pricina stropilor apei de mare, iar în soarele strălucitor al verii pielea lui se transformase în bronz. Era frumos, iar câţiva dintre soldaţi îl priveau chiorâş.
- Pentru că nu el e calul conducător. Tata l-a dresat pe conducător. Dacă îl aduceţi pe *el*, acesta o să se îmbarce pe navă, iar dacă ceilalţi îl văd, or să-l urmeze şi ei.
Agrippa se întoarse şi se uită la herghelia care se foia nervoasă pe ţărm.
- Care dintre ei e liderul?
Fratele meu arătă către un uriaş cal murg.
- Heraclius.
Octavian îi aruncă o privire geamănului meu.
- Bine. Atunci, adu-l aici.
Alexandru se îndreptă încrezător către herghelie, iar murmurele soldaţilor se stinseră. Când îl văzu, calul lăsă imediat capul în jos şi îi adulmecă mâna întinsă, în căutarea gustărilor pe care i le aducea de obicei. Fratele meu şopti ceva în urechea lui Heraclius, mângâindu-i cu o mână coastele mari, în vreme ce cu cealaltă îi apuca frâul. încet, şoptindu-i tot timpul, se îndreptă către doc, iar Heraclius îl urmă supus.
- Acum îi puteţi aduce şi pe ceilalţi, zise Alexandru, iar când văzu că nici unul dintre cai nu opune rezistenţă, Octavian îl cercetă pe fratele meu.
- îmi amintesc că tatăl tău era un mare iubitor de cai, remarcă el.
Alexandru îşi feri privirea.
-Da.
Octavian dădu din cap în semn de aprobare.
-A fost încărcat tot ce era în mausoleu? îl întrebă el pe Juba, iar amintirea tatălui meu se pierdu în neant.
- Până la ultimul talant.
Dar soldatul cu burtă îşi miji ochii în soare.
- Nu şi colierul fetei. Şi cum rămâne cu coroanele copiilor?

- Sunt simple şiraguri de perle, zise Juba enervat. Poate vrei să le iei şi hainele?
- Copiii pot păstra tot ce poartă. Vreau să plec, anunţă Octavian.

Alexandru se întinse pentru a mă lua de braţ, dar mă ferii.

- Asta ar putea fi ultima dată când mai vedem Palatul Muzelor, am spus.

Ori palatul, ori Templul lui Isis şi Serapis.

- N-am făcut niciodată o schiţă cu Alexandria văzută din port, îmi dădui eu seama.
- O să ne întoarcem, spuse cu tristeţe fratele meu.

Privi dincolo de apă, spre oraşul de marmură ce fusese clădit de către Ptolemei cu peste o sută de ani în urmă. în lumina soarelui strălucitor, aşezarea se înălţa precum un far alb orbitor, căminul celor mai luminate minţi ale lumii.

- Vreau să rămân.
- Octavian e deja la bord, mă avertiză Alexandru.
- Şi cui îi pasă ce face Octavian?
- Ţie ar trebui să-ţi pese. Fratele meu, mereu pragmatic, adăugă cu amărăciune: Ai văzut cum a fost în ultimele luni. Nimic nu ni se întâmplă fără ca el să aibă un cuvânt de spus.

Apoi Alexandru luă mânuţa lui Ptolemeu într-a lui, însă eu rămăsei pe chei, întorcându-mă abia când Agrippa anunţă că sosise timpul. Ne conduse pe toţi trei spre cabina noastră, aceeaşi pe care eu şi Alexandru o împărţiserăm în fiecare iarnă, când mama ne ducea la Teba.

- Uşa trebuie să rămână mereu deschisă, ne instrui Agrippa. Nu o închideţi. Nu o încuiaţi.
- Nici măcar când dormim? întrebă Alexandru.
- Nici măcar atunci. Dacă vreţi mâncare, îmi cereţi mie. Dacă vă e rău, mergeţi la balustradă, dar nu-l deranjaţi niciodată pe Cezar cu absolut nimic.

Camera noastră dădea spre o curte deschisă, în care Octavian stătea deja întins pe o canapea, scrijelind cu tocul lui din trestie pe un sul de hârtie.

- Cezar îşi petrece cea mai mare parte a zilei scriind, ne explică Agrippa. Nu există nici un moment în care să nu fie ocupat. Dacă vrea să audă muzică, cere harpa.

Eu şi Alexandru ne-am uitat la Ptolemeu. Cum putea un copil de şapte ani să păstreze tăcerea pe timpul unei călătorii de două luni? Unde mai pui că nici nu aveam voie să închidem uşa.

M-am aşezat pe unul dintre paturile din lemn de cedru şi l-am luat în poală pe Ptolemeu.

- Va trebui să fii foarte tăcut pe nava asta. înţelegi?

Băiatul dădu din cap în semn de aprobare, iar buclele îi săltară în sus şi în jos.

- Vine şi mama?
M-am uitat la Alexandru.
- Nu, mama nu vine, spuse acesta blând. Nu-ţi mai aminteşti?
Două linii mici îi încreţiră fruntea lui Ptolemeu.
- E cu tata, în Elizeu[1]?
-Aşa e.
Alexandru se aşeză pe al doilea pat, şi evitarăm să ne privim în ochi. Afară, Juba şi Agrippa i se alăturară lui Octavian în curte, în vreme ce nava se desprindea de port. Uşa fiind deschisă, le puteam auzi discuţia.
- în sfârşit s-a terminat, zise Juba, întinzându-se pe o altă canapea.
- Nu se termină niciodată. Octavian ridică privirea de pe sulul de hârtie. Numai moartea a văzut sfârşitul războiului.
- Atunci, poate că Platon s-a înşelat, iar tu o să făureşti ceva diferit. Cine anume din Roma o să te mai înfrunte acum?
Octavian zâmbi.
- Antoniu mi-a făcut o favoare scăpându-mă de Cicero. A dat o lecţie serioasă Senatului. Seneca şi celelalte bărbi bătrâne or să tacă din gură.
- Pentru moment, îl avertiză Agrippa.
- Da, spuse Octavian după o pauză. Pericolul nu se mai află printre vârstnici. Trebuie să restabilesc prestigiul Senatului. Trebuie să-i determin pe fiii membrilor ordinului ecvestru să-şi dorească din nou să devină senatori.
- Asta ar însemna ca mai întâi să-i convingi să iasă din bordeluri, replică sec Agrippa.
- Atunci o să închid bordelurile! Octavian se înroşi la faţă. Nu sunt decât nişte pepiniere pentru răzmeriţă.
- Şi ai să te alegi cu un alt fel de răzmeriţă, spuse Juba. Băieţii le vizitează pentru că nu au nimic mai bun de făcut, dar, dacă sporeşti plata şi puterea senatorilor, o să creadă că reinstaurezi republica şi o să plece din bordeluri de bunăvoie. Ăsta e lucrul pe care Cezar l-a uitat şi pe care Antoniu nu l-a ştiut niciodată.
Cei trei se uitară în cabina noastră, iar Octavian îi făcu semn cu degetul lui Alexandru să se apropie.
- Eu? întrebă fratele meu.
Octavian dădu din cap, iar băiatul se ridică.
- Ce faci? l-am întrebat.

1 Loc unde, conform credinţei vechilor greci, se duc după moarte sufletele oamenilor virtuoşi, (n.red.)

-M-a chemat la el.

în timp ce Alexandru parcurgea distanţa scurtă dintre camera noastră şi locul în care stătea Octavian, Ptolemeu ţipă ascuţit:

- Mă doare!

îl ţineam atât de strâns încât îi striveam pieptul.

Spune-mi despre tatăl tău, îi ceru Octavian.Alexandru îşi întoarse privirea spre mine, întrebându-se ce fel de joc punea la cale bărbatul.

- A iubit-o pe mama, răspunse el.
- Şi caii.

Fratele meu îşi înălţă bărbia, iar chitonul lung şi alb pe care îl purta flutură în adierea caldă a brizei.

- Da. M-a învăţat să călăresc de îndată ce am putut să merg.
- Se spune că tatăl vostru organiza curse în fiecare zi a săptămânii. E adevărat?

Alexandru rânji.

- Da. Nimic nu-i era mai drag decât cursele.

-Nici măcar propriul regat, remarcă Octavian, moment în care l-am l-am văzut pe fratele meu tresărind. Vorbeşte-mi despre sora ta. Şi pe ea a învăţat-o să călărească?

Glasul geamănului meu nu mai era atât de puternic când răspunse:

-Nu. Ea desenează.

Octavian se încruntă.

- Face schiţe ale clădirilor şi templelor, explică el.
- Adu-mi una.

Alexandru se întoarse în cabina noastră, iar eu scuturai din cap cu furie.

- Niciodată! am şuierat. Nu l-ai auzit? Crede că tata a pus regatul pe butuci.
- Şi *ce* îi plăcea tatei mai mult decât cursele şi vinul?

M-am gândit la ultima rugăminte a tatălui meu şi m-am sprijinit de pernele din spatele meu.

-A cerut o schiţă de-a ta, Selene. Dacă e un test? Te rog! Dă-i desenul cu imaginea de ansamblu a Alexandriei. Cel pe care l-ai făcut în Templul lui Serapis.

Ptolemeu se uită în sus la mine cu ochii lui mari şi albaştri, aşteptând să-i spun să-mi aducă albumul.

- Selene, şopti nervos Alexandru, ei aşteaptă.

Era adevărat. De sub palmierii plantaţi în ghivecele din curte, cei trei bărbaţi ne urmăreau, deşi atâta vreme cât vorbeam cu voce scăzută nu puteau auzi ce spuneam.

- Dă-mi sacul din piele.

Ptolemeu se repezi de cealaltă parte a patului pentru a-mi aduce sacul. Mi-l înmână ca şi cum ar fi fost o piatră rară şi preţioasă. Am scos din el albumul legat în piele în care se aflau schiţele, şi pe a cărui copertă titlul era scris ordonat de Charmion cu cerneală aurie. Tatăl ei fusese un mare arhitect al Egiptului. Pe când era tânără, el o învăţase despre frumuseţea clădirilor şi despre scrisul precis cerut arhitecţilor, iar ea îmi transmisese, la rândul ei, tot ce ştia.

Grăbeşte-te! mă imploră Alexandru.Am răsfoit paginile şi am despăturit o foaie subţire. Era o imagine a Alexandriei, cu străzile, templele, palatele ce se întindeau precum aripile acoperite de pene ale unui bâtlan peste promontoriul Lochias. Charmion mă învăţase să fiu atentă la cele mai mici detalii, aşa că surprinsesem spuma mării în timp ce valurile se spărgeau de zidurile farului şi feţele neclintite ale cariatidelor din marmură ce mărgineau Drumul Canopic.

Alexandru îmi smulse pergamentul din mână şi se întoarse cu el în curtea însorită. Agrippa îl văzu primul, apoi Juba, iar când desenul ajunse la Octavian, toţi trei bărbaţii tăcură. Cezar îşi împinse mai în spate pălăria mare din paie, ca să vadă mai bine.

- Sora ta a desenat asta?
- Când avea nouă ani, din Templul lui Serapis.

Octavian îşi trecu degetul peste schiţă, şi n-a fost nevoie să mă aplec peste umărul lui ca să ştiu ce vedea. Privirea avea să-i fie atrasă mai întâi de far, cu cele patru colţuri ale lui încununate de reprezentările în bronz ale regelui mării, Poseidon. Apoi, urma să vadă uriaşa statuie a lui Helios, copiată după colosala capodoperă din Rodos, şi care se înălţa călare peste Heptastadion[1]. De acolo urma să observe Palatul Muzelor, obeliscurile impunătoare luate din Aswan, teatrul, grădinile publice şi zecile de temple închinate zeilor noştri.

- Sora ta e foarte talentată. Pot să-l păstrez?

Din cabină, am scâncit:

-Nu!

Bărbaţii se întoarseră, însă Alexandru spuse iute:

- Sora mea vorbeşte cu Ptolemeu. Sigur că-l poţi păstra.

Mi-am înfipt unghiile în palme, un obicei pe care îl căpătasem de la Charmion, iar Ptolemeu m-a întrebat:

- Ce s-a întâmplat?
- Fratele nostru le dăruieşte altora lucrurile mele.

Trăsăturile lui micuţe se strânseră într-o expresie nedumerită.

- Dar deja am dăruit toate lucrurile pe care le aveam în palat.

-Nu, am răspuns, abia stăpânindu-mi furia. Ne-au fost *luate.* Iar acum Octavian vrea şi desenul.

Când Alexandru s-a întors, n-am suportat să mă uit la el.

- Ce-i cu tine? îmi şopti el cu asprime, dându-şi pe spate părul care îi ieşea de sub diademă. Nu mai suntem în Alexandria.
- Nu, pentru că omul căruia tu îi faci cadouri ne-a ucis familia!

1 Dig pietruit, cu o lungime de 1 300 m, care lega insula Pharos de noua capitală a faraonilor, Alexandria, (n.tr.)

- Crezi că dacă tatăl nostru ar fi învins, ar mai fi lăsat pe cineva în viaţă? Măcar pe moştenitorii lui Octavian?

- El n-are moştenitori! Doar o fată.Dacă ar fi avut?
- Măcar suntem în viaţă! Pentru moment. Doar pentru că Octavian nu vrea să defileze pe străzile Romei cu trei cadavre împuţite. Aşteaptă până ce se termină triumful, l-am avertizat. Antyllus a fost ucis la picioarele statuii lui Cezar, iar Cezarion a fost decapitat. Cu noi ce crezi că o să se întâmple?
- Exact ce a spus el. O să încheiem căsătorii în favoarea lui.
- Şi cum e asta o soartă mai bună decât moartea? Să te căsătoreşti cu un roman?
- Tatăl nostru a fost roman.
- Poate după sânge, dar din toate punctele de vedere care contau era grec. Felul în care se îmbrăca, zeii pe care îi venera, felul în care vorbea...
- Nu şi pe câmpul de luptă.

Am ridicat privirea şi am văzut că ochii de un căprui-deschis ai lui Alexandru mocneau de furie.

- Tu nu l-ai văzut pe stadioane, spuse el, pregătindu-se pentru bătălie sau în timpul curselor de care. Nu vorbea decât latina.
- Nu te cred!
- De ce-aş minţi? Tatăl nostru a fost roman, chiar dacă n-a îmbrăcat niciodată o togă.

Văzând că nu mai spun nimic, Alexandru clătină din cap.

- Eşti foarte încăpăţânată.
- Iar tu eşti foarte credul, i-am zis pe un ton acuzator.
- De ce nu m-aş încrede? N-avem de ales!
- Terminaţi! Terminaţi! strigă Ptolemeu. îşi puse mâinile peste urechi şi ţipă: Nu vă mai certaţi!

Octavian se întorsese la treaba lui, însă Juba ne urmărea de pe canapea.

- Vezi ce-ai făcut? îmi spuse Alexandru, aruncând o privire peste umăr. Agrippa ne-a avertizat să facem linişte.
- Ptolemeu, nu ne certăm, am spus pe un ton liniştitor. însă băieţelul îşi lăsase capul pe perna mea şi am observat că pielea lui albă se înroşise. I-am atins obrazul cu dosul mâinii. Alexandru, are febră!

Fratele meu geamăn traversă încăperea pentru a-i pipăi fruntea lui Ptolemeu.

- Probabil că are nevoie de somn.

însă cu toate că Ptolemeu dormi în cea mai mare parte a zilelor care urmară, obrajii îi rămaseră roşii. Eu şi Alexandru inventam jocuri tăcute pe care să le jucăm cu el chiar şi atunci când stătea pe perne, în patul lui, dar în a treia zi era prea obosit până şi pentru joacă.

- E ceva în neregulă cu el, am spus. Nu-i normal.

- E doar febră, răspunse Alexandru. Noi am avut-o în Teba. O să cedeze cu destulă apă şi odihnă.

Aşa că i-am adus lui Ptolemeu sucuri şi fructe proaspete, iar în timp ce el zăcea, eu schiţam *thalamegos-u*| mamei. Alexandru citea texte din biblioteca mamei, suluri pe care ea însăşi le alesese pentru a le păstra pe navă. Pe mine însă mă durea prea mult să le citesc, şi ori de câte ori el le aducea în cabina noastră, mă întorceam cu spatele, astfel încât să nu simt adierea parfumului ei de iasomie impregnat în papirusuri.

în cea de-a cincea dimineaţă petrecută pe mare, Alexandru se întrerupse din citit şi lăsă în poală un sul de hârtie.

- Ce îţi lipseşte cel mai mult? mă întrebă încet.

I-am aruncat o privire lui Ptolemeu, pentru a mă asigura că încă doarme.

- Charmion, am recunoscut. Şi mama.

Fratele meu dădu din cap în semn de aprobare.

-Şi ţie?

- Petubastes, răspunse el, luptându-se să-şi reţină lacrimile în timp ce îşi amintea de tânărul preot al lui Ptah[1], cel care fusese profesorul nostru egiptean în Palatul Muzelor. Şi tata, bineînţeles. Ai văzut toate statuile pe care le-au luat din Alexandria? Octavian le ţine în bibliotecă, şi e acolo una care îl reprezintă pe Petubastes. Juba le etichetează pe fiecare pentru vânzare.

- Şi ce ştie Juba despre istoria Egiptului? am întrebat.

- E scriitor. Nu ştiam de unde aflase Alexandru această informaţie, dar părea sigur de ea. Deja a scris trei cărţi de istorie.

- La optsprezece ani? l-am provocat.

- Nouăsprezece.

- Aşadar, e şi scriitor, pe lângă faptul că e spion.

îl dispreţuiam pe prinţul Numidiei, care le întorsese spatele strămoşilor lui pentru a i se alătura lui Octavian. însă în acea după-amiază, când rămăsesem fără modele pentru desene, curiozitatea îmi învinse dezgustul. Intenţionasem să mă ţin departe de biblioteca mamei, dar voiam să văd ce lucruri fuseseră luate din Egipt.

Când am ajuns, uşile erau deja larg deschise, iar lumina se revărsa prin ferestre pe lambriurile bogate. Sute de statui şi altare furate erau înghesuite lângă pereţi. Dar, cu excepţia chipurilor de marmură, încăperea era goală. Am păşit înăuntru, apoi am auzit paşii iuţi ai cuiva care se grăbea să se ascundă.

1 În religia egipteană, personificare a forţei creatoare a Universului, sursă a tot ce este viu, protector al artelor şi meşteşugurilor. Zeul a fost identificat de greci cu Hefaistos. (n.tr.)

Actualul oraş Brindisi (n.tr.) 52

- Cine-i acolo? am întrebat, şi un bărbat îşi făcu apariţia de după biroul din lemn al mamei.

îmi dădeam seama după tunica lui lipsită de însemne că era un marinar. Ţinea în mâini o statuetă a lui Isis.

- Măi să fie, bună dimineaţa. Făcu câţiva paşi spre mine şi zâmbi. Bărbaţii aveau dreptate. Eşti o fetiţă frumuşică.

Imediat m-am întors, gata să fug. Atunci, o fâşie de metal sclipi în uşă, iar braţul cuiva lovi. O lamă grea se afundă în lambriurile din dreptul marinarului, făcându-l să scape numaidecât statueta din mâini. Eu nu m-am clintit. Nici măcar n-am respirat.

- Sper că o să pui aia la loc, spuse Juba.

Bărbatul se aplecă pentru a ridica statueta, însă, când o puse înapoi pe masă, o lovi cu mâinile tremurătoare şi-i rupse braţul fragil. Când se repezi să plece, Juba îl apucă de gât.

- N-ai să mai atingi nimic care îi aparţine lui Cezar!

Omul se strădui din răsputeri să scoată un răspuns înăbuşit, însă Juba îl strânse şi mai tare.

-Data viitoare am să-ţi ţintesc beregata, promise el. îl împinse pe marinar cât colo, apoi îşi întoarse privirea întunecată către mine. Ce cauţi aici?

- Un papirus, am minţit fără să stau prea mult pe gânduri. Eu... eu doar voiam ceva de citit.

- Atunci găseşte-l zise el cu furie şi se îndreptă către birou. Ridică braţul rupt al zeiţei şi îl ţinu în lumină, după care îl azvârli într-o amforă goală.

- Nu! Nu-l arunca!

Prinţul îşi ridică privirea, şi am văzut că nu voia să fie deranjat.

- E o statuie foarte veche, i-am spus.

- Ei bine, îţi mulţumesc, prinţesă. Din păcate, nu sunt prea mulţi romani interesaţi să cumpere statui sparte ale zeiţelor egiptene. Dar, de vreme ce eşti aşa interesată de artă, de ce nu-mi spui care piese crezi că sunt cele mai însemnate?

îl văzusem odată pe Juba cuprins de furie şi nu voiam să-l provoc şi mai tare, aşa că am arătat spre o statuie. Tânărul ridică din sprâncene.

- Tutmes I? întrebă Juba.

M-a impresionat faptul că putea identifica un faraon care domnise cu peste o mie de ani în urmă.

- De unde ştii?

- Pot să citesc hieroglifele, răspunse el scurt. Ce altceva?

Am arătat către bustul din bronz al lui Dionysos şi, brusc, ochii mi s-au umplut de lacrimi. Am încercat să le alung clipind, înainte ca Juba să le poată vedea.

- Poţi să plângi, dar asta n-o să-i aducă înapoi, zise el cu cruzime. Regatele se înalţă şi cad după pofta zeilor.

- Isis n-a întors niciodată spatele Egiptului! Ea o să mă aducă acasă.

Glasul lui Juba deveni ameninţător.

- în locul tău aş fi foarte atent unde spun aşa ceva, prinţesă.

- Dar eu am ridicat bărbia, hotărâtă să-i arăt că nu mi-era frică.îţi cunosc povestea. Iulius Cezar ţi-a ucis mama şi fratele. însă *eu* nu mă voi pleca niciodată în faţa Romei.
- Cât eşti de curajoasă! Buzele i se curbară într-un zâmbet sardonic. Poate că o să fii de altă părere după triumf.

M-am întors şi am traversat biblioteca, dar înainte de a pleca am aruncat o privire către statuia de bazalt a lui Petubastes, pe care o văzuse fratele meu. Chipul preotului era frumos chiar şi sculptat în piatră, iar inscripţia cioplită în grabă indica faptul că murise la şaisprezece ani. Când am întins mâna pentru a-l atinge, m-am uitat peste umăr şi l-am văzut pe Juba urmărindu-mă. M-am gândit mai bine şi am plecat.

în cabina noastră, Alexandru se plimba încolo şi încoace.

- Unde-ai fost? strigă el.
- în bibliotecă.
- Ei bine, te-am căutat.

I-am urmărit privirea înspre pat. Ptolemeu căpătase o paloare bolnăvicioasă. Zăcea între perne şi abia dacă mai mişca.

- Arde chiar mai tare decât înainte.
- Atunci trebuie să-l găsim pe doctor!

-Deja a venit.

Când am văzut că fratele meu nu mai adaugă nimic, am simţit că mi se strânge pieptul.

-Şi?

Alexandru rămase tăcut.

- Şi ce-a zis?

Cum el nu făcu decât să clatine din cap, m-am repezit la căpătâiul lui Ptolemeu.

- Ptolemeu, am şoptit, dându-i la o parte părul de pe frunte.

Era fierbinte, aşa cum spusese Alexandru. încet, băieţelul deschise unul dintre ochii lui albaştri.

-Selene.

Se întinse şi îşi puse mânuţa într-a mea. Lacrimile mi se scurgeau calde pe obraji şi cădeau în palma lui.

în următoarele trei zile, eu şi Alexandru am stat permanent de veghe lângă patul lui Ptolemeu. Când Octavian mânca în curte, noi stăteam în cabină. Când marinarii au văzut delfini pe lângă navă şi au declarat asta ca fiind un semn bun, nu ne-am dus să vedem. Noi trei eram ultimii Ptolemei. Nu ne mai rămăsese nimic pe lume, ne aveam doar unul pe celălalt.

De câteva ori pe zi, Agrippa ne aducea tăvi cu fructe, iar odată, după ce medicul spusese că nu mai e nici o speranţă, generalul găsi la bucătărie un sclav care studiase medicina în Macedonia lui natală.

Cezar vrea ca toţi trei copiii să fie în viaţă pentru triumful lui, îi explică Agrippa. O să-ţi dau o sută de talanţi ca să-l vindeci.Dar nici măcar în schimbul preţului care i-ar fi cumpărat libertatea, macedoneanul nu putu face nimic. Frustrat, Agrippa îi îndesă în mâini o pungă cu aur.
- Ia-o! spuse el furios.
- Dar nu-l pot însănătoşi, *domine*. Folosise cuvântul latin pentru „stăpân" şi mi-am dat seama că era speriat. E prea bolnav.
- Atunci, doar ia-o şi pleacă!

Bărbatul a părăsit cabina înainte ca Agrippa să se poată răzgândi, iar eu mi-am îngropat faţa în mâini.
- Veţi ţine uşa închisă, spuse generalul. Cezar se îmbolnăveşte uşor. Pe voi doi trebuie să vă mutăm într-o altă cabină. însă în ciuda protestelor mele şi ale lui Alexandru, Agrippa se dovedi a fi ferm. Cezar vă vrea în viaţă.

Până la urmă, n-a mai contat. înainte să se poată găsi o nouă cabină care să dea în curtea regală, Ptolemeu începuse să geamă. I-am strâns mânuţa într-a mea, şi ori de câte ori durerea devenea prea puternică, îşi aduna degeţelele în pumn, închizând ochii ca şi cum s-ar fi putut izola de lume. Nu mai putu să mănânce, nu mai putu nici măcar să bea, iar dimineaţă trupuşorul lui zăcea ţeapăn pe cearceafurile de mătase ale patului.
- Ptolemeu, i-am şoptit când am văzut că nu se mişcă.

Ptolemeu! am strigat.

Alexandru îl scutură.
- Trezeşte-te! Ptolemeu, aproape că am ajuns. Trezeşte-te!

Dar nici măcar o asemenea minciună nu reuşi să-i deschidă ochii. Deşi Alexandru începu să jelească, eu eram prea amorţită ca să plâng. Poate că Ptolemeii îi mâniaseră pe zei. Poate că Juba avea dreptate, şi toţi urma să murim după pofta Fortunei.

Am netezit părul de pe fruntea frăţiorului meu, apoi i-am desfăcut degetele, astfel încât să se poată relaxa, în sfârşit.
- Micul meu prinţ, am şoptit.

însă geamănul meu se ridică mânios de pe patul lui Ptolemeu.
- Ce-am făcut? De ce ne pedepsesc zeii familia în felul ăsta?

-Şşt! am spus pe un ton tăios. Dă-i puţină pace! A fost înconjurat destul de furie cât timp a fost în viaţă.

Alexandru se prăbuşi pe pat şi îşi cuprinse faţa în palme.
- De ce?

Nu aveam un răspuns.

După ce vestea i-a fost transmisă lui Octavian, sclavul macedonean se întoarse ca să ia trupul lui Ptolemeu pentru a-l înmormânta în mare. însă Alexandru stătu de strajă în faţa patului.
- Numai criminalii sunt înmormântaţi pe mare! strigă el.
- îmi pare rău, *domine,* însă acestea sunt ordinele lui Cezar însuşi.

Atunci, spune-i că nu! ţipă fratele meu.Agrippa îşi făcu apariţia, iar macedoneanul clătină din cap.

- Vor să păstreze trupul.

Generalul se uită fix la fratele meu.

- Mai avem multe zile de petrecut pe mare şi nici un fel de material de îmbălsămare, astfel încât nu putem să păstrăm cadavrul. Lasă-ţi fratele să se odihnească alături de Neptun, Alexandru.

în timp ce macedoneanul îl înfăşură pe Ptolemeu în cearceafurile de pe patul lui, eu mă străduiam să-i zăresc pentru ultima dată căpşorul blond şi buzişoarele care tremuraseră atât de des din pricina fricii. Fusese un copil timid şi preferatul mamei, după Cezarion. „Ar fi trebuit să am mai multă grijă de el", m-am gândit. „Era prea mic ca să supravieţuiască atât de multor frământări."

L-am urmat pe sclav în aerul proaspăt al dimineţii, prin curtea regală, până la marginea vasului. Toţi membrii importanţi ai suitei lui Cezar erau strânşi acolo. Un preot al lui Apollo rosti câteva cuvinte de rugăciune, în timp ce toate chipurile rămaseră solemne, până şi al lui Octavian. Eu mă ţineam de braţul lui Alexandru ca să nu mă prăbuşesc pe punte, iar când macedoneanul aruncă trupuşorul în apă, fratele meu se năpusti către balustradă.

-Ptolemeu! strigă el cu deznădejde. Ptolemeu!

Agrippa îl trase în spate.

- Duceţi-l în curte, porunci el. Găsiţi-i nişte mâncare şi un vin bun de Chianti.

Câţiva bărbaţi l-au luat pe fratele meu de acolo, însă eu am rămas pe punte, lăsându-mi părul să fluture în vânt, prea obosită ca să-l mai dau la o parte.

Nici măcar nu avusese parte de o înmormântare decentă. Sângele lui Alexandru cel Mare şi al lui Marc Antoniu îi cursese prin vene, însă fusese azvârlit în mare precum un criminal. Dar ce soartă mai bună ne aştepta pe mine şi pe Alexandru? Octavian spusese că avea să ne ţină în viaţă, dar dacă o minţise pe regina Egiptului spunând că pleacă spre Roma în trei zile, şi nu în unsprezece luni, ce îl împiedica să ne mintă şi pe noi? Nu ar fi plimbat-o niciodată pe mama pe străzile Romei. Ştiam acum că Cezar încercase asta cu Arsinoe şi, în loc să aclame, oamenii se revoltaseră. Fuseseră şocaţi să vadă o femeie tratată astfel, şi încă pe sora reginei Egiptului! Pe mama nu o aşteptase alt viitor decât moartea iminentă, iar dacă Octavian n-ar fi păcălit-o să-şi ia propria viaţă, ar fi găsit pe altcineva s-o ucidă. Iar odată ce triumful lui în Roma avea să ia sfârşit, noi de ce am fi avut un viitor diferit?

M-am gândit la numeroasele feluri îngrozitoare de a muri şi m-am întrebat dacă nu cumva Ptolemeu scăpase de o suferinţă mai

mare. Mi-am pus mâinile pe balustrada lustruită. Cu o singură săritură, nu aveau să mai existe nici lacrimi, nici singurătate.

Eu nu m-aş gândi la asta, prinţesă.Mi-am încordat spatele. Crezusem că toată lumea plecase, dar m-am întors şi am dat cu ochii de Juba. în toga lui de un roşu-aprins, părea mai regal decât Octavian îmbrăcat în tunicile lui croite în casă şi purtând pălăriile cu boruri late.

- Ai văzut vreodată trupul unui om înecat? întrebă el. Se umflă de cinci, chiar de şase ori faţă de dimensiunea lui normală, apoi se înnegreşte până când pielea se cojeşte de tot.

încheieturile mi s-au albit din pricina forţei cu care strângeam balustrada.

-Vrei să sfârşeşti ca un cadavru umflat şi abandonat pe mare?

- Mai bine decât un cadavru abandonat în temniţa lui Cezar!

însă m-am întors cu spatele la balustradă, iar Juba a căpătat ceea ce dorise. Eu şi Alexandru urma să fim în viaţă pentru a sărbători triumful lui Octavian.

CAPITOLUL 4
Roma

Când nava se apropie de un port pentru prima dată în câteva săptămâni, eu şi Alexandru ne repezirăm la proră.

- Asta-i Roma? am întrebat.

Nu exista nici un Templu al Muzelor care să sclipească în lumina după-amiezii, iar vilele ce înconjurau fâşiile întinse de ţărm erau simple, fără coloane sau ornamente. Nu se vedea nimic care să deosebească o clădire albă şi scundă de următoarea, cu excepţia culorilor obloanelor bătute de vânt.

Fratele meu clătină din cap.

- Brundisium[1]. Am auzit că mai sunt zece zile de mers cu lectica până la Roma.

Sute de soldaţi aşteptau pe mal, stindardele lor roşii purtând blazonul pe care apărea un vultur auriu înalt şi literele SPQR, de la *Senatus Populusque Romanus*. Portul localităţii Brundisium era suficient de mare încât să ancoreze cincizeci de vase, însă nimic nu semăna cu *thalamegos-u*| mamei mele. Am putut vedea reacţiile soldaţilor în timp ce nava se apropia, şirurile ei de vâsle din abanos sclipind în soare, în vreme ce pânzele purpurii fâlfâiau în bătaia vântului. Bărbaţii îşi făcuseră mâinile streaşină la ochi şi clătinau din cap de uimire.

Agrippa apăru la proră împreună cu Octavian. Amândoi erau îmbrăcaţi ca de război. „Pentru a aminti Romei că s-au întors triumfători", mi-am zis eu cu amărăciune.

- Carele lui Cezar aşteaptă pe mal, îi spuse Agrippa lui Alexandru. Voi doi veţi călători cu nepotul lui, Marcellus.

Am încercat să-l disting pe nepotul lui Octavian, însă Agrippa comentă:

- Nu te obosi.

Erau prea mulţi cai şi soldaţi.

- Ţi-ai luat desenele? mă întrebă Alexandru.

-Da. Şi tu ţi-ai...?

Alexandru dădu din cap în semn de încuviinţare. Ascunsese în sacul lui câteva cărţi din biblioteca mamei - o ultimă amintire a ei înainte să lăsăm *thalamegos-xA* în mâinile romanilor din Brundisium. M-am uitat pentru ultima oară la punţile lustruite, în vreme ce sunetul strident al trompetelor străpungea aerul. Trei dintre copiii ei se îmbarcaseră pe vas, însă numai doi ajunseseră pe ţărmul duşman.

Octavian coborî primul pe mal, urmat de Agrippa şi de Juba. Când ne veni şi nouă rândul să păşim pe treptele din lemn, Alexandru îmi întinse mâna. Am scuturat din cap.

- Sunt bine.

Dar nu mai simţisem pământul de peste trei săptămâni, şi brusc, picioarele mi se înmuiară.

- Alexandru!

Dar nu el fu cel care mă prinse, ci un tânăr care părea întruchiparea lui Hercule.

- Ai grijă! spuse el râzând. Era înalt, cu umeri laţi şi cu părul de nuanţa grâului văratic. Ochii îi erau mai deschişi la culoare decât fuseseră ai lui Ptolemeu, un turcoaz ce părea şi mai strălucitor în contrast cu pielea întunecată. Am simţit cum mi se înfierbântă obrajii la vederea lui, iar el mi-a zâmbit. Acum să nu-mi leşini, mă avertiză. Eu sunt cel care ar trebui să aibă grijă de voi.

- Tu eşti Marcellus? întrebă Alexandru.

- Da. Şi uite-o aici!

Arătă spre o trăsură cu cai.

- Dar aia e o trăsură regală, am spus.

Marcellus râse.

- Eu n-aş spune asemenea vorbe cu glas prea ridicat. Unchiului meu îi place să se considere consul. Dacă oamenilor le-ar intra în cap ideea că vrea să fie împărat, s-ar răzvrăti tot Senatul.

- Romanii nu vor împăraţi? întrebă fratele meu.

Marcellus ne conduse departe de docuri. Toga flutura în urma lui.

- A fost o vreme. Dar a trecut, iar acum nu se mai pot gândi decât la republică. Sigur, timp de o sută de ani s-au purtat războaie civile pentru republica lor, iar cel care a marcat sfârşitul lor a fost Iulius Cezar. Toţi vor să voteze, dar votează pentru propriile clanuri, şi nu reuşesc decât să provoace şi mai mare vărsare de sânge.

Ajunseserăm la una dintre trăsurile aflate dincolo de linia ţărmului şi, în timp ce ne ţinea uşa deschisă, Marcellus spuse cu căldură:

- Prinţe Alexandru, prinţesă Selene.

Odată ajunşi înăuntru, m-am uitat cu subînţeles la fratele meu. De ce eram trataţi cu atâta bunătate? Ce îi scrisese Octavian familiei sale pe când era în Alexandria? Am ascultat, în vreme ce, afară, Marcellussporovăia vesel cu Juba şi cu Agrippa, iar vocea îi răsuna până dincolo de trăsură.
- Şi femeile egiptene? întreba el.
Am auzit râsul prefăcut al lui Juba.
- Ar fi leşinat în prezenţa ta, îl asigură acesta. Ţi-ar fi căzut în braţe, precum prinţesa Selene.
Când fratele meu s-a uitat înspre mine, m-am înroşit.
- Şi luptele? insistă Marcellus.
- Zeii au fost de partea noastră, răspunse Agrippa.
- De partea noastră sau a fa? Se spune că flota egipteană...
Marcellus se întrerupse, iar vocea îi deveni serioasă. Mă bucur să văd că te-ai întors teafăr, unchiule.
- Marcellus, l-am auzit răspunzând pe Octavian, sper că ai pus tot atâta pasiune în studiile tale pe cât pui în bârfe.
- Da, Cezar, zise calm băiatul.
- Bine. Atunci îmi poţi spune ce fel de navă este aceasta?
S-a lăsat o tăcere apăsătoare, şi mi-am putut închipui stânjeneala pe care o simţea Marcellus stând în faţa lui Octavian. Mi-am lipit gura de fereastră şi am şoptit:
- *Thalamegos.*
- Selene! mă apostrofă Alexandru în şoaptă, însă Marcellus mă auzise şi repetă cuvântul.
- Cred că este *thalamegos-u*l reginei.
L-am auzit pe Octavian făcând un pas în spate pe pietriş.
- O să-ţi fie egal într-o bună zi, Agrippa. Un titan în Senat, dar şi pe câmpul de luptă.
Nu-i puteam vedea generalului chipul pentru a-i desluşi reacţia. însă când Marcellus ni se alătură în trăsură, părea teribil de uşurat.
- Nu ştiu cum aş putea să-ţi mulţumesc, Selene. Se aşeză în faţa mea, lângă Alexandru. Dacă nu mi-ai fi dat răspunsul, ar fi trebuit să studiez navele tot drumul până la Roma.
- E chiar atât de sever?
- Nu face decât să scrie scrisori şi să pregătească discursuri pentru Senat. Dacă n-ar fi soţia lui, n-ar mai ieşi din Siracusa.
Alexandru se încruntă.
- Oraşul Siracusa?
- Nu. Biroul lui. L-a botezat după Arhimede, matematicianul grec care a locuit acolo.
- Dar el nu vorbeşte greaca, am protestat.
Deşi fratele meu se uită urât la mine, Marcellus nu făcu decât să râdă.

E adevărat. Dar la unchiul meu, totul e teatru. O să vedeţi.Din faţa trăsurii noastre se auzea un amestec de voci. Apoi, cineva strigă, iar un pocnet de bici puse în mişcare lunga procesiune. M-am uitat la Marcellus şi mi-am spus că era cu doar doi sau trei ani mai mare decât mine şi Alexandru. Era îmbrăcat într-o togă albă fără însemne, însă calitatea materialului nu se compara cu nimic din ceea ce îl văzusem pe Octavian purtând. Când mă surprinse privindu-l îmi zâmbi.

- Aşadar, tu eşti fiica lui Marc Antoniu, Selene, observă el. Ciudat. Aproape că nu există nici o asemănare între tine şi Tonia sau Antonia.

-Aceştia sunt copiii pe care tatăl meu i-a avut cu sora lui Cezar, Octavia?

Marcellus dădu din cap.

- Da, cu mama mea.

Alexandru se aplecă în faţă.

- Aşadar, eşti fratele nostru?

- Nu. Eu sunt fiul Octaviei cu Marcellus cel Bătrân. Sună complicat, ştiu. Pregătiţi-vă să fiţi derutaţi în perioada pe care o veţi petrece în casa mamei mele.

- Mergem acasă la Octavia? am întrebat.

- Bineînţeles. Veţi locui cu noi.

Marcellus observă privirea pe care i-o aruncasem lui Alexandru şi clătină din cap.

- Ştiu ce gândeşti. Tatăl tău a părăsit-o pe mama mea pentru a voastră. Dar să n-aveţi emoţii. Mama iubeşte copiii. Sigur, Livia n-o să vă îndrăgească deloc.

- Ea e soţia lui Cezar? întrebă Alexandru.

- Da. Ea nu place pe nimeni în afară de propriii fii, Tiberius şi Drusus.

Eram nedumerită.

- Credeam că Cezar are doar o fiică.

- Da. Pe Iulia, dăruită de prima soţie. Apoi a divorţat de ea şi s-a căsătorit cu Livia când aceasta era gravidă cu cel de-al doilea băiat al ei.

Când mă văzu că trag brusc aer în piept, Marcellus izbucni în râs.

- A fost un scandal, dar acum unchiul are doi fii adoptaţi.

- Deci ei sunt moştenitorii lui? întrebă Alexandru, încercând să afle pe cine ar trebui să aibă grijă să impresioneze.

Marcellus se foi stânjenit pe scaun.

- De fapt, cred că balanţa s-ar putea înclina mai mult în favoarea mea. Speră să mă facă senator peste vreo zece ani.

- Aşadar, orice senator e prinţ?

- Nu! întrebarea mea i se păru teribil de amuzantă. Tatăl vostru nu v-a povestit nimic despre Senat?
- Mama i-a interzis. Cred că nu prea avea la inimă politica romană, remarcă Alexandru.
Marcellus se lăsă pe spătarul scaunului căptuşit cu perne.
- Ei bine, Senatul e doar un grup de bărbaţi din cele mai puternice familii ale imperiului roman. Când observă că mă încrunt, băiatul adăugă: Ştiţi, cum ar fi dinastia iulio-claudiană. Sau, în cazul tatălui vostru, dinastia Antoninilor. Mai întâi trebuie să facă parte cel puţin din ordinul ecvestru, apoi există mai multe tipuri de senatori - chestori, edili, pretori, consuli. Desigur, consulii sunt cei mai puternici.
Am dat din cap, prefăcându-mă că înţeleg.
- Şi cu ce se ocupă toţi oamenii ăştia?
- Se întâlnesc în sala Senatului, unde dezbat probleme politice şi iau decizii cu privire la taxe ori la grânele gratuite. Unchiul meu pretinde că e unul dintre ei, iar senatorii îl votează întotdeauna pentru funcţia de consul, ori de tribun, ori de cenzor. Nu contează care, atâta vreme cât spectacolul continuă, iar el e cel care scrie scenariul.
Apoi Marcellus începu să turuie vesel despre lucrurile pe care urma să le vedem în Roma, de la Templul lui Venus Genetrix, la Forumul lui Iulius Cezar şi, timp de şapte zile, câtă vreme trăsurile uruiră pe drumuri, ne distră cu poveşti. Noaptea, când ne opream să dormim în vilele impunătoare ale prietenilor lui Octavian, eu visam la Roma. îmi imaginam cât de mare avea să fie în comparaţie cu Alexandria, iar când s-a auzit strigătul care anunţa că se văd în zare zidurile oraşului, am dat la o parte perdelele şi mi-am ţinut răsuflarea. Alexandru îşi lipi chipul de fereastră, lângă al meu, după care amândoi ne retraserăm.
- Asta-i Roma? întrebă şovăielnic fratele meu.
- Cel mai măreţ oraş de pe pământ! spuse cu mândrie Marcellus.
Atât cât vedeam cu ochii, case din cărămizi şterse stăteau înghesuite
precum vitele în ţarcurile de la piaţă. Stâlpi, pe care Marcellus îi numea „pietre de hotar", indicau la fiecare kilometru că Roma era chiar în faţă, însă nu se zărea nici un Templu al Muzelor iţindu-şi capul de marmură la orizont, nici un teatru impunător pe coama vreunuia dintre dealuri. Câteva morminte de marmură fuseseră clădite de-o parte şi de alta, pe Via Appia, care părea să fie unul dintre locurile preferate de îngropăciune ale romanilor, însă majoritatea monumentelor funerare erau făcute din piatră cioplită grosolan.
Marcellus îmi citi dezamăgirea pe chip şi explică:

- Romanii s-au luptat unii cu alţii vreme de secole. Abia pe vremea lui Iulius Cezar au existat, în sfârşit, destui sclavi şi suficient aur încât să înceapă reconstrucţia. Dar uite mormântul Ceciliei Metella[1].

Construcţia înaltă, rotundă, era cocoţată pe un deal şi, cu toate că nişte creneluri frumoase îi decorau partea de sus, fusese făcută din piatră simplă. Am simţit un nod în stomac şi mi-am dat seama, după expresia de pe chipul lui Alexandru, că şi el avea aceleaşi trăiri. Acesta era oraşul a cărui armată cucerise Alexandria. Acesta era locul în care Octavian studiase latina, şi nu reuşise să înveţe greaca, dar strânsese suficientă putere încât să-l înfrângă pe tatăl meu şi să şteargă neamul Ptolemeilor de pe faţa Egiptului.

- într-o zi, spuse Marcellus, tot ce vedeţi va fi din marmură. Iar acelea sunt apeductele lui Agrippa.

Pentru prima dată, eu şi Alexandru ne-am tras mai în faţă, impresionaţi. Arcuindu-se la orizont, atât de înalte încât numai zeii le-ar fi putut ajunge, apeductele erau cele mai mari structuri pe care le văzu- serăm până atunci.

- Ce rol au? întrebă Alexandru.

- Duc apă în oraş. Agrippa a construit şi băi. Acum sunt peste două sute. Unchiul meu crede că singura cale de a rămâne la putere este să le ofere oamenilor o Romă mai bună.

Aşadar, în vreme ce tata se împodobea cu aur în Alexandria, bând cele mai bune vinuri din *rhyta*[2] de argint ale mamei mele, Octavian lucra pentru a-şi îmbunătăţi oraşul. Oare din pricina asta poporul tatei se întorsese împotriva lui? Auzeam în minte râsul strident al părintelui meu. Egiptenii îl iubiseră, îl adoraseră chiar. Nu exista ceva ce n-ar fi făcut pentru a ajuta un soldat care trecea printr-o perioadă dificilă. însă romanii pe care îi lăsase în urmă nu ştiuseră asta. Nu-l cunoscuseră pe omul care putea să călărească ziua întreagă şi apoi să stea treaz până la primele ore ale dimineţii, cu mine şi cu Alexandru în poală, bând şi spunând poveşti despre bătăliile pe care le dusese împotriva părţilor.

Convoiul nostru de trăsuri se opri brusc, şi amândoi ne uitarăm spre Marcellus.

-Am ajuns deja? am întrebat agitată.

---

1 Mausoleu construit în onoarea soţiei consulului Quintus Cecilius Metellus (n.tr.)

2 Vase pentru băuturi, de obicei în formă de animale, folosite mai ales în timpul unor ceremonii, cum ar fi libaţiile, (n.tr.)

Băiatul se încruntă.
- Nici măcar n-am trecut de Zidul Servian.
- Şi, pe urmă, o să intrăm în Roma? se interesă fratele meu.
Marcellus dădu din cap în semn de încuviinţare şi se aplecă afară din
trăsură. Era larmă în faţa noastră. Puteam auzi glasurile ridicate ale lui Agrippa şi Octavian.
- Ce se petrece? strigă Marcellus.
Când văzu că nu-i răspunde nimeni, deschise uşa trăsurii, moment în care văzurăm soldaţi.
- Mă întorc imediat, promise el, închizând uşa în urma lui.
- Ce crezi că se întâmplă? l-am întrebat pe Alexandru.
- O roată ruptă la o trăsură. Ori poate un cal mort.
- Dar atunci ce e cu soldaţii?
Marcellus se întoarse cu un aer foarte serios.
- Puteţi să ieşiţi şi să respiraţi puţin aer proaspăt. Pentru o vreme nu o să ne ducem nicăieri. Ne ajută să ieşim din trăsură, apoi ne lămuri: Dincolo de ziduri are loc un soi de răzmeriţă.
- Şi acum nu mai putem intra? întrebă alarmat fratele meu.
- Păi, *am putea*. Marcellus îşi trecu o mână prin păr. Dar ar fi mult mai prudent să n-o facem. E o răscoală pornită de câteva mii de sclavi puternici.

Pe măsură ce în rândul trăsurilor începea să se răspândească vestea că nu aveam să mai înaintăm vreme de câteva ore, uşile se deschideau şi bărbaţi cu feţe obosite se poticneau afară, pe drumul pavat. Ne-am apropiat de un grup de soldaţi care îi explicau lui Octavian ce se întâmplase. Agrippa şi Juba stăteau de-o parte şi de alta a lui Cezar, ascultând cu atenţie, în timp ce prefectul descria scena care se petrecea dincolo de ziduri.
- Mulţi dintre ei sunt gladiatori care au evadat din arena de antrenament Luduş Magnus. A început azi-dimineaţă, şi de atunci tot mai mulţi sclavi s-au alăturat rebeliunii.
- Şi cine îi conduce? întrebă Octavian.
-Nimeni. Au fost aţâţaţi de... prefectul ezită... de îndemnul pe care l-au auzit din partea Vulturului Roşu, iar acum... Acum au ieşit pe străzi, sfârşi el iute. N-ai de ce să te îngrijorezi, Cezar. Răzmeriţa o să fie stinsă înainte de apusul soarelui.

Prefectul rămase în poziţie de drepţi, în timp ce Octavian se întoarse cu faţa către Marcellus.
- Se prevestea vreo revoltă când ai plecat din Roma acum şaisprezece zile?
- Nici una, se jură băiatul. Era pace pe străzi.

-Mă îndoiesc că ar mai fi existat o răscoală dacă n-ar fi fost acest Vultur Roşu, zise Agrippa. Când o să-l găsim...

- O să-l crucificăm, încheie Octavian. Chiar dacă nu el îi conduce pe aceşti oameni, îndemnurile lui o să dea naştere următorului Spartacus. Şi ţineţi minte, spuse el sec, o treime din populaţia Romei e în robie.

Alexandru îi şopti lui Marcellus:

- Cine e Spartacus?

- Un alt sclav, răspunse acesta cu voce scăzută. Acum aproape cincizeci de ani, el a condus peste cincizeci de mii de robi într-o revoltă împotriva Romei. Când au fost zdrobiţi, şase mii dintre ei au sfârşit prin a fi crucificaţi. Crassus a refuzat să le dea jos trupurile, aşa că ani de zile crucile lor au mărginit drumul ăsta.

Octavian privea în zare din punctul înalt în care ne aflam, spre acelaşi drum ce ducea către Zidul Servian. Pe cărare, un soldat se apropia în grabă. Copitele calului său stârneau nori de praf, iar când animalul se opri în faţa lui Cezar, soldatul alunecă jos din şa şi salută.

Am fost surprinsă să-l văd pe Octavian zâmbind.

- Fidelius, spuse el iute, dă-mi veştile.

Fidelius era tânăr, poate în vârstă de şaptesprezece sau optsprezece ani, şi începu nerăbdător:

- O mie de sclavi au fost ucişi deja. Cei rămaşi încearcă să găsească şi alţi oameni care să li se alăture, însă n-au prea mare succes.

- încă, avertiză Octavian.

însă Fidelius scutură din cap.

- Sunt îngrădiţi de ziduri, Cezar. Porţile au rezistat, iar oamenii tăi îi măcelăresc cu sutele.

- Bine. Şi legiunile înţeleg că nu trebuie să lase pe nimeni în viaţă?

- Bineînţeles.

Urmă un moment de ezitare, apoi Octavian întrebă:

- Şi mama ta, Rufilla?

Fidelius zâmbi larg.

- E bine. îţi trimite dragostea ei. Şi ăsta.

Scoase din desaga de piele de pe spinarea calului un pachet înfăşurat lejer. Părea suficient de subţire încât să fie un portret, iar când desfăcu pânza care îl înconjura, am văzut că aşa era.

Octavian se îmbujoră uşor.

- Foarte frumos, spuse el încet, cercetând chipul femeii din interiorul ramei de faianţă.

Era drăguţă, cu părul lung, negru, şi cu un nas roman drept.

Fidelius se încruntă.

- Mama mea ţi-a dus dorul foarte mult în ultimele luni.

- Adevărat? Octavian ridică din sprâncene. Ei bine, transmite-i salutările mele şi dă-i de ştire că în următoarele zile voi fi teribil de ocupat.
- Dar ai să te vezi cu ea, Cezar?
- Dacă am timp, se răsti Octavian. Mai întâi trebuie să potolim răzmeriţa şi Senatul!
Fidelius făcu un pas în spate.
-Da... da, înţeleg. A fost tensiune în Senat de când ai plecat.
Privirea lui Octavian se aprinse.
- Zău? spuse el cu tot mai mult interes. Şi de ce anume?
Fidelius şovăia, iar eu m-am întrebat dacă nu cumva spusese mai mult decât ar fi trebuit.
- Păi, a fost chestiunea războiului. Nu se ştia cine va câştiga. Tu sau Antoniu.
-Şi?
Fidelius privi neliniştit spre Agrippa.
- Şi a succesiunii. Nimeni nu ştia ce s-ar fi întâmplat dacă atât tu, cât şi Antoniu aţi fi fost ucişi. S-au menţionat câteva nume de posibili succesori.
Octavian zâmbi într-un fel dezarmant.
- Cum ar fi?
- Doar... doar câţiva bărbaţi din familii patriciene. Nici unul cu vreo putere reală, spuse Fidelius râzând nervos.
- Ei bine, dacă Senatul s-a gândit suficient de mult la ei încât să-i menţioneze, poate că bărbaţii aceia îmi pot fi utili într-un fel.
Tânărul se arătă surprins.
- Serios?
- De ce nu? Despre cine credeau ei că ar fi buni înlocuitori?
- Oh, au fost pomeniţi tot felul de oameni. Până şi numele meu a intrat în discuţie.
Zâmbetul de pe chipul lui Octavian dispăru.
- Desigur, el e prea tânăr, zise repede Marcellus. Şi n-ar putea niciodată să conducă o armată. Cine l-ar urma?
Fidelius se uită la Marcellus şi îşi dădu seama ce se petrecea.
- Aşa... aşa e. Mi-au pomenit numele gândindu-se doar la cine a fost tatăl meu şi la câtă avere mi-a lăsat. Marcellus îmi poate da dreptate. Eu... Eu n-aş vrea niciodată să fiu Cezar.
- Bineînţeles. Vino. Octavian îl luă de după umeri pe Fidelius şi îi aruncă o privire lui Agrippa. Hai să ne plimbăm. Aş vrea să discutăm câteva lucruri între patru ochi.
Fidelius se uită peste umăr la Marcellus, care încercă să intervină întrebând:
- Dar nu poate să rămână aici şi să joace zaruri?
Privirea lui Octavian îl făcu să încremenească pe loc.
-Nu.

Agrippa li se alătură lui Cezar şi lui Fidelius, iar cei trei o porniră pe drumul pe care veniserăm.
Eu şi fratele meu ne-am uitat la Marcellus.
- Ce-o să i se întâmple? şopti Alexandru.
Băiatul îşi feri privirea şi mi se păru că văd lacrimi în ochii lui.
- Mamei lui o să i se spună că fiul ei a murit luptând cu rebelii.
- O să-l ucidă? am strigat. Pentru ce?
Marcellus îşi puse un deget peste buze.
- Dacă acum două luni, Senatul a considerat că Fidelius ar fi un bun Cezar, atunci ce-i împiedică să creadă acelaşi lucru şi peste trei ani?
- Dar el nu vrea să fie Cezar! am protestat.
Se auzi un strigăt ascuţit venit din spatele trăsurilor, după care se lăsă tăcerea. Marcellus închise ochii.
- în copilărie era cel mai bun prieten al meu, şopti el. îl admiram ca pe un frate.
- Şi unchiului tău nu-i pasă de asta? am exclamat.

Nu. îi pasă mai mult de stabilitatea Romei decât de viaţa oricui. Deschise ochii şi ne privi pe amândoi. Aveţi grijă cu el

.Revolta fu zdrobită înainte ca soarele să se ridice în înaltul cerului. Noi stăteam unul lângă altul pe marginea drumului, aruncând cu zarurile, când Agrippa ne aduse vestea.

- E vremea să plecăm, spuse el scurt. Răzmeriţa a luat sfârşit.
- Şi toţi au fost omorâţi?

Generalul dădu din cap drept răspuns la întrebarea lui Marcellus.

- Până la ultimul sclav.
- Şi Fidelius?

Agrippa ezită.

- Din nefericire, şi-a pierdut viaţa.

Am urcat în trăsură, iar în timp ce aceasta se punea în mişcare, Alexandru încercă să-i distragă atenţia lui Marcellus de la tristeţea lui.

- Cât de vechi e Zidul Servian?

Băiatul ridică din umeri tocmai când treceam de porţi. Nu se zărea nici urmă de rebeliune, iar dacă trupurile sclavilor răniţi umpluseră străzile, ele fuseseră îndepărtate în vederea sosirii lui Octavian.

- Foarte vechi, răspunse Marcellus.
- Şi cele Şapte Coline? Cum se numesc?

Marcellus arătă către dealul aflat chiar în faţa noastră.

-Aceea e Quirinal. Oftă. N-are nimic special. Cea de lângă ea e Viminal. E cea mai mică dintre coline. însă Esquilin (arătă către un deal situat la dreapta) e locul unde sunt cazaţi vizitatorii bogaţi. Problema e să ajungi la hanurile din vârf.

- De ce? Drumul e prea abrupt? am întrebat.

Marcellus zâmbi cu amabilitate la auzul întrebării mele.

-Nu. E doar plin de sclavi evadaţi şi de hoţi. Oameni pe care nu vrei să-i cunoşti, mă asigură el. Apoi arătă către Celius, acoperită de vile frumoase. La dreapta e Aventina. Acolo nu-s decât case de plebei şi de negustori.

- Case de plebei? repetă Alexandru.
- Ştiţi voi, case ale plebeilor, oameni care nu sunt *equites* şi nu deţin mult pământ.
- Aşadar, Cezar e membru al ordinului ecvestru? am întrebat.
- Oh, nu! Marcellus flutură din mână. Familia noastră e mult mai importantă de atât. Noi suntem patricieni. Locuim pe dealul Palatin, acolo unde Octavian ridică cel mai mare templu închinat lui Apollo.

Arătă spre un deal cu vârful teşit, pe care luceau construcţii din marmură lustruită şi porfir. Locul acesta nu se asemăna cu Alexandria, însă exista o oarecare frumuseţe în felul în care clădirile suiau pe panta dealului şi sclipeau albe pe cerul de un albastru-deschis.

Ultima dintre cele Şapte Coline era Capitoliul.

- Tata obişnuia să mă ducă acolo ca să văd Stânca Tarpeiană, îşi aminti Marcellus, cutremurându-se. De acolo sunt aruncaţi criminalii, dacă nu sunt folosiţi ca luptători în Amfiteatru.

- Tatăl tău mai trăieşte? am întrebat încet.

- Nu. A murit acum zece ani. Câteva luni mai târziu, Octavian a aranjat căsătoria mamei mele cu Antoniu.

Chiar dacă mama ne născuse deja pe mine şi pe Alexandru, m-am gândit, şi am simţit cum mi se înfierbântă obrajii, ştiind că la numai cinci ani după căsătorie, Octavia fusese abandonată. M-am întrebat cine jucase rolul de tată pentru Marcellus.

- Aşadar, mama ta are trei copii, am spus.

- Cinci. Avea două fete cu tatăl meu, dar ele au fost alungate când s-a recăsătorit.

N-am înţeles.

-De ce?'

- Pentru că asta se aşteaptă de la o femeie proaspăt măritată.

M-am holbat la el.

- Să renunţe la copiii pe care îi are deja?

- Dacă sunt fete. De asta mama n-a vrut să se recăsătorească.

Mi l-am imaginat pe tata primind-o cu braţele deschise pe Octavia în casa lui, însă refuzându-le pe fetiţele care se îngrămădeau speriate în spatele ei. Oare aşa se întâmplase? Deşi nu petrecuse mult timp cu mine, tata se arătase mereu afectuos. Brusc, mi s-a făcut frică de Roma: frică de străzile ei murdare, de pedepsele ei teribile şi, mai presus de toate, de cum avea să fie să locuiesc cu femeia căreia tata îi dăduse cu piciorul.

Am trecut pe lângă o piaţă unde sclavii erau vânduţi cu miile. Cei mai mulţi aveau părul blond şi ochii albaştri.

- Germani şi gali.

Marcellus îmi observă privirea şi clătină din cap.

- E o privelişte dezgustătoare.

în timp ce şirul nostru de trăsuri înainta uruind, puteam să văd ruşinea fetelor dezgolite, ai căror sâni erau strânşi între degete de bărbaţii care aveau să le cumpere pentru muncă, dar şi pentru plăcere. Fratele meu îşi acoperi gura cu mâinile la vederea unor bărbaţi în toată firea cărora le fuseseră îndepărtate testiculele.

- Eunuci, spuse mânios Marcellus. Unii bărbaţi îi plac, şi se vând cu un preţ mai mare. Nu vă uitaţi, sugeră el, însă nu aveai ce altceva să vezi pe străzi decât câini înfometaţi, negustori care se îmbulzeau şi mozaicuri ale căror imagini vulgare înfăţişau bărbaţi şi femei surprinşi în diverse poziţii.

- Asta e partea neplăcută a oraşului. Marcellus trase perdeaua şi se lăsă pe spătarul scaunului. într-o clipă o să ajungem

la Templul lui Jupiter. De acolo mai e un drum scurt până în vârful colinei Palatine şi vom fi acasă.

„Tu vei fi acasă", m-am gândit. „Noi vom fi prizonieri în aşteptarea triumfului lui Cezar." Fratele meu se întinse şi mă luă de mână.Dintr-odată, de afară se auzi zgomot de voci, iar Marcellus trase din nou perdeaua. Drumul era plin de petiţionari cărora li se cerea să se dea la o parte, iar băiatul spuse cu mândrie:
- Aproape am ajuns.
Fratele meu arătă către o structură stranie ce se iţea dintr-un pâlc de stejari.
-Ce e aia?
- Templul Magna Mater.
- Cum poate să fie ăla un templu? am întrebat nepoliticos.
Era un simplu altar pe care se sprijinea un bolovan greu.
-Zeiţa a coborât pe pământ sub forma unei pietre, prevestind victoria Romei împotriva lui Hannibal.
M-am întrebat ce poveste prostească aveau să născocească pentru victoria lui Octavian împotriva Egiptului. Marcellus arătă spre o colibă grosolană, ai cărei pereţi noroioşi n-ar fi rezistat nici primei suflări de vânt din Alexandria.
- Iar acolo a trăit Romulus, spuse el. Ştiţi povestea?
Eu şi Alexandru am scuturat din cap.
- Tatăl vostru nu v-a zis-o niciodată? exclamă el. Romulus şi Remus au fost gemeni. După ce mama lor i-a abandonat, au fost crescuţi de o lupoaică. Nu vă sună cunoscut?
Am scuturat iar din cap.
- Ei au întemeiat Roma, iar coliba e locul unde au fost crescuţi de lupoaică. Romulus a fost cel care a ridicat primele ziduri pe colina Palatină. Iar când Remus a luat în râs munca fratelui său, acesta l-a ucis. Dar nu existau suficiente femei în tribul lui Romulus, aşa că el a hotărât să le fure de la vecinii lor sabini. I-a invitat pe bărbaţi la un festival, iar în timp ce aceştia beau şi se veseleau, oamenii lui Romulus le-au răpit soţiile.
Am tras brusc aer în piept.
- Asta se înţelege prin răpirea sabinelor?
- Aşadar, aţi auzit povestea?
- Doar numele ei.
Era un eveniment la care mama făcea întotdeauna aluzie atunci când vorbea despre caracterul barbar al Romei.
- Ei bine, bărbaţii sabini au vrut să se răzbune. însă regele lor nu l-ar fi putut înfrânge în veci pe Romulus, şi, de vreme ce femeile nu voiau să-şi vadă soţii murind, au implorat să se facă pace. E o istorisire dezgustătoare, recunoscu Marcellus, însă reprezintă începutul Romei.
Ajunseserăm în vârful colinei Palatine, iar trăsura încetini şi se opri. Sunteţi gata? Păşi afară, apoi întinse mâna, mai întâi pentru a-l ajuta pe Alexandru să coboare, apoi pe mine. Roma, anunţă el.La

poalele dealului Palatin se întindea cel mai dezorganizat oraş pe care îl văzusem vreodată. Pieţe şi temple stăteau îngrămădite laolaltă, în vreme ce cuptoare din cărămidă scuipau fum pe cerul fierbinte. Oamenii se striveau unii pe alţii pe străzile înguste, alergând de la o prăvălie la alta. Deşi dealul Palatin se afla mult deasupra duhorii emanate de urina folosită în spălătorii, mirosul înţepător se înălţa până la noi, purtat de vânt. Până şi Teba, care fusese distrusă de Ptolemeu al IX-lea, era mai frumoasă decât locul ăsta. Acolo nu exista nici o organizare, nici un plan al oraşului, însă chiar dacă unele clădiri de o rară frumuseţe se înălţau printre *tabernae* de cărămidă şi băi publice, ele erau ca nişte nestemate într-o carieră de piatră colţuroasă.

- Aşadar, asta e Roma, am spus, însă numai Alexandru mi-a înţeles vorbele.

- Iar aceasta e vila mamei mele.

M-am întors şi am văzut o casă vastă ce umplea orizontul de deasupra noastră. Mai erau şi alte vile în susul şi în josul colinei, însă nici una nu oferea o privelişte atât de frumoasă şi nu se putea lăuda cu coloane atât de elaborate. Obloanele erau pictate cu grijă în aceeaşi nuanţă pământie ca şi acoperişul din ţiglă, iar o pereche de uşi din lemn cu ţinte de metal erau deschise spre un portic încăpător. O mulţime de oameni se strânsese pe trepte, urmărind soldaţii care descărcau statuete egiptene şi cufere rare din fildeş, pline cu scorţişoară şi mir.

Octavian a deschis drumul, iar eu l-am luat pe Alexandru de braţ. Grupul de pe portic sporovăia cu entuziasm, iar când Cezar urcă scara din marmură împreună cu Marcellus, una dintre femei făcu un pas înainte.

- Aia trebuie să fie sora lui Cezar, Octavia, i-am şoptit lui Alexandru în parte.

Femeia purta o stolă purpurie, dar, cu toate că hainele ei sugerau bogăţie, chipul exprima simplitate. Nu îşi vopsise pleoapele cu malahit, nici măcar nu le conturase cu antimoniu, aşa cum ar fi făcut mama. Părul deschis la culoare era strâns la spate într-un coc simplu, iar când îşi desfăcu braţele pentru a-şi îmbrăţişa fratele, am văzut că singura bijuterie pe care o purta era o brăţară subţire din aur.

- *Salve, frater,* spuse ea cu căldură şi, pentru prima oară de când îl cunoşteam, l-am văzut pe Octavian zâmbind din priviri. Arăţi bine. Doar un pic roşu de data asta. Dar presupun că e o treabă grea să cucereşti lumea.

- Nu lumea, zise el iară nici o urmă de ironie. Doar Egiptul.

- Ei bine, în noaptea asta va avea loc un ospăţ. Soţia ta l-a pregătit.

în spatele Octaviei apăru o femeie, moment în care l-am simţit pe
fratele meu încordându-se lângă mine. în legătură cu ea ne avertizase Marcellus.

- Livia, spuse Octavian, şi cu toate că pe sora lui o îmbrăţişase, pe soţia lui doar o strânse de mână.

-Mi Caesar

.Nu avea nimic care s-o deosebească de oricare altă femeie de pe stradă, iar dacă rochia Octaviei era simplă, atunci a Liviei era austeră. Stola ei era făcută din bumbac alb, simplu, iar părul fusese împletit înainte de a fi adunat într-un coc strâns. Era micuţă, dar, deşi mama fusese la rândul ei subţirică, avusese măcar o voce remarcabilă. Livia nu avea nimic remarcabil. Cu toate astea, Octavian şi-o dorise, făcându-i curte câtă vreme era încă măritată cu un alt bărbat şi gravidă. Femeia se uită la el cu o adoraţie naivă.

- Toată Roma te aşteaptă pentru triumful tău, spuse ea cu răsuflarea tăiată. Şi, câtă vreme ai fost plecat, am pregătit totul.
- Ai notiţele?

Ea dădu din cap cu nerăbdare.

- Te poţi uita pe ele în seara asta. Sau chiar mai devreme, dacă doreşti. Sunt chiar aici.

Îi întinse un sul de hârtie pe care îl ţinuse ascuns în stolă. Octavian îl derulă şi îşi aruncă privirea peste conţinut.

- Aşadar, festivităţile vor dura trei zile.
- Sora ta s-a gândit că ar trebui să ţină mai mult, dar eu ştiam că nu vrei să semeni cu Antoniu, transformându-ţi victoriile în sărbători nesfârşite.
- Nu prea cred că cinci zile înseamnă un triumf „nesfârşit", zise Octavia cu glas tăios.
- Cinci zile ori trei, nu contează, decise Octavian. Noi nu vom participa decât în prima zi. Restul e doar distracţie pentru plebe şi, de vreme ce Livia s-a pregătit pentru trei zile, atunci atâtea vor fi.

Livia se umflă puţin în pene, zâmbindu-i cu trufie Octaviei, făcându-mă să mă gândesc că, dacă ar fi fost cumnata mea, aş fi vrut să-i ard o palmă.

Octavian îi întinse sulul lui Agrippa.

- Uită-te peste el şi pregăteşte soldaţii. Mâine vreau să văd planurile finale.
- Iar aceştia sunt copiii? întrebă Octavia.

Octavian dădu din cap în semn de aprobare.

- Alexandru şi Selene.

Ea clipi iute.

- Sunt frumoşi.

Marcellus râse.

- La ce te aşteptai? La o pereche de gorgone[1]?

1 Monstru din mitologia greacă, închipuit ca o femeie cu şerpi în loc de păr, a cărui privire împietrea orice fiinţă, (n.tr.)

- Octavia coborî câteva trepte, astfel încât să stăm la acelaşi nivel. Eu şi Alexandru ne-am tras înapoi instinctiv, însă pe chipul ei nu se zărea nici o urmă de ameninţare.Ştiu că trebuie să fi avut parte de o călătorie îngrozitoare, spuse ea, însă fiţi bine veniţi la Roma. Ne zâmbi, apoi se întoarse către fratele ei, a cărui faţă nu reflecta aceeaşi blândeţe. Mergem? îl întrebă ea, iar grupul o urmă de-a lungul porticului.

Cu toate că eu şi Alexandru mergeam ultimii, nu încăpea îndoială că noi eram cei mai interesanţi. Femeile îşi lungeau gâturile pe lângă Agrippa pentru a ne vedea, iar Juba chiar făcu un pas în spate, astfel încât o fată să ne poată privi mai bine.

- Fiica lui Cezar, Iulia, şopti Alexandru.

Deşi multe dintre fetele aflate în preajmă erau atrăgătoare, nici una nu avea acea frumuseţe întunecată a Iuliei. Coama ei de păr negru strălucea în bătaia soarelui, iar ochii mari şi închişi la culoare erau încadraţi de gene lungi. Până şi gura o avea frumoasă, nu mică ori cu buze subţiri, ca restul membrilor familiei ei. Privirea îi alunecă de la mine, la fratele meu. Apoi, Marcellus merse la ea şi îi şopti ceva la ureche, făcând-o să chicotească. Am simţit o iritare stranie, însă n-am avut răgaz să înţeleg de ce.

Octavian ridică braţul şi anunţă:

- De vreme ce sunteţi mai interesaţi să-i vedeţi pe copiii Cleopatrei decât pe mine, vi-i voi prezenta. Se auziră negări vehemente din toate direcţiile, însă Cezar nu se arătă furios. Prinţul Alexandru Helios şi prinţesa Cleopatra Selene.

Zeci de feţe se întoarseră spre noi. Mulţi dintre cei care făceau parte din mulţime nu erau cu mult mai mari decât noi.

- Mărite Jupiter! strigă Iulia. Cu ce sunt îmbrăcaţi?

- Cu haine greceşti, explică Marcellus. Dar, o avertiză el, vorbesc latina la perfecţie.

Roşeaţa inundă obrajii fetei.

Un bărbat chipeş, îmbrăcat într-o togă purpurie, făcu un pas înainte.

- Sunt...?

- Cetăţeni romani, răspunse sec Octavian.

- Ce păcat! Bărbatul se răcori cu ajutorul unui evantai. Sunt o pereche arătoasă. Mai ales băiatul.

- Există o grămadă de băieţi în piaţă, Mecenas. Octavian privi în jur. Acum, cine face prezentările?

Cu toate că Marcellus păşi îndatoritor în faţă, Livia îl împinse pe un alt tânăr către Octavian. Băiatul îi dădu acesteia mâna la o parte, ceea ce mă făcu să mă întreb dacă nu cumva era unul dintre fiii ei.

- Ce faci? întrebă el.

Buzele Liviei deveniră şi mai subţiri.

- Cezar a cerut pe cineva care să facă prezentările.

Şi pentru că Marcellus vrea să le facă, ar trebui să vreau şi eu? Poate că ar trebui să-i semăn mai mult lui Marcellus şi să-mi risipesc, la rândul meu, alocaţia primită de la Cezar pe jocuri de noroc.Marcellus râse jenat.

-Nu-i nimic în neregulă cu jocurile de noroc.

Dar Octavian îl privi mânios.

- Nu, atunci când sunt practicate cu *moderaţie.*

Toată lumea auzi critica implicită, iar Marcellus se îmbujoră uşor. Apoi ne prezentă celor strânşi în portic, începând cu fiul Liviei, Tiberius, cel care dăduse la o parte mâna mamei sale. Fratele lui, în vârstă de nouă ani, se numea Drusus, şi amândoi îi semănau leit Liviei, având nasuri ascuţite şi buze mult prea subţiri. Deşi ştiam că nu aveam să reţin niciodată atâtea nume, Marcellus continuă, prezentându-le pe surorile lui vitrege, Antonia şi Tonia, două fete timide care se agăţau de stola Octaviei şi care nu aveau nimic din firea sociabilă a tatei. Urmară Vipsania, fetiţa lui Agrippa, a cărei mamă murise la naştere, şi un grup de bărbaţi în vârstă, ale căror nume le auzisem în Palatul Muzelor, printre ei aflându-se Horaţiu şi Vergiliu.

Când Marcellus termină, Livia îi dădu braţul soţului ei.

- Ne pregătim pentru ospăţul tău de bun-venit?

- Dar nu l-am întrebat pe Marcellus despre călătorie, se plânse Iulia.

- Atunci poţi să-l întrebi diseară, spuse scurt Livia.

Iulia aşteptă să audă altceva din partea tatălui ei, însă acesta nu interveni, aşa că plecară împreună cu Agrippa şi cu Juba, târând după ei o duzină de sclavi.

După ce se îndepărtară, Octavia spuse blând:

- Marcellus, arată-le lui Alexandru şi lui Selene camera lor. Când le vor fi aduse cuferele, voi veni eu însămi să-i pregătesc pentru ospăţul lui Cezar.

Se uită în jos, la fetiţele care i se agăţau de picioare.

- Culegem nişte trandafiri pentru cină?

Copilele dădură din cap nerăbdătoare, apoi se alergară una pe alta până la capătul porticului.

Noi l-am urmat pe Marcellus pe un hol lung pe a cărui podea mozaicată stătea scris cuvântul *SALVE,* întâmpinând vizitatorii ce intrau în casa Octaviei.

- Acesta e vestibulul, spuse el, conducându-ne spre o altă încăpere cu coloane, pe care o numi atrium.

Deasupra capului, o deschizătură susţinută de bârne din lemn de fag lăsa să intre lumina soarelui, iar jgheaburi din teracotă duceau într-o piscină de marmură. L-am întrebat pe Marcellus:

- Cât de des plouă?Păi, vara aproape niciodată. Dar iarna, străzile Romei se transformă în noroi. Făcu semn spre mai multe uşi prin care se ieşea din atrium. Acelea sunt camerele pentru oaspeţi. Iar acolo este *tabulinum-ul*, unde îşi are mama biroul. Arătă către latura îndepărtată a încăperii şi, prin uşa întredeschisă, am putut să văd o masă lungă din lemn de stejar lustruit. Acolo se află *lararium-ul*.
- Acela ce e?

Marcellus se întoarse surprins către Alexandru.

- Nu există *lararia* în Egipt? întrebă el. Acolo salutăm larii în fiecare dimineaţă.

Eu şi Alexandru ne-am uitat la alcov, cu altarul lui lung din granit şi cu busturile ancestrale ale celor din dinastia iulio-claudiană. Când Marcellus ne văzu expresiile de pe chip, explică:

- Larii sunt spiritele strămoşilor noştri. în fiecare dimineaţă le oferim puţin vin şi pâine.
- Şi le place? am întrebat curioasă.

-Mai bine îi întrebi pe sclavi, spuse Marcellus râzând. Ei sunt cei care duc ofrandele.

Am traversat atriumul şi am ajuns la un alt spaţiu deschis, peristilul, unde sculpturi în bronz se iveau din umbră. în mijloc se aflau o grădină lungă şi o fântână ce canaliza apa prin gurile unor lei de marmură. Câţiva bărbaţi stăteau întinşi pe bănci, la umbra unor tufişuri înflorite şi a unor bolţi de viţă-de-vie crescute pe spaliere. îşi ridicară mâinile într-un salut tăcut, iar Marcellus murmură:

- Constructorii mamei mele.

La capătul porticului se găsea tricliniul, unde mâncau cei ai casei, iar de cealaltă parte a holului, lângă băi, se vedeau alte încăperi.

- Aceasta e camera mea, zise Marcellus, iar aici, a mamei. Arătă spre o uşă lată, pe care era pictată o scenă dintr-o grădină. Acestea sunt camerele surorilor mele, şi iată, în sfârşit, camera voastră.

Deschise o uşă din lemn, moment în care l-am auzit pe Alexandru trăgând aer în piept.

Era o încăpere superbă. Ferestre acoperite de perdele se deschideau

spre un balcon, unde o multitudine de plante creşteau în urne pictate. Camera însăşi nu semăna cu nici una din Egipt, având trei canapele late în loc de paturi şi doar un singur tablou. însă mobila era, fără îndoială, scumpă: patru scaune incrustate cu os şi fildeş, o pereche de lămpi făurite în forma unui Cerber cu trei capete, a cărui coadă de şarpe din bronz putea fi aprinsă, un scaun pliant din lemn de cedru, trei mese şi

trei cufere grele. Totul fusese pregătit pentru trei copii, însă Ptolemeu nu mai ajunsese la Roma. Am clipit pentru a-mi alunga lacrimile şi am încercat să nu mă gândesc la Egipt. Zidul nordic fusese pictat cu imagini din poemele epice ale lui Homer, astfel că, ori de câte ori aveam să adormim, ultimele noastre gânduri urmau să se îndrepte către cel mai mare poet pe care îl dăduse vreodată Grecia. Printre

cei pictaţi i-am putut recunoaşte pe Agamemnon, Ahile şi chiar pe Odiseu[1]

1 Celebri eroi din mitologia greacă (n.red.)

- .Credeam că suntem prizonieri, spuse fratele meu.
- în casa mamei mele? Marcellus părea ofensat. Sunteţi oaspeţi.
- Cezar ne-a ucis fraţii, i-am amintit pe un ton tăios, iar mâine, noi vom fi purtaţi pe străzi.

Chipul băiatului se întunecă.

- Unchiul meu scapă de orice persoană despre care crede că i-ar putea fi duşman acum ori pe viitor. Şi se înconjoară de oameni utili. Are o soţie care îi e mai degrabă secretară, iar mama îl sfătuieşte în chestiuni legate de Senat. îl păstrează pe Agrippa pentru cunoştinţele lui legate de război, iar pe Juba pentru cunoştinţele lui legate de oameni şi pentru protecţie. Credeţi că eu l-aş fi interesat câtuşi de puţin dacă n-aş fi fost fiul cel mai mare al mamei mele? Şi eu servesc unui scop practic. Dar atâta vreme cât staţi aici, spuse el ferm, sunteţi oaspeţi.

Câţiva sclavi apărură în spatele nostru purtând cuferele legate în fier pe care le aduseserăm din Egipt. Dar înainte de a ne putea uita prin ele pentru a vedea ce ni se îngăduise să păstrăm şi ce ne fusese luat, în cameră intră Octavia.

- E timpul să vă pregătiţi, zise ea iute. Marcellus, ia-l pe Alexandru în camera ta şi dă-i hainele întinse pe canapeaua ta. îşi poate păstra diadema, dar chitonul şi sandalele trebuie să dispară.

Când se întoarse spre mine, am observat-o pe femeia izbitor de frumoasă care stătea în spatele ei, lângă uşă. Avea un păr lung de culoarea mierii, iar Marcellus îi zâmbi cuceritor când trecu prin dreptul ei.

- *Salve,* Gallia.

Ea îşi înclină uşor capul, şi am bănuit că avea în jur de douăzeci de ani.

- Mă bucur să văd că te-ai întors teafar, *domine.*

Folosise cuvântul pentru „stăpân", ceea ce indica faptul că era sclavă, şi cu toate astea, avea tunica brodată cu aur.

- Selene, spuse Octavia, aceasta este *ornatrix* a mea, Gallia. Noi o să te pregătim pentru seara asta şi o să-ţi dăm haine corespunzătoare Romei.
- E o plăcere să te cunosc, *domina.*

Când Gallia zâmbi, am observat că avea acei pomeţi înalţi pe care artiştii din Alexandria adorau să-i surprindă. „Arată precum o sculptură în marmură", mi-am spus, întrebându-mă dacă făcea parte dintre cele douăzeci de mii de femei pe care Iulius Cezar le adusese ca sclave după cucerirea Galliei. Vorbea latina cu accent şi pronunţa cuvintele cu o grijă exagerată, pentru a se asigura că le rosteşte cum se cuvine.

- De ce nu vii cu noi în baie? mă întrebă ea, arătând spre o încăpere din colţ.

înăuntru se afla o cadă din bronz masiv. Femeia răsuci un mâner, iar o ţeavă ce pornea din tavan dădu drumul unui şuvoi de apă caldă. Podelele împodobite cu mozaic înfăţişau nimfe ale mării şi sirene, iar pe perete atârna o oglindă uriaşă din alamă lustruită. Un mic vas pentrujăratic fusese ascuns într-un colţ, pentru nopţile mai reci, când camera trebuia încălzită. Câteva scaune stăteau aranjate în faţa unei mese lungi.
Octavia mă conduse către unul dintre ele, apoi mă cercetă atent cu ochii ei de un cenuşiu-deschis.
- Ce părere ai? o întrebă agitată pe Gallia.
- Câţi ani ai? mă chestionă femeia.
- Fac doisprezece în ianuarie, am răspuns.
Gallia făcu un pas în faţă.
- Aproape doisprezece. Totuşi, doar un pui de pasăre. Nimeni nu mă mai numise „pui de pasăre", iar când mi-am îndreptat umerii, indignată, Gallia a început să râdă. Nu, e bine că eşti atât de mică.
- Vrem ca în seara asta amândoi să păreţi cât mai tineri cu putinţă, spuse Octavia, făcându-şi de lucru cu coşul Galliei.
Scoase sticluţe cu antimoniu şi şofran, stivuindu-le pe masa cea lungă împreună cu plase de păr şi agrafe ce aveau rubine în vârf.
Neînţelegând, m-am uitat la cele două femei.
- De ce?
- Astfel încât nimeni să nu se simtă ameninţat de voi, răspunse simplu Gallia.
Aprinse focul în vasul pentru jăratic şi afundă o tijă de metal în tăciunii încinşi.
- Vrei să-ţi porţi diadema în seara asta? întrebă ea.
Mi-am atins şiragul subţire de perle pe care îl aveam în păr, amintindu-mi momentul în care mama mi-l dăduse.
-Da.
- Şi colierul de perle?
- Bineînţeles.
- Atunci vor rămâne. însă restul trebuie să dispară.
M-am ridicat şi mi-am scos încet chitonul, apoi fâşia de pânză din jurul şalelor. Nu eram încă suficient de dezvoltată încât să trebuiască să îmi acopăr sânii. Gallia mă îndrumă către cada din care ieşeau aburi.
- înăuntru. Nu-ţi uda părul. N-o să se usuce la vreme pentru a ţi-l bucla.
-Dar am deja bucle.
- Acestea vor fi mai mici.
Am păşit în cadă, aşa cum mi se spusese, şi am lăsat-o pe Gallia să mă frece pe spate cu ulei de levănţică.
- Uită-te la asta, *dominai*
Femeia se întoarse către Octavia.

-l se văd oasele. Cu ce au hrănit-o în Alexandria?
- A petrecut săptămâni întregi pe vas, îi aminti Octavia, şi şi-a pierdut aproape toţi membrii familiei.

-*Domina* te va hrăni bine aici, îmi promise Gallia, făcându-mi semn să mă ridic în picioare.Apoi începu să mă usuce cu un prosop de pânză.
N-am răspuns, ştiind că dacă o voi face, nu voi reuşi decât să izbucnesc în plâns. Gallia scoase din coşul ei o tunică din mătase de un verde foarte închis. Mi-am ridicat supusă braţele. Ea îmi strecură haina pe cap şi o prinse în dreptul umerilor cu ace aurii. Când Octavia îi întinse o curea într-o nuanţă de măsliniu-deschis, Gallia o ridică în faţa ochilor şi se încruntă.
- Sub sâni, peste şolduri sau în talie? se gândi ea.
Femeile s-au apucat să mă studieze, şi acum chiar mă simţeam ca o pasăre a Galliei, dichisită pentru o viaţă în colivie.
- în talie, decise singură Gallia. E simplu.
îmi legă cingătoarea peste şolduri, apoi îmi strecură în picioare o pereche de sandale din piele. La gât îmi prinse un colier de aur, cu un disc ce era ascuns de perlele mamei mele. Nu trebuia să-mi spună că era o *bulla*. Văzusem în Alexandria copii romani purtând aceeaşi amuletă.
- Cum rămâne cu părul ei? se îngrijoră Octavia.
Gallia scoase tija de metal din vasul cu jăratic şi mi-o ridică în faţă, ţinând-o de capătul rece.
- Ştii ce e ăsta?
Aveam aşa ceva în Alexandria.
- Un fier încins, am spus.
- Da. Un *calamistrum*. Dacă îţi vei scoate diadema...
I-am urmat instrucţiunile şi m-am aşezat pe unul dintre scaune.
După ce Gallia termină, Octavia spuse nerăbdătoare:
- Acum ochii.
îmi pudrasem cu grijă pleoapele cu malahit şi mi le conturasem cu antimoniu, aşa cum mă învăţase Charmion. însă Gallia mi-a şters machiajul cu o pânză, iar când am văzut-o că nu face nici un gest pentru a-l înlocui, am protestat:
- Dar nu merg nicăieri fără culoare.
Gallia îi aruncă o privire Octaviei.
- *Domina*, îmi spuse, aşa ceva nu se cuvine în Roma.
- Dar pe navă am fost machiată în fiecare zi.
- Asta a fost pe mare. Nu trebuie să arăţi ca o *lupa* în faţa oaspeţilor lui Cezar.
- Ca o ce?
-Ştii tu... dădu din mâini... una dintre femeile acelea.
- O târfă, spuse Alexandru din spatele nostru, iar Octavia trase brusc aer în piept. îmi pare rău, adăugă el grăbit.
Dar ştiam că nu-i părea. Zâmbea, iar Gallia dădu din cap în semn de aprobare.

- Eşti foarte chipeş, *domine.*

- M-am întors.Chipeş? Arăţi de parcă te-ai fi îmbrăcat cu un cearşaf. Cum o să mergi? E ridicol.
Vorbeam în partă, însă Alexandru îmi răspunse în latină.
- E o *toga praetexta.* Şi, adăugă el indignat, asta poartă şi Marcellus.
O fâşie roşie se întindea de-a lungul marginii, însă materialul nu era nici pe departe la fel de frumos ca al tunicii mele. Tocmai atunci, Alexandru îmi observă sandalele şi fluieră.
- O prinţesă romană. M-am uitat urât la el, însă mi-a ignorat furia. Deci, nimic pentru ochi?
- Vrem să amintim Romei că e o fată, repetă Gallia, nu o femeie din cine ştie ce lupanar murdar.
- Destul! spuse aspru Octavia, moment în care mi-am închipuit că un lupanar era un loc în care femeile îşi vindeau trupul.
însă Gallia se mulţumi să zâmbească.
- El a întrebat.
M-am dus la Alexandru şi i-am atins discul auriu de la gât.
- Aşadar, acum suntem cu adevărat romani, am spus cu un aer sumbru.
Fratele meu îmi evită privirea. Apoi, Marcellus se ivi lângă el, zâmbind într-un fel care mă făcu să uit că eram nişte prizonieri deghizaţi în cetăţeni. Părul proaspăt spălat îi stătea cârlionţat la ceafa, iar culoarea contrasta cu întunecimea pielii lui.
- Eşti o zeiţă în smarald, Selene. Asta trebuie să fie opera Galliei. Ea l-ar putea opri pe Apollo şi carul lui, dacă ar vrea.
- Foarte frumos, *domine.*
Octavia îşi întoarse privirea de la fratele meu la mine.
- Sunt pregătiţi?
Gallia dădu din cap în semn de încuviinţare.
- Acum sunt la fel de romani ca Romulus însuşi.
Alexandru riscă să-mi arunce o ocheadă. Am urmat-o pe Gallia pe holuri şi apoi afară, în portic, unde fiicele mai mici ale Octaviei stăteau răbdătoare la umbră. Nu-mi aminteam ca eu să fi stat vreodată răbdătoare undeva pe când eram copil, însă fetiţele astea erau numai dulceaţă şi aur. „Ca mama lor", mi-am spus şi mi-am interzis să mă mai gândesc la propria mamă, care zăcea rece în sarcofagul ei, lângă tata.
în timp ce înaintam pe drumul pietruit către vila lui Cezar, Gallia ne explică:
- Atunci când vom ajunge în tricliniu, un sclav vă va cere să vă daţi jos sandalele.
- Pentru a ne spăla pe picioare? întrebă Alexandru.

- Da. Apoi veţi intra în cameră. Un *nomenclator*[1] vă va anunţa sosirea, apoi toţi vom fi conduşi către canapelele ce ne-au fost pregătite.

1 În Roma antică, persoană însărcinată să strige sau să şoptească numele celor care intrau în discuţie cu un candidat în timpul întrunirilor politice, (n.red.)

- Romanii mănâncă pe canapele? am întrebat.Egiptenii nu?
- Nu. Noi mâncăm la mese. Cu scaune şi taburete.
- Oh, vor fi şi mese, zise Gallia relaxată. Dar fără taburete, iar scaunele sunt doar pentru bătrâni.
- Dar atunci cum o să mâncăm? se frământă Alexandru.
- în timp ce staţi sprijiniţi în coate.

Gallia ne văzu expresiile de pe chipuri şi ne lămuri.

- O să fie o duzină de mese cu canapele în jurul lor. Canapeaua lui Cezar stă întotdeauna în spate, iar locul de onoare se află vizavi de latura goală a mesei lui. Oricine stă la dreapta lui Cezar e considerat cel mai important oaspete al lui.
- Iar în seara aceasta, prevesti Octavia, aceia veţi fi voi.
- Dar nu ştim ce să facem! am exclamat.

-Oh, nu-i nimic, ne asigură Marcellus. Doar sprijiniţi-vă pe cotul stâng şi mâncaţi cu mâna dreaptă. Dar dacă se serveşte porcul troian, ne avertiză cu un aer poznaş, nu-l mâncaţi.

- Marcellus! îl mustră Octavia.
- E adevărat! Mai ţii minte dineul lui Pollio?
- Pollio e un libert[1] care n-are minte nici cât să gătească un pui, declară Octavia şi se întoarse către noi. Aici puteţi mânca orice se va servi.

Din spatele ei, Marcellus scutură din cap în semn de avertisment, mimând senzaţia de greaţă. Alexandru chicoti, iar eu mi-am reţinut un zâmbet, dar când am ajuns la uşile din bronz ale vilei lui Octavian, mi-am înfipt unghiile în palme. Auzeam în minte vocea mamei, cer- tându-mă să-mi relaxez mâinile.

- Asta e, spuse Alexandru emoţionat.

L-am luat de braţ şi, când am trecut pragul în vestibul, am fost uimită de simplitatea camerei. Nu se vedeau mese din lemn de cedru încrustate cu nestemate, nici încăperi somptuoase în care să atârne mătăsuri indiene. Un mozaic şters înfăţişa o scenă dintr-o tragedie greacă, iar de pe perete, o veche mască dintr-o comedie se holba la noi cu ochii ei orbi şi cu zâmbetul înfiorător. în timp ce traversam atriumul, se vedeau busturi ale celor din dinastia iulio-claudiană, luminate de lumânări, însă nici o mare statuie a lui Octavian sau a familiei lui. în afara podelelor din marmură cu vinişoare albastre, nu exista nimic care să arate că aceasta era casa unui erou cuceritor.

1 Sclav roman eliberat (n.tr.)

- Ar putea la fel de bine să fie vila unui negustor, am şoptit.

Sau a unui ţăran. Unde e mobila? întrebă Alexandru.Dar când am ajuns în tricliniu, iar un sclav s-a repezit să ne spele pe picioare, am aruncat o privire prin interior şi mi-am dat seama ce făcuse Octavian. în camerele pe care orice vizitator le-ar fi putut frecventa, folosise doar cele mai austere piese de mobilier. însă în sufrageria de vară, acolo unde nu se adunau decât prietenii săi intimi, pe mese fuseseră aşezate pahare din argint pentru ouă şi castroane asortate. Mătasea maronie acoperea canapelele, iar apa cu levănţică picura dintr-o fântână de marmură. Pentru că o latură a încăperii dădea spre o grădină, perdele lungi din pânză fluturau în bătaia vântului, împiedicând lumina puternică a soarelui ce apunea să pătrundă în interior.

- Vrea ca poporul să-l creadă umil, am spus pe un ton critic, în limba partă.
- în timp ce prietenii lui cinează ca nişte regi, adăugă fratele meu.

*Nomenclator-u*l anunţă sosirea fiecărei persoane, iar când ne veni rândul, am observat că toţi oaspeţii din tricliniu se întorseseră.

- Alexandru Helios şi Cleopatra Selene, prinţul şi prinţesa Egiptului.

Se auziră murmure surprinse, apoi musafirii se întoarseră unii spre ceilalţi şi începură să discute agitaţi între ei.

- Urmaţi-mă, ne instrui Octavia cu blândeţe, iar Gallia plecă pentru a mânca alături de sclavii casei, în atrium.

în timp ce traversam încăperea, am văzut-o pe Iulia ridicându-se de la o masă din colţ. Era singurul copil al lui Octavian, însă nu-i semăna deloc, şi am bănuit că moştenise trăsăturile de la mama ei.

- Marcellus! Fata zâmbi. Purta o tunică de un albastru foarte deschis, iar ochii ei negri, reci şi iscoditori se îndreptară către mine. Vino, îi spuse ea şi îl conduse departe de noi, înlănţuindu-şi braţul subţire cu al lui.

Când am dat să-i urmez, Alexandru mă trase înapoi.

- Nu o să mâncăm cu ei. Noi stăm la masa următoare.

Mi-a arătat canapeaua pe care Cezar scrijelea ceva pe un sul de hârtie. Urma să stăm cu Livia, Juba şi Agrippa.

- Oaspeţii tăi de onoare, spuse Octavia.

Fratele ei îşi ridică privirea, şi un surâs şters îi flutură pe buze.

- Foarte drăguţ. Se referea la hainele noastre. Se ridică în şezut, iar ceilalţi din jurul mesei îi urmară exemplul numaidecât. Aproape romani.
- Sunt romani, îi atrase atenţia Agrippa.
- Doar pe jumătate. în rest, sunt greci.
- Dar sunt o combinaţie uluitoare, spuse Mecenas pe un ton aprobator.

Octavian se ridică, şi tot tricliniul amuţi.
- Vi-i prezint pe copiii reginei Cleopatra şi ai lui Marc Antoniu, anunţă el. Selene şi Alexandru au călătorit din Egipt pentru a lua parte la triplul triumf de mâine, o celebrare a succesului meu în Illyricum, a victoriei mele în bătălia de la Actium şi a alipirii Egiptului.
Urmară aplauze răsunătoare, însă eu am refuzat să-mi las buza de jos să tremure.

Iar în seara aceasta, continuă Octavian, va avea loc o licitaţie pentru fiecare dintre aceste premii

.Pocni din degete şi un grup de sclavi împinse în tricliniu douăzeci de statui acoperite. Unele erau foarte mari, însă altele nu depăşeau dimensiunile mâinii mele. Un murmur de entuziasm străbătu încăperea.

- Ca întotdeauna, se va licita pe nevăzute. Octavian surâse scurt. Poftă bună!

Se întoarse spre masă, iar Octavia ne făcu semn că venise momentul să ne sprijinim pe canapele. Era imposibil să stai confortabil, iar Juba îmi zâmbi din cealaltă parte a mesei.

- Acum arăţi exact ca o romană, spus el. Şi trebuie să spun că tunica îţi stă mult mai bine decât chitonul. Ţi-ai pus chiar şi *bulla*.

L-am privit cu ochii mijiţi.

- E a Octaviei.

- Dar o porţi atât de bine!

Octavia zâmbi.

-Alexandru, Selene, văd că l-aţi cunoscut pe Juba. Poate vi-l amintiţi şi pe Mecenas. încă de când sosiserăm, ochii întunecaţi ai bărbatului nu se desprinseseră de pe chipul fratelui meu. Iar aceasta este soţia lui Mecenas, Terenţia, o bună prietenă de-a mea şi o mare ocrotitoare a teatrului.

Când Terenţia ne zâmbi, în obraji îi apărură două gropiţe.

- îmi face plăcere.

- Iar aceştia sunt poetul Vergiliu şi istoricul Livius.

Ei completau masa noastră, şi în timp ce nişte femei îşi făcură apariţia, aducând mâncare în vase mari din argint, Octavia şopti:

- Acesta este *gustatio*.

Am presupus că se referea la primul fel. Acesta includea varză în oţet, melci, andive, sparanghel, moluşte şi crabi mari, roşii. Fiecare persoană trebuia să-şi ia ceea ce poftea din mijlocul mesei, şi, exact ca în Egipt, existau şerveţele şi linguri ale căror cozi puteau fi folosite drept cuţite. Eu am ales câteva moluşte, şi chiar în timp ce mă întrebam ce să fac cu cochiliile, l-am văzut pe Agrippa aruncându-le pe ale lui pe podea. Alexandru îi urmă cu veselie exemplul, aruncând pe jos carapacea crabului său.

- Alexandru! i-am şuierat.

- Ce? Toată lumea face aşa, îmi spuse el cu un aer vinovat.

- Dar cine o să cureţe?

Alexandru se încruntă.

- Sclavii.

Până şi Octavia îşi arunca cochiliile pe podea, măturându-le cu o mişcare scurtă din picior, în timp ce o ruga pe Terenţia s-o ajute să descrie piesele de teatru pe care Octavian le ratase cât

fusese plecat. Se vorbi despre un spectacol în care actriţele se dezbrăcaseră pe scenă şi despre unul în timpul căruia toţi spectatorii se ridicaseră din sală şi ieşiseră pentru că actorii jucaseră îngrozitor.
Când sosi cel de-al doilea fel, Alexandru exclamă nerăbdător:
- Uite!
Sclavii care cărau nişte platouri uriaşe se opriră mai întâi la masa noastră, aşezându-ne în faţă diverse cărnuri care l-ar fi bucurat până şi pe tatăl meu. Aveam gâscă friptă cu sos de migdale albe, struţ cu prune din Damasc şi fazani. Era chiar şi un păun, servit pe o tavă ornată chiar cu penele lui. însă când Alexandru văzu sturzii glasaţi cu miere, făcu ochii mari.
- S-ar crede că n-ai mai mâncat până acum, l-am criticat eu.
- Mă transform.
- în ce? Aminteşte-ţi ce i s-a întâmplat bunicului nostru.
înainte să moară, se făcuse cât un taur.
Un sclav veni pentru a ne umple cupele cu vin, şi Octavian şopti ceva la urechea Terenţiei. Aceasta chicoti într-un fel intim, iar ochii lui întârziară în ai ei. „Poate că de asta nu i-a dăruit Livia niciodată un fiu", m-am gândit.
- Şi ţi-ar plăcea să vezi ce am adunat în timpul călătoriilor mele? l-am auzit întrebând-o.
Gropiţele ei îşi făcură din nou apariţia, iar când femeia dădu din cap în semn de aprobare, Octavian pocni din degete.
- Cufărul din Egipt, îi porunci el unuia dintre sclavii săi. Adu-l aici.
Deşi nu mâncase decât vreo câteva măsline şi nişte pâine, părea că terminase cu masa.
Când cufărul fu aşezat pe o masă din spatele lui Octavian, Terenţia bătu din palme de bucurie.
- Comorile tale! exclamă ea, şi genele lungi îi fluturară pe obraji.
- Câteva, recunoscu Octavian.
Eram curioasă să văd ce furase din Egipt. Sclavul care adusese cufărul la masă scoase pe rând curiozităţile, iar Octavian le numi pe fiecare, apoi le dădu din mână în mână.
- Să notez numele? întrebă nerăbdătoare Livia. în caz că le uiţi?
- Da, răspunse Octavian, iar soţia lui scoase un sul de hârtie şi un toc de trestie dintr-un sertar ascuns al mesei.
- Acesta se numeşte Ochiul lui Horus[1], spuse el, şi oaspeţii lui scoaseră sunetele cuvenite de încântare.

1 Zeul Cerului, devenit mai târziu zeu solar, iar apoi Soarele însuşi, ca fenomen cosmic. Protector personal al faraonului, se confundă uneori cu acesta, (n.tr.)

Era o amuletă din faianţă, ceva ce ar fi impresionat un fermier din afara Alexandriei, dar care nu şi-ar fi găsit locul în palat. M-am întrebat de unde o fi luat-o.

- Iar aceasta este o statuetă a zeiţei războiului, Sehmet.

Terenţiei i se păru cea mai frumoasă imagine pe care o văzuse vreodată. Când obiectul ajunse la ea, mângâie chipul de leoaică al zeiţei şi îşi trecu degetele peste sânii ei.

- Îţi poţi imagina cum e să venerezi o zeiţă cu cap de leu? îl întrebă ea pe Juba. Am auzit că au şi o zeiţă cu cap de hipopotam!

- Taweret[1], am spus printre dinţi. Sunt zei vechi, dar azi, poporul o venerează pe Isis, care nu se deosebeşte cu nimic de Venus a voastră.

- Cred că ceea ce încearcă să spună Selene, interpretă Juba, e că Ptolemeii nu se mai închină la zeiţe cu capete de animale, ci la femei înaripate.

- Cred că şi Cupidon al vostru are aripi, am spus cu glas tăios.

Alexandru îmi lovi tibia cu piciorul, însă bărbaţii din jurul mesei izbucniră în râs.

- E adevărat! zise Vergiliu, dând din cap cu înţelepciune.

Terenţia părea contrariată, şi mi-am dat seama că nu intenţionase să

jignească. Dar pe Octavian nu-l interesa disputa noastră. Scosese schiţa pe care mi-o luase când ne aflam pe navă, iar Terenţia fu prima care murmură surprinsă:

- Ce e aia?

- O imagine a Alexandriei, realizată de Cleopatra Selene, răspunse Cezar, deşi, când se uită la mine nu exista nici un strop de căldură în ochii lui. Prinţesa pare să aibă un mare talent pentru artă.

Desenul meu circulă în jurul mesei, şi chiar şi Juba păru impresionat, uitându-se îndelung la imagine pentru a doua oară. Livia făcu câteva însemnări pe sulul ei, scriindu-mi greşit numele cu un C în loc de K[2]. Nu credeam că mai rămăsese vreo persoană în Roma care să nu poată scrie corect în greacă numele mamei sau al meu, şi mi-am dat seama că o făcuse intenţionat.

1 Binevoitoarea protectoare a fertilităţii şi naşterii, asociată şi cu alăptarea pruncilor. Era înfăţişată ca având cap de hipopotam, coadă de crocodil şi gheare de leu. (n.tr.)

2 În greacă, numele reginei Egiptului era scris Kleopatra. Romanii l-au latinizat, transformându-l în Cleopatra. (n.tr.)

- Artista şi călăreţul, remarcă Agrippa. Doi fraţi foarte interesanţi. Mă întreb...

Vorbele îi fură întrerupte de larma ce venea din afara uşilor tricliniului. Oaspeţii îşi îndreptară spatele pe canapelele lor. Apoi, uşile zburară în lături şi înăuntru îşi făcu apariţia un soldat.

- Ce-i asta? întrebă Octavian.

Când el se ridică în picioare, Juba şi Agrippa făcură la fel.

- Iartă-mă, Cezar, dar am veşti pe care m-am gândit că s-ar putea să vrei să le auzi.

- Ilustrul nostru trădător a fost prins? întrebă Juba.

-Nu, dar unul dintre adepţii Vulturului Roşu...

- Acum şi soldaţii îl glorifică? strigă Octavian.

Soldatul făcu un pas înapoi.

-Nu. Am... am vrut să spun *trădătorilor*. Unul dintre adepţii trădătorilor a fost descoperit punând asta pe Templul lui Jupiter.

Soldatul scoase un sul de hârtie pe care Octavian îl înşfacă.

- Alt *actum*[1], spuse soldatul. Şi cu acelaşi simbol al vulturului roşu în partea de jos.

- Omul a fost torturat? întrebă Octavian.

-Da.

- Şi ce mărturisiri a făcut?

- Că un străin din piaţa publică l-a plătit ca să bată în cuie hârtia.

- Şi cine era străinul ăsta?

Soldatul clătină din cap.

- El se jură că era un fermier.

Octavian avea o privire ucigătoare.

- Cel care a scris asta nu poate fi un fermier. E învăţat şi are acces pe colina Palatină. E un soldat, ori un gardian, ori un foarte nesăbuit senator. Bărbatul minte!

- Tăiaţi-i mâna, zise imediat Livia, şi bateţi-i-o în cuie pe uşa Senatului.

Soldatul se uită la Octavian pentru a primi confirmarea.

- Da. Iar dacă tot nu-şi aminteşte cine l-a plătit ca să afişeze asta, atunci crucificaţi ce mai rămâne din el. Agrippa se va asigura că se procedează întocmai. Când văzu că soldatul stă pe gânduri, Cezar spuse cu glas tăios: Du-te! O tăcere neliniştită se lăsă în tricliniu. Octavian se uită spre harpistă. Cântă mai departe! porunci el.

Fata îşi puse mâinile tremurătoare pe corzi, iar când Cezar se aşeză din nou la locul său, camera se umplu de zgomotul discuţiilor agitate.

1 Termenul în latină pentru „act". Pluralul este *acta.* (n.tr.)

M-am întors şi i-am şoptit Octaviei:
- Nu pricep. Cine e Vulturul Roşu?
Femeia se uită îngrijorată la fratele ei, însă acesta îi dădea instrucţiuni lui Agrippa.
- Un om care vrea să pună capăt sclaviei.
- Deci le insuflă altor sclavi ideea de a se revolta?
Octavia se foi stingherită.
-Nu. încercările de a face asta au eşuat deja. Sclavii n-au nici arme, nici organizare.
- Atunci ce vrea? întrebă Alexandru.
- Vrea ca *patricienii* să se revolte. Vrea ca oamenii cu bani şi putere din Senat să termine cu robia.
Fratele meu făcu o grimasă.
- Şi ei speră că o să se întâmple aşa ceva?
Octavia zâmbi cu tristeţe.
- Nu. Nu pot spera decât, cel mult, la o îmblânzire a legilor.
- Şi dacă au impresia că vor reuşi măcar asta, atunci sunt nişte proşti, zise Juba cu un aer întunecat. Roma îşi va avea întotdeauna sclavii ei. Gali, germani...
- Egipteni, mauritani. Dacă n-ar fi intervenit un accident din partea Fortunei, am spus aprinsă, eu şi cu tine am fi fost la rândul nostru sclavi.

Marcellus, aflat la masa de alături, își întoarse privirea spre noi și mi-am dat seama că vocea îmi fusese mai ridicată decât intenționasem.Capitolul 5

-Ai fost foarte curajoasă cu ce i-ai spus, zise Marcellus.

- Sau foarte nesăbuită, interveni furios fratele meu.
- De ce? Nu e ăsta adevărul? am întrebat.

Toţi trei stăteam pe canapele diferite, iar Marcellus arăta precum un Apollo blond în lumina lămpii din camera noastră. Braţele lui puternice şi bronzate păreau în stare de orice. Nu era de mirare că Octavian îl prefera pe el în locul înverşunatului său frate vitreg, Tiberius.

- Nu contează dacă acesta e adevărul, mă avertiză fratele meu. Ai noroc că nu te-a auzit Cezar.

Am aruncat o privire spre uşă. Octavia urma să apară curând şi să ne trimită la culcare.

- Ce crezi că o să se întâmple cu prizonierul ăla?
- Exact ce a spus unchiul meu. Mâna o să-i fie bătută în cuie pe uşa Senatului.
- Şi Agrippa o să facă asta? întrebă încet Alexandru. îşi dăduse jos diadema, iar părul îi cădea pe frunte. îl dădu pe spate. Sau altcineva. Dar nimeni nu e mai loial ca Agrippa. Şi-ar lovi şi propria fiică, dacă ea ar ameninţa Roma. Şi, până la urmă, o să-l prindă pe conducătorul acelor rebeli.
- Dar de ce folosesc imaginea unui vultur roşu? am întrebat.
- Pentru că vulturul e simbolul legiunilor romane. încearcă să spună că Roma musteşte de sângele sclavilor săi. Liberţii îl cred pe omul acesta foarte curajos. Dar să nu folosiţi niciodată numele grupării lui în faţa unchiului meu. Crede că astfel se ridică în slăvi cauza rebelilor.
- însă dacă senatorii nu s-au răsculat, am întrebat, cum a încălcat Vulturul Roşu legea?
- Furişându-se în arene şi eliberându-i pe gladiatori. Apoi ajutând soţii şi soţiile care au fost despărţiţi prin sclavie să fugă.
- Unde să fugă? exclamă fratele meu.
- Poate în ţările lor de baştină. Acum câteva luni, nişte sclavi gali au fost prinşi pe Via Flaminia[1] cu suficient aur furat asupra lor încât să se întoarcă în Galia.

M-am uitat la fratele meu, care trebuie să fi ştiut ce gândeam, pentru că scutură din cap cu străşnicie. Dar ce altă speranţă aveam? Dacă acest Vultur Roşu era dispus să ajute sclavii să se întoarcă în Galia, de ce nu ne-ar fi sprijinit şi pe noi să

1 Străvechi drum roman, construit de cenzorul Gaius Flaminius pentru a lega Roma de actualul Rimini, peste munţii Apenini, pe coasta Mării Adriatice. (n.tr.)

revenim în Egipt? Alexandru auzise avertismentul lui Cezar la fel de bine ca mine. „Fata e frumuşică. Peste câţiva ani, vreun senator va trebui redus la tăcere. Ea se va afla la vârsta măritişului şi îl va face fericit. Cât despre băieţi, nici unul dintre nu a ajuns încă la vârsta de cincisprezece ani. Lăsându-i în viaţă voi părea îndurător." Dar când Alexandru va creşte şi va reprezenta o ameninţare?

Marcellus continuă:

- Există o oarecare onoare în faptele rebelilor. E doar un accident al Fortunei că noi ne-am născut pe colina Palatină. Am fi putut la fel de uşor să locuim în Subura, să dormim cu şobolanii şi să ne cerşim mâncarea. Sau am fi putut să fim precum Gallia, vânduţi ca sclavi.

Alexandru se trase mai în faţă.

- Ea nu s-a născut în robie?
- Nu. Tatăl ei a fost regele Vercingetorix.
- E o *prinţesă* a Galiei? am spus cu răsuflarea tăiată.

Marcellus dădu din cap în semn de aprobare.

- A fost adusă la Roma în lanţuri pe când era copilă, iar câţiva ani mai târziu, tatăl ei a fost plimbat pe străzi în timpul triumfului lui Cezar, şi apoi executat. îmi văzu expresia de pe chip şi adăugă iute: Asta nu i s-ar întâmpla niciodată unei regine egiptene. Vercingetorix a fost conducătorul galilor. Un barbar. Mama mi-a spus că atunci când Gallia a venit aici, nu ştia nici latina, nici greaca.
- Asta înseamnă că nu are douăzeci de ani.
- Nu. Aş zice că are, mai degrabă, în jur de treizeci.

Fratele meu şovăi.

- Şi atunci de ce ne-a cruţat unchiul tău de sclavie?
- Pentru că tatăl vostru a fost cetăţean roman şi prin vene vă curge sângele lui Alexandru cel Mare.
- Tatăl lui Juba n-a fost roman, am subliniat eu.
- Nu. Strămoşul lui a fost războinicul Massinissa. Dar unchiul meu trebuie să fie bucuros că nu a făcut din Juba un sclav. Prinţul i-a salvat viaţa la Actium, şi au fost multe zile, înaintea bătăliei, în care unchiul s-a temut că va fi înfrânt.

întocmai aşa cum existaseră multe zile înainte de bătălie, în care mama crezuse că Egiptul încă putea fi salvat.

în cameră se lăsă o tăcere stânjenitoare. Marcellus îşi drese glasul.

- Vasăzică, ţi-am văzut desenul reprezentând Alexandria, spuse el. Eşti foarte talentată.

-Ar trebui să-i vezi şi celelalte schiţe, adăugă Alexandru. Arată-i albumul tău, Selene.

Eu mi-am încrucişat braţele la piept.

- Are un caiet legat în piele, explică fratele meu. Nu seamănă cu nimic din ce ai mai văzut. Du-te! Adu-l mă îndemnă el.
Când Marcellus s-a uitat la mine, m-am îndreptat spre cufărul din colţul camerei şi am scos cadoul primit de la mama. Băiatul făcu ochii mari în lumina lumânărilor, iar când luă caietul în mâini, întrebă uluit:
-Ce e asta?
- Piele de viţel, spuse Alexandru.
- Toată?
Marcellus întorcea paginile, şi nu ştiam ce-l impresiona mai mult, desenele mele sau materialul pe care le făcusem.
- N-am mai văzut niciodată aşa ceva, recunoscu el. De unde a venit?
- Din biblioteca din Pergam, situată pe Acropole, zise fratele meu.
- Cea mai mare bibliotecă din lume!
- A *doua* cea mai mare, îl corectă Alexandru. Iar când familia mea a încetat să le mai exporte papirus, au început să folosească pielea de viţel pentru a fabrica astfel de cărţi şi caiete.
- Cărţi, zise Marcellus mirat.
- Erau două sute de mii de cărţi în Pergam, iar tatăl nostru i le-a dăruit pe toate mamei. Ea le-a citit, pe rând, pe toate. Câte o carte în fiecare noapte.
Fratele meu s-a uitat la mine şi am ştiut că îşi amintea cea de-a şaptea aniversare a noastră, când ni se îngăduise să alegem orice voiam din Biblioteca Pergamului. El luase o carte despre cai, iar eu un caiet gol pentru desene.
Când văzu că întorc privirea, Marcellus spuse cu blândeţe:
- Regina Cleopatra a fost o femeie remarcabilă.
- Da, zise încet Alexandru.
Se auziră paşi pe hol, iar Marcellus se ridică în picioare.
- Mama, spuse el şi îmi înapoie caietul cu desene.
Uşa camerei noastre se deschise, iar chipul Octaviei se ivi lângă lampa cu ulei pe care o ţinea în mână.
- Marcellus, zise ea cu glas tăios. Ce faci?
- Mă duc la culcare. Băiatul rânji spre noi, apoi îşi sărută mama pe obraz. Ne vedem mâine dimineaţă, ne promise el.
După plecarea lui, Octavia aşeză lampa pe o masă. Eu şi Alexandru ne-am întins pe canapele, apoi am aşteptat să vedem ce urma să facă. în ciuda căldurii, eu mă învelisem cu o pătură subţire din pânză de in. Femeia veni şi se aşeză pe marginea canapelei mele. Când am tras aer în piept, i-am simţit parfumul de lavandă. Mama mea se dădea întotdeauna cu iasomie.
- Cum a fost azi? mă întrebă ea cu bunătate.
I-am aruncat o privire întrebătoare lui Alexandru.
- Obositor, am recunoscut.

- Mâine o să fie şi mai obositor, mă avertiză Octavia. Aş vrea să vă pregătesc pentru triumful fratelui meu, chiar dacă o să dureze doar o zi.
- Credeam că durează trei.
- Da, dar voi veţi participa doar mâine. De dimineaţă vi se vor trimite în cameră nişte haine. Se aşteaptă de la voi să le îmbrăcaţi, apoi să mergeţi în spatele lui Cezar, într-un car de lemn. S-ar putea să existe şi nişte lanţuri. Dar nu le voi permite să vă încătuşeze gâturile. Asta e doar pentru sclavi.
- Şi pe urmă? întrebă calm Alexandru.
- Vă veţi întoarce pentru ospăţul triumfului. Va fi mai mare decât ceea ce aţi văzut în seara asta. Dar fiţi pregătiţi ca mâine să vedeţi anumite lucruri. Lucruri care vă vor tulbura foarte mult.
- O să ne scuipe pe străzi? am şoptit.

-Nu ştiu. Plebeii sunt foarte furioşi. Cred tot ce au auzit despre mama şi tatăl vostru.

- Cum ar fi? am întrebat repede.

Umerii Octaviei se încordară.

- Cum ar fi că, atâta vreme cât a stat în Egipt, tatăl vostru şi-a pus deoparte toga şi a purtat un chiton grecesc.

Mi-am ridicat bărbia.

- Asta e adevărat.
- Ce altceva mai cred? se interesă Alexandru.
- Că Antoniu a dat porunci să fie venerat ca Dionisos. Că şi-a pus pe cap cunună din viţă şi a purtat un *thyrsus* în loc de sabie.

Parcă îl vedeam pe tata îmbrăcat cu veşmintele lui colorate în roşu şi auriu, ţinând în mână o tulpină de molură, exact aşa cum îl descrisese Octavia.

- Toate astea sunt adevărate.

Femeia se aplecă mai aproape.

- Şi că a bătut o monedă romană cu chipul mamei voastre.
- Da. Acum trei ani, răspunse fratele meu. Ce e aşa de îngrozitor la o monedă?

Când am văzut că ea nu răspunde, am întrebat cu glas ascuţit:

- Deci asta e tot ce cred romanii?

Octavia şovăi.

-Au existat nişte zvonuri despre mai multe cine festive petrecute pe Nil...

- Desigur, zise Alexandru cu sinceritate. Mama şi tatăl nostru aveau un club, Societatea Vieţilor Inimitabile.
- Şi ce iacea această societate? întrebă ea cu sufletul la gură.
- Organiza banchete pe vase şi discuta despre literatură cu filosofi din întreaga lume.

-Apoi au schimbat-o în Ordinul celor uniţi prin moarte, am adăugat eu, când tata a pierdut bătălia de la Actium. Acum, toate astea s-au dus, am spus. Exact ca mama şi tatăl nostru.

Octavia se lăsă pe spate şi se uită când la mine, când la fratele meu. Părea să-i vină greu să-l împace pe Antoniu cel pe care îl cunoscuse ca soţ al ei, cu Antoniu cel care ne fusese părinte.

-Aşadar tatăl... tatăl vostru petrecea mult timp cu mama voastră?
Mi-am dat seama ce se petrecea în sufletul ei şi am simţit cum mi se încălzesc obrajii. Ea îl iubise.
Alexandru răspunse încet:
-Da.
- Deci nu-şi petrecea tot timpul cu oamenii lui?
Eu eram cea pe care o întrebase.
- Nu. îmi era prea ruşine ca s-o privesc în ochi. Acum te bucuri că a murit?
-N-aş dori niciodată moartea nimănui, spuse Octavia. Când m-a părăsit, recunoscu ea, a fost o mare ruşine. Toată Roma a ştiut că fusesem respinsă.
Am încercat să-mi imaginez cum trebuia să se fi simţit, abandonată de tatăl meu în văzul lumii. Antonia şi Tonia, surorile mele vitrege, nici nu apucaseră să-l cunoască, de vreme ce el venise să locuiască permanent cu noi în vremea când ele aveau doar câţiva ani.
-Fratele meu l-a vrut mort, mărturisi femeia. Dar eu... Ezită şi, în cele din urmă, spuse: N-a existat femeie în Roma care să nu-l iubească pe tatăl vostru.
- Acum nu-l mai iubesc, am observat.
Octavia se ridică de pe canapea, apoi îmi atinse obrazul cu dosul mâinii.
- Deoarece oamenii cred că şi-a abandonat poporul pentru a deveni grec. Dar toate astea aparţin trecutului, zise ea cu tandreţe. Ce contează e ziua de mâine. Să fiţi curajoşi, ne îndemnă, şi totul se va sfârşi cu bine.
După ce a închis uşa, lăsând lampa cu ulei lângă canapeaua lui Alexandru, m-am întors către fratele meu şi ne-am uitat unul la celălalt în lumina pâlpâitoare.
- Mama nu venea niciodată seara la noi, remarcă el.
- Pentru că mama era o conducătoare, nu sora unuia.
- Crezi că tata chiar a iubit-o pe Octavia?
Mi se părea o cruzime să spun nu, însă Octavia nu semăna deloc cu mama noastră şi nu mi-l puteam închipui pe tata făcând curse de care cu ea pe Drumul Canopic sau învârtind-o în braţe ori de câte ori câştiga.
- Poate că i-a iubit bunătatea, am încercat să răspund, iar Alexandru a dat din cap în semn de încuviinţare.
- Marcellus dă dovadă de aceeaşi compasiune, nu-i aşa? Şi mă îndoiesc că există în Roma un bărbat mai frumos decât el.
M-am uitat lung la Alexandru.

-Nu eşti un ganimede[1], nu-i aşa?

1 În mitologia greacă, Ganymede, adolescent de o rară frumuseţe, prinţ al Troiei. Indrăgostindu-se de el, Zeus, metamorfozat în vultur, îl răpeşte şi îl duce în Olimp, unde va deveni paharnic al zeilor (n.red.)

Sigur că nu!Fratele meu se înroşi de furie. Eu am continuat să-l fixez cu privirea, însă el a stins lumina, şi în întuneric eram prea obosită ca să mă mai cert.
Hainele care ne-au fost aduse în cameră a doua zi de dimineaţă erau jignitoare. Alexandru îşi ţinea ridicată toga scurtă din pânză de in, în timp ce eu mototoleam în mâini rochia făcută din mărgele.
- Asta cred romanii că poartă cei din Egipt? am întrebat mânioasă.
Dealurile purtau încă nuanţa rozalie a zorilor, dar auzeam că toţi cei din vilă se treziseră deja.
- Sigur că da, spuse Gallia, şi mi-am dat seama că nu mă lua în râs.
- Acum o mie de *ani* purtau reginele rochii din mărgele, i-am spus eu. Acum îmbracă chitoane de mătase!
- Eu nu asta am văzut în picturi sau pe statui.
- Pentru că sunt stilizate, îi explică Alexandru cu răbdare. N-am purtat în viaţa mea o togă atât de scurtă.
- îmi pare rău, spuse ea, şi am văzut că nu minţea. în copilărie, probabil că îndurase aceleaşi umilinţe când fusese plimbată pe străzile Romei. Dar aşa a poruncit Cezar.
Nu m-am împotrivit când m-a dus în baie. îmi dădeam seama că Gallia era nefericită, însă după ce m-a ajutat să-mi pun rochia şi m-am uitat în oglindă, obrajii mi s-au înfierbântat. Mărgelele acopereau numai locurile cele mai importante, altfel aş fi putut la fel de bine să umblu goală.
Dar când sosi Octavia, aceasta îşi duse brusc mâna la gură.
- Cu ce e îmbrăcată?
- Cu ce a poruncit Cezar, răspunse indignată Gallia.
-N-o să fie purtată pe străzi ca o târfă! Femeia se întoarse către mine. Ţi-ai mai adus şi alte haine?
- Tunici de mătase şi peruci, am spus repede.
- Şi asta purtai în Alexandria?
- Cu machiaj.
- Atunci, îmbracă-le, îmi spuse, închizând ochii pentru o clipă. Mai bine machiată decât să porţi aşa ceva.
Octavia o privi pe Gallia cum îmi potriveşte peruca pe cap, apoi se încruntă puţin când mă văzu arătându-i sclavei cum să întindă liniile de antimoniu spre exterior, de la colţurile ochilor. Gallia voia să ştie detalii despre toate lucrurile pe care le scoteam din bagaje. Henna pentru mâini, uleiul de moringa pentru faţă, piatra ponce pentru îndepărtarea surplusului de păr din jurul sprâncenelor.
-Eşti prea mică pentru aşa ceva! spuse femeia cu asprime. O să-ţi jupoi faţa.
- De aceea există asta.

I-am arătat crema cu care Charmion îmi ungea tenul în fiecare dimineaţă. Gallia o duse la nas, iar apoi i-o dădu Octaviei.
- Şi toate femeile le folosesc? întrebă încet sora lui Octavian. Henna şi perucile?
- La ocazii speciale, i-am răspuns.
îi aruncă o privire Galliei, care spuse:
- Nu diferă mult de malahitul pe care romanii îl folosesc pentru conturarea ochilor, *domina*. Doar că egiptenii preferă să se dea cu mai mult.
Când am ieşit din baie şi ne-am întors în cameră, mi-am înăbuşit un hohot de râs. Fratele meu era îmbrăcat într-o tunică scurtă din pânză de in. Pe piept îi sclipea un pectoral[1] auriu, iar un acoperământ *nemeş* de faraon, albastru cu auriu, îi înlocuise diadema. Când se întoarse cu faţa spre mine, Alexandru îşi încrucişă furios braţele la piept.
- Cum se face că tu poţi să-ţi porţi tunica, iar eu trebuie să mă îmbrac cu astea?
- Pentru că Cezar voia să port o rochie făcută din mărgele.
I se tăie răsuflarea.
- Ca o *dansatoare?*
- Sau ca o târfa, am spus în partă.
Octavia îşi drese glasul.
- Acum o să mergem în atrium. îşi netezi agitată stola. Fratele meu vine aici să aducă o ofrandă. Apoi, procesiunea va începe de la Senat. Nu o să vi se întâmple nimic, ne promise ea.
- Veţi fi în carul din spatele lui Cezar, ne lămuri Gallia, iar plebeii nu vor arunca niciodată cu pietre dacă vor crede că riscă să-l lovească pe el.
- Dar s-ar putea să arunce cu alte lucruri, îndrăzni să spună fratele meu.
Gallia se uită la Octavia, care scutură cu hotărâre din cap.
- Nu. Veţi sta aproape de Cezar. Am să mă îngrijesc eu de asta.
L-am luat de braţ pe fratele meu. în atrium, Octavian şi Livia sosiseră deja. îi învăţau pe Marcellus şi pe Tiberius unde să călărească în timpul triumfului, deşi Marcellus părea mai degrabă interesat să-i zâmbească Iuliei. De îndată ce ne-am făcut apariţia, discuţiile au încetat. Agrippa şi Juba s-au oprit din lustruitul săbiilor.
- Pe toate Furiile! exclamă Marcellus şi veni spre mine. Uitaţi-vă la peruca asta.

1 Ornament constând dintr-o bucată de stofa împodobită cu pietre scumpe, pe care îl purtau pe piept faraonii egipteni, (n.tr.)
Zeiţa celtică a fertilităţii şi a animalelor sălbatice, în special a urşilor (n.tr.)

Se întoarseră toţi spre mine, iar Iulia mă privi cu un dezgust făţiş.
„O să am probleme cu ea", mi-am spus.

-Unde-i rochia din mărgele? întrebă Livia, moment în care mi-am dat seama că nu Cezar poruncise s-o port, ci ea. Voia să mă vadă umilită. Când observă că nimeni nu-i răspunde, repetă: Unde-i rochia?Făcu un pas înainte, însă Gallia trecu în faţa mea.

- în dimineaţa asta a avut loc un accident nefericit cu rochia. Se pare că pisica *dominei* a confundat-o cu o jucărie.

-*Lupa* mică şi arogantă. Mişcă!

Gallia se dădu la o parte, însă Octavia îi luă locul.

- Rochia nu mai e, Livia.

-Mincinoaso! Ştiu că tu ai luat...

- Vorbeşti cu sora lui Cezar, care nu minte, zise furios Octavian.

Livia îşi coborî privirea, ruşinată.

- Iartă-mă, Octavian.

- Pe sora mea ai jignit-o, nu pe mine.

Toţi o urmăriră pe Livia când se întoarse către Octavia.

- îmi pare rău, zise ea, deşi vorbele îi sunau mai degrabă pline de amar decât de căinţă.

Octavia se mulţumi să dea din cap. Nu minţise. Rochia nu mai era, îi fusese dată unui sclav s-o vândă la piaţă. Gallia denaturase adevărul, iar când ochii Liviei s-au oprit asupra mea, mi-am dorit ca peruca să mă facă să dispar cu totul. „N-o să uite niciodată umilinţa asta. O să dea vina pe mine. Pe mine şi pe Gallia."

- Unde îmi e discursul? întrebă Octavian.

Livia îl scoase încet din mânecă. El luă sulul de hârtie şi, când îl desfăcu, dădu aprobator din cap.

- E bun.

Am observat că purta o platoşă de oţel pe sub togă şi se mişca de parcă ar fi fost deranjat de greutate.

- Agrippa, Juba, aţi înţeles că nu trebuie să vă mişcaţi în timpul discursului?

- Eu o să fiu la stânga ta, promise Agrippa. Juba o să stea la dreapta. Dacă un senator dă să vină spre tine...

- Atunci ai permisiunea să scoţi sabia. Suntem o familie, spuse el cu asprime, uitându-se de la Octavia la Livia şi la Marcellus. Membrii unei familii se ocrotesc unii pe alţii, iar poporul din Roma trebuie să vadă asta. Plebeii se uită spre iulio-claudieni pentru a înţelege tradiţia, unitatea, moralitatea. Dar dacă noi nu putem fi fericiţi, ce şansă la fericire are un făuritor de cărămizi? Aşa că vreau să văd zâmbete, chiar şi din partea lui Tiberius.

Acesta afişă un rânjet intenţionat urât, iar Marcellus chicoti batjocoritor.

- Ce fermecător!

- îmi pare rău că nu pot fi la fel de frumos ca tine, se răsti Tiberius.

însă Octavian n-avea chef de tachinări.

Destul! Octavia, larii!Femeia băgă mâna într-un dulăpior şi scoase de acolo un vas cu vin. Turnă echivalentul unei cupe într-un bol puţin adânc, aflat sub bustul lui Iulius Cezar, şi toţi cei aflaţi în cameră intonară la unison: *Do ut des* - „Dăruiesc pentru ca tu să dăruieşti".
Urmă un scurt moment de tăcere. Apoi, Octavian îşi îndreptă umerii şi anunţă:
- Să înceapă triumful!
Mă aşteptam ca Senatul să fie cea mai impunătoare clădire din toată Roma, un loc atât de mare, încât toţi senatorii care l-au slujit vreodată să aibă loc în sălile lui de marmură. Aşa că atunci când am văzut că fusese clădit din beton şi cărămidă, cu jumătatea inferioară placată cu marmură, iar cea superioară cu imitaţie din piatră albă, l-am întrebat pe Marcellus:
-Ăsta e?
- Curia Iulia, spuse el reverenţios. Romanii îl numesc Senatul.
Desene cu graffiti acopereau treptele, iar unele îl înfăţişau, fără îndoială, pe Cezar. Dacă mama ar fi găsit urme de graffiti, cei răspunzători ar fi fost vânaţi şi condamnaţi la moarte. Totuşi, Octavian nici măcar nu se deranjase să le şteargă cu ocazia triumfului său. Un singur şir de trepte ducea spre două uşi din bronz, iar Marcellus se văită:
- De obicei nu avem voie înăuntru.
- De ce nu?
- Pentru că suntem încă prea mici, iar femeilor nu li se permite să intre niciodată. Dar se face o excepţie pentru voi.
M-am uitat cu teamă la fratele meu.
- Şi ce o să facem aici? întrebă Alexandru.
Lumina dimineţii scânteia atât de tare pe pectoralul lui auriu, încât Marcellus trebui să-şi ridice o mână la ochi pentru a-l vedea.
- O să staţi acolo câtă vreme unchiul meu îşi ţine discursul. Apoi va începe triumful. Eu o să merg la doar câţiva paşi înaintea voastră, ne spuse pe un ton liniştitor.
- într-un car?
- Pe un cal. La dreapta lui Cezar.
Locul de onoare.
- Veniţi.
Agrippa îi făcu semn lui Alexandru să se apropie şi, în timp ce urcam treptele, m-am uitat peste umăr la Marcellus, care îmi zâmbi încurajator.
- Acesta e Senatul, spuse generalul când intrarăm. Nu se află nimeni înăuntru deoarece e încă prea devreme, dar peste câteva clipe, totul se va transforma în haos.

Băncile din lemn destinate senatorilor se înălţau în trepte, iar de cealaltă parte a podelei se vedea o platformă înălţată, de unde Octavian urma să-şi ţină discursul

.Alexandru îşi lungi gâtul ca să vadă întreaga clădire.

- Câţi senatori sunt aici? întrebă el.
- Aproape o mie, răspunse Agrippa.
- Şi e loc pentru toţi înăuntru?
- Nu. Unii vor fi nevoiţi să stea în spate.

Am străbătut sala Senatului îndreptându-ne spre platformă, iar Agrippa s-a retras în spate, astfel încât eu şi Alexandru să-l putem urma pe Juba care urca trei mici trepte. Lângă tribună trona o statuie îmbrăcată în pânză.

Octavian se uită la Juba.

-Asta e?

- Statuia Victoriei, răspunse prinţul. Sculptată acum două sute cincizeci de ani, în Tarentum, şi rămasă intactă. E autentică.

Octavian smulse pânza, iar eu şi Alexandru făcurăm amândoi câte un pas în faţă.

- Exact ca Nike, am şoptit în partă. Zeiţa noastră a biruinţei. Mă întreb dacă romanii ăştia au făcut vreodată ceva original.

Fratele meu mă ciupi de braţ, însă eu aveam satisfacţia de a şti că atunci când senatorii vor intra încolonaţi în clădire, se vor uita la o statuie sculptată de un grec.

Pe măsură ce oficialii soseau, se salutau unii pe alţii cu braţele ridicate, iar vocile lor răsunau puternic în încăpere. Bărbaţi în togi purpurii şi albe umpleau băncile, purtând suluri de hârtie sub braţe şi cununi pe cap. Erau cinci scaune pe platformă, iar Agrippa ne instrui să ne aşezăm la stânga lui, lăsându-i liber braţul drept în caz că urma să aibă nevoie de sabie. Alexandru luă loc lângă Octavian, iar de cealaltă parte a lui Cezar se aşeză Juba. Amândoi bărbaţii îşi ocupară locurile, dar în timp ce Octavian îşi studia notiţele, Juba cerceta mulţimea. Nimeni nu tuşea, nu se ridica în picioare, nici măcar nu se apleca pentru a culege un sul rătăcit, fără ca prinţul să-l observe.

Când nu se mai zări nici un loc liber în Senat, Agrippa îşi drese vocea.

- A sosit timpul.

Octavian îşi trecu palmele peste togă, moment în care m-am întrebat cum de era posibil să fie emoţionat. Era poporul lui, victoria lui, Senatul lui. A desfăşurat sulul primit de la Livia în faţa vilei Octaviei şi am văzut că mâinile îi tremurau. însă în priviri i se citea hotărârea. Se ridică, iar în cameră se lăsă liniştea. Deşi era foarte devreme dimineaţa, înăuntru se făcuse deja insuportabil de cald, aşa că mă simţeam recunoscătoare pentru uşile ce fuseseră lăsate deschise pentru ca fiii senatorilor să poată urmări de afară întrunirea.

-*Patres et conscripti,* li se adresă formal Octavian oamenilor. Dacă voi şi copiii voştri sunteţi sănătoşi, atunci totul e bine. Căci eu şi legiunile suntem sănătoşi.Se auzi un vuiet de vorbe aprobatoare, deşi nu le spusese nimic important. însă Cezar le vorbi apoi despre cucerirea Dalmaţiei, despre victoria sa la Actium şi, în sfârşit, despre luarea în stăpânire a Egiptului, care avea să rămână proprietatea sa personală, şi nu un regat guvernat de Senat.

- Căci Antoniu s-a făcut de ruşine pe străzile Egiptului. S-a făcut de ruşine în palatul din Alexandria. Şi s-a făcut de ruşine îngăduindu-i unei regine străine să dea ordine legiunilor noastre romane. Dar acea ruşine a luat sfârşit!

Se auziră aplauze furtunoase. M-am uitat la fratele meu, a cărui faţă era la fel de albă ca tunica lui din pânză de in.

- De azi înainte, numele de Marc Antoniu va fi şters din faste. Statuile lui vor fi îndepărtate din piaţa publică şi nici un membru al neamului lui Antoniu nu va mai fi botezat vreodată „Marc", atâta vreme cât va exista un Senat în Roma.

Aplauzele se înteţiră iar.

- în fine, propun ca ziua de naştere a trădătorului să devină o *dies nefastus,* o zi fără de noroc, în care să nu se îndeplinească nici una dintre treburile publice!

Urmă un vuiet de urale, drept care am presupus că propunerea lui Octavian fusese acceptată. Bărbatul privi în spate şi îi zâmbi lui Agrippa. Sulul de hârtie nu-i mai tremura în mâini.

- în urma unor asemenea victorii, continuă Octavian, unii dintre voi se întreabă de ce nu există sclavi. Poate vă amintiţi vremea în care Iulius Cezar a cucerit Galia şi a adus cu el patruzeci de barbari blonzi. Acum, toate femeile din Roma vor să fie blonde. Dar nu vom accepta ca femeile noastre să se vopsească precum târfele din Egipt! Dacă femeile voastre trebuie să picteze, atunci să vă decoreze vilele. Să cumpere statui egiptene. Dar noi suntem romani şi vom arăta ca romanii!

Declaraţia fu întâmpinată cu aplauze asurzitoare.

- Nu vor exista temple închinate lui Isis pe teritoriul Romei. Lăsaţi-i pe romani să venereze zei romani. Cât despre senatori, propun o creştere a plăţii acestora. Căci ce slujbă din Roma este mai importantă decât conducerea oamenilor şi luarea deciziilor care le vor afecta vieţile?

Se auzi un murmur aprobator în toată clădirea.

- Aceştia sunt zorii unei noi ere. Pentru prima dată în ultimele câteva sute de ani, avem parte de pace şi va exista prosperitate. Cu propriii mei denari voi crea nu doar batalioane de santinele împotriva focului, ci şi împotriva infracţiunilor, şi voi spori

numărul de oameni care să beneficieze de grâne gratuite, de la trei sute de mii pe an, la patru sute de mii pe an.

- Vocea lui tuna între zidurile Senatului, şi mi-am dat seama că partea aceasta era teatrul lui, un fel de a-i înrobi pe cetăţeni fără lanţuri.Pentru fiecare victorie sau triumf personal, continuă el, vă încurajez să contribuiţi la clădirea Romei noi. Comandantul meu, Titus Statilius Taurus, a început deja construirea primului amfiteatru din piatră. Consulul meu, Agrippa, şi-a investit denarii în băi publice care au primit zeci de mii de oameni. Acum, el va ridica Panteonul, cel mai mare templu înălţat vreodată pentru zeii noştri. Lucius Marcius Philippus reclădeşte Templul lui Hercule Musarum. Voi ce construiţi? întrebă el. Pe ce monumente va sta veşnic înscris numele vostru?

Simţeam entuziasmul senatorilor. Nu se vorbea despre pedepsirea celor care îl susţinuseră pe tatăl meu, nu se vorbea despre nimic altceva decât despre o nouă Romă. Octavian făcu o mică plecăciune graţioasă. Apoi, brusc, toţi se puseră în mişcare.

- Ce se întâmplă? l-am întrebat pe Alexandru.
- A început triumful, răspunse Agrippa.

Trâmbiţele răsunară la unison în afara Senatului şi un bătrân îşi făcu apariţia la baza platformei, ţinând în mâini o pereche de lanţuri aurii.

- Pentru copii, spuse el.

M-am uitat la Agrippa.

- Numai pentru triumf, ne explică el, dar când ne ceru să întindem mâinile, lacrimile mă dădură de gol.

îl încătuşă mai întâi pe Alexandru, apoi se întoarse către mine, dar nu mă privi în ochi. „Fiica lui, Vipsania, e cu patru ani mai mică decât mine. Mă întreb dacă şi-o închipuie umilită astfel." Se asigură că lanţurile nu erau strânse în jurul încheieturilor noastre, iar când un senator zâmbi la vederea imaginii pe care o întruchipam, mi-am interzis să plâng.

îmi era prea ruşine să-mi privesc fratele în timp ce îl urmam pe Octavian pe uşile ce duceau în piaţă. Când m-am împiedicat de tunică, Juba mi-a spus cu asprime:

- Mergi mai departe.
- Merg, am replicat.
- Atunci nu-ţi mai plânge de milă. Eşti încă în viaţă.

Afară, mii de oameni cântau şi dansau pe muzica flautelor. Soldaţii încercau să-i ţină pe plebei departe de senatorii care se aşezau în şir pentru procesiune, însă era o muncă în zadar. Juba ne conduse prin toată nebunia către un car din lemn ce fusese decorat astfel încât să arate ca o cameră egipteană şi începu să urce treptele. în faţa mea, fratele meu se opri brusc, moment în care i-am urmărit privirea. în vârful carului, o statuie din ceară a mamei mele stătea întinsă pe o canapea, cu o cobră încolăcită între sâni.

-Nu te uita! spuse Alexandru mânios. Vor să plângem în faţa Romei.

- Mi-am muşcat buza de jos cu atâta putere, încât am simţit gustul sângelui. Juba arătă spre o pereche de tronuri aurite pe care ar fi trebuit să stăm noi, lângă imaginea mamei noastre.Să nu vă mişcaţi, ne instrui el. Nici măcar să nu vă gândiţi să fugiţi.

Ochii îmi scăpărau de furie, şi cu toate că n-am întrebat „Sau ce?",
tânărul adăugă:

-Azi sunt aici mii de soldaţi, şi fiecăruia i-ar plăcea la nebunie să pretindă că el l-a ucis pe unul din copiii lui Marc Antoniu.

M-am aşezat ascultătoare şi mi-am impus să nu mă gândesc la Charmion. Ea detesta zgomotul, aglomeraţia paradelor, şi i s-ar fi frânt inima dacă ne-ar fi văzut stând acolo, printre însemnele tuturor oraşelor cucerite de Octavian. Câţiva dintre oamenii de jos erau costumaţi în personificări ale râurilor pe care le traversaseră legiunile romane, inclusiv Eufratul şi Rinul. Dar cel mai mult ar fi întristat-o pe Charmion femeile care fuseseră înlănţuite una de alta, goale, cu excepţia unor însemne pe piept, ce identificau triburile cucerite din care făceau parte.

Alexandru urmări scena de la picioarele noastre, apoi se întoarse brusc spre mine şi-mi şopti:

- Nimeni nu e ţinut în viaţă după un triumf.

-Atunci de ce ne-au dat camere? De ce ne-au lăsat să stăm cu Octavia?

- Ca să ne păstreze obedienţi!

Am studiat chipul fratelui meu.

- Atunci, ce facem?

Alexandru îşi săltă tunica, moment în care am văzut conturul unui cuţit şi am exclamat:

- Cum ai...?

- Şşt! L-am luat de la Marcellus. I-am spus că-mi trebuie ca să tai funiile din jurul cuferelor noastre de călătorie, şi el nu mi l-a mai cerut înapoi. S-ar putea să fim executaţi, dar nu fără împotrivire.

Când începu triumful, totul se transformă într-un amestec înceţoşat de oameni şi de soldaţi. Vedeam carul din faţa noastră, tras de patru cai albi, care îl ducea pe Octavian, alături de soţia şi de fiica lui. Toţi trei purtau cununi de laur, însă numai chipul lui Cezar fusese vopsit cu vermilion pentru a le aminti oamenilor de Jupiter, părintele zeilor şi păstrătorul dreptăţii. L-am văzut zâmbind prin masca lui de un roşu-închis şi m-am întrebat ce rol urma să joace odată ce procesiunea avea să ajungă la templu. Oare urma să fie călăul?Am trecut pe lângă Templul lui Divus Iulius, unde o tribună oratorică fusese clădită din prorele navelor capturate de Octavian la Actium. Şi, cu toate că mulţimi de oameni strigau în

jurul nostru, eu nu auzeam decât sunetul sângelui care îmi năvălea în urechi. De acoperişurile porticurilor atârnau flamuri purpurii, şi într-o curte în care se jucau nişte copii fusese înălţată o statuie a zeului egiptean al morţii, cu un guler sub capul lui canin şi cu un semn pe care scria: ANUBIS CEL LĂTRĂTOR A FOST ÎMBLÂNZIT. Erau şi alte înscrisuri, despre recompense pentru sclavii care dispăruseră ori fuseseră capturaţi. Era limpede că vânătorii de sclavi, care îşi spuneau *fugitivarii,* considerau că aceasta era cea mai bună perioadă pentru a-şi oferi serviciile, şi m-am întrebat dacă nu cumva sclavii se foloseau astfel de festivităţi publice pentru a fugi din gospodăriile în care erau ţinuţi. Am privit lanţurile pe care le aveam în jurul încheieturilor, gândindu-mă că ar fi posibil să scăpăm. însă Juba se învârtea ca un şoim pe lângă Octavian, cercetând mulţimea cu ochii lui negri şi ageri, veghind, aşteptând.

Când am ajuns pe Capitoliu, carele ce înaintau scârţâind spre vârf au fost înconjurate de mulţimi vesele, care beau. Senatorii încercară să-i împingă pe oameni în spate, iar soldaţii făcură gesturi ameninţătoare cu scuturile, însă nimeni nu voia să verse sânge roman într-o zi a biruinţei. Gloatele scandau *Io Triumphe!,* iar când am întors capul, am văzut că, sub noi, carele mai mici duceau comorile luate din mausoleul mamei. Aurul şi argintul sclipeau din cuferele deschise, iar soarele se reflecta în frumoasele vase pentru vin şi în *rhyta* de aur pe care tata le folosise pe când era în viaţă. Am încetinit, apoi ne-am oprit în faţa templului închinat lui Jupiter şi, pentru prima dată, i-am văzut pe Marcellus şi pe Tiberius călare pe caii lor. Amândoi descălecară, însă Marcellus a fost cel care veni spre noi. M-am uitat la fratele meu, care îşi duse iute mâna spre cuţit.

- Marcellus nu ne-ar face rău niciodată, am spus eu.
- Ar face orice i-ar porunci Octavian.

Dar când Marcellus urcă treptele carului nostru, se uită la fratele meu, pe urmă la mine, şi se înroşi.

- Ce-i asta? strigă el. Cineva să le scoată lanţurile!

Acelaşi bătrân care îşi făcuse apariţia în Senat se apropie şi acum de baza carului nostru, cu o cheie.

- Astăzi! se răsti nerăbdător Marcellus.

De îndată ce am fost eliberaţi, ne-a condus în jos pe trepte şi a clătinat din cap cu un aer înţelegător.

- Acum s-a terminat.

Dar Alexandru şovăia.

- Şi ce o să facă unchiul tău cu noi?

-Când?

- Azi, răspunse fratele meu.

-Mă îndoiesc că veţi fi oaspeţii de onoare, dacă la asta te referi. Probabil o să-i ceară lui Agrippa...

- Dar urmează să fim executaţi? am ţipat.

Marcellus se trase înapoi.

- Sigur că nu. Se uită la amândoi, speriat de tăcerea noastră solemnă. Asta credeaţi?

Când văzu că nici unul din noi nu-i răspunde, trase o înjurătură.

- Mama n-ar permite niciodată să se întâmple una ca asta. Sunteţi ca şi copiii ei.

- La fel era şi Antyllus, îi aminti Alexandru, şi a fost măcelărit la picioarele statuii lui Cezar din Alexandria.

Marcellus dădu din cap cu seriozitate. Crescuse alături de fratele nostru vitreg Antyllus în anii în care Octavia fusese căsătorită cu tatăl nostru şi îl cunoscuse de mai multă vreme decât noi.

- Acum e altceva, ne asigură el. Sunteţi prea mici ca să fiţi o ameninţare la adresa lui.

- Dar când o să împlinim cincisprezece ani? întrebă fratele meu.

- O să vă căsătorească. Până atunci, va trebui să înduraţi şcoala împreună cu noi, ceilalţi. Se auziră cântecele cornurilor, iar Marcellus ne făcu iute semn. Grăbiţi-vă!

în Templul lui Jupiter, oamenii se dădură la o parte când îl recunoscură pe nepotul lui Cezar şi, în timp ce înaintam pe lângă trupurile transpirate ale senatorilor, un bătrân îmi întinse mâna.

- Pentru tine, Selene.

Am recunoscut pe loc simbolul lui Isis de la cingătoarea lui. Pentru oricine altcineva, nodul n-ar fi ieşit în evidenţă, însă eu ştiam că e un *tiet* sacru. Am privit în jur, însă templul era prea aglomerat pentru ca vreo persoană să ne observe. I-am luat repede bucata de papirus din mână.

- O mie de binecuvântări, mi-a spus bătrânul când am trecut pe lângă el.

Când am ajuns în dreptul altarului, m-am prefăcut că-mi potrivesc broşa de pe umăr. Am desprins-o, am strecurat peticul de papirus sub ea, şi am prins-o la loc astfel încât nimeni să nu-şi dea seama. Atunci, inima a început să-mi bată mai tare în piept. Mă întrebam ce mesaj putea fi - de rebeliune, de salvare, de eliberare din Roma -, iar când am ridicat capul, l-am văzut pe Juba privindu-mă.

CAPITOLUL 6

Ni s-a dat timp să ne pregătim pentru ospăţul triumfului, dar nu i-am arătat lui Alexandru ce primisem. în schimb, am strecurat mesajul secret în caietul meu cu desene. Apoi, în timp ce Gallia îmi peria tunica şi îmi pregătea o tunică nouă, am luat albumul cu mine în baie şi am citit biletul.

Există speranţă în Templul lui Isis. Egiptul e pierdut doar atâta vreme cât Soarele şi Luna sunt întemniţaţi. îmi doresc să apară Soarele, şi ne vom pregăti pentru o vreme în care Luna va putea răsări din nou.

Fusese scris cu hieroglife şi, chiar dacă mesajul era scurt, nu încăpea îndoială în privinţa conţinutului. Dacă reuşeam să-mi croiesc drum până la Templul lui Isis, marele preot avea să găsească o cale de a ne trimite înapoi în Alexandria. M-am gândit la nebunia din Templul lui Jupiter, unde o mie de senatori se îngrămădiseră laolaltă, râzând, bând şi scandând *Io Triumphe!* Aceiaşi senatori urmau să fie invitaţi la vila lui Octavian, şi eram sigură că voi putea să mă strecor neobservată. Desigur, Alexandru nu putea veni. Dacă am dispărea amândoi, s-ar da alarma şi n-am mai avea timp să ne întâlnim cu marele preot. în plus, dacă i-aş fi spus lui Alexandru ce aveam de gând să fac, s-ar fi opus. Am închis caietul cu desene, iar când Gallia s-a întors, am întrebat-o pe un ton degajat:

- Ştii despre vreun templu din Roma care să-i fie închinat lui Isis?

Femeia mă privi îndelung, după care îmi strânse părul într-un coc şi îmi potrivi peruca pe cap.

- Există un templu închinat lui Isis pe Campus Martius. E în afara zidurilor oraşului, zise ea. Dar eu nu m-aş gândi să cer să merg acolo, mă avertiză ea. *Dominei* n-o să-i placă.

-De ce?

Gallia ridică elegant din umeri.

-*Domina* venerează zeii romani. Nu crede în divinităţile altor popoare

- .Deci când ai ajuns în Roma, am întrebat încet, a trebuit să-ţi pierzi şi tu zeii?
Ea râse ascuţit.
- Zeii nu pot fi pierduţi. Romanii ăştia ne pot sfărâma statuile, şopti femeia, şi le pot înlocui cu imagini ale lui Jupiter sau Apollo, dar zeii rămân aici. îmi atinse în treacăt pieptul. Şi aici. Arătă spre spaţiul de deasupra noastră.
- Artio[1] mă veghează în continuare.
Octavia intră în cameră după noi, urmată de Alexandru şi de Marcellus, care purtau tunici asemănătoare şi coroane specifice faraonilor. Cei doi băgară capetele în baie, iar Marcellus întrebă:
- Deci? Aş putea trece drept egiptean?
M-am ridicat de pe scaun.
- De unde ai ăla? am exclamat.
Un colan de aur îi sclipea la gât, la fel de strălucitor ca monedele nou-făurite.
- Unchiul meu a pus să fie făcut pentru mine, şi mi l-a trimis din Alexandria.
Am studiat bijuteria îndeaproape. Hieroglifele erau gravate în argint, iar pe o latură stătea scris numele unui faraon din dinastia a nouăsprezecea.
- Eşti sigur că nu porţi lucrurile unui mort?
Octavia îşi acoperi îngrozită gura.
- Dacă e ceva luat din vreun mormânt...
- Fratele tău n-ar fura nimic dintr-un mormânt. Se teme de trăsnet, îi aminti Marcellus, şi toată camera lui e plină de amulete. Chiar crezi că s-ar apuca să sape în nisipuri blestemate?
- Nu, se arătă ea de acord.
Dar eu nu eram atât de sigură. Poate că unuia dintre soldaţii lui Octavian i se păruse mai uşor să fure decât să creeze. La urma urmei, Octavian însuşi furase inelul de pe degetul lui Alexandru cel Mare.
- în plus, adăugă Marcellus poznaş, e mult prea frumos ca să fi fost făcut acum o mie de ani. Gata?
Mă luă de braţ, iar Alexandru o porni pe lângă noi.
- Aşa îi văd romanii pe egipteni? am întrebat. în tunici scurte şi cu pectorale?
- Şi cu coroane, şi cu brăţări de aur, adăugă Marcellus.
Alexandru ridică marginea acoperământului său pentru cap, împodobit cu dungi albastre şi aurii.
- Nimeni nu mai poartă aşa ceva de trei sute de ani.

Ei bine, pregătiţi-vă pentru o renaştere, ne avertiză Marcellus.în vila lui Octavian, sute de senatori purtau pe cap podoabe similare şi aveau la încheieturi brăţări groase din aur. Femeile aveau şerpi aurii pe braţe, iar perucile negre şi scurte erau tăiate brusc în dreptul bărbiei, în ciuda proclamării faptului că romanii trebuiau să se îmbrace ca nişte romani, senatorii şi soţiile lor se arătau destul de fericiţi să încerce să arate ca egiptenii, atâta vreme cât o făceau în bătaie de joc şi pentru a sărbători triumful lui Octavian.

- Iulia! strigă Marcellus entuziasmat, iar când ea traversă grădina în care fuseseră aşezate mesele şi canapelele, l-am auzit pe băiat trăgând aer în piept.

Când stătea cu spatele spre soare, rochia mulată a Iuliei era complet transparentă. M-am întrebat în chip meschin dacă tatăl ei o văzuse îmbrăcată aşa.

- Arăţi ca o prinţesă egipteană, se jură Marcellus. Nu-i aşa, Selene?

Iulia mă fixă cu privirea urâtă a ochilor ei negri.

- Da. Exact ca o egipteană, am minţit eu.

Fata se întoarse către Marcellus.

- Ai auzit ce plănuieşte să construiască tatăl meu?

Pocni din degete către un sclav care trecea ducând un platou sprijinit în palmă. Acesta îi întinse platoul, iar Iulia îi oferi lui Marcellus cea mai mare cupă cu vin, lăsându-ne pe mine şi pe Alexandru să ne servim singuri.

- O să-şi înceapă mausoleul, spuse ea veselă.

- Mă scuzaţi, am intervenit. Cred că o să mă duc să stau cu Octavia.

Alexandru mă apucă de braţ înainte să pot pleca.

- Unde pleci? îmi şopti în partă.

- Undeva unde să nu trebuiască să aud despre mausoleul lui Octavian!

Când fratele meu dădu să mă însoţească, am scuturat din cap.

- Stai aici cu Marcellus, i-am spus.

în timp ce mă îndepărtam, m-am uitat înapoi ca să mă asigur că nu vine după mine. Soarele dispăruse în spatele dealurilor, iar grădinile erau acum luminate de lămpi atârnate. în vreme ce îmi croiam drum prin reşedinţa aglomerată, l-am văzut pe Octavian îmbrăcat în formala lui *tunica Jovis,* stând lângă Terenţia într-un colţ al tricliniului. Ea îşi trecea degetul peste conturul frunzelor de palmier de pe veşmântul lui şi amândoi râdeau ca nişte prieteni apropiaţi. Nici unul nu privi spre mine, aşa că nu mi-a fost greu să traversez vestibulul şi apoi să ies pe uşile din faţă, în amurg.Am rămas surprinsă să văd că nu mă urmărea nimeni. Poate

că Octavian nu-şi putea imagina un scenariu în care eu şi Alexandru am încerca să evadăm, sau poate că, pur şi simplu, nu îi mai eram de folos, iar dacă aveam să fim suficient de nesăbuiţi încât să fugim, atunci pedeapsa noastră nu urma să aibă mari consecinţe. M-am întrebat care putea fi acea pedeapsă şi am hotărât că, indiferent ce avea să fie, eram dispusă să-mi asum riscul. „Mama ar vrea ca eu să fac asta", mi-am spus, coborând colina Palatină. „Şi dacă mă vede cineva, o să creadă pur şi simplu că sunt o altă fiică de senator."

Cerul avea culoarea hibiscusului în floare, un roşu ce se transforma în mov şi, treptat, în negru. Nu ştiam unde aş fi putut găsi Campus Martius, dar eram hotărâtă să-l întreb pe preotul din micul templu închinat lui Jupiter, aflat la baza dealului. De deasupra răsunau zgomotele festivităţilor, iar râsetele ascuţite ale femeilor îmi făcură inima s-o ia la goană. Oare vreuna dintre ele va vrea să stea de vorbă cu mine şi va descoperi că am dispărut? Mergeam cât de repede îmi permitea panta abruptă, atentă să nu mă împiedic în sandale.

Cete de bărbaţi beţi înaintau greoi pe marginea drumului, cântând despre Bachus şi invitându-mă să beau cu ei.

- Vino încoace, frumoasa mea regină egipteană. Mi-ar plăcea să te învăţ câte ceva despre Roma.

Dar eu văzusem în preajma tatălui meu suficienţi beţivi cu căutături pofticioase încât să ştiu că trebuia doar să le evit privirile. Am trecut pe lângă mai multe grupuri de oameni, însă când unul dintre ei s-a întins să mă înşface, nu m-am ferit destul de repede.

- Ia-ţi mâinile de pe mine!

- Ce s-a întâmplat? Prietenii lui începură să râdă, iar bărbatul îşi lipi cu forţa buzele de ale mele. Nu eşti prea tânără pentru vopsele.

M-a târât spre un pâlc de copaci, iar când am început să ţip, râsetele prietenilor lui au devenit tot mai îndepărtate. „Mă lasă cu el să fiu violată", mi-am dat eu seama. L-am lovit peste fluierele picioarelor, însă el m-a trântit la pământ. Burta lui grea îmi apăsa partea din faţă a corpului şi îi simţeam dorinţa pe sub tunică. Am întors capul pentru a striga, dar tocmai când mâna lui se strecurase pe dedesubt pentru a-mi ridica tunica, o umbră se ivi în spatele lui. Se văzu scânteierea unui cuţit şi, brusc, atacatorul meu încremeni. N-am aşteptat să văd cine era umbra. M-am târât prin beznă până la drumul pietruit, apoi am fugit tot restul drumului până la baza colinei. Când am pus piciorul pe prima treaptă a templului, o mână m-a prins de braţ, moment în care am ţipat.

- Ce crezi că faci? Speriată, m-am întors, iar Juba a început să mă scuture cu ambele mâini. Ce cauţi aici? strigă el.

- Sunt...

- Gândeşte-te bine înainte de a minţi. N-am mai spus nimic, aşa că el ghici. Te duceai la Templul lui Isis.

Probabil că ochii m-au dat de gol, căci el mă apucă de braţ şi mă sili să urc dealul.

- Mă doare! am ţipat.

Erai pregătită să rişti ceva mai rău

- .Unde mă duci? îmi era ruşine de faptul că îmi tremura vocea. Când am văzut că Juba nu-mi răspunde, am întrebat încet: L-ai omorât pe omul ăla?
- Ai fi preferat să trăiască?
Am continuat să înaintăm, iar strânsoarea lui făcea să mă doară braţul.
-N-ai nici un drept să mă atingi. Am încercat să mă smulg din mâna lui. Sunt o prinţesă a Egiptului!
- Şi ce crezi tu că defineşte o prinţesă? mă întrebă el.
Eu mi-am ridicat bărbia.
- Educaţia ei.
Tânărul râse batjocoritor.
- Aurul ei! Chiar crezi că marele preot urma să te ajute să te întorci în Egipt din pură bunătate? Am văzut ce ţi-a dat în Templul lui Jupiter, şi nu există decât un singur motiv pentru care te-ar fi contactat. Voia să fie plătit. într-un fel - ochii îi stăruiră asupra diademei mele - sau altul.
îmi cercetă înadins ruptura tunicii.
- Nu, am scuturat eu din cap. Nu un mare preot al lui Isis.
- Oh, nu! Şi nu un cetăţean al Romei. Pricepi ce ţi-ar fi făcut omul ăla?
- Sigur că da!
- Atunci pricepe şi asta. Se opri din mers, iar chipul lui se apropie atât de mult de al meu, încât îi puteam vedea muşchii maxilarului încordându-se cu furie. Femeile care umblă singure pe străzi sunt răpite de bărbaţi şi vândute ca sclave. Până acum, Fortuna ţi-a zâmbit, deşi n-am idee de ce îşi iroseşte vremea cu o fetiţă aşa de răzgâiată. îl ai pe fratele tău în Roma, o sumă frumuşică în Templul lui Saturn[1] pentru orice nevoi ai avea...
- N-am nici o sumă.
- Bineînţeles că ai, spuse el cu amărăciune. Ştiu, pentru că eu însumi am transferat-o. Aşa că, spre deosebire de unii dintre noi, cei care am fost capturaţi pe timp de război, *Înălţimea Ta* nu va fi niciodată nevoită să-şi murdărească degetele pentru a-şi croi drum prin Roma. Poate că Octavian ar vrea să te vadă supravieţuind, dar nu-ţi pot promite asta. Zâmbetele Fortunei nu durează o veşnicie. Şi dacă mai aud despre vreo evadare ori vreo rebeliune legată de numele tău, n-am să mă mai obosesc să-l înjunghii în spate pe următorul bărbat.
îşi eliberă braţul, moment în care m-am retras, împleticindu-mă.

1 Vechi zeu al agriculturii şi viticulturii, identificat cu Cronos din mitologia greacă (n.tr.)

- Eşti omul lui Octavian până în măduva oaselor, am zis eu, intenţionând să-l insult.
însă Juba nu făcu decât să zâmbească.
- Aşa e. Totul îi aparţine lui Cezar.
- Nu şi eu!
- Ba da, până şi tu, *prinţesă.*
Un grup de bărbaţi costumaţi în faraoni egipteni trecu pe lângă noi, însă nici unul nu privi spre mine. Toţi se uitau cu precauţie la Juba, apoi se îndepărtau. El mă luă de braţ şi continuarăm să urcăm dealul Palatin.
- Unde mă duci?
-înapoi unde ţi-e locul, răspunse tânărul.
Odată ajunşi în vestibulul vilei Octaviei, am auzit paşi venind spre noi şi mi-am ţinut răsuflarea.
- Selene! Octavia îşi puse mâna pe piept. în spatele ei puteam zări umbrele lui Marcellus şi Alexandru. Nu reuşeam să te găsim pe nicăieri! exclamă femeia. Credeam că ai...
îşi trecu privirea de la mine la Juba, iar chipul ei căpătă o expresie îngrijorată.
- Doar nu aveai de gând să fugi?
- Nu, răspunse el. Am găsit-o lângă Templul lui Jupiter. Cred că avea de gând să aducă o ofrandă.
Octavia mă cercetă cu ochi blânzi, refuzând să mă admonesteze pentru ceea ce probabil ştia că încercasem să fac.
După ce toată lumea plecă, Alexandru continuă să se holbeze la mine.
- Spune-mi că n-ai vrut cu adevărat să...
I-am întors spatele şi m-am îndreptat cu paşi mari spre camera noastră.
- Am primit un mesaj din Egipt.
- Ce vrei să spui?
Fratele meu trânti uşa.
- în Templul lui Jupiter, marele preot al lui Isis şi Serapis mi-a dat un mesaj.
La lumina lămpii, Alexandru mă privea cuprins de groază.
- Şi te-ai gândit să traversezi Roma ca să-i faci o vizită? Fără să-mi spui?
- N-ai fi fost de acord!
-Bineînţeles că n-aş fi fost! Pe toţi zeii, Selene! Cum ai putut să fii atât de proastă? Domnia Ptolemeilor în Egipt a luat sfârşit.
- Nu va lua sfârşit *niciodată!*
Mi-am smuls peruca din cap, prea obosită ca să-mi mai bat capul cu machiajul şi cu tunica.
-Atâta vreme cât noi suntem în viaţă...

Se auzi un zgomot dincolo de uşa noastră, apoi un ciocănit uşor. Alexandru se uită neliniştit spre mine.

- Intră, spuse el.

Amândoi ne-am repezit spre canapele şi ne-am tras cearceafurile peste piepturi. Apăru Octavia. Eram sigură că venise ca să mă certe. îşi

lăsă lampa lângă Alexandru, apoi se aşeză pe marginea canapelei lui, astfel încât să ne poată privi pe amândoi. Eu mi-am ţinut respiraţia.

-Mâine o să înceapă şcoala, spuse ea cu blândeţe. Gallia o să vă ducă în piaţa publică, unde o să vă întâlniţi cu *magister* Verrius, lângă Templul lui Venus Genetrix. El va fi cel care vă va instrui în următorii ani. Când văzu că nu zicem nimic, Octavia adăugă: Marcellus o să fie acolo, la fel Tiberius şi Iulia. Pentru că nici unul din noi nu se simţea încă în stare să spună ceva, femeia ne întrebă stânjenită: V-aţi distrat la petrecere?

Alexandru încuviinţă, cu capul sprijinit pe pernă.

- Vila lui Cezar e minunată, răspunse el.

Dar ştiam că minţea. Casa pentru oaspeţi a mamei fusese mai mare decât reşedinţa lui Octavian, şi toate felinarele din Roma n-ar fi putut lumina nici măcar cea mai mică grădină a palatului din Alexandria.

Dar Octavia se arătă mulţumită.

- Fratele meu transformă Roma dintr-un oraş de lut într-un oraş de marmură. El şi Agrippa au planuri mari. îşi puse mâna cu tandreţe pe fruntea lui Alexandru, moment în care l-am văzut tresărind. Somn uşor! Se ridică, apoi se uită în jos la mine, aşa cum numai Charmion o mai făcuse vreodată. *Vaiete,* spuse ea încet.

Când a deschis uşa, am zărit silueta unui bărbat slab şi chel, aşteptând lângă camera ei. Acesta o cuprinse de talie, iar în timp ce uşa se închidea, m-am ridicat şi m-am uitat la Alexandru.

- Arhitectul Vitruvius, spuse el.

- Cel care a scris *De architectura?*

Era singurul arhitect roman pe care îl studiaserăm vreodată în Palatul Muzelor.

-Sunt...?

- Amanţi? Bănuiesc că da. El a venit să-ţi vadă desenele, dar tu nu erai aici. Ar trebui să fii recunoscătoare că ea n-o să-i spună lui Octavian. în schimb, a trecut pe aici şi ne-a urat să avem vise frumoase. Habar n-ai ce norocoşi suntem...

- Şi cum poate fi un noroc să-ţi pierzi regatul? Cum poate fi un noroc că ne-am pierdut fraţii, mama, tatăl, până şi pe Charmion şi pe Iras?

- Pentru că puteam să fim morţi!

Alexandru se ridică în capul oaselor. Am auzit zgomotul unei ferestre care se deschidea în camera de alături. Mi-am închipuit că era Marcellus, care lăsa aerul proaspăt să intre în încăpere, şi brusc mi s-a făcut cald.

- Puteam să fim prizonieri, continuă fratele meu, sau sclavi, precum Gallia. Pur şi simplu ai avut noroc că Juba te-a găsit înaintea altcuiva!

Alexandru stinse lămpile, dar eu încă puteam să văd în întuneric privirea lui Juba, plină de furie şi de ură.

Gallia ne trezi când soarele încă răsărea. Ne puse pe masă un urcior cu apă, iar doi sclavi aduseră castroane cu măsline şi brânză. Dar nici măcar pâinea proaspătă, care mirosea delicios a ierburi aromate, nu mă putea ispiti să mă mişc.

- Sus cu soarele! spuse Gallia în forţă. *Domina* are clienţi[1] care o aşteaptă în atrium, iar *salutatio* de dimineaţă a început deja. Scoateţi-vă tunicile şi puneţi-vă togile!

Am deschis ochii şi am văzut că Alexandru îşi pusese o pernă pe cap.

- Ce e un *salutatio*? am mormăit.

Gallia bătu din palme atât de tare, încât Alexandru sări în sus.

- E momentul în care clienţii vin în vilă pentru a-şi cere banii ce li se cuvin, sau, mai corect, favorurile. Orice roman care are câţiva denari la un loc ţine câte un *salutatio* dimineaţa. Altfel, cum ar fi plătiţi brutarul şi croitorul de togi?

Alexandru se săltă în şezut şi se uită cu precauţie la mâncare.

- Măsline şi brânză?

- Şi pâine. Hai, am spus obosită, îl aud deja pe Marcellus.

Acesta cânta pe hol, poate ceva grosolan, despre preotesele lui Bachus.

- Ce faceţi? exclamă Gallia. Sus! Sculaţi-vă!

Ne-am ridicat amândoi, iar eu m-am uitat la Alexandru.

- Prima noastră zi de şcoală, am spus în bătaie de joc. Mă întreb cine

0 să fie mai vesel, Iulia sau Tiberius?

- Ei bine, ştii de ce ea nu te agreează.

- Cine spune că Iulia nu mă agreează?

Fratele meu mă privi lung, aşa că l-am urmat în baie.

- A fost deja logodită de două ori, spuse el, în timp ce îşi spăla faţa într-un vas cu apă şi levănţică. O dată cu Antyllus, altă dată cu Cotiso, regele geţilor. Dar Octavian n-o poate logodi cu un rege

1 În Antichitatea romană, clienţii erau plebei fără drepturi depline, dependenţi de un patrician şi protejaţi de acesta, (n.tr.)

străin, pentru că acum are nevoie de un moştenitor. Deci speră s-o mărite cu Marcellus. E geloasă că tu poţi locui aici, împreună cu el.
- De unde ştii asta?
Alexandru mă fixă cu ochi severi.
- Mi-a spus aseară. în timp ce tu erai la poalele dealului Palatin.
M-am uitat la Gallia şi am întrebat-o dacă era adevărat.
- Iulia chiar e logodită cu Marcellus?
- Da, răspunse femeia cu precauţie, moment în care m-am aplecat cu faţa deasupra vasului cu apă, astfel încât nimeni să nu-mi observe dezamăgirea. Dar logodnele între romani sunt ca vântul, adăugă ea. Vin şi trec.
îmi întinse un pătrat de pânză.
-De ce?
- Pur şi simplu aşa e, îmi explică ea în vreme ce îmi uscam faţa. Majoritatea femeilor se căsătoresc de câte patru sau cinci ori.
îmi dădu un borcănel cu pastă de dinţi, dar eu m-am oprit şi m-am uitat la ea.
- Dar cum poate o femeie să iubească atâţia bărbaţi?
- Mama ta a iubit mulţi bărbaţi, îmi atrase ea atenţia.
- Mama a avut doi soţi, am spus ferm. Pe Iulius Cezar şi pe Marc Antoniu. Asta a fost tot.
Când Gallia mă privi neîncrezătoare, fratele meu interveni:
- E adevărat. Indiferent care ar fi bârfele aici, la Roma, a avut doar doi bărbaţi, şi i-a rămas loială tatălui nostru până la moarte.
- Ca o *univira,* spuse Gallia cu respect.
Eu m-am încruntat.
- O femeie cu un singur soţ, îmi explică ea. Ei bine, n-o să găsiţi prea multe din astea în Roma. O femeie poate să fie căsătorită de cincisprezece ani, dar dacă tatăl ei se decide asupra unei perechi mai bune... Pocni din degete, şi am înţeles că gestul simboliza sfârşitul căsniciei. De asemenea, e de aşteptat ca o femeie să se recăsătorească după moartea soţului ei, chiar dacă are cincizeci de ani.
- Şi cine se aşteaptă la aşa ceva? am întrebat dezgustată şi am început să mă spăl pe dinţi.
Gallia îşi ridică palmele.
- Romanii. Bărbaţii. Taţii şi fraţii sunt cei care pun la cale astfel de lucruri. *Domina* Octavia e foarte norocoasă pentru că nu trebuie să se recăsătorească. Cezar i-a dat o dispensă specială, iar acum îşi poate ţine singură propria casă.
Ne conduse înapoi în camera noastră, unde, în timp ce eu şi Alexandru ne îmbrăcam cu haine curate, m-am gândit la acuzaţia furioasă a lui Juba despre faptul că nu voi fi niciodată nevoită să-mi

murdăresc degetele în Roma. Poate că nu, însă lumea se va aştepta ca eu să mă căsătoresc şi apoi să mă recăsătoresc, după cum avea chef Cezar. Iar Alexandru... *Dacă* Octavian îl va ţine în viaţă după împlinirea vârstei de cincisprezece ani, ce se va întâmpla cu el? Va fi ca o pereche de zaruri, aruncat oriunde pe o tablă de joc, atâta vreme cât îi face plăcere lui Cezar, apoi luat şi aruncat iar şi iar.

În timp ce Gallia îmi lega cingătoarea peste tunică, am întrebat-o încet:

- Atât de puţin importante sunt femeile în Roma?

- Când se naşte o fată, răspunse ea, începe o perioadă de doliu. Căci copila e *invisa,* nedorită, lipsită de valoare. Nu are nici un drept, în afară de cel pe care i-l dă tatăl ei.

- Aşa era şi în Galia?

- Nu. Dar acum, noi suntem mai rău ca nişte *invisae.* Mai rău decât hoţii. Tata a fost rege, însă Cezar l-a înfrânt şi a adus atât de mulţi dintre ai noştri în Roma, încât acum sclavii nu mai valorează decât cinci sute de denari. Până şi un brutar îşi poate permite să ţină o fată care să-l satisfacă. Am tresărit, iar Gallia mi-a vorbit cu un aer solemn. Fă-te utilă lui Cezar. Să nu audă că ai vrut să fugi, căci nu ai unde să te duci, mă avertiză ea. Găseşte ceva la care să te pricepi. Se întoarse către fratele meu, a cărui togă era imaculată. Dacă n-ar fi fost diadema albă din părul lui, l-ai fi putut lua drept roman. Lăsaţi-l să vadă că amândoi valoraţi ceva pentru Roma.

- De ce? am întrebat cu amărăciune. Pentru ca eu să pot fi măritată cu un senator, iar Alexandru să poată fi însurat cu cine ştie ce matroană de cincizeci de ani?

- Nu. Pentru ca să vă puteţi întoarce în Egipt, spuse ea hotărâtă, iar vocea îi deveni o şoaptă. De ce credeţi că *dominus* Juba îi ţine tovărăşie lui Cezar? Speră să fie numit prefect al fostului regat stăpânit de tatăl său.

- Şi Cezar ar face asta? interveni Alexandru.

- Nu ştiu. Nici măcar *dominus* Juba nu ştie. Din regatul meu n-a mai rămas nimic. Privirea i se pierdu în zare şi am ştiut că vedea în faţa ochilor nişte orori îndepărtate. Dar al vostru e încă în picioare, iar dacă sunteţi ascultători...

Se auzi o bătaie puternică în uşă, apoi Marcellus dădu buzna în încăpere.

- Suntem gata?

Zâmbi.

Gallia îşi puse mâinile în şolduri.

- Ce rost mai are să baţi la uşă, *domine,* dacă nici măcar nu aştepţi un răspuns?

Marcellus se uită la fratele meu şi la mine.

- Dar am auzit voci, spuse el pe un ton vinovat. Şi cât poate dura să îmbraci o tunică? îşi trecu privirea peste frumosul veşmânt din mătase albastră pe care probabil că Octavia mi-l găsise şi adăugă: Ai o tunică foarte drăguţă. Obrajii mi se încălziră, iar băiatul îmi oferi braţul lui. Spre piaţa publică, spuse el. Sigur, nu ştiu ce crede *magister* Verrius că o să facem azi. Va fi atâta zgomot pe străzi, încât va trebui să ţipăm ca să ne auzim. Dar mama insistă.

- Ea nu vrea să iei parte la festivităţi? întrebă fratele meu.

- Şi să ratez şcoala? întrebă sarcastic Marcellus. Nu. în plus, unchiul meu crede că o zi de sărbătoare e mai mult decât suficientă. Nu vrea să ne obişnuim cu prea multă distracţie.

Am urmat-o pe Gallia prin vilă şi, în timp ce traversam atriumul, i-am văzut pe clienţii Octaviei ocupând toate băncile disponibile.

- *Salutatio* o să dureze toată ziua? am întrebat.

Marcellus scutură din cap.

- Doar încă vreo câteva ore. Pe urmă, mama o să-şi facă munca de caritate în Subura. Ar hrăni toată Roma, dacă ar avea destule grâne.O să facem şi noi muncă de caritate împreună cu ea?
Marcellus izbucni în râs la auzul întrebării lui Alexandru.
- Pe toţi zeii, nu! După şcoală, noi o să mergem la Circus Maximus. Am adus câţiva denari ca să pariem cu toţii.
Iulia şi Tiberius apărură în portic, iar eu mi-am retras imediat mâna de sub braţul lui Marcellus.
Tiberius văzu gestul şi începu să râdă.
-Nu te osteni, spuse el. Iulia deja v-a văzut împreună şi se dezlănţuie într-un delir de gelozie chiar în timp ce vorbim.
Iulia îi zâmbi dulce lui Marcellus.
-Nu-l băga în seamă. Eu şi Selene o să fim foarte bune prietene, spuse, şi mă luă teatral de braţ.
- Tatăl tău o să trimită soldaţi ca să ne escorteze? am întrebat.
- Cine are nevoie de soldaţi? răspunse fata. Gallia a fost războinică în tribul ei.
M-am uitat spre sclavă. Cu părul de culoarea grâului şi cu mândra ei bărbie galică, reprezenta imaginea unei regine, însă când soarele îi străbătu tunica, am zărit pe coapsa ei conturul unei teci de piele. Era perechea cuţitului pe care îl purta făţiş în talie, şi am clipit surprinsă.
- Te-ai luptat?
- Când toţi bărbaţii au plecat sau au fost ucişi, a venit rândul femeilor. Dar n-aş putea ţine piept unei mulţimi, dacă are intenţii rele. Pentru asta sunt *ei*.
Arătă în spate, spre un grup de bărbaţi. Dacă n-ar fi fost săbiile scurte pe care le aveau prinse la şolduri şi armurile din zale de sub togi, ar fi putut să treacă drept senatori sau patricieni bogaţi.
- Ne-au urmat în tot acest timp? am întrebat.
Iulia oftă zgomotos.
- în fiecare zi. Din clipa în care ne părăsim vilele.
Gallia ne conducea în jos pe colina Palatină, dar când am văzut că tăcerea se lasă tot mai grea între mine şi Iulia, am spus încet:
- Ştii, n-ai nici un motiv să fii geloasă. Marcellus m-a tratat ca pe o soră.
Ea se uită în faţă, la silueta lui Marcellus care se sprijinea de umărul
lui Alexandru şi râdea. Am bănuit că cei doi vorbeau despre pariuri, între timp, Tiberius se ţinea la câţiva paşi în spate, cu nasul lui lung îngropat într-un sul de hârtie.
- Poate că da, începu Iulia, dar nu eşti sora lui, nu-i aşa? Şi e greu să rezişti unui asemenea zâmbet frumos.
- N-am de unde să ştiu.

- Nu te gândeşti la el? mă întrebă.
- Mă gândesc la Egipt şi la întoarcerea în ţara mea natală.

Strânsoarea în care îmi cuprinsese braţul se relaxă şi, pentru prima

- oară, surâsul fu sincer.Ştii, sunt logodită cu el şi urmează să ne căsătorim.
- La unsprezece ani?
- Eram logodită pe când aveam doi ani, zise ea pe un ton arţăgos. Aşa că de ce n-aş fi şi acum, când am aproape doisprezece ani? Iar când
0 să ne căsătorim, toţi cei din Roma o să vadă cine urmează să fie moştenitorul tatălui meu. Pe urmă, Tiberius o să poată să dispară, în sfârşit, în armată, iar noi o să încetăm să ne mai prefacem că el are vreo importanţă.
- Asta vrea să facă?
- Cine ştie ce vrea să facă Tiberius? spuse fata cu răutate, uitându-se înapoi către el. Şi mă îndoiesc că-i pasă cuiva, cu excepţia mamei lui. Vocea îi deveni mai joasă. Ştii, ea are două mii de sclavi pe dealul Palatin. Când văzu că trag uimită aer în piept, dădu din cap, iar o buclă
1 se desprinse de sub bentiţa aurie pe care o avea cuibărită în părul negru. Locuiesc în capătul vestic al colinei.
- Dar nu i-am văzut.
- Sigur că nu. Asta pentru că există pasaje subterane. Nu vrem să ne aglomereze drumurile. Dar ai crede că mama lui Tiberius face toată munca de una singură, la cât se plânge că are nevoie de mai mulţi sclavi. Şi vinde orice fată care rămâne gravidă.
- Pentru că ea nu poate să rămână însărcinată cu moştenitorul lui Octavian?
Iulia ridică din sprâncene când îmi remarcă perspicacitatea.
- Tata spunea că eşti isteaţă.
Mă cercetă cu privirea ei întunecată şi intensă, ca şi cum ar fi încercat să-şi dea seama dacă îi plăcea asta sau nu.
- Da. Le pedepseşte pe fete vânzându-le unor ferme, unde munca le va frânge şi unde nu vor mai avea nici o şansă de a-i revedea vreodată pe bărbaţii care le-au lăsat gravide. Iar dacă îi descoperă vreodată pe vinovaţi...
Iulia clătină din cap.
- Şi tatăl tău o iubeşte? am întrebat-o şovăitor.
- Oh, mă îndoiesc! Dar romanii nu se căsătoresc din dragoste. Sigur, adăugă veselă, eu aşa o să fac. Iar când Marcellus o să devină Cezar, legile o să se schimbe.
- Cum rămâne cu Agrippa?
- El o să supravegheze armata.
- Şi e mulţumit cu asta?
- Ar face orice ar vrea tatăl meu. Dacă tata îi spune să-l slujească pe Marcellus, Agrippa o să facă şi asta. Sunt prieteni foarte vechi, iar tata nu ţine în jurul lui decât oamenii loiali.

- Ajunseserăm în acel loc de pe dealul Palatin în care juba îl omorâse pe bărbatul care mă atacase. M-am uitat după cadavru, însă cineva îl luase. M-am cutremurat.Deci ăsta e motivul pentru care o păstrează pe Livia ca soţie?

Iulia se uită la mine, şi mi-am dat seama că nu se mai gândise la asta

până atunci.

- Da. Probabil că e. Cu siguranţă n-o ţine pentru copii.
- Dar i-a născut pe Tiberius şi pe Drusus.
- Cu primul ei soţ, spuse Iulia cu răceală. Nu cu tatăl meu. Şi nimeni nu poate spune că e vina tatei, de vreme ce m-a avut pe mine cu prima lui soţie. Ceea ce face ca lucrurile să fie clare, nu-i aşa?

M-am încruntat.

- Căsătoria lor e blestemată! Tata a părăsit-o pe mama în ziua în care m-am născut, ca să înceapă o relaţie cu Livia, când aceasta era deja căsătorită şi însărcinată. După ce Liviei i s-a acordat divorţul, fostul ei soţ a venit la nuntă şi a dus-o la altar. închipuie-ţi! zise ea scandalizată, şi era cât pe ce să cred că vorbea despre altcineva, nu despre propriul tată. Sigur, nu e nici o surpriză că a vrut-o. Tatăl vostru obişnuia să-l zeflemi- sească pe al meu în Senat, spunându-i că e *ignobilis* şi nepot de plebeu.

Puteam să mi-l imaginez pe tata zicând lucrurile astea, savurând mânia pe care i-o stârneau lui Octavian, şi, în taină, mă simţeam mândră.

-Tata avea toată puterea care îi trebuia, însă îi lipsea *nobilitas*. Iar Livia provine dintr-un lung şir de claudieni. Dar ştii ce s-a întâmplat în anul în care s-au căsătorit?

Am scuturat din cap. Soarele scălda Templul lui Jupiter în strălucirea lui rozalie, care cădea ca o îmbujorare blândă şi pe pielea Iuliei. Nu credeam să existe vreo fată mai frumoasă în Roma.

- Coliba lui Romulus a ars din temelii, iar o statuie a lui Virtus[1]a căzut cu faţa în jos. Apoi, Livia a născut un prunc mort, şi asta a fost tot. Nici un alt copil.

Un prunc mort după doi fii sănătoşi. Chiar părea un blestem.

- Şi Terenţia?

-N-o să se însoare niciodată cu ea, zise repede Iulia. Livia o să se asigure că n-o va face, ţesându-i togile şi fierbându-i băuturile tonice tatălui meu.

- Nu are sclavi care să facă asta?

Ea zâmbi.

1 Zeiţă, personificare a curajului şi a bărbăţiei (n.tr.)

- Bineînţeles. Dar nici un sclav din lume nu i-ar putea câştiga încrederea aşa cum o face Livia. Şi ce e Terenţia? întrebă ea cu o sinceritate brutală. Doar o actriţă drăguţă care poate să vorbească despre teatru.

Ajunseserăm la o uşă de lemn din piaţa publică, iar Gallia ne conduse pe toţi patru într-o cămăruţă.

- Asta e? am întrebat emoţionată.

Iulia oftă.

Luduş.După ce ochii mi s-au obişnuit cu lumina slabă, am văzut un bărbat îmbrăcat într-o togă aranjată cu grijă, stând în spatele unui birou. Mi-l imaginasem mult mai bătrân decât Gallia, dar nu avea decât treizeci de ani şi acelaşi păr deschis la culoare ca şi Marcellus, cu toate că ochii îi erau mai întunecaţi. De îndată ce a zărit-o pe Gallia, s-a ridicat.

- *Magister* Verrius.

Zâmbi, iar când bărbatul traversă încăperea şi îi luă mâna într-a lui, am observat că sărutul lui întârzia mai mult decât trebuia.

- Bună dimineaţa, Gallia. Iar aceştia trebuie să fie prinţul şi prinţesa Egiptului, spuse el în greacă.

- Da. *Dominus* Alexandru şi *domina* Selene.

Am fost uluită s-o aud răspunzând în greacă.

- Au fost educaţi în Palatul Muzelor, iar *domina* Octavia mi-a spus că prinţesa are înclinaţie spre artă.

Magister Verrius se uită la mine.

- Ce fel de artă?

- Mă interesează arhitectura, am răspuns. Clădirile şi oraşele.

- Şi prinţul Alexandru?

Când mă văzu că ezit, Marcellus începu să râdă.

- Alexandru participă la curse de cai, spuse el în greacă. E excepţional şi la jocul cu zaruri.

între sprâncenele magistrului se ivi o cută mică, iar Iulia chicoti.

- Nu e amuzant să-ţi iroseşti timpul, spuse Tiberius cu glas tăios.

- Nici să fii arogant nu e.

Iulia zâmbi, şi o roşeaţă profundă se întinse de pe gâtul lui Tiberius pe obrajii lui palizi.

Magister Verrius îi ignoră pe amândoi.

- Presupun că l-aţi studiat pe Vergilius în Palatul Muzelor? mă întrebă el.

- Şi pe Homer, şi pe dramaturgii atenieni.

Profesorul păru teribil de mulţumit.

- Atunci veţi fi bineveniţi în *luduş*.

Se uită scurt spre Marcellus şi Iulia, moment în care m-am întrebat cât de bineveniţi ar fi fost ei dacă n-ar fi avut poziţiile pe care le aveau pe dealul Palatin. Ne îndrumă spre câteva mese separate, fiecare având câte o tăbliţă acoperită cu ceară şi un stilet, iar Gallia plecă.

- Toată instruirea noastră va fi în greacă? întrebă fratele meu.

- Aşa cum spune Cicero, trebuie să facem apel la concetăţenii noştri, pentru virtute, însă pentru cultură, trebuie să privim spre greci.

I-am întâlnit privirea fratelui meu şi i-am observat zâmbetul din colţul gurii. Aproape că nu avea să ni se ceară nimic, dacă tot ce se aştepta de la noi era să învăţăm limba strămoşilor noştri.

Tot restul dimineţii am citit piese de teatru ateniene. Dacă lecţiile nu erau foarte grele, măcar erau interesante, iar *magister* Verrius organiză un concurs pentru a vedea cine putea să răspundă primul la întrebările lui. Pentru fiecare răspuns corect ne dădea câte un mic jeton şi, până la sfârşitul orei, totul se transformase într-o întrecere între mine şi Tiberius. Alexandru avea pe bancă şapte jetoane, Iulia trei, iar Marcellus unu. însă eu şi Tiberius răspunseserăm corect la câte unsprezece întrebări fiecare. Nu ştiam pentru ce concuram, însă eram hotărâtă să câştig.
în faţa clasei, *magister* Verrius zâmbea larg.
- Ultima întrebare.
M-am uitat spre Tiberius, ale cărui buze subţiri erau strânse cu hotărâre.
- în afară de Sofocle, spuse magistrul, ce alt dramaturg a mai scris o piesă numită *Antigona?*
- Euripide! am exclamat.
Tiberius se lăsă pe spate, înfrânt. Mă cercetă, timp în care i-am citit pe chip diversele emoţii, de la respect la gelozie.
- în sfârşit, zise el în cele din urmă, încă un elev demn de învăţăturile lui *magister* Verrius.
Profesorul veni la masa mea şi îmi oferi un sul de hârtie.
- Pentru tine. *Antigona* de Sofocle.
Am ridicat privirea.
- S-o *păstrez?*
Ar fi fost primul lucru din Roma cu adevărat al meu.
- Bineînţeles. Cum altfel?
După ce i-am mulţumit şi am pus jetoanele înapoi pe masa lui, ne-a dat drumul, cu o fluturare a mâinii.
- Spre Campus Martius pentru antrenamente, spuse el.
Marcellus se întoarse spre mine.
- Cum de ştii atât de multe?
- Nu face altceva decât să citească şi să deseneze, comentă Alexandru, dar îmi puteam da seama că era mândru.
- Ei bine, curând o să ai propria bibliotecă, prevesti Iulia. Era timpul să-l pună cineva pe Tiberius la locul lui.
M-am uitat spre băiatul al cărui maxilar era încleştat de furie, însă acesta nu spuse nimic.
Afară, Gallia ne aştepta, adăpostită de căldura intensă a verii sub un *umbraculum.*
- Ei, *domina* Selene, *domine* Alexandru. Cum a fost?
I-am întins sulul de hârtie, iar femeia mi-a zâmbit.
- Ştiam eu că *magister* Verrius se va bucura să vă primească! Lasă-mă să ghicesc: l-ai înhăţat din mâinile lui Tiberius.
Acesta ridică din umeri.

E un adversar merituos, îi spuse el Galliei, nu o piatră inutilă care împovărează încă un scaun. Dar o să vedem cât de multe ştie când vine vorba de Sallustius.M-am uitat de la Tiberius la Gallia.
-Ăsta cine e?
Tiberius păru încântat de ignoranţa mea.
- Cine e Sallustius? repetă el. Doar cel mai mare scriitor din istoria militară a Romei. N-ai citit *Războiul cu Iugurta*? Sau *Conspiraţia lui Catilina?*
- Nimeni în afară de tine nu e interesat de scrierile alea plicticoase, spuse Marcellus.
înainte ca disputa să poată continua, Gallia îşi drese vocea.
- Spre Campus, zise ea.
- Dacă o să ajungem acolo, bombăni Iulia. Uitaţi-vă la oamenii ăştia. Sunt *peste totl*
Era cea de-a doua zi a triumfului lui Octavian, iar o paradă tocmai trecuse pe lângă piaţa publică, unde mii de privitori veniseră să vadă spectacolul. Copiii, fugăriţi de surori şi de fraţi care ţipau, alergau printre coloane, în vreme ce mamele îi mustrau, iar taţii râdeau. Nu bătea vântul, aşa cum se întâmpla în Alexandria, iar parfumul de tămâie din Templul lui Venus Genetrix plutea în aer alături de mirosul răspândit de *offellae*, bucăţi rotunde de aluat copt, acoperite cu brânză topită. Bărbaţi şi femei din toate colţurile lumii erau strânşi laolaltă, şi i-am recunoscut pe germani şi pe gali după înălţimea şi părul lor blond. Femei oacheşe din părţile sudice ale Egiptului, purtând pe capete coşuri colorate, se strecurau uşor printre grupurile de beţivi şi negustori asirieni.
- Pe aici, spuse Gallia, împingându-şi spre ceafă şuviţele ce i se desprinseseră din coada lungă, împletită.
Soarele era în cel mai înalt punct de pe cer şi încingea pietrele de sub picioarele noastre, astfel încât, chiar şi prin sandalele de piele, puteam simţi căldura tot mai mare.
- Şi ce fel de antrenamente facem? am întrebat-o pe Iulia.
Ea pufni cu dispreţ.
- Bărbaţii sunt cei care se antrenează. Şi, în timp ce ei exersează lupta cu sabia şi călăritul, noi stăm cu Livia şi ţesem. Gallia o să rămână cu noi, iar Octavia o să vină acolo cu fiicele ei şi cu Vipsania.
- Dar eu nu ştiu să ţes!
-Deloc?
- Sigur că nu.
- Dar tu ce făceai în timp ce fratele tău se antrena?
- înotam împreună cu el.
- în râu? exclamă fata.
- Nu. în piscine. De ce ar vrea cineva să ţească?
- N-ar vrea, spuse ea cu un aer întunecat, dar Livia crede că asta ne face să ne păstrăm modestia.

- Poate reuşesc să desenez, am zis iară vlagă şi am arătat spre sacul din piele de pe umăr, în care se aflau albumul meu cu schiţe şi sulul primit de la *magister* Verrius.
Dar Iulia mă avertiză.
- O să te înveţe să ţeşî chiar dacă îţi sângerează degetele. Se uită în sus şi oftă: Iată-ne.
Când Campus Martius se ivi în zare, Alexandru mă privi surprins. Sute de clădiri umpleau linia orizontului, luptându-se pentru a câştiga spaţiu în afara zidurilor Romei. Băi de marmură stăteau cuibărite lângă zidurile din beton ale teatrelor şi arcade uriaşe se întreceau să atragă atenţia în preajma pieţelor aglomerate.
-Ai mai văzut vreodată atâtea construcţii? mă întrebă fratele meu.
- Nu într-un singur loc, am spus pe un ton dezaprobator.
Am trecut pe lângă cea mai ciudată învălmăşeală de prăvălii clădite alandala, fără a se acorda vreo atenţie aspectului exterior. Din brutării năduşitoare, bărbaţii încercau să ne ispitească cu ugere de scroafa şi cu chifteluţe din carne de crab, în vreme ce pe treptele lustruite ale băilor din marmură, negustorii îşi lăudau în gura mare pânzeturile egiptene şi uleiurile aromate.
- Acela va fi locul în care se va înălţa Panteonul lui Agrippa, spuse Marcellus, arătând către un câmp presărat cu coloane rupte şi telegi abandonate.
-*Ăla* o să fie un templu? am întrebat cu uimire.
Băiatul izbucni în râs.
- Acum nu pare cine ştie ce, dar odată ce o să pună mâna pe el arhitectul mamei mele...
M-am uitat pe străzi după Templul lui Isis, dar erau prea multe construcţii îngrămădite ca să le pot deosebi.
- Şi templul egiptean? am întrebat.
- E la doar câteva străzi distanţă, răspunse entuziasmat Marcellus. Vrei să mergi?
- în nici un caz! spuse Gallia cu asprime, aruncându-mi o privire sumbră. Cezar ne aşteaptă.
- Dar e în drum, protestă Marcellus.
- La fel e şi lupanarul, replică ea furioasă. Vrei să ne ducem şi acolo?
-Eu n-am fost niciodată în Templul lui Isis, zise brusc Tiberius, şi toţi ne uitarăm spre el. Cred că ar trebui să mergem.
- Vezi? spuse Marcellus. Până şi lui Tiberius i se pare o idee bună. O să fim rapizi, promise el. Alexandru şi Selene ne pot arăta ce reprezintă toate picturile alea ciudate.
- Şi măştile, adăugă Iulia. Tu nu ţi-ai dorit niciodată să intri?
Eram cinci contra unul. Gallia aruncă o privire spre gărzi.
-Nu-ţi face griji în privinţa lor, o asigură Marcellus. N-o să spună

nimic.
- Serios? am întrebat. De unde ştii?
El se întoarse spre mine şi rânji.
- Crede-mă.
Gallia se uită spre Tiberius. Am bănuit că dacă cineva ar fi dat fuga la Octavian, el ar fi fost acela.
-Mi-ar plăcea să merg, zise el simplu. N-o să afle nimeni. Şi dacă află, poţi da vina pe Selene şi poţi spune că a luat-o la goană. N-ar fi atât de greu de crezut, nu-i aşa? întrebă el cu subînţeles.
Marcellus îmi observă jena şi interveni:
- Haideţi!
Am străbătut în pas vioi câteva străzi aglomerate, timp în care eu am încercat să nu-mi arăt entuziasmul. în ciuda îndoielilor Galliei şi a furiei lui Juba, urma să mă întâlnesc cu marele preot al lui Isis şi Serapis.
- Crezi că e o idee înţeleaptă? mă întrebă fratele meu în partă.
- Bineînţeles că e.
- Dacă află Octavian, s-ar putea să izgonească preoţii din Templul lui Isis cu totul.
- Trebuie să-l întâlnim pe marele preot, Alexandru. Dacă el nu ne poate ajuta să ne întoarcem în Egipt, atunci poate că ştie pe cineva care e în stare.
- Ce? exclamă fratele meu. Eşti nebună?
Marcellus şi Iulia se uitară amândoi în direcţia noastră. Alexandru îşi coborî glasul.
- N-o să meargă niciodată. Nici măcar să nu te gândeşti. Ai creat destule probleme.
- Pentru tine!
El tresări.
- Tu nu vrei să te întorci?
- Sigur că da. Sunt regele legitim al Egiptului.
- Păi, l-ai auzit pe Octavian la fel de bine cum l-am auzit şi eu. Pe mine are de gând să mă mărite, iar pe tine să te ţină în viaţă doar atâta timp cât are nevoie să pară îndurător.
-S-ar... s-ar putea răzgândi.
- Şi dacă n-o face? Nu crezi că ar trebui să avem un plan pentru varianta asta?
Deja simţeam mirosul puternic de *kyphi,* exact ca în Alexandria.
- Prefer să-mi risc viaţa încercând să fug, am spus ferm, decât să aştept ca Octavian să te spintece, cum a făcut cu Antyllus ori cu Cezarion.
Fratele meu nu spuse nimic, dar când ne apropiarăm de templu, şovăi. Pe trepte, un grup de soldaţi înconjurase un tânăr şi o femeie.
-*Domine,* nu e o idee bună! exclamă Gallia.

- De ce? Ce e rău la câţiva soldaţi? întrebă Marcellus. Probabil doar hărţuiesc un cerşetor.
Îşi croi drum prin mulţimea de gură-cască, în vreme ce Tiberius se răstea:
- Daţi-vă la o parte!
-*Domine,* nu te băga!
- Ce se întâmplă? întrebă Marcellus.
Un centurion cărunt, aflat la marginea cercului de bărbaţi, îl studie pe băiat.
- Cine eşti?
- Fiul lui Cezar, anunţă mândru Tiberius.
Centurionul se uită la gărzile lui Octavian, care stăteau în spatele nostru.
- Şi ce cauţi aici?
- Nu-i treaba ta, izbucni Tiberius.
- Cine-i femeia? se interesă Marcellus. Ofiţerul îşi miji ochii.
- O sclavă. Pretinde că bărbatul ăsta e soţul ei şi că amândoi au fost eliberaţi.
Ridică un săculeţ de piele, scuturându-l în sus şi în jos. Se auzi zornăit de monede lovite una de alta.
- Evident, aur furat, probabil din caravana lui Cezar.
- Cea care a fost atacată săptămâna trecut în drum spre Templul lui Saturn? întrebă Tiberius.
Centurionul rânji.
- Foarte bine.
- Şi *ea* a atacat-o? îl provocă Marcellus.
Se uită la tânăra femeie, care arăta demnă de milă în tunica ei zdrenţuită şi cu sandalele rupte.
Centurionul scoase un zgomot din gât.
-Dacă nu ea, atunci el. Şi avem motive să bănuim că sunt adepţii Vulturului Roşu.
- Pot să văd sacul? Marcellus întinse mâna.
- Ce faci? şopti Iulia. O să ne bagi pe toţi în belele! Centurionul şovăi, apoi îi dădu aurul. Marcellus făcu un spectacol din inspectarea pielii.
- Femeia nu minte, spuse el brusc. Aurul ăsta îi aparţine. Soldaţii ridicară vocile pentru a protesta, însă Marcellus vorbi mai tare decât ei.
- Provine din casa Octaviei. Centurionul îşi încleştă fălcile.
- Cred că dacă ai să te uiţi mai bine, ai să descoperi că te înşeli.
- Nu. Nu mă înşel.
-Vrei să spui, zise ofiţerul cu o voce din ce în ce mai furioasă, că sora lui Cezar îşi dă aurul de bunăvoie?
- Nu, eu îl dau.

Soldatul se uită la Gallia, a cărei faţă se albise, apoi la Tiberius, care păstra o tăcere precaută. Dintr-odată, flutură din mână.

- Bine. Mai puţin de muncă pentru noi, anunţă el. Daţi-le drumul.

Bărbatul şi femeia se repeziră să-i mulţumească lui Marcellus, însă acesta le îndesă punga în mâini şi le spuse pe un ton autoritar:

- Plecaţi de aici!

Grupul de soldaţi se împrăştie, deşi observai că centurionul aruncă o căutătură neîncrezătoare peste umăr înainte de a se îndepărta.

Toţi patru ne uitarăm la Marcellus, iar eu bănuii că în spatele nostru până şi gărzile făceau schimb de priviri întrebătoare.

Tiberius fu cel care întrerupse tăcerea.

- Bine lucrat. Poate dacă facem o vizită în carceră, îi eliberezi şi pe ceilalţi sclavi care sunt întemniţaţi.

- A fost un gest incredibil de prostesc, spuse Iulia. Cui îi pasă ce se întâmplă cu o pereche de sclavi fugiţi? Erau nişte *hoţii*

- Nu. Erau un soţ şi o soţie care îşi doreau să fie liberi, am răspuns, iar privirea uşurată a lui Marcellus o întâlni pe a mea. Cred că a fost o dovadă de bunătate.

Iulia se uită când la mine, când la Marcellus, apoi spuse înfierbântată:

- Mergem în templu sau nu?

Urcă cu paşi apăsaţi treptele rămase, iar Marcellus îmi zâmbi.

- Mulţumesc, zise el.

- Trebuie să ne mişcăm repede, ne avertiză Gallia. O singură privire înăuntru şi asta-i tot. Cezar ne aşteaptă pe Campus Martius.

Ne-am grăbit să urcăm scara în spatele Iuliei şi, când am trecut pe sub arcadă, am clipit pentru a-mi alunga lacrimile. Arăta exact ca templul din Alexandria. Interiorul răcoros era pictat cu imaginile cunoscute ale lui Isis şi Serapis, iar preoţi chei, îmbrăcaţi în robe lungi din pânză de in, răspândeau fum de tămâie din bile aurite. în capătul opus al templului, se înălţa o statuie a Zeiţei-Mamă, cu ochi de safire şi un colan de aur. Marcellus fluieră încet.

- Bun venit acasă.

Un bărbat înalt ieşi din umbră, moment în care am văzut-o pe Gallia încordându-se.

-Marele preot, spuse iute fratele meu în partă. El e cel care...?

Am dat din cap în semn de încuviinţare.

- Prinţe Alexandru şi prinţesă Selene. Marele preot îşi deschise braţele într-un gest de întâmpinare. Şi v-aţi adus distinşii prieteni.

- De unde vă cunoaşte? se arătă imediat suspicios Tiberius.

- Probabil că ne-a văzut în timpul triumfului, zise Alexandru cu voce egală.

Marele preot păşi în faţă.

- Aţi venit să le vedeţi pe Isis şi pe Serapis?

- Da, am răspuns şi m-am străduit să ignor copleşitorul dor de casă.

Impunătoarele statui din granit şi marmură cu vinişoare rozalii fuseseră aduse din Egipt. Până şi statuile din piscina purificatoare fuseseră probabil sculptate de mâini egiptene.

-Shepsit! Marele preot pocni din degete şi lângă el se ivi o tânără femeie. Arată-le templul noilor noştri prieteni.

Fata îşi înclină îndatoritoare capul. în timp ce toată lumea o urma, eu am rămas alături de marele preot.

- Nu vii? strigă Alexandru.
- Vreau să aduc o ofrandă. O să vă ajung din urmă în câteva clipe.

I-am citit ezitarea pe chip, apoi Iulia l-a luat de braţ, iar el s-a lăsat condus mai departe.

Marele preot îşi coborî ochii spre mine.

- Mi-ai citit biletul?
- Da. De asta am venit.
- Aşadar, înţelegi ce planuri are Cezar pentru voi, spuse el, îndru- mându-mă către o încăpere aflată în spatele unei perdele din mărgele.

Coşuri şi cufere umpleau cămăruţa, şi am încercat să nu mă gândesc la faptul că nişte coşuri asemănătoare obişnuiau să împodobească palatul nostru din Alexandria.

- Cât crezi că va mai trece până când Cezar va hotărî să se descotorosească de ultimii copii ai Cleopatrei?

-Nu... nu ştiu. De asta am venit la tine. Pentru ajutor.

Bărbatul zâmbi.

- Vrei să te întorci în Egipt?
- Dacă vieţile noastre sunt în pericol.
- Sigur că sunt! Se apropie de mine. Ce s-a întâmplat cu mama voastră? Cu tatăl vostru? Cu fraţii voştri? Ce s-a întâmplat cu preoţii lui Isis şi Serapis din Alexandria?

M-am lipit cu spatele de zidul din marmură.

- S-au dus, am şoptit.
- Aşa e. Preotul se opri din mers. Dar eu vă pot ajuta să fugiţi.

Am aruncat o privire spre perdeaua din mărgele.

- în Egipt?
- Sau în India, sau în orice loc vreţi.
- Şi cât timp am sta ascunşi?
- Până când fratele tău va fi destul de mare încât să strângă o armată şi să-i declare război lui Cezar.
- Tata a dat greş, şi el avea de partea lui jumătate din legiunile Romei! Ce te face să crezi că fratele meu va reuşi?

Marele preot îşi miji ochii.

- S-ar putea să nu reuşească. Poate că va fi zdrobit în prima bătălie, împreună cu toţi oamenii lui. Dar ce crezi că o să facă Cezar dacă veţi rămâne aici?
- I-a ţinut în viaţă pe fiii pe care tatăl meu i-a avut cu Fulvia. Am fraţi mai mari...
- Care nu sunt copiii unei regine egiptene!
Ne-am uitat unul la altul în tăcerea plină de încordare. Chiar şi în mijlocul fumului de tămâie, tot îi simţeam răsuflarea fetidă. Oamenii cu dinţii putrezi miroseau deseori astfel.
- îţi preţuieşti viaţa?
- Bineînţeles.
- Atunci, fuga e singura opţiune. I-am cercetat chipul.
- Şi cine ne-ar ajuta?
Bărbatul întinse mâna şi îşi trecu un deget osos peste colierul meu.
- Persoanele care ar face orice în schimbul preţului potrivit.
Colierul meu ar fi putut hrăni un om pentru tot restul vieţii lui. Putea foarte bine şi să cumpere un drum spre India. însă n-aş fi putut niciodată să dau perlele mamei.
- Şi dacă nu vreau să plătesc preţul? Marele preot mă prinse de încheietură.
- Toată lumea plăteşte cu câte ceva.
- Ia-ţi mâinile de pe mine!
- Doar dă-mi perlele, şuieră el. O să te eliberez din Roma pentru tot restul vieţii.
- Pleacă de lângă ea!
Marcellus dădu la o parte perdeaua din mărgele. Iulia stătea în spatele lui, însoţită de patru gărzi cu feţe împietrite.
Marele preot îmi dădu drumul la braţ şi zâmbi politicos.
- V-a plăcut turul? Marcellus se uită la mine.
- Ţi-a făcut vreun rău? -Nu.
Apoi, se uită în ochii marelui preot.
- Isis nu e atât de iubită în Roma încât preoţii ei să-şi poată permite să abuzeze de oaspeţii lui Cezar.
- Asta e ea? Zâmbetul bărbatului se lăţi. Un oaspete?
- Da, spuse Marcellus cu convingere.
întinse braţul, moment în care am trecut în grabă pe lângă marele preot.
- Gândeşte-te la ce ţi-am spus, mă avertiză el cu un aer întunecat. E un preţ mic în schimbul protecţiei lui Isis.

Deşi preotesele îşi scuturau *sistri*[1] aurite în curtea exterioară, eu nu puteam auzi decât glasul lui Juba, ce îmi răsuna în minte.

- Şi asta a făcut parte din ofrandă? m-a întrebat Iulia ştrengăreşte când am ajuns pe treptele templului.

Fratele meu mi-a aruncat o privire dezaprobatoare, şi i-am zis furioasă:

- Nu spune nimic!
- Oricine ar fi putut s-o păţească, interveni Marcellus. S-a întâmplat doar ca tu să ai la gât o recompensă demnă de o regină. Preoţii tuturor zeiţelor sunt lacomi.

Am încercat să zâmbesc, dar nu mi-a ieşit cum trebuie.

- Uite, spuse el cu compasiune şi îmi oferi un pătrăţel de pânză.

Când mi-am şters ochii, i-am simţit parfumul pe material şi nu
mi-am dorit nimic mai mult decât să plâng pe umărul lui. însă Iulia era acolo. La fel şi Tiberius.

- Vezi ce se întâmplă când mergi în locuri străine? întrebă Gallia.
- Mie mi s-a părut frumos, spuse Iulia doar ca s-o contrazică.
- Dacă îţi plac bărbaţii îmbrăcaţi ca nişte şacali, zise Tiberius.
- Şi ţie ţi-au plăcut destul de mult femeile, îl stârni ea.

Tiberius se îmbujoră, dar nimeni nu-l mai pomeni pe marele preot, iar când am ajuns pe Campus Martius, până şi fratele meu uitase că era mânios pe mine.

- Uită-te la asta! exclamă el.

Erau patruzeci de hectare de câmpii joase, mărginite la vest de râul Tibru, şi la est, de dealul Quirinal. Exista un loc amenajat pentru cai şi curse de care, un loc în care se antrenau maratoniştii, iar pe un şir de câmpii cu iarbă, sute de soldaţi se luptau, boxau şi jucau jocuri cu mingi de piele. Am văzut bărbaţi cu pielea uleioasă şi transpirată în urma eforturilor de a sări în Tibru şi m-am gândit: „Trebuie să fie curajoşi dacă nu se tem de crocodili".

- Ce sunt clădirile alea? întrebă fratele meu, arătând spre câteva structuri acoperite de cupole, presărate pe câmpii.
- Grajduri, răspunse Marcellus. Campus e locul în care oamenii bogaţi îşi ţin caii. înăuntru sunt şi băi unde te poţi spăla şi schimba. Acelea sunt grajdurile unchiului meu.

1 Instrumente muzicale sacre, din familia instrumentelor de percuţie, folosite mai ales în ceremoniile religioase închinate zeiţei Isis. (n.tr.)

Arătă spre o construcţie mare de lângă râu.

Când ne-am apropiat, am văzut că Octavia şi Livia erau deja aşezate la umbra răcoroasă a porticului, lucrând la războaiele lor. Copiii mai mici se aflau şi ei acolo. Antonia şi Tonia urmau răbdătoare instrucţiunile mamei lor, în vreme ce Drusus şi Vipsania chicoteau. Octavian stătea între Juba şi Agrippa. Toţi trei purtau tunici scurte, cu centuri din piele în jurul taliei şi sandale cu şnururi încrucişate de-a lungul gambelor musculoase. Dar numai Octavian avea o pălărie cu boruri largi, anticipând o după-amiază petrecută în soare.

-Alexandru, îl salută Agrippa. De vreme ce eşti pasionat de cai, ne-am hotărât să călărim. Du-te şi schimbă-te împreună cu Marcellus şi Tiberius. Ei o să-ţi arate unde sunt tunicile şi o să-ţi găsească o sabie.

Dar fratele meu se uită spre mine.

-Şi Selene?

- Ea o să se distreze ţesând, spuse Juba.
- Dar nu ştie cum.
- Ce fată nu ştie să ţeasă? întrebă Livia.
- E o prinţesă a Egiptului, răspunse Octavia. Mama ei a învăţat-o limbi străine, nu lucrul la războiul de ţesut.
- Atunci, poate că mama ei ar fi trebuit s-o înveţe câte ceva despre modestie, astfel încât să nu ajungă să-şi atârne o cobră la gât.

L-am văzut pe fratele meu încordându-se, însă Marcellus a intervenit:

- Haide!

Alexandru mi-a aruncat o privire peste umăr, iar eu am dat din cap în semn de aprobare.

- Du-te. Ai de călărit.

I-am zâmbit curajoasă, apoi i-am urmărit pe bărbaţi dispărând în grajduri. M-am reîntors către Octavia.

- Dacă îţi e pe plac, aş putea să studiez în loc să ţes. Sau poate să desenez...

Dar Livia spuse răstit:

-Ai să ţeşi, la fel ca noi celelalte!

M-am aşezat între Octavia şi Iulia, iar cea din urmă mi-a şoptit:

- Tu doar fă ce-ţi spune.
- De ce să facă asta? întrebă brusc Octavia, şi fetele ei îşi ridicară privirea din războaiele lor, făcând ochii mari.

Vipsania, fiica în vârstă de şapte ani a lui Agrippa, trase brusc aer în piept.

-N-are nici un rost s-o învăţăm pe Selene să ţeasă, şi cu atât mai puţin s-o învăţăm să toarcă. Oare când îi vor folosi toate astea?

- Pentru soţul ei, replică furioasă Livia.

- Foarte puţini bărbaţi preferă tunicile ţesute în casă. Şi mă îndoiesc că viitorul ei soţ se va număra printre ei. Nu văd nici un motiv să n-o lăsăm pe Selene să deseneze.

Livia îşi scăpă în poală suveica din lemn.

- Poftim? Clădiri caraghioase şi urne pictate? Pentru ce?
- Ei bine, dacă totul trebuie să aibă un scop, atunci Vitruvius o poate pregăti să devină arhitect.

Soţia lui Octavian se aşeză mai în faţă.

- Crezi că ar pregăti *o fată*[7].
- De ce nu?
- Fratele tău n-ar îngădui niciodată aşa ceva! promise ea.

Dar când Octavian îşi făcu apariţia împreună cu Agrippa şi Juba, am observat că Livia tăcuse.Mi-am scos repede desenele, în timp ce Iulia mă urmărea cu o fascinaţie mută. Ştiam că se întreba de ce alesese Octavia să-mi ţină partea astfel. Dar credeam că înţeleg. Eram şansa ei de a o înfuria pe femeia meschină şi geloasă pe care fratele ei şi-o alesese drept soţie.

Când Alexandru a ieşit împreună cu Marcellus şi cu Tiberius, n-am îndrăznit să zic nimic, nici măcar atunci când Tiberius s-a lăudat că-l va învăţa pe fratele meu să călărească. După plecarea lor, s-a lăsat o tăcere stânjenitoare până la jumătatea după-amiezii. Nimeni n-a vorbit, iar când mi-am ridicat privirea pentru a-i spuse ceva Iuliei, aceasta a scuturat din cap cu hotărâre.

în clipa în care Marcellus şi Alexandru apărură, în sfârşit, galopând spre noi, urmaţi de ceilalţi, Iulia se ridică.

- S-au întors!

-Stai jos, îi porunci Livia, şi am văzut-o pe Octavia aruncându-i nepoatei sale o privire înţelegătoare.

Alexandru îşi înfrână calul la marginea porticului. Cu Marcellus alături, avea un aer triumfător. Ei doi descălecară primii.

- Fratele tău e un călăreţ de ispravă, anunţă Marcellus.

M-am uitat când la Alexandru, când la Tiberius.

- Unde aţi fost?

-Pe hipodrom, unde caii se întrec în jurul unor stâlpi. A fost mai grozav decât orice lucru din Alexandria, Selene.

Juba alunecă uşor de pe calul lui.

- Există ceva în Roma care e mai grozav decât în Alexandria?

Octavian zâmbi din pricina umorului lui Juba.

- E un călăreţ exemplar, spuse el simplu, îndreptându-se către noi. Mai bun decât Marcellus, şi poate chiar la fel de priceput ca Tiberius.

-Da, dar ce ştie el despre tacticile de pe câmpul de luptă? întrebă Tiberius. Tu însuţi ai spus-o. Cineva care nu l-a citit pe Sallustius n-ar trebui să urce în şa.

- Ei bine, există întotdeauna timp să îndreptăm lucrurile astea, zise Agrippa.
Tiberius râse strident.
- Chiar crezi că va fi un elev la fel de bun ca mine?
Generalul îl cercetă pe fratele meu.
- Nu se ştie niciodată.
Juba îşi puse o mână pe umărul lui Tiberius.
-Vino în Tibru să te răcoreşti, îi sugeră el. Nu contează cine s-a descurcat mai bine azi.
Dar când a dat să-l conducă pe Tiberius departe de noi, m-am ridicat în picioare.
- Nu te lua după el!
Cei doi se întoarseră.
- N-ar trebui să intri în râu, am spus. Nu ştii ce se află acolo.
Prinţul izbucni în râs.
- Ce, sunt şerpi de mare care dau târcoale pe sub apă?
- Sigur că nu, am răspuns furioasă. Sunt crocodili.
Juba rânji.
- Îmi pare rău că sunt eu acela care trebuie să-ţi spună asta, prinţesă, dar în Tibru nu înoată nici un crocodil.
M-am uitat spre Tiberius, care zâmbea arogant.
- Cred că nu le ştii chiar pe toate.
Octavian şi Agrippa i-au urmat spre malul râului, iar când m-am întors la locul meu, Iulia mi-a sugerat:
- Doar ignoră-l.
- Dar ce s-a întâmplat cu crocodilii? Au fost omorâţi cu toţii?
-N-au existat niciodată crocodili, răspunse Octavia, lăsându-şi jos fusul. Doar peşti. Şi toţi, inofensivi.
M-am întrebat cum ar fi să înoţi în râu şi, în timp ce ne uitam cum Marcellus şi Alexandru se dezbracă până la fâşiile de pânză din jurul şalelor, am întrebat-o pe Octavia:
- O să înotăm şi noi?
- Ce? Cu o pânză peste şale? exclamă Livia.
- Şi cu una peste sâni, am propus, dar Vipsania începu să chicotească.
- Poate că ţi-ar plăcea şi să defilezi goală! adăugă Livia.
- Aproape că a făcut-o, observă critic Octavia, amintindu-i de triumf şi de rochia din mărgele pe care Livia o alesese pentru mine.
Soţia lui Cezar se trase mai în faţă şi mă fixă cu privirea.
- Tatăl meu s-a sinucis din pricina tatălui tău. Iar acum, tatăl tău şi-a luat viaţa din pricina soţului meu. E o lume mică şi ciudată, nu-i aşa, Selene? Şi îmi imaginez că atunci când mama ta a venit la Roma, s-a gândit că e doar o chestiune de timp până când va sta în Senat şi se va proclama regină. Dar romanii nu acceptă femei care îşi vopsesc feţele, se îmbracă în mărgele sau înoată în râuri. Şi nu

vor accepta o târfuliţă din Alexandria, care crede că poate să vină aici şi să-i ia locul mamei sale. Ştiu ce îţi doreşti. Râse cu amărăciune. Crezi că soţul meu o să te trimită înapoi în Egipt, dar grecii o să-şi achite datoriile la calende, înainte să se întâmple una ca asta!
în Roma, calendele erau primele zile ale fiecărei luni, însă grecii nu aveau aşa ceva.
Când Livia se lăsă pe spate, Octavia zâmbi.

Fermecătoare ca întotdeauna, Livia. Şi în fiecare după-amiază, o dulce amintire a motivelor pentru care fratele meu te-a ales să-i fii soţie

.Am riscat să mă uit la Iulia, însă ochii acesteia erau fixaţi asupra războiului de lemn din faţa ei, şi, în următoarea oră, am lucrat tăcute, în timp ce bărbaţii se distrau la râu. Deşi căldura se înteţea şi devenea insuportabilă chiar şi la umbră, nimeni nu se clinti. Octavia îşi ştergea sudoarea de pe frunte cu un pătrăţel de pânză albă. Părul Iuliei se turtise din cauza arşiţei. M-am gândit la fratele meu care înainta prin apele reci ale Tibrului şi am simţit o furie crescândă. Mama ne dăduse întotdeauna amândurora aceleaşi şanse. Dacă lui Alexandru i se permitea să înoate, atunci şi mie mi se îngăduia acelaşi lucru. Dacă el lua lecţii în Palatul Muzelor, îl însoţeam. Nimic nu-mi fusese vreodată interzis doar pentru că eram fată.
Când bărbaţii se întoarseră, fratele meu avu bunul-simţ de a nu se arăta prea încântat. în schimb, mă văzu suferind de căldură şi întrebă stânjenit:
- Deci, cum a fost desenatul?
- Fierbinte, am spus scurt în parte. Şi înotatul?
- A fost în regulă.
L-am privit mânioasă.
- Pun pariu că a fost mai bine decât să stai aici, cu Gorgona.

- îmi pare rău. Ezită. Data viitoare n-o să mai merg...
- Nu asta vreau, i-am spus cu arţag.

El se uită la Livia.

- Chiar e un monstru, nu-i aşa?
- îţi poţi închipui dacă am fi locuit cu ea?

Fratele meu se înfioră.

-Vino! îmi întinse mâna. Gallia ne duce la Circus Maximus.

- Şi va trebui să stăm afară şi să privim printre arcade?

Alexandru chicoti.

- Marcellus zice că oricine poate să meargă.
- Bănuiesc că banii femeilor sunt la fel de buni ca ai bărbaţilor.

Iulia se uita la noi, încercând să ne urmărească discuţia, iar când fratele meu se duse înăuntru ca să se schimbe, mă întrebă:

- Câte limbi poţi vorbi?
- Patru. Şi puţină ebraică.
- Dar cum le-ai învăţat?
- Am fost crescută cu ele. Aşa cum tu ai fost crescută cu latina.
- Şi le-ai studiat la şcoală?
- Şase zile pe săptămână.

Iulia rămase pe gânduri. Apoi spuse încet:

- Uneori mă întreb cum ar fi fost dacă navele tatălui tău ar fi învins la Actium.
- Probabil că te-ar fi ucis, i-am spus eu sincer.
- Sau poate că aş fi venit în Alexandria şi aş fi învăţat în Palatul Muzelor, împreună cu voi.

După ce bărbaţii se întoarseră din vestiare, Octavia o instrui pe Gallia să ne aducă acasă înainte de apusul soarelui.

- îi vreau în vilă, la timp pentru a se odihni şi a face o baie. Şi nu-l lăsa pe Marcellus să-şi cheltuiască toţi denarii până la ultimul, chiar dacă e generos cu gărzile lui.
- Vii? îl întrebă Marcellus pe Tiberius.
- La Circus? Nu, mulţumesc.
- Ce? râse Marcellus. Ai ceva mai bun de făcut?
- Eu şi Drusus studiem cu Agrippa.
- Tot pe Sallustius? l-am întrebat.
- L-am terminat pe Sallustius acum doi ani. în prezent învăţăm despre cei mai mari generali ai Romei. Fratele meu ştie tot trecutul lui Catilina, de la cariera lui alături de Pompei, până la revolta împotriva republicii.
- Şi atunci de ce nu învaţă împreună cu noi în *luduş*? am întrebat.
- Are doar nouă ani. Dar până şi el ştie că e o pierdere de timp să te uiţi cum aleargă caii în cerc.

Când ne-am pornit la drum, Iulia întrebă:

- De ce îl inviţi, când e atât de nesuferit?
- Mi-e milă de el, recunoscu Marcellus.

- Ei bine, n-ar trebui să-ţi fie, spuse ea. îi seamănă leit mamei lui.
- Doar pentru că ea îl bruftuluieşte.
- Şi ce? exclamă fata în timp ce Gallia mergea înaintea noastră. El îi permite!
- Şi are de ales?
- Ar putea să tacă.

Marcellus făcu o grimasă.

- Tiberius n-o să tacă niciodată. Ultima lui suflare va fi o nemulţumire.
- Dar Livia cum de-l suportă? întrebă fratele meu. Nu suportă pe nimeni altcineva.

Iulia şi Marcellus făcură schimb de priviri încărcate de înţeles.

- Pentru că el e cea mai mare speranţă a ei, spuse Marcellus. Vrea să-l vadă pe Tiberius conducând Roma. Chiar dacă el ar prefera să intre în armată şi să plece să lupte cu galii.
- Dar *tu* eşti moştenitorul lui Octavian! exclamă Alexandru. Nu Tiberius!
- Pentru moment. Dar dacă mi s-ar întâmpla ceva? Dacă aş fi rănit într-o bătălie sau aş cădea de pe cal...
- Marcellus! ţipă Iulia.

-Ce?

- Să nu cumva să te audă Iunona[1], îi aminti ea. N-ar trebui să spui astfel de lucruri.
- De ce? râse nepăsător. Crezi că zeilor chiar le pasă ce spun eu?
- Tata zice că da.
- Pentru că asta vrea el să creadă plebeii. Un popor religios e un popor uşor de condus. Aşa că, dacă nu se coc grânele sau apeducturile se umplu de noroi, ei vor da vina pe Jupiter, nu pe el.

Iulia şovăi.

- S-ar putea să ai dreptate. Tot ce face tata e un spectacol. Şi de aceea o să te numească pe tine moştenitorul lui, şi nu pe Tiberius. Tu eşti dispus să-ţi joci rolul.
- Vrei să spui că sunt dispus să-i fiu marionetă.

Când văzu că Iulia dă să protesteze, băiatul zâmbi.

- Nu mă supăr. Dar Alexandru şi Selena sunt cei care trebuie să aibă grijă.

Am urmat cursul Tibrului pe lângă Forum Boarium, o piaţă de vite unde duhoarea era de nesuportat. Iulia scoase din săculeţul ei o mică sferă din lemn, şi-o lipi de nas şi inspiră.

- Uite, îmi spuse.

1 Zeiţă a căsătoriei, soţia lui Jupiter şi fiica lui Saturn. împreună cu Jupiter şi Minerva formează triada capitolină, ocrotitoare a Romei, (n.tr.)

Am tras aer în piept.
- Ce e asta?
- O minge de chihlimbar. Toate femeile o folosesc.
Am inspirat adânc, apoi mi-am ţinut răsuflarea, astfel încât mirosul reavăn al sferei să-mi rămână în nări cât mai mult timp cu putinţă. Dar, până la urmă, când am fost nevoită să respir din nou, am început să tuşesc.
- E groaznic, nu-i aşa? întrebă Marcellus. Dacă aş fi Cezar, aş muta Forum Boarium pe celălalt mal al Tibrului.
- întotdeauna e aşa de aglomerat? se plânse Alexandru.
Am trecut pe lângă un taur cu pernuţe din fân legate de coarne, iar Marcellus sări în spate pentru a evita să fie călcat în picioare.
- întotdeauna. Chiar şi în zilele în care nu are loc un triumf.
Când am ajuns la Circus Maximus, Marcellus şi Gallia s-au oprit, lăsându-ne să ne uităm în sus la construcţia din beton, ornată cu arcade şi statui din marmură. Eu mai văzusem arena de pe dealul Palatin, unde Octavian construise o platformă lungă din lemn, putând astfel să privească jocurile din intimitatea vilei sale, dar am înţeles ce realizare cu adevărat grozavă era abia când am ajuns sub trepte.
- Ăsta e pentru albumul tău cu desene, spuse Alexandru.
Auzeam entuziasmul mulţimii din interior, care aclama în timp ce carele îşi făceau turele. Gallia se luptă cu valul greu de oameni până când ne aduse în faţa porţilor vestice. Un bărbat îmbrăcat în togă ne iacu semn să trecem, strigând un salut pe care nu l-am putut distinge, apoi urcarăm un şir de trepte înguste, spre loja lui Cezar.
-Aveţi grijă, ne avertiză Gallia cu glas tare. Aici există în fiecare zi oameni care îşi rup gâturile.
- De obicei pentru că sunt beţi, adăugă Iulia.
- Sau pentru că se grăbesc să ajungă în braţele uneia dintre *lupae*.
Marcellus râse, însă am observat că, de data asta, Gallia nu mai zâmbea.
Când am ajuns în capul scărilor, Circus Maximus dormita sub noi ca un uriaş la soare. Pista se întindea de la pantele dealului Aventin până la cel Palatin, şi de

jur împrejurul ei, scaunele se înălţau în trei trepte

.De îndată ce ne-am ocupat locurile în loja lui Cezar, un bărbat corpolent îşi făcu apariţia mai jos de noi, cerând pariuri.
- Aici! strigă Marcellus, făcându-i semn agentului de pariuri să se apropie.
Bărbatul urcă treptele gâfâind, în timp ce eu mă întrebam cum putea să aibă o asemenea burtă, când munca lui îi cerea o activitate fizică riguroasă.
- Am şaptezeci şi cinci de denari, spuse Marcellus.
Gallia trase aer în piept.
- *Domine!*
- Ce? Sunt şi pentru Alexandru, şi pentru Selene. Şi pentru Iulia, dacă nu are.
Dar Iulia îşi răsturnă în palmă un pumn de monede din săculeţul ei.
- Vreau douăzeci de denari pe Albi, spuse ea, întinzând banii.
- O să participe abia la următoarea cursă, o avertiză agentul de pariuri.
Fata făcu un mic gest de nepăsare cu mâna.
- Nu contează.
- Şi pentru tine? Bărbatul se uită la Marcellus. Ce să fie?
Băiatul se întoarse spre noi.
- Fiecare echipă are câte trei care în fiecare cursă, şi există patru echipe diferite. Roşii, Albii, Albaştrii şi Verzii.
- Care sunt favoriţii tăi? întrebă Alexandru cu băgare de seamă, în vreme ce stătea cu ochii pe cai.
- Albii.
- Sunt mai buni?
Marcellus se încruntă.
- Cine ştie? Eu mereu pariez pe Albi.
- Dar n-ar trebui să pariezi pe vizitiii cei mai capabili? Sau pe caii care au câştigat în cursele trecute?
- Cine se gândeşte la lucrurile astea? exclamă Marcellus.
- Tu ar trebui să te gândeşti, dacă vrei să câştigi! Uită-te la concurentul în roşu, spuse fratele meu. E singurul rămas din echipa lui, pentru că e uşor. Calul lui nu trebuie să tragă o povară atât de mare, aşa că şi carul merge mai repede.
Marcellus şi Iulia se holbară la el.
- Aşadar, îi preferi pe Roşii? întrebă şovăitor băiatul.
- Nu ştiu. Trebuie să urmăresc cursele timp de câteva zile ca să văd.
- Ei bine, n-ai câteva zile, spuse acru agentul de pariuri. Mai am şi alţi clienţi, aşa că faceţi pariurile.
- Roşii, atunci, zise hotărât Alexandru.
Când Marcellus se întoarse spre mine, i-am spus:

- Fratele meu nu şi-ar pierde vremea desenând un portic, aşa că nici eu nu-mi irosesc timpul pretinzând că mă pricep la cai. Orice spune el.

- Douăzeci şi cinci pe Albi şi cincizeci pe Roşii.

Marcellus îi întinse bărbatului o pungă plină cu monede, moment în care am văzut-o pe Gallia înfiorându-se din pricina sumei. Probabil că era un procent zdravăn din ceea ce i-ar fi trebuit ei pentru a-şi cumpăra libertatea, dacă Octavia i-ar fi permis asta, şi jumătate din ceea ce *magister* Verrius câştiga într-un an de lucru ca profesor în *luduş*. Dar femeia nu spuse nimic, iar Marcellus continuă:

- Vin aici zilnic, spuse el vesel, iar Gallia e îndeajuns de bună încât să mă suporte.

Aceasta afişă un zâmbet ostenit, însă chiar şi când era încălzită şi plictisită, tot părea frumoasă.

- Va trebui să-i cerem mamei să se ducă la Templul lui Saturn şi să retragă câteva pungi cu denari pentru voi doi.

- Pe urmă o să plecăm la cumpărături, îmi promise Iulia. O să te duc prin pieţe şi o să alegem ceva ce putem purta la teatru. Când tata e aici, mergem o dată pe lună.

Trompetele răsunară în Circus, iar Iuliei îi fu distrasă atenţia.

- Roşii sunt în faţă, exact aşa cum a spus Alexandru!

Se ridică şi, în timp ce ea împreună cu Marcellus le strigau Albilor să se grăbească, eu mi-am scos albumul cu desene. Iulia se uită peste umăr la mine.

- Doar n-ai de gând să desenezi acum! exclamă ea.

- De ce nu? Nu există nimic asemănător în Alexandria.

- Nici un stadion? strigă ea peste uralele mulţimii.

Vizitiii făceau ultimul ocol de pistă.

- Sigur că da, dar nu atât de mare.

Când Roşii câştigară, Marcellus se aşeză şi îl bătu pe Alexandru pe spate.

- Te pricepi la cai, nu-i aşa? Dar chiar crezi că o să câştige încă o dată?

- Dacă Roşii o să aibă conducători de care la fel de buni, nu văd de ce nu.

Dedesubt, pista era curăţată, iar trupul unui conducător de car ce căzuse sub copitele cailor unui adversar era târât deoparte. Un grup de muzicieni îşi făcu apariţia pentru a distra mulţimile câtă vreme pista era netezită, iar sclavii se căţărară spre noi pentru a trage o apărătoare de soare peste secţiunea vestică a arenei, acolo unde îşi aveau locurile cei bogaţi.

Iulia mă privea în timp ce îmi începeam schiţa desenând lunga *spina* din centrul pistei. Spre deosebire de stadionul din Alexandria, unde *spina* era o simplă barieră din piatră, arena de aici avea două bazine dreptunghiulare pline cu apă. în fiecare din ele se aflau câte şapte delfini din bronz, din gurile cărora ţâşnea apă, şi la fiecare tur complet, un oficial răsucea câte un delfin în direcţia opusă. Iar pentru cei care nu aveau ochii suficient de buni încât să vadă dacă delfinii stăteau cu faţa spre nord ori spre sud, existau şapte ouă din bronz, şi un oficial dădea jos câte unul pentru fiecare tur de pistă.

- Alea au fost clădite de Agrippa, îmi explică Iulia.
- Cât de multe lucruri a construit el? am întrebat-o. Pare să se fi ocupat de jumătate din Roma.

Fata începu să râdă.

- Asta pentru că e cel mai mare constructor al tatălui meu.
- Şi le face el însuşi?
- El doar vine cu ideile şi cu denarii. Presupun că arhitectul Vitruvius e cel care face desenele. L-ai văzut? mă întrebă. Ştii, e amantul Octaviei.
- L-am văzut în vilă. De cât timp trăiesc împreună?
- De când tatăl vostru a anunţat că o să divorţeze de ea. Pe atunci, deja era singură de câţiva ani.
- Crezi că l-a iubit?

Iulia mă privi pieziş.

- Pe tatăl vostru? Bineînţeles! De ce crezi că a strâns toate acele legiuni pentru campaniile lui în est?

Răspunsul mi-a fost întrerupt de bruştele manifestări zgomotoase ale oamenilor de sub noi. Mii de spectatori se ridicaseră în picioare, uitându-se spre noi şi arătând deasupra noastră.

- Vulturul Roşu! strigă cineva de alături, iar când mi-am ridicat privirea, am văzut că pe uriaşa copertină aurie pe care sclavii o fixaseră deasupra capătului vestic al arenei fusese pictată o pasăre. Avea aripile desfăcute, şi doi copii se luptau să se elibereze din ghearele ei întinse. N-a trebuit să văd peruci egiptene ori diademe albe pentru a şti pe cine reprezentau.
- Sunteţi voi, şopti Iulia cuprinsă de groază.

Gallia se ridică imediat în picioare.

- Plecaţi! ne strigă ea, moment în care ne-am pus în mişcare.
- Cum rămâne cu pariurile noastre? ţipă Marcellus.

Femeia se răsuci.

- Cezar urmăreşte cursele astea chiar acum, şi ce crezi că a văzut de pe colina Palatină?

- Dar cum au reuşit? se minună Marcellus, ridicând privirea spre vulturul roşu. Era frumos pictat, şi fusese complet ascuns privirii până la întinderea copertinei.

Alexandru clătină din cap.

Cineva trebuie să fi venit în timpul nopţii.Iulia mă ţinu de braţ în timp ce coboram în plin haos. Bărbaţii şi femeile care aveau cele mai bune locuri în Circus se năpusteau spre porţi, înainte să poată fi acuzaţi că sunt martori ai trădării. Sclavii însă începură să scandeze: „Vulturul Roşu", cuvinte ce puteau fi auzite peste cornurile muzicienilor, iar cei care voiau ca întrecerile să continue se apucară să arunce cu mâncare în copertină.

- Grăbiţi-vă! exclamă Gallia. înainte să înceapă o răzmeriţă şi să nu mai putem ieşi!

Se împinse în faţă prin toată nebunia, şi aşa ne-am croit drum în jos pe scări, până în stradă. în timp ce ne apropiam de porţi, am simţit mâna cuiva pe sacul de lângă mine, iar când m-am întors, băieţelul care voia să mă fure şi-a ridicat mâinile într-un gest inocent de protest.

- Fă-o încă o dată şi o să bag cuţitul în tine, i-am promis.

El se uită chiorâş la mine, moment în care m-am întrebat dacă ştia că n-aş fi făcut nimic.

Pe stradă puteam respira în sfârşit, însă Gallia nu se opri. Cu toate că ar fi fost lipsit de demnitate să fugim, aproape că am făcut asta tot drumul înapoi spre dealul Palatin.

- Uite! ne arătă Marcellus.

O grămadă de oameni se strânseseră în jurul uşilor Templului lui Jupiter, dar se dădură la o parte când îl recunoscură pe fiul Octaviei.

- încă un *actum* de la Vulturul Roşu!

Iulia se împinse în faţă, în ciuda obiecţiilor Galliei, şi ne citi documentul cu voce tare.

- Se plânge de triumfuri, spuse ea, parcurgând iute papirusul. Şi uitaţi-vă la asta! A eliberat o sută cincizeci de sclavi veniţi din Grecia.

Fuseseră afişate trei pagini cu acelaşi conţinut, iar mulţimea le privea în tăcere.

- De asemenea, a cumpărat libertatea a douăzeci de copii, pe care i-a dus înapoi la părinţii lor, în Galia.

Iulia a citit o scurtă listă de nume, şi m-am întrebat dacă era cu putinţă ca următorii pe lista celor ajutaţi să fim eu şi Alexandru. Vulturul Roşu îşi riscase viaţa pentru a ne picta chipurile deasupra arenei, iar mesajul lui fusese clar. Soarta noastră avea să fie aceeaşi ca a oricărui sclav ce putea fi ucis după bunul plac al stăpânului său. Dacă ştia că Octavian plănuia să ne

omoare, cu siguranţă avea să ne ajute să fugim din Roma. Dar urma să ne coste.

- Trebuie să fie bogat, am observat eu.
- Trebuie să fie curajos, oftă Iulia.

Un preot ieşi din templu pentru a vedea ce se petrece şi începu să strige furios:

- Plecaţi de aici, sau Cezar o să audă despre asta!

Rupse cele trei foi de papirus de pe uşile templului său şi le azvârli pe jos.

CAPITOLUL 7

Numai un mic grup se adunase în tricliniul lui Octavian pentru masa de seară. Juba şi Agrippa erau prezenţi amândoi, la fel şi Mecenas, care se afla acolo împreună cu atrăgătoarea lui soţie, Terenţia, însă nimeni nu părea deosebit de bine-dispus. Cu toate că stăteam la o masă separată, Marcellus şi Iulia vorbeau încet, temându-se că vocile lor i-ar putea stârni mânia lui Octavian.

-Nu ştiu de ce toată lumea şuşoteşte, spuse brusc Tiberius. Nu e ca şi cum grupul ăsta de rebeli n-ar mai fi făcut asemenea isprăvi până acum. Aşa, şi a pictat o tendă.

- în aceeaşi zi în care avea loc triumful lui Cezar, şopti Marcellus. Şi în condiţiile în care mai urmează încă una.
- Şi ce? întrebă arogant Tiberius. Mâine, Octavian va arunca monede în Circus, oamenii se vor bate pentru ele ca nişte animale şi totul va fi dat uitării.

Ne-am uitat la Octavian, care scria furios pe un sul de hârtie. Claponii fierţi din faţa lui zăceau neluaţi în seamă, iar el părea să mănânce doar dintr-o simplă salată de flori de rozmarin.

- Ce credeţi că scrie? am întrebat agitată.
- Propriile memorii.

Am crezut că Tiberius e sarcastic, însă Marcellus dădu din cap în semn de încuviinţare.

- Notează totul.
- De ce? am întrebat.
- Crede că, într-o bună zi, moştenitorul lui îi va citi cugetările şi va deveni un conducător mai bun.

Tiberius pufni dispreţuitor.

- Dacă ar şti el...
- Ce încerci să spui? îl întrebă Marcellus.

Tiberius zâmbi.

- Cred că ştii.

Fiul Octaviei se ridică de pe canapeaua lui, şi am fost convinsă că urma să se lase cu scântei, însă un băieţel dădu buzna în tricliniu şi toată lumea se întoarse. Cu mâini tremurătoare, copilul arătă un sul de hârtie, iar Livia îl întrebă:

- Ce e?
Sclavul întinse misiva.
- Nişte constructori l-au găsit în timp ce lucrau la Templul lui Apollo, *domina*. îi e adresat lui Cezar şi poartă pecetea...
Livia înşfacă hârtia înainte ca băiatul să poată termina.
- încă unul! ţipă ea. încă un *actuml*
1-l dădu lui Octavian, care începu să se înroşească la faţă pe măsură ce îl citea. Se uită către sclavul care tremura din cap până-n picioare.
- Deci, spune-mi, începu el cu un calm înspăimântător, au existat martori la această faptă?
- Nu, scânci băiatul. Când au sosit muncitorii în după-amiaza asta, era deja bătut în cuie pe uşa templului.
Octavian îşi puse jos tocul din trestie, iar în cameră se lăsă liniştea.
- Pleacă, zise el, şi băiatul fugi din încăpere cât îl ţineau picioarele. Cezar se întoarse către Agrippa. Cineva din grupul acesta are acces pe dealul Palatin şi persoana lui n-a trezit suspiciuni când s-a apropiat de Templul lui Apollo. Se ridică încet. Aşadar, ce vom face în privinţa asta, Agrippa?
îi întinse sulul generalului său, care îşi aruncă ochii asupra conţinutului.
- Vrea ca toţi sclavii din Roma să fie eliberaţi.
- Asta s-a stabilit deja! strigă Octavian.
- Dar trebuie să fie un senator. Agrippa citi cu voce tare din document:

Dacă sunteţi atât de îngrijoraţi că se va schimba cultura romană, atunci încetaţi să mai trăiţi pe spinările sclavilor voştri şi începeţi să munciţi pentru voi înşivă. Sau poate preferaţi să vă uitaţi în continuare cum intră convoaie cu câte o mie de gali. Poate că aţi prefera să-i treceţi cu vederea pe negustorii de sclavi şi pe frumoasele lor grecoaice. în cazul acesta, veţi avea curând o Romă în care nimeni nu mai e roman. îi puteţi sili să vorbească latină, să poarte tunici şi sandale, dar sângele roman va dispărea.

- Numai cineva din Senat mi-a putut auzi discursul, însă Juba se încruntă.
- Senatorii mai vorbesc. Ar putea să fie oricine.
- Şi atunci de ce nu facem ceva? întrebă Livia.
- Şi ce ar trebui să facem? Juba ridică din sprâncene.
- Să stăm lângă uşa fiecărui templu din Roma?

Dacă de asta e nevoie, da! ţipă ea. Treaba ta e să..

- .Destul! strigă Octavian, şi Livia tăcu numaidecât. Am auzit îndeajuns de multe lucruri legate de subiectul ăsta.
Dar în uşă apăru un soldat, iar gâtul lui Octavian se înroşi.
-Cee?
Soldatul şovăi, apoi străbătu tricliniul.
- Au... au venit veşti, Cezar. în Forum Boarium a fost descoperit un depozit de arme. Credem că aparţin unui grup de sclavi evadaţi.
Agrippa sări imediat în picioare.
- Ce fel de arme?
- Suliţe, săbii, pumnale, lănci, arcuri, săgeţi. Plus coifuri, armuri şi scuturi. Majoritatea noi.
Octavian se uită la Juba, apoi la Agrippa.
- Pun la cale o răzmeriţă.
Se ridică atât de repede, încât apa i se vărsă pe masă.
- Vreau ca tuturor sclavilor să li se interzică cumpărarea de arme oriunde în Roma!
-Dar de unde să ştie negustorii...?
- Cei care cumpără să facă dovada cetăţeniei! răcni Octavian.
Soldatul dădu repede din cap.
- Dar, dacă îmi e îngăduit să pun o întrebare, Cezar, de unde provine aurul pentru aceste arme? Cele mai multe dintre ele au fost făurite recent. Dacă reuşim să descoperim sursa...
- O caravană venită din Iudeea, ce se îndrepta spre Templul lui Saturn, a fost atacată, zise Agrippa. Aurul trebuie să fi fost folosit pentru cumpărarea de arme.
Octavian îşi puse o mână pe frunte şi îşi masă tâmplele cu degetul mare şi arătătorul. în tricliniu se aşternu liniştea. Până şi Livia îşi ţinea gura.
- Eşti liber.
Soldatul nu avu nevoie să i se spună de două ori. Dispăru iute, asemenea băiatului care adusese *actum-ul*. Octavian se întoarse către Juba.
- Du-ne la vila ta. Vreau să văd noile statui. Masa asta a luat sfârşit, anunţă el.
Prinţul se ridică de pe canapeaua lui şi toţi săriră în picioare, lăsându-şi mâncarea, indiferent dacă terminaseră sau nu. L-am urmat prin tricliniu, şi, odată ajunşi afară, Juba ne-a condus pe deal, spre o vilă aşezată într-o pădurice de stejari seculari. Obloanele casei lui erau vopsite în verde, iar uşile duble erau împodobite cu ţinte din bronz.
- Juba trebuie să fie extrem de bogat, am şoptit eu.
Iulia dădu din cap în semn de încuviinţare.
- Şi-a câştigat singur averea.
- Din scris?

- Şi antichităţi, adăugă Marcellus. Mama îl plăteşte să găsească statui autentice din Grecia, şi probabil că are şi alţi clienţi.

Juba ne deschise uşile, şi am văzut că în interior podeaua era acoperită cu *opus signium*[1], făcut din mici fragmente de faianţă şi amfore, încastrate cu migală în lut. Pereţi despărţitori din răchită delimitau unele dintre camere şi, în timp ce străbăteam locuinţa, am observat că toate canapelele erau sculptate în tot felul de forme fantastice: grifoni şi şerpi de mare, gorgone şi sirene. Aceasta era casa unui om care călătorise mult.

- Aia e Nike a Greciei? întrebă Tiberius când trecurăm prin atrium.

Juba zâmbi.

- De la însuşi sculptorul Fidias.

Octavian se opri în dreptul mai multor nişe pentru a admira statuile găsite de Juba. De fiecare dată îşi trecea degetele peste marmură, mângâind o mână, un braţ, curbura unui umăr. Când am ajuns în bibliotecă, sclavii s-au grăbit să aprindă toate lămpile cu ulei aşezate într-un candelabru înalt, iar făcliile blânde au învăluit într-o lumină caldă, aurie, aproape o sută de statui.

- Magnific! murmură Octavia.

- De unde le ia pe toate? îl întrebă fratele meu pe Marcellus.

- Călătoresc prin toată Roma în căutare de vânzători, răspunse Juba, care auzise întrebarea lui Alexandru. Iar dacă nu găsesc statuia potrivită, merg în Grecia.

Fiecare dintre opere era numerotată, şi toate aveau la bază plăcuţe din bronz, pe care stăteau scrise numele lor şi locurile în care fuseseră găsite. Octavian îşi făcu de lucru în celălalt capăt al camerei, arătându-le Liviei şi Octaviei preferatele lui.

- Uitaţi-vă la asta! exclamă Iulia, arătând spre o imagine a zeiţei Afrodita.

- Seamănă cu tine, spuse Marcellus.

Era adevărat. Sculptorul alesese un model cu păr negru, bogat, şi cu ochi la fel de întunecaţi şi de blânzi ca amurgul. Toate statuile erau pictate, însă pe unele dintre ele vopseaua se ştersese după ani întregi de neglijenţă, scoţând acum la iveală o marmură albă imaculată.

1 Material de construcţie specific Romei antice. Era alcătuit din bucăţele de gresie, amestecate cu mortar şi apoi tasate. (n.tr.)

- Hai să găsim una care seamănă cu tine, spuse Iulia nerăbdătoare, luându-l de braţ.

Trecură pe lângă şase statui înainte ca Iulia să se decidă că Marcellus semăna cu Apollo.

- Ar trebui să venim aici mai des, exclamă fata. îmi plac statuile greceşti.

- Sigur că-ţi plac, zise Tiberius pe un ton răutăcios. Sunt reflecţia vanităţii tale.Ei bine, poate că ar trebui să alegem una care arată ca tine. Ce zici de asta?
Arătă către o reprezentare hidoasă a unei gorgone, iar Marcellus izbucni în râs.
- Cred că eşti prea generoasă, spuse el.
Am chicotit, iar Tiberius mi-a aruncat o privire ucigătoare.
- Te cobori la nivelul lor.
în cealaltă parte a bibliotecii, Octavian se uita la o statuie a lui Jupiter. Simbolul zeului era un vultur, iar mândra pasăre stătea cocoţată pe umărul lui din marmură. Cezar îşi trecu degetul peste ciocul vulturului.
- O să-l găsim, l-am auzit pe Juba promiţând cu glas ferm.
Octavian se uită în ochii negri ai păsării.
- Ştiu. Iar când o să-l găsim, o să-l crucificăm.
După ce ne-am întors în vila Octaviei, eu şi Alexandru ne-am lipit urechile de peretele camerei noastre, pentru a o asculta pe sora lui Cezar cum îşi lua la întrebări fiul.
- Vreau să ştiu unde ai fost în după-amiaza asta, când toţi ceilalţi din vila asta dormeau!
- Am fost la plimbare, se jură Marcellus. în josul dealului, adăugă el, pe lângă Templul lui Apollo.
- Exact unde a fost găsit biletul Vulturului Roşu.
- Mamă, o imploră el, n-am făcut decât să mă plimb.
- Fără escortă? Fără să spui nimănui? îl înfruntă ea. Preotul templului spune că sigur a văzut un bărbat blond prinzând *actum-ul* în cuie. Câţi bărbaţi de pe dealul ăsta au un asemenea păr deschis la culoare?
- Fratele tău! strigă el. Şi aproape toţi sclavii!
- Dar ei au acces la un templu de lângă vila lui Cezar?
- Poate că s-au furişat înăuntru şi i-au lăsat mesajul. Sau poate că e chiar unul dintre lucrători. Mamă, protestă el, doar nu crezi cu adevărat că...?
- De ce nu? Te văd în preajma Galliei. E frumoasă. Poate că îţi pare rău pentru ea.
- Sigur că îmi pare rău. Dar să-mi trădez unchiul?
în camera alăturată se lăsă tăcerea, dar când am dat să vorbesc, Alexandru a scuturat din cap. Replica Octaviei fu rostită blând.
- Eşti idealist şi nesăbuit, dar sper că nu într-atât de nesăbuit, Marcellus.
- îţi jur, mamă, nu eu sunt Vulturul Roşu. Uită-te la scrisul lui!
- Gallia ştie să scrie. Poate că afişezi vorbele *ei.*
-Riscând totul? Ştii ce ar face Octavian...?
- Ştiu exact ce ar face, chiar dacă ar descoperi că tu eşti vinovatul. Şi n-ar arăta pic de milă.

- N-am nevoie de mila lui. Nu ştiu nimic despre povestea asta. N-am făcut decât să mă plimb.
- Atunci, asta ţi-a fost ultima plimbare de unul singur, spuse ea pe un ton sumbru.

Am auzit uşa deschizându-se şi ne-am îndepărtat în grabă de perete.
M-am uitat la Alexandru.

- Chiar crezi că ar putea fi Marcellus?
- L-ai auzit. De ce şi-ar risca poziţia de moştenitor al lui Cezar? Ar putea la fel de uşor să aştepte să devină Cezar, şi apoi să schimbe legile, dacă asta ar vrea.

M-am sprijinit de spătarul canapelei mele şi mi-am ridicat genunchii.

- Atunci Gallia?

-E posibil. Are toate motivele, iar dacă Octavia o bănuieşte deja...
în dimineaţa următoare, m-am uitat la Gallia cum întindea cu grijă o tunică curată pe canapeaua mea şi m-am întrebat dacă aceleaşi mâini delicate erau răspunzătoare pentru făurirea documentelor ce îndemnau la rebeliune. Am observat că şi fratele meu o urmărea, căci se mişca mai încet ca de obicei cu toga şi sandalele lui.

- Ce-i asta? întrebă frustrată Gallia. Trebuie să vă îmbrac eu însămi pe amândoi? *Domina,* arhitectul te aşteaptă!
- Suntem Selene şi Alexandru. Nu *domini.*

Când mi-am împins spre spate diadema de pe frunte, ea a venit să mi-o potrivească grijulie printre bucle.

- Vă mulţumesc! spuse încet.
- Eşti o prinţesă, la fel ca mine, am răspuns.
- Nu mai sunt.

Îşi strânse buzele.
Aş fi contrazis-o, însă Octavia îşi făcu apariţia în pragul uşii şi mă aşteptă, cu mâinile în şolduri, în timp ce îmi luam caietul cu schiţe.
-Vin, am asigurat-o, şi am urmat-o în atrium. Crezi că Vitruvius o să fie de acord să mă instruiască?
-Nu ştiu, răspunse ea sincer. E un om foarte ocupat, care nu şi-a luat nici măcar un singur ucenic. Dar putem încerca.
Mă conduse în bibliotecă, unde suluri de hârtie etichetate cu grijă se înălţau până în tavan, pe rafturi din lemn de cedru lustruit. Arhitectul Vitruvius deja ne aştepta, aşezat la o masă, cu mâinile împreunate în faţa lui, contemplând desenul pe care i-l dădusem lui Octavian. Când ne auzi apropiindu-ne, bărbia îi tresări, iar privirea i se fixă asupra caietului meu cu schiţe.

- Aşadar, tu eşti Selene, spuse bărbatul, uitându-se la mine cu ochii lui negri şi ageri. Am auzit că îţi place să desenezi.

- Avea un ton mirat.Doar uită-te la ce a făcut deja, zise Octavia. Are talent. Până şi fratele meu crede asta.
L-am cercetat pe Vitruvius, cu faţa lui subţire şi cu maxilarul osos, şi m-am întrebat la ce se gândea.
- Lasă-mă să-ţi văd schiţele, spuse el, în cele din urmă.
I-am dat caietul meu, iar bărbatul l-a răsfoit în tăcere. A studiat fiecare pagină cu o privire critică, oprindu-se cel mai mult asupra desenului ce reprezenta mausoleul mamei mele. încet, l-a ridicat în lumină, apoi l-a lăsat din nou jos, ca să-mi poată pune întrebări.
- E în Alexandria?
- Da. Lângă Templul lui Isis şi Serapis.
El dădu din cap.
- Ştie să deseneze, zise îngândurat. La fel ca mulţi alţii. Ce vrei să fac eu, mai exact?
-S-o instruieşti, răspunse Octavia.
-în ce?
- în domeniul arhitecturii.
- *O fată?* Am crezut că o să izbucnească în râs, însă bărbatul se uită la chipul meu şi mă întrebă cu seriozitate: Ce treabă are ea cu arhitectura?
- Aceeaşi treabă pe care a avut-o mama mea cu opt limbi străine, am răspuns cu îndrăzneală. Ea i-a condus pe cei mai buni diplomaţi ai lumii, dar a refuzat să lase în seama altuia ceva ce putea face ea însăşi.
- Şi tu ce speri să faci mai bine?
Vitruvius ridică din sprâncene.
- Să construiesc.
El se lăsă pe spate.
- Unde?
M-am uitat spre Octavia, care dădu din cap încurajator.
- în Teba. Era visul mamei mele, am explicat eu. Ştiu ce planuri avea, am spus repede. Tot oraşul a fost distrus de Ptolemeu al IX-lea. Dar dacă fratele meu s-ar întoarce vreodată în Egipt, aş putea să merg cu el şi să clădesc o nouă Teba.
Vitruvius se uită la Octavia.
- Ştii că Cezar nu va îngădui niciodată aşa ceva.
- S-ar putea răzgândi.
însă arhitectul scutură din cap.
- O s-o mărite şi, dacă are noroc, Livia n-o să aibă un cuvânt de spus în chestiunea asta.
-Vrei să spui că Livia ar putea decide...?

E soţia fratelui meu, mă întrerupse Octavia. Orice e posibil. Tocmai de aceea trebuie s-o pregăteşti, Vitruvius. Arată-i fratelui meu că poate fi şi utilă, nu numai să devină soţia vreunui senator bătrân. O poţi face ucenica ta.Vitruvius râse.

- De ce nu? exclamă femeia. Când Octavian ţi-a arătat desenul ei care înfăţişa Alexandria, ai spus că e inspirat.
- Adevărat. Are un dar. însă ce ştie ea despre arhitectură?

-Mă poţi învăţa, am spus. Deja ştiu toate felurile de unelte folosite în construcţii şi toate stilurile arhitecturale, de la Egipt până în Grecia. Vitruvius clătină din cap.

- Şantierele nu sunt locuri potrivite pentru o prinţesă.
- Atunci, ia-mă cu tine dimineaţa, când mergi să-ţi faci inspecţiile.
- Fiul tău nu e interesat de arhitectură, îi atrase atenţia Octavia.

Obrajii lui Vitruvius se înroşiră.

- Da, spuse el cu amărăciune. Vrea să fie amant şi poet!
- Atunci, împărtăşeşte-mi mie cunoştinţele tale.

Bărbatul se trase mai în faţă pe scaunul lui, iar Octavia insistă:

- Fratele meu vrea un mausoleu ca al reginei Cleopatra.

Selene probabil că l-a desenat de zeci de ori. Măcar dă-i o şansă să te ajute în privinţa asta.

Vitruvius mă privi în tăcere. în cele din urmă, spuse:

- Mâine în zori. Ne întâlnim în biblioteca asta. Am bătut din palme.

-Vom începe cu mausoleul lui Cezar şi, dacă sunt mulţumit de progresele tale, s-ar putea să te învăţ să construieşti.

- Mulţumesc. Mulţumesc! Octavia zâmbi.
- Du-te. Sau ai să întârzii la *luduş*.

I-am întâlnit pe Alexandru şi pe Marcellus în portic şi le-am povestit cele întâmplate. Iar când Iulia şi Tiberius ni se alăturară pe drum, fiul Octaviei spuse cu mândrie:

- Aţi auzit? Vitruvius vrea s-o pregătească pe Selene să fie arhitect.
- Oh, nu sunt sigură că *vrea*, l-am corectat repede. A fost ideea Octaviei. Ea a insistat pe lângă el.

Iulia mă privi lung.

- De ce ar face un asemenea lucru pentru tine?
- Ca să-mi dea ceva de făcut, am răspuns jenată.
- E mai mult decât atât, protestă Marcellus. Te place. Am văzut-o pe Iulia îndreptându-şi spatele.
- La urma urmei, eşti sora vitregă a fiicelor ei.

Dar mi se părea ciudat să le consider pe Antonia, în vârstă de zece ani, şi pe Tonia, în vârstă de şapte ani, rudele mele.

- Nu prea seamănă cu noi, nu-i aşa? întrebă Alexandru.

O urmam pe Gallia pe străzile aglomerate, către piaţa publică. Era ultima zi a triumfului lui Octavian.
- Nu, sunt tăcute, reflectă Marcellus.
- Şi darnice, adăugă Tiberius.
- Eu sunt darnic, protestă Marcellus. Dăruiesc în Circus tot timpul. Fratele meu începu să râdă.
- Şi agenţii de pariuri îţi sunt recunoscători pentru asta. Mergem şi azi?
- Sigur că da.
- Mama ta a pus-o pe Gallia să-mi dea câţiva denari. Alexandru lovi uşor un săculeţ de piele pe care îl avea prins la şold.
- Nu mi-ai spus asta! am exclamat. El mă privi sfios.
- Pentru că erai cu Vitruvius.
- Şi chiar vrea să te înveţe? mă întrebă Iulia bănuitoare.
- Tatăl tău îşi doreşte un mausoleu egiptean. Octavia l-a convins pe arhitect că i-aş putea fi de ajutor.

Iulia tăcu pentru câteva clipe, şi m-am întrebat dacă era invidioasă.
- Am auzit că Alexandria e frumoasă, spuse ea, în cele din urmă.
- E cel mai grozav oraş din lume.
- Mai măreţ decât Roma? Am stat pe gânduri.
- A fost clădit de-a lungul a trei sute de ani, am zis eu cu grijă. Numai construcţii din marmură, înălţate deasupra mării.
- Şi mama ta? Chiar era atât de frumoasă pe cât se spune?

Am clipit rapid, ca să nu izbucnesc în plâns în timp ce ne apropiam de *luduş*.
- Nu era o frumuseţe clasică, am explicat. Era vorba despre mintea ei. Iulia se încruntă. Nu pricepea că o minte putea fi frumoasă.
- Şi despre vocea ei. Atrăgea bărbaţi de prin toate colţurile lumii.
- La fel ca sirenele, şopti fata. I-am văzut imaginea în Templul lui Venus şi m-am întrebat dacă, într-adevăr, aşa arăta.

Eu şi Alexandru ne-am oprit din mers.
- Ce imagine? întrebă fratele meu.
- Statuia ei din Forumul lui Iulius Cezar.
- Şi mai e acolo?

Iulia îl privi cu un aer nedumerit.
- Sigur că da. Unde altundeva să fie?
- Dar tatăl tău n-a dat-o jos? am întrebat.
- Statuia unei regine? Iulia era şocată.
- Pentru că a fost iubită de Iulius? M-am uitat la fratele meu.
- Aşadar, toată furia lui Octavian la adresa ei a fost o minciună, am spus în partă. Doar o piesă de teatru, astfel încât Roma să se ridice împotriva mamei.

Alexandru se întoarse către Iulia.
- Crezi că o putem vedea?

- Nu văd de ce nu. Putem merge după antrenamentele de pe Campus.

în dimineaţa aceea am studiat *Odiseea* lui Homer, recitând pasaje despre călătoriile lui Odiseu pe marea întunecată ca vinul, păzită de Atena cea cu ochi cenuşii. După ce am terminat, Gallia ne-a dus înapoi pe Campus Martius, înaintând agilă prin mulţimea agitată, care aştepta ultima paradă a victoriei. Sub porticul de marmură din faţa grajdurilor, Juba şi Agrippa stăteau lângă Octavian, care îi arăta surorii lui planurile pentru o serie de clădiri. Eu am ocupat un scaun lângă Antonia, iar Livia n-a mai spus nimic când am întins mâna să-mi iau desenele.

-Astea sunt planurile pentru apeductul din Napoli, spunea Octavian, iar astea sunt cele pentru Forum.

Octavia zâmbi.

- Şi ţi-a dat Vitruvius planurile pentru construcţiile mele? întrebă ea.

Fratele ei desfăcu un sul de hârtie pe care îl avea alături.

- Restaurarea Porticului Metelli, spuse el încântat, care de acum înainte va fi cunoscut drept Porticul Octaviei, cu trei sute de coloane noi şi două temple în interior.

- Vreau ca înăuntru să existe şi o bibliotecă publică.

Octavian notă.

- Bine. Foarte bine, adăugă el. Plebeilor o să le placă o bibliotecă. Ce altceva?

- Poate o *schola*[1].

Livia se îmbujoră şi lăsă jos pânza pe care o ţesea.

- Mă gândesc dacă nu ar trebui să clădesc şi eu un portic, spuse ea. Ce părere ai?

- Ar fi un gest măreţ, remarcă Agrippa, însă aprobarea lui Octavian era cea pe care o aştepta Livia.

- Asta ar însemna să-mi finanţez propria clădire? îl întrebă Livia.

Octavian o privi pe sub borurile pălăriei.

- Roma ţi-ar fi recunoscătoare pentru generozitatea ta. Dar ai avea destul timp...?

- Desigur, răspunse ea repede. Pentru Roma există întotdeauna timp.

Cezar o privi cu drag.

- Sunt norocos să am asemenea femei în jurul meu, spuse el încet, iar Iulia se uită spre mine şi îşi dădu ochii peste cap. O să fac însemnările, iar Vitruvius o să angajeze lucrătorii luna viitoare.

1 Şcoală de muzică aparţinând unei mănăstiri sau biserici, (n.tr.)

Se ridică, şi toţi cei care urmau să călărească se grăbiră să meargă după el în grajduri.
După plecarea lui, Livia zâmbi.
- O pereche de porticuri, îi spuse ea Octaviei.
- Câtă generozitate din partea ta!
Soţia lui Octavian ridică din sprâncene.
- Banii trebuie să se ducă undeva. în Galia, fratele tău mi-a dăruit mine de cupru. Iar în Iudeea, domenii întregi cu păduri de palmieri. Şi ştii ce îmi dă în Egipt?
- Un templu?
Livia îşi miji ochii.
- De ce-aş vrea aşa ceva? Nu se pot scoate bani dintr-un templu.
- Bineînţeles. Octavia zâmbi. Totul se rezumă la bani.
Livia râse.
- Oh, am observat ce muncă de caritate faci tu în Subura. Crezi că nu eşti plătită pentru ea cu zâmbete, respect şi femei care lustruiesc podelele ca să-ţi sărute picioarele?
-Nimeni nu i-a sărutat vreodată picioarele mamei mele! exclamă Antonia, şi toată lumea o privi uluită.
Până şi Vipsania, care chicotea mai mereu, îşi acoperi gura cu mâna.
- Tot o plată e, zise Livia pe un ton glacial. Doar că mie îmi place ca plata mea să valoreze ceva.
- Eşti o femeie grosolană.
- O femeie grosolană care are plantaţii de papirus. Zeci de plantaţii. Rânji. Iar în Orient nu există nimic măcar pe jumătate la fel de profitabil ca papirusul. Octavian mă lasă să-mi aleg câmpurile. Poate că Selene mă va ajuta să le selectez pe cele mai valoroase.
- Destul! Octavia se ridică şi, pentru o clipă, m-am întrebat dacă urma s-o lovească. Gallia, poţi să le duci pe Iulia şi pe Selene la cumpărături. Să vă întoarceţi aici înainte de terminarea antrenamentelor.
Iulia sări în picioare, uimită de marele ei noroc.
- Poţi s-o iei pe Selene, zise Livia, dar Iulia nu merge.
- Iulia e nepoata mea, spuse Octavia. Nu-ţi e rudă de sânge, iar dacă eu spun că poate să meargă la cumpărături, atunci la cumpărături o să meargă. Iar dacă ai să-i faci viaţa grea din pricina asta, sau am să aud că ai pedepsit-o pentru că m-a ascultat, atunci povestea o să ajungă la urechile fratelui meu.
Ochii Liviei scăpărară de mânie, însă femeia nu se clinti, iar Iulia mă luă de braţ. Gallia ne duse repede departe de Campus, iar când am ajuns suficient de departe încât să nu mai putem fi auzite, am şoptit:
- Cum reuşeşti să locuieşti cu ea?

- E prea ocupată s-o supravegheze pe Terenţia, ca să mă mai bage şi pe mine în seamă, răspunse fata.

M-am uitat spre Gallia.

- Mulţumesc.
- A fost dorinţa *dominei,* spuse ea umilă. Eu sunt doar însoţitoarea voastră.
- Putem să mergem la Templul lui Venus? întrebă Iulia. Selene ar vrea să vadă statuia mamei sale.
- E veche de peste cincisprezece ani, mă avertiză Gallia.
- Tot o s-o recunosc, i-am promis, însă, când am ajuns la capătul Forumului lui Cezar şi am intrat în Templul lui Venus Genetrix, Gallia observă că mă aflam în încurcătură şi zâmbi.
- Reuşeşti s-o găseşti?

Pe holurile din marmură rece, preotesele stăteau de strajă lângă operele de artă ale templului. Existau acolo o statuie a lui Cezar, inconfunda- bilă de vreme ce Cezarion îi semănase atât de mult, şi o statuie a lui Venus, pe jumătate îmbrăcată în pânză de in. Am trecut peste colecţia de nestemate sclipitoare, deşi aceasta părea să-i fi atras atenţia Iuliei, şi peste o uluitoare platoşă din metal, împodobită cu perle din Britannia. Am mers de la o statuie la alta şi am recunoscut-o, în sfârşit, pe a mamei doar după diadema alexandriană pe care o avea în păr.

- Asta e? am întrebat cu răsuflarea tăiată.
- Cleopatra a Egiptului, îmi răspunse Gallia.

Iulia veni lângă mine şi mă întrebă nerăbdătoare:

- Aşa arăta?

M-am uitat la sânii grei ai femeii, la lungul ei nas roman şi la bărbia ascuţită, după care am clătinat din cap cu tristeţe.

-Nu.

Vedeam că Iulia era dezamăgită.

- Mama era mult mai slabă, i-am spus eu. Cu mâini chiar mai mici decât ale mele.
- Zău? Dar chipul ei?

Deşi buzele păreau corect zugrăvite, la fel ca nuanţa bogată de chihlimbar a ochilor ei, toate celelalte erau greşite.

- Ea era mai simplă, am încercat să explic. Iar nasul... Am căzut pe gânduri. Arăta altfel.
- Aşadar, Cezar n-a iubit-o doar pentru frumuseţea ei.

Am dat din cap în semn de încuviinţare.

-Vorbea multe limbi. Egipteana, etiopiana, ebraica, aramaica, siriana, limba mezilor, parta...

- Latina, adăugă Iulia.
- Sigur că da. Şi o făcea foarte bine.
- E adevărat ce se spune despre faptul că ar fi băut o perlă?

M-am gândit la povestea pe care mama ne-o spusese adeseori mie şi
lui Alexandru, despre a doua ei întâlnire cu tata. în încercarea de a-l impresiona cu averea ei, îi promisese cel mai scump ospăţ consumat vreodată. Când tata a ajuns acolo, pe masă se afla doar un singur pocal cu vin. Mama a lăsat să-i scape cea mai mare perlă a ei în pocal, iar după ce aceasta s-a dizolvat, a băut vinul. Am zâmbit cu tristeţe, amin- tindu-mi cât de poznaşă putea fi.
- Da. Povestea cu perla e adevărată.
- Mi-aş dori ca şi mama să fie atât de cunoscută.
- Mai trăieşte?
Iulia se încordă.
- Pe undeva, răspunse ea laconic, fără a intra în detalii. Am auzit că mama ta te-a învăţat cum să foloseşti vopselele pentru ochi. Dacă Gallia ne duce pe la prăvălii, crezi că mi-ai putea arăta şi mie?
-*Dominei* Livia nu i-ar plăcea, ne avertiză Gallia.
- Dar o putem face în taină, o asigură Iulia. Te rog! imploră ea. Noi nu ne distrăm niciodată.
Sclava ezită, şi în clipa aceea ştiurăm că cedase.
- Haide! exclamă Iulia. O să mergem pe străzile etruscilor.
- Acolo se găsesc mărfurile egiptene?
- Acolo se găsesc de toate!
îndatoritoare, Gallia deschise drumul. M-am întrebat ce le-o fi trecând prin minte gardienilor care ne păzeau în timp ce erau siliţi să zăbovească la uşa unui magazin cu afrodiziace egiptene şi mărgele colorate.
- Astea le puneam în păr, am explicat. Dar numai în zilele în care aveau loc ceremonii oficiale.
Iulia îşi vârî mâinile în cutia cu mărgele, bucurându-se de atingerea micilor sfere de faianţă care i se scurgeau printre degete.
- Câte ne-ar trebui?
- Pentru părul tău? Doar n-ai de gând să le foloseşti cu adevărat!
- De ce nu? Rânji. Mâine o să mergem cu toţii la teatru.
înainte să plecăm, vin pe la tine şi putem să ne împodobim cu ele.
- Livia n-ar permite niciodată aşa ceva, şi nici Octavia.
- Cui îi pasă ce cred ele? întrebă ea veselă. O să ni le scoatem înainte să le vadă cineva.
Când mă văzu că ezit, îi făcu semn entuziasmată negustorului.
- Toată cutia!
- T...toată, *domina*? bâigui bătrânul.
- Da. Dar grăbeşte-te. Poţi să-i trimiţi socoteala tatălui meu.
Bărbatul nu avu nevoie să întrebe cine era tatăl ei.
- Unde să mergem mai departe? întrebă ea nerăbdătoare, întin- zându-i cumpărăturile Galliei. Vreau să arăt exact ca o prinţesă.

- *Eşti* o prinţesă.
- Una adevărată. în ochii ei se citea invidia. Cu farduri, tunici de mătase şi toate lucrurile pe care femeile ar trebui să le poarte, dacă n-ar fi Livia. E doar geloasă, să ştii.

Am urmat-o pe străzi în timp ce căuta un magazin egiptean cu produse cosmetice.

- Vrea ca toţi să fie la fel de banali şi de urâţi ca ea.

Am observat că Gallia nu spunea nimic, deşi eram sigură că, în secret, îi dădea dreptate.

- Ce zici de prăvălia asta? întrebă sclava.

- Au farduri?De toate culorile.

Am intrat, iar Iulia a vrut să afle numele tuturor lucrurilor. Brusc, am ştiut cum trebuia să se fi simţit Marcellus când mergeam spre Roma, iar eu şi fratele meu îi puneam întrebare după întrebare.

Iulia ridică un borcan cu ocru.

- Pentru buze, am spus. Uneori pentru obraji.

Fata aşeză borcanul pe tejghea.

- Ce zici de ceva pentru ochi? Cum poartă Terenţia.
- *Domina!*

Gallia rămase cu gura căscată.

- Terenţia e...
- O târfă? Ştiu, spuse Iulia cu un aer senin.
- Dar e căsătorită cu Mecenas, am protestat. Cum poate fi o...?
- A fost actriţă. Şi ştim cu toţii că nu există o mare deosebire între o actriţă şi o *lupa*. Dar tata i-a pus la cale căsătoria.
- Cu unul dintre cei mai apropiaţi prieteni ai lui? Cum a putut...?
- Oh, pe Mecenas nu-l interesează femeile. Dar avea nevoie de o soţie, iar tatei îi trebuia o scuză ca s-o aibă prin preajmă.
- Atunci de ce nu s-a însurat el cu ea? am întrebat.
- Cu Terenţia? Pentru că nu are în spate un clan.
- Nici unul?
- Oh, sunt sigură că are vreun *clan*. Dar unul care nu se poate lăuda cu nici o putere. Deci, ce ar fi avut tata de câştigat? Dar e frumoasă, nu-i aşa? Ce crezi că foloseşte pentru ochi?

M-am uitat îngrijorată spre Gallia, care părea să nu fie de acord.

- Malahit, am rostit încet, cu antimoniu pentru contur.

Iulia îşi strânse cumpărăturile pe tejghea, iar când bătrânul îi spuse totalul, Gallia exclamă:

- Prostii! încerci să ne încarci la plată.
- Şi ce? interveni Iulia. Tata are destui denari de dat.

Ajunse afară din magazin, Iulia îi dădu cumpărăturile Galliei, care clătina din cap, măcinată de îndoieli.

- Ar trebui să ne grăbim, *domina*. Antrenamentele se vor termina curând.
- Dar Selene? Se întoarse către mine. Tu nu vrei să-ţi cumperi ceva?
- Nu pot. Banii noştri sunt la Alexandru.

Fata flutură din mână.

- Poţi să-i trimiţi socoteala tatălui meu. N-o să ştie niciodată cine a cumpărat.

Am zâmbit.

- Poate că peste câteva săptămâni o să-mi iau nişte tocuri noi din trestie şi cerneală.
- Asta-i tot?

Iulia strâmbă din nas, însă chiar şi când făcea un astfel de gest nepotrivit, tot frumoasă era. O sută de femei treceau pe lângă noi, însă ochii bărbaţilor stăruiau în continuare înfierbântaţi asupra ei.
- Cum rămâne cu teatrul? întrebă ea. Ce o să porţi?
- Orice îmi dă Octavia.
Fata scutură din cap.
- în nici un caz. Amândouă avem nevoie de tunici.
-*Domina!* protestă fără vlagă Gallia. Nu e timp pentru aşa ceva.
- Atunci o să cumpărăm doar materialele! Fără probe, promise Iulia şi dispăru în următoarea prăvălie, înainte ca sclava să mai apuce să crâcnească.
înăuntru, baloturi cu pânzeturi superbe sclipeau în lumina după-amie- zii. Mătăsuri de un albastru ca penele de păun, de un verde-palid şi de un cenuşiu ca de plumb erau întinse printre materiale mai simple, colorate în toate nuanţele. Iulia ridică o bucată de mătase aurie şi o aşeză lângă pielea mea.
- Ar arăta frumos.
-*Domina* Livia n-ar accepta niciodată, o avertiză Gallia.
- Livia nu acceptă nimic, spuse ea, aruncându-i o privire răutăcioasă. Hai s-o luăm oricum. Ce poate să facă, odată ce am cumpărat-o?
- O s-o dea înapoi! O tunică făcută în întregime din material auriu nu e potrivită pentru teatru. Iar dacă *domina* Octavia se va simţi jignită, se va sfârşi cu cumpărăturile, o sfătui Gallia.
Iulia stătu pe gânduri.
- Bine. Atunci asta.
Alese o bucată de mătase violet, care ar fi arătat frumos pe pielea ei întunecată. în vreme ce ea discuta cu negustorul despre locul în care să trimită socoteala, eu am cercetat bogăţia de culori expuse.
„Poate că ar trebui să încep să adaug culoare desenelor mele", m-am gândit. Borcane întregi cu ocru roşu şi azurit sclipitor zăceau inutile în cuferele mele. Nu mi se permitea să le port pe faţă, aşa că de ce nu le-aş fi folosit ca o completare a schiţelor mele?
Când am ieşit din prăvălie, Gallia spuse hotărât:
-Gata! Nu mai facem cumpărături nicăieri. S-a înţeles?
- Da, răspunse Iulia cu o urmă de batjocură în glas.
Am urmat-o pe sclavă prin forumul Holitorium, unde legumele erau vândute în dughene întinse de-a lungul Tibrului. Iulia trăncănea veselă despre felul în care urma să-i coafez părul şi despre ce culori s-ar potrivi mai bine ochilor ei.
- Violet, se hotărî ea, ca să se asorteze cu noile noastre tunici. O să-l pun pe croitorul nostru să le facă în seara asta, iar mâine, când o să vin la tine, putem...
M-am oprit din mers.

- Iulia privi în urma ei.Ce s-a întâmplat?

în faţa unei columne impunătoare a pieţei, vopsiţi cu graffiti şi mânjiţi cu găinaţ de pasăre, zece bebeluşi zăceau în coşuri. Unii dintre ei plângeau de-ţi era mai mare mila, alţii ridicau braţele spre mame care nu aveau să vină niciodată la ei.

- Ce caută copiii ăştia aici? am strigat.
- Sunt de pripas.

Iulia dădu să meargă mai departe, însă eu rămăsesem pe loc.

- Ştii tu, spuse ea exasperată, copii nedoriţi.

M-am uitat la Gallia, care dădu din cap cu tristeţe.

- Vrei să spui că sunt, pur şi simplu, lăsaţi aici, să moară?

Iulia se foi stânjenită.

- Există doici, îmi atrase ea atenţia. De aceea locul ăsta se numeşte Columna Lactaria.
- Dar numai unii dintre copii sunt hrăniţi!
- Bineînţeles. Câte doici crezi că există care să nu aibă altceva mai bun de făcut cu timpul lor?

M-am uitat la femeile obosite care stăteau sprijinite la umbră şi se străduiau din răsputeri să-i hrănească pe pruncii care plângeau.

- Dar cum rămâne cu ceilalţi? am întrebat.
- Mor. Nu sunt doriţi, Selene.

Gallia îmi observă groaza şi adăugă:

- Nu toţi. Unii sunt luaţi ca sclavi, iar alţii vor ajunge în lupanare.
- Şi cum e asta o soartă mai bună decât moartea?

Gallia răspunse calm:

- Există speranţă chiar şi în cea mai chinuită viaţă.

în Egipt nu exista nimic care să semene cu Columna Lactaria. Se găseau ierburi pentru femeile care voiau să scape de sarcinile apărute atunci când soţii lor se aflau pe mare, şi cupluri iară copii, dispuse să adopte de la mamele necăsătorite. Gallia mă luă de braţ şi mă conduse pe alt drum, dar în seara aceea n-am putut înceta să mă gândesc la bebeluşii abandonaţi.

- Ce e cu tine? mă întrebă Alexandru, scos din fire. Ar fi trebuit să mă ajuţi cu Homer.

Mi-am pus tema deoparte şi mi-am scos albumul cu desene. Nu aveam chef de *Iliada.*

- Selene, cum se presupune că ar trebui să fac asta de unul singur?
- Te descurci tu. Nu e ca şi cum n-am mai fi citit-o pe toată în Palatul Muzelor, am răspuns sec.

Fratele meu se uită lung la mine.

-E vorba despre copiii de pripas? Iulia mi-a spus...

- Ce? am izbucnit. Că nici nu le-a aruncat o a doua privire?

Alexandru ridică mâinile în semn de pace.

- Nu ştiu.

- Ei bine, ar trebui să ştii. A fost îngrozitor, Alexandru.
Am clipit pentru a-mi alunga lacrimile.
- Erau copii lăsaţi în coşuri? întrebă el.
- Peste tot. Lăsaţi, pur şi simplu, afară, să moară.
-Cu siguranţă, nu toţi...?
- Nu. Unii devin sclavi. Iar cei mai puţin norocoşi ajung într-un lupanar.
- Romanii au legi ciudate, nu-i aşa? şopti el.
S-a auzit o bătaie în uşă, iar eu am spus furioasă: Hai să ne prefacem că dormim.
- Nu fi ridicolă! Sunt aici două lămpi cu ulei care ard. Se ridică de pe canapeaua lui şi deschise uşa. Antonia! spuse el surprins.
Fata se uita în jos la propriile sandale. Avea nişte picioare micuţe chiar şi pentru o copilă.
- Pot să intru? întrebă ea. Când văzu că Alexandru cercetează holul din spatele ei, explică: în seara asta, fratele meu n-are voie să iasă din camera lui.
Alexandru se dădu la o parte, iar Antonia intră şi îşi roti privirea prin cameră.
- Nu prea seamănă cu Egiptul, nu-i aşa?
- E mai bine decât în temniţă, răspunse fratele meu.
Fata schiţă un surâs, apoi ochii i se opriră asupra mea.
- Am auzit că azi ai văzut Columna Lactaria. Când observă că mă încrunt, Antonia continuă. Gallia mi-a spus. Eu şi mama mergem zilnic acolo să-i ajutăm. Ea le plăteşte pe proaspetele mămici ca să alăpteze pruncii.
- Deci ăsta este motivul pentru care o fac?
M-am ridicat de pe canapea şi m-am aşezat pe unul dintre scaunele cu broderii, făcându-i semn Antoniei că ar trebui să procedeze la fel.
Aceasta luă loc şi dădu din cap în semn de încuviinţare.
- Da. Unele o fac de milă, fiindcă tocmai şi-au pierdut copiii. Dar majoritatea femeilor au bebeluşii lor şi alăptează pentru denari. Se uită la mine, moment în care am avut strania senzaţie că încerca să-mi citească gândurile.
- Tatăl nostru a fost milos? mă întrebă încet.
I-am aruncat o privire lui Alexandru.
- Dacă asta însemna că-şi golea vistieria pentru prietenii lui, spuse el ironic, aşezându-se pe un scaun din faţa ei.
Antonia se uită la mine şi, când văzu că nu-i ofer altă părere, insistă:
- Deci nu-i ajuta pe sărmani?
- Doar dacă făceau parte din armata lui. Dar a construit vile, am spus eu. Vile spectaculoase, de-a lungul coastei. Mi-am dat seama că nu era mulţumită de răspuns, aşa că am adăugat: Era

pătimaş. Adora să joace jocuri de noroc, să organizeze curse de cai şi să-şi facă prieteni.
-Aşadar, voi doi îi semănaţi mai mult decât mine, spuse ea şi i se simţi o urmă de resemnare în glas.
M-am uitat în jur în încercarea de a găsi un alt subiect de discuţie.
- Şi tu de ce nu studiezi cu noi în *luduş?*
Antonia mă privi cu ochii ei luminoşi.
- Pentru că învăţ alături de mama, făcând muncă de caritate.
- Dar ce înveţi?
- Mai multe decât aş învăţa făcând cumpărături împreună cu Iulia, răspunse ea blând.
Alexandru a izbucnit în râs, însă eu m-am încordat la auzul mustrării.
- Oh, nu mă miră.
Antonia flutură din mână.
- Toată lumea vrea să fie în preajma ei. E fiica lui Cezar. Dar mama e o profesoară la fel de bună ca *magister* Verrius. Iar când nu recităm poezii împreună, împărţim pâine în Subura.
Fratele meu se încruntă.
- Şi îţi place.
- Sigur că da.
- Şi atunci, Marcellus de ce merge la *luduş*? am întrebat.
- Pentru că el va fi moştenitorul lui Cezar. Dacă nu-şi distruge şansa asta, adăugă fata.
Alexandru se aplecă.
- Te referi la Vulturul Roşu?
Antonia privi peste umăr.
- N-o să spunem nimic, i-am promis în grabă.
Copila ezită.
-Da.
- Dar tu chiar crezi că el ar putea fi capul rebelilor? am exclamat.
Antonia scutură din cap, iar buclele care o făceau să pară atât de tânără îi săltară pe umeri.
-Nu. E prea nesăbuit. Ce îl interesează azi mâine îl plictiseşte. N-are răbdarea de a face atâtea planuri.
- Dar crezi că l-ar putea ajuta, interveni fratele meu.
Antonia se uită în jos, la unghiile ei mici şi vopsite.
-Mama zice că e idealist. Orice e posibil. însă doar dacă s-ar pomeni despre o rebeliune, şi unchiul meu l-ar trimite pe insula Pandataria. *Dacă* ar avea noroc.
- Asta ar fi o pedeapsă? întrebă fratele meu.
Fata se uită la el ca şi cum nu i-ar fi venit să creadă că Alexandru nu auzise niciodată despre insula Pandataria.
- Da. Sute de bărbaţi, şi femei, de altfel, au fost trimişi pe insule să moară de foame, să scurme în ţărână sau să se întreţină

scufundându-se în apă după bureţi. E mai bine decât să ţi se ceară să-ţi despici încheieturile, şopti ea, şi asta spune mama că i s-ar întâmpla oricărui om care nu i-ar mai fi util unchiului meu. Bărbaţi, femei, senatori, matroane. Uitaţi-vă la părinţii voştri.
- Mama noastră a murit muşcată de o cobră, am spus cu asprime.
- Tot sinucidere e. Tatăl Liviei, tatăl mamei mele, toţi au fost siliţi să-şi ia viaţa. Aşa te stingi în Roma, spuse ea. Dacă nu înveţi să fii cumva de folos.
- Şi tu cum vei fi de folos?
- Mă voi mărita cu cine mi se spune, pentru binele Romei, şi voi fi fericită cu soarta asta.
- Chiar dacă nu-l iubeşti? am exclamat.
- Bineînţeles. Antonia ne privi cu ochii ei mari şi, când văzu că nici unul din noi nu spune nimic, continuă: Sper că nu veţi repeta nimic din ce am zis.
- Sigur că nu.
Glasul lui Alexandru răsună ferm, iar când fata se ridică să plece, el o întrebă încet:
- Asta a fost un avertisment?
Am văzut-o cum se înroşeşte la faţă, în lumina slabă din camera noastră.
- N-am fost trimisă de nimeni.

DAR E FELUL TĂU DE A NE AVERTIZA, ZISE ALEXANDRU. TĂCEREA EI FU LA FEL DE BUNĂ CA UN „DA".CAPITOLUL 8
înainte ca soarele să se fi înălţat pe de-a-ntregul deasupra dealurilor, eu îmi puneam deja o tunică lejeră şi nişte sandale.
- Nu ştiu de ce faci asta, mormăi Alexandru cu nasul în pernă. E încă întuneric afară.
- Pentru că e singurul moment în care Vitruvius e dispus să mă instruiască.
- Dar ce speri să înveţi? Ştii totul.
Am râs, dar încet, astfel încât să nu-l trezesc pe Marcellus, care dormea în camera de alături.
- Crezi că aş putea construi singură un templu?
- Sigur că nu, bombăni el. Pentru asta există muncitori.
- Şi de unde voi şti dacă ce fac ei e bine?
Alexandru deschise ochii pentru a se uita la mine.
- Doar nu crezi cu adevărat că o să construieşti ceva?
- De ce nu?
El îşi săltă capul.
- Pentru că nu mai eşti în Egipt!
- într-o bună zi, o să fiu. Şi aminteşte-ţi ce a spus Antonia, l-am avertizat. Ţi-ar putea prinde bine să te scoli şi să vii cu mine.
Dar fratele meu scutură din cap, şi, în timp ce el se întindea la loc, eu am închis uşa cu ceva mai multă putere decât intenţionasem. Am trecut prin atrium, unde mănunchiuri de crini şi narcise tremurau în bătaia vântului cald al dimineţii. Vedeam candelabrele aprinse în bibliotecă, iar când am intrat, Vitruvius s-a ridicat de la masa lui.
- Vino, spuse el obosit şi îmi arătă un scaun din faţa lui.
în timp ce mă aşezam, l-am surprins privindu-mă, cercetându-mi diadema grecească din păr, perlele alexandriene de la gât şi *bulla* romană de sub ele. Oftă din greu, ca un om a cărui răbdare a fost pusă permanent la încercare, apoi îşi împreună mâinile pe birou, în faţa lui.
- Pe lângă Templul lui Apollo, începu el, care mi-a consumat aproape doi ani din viaţă, lucrez la panteonul lui Agrippa şi la porticul lui Octavian. Acum, voi începe mausoleul lui Cezar. Asta îmi lasă foarte puţin timp pentru orice altceva.
- înţeleg.
Ochii lui negri îi întâlniră pe ai mei, în lumina slabă.
- Chiar înţelegi?
- Da. Mă vei instrui pentru a-i face o favoare Octaviei. Dar nu sunt aici ca să-ţi răpesc timpul. Sunt aici ca să te ajut să-l economiseşti.
Bărbatul ridică din sprâncene.
- Cum aşa?

- Ajutându-te să concepi un mausoleu. Când am văzut că dă să râdă, am adăugat repede. Ştiu să desenez. Am învăţat şi ce fel de pietre sunt potrivite pentru construcţii şi unde să le folosesc.
- *Lavapesta*[1] neagră? mă întrebă el pentru a mă testa.
- Podele. Poate fi ornată cu *tesserae*[2] albe.
- Piatra din Sarnus?
- Fărâmele pot fi utilizate pe un tavan, pentru a da impresia de peşteră interioară.
- Paiantă şi mortar?

Am rânjit.
- Case prea ieftine ca să reziste după prima iarnă.

Vitruvius se lăsă pe spate şi îşi desfăcu mâinile.
- Unde ai învăţat toate astea?
- în Alexandria. Puteam alege unele dintre materiile pe care voiam să le studiem în Palatul Muzelor, iar eu am ales arhitectura.

Bărbatul mă cercetă cu interes.
- Şi eşti hotărâtă, nu-i aşa?
- Da. Ştiu că desenele mele sunt frumoase, dar n-au acurateţe. Vreau să pot trasa planuri adevărate.
- Pentru asta sunt necesare cunoştinţe de matematică. Mai ales de geometrie.
- Pe care am învăţat-o.
- Şi atunci de ce nu ţi-au arătat profesorii tăi cum s-o aplici în construcţii? întrebă el.
- Ar fi facut-o, dar educaţia mea în Palatul Muzelor a fost întreruptă.

N-a fost nevoie să spun de ce.

Vitruvius oftă din nou, apoi întinse mâna.
- Hai să începem cu mausoleul.

Mi-am deschis imediat caietul cu desene la pagina pe care se afla cea mai bună reprezentare a mausoleului mamei.
- L-a clădit în întregime din marmură albă, am spus, întinzându-i albumul. Podelele aveau încrustaţii din sidef, iar coloanele erau sculptate în formă de cariatide.

El studie imaginea.
- Zici că a fost construit numai din marmură?

Am confirmat dând din cap.

1 Termen latin pentru un fel de beton roman, compus în parte din lavă neagră zdrobită (n.tr.)

2 Fragmente individuale, de formă cubică, folosite în alcătuirea unui mozaic (n.tr.)

- Şi exista ceva în faţă? Un stâlp înalt, ascuţit?
- Da. Două obeliscuri. Amândouă făcute din granit.

Vitruvius scoase un stilet şi începu să scrie repede.

- Ce culoare aveau?
- Erau roşii. De ce? Cezar vrea obeliscuri?
- Vrea exact ce a văzut în Alexandria, cu foarte puţine schimbări.
- îţi pot spune totul, i-am promis, şi până după-amiază, eram atât de încântată de propriul meu succes cu Vitruvius, încât nici nu m-a mai deranjat că Iulia a insistat să-i fardez ochii exact aşa cum şi-i făcea mama mea.
- Vreau să arăt ca o regină egipteană, spuse ea, stând în baia mea, în timp ce Gallia îi împodobea cu migală părul.
- înţelegi, *domina,* că înainte de a merge la teatru, toate mărgelele astea trebuie scoase?

-Da, zise ea iritată. Dar numai de data asta... Şi pe urmă, poate că Selene o să mă deseneze.

- Nu desenez oameni!
- Dar desenezi clădiri, îmi atrase ea atenţia. Şi cum altfel să-mi amintesc momentul ăsta?
- Nu ştiu. Uită-te în oglindă.
- Te rog! mă imploră ea. Nu pot folosi un pictor adevărat. Ar afla tata. Şi, după toată strădania Galliei...

Se îmbufnă, iar când m-am uitat la Gallia, mi-am dat seama că nu aveam de ales. Iulia ar fi silit-o să muncească din nou până când aş fi fost de acord.

Mi-am luat caietul cu desene şi am blestemat în tăcere ideea de a-mi irosi una dintre pagini cu Iulia. Probabil că avea să-şi dorească şi s-o păstreze, ceea ce ar fi însemnat să rup o bucată din album.

- O să fie colorat? m-a întrebat fata când m-am întors.
- Nu. Alb şi negru.
- Dar cum o să-mi amintesc mărgelele din faianţă şi fardurile?
- Folosindu-ţi imaginaţia.

Am răsucit capacul unei sticluţe cu cerneală şi mi-am înmuiat cu grijă tocul în ea.

în timp ce eu desenam, Iulia se studia în oglindă.

- Ar fi trebuit să mă nasc în Egipt, spuse ea plină de dor.
- Atunci, ai fi fost ca mine şi ţi-ai fi pierdut regatul.
- Dar tu eşti fericită aici, nu-i aşa?

Fata mă privi din nou printr-o perdea de gene negre, fără să realizeze cât de mult suferiserăm eu şi Alexandru.

- Gallia plescăi din limbă.E o prizonieră, *domina.*
- Dar locuieşte în vila Octaviei, protestă Iulia. Merge la *luduş* şi studiază arhitectura.
- în Roma, i-o întoarse Gallia. Căminul ei e în Egipt.

Iulia oftă.

- Căminul *meu* ar fi trebuit să fie în Egipt, repetă ea, în timp ce Gallia îi prindea în păr ultima mărgea. Se ridică de pe scaun şi se privi în bronzul lustruit. Nu e de mirare că îţi lipseşte Alexandria, spuse ea fără să se gândească.

Din fâşia de mătase pe care o cumpărase fuseseră croite două tunici, dar în vreme ce a mea atârna dreaptă şi lipsită de formă ca un băţ, a ei se mula pe curbele în formare ale trupului. Combinasem ocrul roşu şi azuritul albastru pentru a-i farda pleoapele cu violet şi, cu mărgelele de faianţă din păr, chiar arăta ca o prinţesă.

- Dă-mi diadema ta, spuse ea brusc, iar când văzu că ezit, se încruntă. E doar pentru desen.

Mi-am scos cununa din perle care cândva simbolizase dreptul meu de a domni peste regatele Cirenaica şi Libia, apoi, în ciuda faptului că o vedeam pe Gallia mijindu-şi ochii dezaprobator, i-am dat-o Iuliei.

Aceasta şi-o potrivi între buclele negre.

- Aşa arăta mama ta? şopti ea.

Ştiam ce răspuns voia să audă.

-Da.

- Şi desenezi diadema?
- Dacă stai la un loc.
- Să mă aşez sau să stau în picioare?

Am ezitat, uitându-mă în jos la desenul meu.

- Rămâi în picioare. O să-ţi prind şi sandalele.

M-a mirat cât de liniştită putea sta atunci când voia ceva. A aşteptat răbdătoare până ce i-am desenat pliurile tunicii, apoi s-a întors în tăcere când am cerut să-i văd din profil părul împodobit cu mărgele. Când, în sfârşit, am spus „Gata!", a început să bată din palme.

-Vreau să văd! a exclamat, iar când am întors caietul spre ea, i s-a tăiat răsuflarea.

S-a uitat mai întâi la Gallia, apoi la mine.

- Chiar sunt atât de frumoasă?

Mi-am încordat maxilarul.

-Desenele cu cerneală te avantajează întotdeauna.

- Dar o să-l colorezi, nu-i aşa?
- Cu ce?

-O să pun un sclav să trimită nişte vopsele. Uite ce frumos e deja, şi gândeşte-te cât de drăguţ o să fie în culori.

O bătaie puternică în uşă îmi întrerupse protestul.

Repede! am strigat. Dacă e Octavia?Dar Iulia nu se clinti.
- Nu e. E Marcellus. Gallia, zise ea veselă, lasă-l să intre! M-am holbat la fiica lui Cezar.
- De unde ştii? Fata zâmbi.
- Pentru că eu i-am spus să vină.

Marcellus intră împreună cu Alexandru, iar când fratele meu o văzu pe Iulia purtându-mi coroana, se opri în loc. -Aia e diadema ta?
- Doar pentru câteva clipe, am spus cu voce gravă. Marcellus fluieră încet, iar Iulia iacu o piruetă pentru el.
- Ei bine, ce părere ai? îl întrebă.
- Eşti la fel de frumoasă ca Selene.

Privirea Iuliei se îndreptă spre mine, scăpărând de mânie.
- Adică ţi se pare că semănăm?
- Desigur. Adică nu. Tu eşti cea mai frumoasă prinţesă dintre toate! Dar când spuse asta, Marcellus îmi făcu semn cu ochiul, provo-
cându-mi o stranie zbatere în piept. Iulia zâmbi larg.
- Şi ce zici despre fardurile mele?
- Sper că se iau, răspunse el serios. Pentru că vine mama.

Fata scoase un scurt ţipăt de groază, apoi îmi îndesă diadema în mâini şi fugi înapoi în baie.
- Repede! strigă ea. Mărgelele!

Marcellus râdea în timp ce Iulia se spăla pe faţă.
- Ce credeai că o să se întâmple? întrebă el.
- Ea trebuia să fie acum în Subura, unde face muncă de binefacere. Nu sta acolo! Ajută-mă!

Toţi patru ne-am repezit să-i scoatem mărgelele, iar Gallia le-a ascuns într-un borcănel de lângă canapeaua mea.
- Nu la Selene, se plânse Iulia. Le vreau *eu*!
- Ar trebui să le ţii aici până ce pleacă mama, îi sugeră Marcellus. în ultima vreme intră la bănuieli din orice.

Glasul fetei se încărcă de resentiment.
- Ce vrei să spui?

Atât eu, cât şi Alexandru am surprins privirea neliniştită pe care Marcellus i-a aruncat-o Galliei.
- Ceva în legătură cu Vulturul Roşu, spuse el.
- Ce? Crede că se ascunde într-un borcan?
- Nu. Dar ai încredere în mine, e mai bine aşa.

Octavia deschise uşa camerei noastre, apoi făcu un pas în spate când ne văzu pe toţi cinci împreună.

- Gallia, ce-i asta?Se pregătesc pentru teatru, *domina,* răspunse sclava pe un ton degajat.
- îţi place tunica mea? întrebă Iulia.
Se învârti, iar pe chipul ei nu se mai vedea nici o urmă a faptului că purtase ocru roşu cu doar câteva clipe în urmă.
- E o achiziţie nouă? întrebă Octavia încruntându-se.
- De ieri. Şi Selene are una. E destul material şi pentru Antonia, dacă îţi place.
Femeia afişă un zâmbet şters.
-Mulţumesc, dar cred că îi stă mai bine cu ceva modest.
Iulia nu se simţi jignită.
- Deci, ce piesă o să vedem?
- *Amphitryon,* răspunse Octavia, cercetând camera din priviri ca şi cum ar fi simţit că ceva nu era în regulă.
- Şi ştii cine mai vine? întrebă Marcellus, luând-o de braţ şi condu- când-o afară din cameră.
- Agrippa, juba, Mecenas, Terenţia. Şi, Iulia, vei fi fericită să afli că, probabil, o să fie şi Horaţia acolo, împreună cu Pollio.
Marcellus se uită peste umăr la Iulia, în a cărei privire se citea mila.
- De ce? Cine e Horaţia? întrebă fratele meu.
Fiica lui Octavian îşi miji ochii.
- Obişnuia să meargă la *luduş* împreună cu noi, dar Livia a măritat-o anul trecut.
- Şi ce e aşa rău în asta?
- Soţul ei e un bătrân dezgustător, iar ea avea doar treisprezece ani.
Eu şi Alexandru ne-am uitat unul la altul în timp ce părăseam camera.
- De ce să fi făcut Livia una ca asta? întrebă el neliniştit.
- Pentru că Horaţia era prietena mea cea mai bună. M-a învăţat chiar şi să înot, şopti Iulia, iar ochii i se umplură de lacrimi.
- Şi pentru asta i-a pus la cale o căsătorie îngrozitoare?
- I-ar fi aranjat o căsătorie şi cu Cerber[1], dacă el ar fi fost disponibil. Iar acum, Horaţia e gravidă cu copilul unui negustor bătrân.
Am ajuns la portic, unde ne aşteptau şase lectici cu perdele. Eu am urcat împreună cu Iulia. Luaserăm mai devreme masa în tricliniu, iar acum, soarele ce apunea ne poleia perdelele în roşu şi auriu.
- Dacă aş fi fost un om mai bun, spuse brusc Iulia, nu te-aş fi lăsat niciodată să mă machiezi.
-De ce?

1 În mitologia greacă, câine monstruos cu trei capete (n.red.)
Femeie (n.red.)

- Deoarece dacă ar fi aflat Livia, ţi-ar fi făcut acelaşi lucru.

Mi-am îndreptat spatele între perne.

N-aş fi permis niciodată să mi se întâmple aşa ceva.Iulia râse fără veselie.
-N-ai fi avut ce să faci. Când tata hotărăşte ceva, nici măcar Octavia nu-l poate determina să se răzgândească. Iar Livia îi e alături mai tot timpul, adăugă ea, şoptindu-i la ureche precum Boreas. M-am întrebat de unde ştia ea despre zeul grec al vântului de nord, dar până să apuc s-o descos, Iulia continuă pe un ton tăios: Nu sunt chiar proastă! Ascult şi eu.
Restul drumului l-am parcurs în tăcere, iar când am ajuns pe Campus Martius şi lecticile s-au oprit, Iulia mi-a explicat:
- De aici mergem pe jos. Tata crede că dă mai bine în faţa plebeilor dacă ajungem pe picioarele noastre.
Când cei şase sclavi ne-au coborât lectica pe pământ, am dat la o parte perdelele, iar Marcellus m-a ajutat să mă ridic. Văzându-mi expresia de pe chip, m-a întrebat:
- O plimbare veselă cu Iulia, deci?
- Tu n-ai cum să înţelegi, spuse fiica lui Octavian pe un ton acuzator.
- Oh, înveseleşte-te! îţi mai aduci aminte când am fost ultima oară la teatru?
- înainte ca tata să plece spre Egipt.
- Exact. Şi chiar dacă Horaţia e măritată cu burtosul de Pollio, măcar are suficienţi denari pentru a veni la teatru.
- Dacă ar avea ceva minte în cap, i-ar folosi ca să cumpere otravă pentru el.
Marcellus ridică din umeri.
- El o să moară înainte ca ea să împlinească douăzeci şi cinci de ani. Iar atunci se va putea recăsători.
- Voi doi sunteţi dezgustători, spuse Tiberius.
Nu observasem că mergea în urma noastră, împreună cu fratele lui mai mic. Iulia nu se deranjă să se întoarcă, însă Marcellus răspunse iute:
- Poate că mama ta o să te căsătorească şi pe tine cu vreo matroană bătrână, cu o *cunnus*[1] fleşcăită, şi atunci o să vedem cât îţi place.
Observându-mi uitătura, Alexandru se întrerupse din râs.
- Octavian e în faţa noastră, i-am spus eu în parte. La fel şi toţi ceilalţi.
Douăzeci de soldaţi ne însoţeau spre teatru, iar Octavian era flancat de Agrippa şi de Juba. Togile lor lungi fluturau în bătaia vântului de vară, însă pe sub ele puteam zări umbra armurilor din zale. Fratele meu deveni imediat serios.
Am trecut pe sub o uimitoare arcadă din marmură şi am intrat în teatru, unde bănci din piatră fuseseră clădite sub formă de terase pe coasta dealului. în spatele lor se întindea un mozaic lustruit ce

înfăţişa măştile comediei şi tragediei. De-o parte şi de alta a teatrului erau grădini îngrijite şi colonade. Totul părea nou, sau măcar foarte bine păstrat.

- Când a fost clădit? l-am întrebat pe Marcellus.Acum douăzeci şi cinci de ani.
- De către cine?
- De Pompei. El a fost marele rival al lui Iulius. Teatrele din piatră erau interzise în Roma, drept care l-a construit pe acesta în afara zidurilor oraşului, dar până şi poporul s-a plâns. Aşa că i-a adăugat un templu.

I-am urmat privirea înspre Templul lui Venus, cocoţat deasupra locurilor din teatru.

- Observi cum sunt dispuse băncile? mă întrebă el. Ar trebui să arate ca o uriaşă scară spre templu. Râse. Aşa i-a convins să le clădească. Muncitorii se temeau să nu-i înfurie pe zei! îţi imaginezi o asemenea prostie? Vorbise prea tare, făcând-o pe mama lui să se întoarcă. Marcellus îşi coborî glasul: Şi acolo a fost ucis Iulius Cezar.

Arătă spre partea din spate a teatrului.

- Credeam că a fost omorât în Senat, spuse Alexandru.
- Uneori, Senatul se reunea aici, în Curia.
- De aceea crede tatăl meu că locul poartă ghinion, zise dintr-odată Iulia. Şi de aceea îşi ia cu el atâţia soldaţi.

N-am zărit nici un semn al neliniştii lui Octavian în timp ce ne apropiam de băncile căptuşite cu perne, ce ne fuseseră rezervate în primul rând. în schimb, acesta sporovăia cu Terenţia, şi îmi dădeam seama după expresia de pe chipul Liviei că o furtună era pe cale să se dezlănţuie. Când m-am aşezat între Alexandru şi Octavia, am auzit-o pe soţia lui Cezar propunând:

- Poate că noi, femeile, ar trebui să dăm un exemplu Romei şi să ne ocupăm locurile pe rândurile din spate. Pentru că Octavian se arăta nehotărât, continuă: Acum tu eşti un cezar. Femeilor nu li se îngăduie să stea alături de bărbaţi pe stadioane. De ce li s-ar permite asta în teatru?
- Pentru că noi suntem familia conducătoare a Romei, spuse Octavia, trecând peste cuvântul Liviei, şi ştim cum să ne comportăm în public.
- Sora mea are dreptate. Octavia este pentru întreaga Romă o pildă de dărnicie şi de virtute. La fel ca tine, completă Octavian.
- Şi Terenţia? îl întrebă Livia cu o dulceaţă înfricoşătoare. Ea face parte din familie?

Octavian strânse din dinţi.

- Oricine e căsătorit cu Mecenas face parte din familie.

O tânără fată se îndreptă spre noi, ţinându-se de pântecul umflat, şi brusc, Livia se înveseli de-a binelea.

- Horaţia!

Fata se strădui din răsputeri să-i întoarcă zâmbetul. Îşi avea locul lângă Iulia, în cel mai îndepărtat capăt al băncii, dar se opri în dreptul lui Octavian pentru a-l saluta aşa cum se cuvine.

- Cezar, îmi pare bine să te văd sănătos.
- Şi mie, răspunse el scurt. Deci unde e Pollio, soţul tău?

Cred că discută cu un negustor.Octavian păru nemulţumit.
- Face afaceri în teatru?

-Ar face afaceri şi la băi, sub apă, dacă ar crede că asta i-ar aduce bani, spuse ea resemnată. Sper să-ţi placă spectacolul.

Când Horaţia a trecut pe lângă mine, i-am inspirat parfumul cald de lavandă, însă atunci când şi-a făcut apariţia Pollio, mi-am ţinut respiraţia.

- El e? şopti Alexandru în partă.
- El trebuie să fie, am răspuns.

Bărbatul înainta legănându-se între scenă şi bancă, strângând mâi-nile tuturor. Degetele îi erau încărcate cu inele din aur, iar când ajunse în dreptul lui Juba, îşi ridică braţele.

- Prinţul Numidiei, anunţă el mai tare decât ar fi fost nevoie. Să-ţi strâng mâna sau să fac o plecăciune?

Juba îi aruncă o privire lui Octavian.

- Cred că facem plecăciuni doar în faţa capetelor încoronate, Pollio, iar eu încă nu sunt stăpânul vreunui regat.

Negustorul îşi întinse mâna grăsulie, iar Juba i-o strânse fără entuziasm.

- Livia - Pollio rosti cuvântul ca pe o rugăciune -, eşti mai frumoasă ca Venus.

Minciuna gogonată îl făcu pe Octavian să se încrunte, însă Livia radia.

- Şi tu eşti mai semeţ ca Jupiter, spuse ea.

Pollio se îndreptă către Octavian, dar nu făcu nici o tentativă de a-i strânge mâna.

- Cezar.
- Aud că faci afaceri în teatru. Ţi se pare că seamănă cu un târg?
- Sigur că nu. Iartă-mă.
- Eşti un om foarte bogat, dar averea ta provine din negoţul cu grâne asigurat de Roma. Teatrul nu e o piaţă. Dacă ai să le mai confunzi, spuse simplu Octavian, ai să te trezeşti fără nici o afacere.

în timp ce Pollio trecea mai departe, i-am şoptit Octaviei:

- E o jignire să faci afaceri într-un loc de distracţie?
- Nu, dar Iulius Cezar obişnuia să facă afaceri atunci când venea la teatru, şi asta îi mânia pe plebei. Oamenii nu trebuie să asocieze locul ăsta cu bogăţia patricienilor.

Orchestra începu să cânte, iar când m-am uitat de-a lungul şirului de bănci spre Tiberius, acesta îi spunea ceva Vipsaniei, făcând-o să râdă. De cealaltă parte a lui, fiicele Octaviei stăteau tăcute, ceea ce m-a făcut să mă întreb dacă fuseseră vreodată neascultătoare.

Un actor uscăţiv, îmbrăcat într-o togă, intră pe scenă prin uşa aco-perită de cortină.

- Vom începe în seara asta aşa cum începem în toate serile, spuse el. Cu un discurs!

Câţiva spectatori huiduiră, iar actorul zâmbi.
- Atunci, poate că vouă, celor care vă opuneţi, v-ar plăcea să-i daţi oratorului nostru un subiect care să-l pună în dificultate?
Alexandru îmi zâmbi larg.
-Glumeşte?
- Nu. Cred că într-adevăr asta fac.
Mai mulţi spectatori strigară:
- Atena!
Altul ţipă:
- Puneţi-l să vorbească despre frumuseţea cheliei.
Dar când unul strigă: „Bătălia de la Actium", eu mi-am încleştat maxilarul.
- Ce ziceţi despre valoarea unei soţii care înşeală? sugeră cineva, iar actorul bătu din palme.
- Avem un subiect!
M-am uitat la Octavian, care părea a se distra.
Un orator gras îşi făcu apariţia din partea stângă a scenei.
-Avantajele de a fi încornorat, începu el, şi tot publicul izbucni în râs. Când îţi cresc pe cap coarnele infidelităţii, gândeşte-te la toate foloasele pe care le-ar putea avea. Poţi să te aperi fără sabie. Mimă un atac, iar publicul râse din nou. Poţi să-ţi înjunghii duşmanii. Sau să-ţi scarpini o mâncărime. Îşi frecă ţeasta de umărul grăsuliu. Un bărbat încornorat poate fi util în o mie de feluri. Ca să nu mai vorbim despre o femeie încornorată.
începu apoi să laude virtuţile unei neveste experimentate, însă când ajunse să spună că bărbaţii ar avea mai puţine îndatoriri la sfârşitul unei zile obositoare, spectatorii gemură şi cineva strigă:
- Aduceţi ursul!
- N-am terminat, spuse furios oratorul, dar asta nu făcu decât să-i îndemne pe bărbaţii beţi la şi mai multe scandări.
- Aduceţi ursul! Aduceţi ursul!
M-am întors către Octavia.
- Chiar există un urs?
Ea râse.
- Nu. Pe vremuri erau urşi în teatrele astea. Puteau să facă giumbuşlucuri, dar au devenit prea periculoşi, aşa că fratele meu i-a interzis.
- Atunci ce vor?
- Ca el să plece de pe scenă şi să lase piesa să înceapă.
Actorul care îl prezentase pe orator ieşi la iveală, iar grasul fu condus jos de pe scenă printre ocări şi fluierături.
Mie mi s-a părut bun, spuse Alexandru cu tristeţe.în continuare, scena se umplu de nimfe dansatoare. Doi bărbaţi apărură purtând măştile cu bărbi lungi ale satirilor, iar publicul izbucni deja în râs. Unul ţopăia, altul sărea, iar un al treilea bărbat mascat îşi făcea

intrarea în scenă, ţinând în mâini un arc şi o săgeată. Primul satir începu să-şi recite replicile, dar când al treilea actor îşi îndreptă arcul spre public, am înţeles ce se petrecea.
- Octavian! am ţipat înainte să mă pot abţine, şi brusc, Juba a preluat controlul situaţiei, împingându-l pe Cezar la pământ. Săgeata actorului şuieră prin aer şi se sfărâmă când izbi banca din piatră pe care stătuse Octavian.
- în numele Vulturului Roşu! strigă arcaşul mascat.
Se dezlănţui haosul.
Soldaţii se repeziră spre scenă, însă actorul plecase deja, iar oamenii începuseră să fugă care-ncotro. Gărzile formară un cerc strâns în jurul nostru, împingându-ne spre ieşire.
Alexandru mă luă de braţ.
- De unde ai ştiut?
- L-am văzut întinzând coarda arcului.
- Dar era numai un actor!
în aer plutea aceeaşi stare de panică ce se iscase şi în Circus, numai că de data asta, cineva încercase să-l asasineze pe Cezar, când acesta se afla în primul rând al teatrului. Afară, n-am mai avut timp să ne pregătim lecticile. O cavalcadă de soldaţi înarmaţi până în dinţi ne-a însoţit spre Palatin, iar pe drum i-am putut simţi frica Iuliei în timp ce mă strângea de mână. Dacă tatăl ei ar fi căzut răpus, totul ar fi fost pierdut: vila ei de pe dealul Palatin, căsătoria cu Marcellus, succesiunea.
Octavian mergea ţeapăn între Agrippa şi Juba, şi nimeni nu spunea nimic, nici măcar trecătorii de pe străzi. Când ajunserăm în vila lui, Cezar ne conduse în bibliotecă. Sclavii se grăbiră să aprindă candelabrele, iar când terminară, Agrippa încuie uşile grele din metal. Juba turnă vin în cupe şi, pentru prima oară, am auzit-o pe Octavia plângând.
-Vulturul ăsta roşu, spuse Cezar, întrerupând tăcerea, e acum un asasin.
- Mă îndoiesc că a fost vreun adept al Vulturului Roşu. Vorbea cu accent galic, zise Agrippa.
- Şi ce îl împiedică pe rebelul ăsta să fie un sclav? ţipă Livia.
-Uită-te la documentele lui, răspunse Juba. Sunt alea scrierile unui sclav?
- Atunci ce vreţi să spuneţi? întrebă Livia, uitându-se de la un chip la altul. Că cele petrecute n-au avut nici o legătură cu rebelul ăla?
Grupul tăcu din nou, până când Agrippa spuse:
- Ba da. Ăsta a fost un sclav care spera să împărtăşească din gloria Vulturului Roşu.
Ochii cenuşii ai lui Octavian scăpărară de mânie.
- Nu există glorie în a fi trădător, avertiză el.

- Sigur că nu. Dar pentru sclavi...
- Spuneţi-mi, ce s-ar fi întâmplat dacă aş fi fost omorât?

Un freamăt străbătu încăperea.

- Juba, zise Octavian cu un aer întunecat, de ce nu ne spui tu? Eşti priceput în ale istoriei. Ce s-ar fi întâmplat cu Roma?
- Cele treizeci de triburi ar fi reînceput să se lupte, prevesti Juba. Nu l-ar fi acceptat pe Marcellus drept moştenitor, căci e prea tânăr, iar Senatul nu l-ar fi acceptat pe Agrippa, căci e descendentul unui libert.
- Ar fi fost haos, ne asigură Octavian. în loc să meargă înainte, Roma ar fi dat înapoi. Poate că nu Vulturul Roşu a fost vinovatul din seara asta, însă bărbatul acela îndeamnă la răzmeriţă. Şi există sclavi şi liberţi care îl apără! Un om nu poate să afişeze sute de *acta* fără să fie văzut! începu să strige. Deci poate că ar trebui să vedem ce preferă sărmanii liberţi. Libertatea ori mâncarea.

Octavia trase brusc aer în piept.

- Timp de zece zile vom opri împărţirea grânelor de pomană, porunci el. Spuneţi-le că trebuie să folosesc denarii pentru a-mi angaja gărzi personale.
- Dar vor muri cu sutele! strigă Octavia.

Fratele ei se lăsă pe spate.

-Nimeni n-a murit vreodată de puţină foame. Oamenii pot să reziste săptămâni întregi fără mâncare.

- Nu şi bătrânii! Nu şi copiii bolnavi!
- Atunci, poate că ar fi trebuit să se gândească la asta înainte de a ajuta un trădător, se răsti Livia. Asta va întoarce poporul împotriva lui, spuse ea nerăbdătoare, şi le va aminti acelor liberţi că vor avea întotdeauna nevoie de Cezar.

Agrippa arăta vizibil stânjenit, dar Octavian era mulţumit de hotărârea lui.

- Când o să-l găsiţi pe arcaş, crucificaţi-l.

Se ridică în picioare, dând semnalul că trebuia să ne retragem. Agrippa trase zăvorul uşii şi o ţinu deschisă. în timp ce ieşeam, Octavian mă strigă pe nume.

M-am întors, cu inima bubuindu-mi în piept, însă Cezar nu era nici zâmbitor, nici furios. Nu-mi spuse decât atât:

- Mă surprinzi.

CAPITOLUL 9

Afară, soldaţii înconjuraseră vila lui Octavian, şi nu mai exista casă pe dealul Palatin care să nu fie sub pază, în caz că asasinul ar fi reapărut. Când am intrat în reşedinţă, Alexandru şi Marcellus discutau în şoapte repezi despre tentativa de asasinat. Apoi, Octavia s-a oprit brusc.

- Unde e Gallia?

- Am văzut-o cu *magister* Verrius la poalele dealului, răspunse Antonia.
- Şi ce făcea cu el?
- Vorbea. Nu cred că se aştepta să ne întoarcem atât de repede.

M-am uitat la Octavia şi am văzut-o încruntându-se. Poate că Gallia nu ştia să scrie în latină, dar *magister* Verrius cu siguranţă putea. Dacă cumva scriau *acta* împreună? Verrius ştia cum e să fii sclav. El însuşi fusese libert, cu toate că nu discuta niciodată cu noi în *luduş* despre copilăria lui.

Marcellus îşi mută privirea de la mine la mama lui.

- Ce s-a întâmplat?
- Nimic, răspunse ea aspru şi ne pofti să ieşim cu o fluturare a mâinii. Mergeţi în camerele voastre. însă când am dat să plec, m-a reţinut. A aşteptat până ce toţi au plecat, după care mi-a spus: în seara asta l-ai salvat pe fratele meu.
- N-am făcut nimic. Juba l-a salvat.
- Dar tu ai văzut prima. M-a cercetat cu privirea, în atriumul luminat de torţe. De unde ai ştiut?
- L-am văzut întinzând coarda arcului. Atunci, muşchii i s-au încordat ca şi cum ar fi vrut să tragă cu adevărat.

Octavia dădu din cap, iar ochii i se umplură de lacrimi.

-De ce?

Ştiam ce mă întreba. De ce strigasem numele lui Octavian, când asasinarea lui ar fi putut însemna eliberarea mea? Ce se schimbase de la triumf şi până în ziua de azi? Am strâns din buze şi mi-am cântărit răspunsul înainte de a-l rosti.

-Pentru că el e viitorul nostru, am spus cu grijă, şi n-a fost nevoie să mai explic nimic.

Fără el, cine ştie ce ni s-ar fi întâmplat, mie şi lui Alexandru? Iar dacă un alt senator s-ar fi numit Cezar, ce s-ar fi ales de Octavia? Cine i-ar mai fi hrănit pe săraci şi ar fi dus haine în Subura? Ar fi urmat alte vărsări de sânge, alte războaie civile, iar bebeluşii abandonaţi de sub Columna Lactaria ar fi devenit mâncare pentru câinii Romei.

- Le sunt recunoscătoare zeilor că te am, Selene.

M-am îmbujorat.

- îmi faci un serviciu?
- Sigur că da.

Scoase o cheie şi descuie uşile bibliotecii. în cameră era încă insuportabil de cald, cu aerul încărcat de miresmele pielii şi ale papirusului. Luna arunca raze argintii peste busturile din marmură de pe rafturi, iar Octavia merse spre una dintre statui şi o dădu jos. îi studie chipul la lumina unei torţe îndepărtate. Cel înfăţişat era un bărbat chipeş, cu un maxilar puternic şi o barbă

foarte cârlionţată. M-am gândit că putea fi un bust al lui Zeus, însă Octavia spuse încet:

- Acesta este tatăl lui Juba. Ar fi trebuit să-i dăruiesc lui statuia cu ani în urmă, dar n-am iacut-o. în seara asta, juba i-a salvat viaţa fratelui meu. Vreau ca tu să-i duci asta.

Mi s-a strâns inima. Aş fi mers bucuroasă oriunde în Roma, dar de ce trebuia să mă duc la vila lui juba? Existau o sută de sclavi care ar fi putut oferi cadoul din partea ei, chiar şi Gallia, după ce s-ar fi întors, şi m-am întrebat de ce Octavia mă alesese pe mine. îmi puse în braţe bustul de marmură care, pentru că era mai mic decât celelalte, nu atârna greu. Mă îndrumă spre uşă. Cu toate că era întuneric, sute de torţe luminau drumul, în vreme ce soldaţii patrulau în sus şi în jos pe deal. Când mă văzu că stau pe gânduri, femeia îmi explică:

- Oamenii fratelui meu sunt peste tot. Eşti în siguranţă pe colina Palatină.

Câţiva soldaţi dădură din cap spre mine, iar pe unii i-am recunoscut ca fiind gărzile ce ne urmau în fiecare dimineaţă spre *luduş* şi înapoi. Când am bătut la uşa vilei lui juba, sclavul care mi-a răspuns m-a privit mânios. Era un bărbat mai în vârstă, cu păr des, albit complet, şi cu un chip distins.

- Da? întrebă el.

- Am venit cu un dar.

-*Dominus* nu doreşte să vadă pe nimeni acum.

- Dar vin din partea Octaviei.

Mi-am lungit gâtul pentru a privi în interior, dar când am încercat să trec pe lângă el, bărbatul mi-a blocat intrarea.

- în seara asta nu intră nimeni aici.

- Vin din partea Octaviei cu un bust al tatălui lui juba! Ce e cu tine?

Dintr-odată, juba îşi făcu apariţia în spatele bărbatului, iar acesta

scutură frustrat din cap

- .Nu vrea să asculte, *domine*.
- Nu mă miră, Sergius. Arareori ascultă de cineva, răspunse prinţul.

Sergius îşi ţuguie buzele, ca şi cum ar fi fost jignit personal, dar eu am păşit intenţionat pe lângă el.

- Am venit cu un dar, i-am spus, ridicându-mi bărbia.

-Văd. Şi cui trebuie să-i mulţumesc pentru asta? întrebă Juba, luând bustul tatălui său şi întinzându-i-l nepăsător lui Sergius.

-Octaviei, am răspuns, şi nu ţi l-a trimis fără o oarecare strângere de inimă. Nu ai de gând să te uiţi măcar la el?

- Ştiu ce este. O statuie din marmură a lui Juba I, rege al Numidiei.
- Şi nu eşti recunoscător să ai un portret al tatălui tău?

Juba zâmbi.

- Extrem de recunoscător. Te rog să transmiţi din partea mea toată gratitudinea pe care e atât de limpede că o simţi.

I-a făcut semn sclavului să închidă uşa, dar când a păşit într-o parte, m-am uitat dincolo de atrium şi, prin uşile deschise ale bibliotecii, am zărit mese peste mese acoperite cu suluri de hârtie.

- Ce sunt alea? am şoptit.

Juba se uită în spatele lui, moment în care am fost sigură că-i văd chipul pălind uşor.

Am intrat şi, de data asta, nici unul din bărbaţi nu mi-a mai blocat drumul.

- Poate că nu eşti recunoscător pentru că ai ceva de ascuns.
- Prostii! spuse Sergius mânios, însă Juba ridică din sprâncene.
- Stai. Hai să auzim ce crede că ascund.

Cei doi bărbaţi se uitară în jos la mine. Unul era prinţ, celălalt sclav, însă amândoi erau mai mari şi mult mai puternici decât mine.

- Nimic, am răspuns în grabă.

însă Juba îşi întinse braţul astfel încât să nu mă pot mişca, iar ochii lui negri îi fixară pe ai mei cu o privire pătrunzătoare.

- Te-ai uitat în biblioteca mea şi ai declarat că ascunde ceva. Sergius, de ce n-o conduci pe prinţesă în interior?

Sergius oftă zgomotos, apoi mă luă de braţ şi mă mână de-a lungul atriumului. în bibliotecă, mesele erau încărcate cu suluri de hârtie, întocmai cum văzusem, însă pe fiecare dintre ele se afla o hartă diferit colorată.

- *Dominus* scrie o istorie a lumii, spuse el. Acum eşti fericită?

Juba stătea în faţa mea şi îi simţeam privirea străpungându-mi spatele.

-Asta e. Toate secretele mele întinse în faţa ta. Ce e, Selene? Te aşteptai la altceva?

-Deloc, am minţit, iar ochii îmi căzură pe o hartă a Egiptului. Mă întreb doar de ce ai adăugat un templu lângă teatrul din Alexandria, când în realitate nu există aşa ceva acolo, am spus cu îngâmfare.
Dar Juba zâmbi.
- Poate că nu era înainte, dar în curând va exista unul.
M-am uitat spre hartă.
- Lângă teatru? am strigat.
- Asta e dorinţa lui Cezar. Acum, dacă mă scuzi, spuse el, am *secrete* de care trebuie să mă ocup.
Când m-am întors în vilă, n-am mai văzut-o pe Octavia, însă Marcellus şi Alexandru s-au ridicat de pe scaunele lor de îndată ce am intrat în cameră. Am fost surprinsă să văd că amândoi erau încă treji.
- Unde ai fost? exclamă Alexandru, iar flacăra lămpii cu ulei pâlpâi în urma lui.
- Octavia a vrut să duc o statuie.
- Lui Juba? ghici Marcellus. Ani de zile a tot vrut să-i dea bustul tatălui lui, dar nu s-a putut despărţi de el. E o statuie foarte rară, ce aparţine unui sculptor care a lucrat foarte puţine piese de-a lungul vieţii.
- Şi i-a aparţinut lui Juba?
Marcellus dădu din cap în semn de încuviinţare.
- El a fost adus în Roma pe când avea doi sau trei ani. Deci presupun că până atunci a fost a lui.
- Dar de ce te-a trimis Octavia pe *tine*? întrebă Alexandru.
- Nu ştiu, am spus pe un ton defensiv, aşezându-mă pe canapeaua mea şi deschizându-mi caietul la o pagină goală. Poate că a fost o pedeapsă.
Marcellus râse.
- După seara asta? Mă îndoiesc. De ce? Juba era într-o dispoziţie proastă?
- Nu e mereu aşa? Lucra la istoria lumii.
- Vrea să creeze o istorie completă a fiecărui regat, explică Marcellus. Să cartografieze teritoriile, să înregistreze limbile, să studieze popoarele. Poate că mama te-a trimis pe tine deoarece s-a gândit să dea gestului mai multă însemnătate.
Mi-am ridicat genunchii la piept şi am roşit la gândul că fusesem în stare să cred că Juba era Vulturul Roşu. „Totul îi aparţine lui Cezar", îmi spusese. Mai ales el. Ar fi fost ultima persoană de pe dealul Palatin care ar fi trădat Roma. Până şi Agrippa l-ar fi sfidat pe Octavian înaintea lui Juba. Dar nu voiam să mă mai gândesc la el. în timp ce Marcellus şi Alexandru şuşoteau la lumina lumânărilor despre cele petrecute în teatru, eu mi-am luat cerneala, stiletul, şi m-am apucat să schiţez o clădire cu două etaje. Am adăugat ziduri

pictate în frescă, podele mozaicate şi destule camere încât să adăpostească peste trei sute de copii. Când Marcellus se ridică să plece, se aplecă peste umărul meu.

- Ce desenezi?
- O clădire.
- Pot să văd?

I-am întins schiţa. De afară arăta ca oricare altă clădire. Dar imaginile pe care le desenasem pentru camerele din interior ar fi trebuit să indice clar destinaţia ei.

- Un han? întrebă el nesigur. Dar de ce ar avea nevoie un han de atâtea paturi?

Alexandru privi peste umărul meu şi întrebă:

- E pentru copiii de pripas?

Mi-am luat schiţa din mâinile lui Marcellus.

- Nu pot fi lăsaţi, pur şi simplu, sub Columna Lactaria! Gândeşte-te câţi vor muri din pricina vremii rele. E un obicei îngrozitor.
- Este, dădu din cap Marcellus. Dar cu ce i-ar ajuta să fie adăpostiţi într-o clădire?
- S-ar putea pregăti adopţii.
- Şi cei care n-ar fi adoptaţi? întrebă el.
- Ar putea fi daţi templelor şi crescuţi ca *akolouthoi*.

Neînţelegând cuvântul, Marcellus se încruntă.

- Ajutoare, spuse fratele meu.
- Şi, în cele din urmă, preoţi şi preotese, am adăugat.

Marcellus se uită la mine, iar tandreţea din ochii lui îmi făcu inima să bată mai repede.

- E o idee minunată, Selene. Iar dacă o să devin vreodată Cezar, o să am grijă să fie pusă în practică.
- Serios?
- De ce nu? Eşti ca mama mea, spuse el. Vrei doar ce e mai bun pentru oameni.

A deschis uşa să plece, şi m-am mirat că Octavia nu venise deja pentru a ne trimite la culcare. Poate că era cu fratele ei sau cu Vitruvius.

După plecarea lui Marcellus, Alexandru m-a privit cu asprime.

- Nici să nu te gândeşti. El îi e sortit Iuliei, Selene.
- Nu mă gândesc la nimic!
- Ba da. Şi ai face bine să încetezi.

Suflă în lampă şi se culcă, dar eu încă eram trează când o fereastră se deschise încet în camera de alături. Se auzi o bufnitură surdă, ca şi cum ceva ar fi lovit pământul. M-am repezit pe balcon şi am tras perdelele la timp pentru a-l vedea pe Marcellus dispărând în noapte. Ce-o fi fost în capul lui, cu atâtea gărzi ale tatălui său umblând pe afară? Poate că le plătea. Din câte ştiam eu, nu

ajunseseră la urechile lui Octavian vorbe despre drumul nostru la Templul lui Isis ori despre ce îi spusese Marcellus centurionului, însă m-am întrebat în ce loc s-ar fi putut duce el, ca să merite riscul.

- în dimineaţa următoare, când am intrat în bibliotecă, Vitruvius m-a cercetat cu o privire interesată.Aud că ieri i-ai salvat viaţa lui Cezar.

Obrajii mi se înfierbântară.

- Juba a fost cel care l-a salvat.
- Dar tu ai dat alarma. Eşti foarte iute. Şi de aceea cineva atât de isteţ ca tine va putea să înţeleagă asta.

Desfăşură un lung sul de hârtie şi îl întinse pe masă, în faţa mea.

- Mausoleul lui Octavian, am spus.

Vitruvius încuviinţă cu o mişcare a capului.

Octavian voia ceva la fel de impresionant ca mormântul mamei din Alexandria, cu coloane înalte din marmură şi un dom impunător. însă chiar dacă schiţa avea o cupolă asemănătoare şi mausoleul era înconjurat de un portic rotund cu coloane, clădirii îi lipsea grandoarea mausoleului mamei. Era înălţată deasupra pământului, pe o platformă circulară ce avea să fie făcută, probabil, din calcar, cu un şir de trepte care se întindea de jos şi până în vârf. Scara era flancată de două obeliscuri roşii din granit, şi chiar dacă avea o eleganţă simplă, nimeni nu s-ar fi oprit uluit în faţa ei, aşa cum făceau oamenii în Alexandria. Mi-am ridicat privirea de la schiţă, m-am uitat spre Vitruvius şi am ghicit:

- Ai făcut ceva simplu, care să nu-i insulte pe plebei. Pentru că acum, Octavian se teme să nu pară prea puternic şi să nu fie asasinat, asemenea lui Iulius Cezar.

Arhitectul zâmbi.

- într-adevăr. Poate că ceea s-a întâmplat seara trecută a fost opera unui singur om, sau poate că asasinul chiar reprezenta acest grup de trădători pe care liberţii s-au învăţat să-i numească Vulturul Roşu. Oricum, poporul e furios.
- Ce o să facă Cezar?
- Ce poate să facă? Vitruvius strânse sulul. Tot felul de încercări, până când plebeii vor începe să creadă că Cezar e un tiran. Poate să construiască cele mai grandioase stadioane şi băi din Roma, însă pentru persoana lui trebuie să fie ceva simplu.
- Dar îi va plăcea?
- A părut să-i placă foarte mult când i-am arătat schiţa azi-dimineaţă.
- Era treaz?
- E mereu treaz. Se plimbă încolo şi încoace, scrie, pregăteşte discursuri pentru Senat.
- Şi o să-mi arăţi cum ai făcut desenul?

Existau măsurători lângă fiecare zid ce apărea în schiţă, iar lângă trepte erau ecuaţii pe care nu le înţelegeam.

- Mă tem că azi n-am timp pentru o lecţie. Când îmi văzu dezamăgirea, adăugă. Dar peste câteva zile, voi avea. Până atunci, acestea sunt camerele din interiorul mausoleului. îmi întinse un sul de hârtie pe care desenase încăperi goale, fiecare având lângă ea câte o etichetă pe care erau trecute dimensiunile. Amenajează-le, spuse el simplu. Adaugă mozaicuri, cariatide, fântâni. Plebea n-o să vadă decât exteriorul, aşa că ornamentele pot fi cât de luxoase vrei tu. Iar dacă o să-mi placă ce ai desenat, s-ar putea să le includ în construcţia finală.

Eram şocată de încrederea pe care mi-o acorda Vitruvius.

-Mulţumesc, am spus, iar arhitectul mi-a zâmbit. Vor fi cele mai bune schiţe ale mele, i-am promis.

Am strâns cu grijă sulul.

Când dădui să plec, Vitruvius adăugă:

- Roma e mândră de tine. Cezar n-o să uite niciodată ce ai făcut.

M-am întors.

- Şi crezi că asta înseamnă că eu şi Alexandru vom fi trimişi înapoi în Egipt?

Vitruvius ezită.

- Cezar a trimis un prefect să conducă Egiptul în locul lui.

- Dar l-ar putea chema înapoi.

- Ar putea. Tonul lui nu-mi dădea prea multe speranţe. Dar înainte ca asta să se întâmple, Cezar va vrea să vă aranjeze căsătoriile. Trebuie să ai foarte mare grijă în următorii câţiva ani, Selene. L-ai văzut pe Cezar în dispoziţia lui cea mai milostivă, spuse el încet, dar când îl vor găsi pe arcaşul ăsta, îl vor crucifica. Şi oricine l-a ajutat să urce pe scenă, fie ea şi Terenţia însăşi, va muri împreună cu el.

Am dat din cap în semn de aprobare.

- O să fiu cu băgare de seamă, i-am promis.

-Şi cu ochii în patru.

Am început prin a fi vigilentă în *luduş*. Când *magister* Verrius citea pasaje din *Iliada,* observam cum stăruia asupra fragmentelor ce îi descriau pe soţia şi pe copiii lui Hector, care fuseseră vânduţi ca sclavi. Vorbea despre lupta lui Hector ca fiind eroică, despre moartea lui ca fiind curajoasă şi despre cucerirea oraşului lui ca fiind cea mai mare tragedie, de vreme ce locuitorii aveau să-şi piardă, dacă nu vieţile, atunci libertatea. Cu cât vorbea mai mult despre amărăciunea vieţii de sclav, cu atât eram mai convinsă că el ar putea fi Vulturul Roşu, şi că Marcellus îl ajuta.

Antonia îl văzuse pe maestru stând de vorbă cu Gallia pe dealul Palatin, şi, cu toate că era posibil ca sclava Octaviei să fi scris *acta* singură, părea mult mai probabil ca în spatele lor să se afle un om cu acces la rezerve de papirus şi cerneală. Un om a cărui prezenţă pe colina Palatină să nu fie niciodată pusă la îndoială, iute la minte şi cu motive de furie. Iar dacă Verrius şi Gallia erau îndrăgostiţi, oare n-ar fi fost acesta un motiv suficient pentru a se răscula împotriva sclaviei? Robilor nu li se îngăduia să se căsătorească decât dacă erau eliberaţi, or din salariul unui *magister*, el nu şi-ar fi putut permite niciodată dezrobirea unei prinţese gale.

în după-amiaza aceea, am studiat-o pe Gallia în timp ce cârpea o tunică pe porticul de pe Campus Martius. Nu părea îngrijorată că cineva ar veni la ea cu dovezi privind trădarea. Cu toate astea, când Marcellus a anunţat că e vremea să plecăm spre Circus Maximus, iar Juba şi-a făcut brusc apariţia lângă ea, i-am observat surprinderea.

- Vii cu noi? îl întrebă Gallia pe prinţ.
- Asta-i porunca lui Cezar.
- Dar deja avem gărzi, se plânse Iulia. De ce ne trebuie mai multe?
- Poate ai prefera să rămâi acasă, îi sugeră Juba. Nu există loc mai sigur decât propria ta cameră.

Iulia îşi miji ochii şi, în timp ce ne îndreptam către Circus, bombăni:

- Acum nu mai putem să facem nimic.
- Ce vrei să spui?
- Juba e aici. El şi tata sunt ca Romulus şi Remus.
- Romulus nu l-a omorât pe Remus? întrebă cu prudenţă Alexandru.
- Ştii la ce mă refer! zise iritată Iulia.

în spatele nostru, Juba şi Gallia mergeau unul lângă altul, cu capetele plecate, purtând o discuţie calmă.

- Acum, tot ce facem o să ajungă la urechile tatei. Măcar Gallia e sclavă şi ştie destule încât să tacă.

M-am uitat în spatele meu, sperând că Gallia nu auzise vorbele Iuliei.

- Dar soldaţii care ne urmează mereu? am întrebat. Ei nu-i dau raportul tatălui tău?
- Sigur că nu, răspunse Marcellus. îi plătim.
- Te referi la mită? exclamă fratele meu.
- Doar câţiva denari. Şi numai când am pariat prea mult sau am fost într-un loc pe care n-ar fi trebuit să-l vizitez.

îi făcu semn cu ochiul lui Alexandru, moment în care m-am întrebat dacă făcea aluzie la un lupanar.

Când ne-am apropiat de Circus, o mulţime uriaşă era strânsă în jurul intrării, iar Juba spuse furios:

- Ce înseamnă asta? îşi croi drum până în faţă şi oamenii se dădură la o parte din calea lui. Alt *actum*? strigă el. Cine e vinovatul?

Brusc, oamenii nu mai păreau interesaţi şi dădură să plece, când Juba îl apucă de braţ pe bărbatul aflat cel mai aproape de el.

- Când a fost pus pe uşă?

Bărbatul scutură din cap.

- Nu ştiu. Tremura. Eu l-am văzut aici în dimineaţa asta, după ce am deschis.

- Şi nimeni nu l-a dat jos? înţelegi care e pedeapsa pentru sprijinirea unui rebel?

- Nu... nu e sprijinire, se bâlbâi omul. *Eu* cu siguranţă nu l-am sprijinit.

- Atunci de ce e hârtia aici?

-Nu ştiu. Eu doar mă ocup de pariuri. Nu patrulez prin dreptul porţilor.

Juba smulse sulul de hârtie de pe uşă, iar Marcellus înaintă şovăitor.

- Pot să-l văd?

Am crezut că prinţul o să-l refuze, însă acesta îndesă documentul în mâinile lui Marcellus şi toţi ne strânserăm în jurul lui. Era acelaşi scris îngrijit ca şi celălalt pe care îl văzusem, doar că, de data asta, autorul înfiera încercarea de a-l asasina pe Octavian, avertizând că vărsarea de sânge nu va duce decât la mai multă vărsare de sânge şi că stăpânitorii aveau acelaşi drept la o viaţă lungă ca şi sclavii. El le amintea cititorilor că Spartacus dăduse greş şi că nici o răzmeriţă nu putea spera să obţină ceea ce ar fi realizat voturile senatorilor, dacă aceştia şi-ar fi ascultat conştiinţa. Continua prin a lua în derâdere pedeapsa lui Octavian asupra plebeilor, promiţând revolte în Subura, odată ce oamenii aveau să înceapă să moară de foame. Şi mai era ceva, ceva despre ajutarea sclavilor să traverseze Mare Superum[1] spre pământurile lor natale. însă Juba luă înapoi sulul.

- Destul. Aţi venit aici să vedeţi cursele. Aşa că hai să le vedem.

îi întinse documentul mototolit Galliei, care îl făcu să dispară într-un săculeţ superb brodat, pe care îl avea lângă ea. Mereu eram fascinată de hainele ei, inclusiv de săculeţele brodate,

1 Marea Adriatică (n.red.)

pe care nici o altă sclavă nu le folosea vreodată. Dar Gallia era preferata Octaviei.

Am urcat spre locurile rezervate familiei lui Cezar, iar când Juba a intrat într-o discuţie cu Gallia, Marcellus mi-a şoptit:

-Mă întreb de ce rebelul ăsta e dispus să-l critice pe unchiul meu, dar se opune asasinării?

- Probabil pentru că, dacă unchiul tău ar muri, nu patricienii ar avea cel mai mult de suferit, ci plebea, am bănuit eu. Cei bogaţi vor găsi mereu câte ceva de mâncare. Sclavii şi liberţii ar fi cei care ar muri de foame.

- Chiar credeţi că se vor stârni revolte? întrebă Iulia.

-Aş zice că da, răspunse Marcellus, stând cu ochii pe agentul de pariuri de sub noi.

Când bărbatul se uită în direcţia noastră, Marcellus îi făcu semn să se apropie şi scoase o pungă plină cu denari.

-Dar n-o să dureze mult. Tocmai când liberţii vor regreta sprijinul acordat Vulturului Roşu şi vor simţi foamea, *Ludi Romani* vor fi aici pentru a le distrage atenţia.

- Aşadar, eşti de acord cu pedepsirea lor? am exclamat.

- Sigur că nu. Dar aşa gândeşte unchiul meu.

- Marcellus îi dădu agentului de pariuri punga sa şi spuse cu isteţime:Verzii. Am auzit că şi-au cumpărat cai noi.
- Aşa e. Douăzeci de armăsari noi. Toţi din Arabia.

Alexandru zâmbea, şi am ştiut pe dată că el fusese cel care făcuse rost de informaţia asta.

- Verzii, a spus şi fratele meu, dar mie mi s-a tăiat răsuflarea când am văzut dimensiunea pungii lui. Am tot câştigat, mi-a explicat el. Deci ce sunt *Ludi Romani?*
- N-ai auzit de *ludi*? strigă Iulia. Sunt cele mai mari jocuri de pe pământ.

-Aveam şi noi jocurile noastre, am spus scurt.

- Ei bine, *Ludi Romani* durează de cincisprezece ani. Curse de care de luptă, evenimente cu gladiatori, spectacole de teatru... Se uită neliniştită spre Juba. Poate că la alea n-o să mergem.
- Şi crezi că tatăl tău va vrea să sărbătorească după ce s-a încercat asasinarea lui?
- Oh, nu e o sărbătoare, spuse Marcellus. E o tradiţie. Să anulezi *ludi* ar fi ca şi cum ai anula... Caută cuvântul potrivit. Luna iunie, îi sări în ajutor Iulia.
- Sau ca şi cum ai decide că nu vor mai fi Saturnalii[1]. în plus, jocurile îi fac pe oameni fericiţi. în zilele acelea se încetează orice muncă, şi toată lumea vine cu mâncare şi cu haine căptuşite la şezut, pentru circ.

Alexandru strâmbă din nas.

- Ce-i aia?

Marcellus arătă către partea de jos a arenei, unde oamenii cărau saltele groase, făcute din papură.

- Locurile lor nu sunt acoperite ca ale noastre.

Trompetele răsunară şi, când crainicul dădu startul cursei, porţile se deschiseră şi carele năvăliră pe piste. în timp ce Iulia şi Alexandru strigau cât îi ţinea gura alături de Marcellus, eu mi-am scos caietul şi am desfăcut schiţele lui Vitruvius în care apărea mausoleul lui Octavian. Arhitectul voia modele pentru interiorul clădirii, şi, foarte probabil, nimic din ce urma să concep nu avea să fie folosit. Dar eram hotărâtă să-l surprind. Intenţionam să schiţez nişte planuri atât de frumoase, încât să i se pară irezistibile. Poate că avea angajaţi arhitecţi cu câteva decenii mai bătrâni decât mine, însă nici unul dintre ei nu locuise în Alexandria şi nu văzuse realizările Ptolemeilor. Nici unul dintre ei nu studiase în Palatul Muzelor şi nu-şi dedicase ani întregi schiţării celor mai frumoase

1 Sărbătoare în cinstea zeului Saturn (n.red.)

cariatide de marmură şi mozaicuri din lume. Când mi-am scos cerneala şi stiletul, am observat că juba mă urmărea.

- Desenezi o nouă Romă? mă întrebă el.
- E un serviciu.

- Serios? Şi eşti plătită?Nu. O fac pentru a fi de ajutor.

Juba zâmbi.

- Aşa o fire mărinimoasă, şi n-ai nici doisprezece ani! în curând ai să împărţi pâine împreună cu Octavia.
- Am observat că azi-dimineaţă i-ai mulţumit, am replicat eu. Aşadar, i-ai apreciat cadoul.

Tânărul ridică din sprâncene.

- Bineînţeles. E singurul portret al tatei pe care îl am.

Mi-am încleştat fălcile, hotărâtă să nu mă mai las întărâtată de el, şi tot restul după-amiezii am avut grijă să nu vadă ce desenez.

CAPITOLUL IO

în cea de-a şaptea zi fără ajutoare pentru săraci, se stârniră revolte în Subura. Deşi nimeni nu se arătă surprins, în afară de Octavia, oamenii începură să intre cu forţa în magazine, să fure mâncare de la negustorii de pe străzi şi să dea foc tavernelor care refuzau să le amâne notele de plată. în timp ce noi stăteam în tricliniu, mâncând stridii sau sturzi şi ascultând sunetele dulci scoase de o sclavă care cânta la harpă, Subura se sfâşia pe ea însăşi precum un lup turbat. Gloatele înfometate devorau orice le ieşea în cale: găini, câini, până şi pisici. în cea de-a opta seară, când un soldat ne-a întrerupt masa pentru a ne anunţa că plebeii îl predaseră pe arcaşul din teatru, am surprins privirea triumfătoare din ochii lui Octavian.

- De mâine reîncepeţi împărţirea de ajutoare, spuse el. Amintiţi-le oamenilor că eu le plătesc grânele din propriii mei denari şi spuneţi-le că mi-am vândut statuile ca să le cumpăr mâncare.

Soldatul zâmbi.

- Sigur, Cezar.
- Şi criminalul? întrebă Octavian, ca şi cum aproape că uitase.
- E unul dintre sclavii tăi. Un băiat de la bucătărie, cred.

Cezar rămase neclintit.

- Un *băiat* de la bucătărie ori un bărbat?
- Şaisprezece ani.
- Şi sunteţi siguri că el e?
- A fugit de pe colina Palatină acum trei săptămâni, iar plebeii par foarte convinşi. Chiar dacă n-ar fi el vinovatul, tot un fugar rămâne.

Agrippa se ridică mânios.

- Păi el e sau nu?
- Este, răspunse soldatul ceva mai încrezător.

Decretul lui Octavian conform căruia sclavii nu aveau voie să cumpere arme nu contase. întotdeauna aveau să existe negustori dispuşi să vândă orice în schimbul preţului potrivit.

- Biciuiţi-l pe străzi, zise Octavian. Iar mâine, crucificaţi-l lângă piaţa publică.

Octavia trase brusc aer în piept şi îşi lipi de buze şerveţelul din mătase, doar că, de data asta, nu protestă.
- Dar de unde ştiu ei că plebeii nu mint, în speranţa de a-şi recăpăta ajutoarele? am şoptit.
Obrajii, de obicei strălucitori, ai lui Marcellus se albiseră.
- E posibil.
- Iar dacă îl torturează, atrase atenţia Iulia, ar putea mărturisi orice.
Octavian nu părea îngrijorat. Se lăsă pe spătarul canapelei şi continuă să facă însemnări pentru următorul lui discurs în Senat. însă eu nu mă puteam abţine să nu mă gândesc la băiatul de la bucătărie care fusese condamnat la moarte şi, a doua zi, după ce ne-am petrecut timpul pe Campus Martius, l-am convins pe Juba să ne lase să mergem în piaţa publică.
- Să vedeţi un om mort? se plânse el pe drum. Ce rost are?
- Vreau să ştiu dacă, într-adevăr, el e, am răspuns.
- Şi dacă nu e?
- Vrea doar să afle, spuse Marcellus. Şi mie mi-ar plăcea să ştiu.
- Nu va exista nici un amestec în justiţie, ne avertiză Juba cu un aer sumbru.
Ne vorbea tuturor, dar se uitase la mine când rostise cuvintele din urmă.
- Am înţeles, replică Marcellus. Vrem doar să mergem şi să vedem.
Juba a oftat din greu, şi am parcurs restul distanţei spre piaţă în tăcere, urmaţi de prinţi şi de Gallia. Când am ajuns, nu încăpea îndoială în legătură cu cele ce urmau să se petreacă. Sute de soldaţi romani stăteau în jurul Senatului, cu scuturile pregătite şi înarmaţi cu săbii. Penele roşii de pe căşti li se pleoştiseră în bătaia soarelui, şi mi-am închipuit cât de cald trebuia să le fie în armuri. Dar nici unul dintre ei nu se clintea. Numai ochii lor cercetau piaţa, în căutarea eventualilor rebeli din mulţime.
- Toate astea pentru o execuţie? exclamă Alexandru.
- Susţinătorii rebelului ar putea încerca să-l salveze, explică Marcellus. Sau măcar să-i ofere o moarte uşoară.
- Crezi că o să se întâmple aşa ceva? întrebă nerăbdătoare Iulia, rotindu-şi privirea prin piaţă.
- Eu n-aş paria, răspunse scurt Juba.
Nimeni nu avea voie să se apropie de crucea din lemn ori de băiatul care avea să fie legat de ea. Juba ne conduse pe treptele Senatului, unde gărzile făcură imediat loc pentru distinşii martori. Am simţit cum mi se strânge stomacul.
El e? şopti Alexandru lângă mine.Soldaţii îl biciuiseră pe străzi pe băiatul de la bucătărie, iar acum, spatele lui gol era o bucată de

carne însângerată. însă şi fără să-mi duc mâna streaşină la ochi, tot puteam să văd că sclavul avea aceeaşi înălţime şi statură cu arcaşul din teatru.
- Nu ştiu. Ar putea fi.
M-am uitat la Iulia, care îşi cumpărase o *offella*[1] şi mesteca mulţumită.
- Cum poţi suporta să vezi asta şi să mănânci? am întrebat-o.
-E doar o execuţie. Majoritatea se organizează la poarta Esquilina. Asta e singura pe care o văd în piaţa publică.
- O raritate, remarcă Juba.
- Mă întreb de ce nu se organizează mai multe lângă Senat, spuse fata.
- Poate pentru că piaţa publică e un loc destinat afacerilor, nu torturii, se răsti prinţul.
Iulia îşi aruncă în gură ultima bucată de *offella.*
- Probabil că ai dreptate. Se întoarse către mine. Pe toţi zeii, uită-te la oamenii ăştia! Şi totul pentru un sclav!
Nu-i dădea prin minte că şi noi ne număram printre *oamenii ăştia,* uitându-ne cum încheieturile şi gleznele acuzatului erau legate de cruce cu ajutorul unor frânghii şi ascultând ţipetele de durere ale băiatului, în timp ce acesta era ridicat în aer. Când mă văzu că-mi îngrop faţa în umărul lui Alexandru, juba remarcă:
- Ce s-a întâmplat? Parcă voiai să vezi asta.
- Am vrut să verific dacă el e arcaşul!
-Şi?
Am dat din cap într-un gest afirmativ, incapabilă să vorbesc. Ori-cum, nu m-ar fi auzit. Strigătele băiatului erau prea puternice, iar pe măsură ce crucea era înălţată, trupul lui se cufunda pe *sedile,* un scaun grosolan din lemn, care îi mai reducea din presiunea pusă pe încheieturi.
în cele din urmă, până şi Iulia se sătură.
- Ar trebui să plecăm, spuse ea. Nu mai vreau să văd aşa ceva.
Marcellus o aprobă. Vulturul Roşu nu dădea nici un semn, nimic care să arate că moartea băiatului de la bucătărie urma să fie una rapidă.
- închipuie-ţi cum ar fi fost dacă ar fi încercat să-l ucidă pe tatăl nostru, îmi aminti cu voce calmă Alexandru, în timp ce plecam. L-am fi vrut mort.
Dar Octavian nu era tatăl nostru, iar eu nu puteam să nu mă gândesc ce s-ar fi întâmplat dacă, pur şi simplu, mi-aş fi ţinut gura.

---

1 Un fel de cozonac (n.red.) 172

Pe dealul Palatin nu se mai vorbea despre Vulturul Roşu, însă Octavian dădu o adresă specială Senatului şi ceru un grup de soldaţi a căror singură îndatorire să fie ocrotirea lui. Senatul încuviinţă şi strânse o unitate de profesionişti, pe care Octavian o numi Garda lui Pretoriană

.Dar după câteva săptămâni fără nici un *actum* nou afişat în Roma, toţi începură să se întrebe dacă nu cumva Vulturul Roşu intrase în vreo ascunzătoare.

- Altfel de ce ar păstra tăcerea? întrebă Iulia în drum spre *Ludi Romani*.

Străzile erau pline de oameni ce cărau bucăţi căptuşite de material pe care să se aşeze în amfiteatru, pentru a participa la începerea jocurilor, iar lectica noastră se clătină periculos când purtătorii ei încercară să evite o coliziune.

- Poate că vrea să se distanţeze de băiatul de la bucătărie, am sugerat eu, ţinându-mă de laturile din lemn ale lecticii.

Urmă o oprire bruscă, iar Iulia se văzu azvârlită în faţă şi se echilibră cu o mână.

-Aveţi grijă! strigă ea, trăgând dintr-o smucitură perdelele delicate şi înjurându-i pe nefericiţii cărători. După ce trase la loc perdelele, se întoarse spre mine. De trei ani încoace, Vulturul Roşu îşi face apariţia la *ludi*.

Am tras adânc aer în piept.

- în persoană?

-Nu. Umblă noaptea şi pune *acta* pe uşile amfiteatrului. Anul trecut, şopti ea, i-a eliberat pe gladiatorii care urmau să lupte în arenă!

- Şi crezi că ar trebui să se pună capăt sclaviei?

Iulia mă privi alarmată.

- Sigur că nu! Dar imaginează-ţi un om atât de îndrăzneţ încât să-i elibereze pe gladiatori din temniţele lor! spuse ea oftând. Spartacus era curajos, dar Vulturul Roşu, şopti ea agitată, ar putea fi oricine. Poate că nici nu e sclav.

Mi-am amintit întâlnirea Galliei cu *magister* Verrius. De atunci încercasem de câteva ori să vorbesc cu ea despre Vulturul Roşu, şi de fiecare dată mă alungase fluturând din mână.

- Ar fi periculos să te îndrăgosteşti de un rebel, am avertizat.

Iulia izbucni în râs.

- O grămadă de femei se îndrăgostesc de gladiatori, şi cei mai mulţi dintre ei sunt nişte răufăcători.

Trase la o parte perdeaua şi arătă către negustorii de pe marginea drumului.

- Vezi ce vând?
- *Offellae.*
- Nu, se strâmbă ea. Uită-te mai bine.

-Alea sunt...?

Mi-am astupat gura cu mâna. Iulia chicoti. Negustorii vindeau statuete ce reprezentau gladiatori cu penisurile în erecţie.

Toată lumea ştie că femeile îi doresc. Lăsă perdeaua să cadă la loc. Până şi Horaţia are o asemenea statuetă, mărturisi ea.M-am aplecat.

- Fără ştirea soţului ei?
- Pollio s-a culcat cu şase dintre sclavele ei. Merită şi ea puţină fericire.
- Dar dacă o prinde?
- S-a întâmplat o singură dată. Şi n-ar divorţa în veci de ea.
- De unde ştii?
- Deoarece i-a spus tatei că nu-şi mai doreşte decât fete de paisprezece ani.
- Şi ce crede? Că ea n-o să îmbătrânească nicicând?
- Sigur că o să îmbătrânească, dar mereu o să fie micuţă. Ca tine.

M-am cutremurat la gândul că un bărbat ca Pollio m-ar lua pe canapeaua lui şi şi-ar lipi de mine stomacul dezgolit, aşa cum făcuse bărbatul de pe dealul Palatin. „N-am să mai permit niciodată să mi se întâmple aşa ceva. Mai bine îmi urmez mama în mormânt decât să mă supun unui astfel de tratament." Am bănuit că Iulia îmi citise dezgustul pe chip, căci adăugă:

- Horaţia s-a jurat că o să-şi despice venele înainte de a se mărita cu Pollio.

Un ţipăt ascuţit răsună din cealaltă parte a perdelei, iar Iulia se grăbi să o dea din nou la o parte. Pe scara unui templu, un bătrân snopea în bătaie cu un bici doi băieţi. Aceştia îngenuncheaseră pe trepte şi se făcuseră mici, acoperindu-şi capetele cu mâinile.

- De ce nu fug? am strigat.
- Sunt sclavi.

Iulia se trase în faţă pentru a vedea mai bine.

- De fapt, sunt sclavii lui Fabius!
- îl recunoşti?

Fata aruncă o privire peste umăr.

- E unul dintre cei mai bogaţi oameni din Roma.

Ţipetele celor doi băieţi erau îngrozitoare. Mi-am acoperit urechile cu mâinile.

- Ce-au putut să-i facă?
- Lui Fabius? Am auzit că ajunge doar să-i refuzi avansurile.
- Făcute băieţilor?
- Şi fetelor. Şi văduvelor. Şi matroanelor. Dezgustător! spuse ea şi lăsă perdeaua să cadă la loc.

Imediat ce am ajuns, Agrippa s-a asigurat că loja lui Cezar e pregătită, apoi s-a întors pentru a ne ajuta să coborâm din lectici.

- Ăsta e un amfiteatru nou, zise nerăbdătoare Iulia. Mă întreb cum o să fie locurile noastre.

Câţiva membri ai Gărzii Pretoriene a lui Octavian ne însoţiră prin mulţime. Soldaţi înarmaţi îi dădeau la o parte pe plebei, dar am observat că Cezar mergea în continuare între Juba şi Agrippa.
- Deci, ce părere ai? m-a întrebat o voce cunoscută, iar când m-am întors, Vitruvius stătea lângă Octavia, zâmbindu-mi. Nou-nouţ. Construit de consulul Titus Statilius Taurus.
- E foarte frumos, am spus eu cu băgare de seamă.

Amfiteatrul se înălţa peste Campus Martius, şi chiar dacă era plin de oameni care forfoteau, eleganţa îi rămăsese neştirbită. Primul nivel era ocupat de prăvălii ascunse cu grijă între arcadele pictate şi coloanele uriaşe ce fuseseră sculptate pe laterale ca nişte frize.
- Dar? întrebă Vitruvius.
- Dar eu aş fi ales granitul roşu în locul calcarului. Peste câţiva ani, calcarul o să pară murdar.

Arhitectul zâmbi.
- Trebuie să fiu de acord cu tine.
- Vitruvius îmi spune că înţelegi foarte bine geometria, interveni Octavia, luându-l de braţ, şi că e teribil de impresionat de planurile tale pentru mausoleul fratelui meu.

Când observă că mă uit surprinsă la arhitect, Octavia râse.
- Oh, e zgârcit cu laudele. Dar mi-a arătat lucrările tale.
- Mi-ar plăcea să le văd şi eu, spuse Marcellus.
- Schiţele ei sunt în bibliotecă, zise Vitruvius.

Iulia tăcu. Când ajunserăm în loja lui Cezar, cu tendele ei de culoarea vinului şi cu canapele încăpătoare îmbrăcate în mătase, fata se aşeză intenţionat între mine şi Marcellus, apoi îmi întoarse spatele şi îl întrebă:
- Pe cine o să pariezi?
- Putem să pariem pe gladiatori? întrebă Alexandru.
- Sigur, răspunse Marcellus. Apoi completă: Bineînţeles, aici nu există o metodă. Nu cum mi-ai arătat cu caii. Pur şi simplu alegi un număr - cincizeci, treizeci şi trei -, iar dacă gladiatorul respectiv supravieţuieşte, câştigi.
- Există şanse?
- Alexandru! am spus cu glas tăios. Nu poţi paria pe vieţile oamenilor.
- în Circus pariez.
- Alea sunt doar care de luptă!

Alexandru păru fâstâcit.
- Haide, Selene! Dacă o să câştig, o să-ţi dau ţie toţi denarii pentru a-i folosi la construirea căminului tău.
- Ce cămin? se interesă Iulia.
- Căminul ei pentru copiii de pripas, răspunse Marcellus, dar nu atât de tare încât să ne audă şi Octavian, care stătea pe canapeaua de alături.

Iulia se uită lung la mine.
- Eu nu ştiam despre asta.
- Nu e mare lucru, am spus eu repede.

- Dar Marcellus ştia.Pentru că a văzut desenul. E doar un loc pe care mi l-am imaginat.
- Pentru copiii abandonaţi, explică fiul Octaviei. O interesează operele de binefacere, la fel ca pe mama.
- Ce drăguţ! zise Iulia, însă tonul ei spunea altceva.
- Probabil că n-o să iasă nimic, am replicat.

Fata îşi încrucişă braţele la piept.

- De ce nu?
- Cine ar clădi o casă pentru copiii de pripas? Şi de ce m-ar asculta cineva pe mine?
- Eu s-ar putea să te ascult, spuse Iulia pe un ton muşcător, şi cel mai probabil pentru urechile lui Marcellus, dacă aş fi soţia lui Cezar.

N-am mai zis nimic.

-Ai un suflet tare bun, Selene. Mi-aş dori să fiu şi eu la fel de milostivă ca tine.

Dar îmi dădeam seama că nu spunea adevărul. Se simţea mulţumită mâncând *offellae* în timpul execuţiilor şi călcând peste bebeluşii care plângeau, atâta vreme cât Marcellus n-o considera fără inimă. Şi cu toate că el n-ar fi criticat-o niciodată, nu suporta să-l audă lăudându-mă pe mine.

- Deci, pariaţi? întrebă Iulia.

Eu am scuturat din cap, spunând:

- Dacă Alexandru vrea să pună rămăşag pe moarte, n-are decât.
- Serios? Fratele meu se lăsă pe spătarul canapelei ca să poată vedea pe lângă Marcellus şi Iulia. N-ai să te superi?

Am refuzat să-i răspund.

- Of, cineva oricum o să moară, spuse fiica lui Octavian.
- Şi faptul că pariez n-o să schimbe cu nimic lucrul ăsta, sublinie Alexandru.

Agentul de pariuri apăru, şi, de pe canapeaua aflată în faţa noastră, Livia spuse veselă:

- Douăzeci de denari pe primul gladiator.
- Că va trăi ori că va muri, *domina?*
- Că va muri, răspunse femeia, iar de lângă ea, Octavian îi întinse agentului o pungă grea.
- Şi pentru tine, *domina?*

Octavia stătu pe gânduri.

- Primii cinci gladiatori.
- Vii sau morţi?
- Vii, răspunse Octavia pe un ton caustic, la auzul căruia fratele ei zâmbi.

Când agentul de pariuri ajunse la Alexandru, eu mi-am întors faţa în altă parte.

-Nu-i frumos, nu-i aşa? întrebă Antonia. Şedea pe aceeaşi canapea cu sora ei şi cu Vipsania. De cealaltă parte a lor, Tiberius şi fratele lui mai mic, Drusus, jucau zaruri. Eu încerc să nu mă uit când moare câte un bărbat.

- Dar toţi sunt răufăcători condamnaţi?

- Nu. Unii sunt sclavi care au fost cumpăraţi pentru lupte. în Egipt nu există spectacole cu gladiatori?

- Nu. Noi nu facem un sport din a omorî bărbaţi.

- Of, mai sunt şi femei! spuse ea cu tristeţe. Şi animale.

-Aici?

- Sigur. Uite!

Trompetele răsunară şi, când porţile arenei se ridicară, un grup de bărbaţi înarmaţi cu săbii intrară de sub amfiteatru. Purtau nişte sandale ciudate, legate până la genunchi, şi tunici scurte, iar eu mi-am dat seama, speriată, că unii dintre ei erau doar nişte băieţi.

- Cine sunt?

- *Telegenii,* răspunse Antonia. Consulul care a construit amfiteatrul ăsta i-a găsit la sud de Cartagina şi i-a adus aici să lupte.

Grupul din arenă scoase un oftat puternic când pe porţi fură eliberaţi şapte leoparzi.

- Doar nu o să omoare felinele? am exclamat.

- Ba da. Sau o să fie ei cei omorâţi.

M-am tras mai în faţă.

- Pe asta ai pariat tu? i-am strigat lui Alexandru.

- Nu! Nimeni nu mi-a zis că o să fie leoparzi.

- Ce s-a întâmplat? întrebă Marcellus.

- Animalele alea - Alexandru arătă spre ele înnebunit - sunt sacre în Egipt. Nu le ucidem pentru carne şi cu atât mai puţin pentru distracţie!

- Oh, ăsta-i doar spectacolul de deschidere, zise Iulia. Nu sunt decât şapte. Pe urmă o să înceapă adevăratele lupte.

Alexandru aruncă o privire spre mine, moment în care i-am citit frica în priviri. Dacă mama noastră ar mai fi fost în viaţă, nu ne-ar fi iertat niciodată pentru că ne uitam la aşa ceva.

- Crezi că au adus asemenea spectacole în Egipt? am întrebat cu răceală în partă.

- Da, răspunse încet fratele meu. Iar când o să ne întoarcem acolo, o să le interzicem.

Crainicul descria lupta, şi ori de câte ori mulţimea aclama, eu închideam ochii şi îmi imaginam că sunt înapoi în Alexandria, unde Palatul Muzelor se înălţa deasupra oraşului sclipitor şi filosofii mergeau la teatru ca să se amuze.

-Nu-i aşa de rău, spuse Iulia pe un ton critic. Poţi să deschizi ochii. Au murit aproape toţi.

- Leoparzii sau *telegenii?*
- Leoparzii. Numai doi *telegeni* au fost ucişi.

Am deschis ochii, dar am refuzat să urmăresc ce se întâmpla în arenă. în schimb, m-am întors şi m-am uitat spre Gallia, care stătea printre bărbaţii din Garda Pretoriană. Când îmi surprinse privirea, femeia îmi făcu semn cu mâna să mă apropii. Mi-am părăsit locul de lângă Iulia, iar Gallia mi-a lăsat spaţiu pe canapeaua ei.

-Nu te distrează jocurile?

- Nu, am recunoscut.
- Oh, dar nici măcar n-ai văzut partea cea mai bună! spuse ea sec. După ce gladiatorii sunt atacaţi cu sălbăticie, doi bărbaţi ies şi îi iau de acolo. Unul e îmbrăcat ca Hermes, celălalt precum Charon. Mesagerul zeilor şi luntraşul morţilor.
- Şi ce fac?
- Adună cadavrele. Dar mai întâi, Hermes îl împunge pe gladiator cu un fier încins, iar dacă omul mişcă, Charon ia o bâtă şi îi crapă ţeasta.

Mi-am acoperit gura cu mâna.

- Deci chiar dacă ar putea supravieţui, e omorât?

-Da.

Trompetele răsunară pentru a doua oară, iar Hermes îşi făcu apariţia însoţit de Charon, exact aşa cum spusese Gallia.

- Toţi au pariat pe asta. Chiar şi Octavia. Iar Iuliei îi place.

Gallia dădu din cap.

- Ştiu. Dar poate că o judeci prea aspru pe *domina* Iulia.

Am ridicat surprinsă privirea.

-N-o judec deloc!

Femeia îmi zâmbi ca şi cum nu m-ar fi crezut.

- Nu i-a fost uşor.
- E fiica lui Cezar!
- Dar cum rămâne cu mama ei?

Nu ştiam ce să spun.

- O vezi pe femeia de acolo? Gallia arătă spre o matroană cu trăsături frumoase, aflată la câteva rânduri deasupra noastră, în zona în care femeile Romei erau silite să stea despărţite de bărbaţi. Avea o frumuseţe fascinantă şi o urmărea pe Iulia cu o atenţie neclintită. Aceea e Scribonia, mama *dominei* Iulia.

Când femeia ne surprinse privind-o, zâmbi cu tristeţe. M-am întors spre Gallia.

- E superbă. De ce a divorţat Cezar de ea?
- Pentru că nu era supusă. Acum nu i se permite să-şi vadă fiica decât în timpul acestor jocuri, de pe locurile de sus.
- Iulia nu poate s-o viziteze?
- O dată pe an, în timpul Saturnaliilor, i se îngăduie să-i ducă mamei ei un cadou.

Mi s-a tăiat răsuflarea când am aflat despre o asemenea cruzime. Nu era de mirare că Iulia se arătase atât de interesată de mama

mea. Iar acum n-o avea decât pe Livia. Pe severa, egoista şi geloasa Livia.

- Crezi că o vizitează vreodată pe Scribonia în secret? am întrebat.

Gallia schiţă un zâmbet. Bărbaţii din Garda Pretoriană aflaţi în jurul nostru aclamau, ignorându-ne complet.

- Bineînţeles, şopti ea. Dar cum pot fi vizitele în secret suficiente pentru o mamă? Sau pentru o fiică?

Mi-am rotit privirea prin amfiteatru.

- Locul ăsta e plin de taine.

- Mai multe decât crezi.

Am ezitat.

- Există aici şi taine legate de tatăl meu?

Gallia mă privi îndelung, iscoditor, înainte de a-mi răspunde.

-Da.

- Unde?

Arătă spre o femeie aşezată mai jos de Scribonia. Avea ochii puternic umbriţi de farduri, iar părul lung îi era împodobit cu mici nestemate şi perle. în Roma, numai actriţele şi *lupae* purtau atâta fard. Gallia spuse:

- *Domina* Cytheris.

- Lucrează în teatru?

- Nu mai lucrează. Dar pe vremea când o făcea, era amanta tatălui tău.

Gallia îmi cercetă chipul pentru a-mi vedea reacţia, însă nu m-am arătat surprinsă.

- Şi acum a cui amantă e? am întrebat.

Perlele din părul ei şi bijuteriile scumpe de la gât nu veniseră pe gratis, iar Charmion obişnuia să spună că femeile care nu îşi pot ţine picioarele strânse nu reuşesc să-şi ţină nici pungile închise.

- A lui *dominus* Gallus, prefectul pe care Cezar l-a trimis să guverneze Egiptul.

Am scos un scâncet, iar Gallia şi-a pus mâna peste a mea.

- Ştiu că nu-i uşor.

- Şi atunci de ce nu e cu el? am întrebat amărâtă.

- I-a spus că preferă să distreze lumea în Roma.

M-am gândit la ironia faptului că fosta *lupa* a tatălui meu, o actriţă care jucase goală pe scenă, avea acum posibilitatea de a trăi în palatul Egiptului. Mama fusese silită să-şi ia viaţa pentru ca o femeie precum Cytheris să poată dormi în patul ei şi să-şi vopsească pleoapele cu fardurile ei. Dar Cytheris refuzase ocazia. Oare nu văzuse imagini din Alexandria? Nu voia să ştie cum e să stai în palat şi să asculţi cum se izbesc valurile de stânci, în timp ce pescăruşii se strigă unul pe altul pe ţărm?

Mi-am atins diadema de perle din păr, iar Gallia mi-a spus pe un ton blând:

- De aceea nu-mi place să-ţi spun lucrurile astea.

-Nu mă deranjează, am minţit eu. Altceva? Nu luam în seamă sunetul metalului ce se izbea de metal şi strigătele înnebunite ale mulţimii. Mai e aici vreo persoană pe care tata a cunoscut-o?

Gallia arătă spre un tânăr aşezat mai jos de noi. Părul lui deschis la culoare şi umerii laţi îmi păreau ciudat de cunoscuţi.

- Acela e fratele tău, *dominus* Iullus, fiul tatălui tău cu cea de-a treia soţie a lui.

- Arată exact ca Antyllus!

Iullus şi Antyllus fuseseră fraţi, dar numai Antyllus luase formidabila decizie de a-l urma pe tatăl meu în Alexandria. M-am uitat cum Iullus îşi dă capul pe spate în timp ce râde, iar părul auriu i se revarsă peste urechi, exact aşa cum li se întâmpla lui Antyllus şi lui Ptolemeu. M-am simţit pe loc legată de el, aşa cum nu mă simţisem niciodată legată de Antonia ori de sora ei. Poate pentru că nu avusesem nici o soră, doar fraţi.

-Mi-aş dori să-l cunosc.

- Nu se poate, mă avertiză ferm Gallia. Nu vrei ca Octavian să creadă că dinastia antonienilor se ridică din nou. Mai bine să-l priveşti de la distanţă.

- Aşa cum o priveşte Scribonia pe Iulia?

Gallia dădu din cap cu tristeţe.

-Da.

De jos se auzi un vuiet puternic în semn de nemulţumire, apoi toată lumea se ridică brusc în picioare.

- Ce se întâmplă? am strigat.

Un pretorian se întoarse către mine.

- Unul dintre gladiatori a fost rănit.

- Mai mulţi au fost răniţi, observă Gallia.

- Dar bărbatul acesta e unul dintre favoriţi. A supravieţuit luptelor vreme de trei zile, iar acum, Charon vine cu bâta lui.

- O să ucidă un favorit chiar dacă ar avea şanse să trăiască?

- A fost rănit, prinţesă. Are ochii închişi. Lui Charon nu-i pasă dacă un doctor l-ar putea salva.

Deşi locurile din amfiteatru erau dispuse în trepte, nu puteam să văd nimic peste capetele celor din faţa mea. Eram prea scundă, şi prea mulţi dintre ei stăteau în picioare pe scaune. Poate că era mai bine aşa. Am auzit mulţimea trăgând brusc aer în piept când bâta a zdrobit capul gladiatorului, apoi ţipătul Antoniei, ce a străpuns tăcerea care se lăsase peste amfiteatru. Octavia se grăbi s-o liniştească, însă fetiţa nu voia să se calmeze. Continuă să ţipe până ce Marcellus îi puse o mână peste gură.

- Taci!

Octavian se ridică.

- Am terminat pe ziua de azi.
- îmi pare rău, spuse Octavia. îi e frică.
- Ar *trebui* să-i fie, zise furios Cezar. Gata cu Hermes şi cu Charon! Agrippa, dă-le tu de veste.

- Atunci cum o să se termine bătăliile? întrebă Marcellus.Când unul dintre gladiatori e prea obosit sau prea grav rănit ca să mai lupte.

Octavian se întoarse către Antonia şi îi ridică bărbia, ştergându-i lacrimile de la ochi.

- S-a terminat cu moartea, îi promise el.

Cu toate astea, atunci când agentul de pariuri a revenit cu diversele câştiguri, am observat că Octavian nu l-a refuzat pe al lui.

în vila Octaviei, Alexandru îmi întinse punga lui grea.

- Pentru copiii tăi de pripas, spuse el încet.

Am aşezat punga în cufărul de metal pe care Octavia ni-l dăduse recent, iar Alexandru l-a încuiat cu cheia pe care o purta lângă *bulla* lui. Marcellus şi Iulia stăteau în uşă, aşteptându-ne să-i însoţim.

- Veniţi, ne îndemnă fiul Octaviei. Putem să vedem restul curselor de pe platforma unchiului meu.
- Dar n-o să se înfurie? întrebă Alexandru. Zicea că a terminat pe ziua de azi.
- Era doar supărat pentru că va trebui să dea trei sute de denari pentru *lanistae,* spuse Iulia pe un ton ironic.
- Ce e un *lanista*? întrebă Alexandru.
- Ştii tu, îi dădu ghes Marcellus, unul dintre oamenii care îi deţin pe gladiatori. Când un luptător moare, sponsorul evenimentului trebuie să-l plătească pe *lanista* pentru pierderea lui. *Ludi Romani* sunt mereu sponsorizate de Cezar, iar gladiatorii populari valorează mai mult.
- Deci asta înseamnă că tatăl meu va trebui să dea trei sute de denari doar pentru un singur om. Interzicându-i pe Hermes şi pe Charon, nu va mai trebui să dea nimic către *lanistae.*

Iulia zâmbi.

- Doar nu credeai că a făcut asta pentru micuţa Antonia, nu-i aşa?

Ludi au continuat timp de alte paisprezece zile, iar pe nouăsprezece septembrie, nici unul dintre noi nu mai voia să se întoarcă la *magister* Verrius şi la temele noastre. Marcellus o rugă pe Octavia să ne mai lase încă o zi, dar răspunsul ei veni ferm.

- Peste şase zile va fi *dies natalis* a unchiului vostru, şi atunci vor urma două zile libere pentru festivităţi. Cred că e destul.

Octavia ne conduse prin portic, unde Juba şi Gallia ne aşteptau deja.

- în Egipt vă sărbătoreaţi zilele de naştere? ne întrebă ea.

-Nu, răspunse Alexandru. Dar tatăl nostru ne aducea uneori cadouri.

Octavia strânse din buze, poate gândindu-se la darurile pe care fiicele ei nu le primiseră niciodată, pentru că tata era cu noi în Alexandria.

- Erau cadouri mărunte, am adăugat eu. Puţin importante.
- Măcar îşi amintea, spuse încet Octavia.

M-am încruntat la Alexandru, care a înţeles ce greşeală făcuse.

- Oricum, niciodată nu petrecea prea mult timp cu noi, zise el. Chiar dacă era *dies natalis* a noastră.

Octavia zâmbi, însă era un zâmbet amar. Am simţit-o urmărindu-ne în vreme ce dispăream în josul dealului Palatin. Când am ajuns în piaţa publică, *magister* Verrius ne-a întâmpinat în uşa *ludus-ului.*

- Distraţi-vă, spuse Juba vesel, şi mi-am închipuit că *magister* Verrius ne înţelegea starea de spirit, de vreme ce următoarele câteva zile au fost pline de jocuri.

Organiză un concurs pentru a vedea cine putea să memoreze cel mai lung pasaj din Euripide, şi un joc pentru a ne testa cunoştinţele despre muze, amândouă câştigate de mine. însă Tiberius fu cel care reţinu cele mai lungi pasaje din Ennius şi Terentius, romani cu ale căror opere nu m-am obosit. La sfârşitul lunii septembrie, jocurile se terminaseră, iar *magister* Verrius era hotărât să ne prezinte retorica, arta de a vorbi în public. Marcellus oftă zgomotos, iar Iulia se pleoşti în scaunul ei.

- Azi aş vrea să petreceţi un timp pe lângă Senat, ascultând dezbaterile avocaţilor. Când Iulia gemu, *magister* Verrius nu o luă în seamă. Veţi urmări un proces până la sfârşit, dar *nu* puteţi alege unul care se termină azi.
- Ce pierdere de vreme! spuse Iulia furioasă în timp ce ne îndreptam către Campus Martius. juba şi Gallia ne urmau la o distanţă de câţiva paşi. Fata se întoarse şi se uită urât la ei. Crezi că ar putea să mintă pentru noi şi să pretindă că am fost?
- Ce? întrebă Marcellus. Şi să inventăm un proces?
- Ei bine, când să mai vedem unul? întrebă fata.
- Va trebui să uităm de Circus, răspunse el. Măcar pentru o săptămână.
- N-a precizat cât de lung trebuie să fie procesul. Putem alege unul care se termină mâine.

Marcellus se uită lung la Iulia.

- Şi pe urmă să ni se spună că trebuie s-o luăm de la capăt?

Fata se întoarse spre mine.

- Nu ştiu cum rezişti. Lucrezi cu Vitruvius de cum se luminează, apoi toată ziua studiezi temele lui *magister* Verrius.
- îi place, răspunse Tiberius în locul meu. Unii chiar se bucură să înveţe.
- Dar *de* ce? Vitruvius nu te învaţă decât să măsori.
- Să măsor pentru a construi o clădire, am răspuns. Ieri m-a dus la Templul lui Apollo. E aproape gata.
- Serios?

Marcellus o luă pe scurtătură peste Campus Martius.

- Ce e înăuntru?
- O bibliotecă cu lambriuri din aur şi fildeş. Şi o statuie a zeului, sculptată de Scopas.

-juba a găsit-o? întrebă Marcellus.Am ridicat din umeri.
- Aşa spune Vitruvius.
în depărtare le vedeam pe Livia şi pe Octavia sub porticul umbrit al grajdurilor, amândouă ţesând la războaiele lor din lemn şi stând atât de departe una de alta pe cât le permitea decorul. Când am ajuns acolo, Octavia s-a ridicat în picioare.
- Juba, spuse ea şi zâmbi. Gallia. Vă mulţumesc amândurora că i-aţi adus în siguranţă. Toţi copiii mei au fost cuminţi?
- în afara faptului că s-au plâns? întrebă Juba. Da.
- Şi tu te-ai plânge, dacă ar trebui să mergi la şcoală când toţi ceilalţi sunt în vacanţă, mormăi Marcellus.
- Ah, îngrozitor preţ pentru a deveni moştenitor! spuse Juba.
- încă nu e moştenitor, se răsti Livia.
- Iartă-mă. *Posibil* moştenitor.
- Cu toţii ştim că Octavian îl vrea pe Marcellus, replică Tiberius. Şi atunci de ce să ne prefacem?
Livia se uită la soţul ei, care înota împreună cu Agrippa, în timp ce gărzile îi vegheau de pe mal.
- Octavian mi-a spus că nu s-a hotărât. Nu există nici un motiv pentru care să nu te numească moştenitor.
- Absolut nici un motiv pe lume! răspunse sarcastic Marcellus. Haide, Alexandru, vreau să înot.
Cei doi intrară în grajduri, iar Tiberius se uită furios la mama lui.
- De ce nu poţi să renunţi, pur şi simplu? strigă el.
Livia se ridică iute şi îl plesni peste faţă.
Tiberius se înroşi, iar când dispăru în grajduri, Octavia o avertiză:
- Va ajunge să te urască.
- De unde ştii tu ce va ajunge el să facă? Eşti augur?
Iulia îşi ţinea privirea aţintită asupra războiului din faţa ei, în vreme ce eu mă uitam ţintă la desenele mele, în caz că mânia Liviei s-ar fi întors asupra mea.
- Mai adu-mi greutăţi pentru război! îi strigă Livia Galliei.
- Nu te mişca! spuse Octavia. Dacă mai vrea greutăţi, poate să şi le ia singură. Sunt înăuntru.
Gallia şovăi, prinsă între a i se supune Octaviei şi a o înfuria mai tare pe Livia. întâlni fără să clipească privirea înspăimântătoare a soţiei lui Cezar, şi când îi fu clar că Gallia nu avea de gând să se clintească, Livia se ridică precum o furtună de pe scaunul ei.
Mai târziu, când bărbaţii se întoarseră de la partida de înot, Iulia le şopti la ureche povestea asta lui Alexandru şi lui Marcellus. Tocmai ne îndreptam înapoi spre piaţa publică, pentru a urmări un proces, când ea spuse:
- Şi pe urmă, Gallia a refuzat pur şi simplu să se mişte!

în spatele nostru, Gallia mergea între Tiberius şi Juba, incidentul din portic fiind acum complet uitat. Dar Marcellus clătină din cap.
- Mama îi face probleme Galliei. N-ar fi trebuit să procedeze aşa.
- Gallia nu e sclava Liviei! am spus înflăcărată. N-ar trebui să fie sclava nimănui.
- Ei bine, îi aparţine mamei mele, răspunse Marcellus, iar mama o pune în pericol. Nimeni nu-şi poate permite să şi-o facă duşman pe Livia.
- înţeleg de ce Octavia s-a purtat aşa, spuse Iulia. S-a săturat ca Livia să se creadă stăpâna Romei.
- Este, îi atrase atenţia Marcellus.
- Nu, tatăl meu este! Livia e doar o târfă care s-a măritat bine.
Alexandru chicoti, iar eu mi-am acoperit gura pentru a nu izbucni în râs.
Iulia îmi zâmbi poznaş.
-Acum, hai să găsim cel mai scurt proces şi să terminăm cu asta.
Dar în piaţa publică nu avea loc decât un singur proces. O mulţime de oameni se strânsese în jurul tribunei de la care un avocat vorbea pentru cei câţiva *judices* care aveau să dea, în cele din urmă, verdictul de vinovat sau nevinovat.
- Nu văd, se văită Iulia. Ce se întâmplă?
- Două sute de sclavi sunt judecaţi pentru uciderea stăpânului lor, Gaius Fabius, spuse juba.
Iulia trase adânc aer în piept.
- Fabius? Se întoarse spre mine. Nu ţi-l mai aminteşti, Selene? Era bărbatul pe care l-ai văzut biciuindu-i pe băieţi în faţa templului!
- Şi toţi cei două sute de sclavi au contribuit la uciderea lui? am exclamat eu.
Iulia deveni dintr-odată interesată.
- Crezi că am putea să vedem mai bine? juba ridică din sprâncene.
- Sigur.
Ne duse în spatele tribunei, unde sclavii aşezaţi în şiruri erau legaţi unii de alţii cu lanţuri prinse de gât. De acolo, puteam zări spinările avocaţilor care li se adresau atât juraţilor, cât şi mulţimii.
- Uite cât de mici sunt! i-am şoptit lui Alexandru.
Câţiva dintre sclavi nu aveau mai mult de cinci sau şase ani şi n-ar fi putut nicicum să ia parte la vreo crimă. M-am întors către juba.
- Chiar vor fi condamnaţi la moarte?
- Bineînţeles. Dacă vor fi găsiţi vinovaţi.
- Cum poţi fi atât de crud? l-am întrebat.
- Pentru că nu e problema lui, zise Tiberius. Ce să facă el?
Avocatul public care îi apăra pe sclavi îşi opri discursul şi fu înlocuit

la tribună de avocatul răposatului Gaius Fabius.

- Aţi auzit, începu el cu glas tunător, poveşti pline de milă despre sclavi care n-ar fi avut cum să ia parte la crimă. Femei, copii, bătrâni aproape orbi şi schilozi. Dar ce au văzut ei? La ce au fost martori şi au păstrat tăcerea? De bună seamă, spuse avocatul furios, privitul şi par- ticipatul nu se deosebesc cu nimic! Nu putem şti care dintre aceste lepădături a stat cu mâinile în sân în vreme ce Gaius Fabius era strangulat în camera lui, apoi înjunghiat de peste douăsprezece ori.

Se auzi un vuiet dinspre mulţime, iar în faţă, aşezaţi pe băncile lor din lemn, *judices* clătinară din cap.

- Trebuie să dăm un exemplu, zise numaidecât vorbitorul. Cu aproape treizeci şi cinci de ani în urmă, un proces similar s-a sfârşit cu moartea a patru sute de sclavi. Juriul acela a înţeles că trebuie transmis un mesaj. Unul care să-l descurajeze pe orice rob să-şi omoare stăpânul, de teamă că *toţi* vor fi pedepsiţi. Trebuie să punem capăt acum acestor fapte, răcni el, sau... cine va fi următorul? Tu? Arătă spre un bătrân de pe bancă, al cărui gât era încărcat cu lanţuri grele din aur. Tu? întrebă avocatul, uitându-se la un tânăr îmbrăcat în togă *dejudex.* Uitaţi ce aţi auzit înainte. Sigur, câţiva copii robi vor muri. Dar sunt vieţile lor mai importante decât ale voastre? Mai importante decât cele ale soţiilor şi copiilor voştri?

Coborî de la tribună, iar Iulia îl urmări, cu ochii măriţi de uimire.

- Ce se întâmplă acum? şopti ea.
- Asta a fost, spuse Tiberius.
- Ce? Nu se mai dezbate? întrebă Marcellus.

Mulţimea începu să se risipească, iar Juba dădu să plece.

- Nu, până mâine.
- Dar câte zile va dura? întrebă Iulia.
- Câte trebuie.

Fata se uită supărată la Juba.

- Ar putea să ţină o lună. Poate două.
- N-are cum să dureze două luni, replică Tiberius. Curţile se închid în noiembrie şi decembrie.
- Deci, cine decide când se încheie? am întrebat.
- *Judices,* răspunse Gallia, care până atunci tăcuse. Acum, adăugă încet: Bieţii copilaşi!

A doua zi, nimeni nu se mai plânse că trebuia să mergem în piaţa publică. Până şi fratele meu şi Iulia deveniseră mai interesaţi de soarta celor două sute de sclavi, decât de cursele din Circus Maximus. îi auzeam pe oamenii de pe străzi discutând despre robii lui Gaius Fabius, şi lumea părea revoltată nu din pricina uciderii lui, ci a procesului.

- Cincizeci şi trei de copii, spunea o femeie din mulţime. Nu e drept!

Deşi sosiserăm la aceeaşi oră ca în ziua precedentă, în Roma se
răspândise vestea şi peste o mie de persoane se adunaseră în jurul tribunei şi al locurilor rezervate pentru *judices*.

- Uită-te cât de furioşi sunt oamenii! *Judices* trebuie să-i elibereze! am exclamat.
- Nu *trebuie* să facă nimic, replică Juba, conducându-ne spre spaţiul din spatele tribunei, destinat oaspeţilor de onoare. De data aceasta, câţiva senatori erau deja acolo, urmărind discursurile avocaţilor.
- *Judices* vor lua deciziile bazându-se pe principiile justiţiei, aşa cum le văd ei, nu pe dorinţele unei gloate mânioase.
- Deci eşti de acord cu asta? am exclamat.

Juba se uită la jalnicul şir de sclavi legaţi între ei cu cătuşe grele din fier. Printre acuzaţi se afla o fetiţă cu păr castaniu, care zâmbi când prinţul îi întâlni privirea.

- Sunt de acord cu justiţia.

Avocatul lui Gaius Fabius era la tribună, dând cu pumnul în lemn.

- Vreţi să-l vedeţi pe criminal? întrebă el, iar mulţimea izbucni în urale. Aduceţi-l în faţă!

Gardienii înaintară cu un sclav care era ţinut separat de ceilalţi, moment în care i-am şoptit Iuliei:

- Ăla e unul dintre băieţii pe care Fabius îi bătea pe treptele templului?
- Cine ştie? Toţi galii arată la fel.

Am observat că Gallia clătina din cap.
Avocatul lui Fabius îşi agită pumnul în aer.

- Acesta este robul răspunzător pentru crimă, şi nici măcar nu neagă! strigă el. Care dintre voi crede că un băiat de paisprezece ani a putut să facă o asemenea faptă de unul singur? Să-şi sugrume stăpânul, să-l înjunghie, apoi să arunce trupul în bazinul din atrium?

Toţi scuturară din capete, iar sclavul se uită în jos la propriile picioare.

- Cine de aici crede că sclavii sunt orbi?

Câţiva din mulţime râseră, făcându-mă să simt cunoscutul nod în stomac.

- Deci nimeni de aici nu crede că o crimă poate avea loc fără ca vreun om să audă. Fără ca vreun om să bănuiască. Fără ca vreun om să îl vadă pe acest *filius nullius* târând corpul stăpânului său afară din cameră! Ei sunt complici, ne asigură avocatul. Şi trebuie să-i învăţăm ce înseamnă dreptatea romană!

Coborî de la tribună cu aerul unuia care ştie că a câştigat. Apărătorul robilor lui Fabius părea înfrânt chiar înainte să deschidă gura. Umerii lui slabi erau cocârjaţi sub toga grea, şi arăta ca şi cum căldura zilei i-ar fi scurs orice culoare din obraji.

- Nu se ştie, începu el, cine l-a văzut sau auzit pe Gaius Fabius murind. Nimeni din mulţimea asta nu-mi poate spune care dintre aceşti sclavi e complice. Poate că fapta a fost comisă dimineaţa, în zori, când cei mai în vârstă lucrau, iar copiii au asistat la teribila crimă. Nu neg faptul că acest sclav e vinovat.

Flutură din încheietură, iar gărzile îl luară pe băiat, ţinându-l lângă ceilalţi. L-am văzut uitându-se la o femeie mai bătrână, şi lacrimile ei m-au convins că era mama lui.

- Dar cine dintre cei de aici vrea să-i pedepsească pe nevinovaţi? continuă avocatul. Pe copiii care n-au învăţat niciodată diferenţa dintre bine şi rău?

Gloata se foi stânjenită, iar bărbaţii care râseseră mai devreme deve- niră serioşi.

- E adevărat că dacă lăsaţi ca aceşti sclavi să fie trimişi la moarte, trimiteţi un mesaj în toată Roma. Dar mesajul va fi acela că nu ne deosebim cu nimic de barbari!

îmi dădeam seama că avocatul dezbătuse toată după-amiaza, iar încordarea începea să i se citească pe chip.

- Uitaţi-vă la feţele acestea! imploră el. Aceasta - făcu un pas în spate şi ridică bărbia fetiţei frumoase care îi zâmbise lui Juba - nu poate să aibă mai mult de şase ani. Ce-a făcut ea ca să merite moartea? Nici măcar nu şi-a trăit viaţa!

Am văzut-o pe Gallia clipind pentru a-şi alunga lacrimile.

- Şi copilul acesta, spuse avocatul, atingând umărul unui băieţel care nu trecea de zece ani, ce ar putea deveni, dacă l-am lăsa să trăiască? Ar putea sluji bine un alt stăpân, şi-ar putea cumpăra libertatea. Ar putea deveni la fel de bogat, de puternic şi de util precum consulul lui Cezar, Agrippa!

Un murmur de entuziasm se auzi dinspre mulţime, iar vorbitorul îşi îndreptă privirea asupra celor şapte rânduri *dejudices*.

- Aveţi milă, ceru el. Puneţi vina pe umerii cui ar trebui să stea. Nu pe cei ai inocenţilor!

Părăsi tribuna şi, pentru câteva clipe, nimeni nu spuse nimic.

- Credeţi că mâine o să se ia o decizie? întrebă Marcellus.

- Aşa se pare, spuse încet Juba, moment în care m-am întrebat dacă fusese mişcat de pledoaria avocatului.

în timp ce străbăteam piaţa publică, Iulia spuse cu veselie:

- Cine ar fi crezut că un proces poate fi atât de interesant? Poate că ar trebui să facem pariuri.

Pentru prima dată, l-am văzut pe Marcellus trăgându-se înapoi dezgustat.

- Ce? întrebă ea. Nu se deosebeşte cu nimic de arenă.

POATE CĂ NICI ACOLO N-AR FI TREBUIT SĂ PARIEZ, RĂSPUNSE SEC BĂIATUL, IAR IULIA ÎMI ARUNCĂ O PRIVIRE NEDUMERITĂ.CAPITOLUL 11

Mulţimea venită să asiste la soarta celor două sute de sclavi ai lui Gaius Fabius umpluse piaţa, de la curtea carcerei şi până la treptele Templului lui Castor şi Pollux. Nouă ni se îngăduise să sărim peste timpul petrecut pe Campus Martius, pentru a-i auzi *pejudices* când îşi pronunţă verdictul. Până şi Octavian era de faţă, însoţit de Livia şi de Agrippa.

- Unde sunt surorile tale? l-am întrebat pe Marcellus. Şi mama ta de ce nu e aici?

El înaintă pentru a vedea mai bine. Deşi stăteam în spatele tribunei din lemn, sute de senatori se fâţâiau în jurul nostru.

- Procesele de felul ăsta o supără, spuse Marcellus. Şi nu le-ar lăsa niciodată pe surorile mele să asiste. Au văzut odată cum un om a fost condamnat la moarte, şi n-au mai încetat să vorbească despre asta.

- Deci crezi că vor fi găsiţi vinovaţi? m-am îngrijorat eu.

-Sclavul care l-a ucis pe Fabius, cu siguranţă, da. Ceilalţi... Şovăi.
Nu ştiu. Ar fi nedrept să-i trimită pe toţi la moarte.

- Şi cu ce ar putea fi vinovaţi cei mici? adăugă fratele meu.

- Dacă Vulturul Roşu s-ar afla aici, şopti Marcellus, ar exista pe toate uşile templelor *acta* care să blameze procesul ăsta.

- Poate că aşteaptă, am sugerat eu, să vadă ce *iacjudices*.

Deşi Octavia preferase să nu vină, toţi ceilalţi locuitori ai Romei păreau să fie prezenţi. Şi pentru că Octavian era împreună cu noi, avocaţii vorbiră repede. Ultimele lor argumente fură cele mai emoţionante. Apărătorul lui Gaius Fabius pledă pentru justiţie, arătând în mulţime, spre soţia lui Fabius, care îşi ştergea lacrimile. Avocatul sclavilor însă se rugă pentru raţiune, amintindu-le juraţilor de copiii şi bătrânele care n-ar fi putut lua parte la o crimă. I-am urmărit chipul lui Octavian în timp ce fiecare *judex* se ridica pentru a-şi anunţa verdictul, iar când toţi îl declarară vinovat pe băiatul rob, el dădu din cap, ca şi cum ar fi fost de acord. Mulţimea izbucni în urale asurzitoare, şi adolescentul îi aruncă o privire înfricoşată mamei sale, care îşi îngropă faţa în mâinile legate cu lanţuri.

- Acum e acum, spuse Iulia. Mă întreb ce o să facă. îşi îndepărtă o buclă rebelă de pe frunte, apoi se ridică pe vârfuri pentru a vedea chipurile juraţilor.
Primul *judex* se ridică în picioare şi îşi anunţă verdictul pentru cei două sute de sclavi.

- Vinovaţi, spuse el, moment în care m-am uitat la Octavian, a cărui faţă era o mască lipsită de expresie.
Cel de-al doilea *judex* se ridică, dar când şi el îi declară vinovaţi, oamenii începură să devină neliniştiţi.
- Poate ar trebui să plecăm, sugeră Juba, după ce al treilea şi al patrulea judex îşi anunţară verdictele de culpabilitate.
- Marcellus! strigă Octavian cu glas tăios. Tiberius! Plecăm.
- Dar n-am auzit încă verdictul, se plânse Iulia.
- Poate preferi să rămâi aici şi să fii ucisă? întrebă Livia.
Gloata devenea din ce în ce mai nemulţumită, pe măsură ce tot mai mulţi *judices* îi declarau pe acuzaţi vinovaţi. Câţiva dintre liberţi începură să scandeze: „Vulturul Roşu".
- Plecaţi! ne strigă Octavian. Plecaţi!
Pretorienii croiră drum prin piaţa publică, însă când ultimul *judex* îşi anunţă verdictul, liberţii şi sclavii deveniră de necontrolat. Auzeam în spatele nostru zgomotele răzmeriţei: statui ce erau sparte şi soldaţi care se ciocneau cu mulţimea. Un val de oameni furioşi se repezi spre noi, iar Livia zbieră, cu glas ascuţit:
- Retrăim răzmeriţa lui Spartacus!
Octavian o apucă de braţ, apoi gărzile ne înconjurară şi o luară la fugă. Sclavii întărâtaţi n-aveau nevoie de arme. Nu le trebuiau decât focuri şi pietre.
Când am ajuns pe dealul Palatin, Octavia veni într-un suflet dinspre porticul ei.
- Ce s-a întâmplat? strigă ea.
- Vinovaţi, răspunse Gallia, iar sora lui Octavian păli.
- Toţi două sute vor fi trimişi la moarte?
Se uită spre fratele ei.
- Ăsta a fost verdictul.
Privirea lui o reduse la tăcere. L-am urmat pe platforma pe care o construise pentru a urmări cursele şi am văzut o coloană de fum înălţându-se din piaţa publică.
- Aşadar, plebea se răscoală din nou, remarcă Tiberius.
Octavian îşi încleştă maxilarul.
- Aşa ceva nu va fi tolerat.
- Sclavii sunt problema! exclamă Livia. Trebuie controlaţi! De ce nu-i punem să poarte o singură culoare? Sau să-i însemnăm?
- O treime din populaţia Romei e aservită, îi aminti Juba. Chiar vrei ca trei sute de mii de sclavi să se poată recunoaşte unii pe alţii pe străzi?
Octavian îşi ţuguie buzele.
- Aşa e. Nu pot fi însemnaţi.
I-am aruncat o privire Galliei, însă chipul ei era de nepătruns.
- Ce-ai zice de o îmblânzire a legilor? întrebă Octavia.

- Şi asta i-ar face pe sclavi mai puţin violenţi? strigă fratele ei.
Femeia făcu un pas înapoi.
- Da. îmi dădeam seama că se lupta să-şi reţină lacrimile. Dacă ar simţi că au un loc în tribunale pentru a-i înfrunta pe stăpânii abuzivi, atunci poate că da.
Octavian se uită la Marcellus.
- Şi tu ce ai face? îl întrebă dintr-odată.
Era un test, iar băiatul se uită neliniştit spre mama lui.
- Aş aduce mai puţini sclavi în Roma, răspunse el. Tiberius pufni.
- Şi cine o să lucreze câmpurile? Romanii nu mai fac copii. Bărbaţii nu vor să-şi cheltuiască denarii, iar femeile nu vor vergeturi.
Marcellus izbucni în râs.
- Şi tu de unde ştii asta? Tiberius se înroşi.
- Eu... eu ascult.
- E adevărat, spuse calm Octavia.
în spatele ei, coloana groasă de fum se lăţea.
- Femeile nu-şi doresc riscul ori desfigurarea. Octavian strânse din dinţi.
- Atunci, poate că au nevoie de stimulente.
- Cum ar fi? întrebă Tiberius în barbă. Un festival al desfrânării? Simţind privirea lui Octavian, tăcu imediat.
- Stimulente financiare, spuse Agrippa.
- Ca să aibă copii? exclamă Marcellus.
- Vor fi vremuri periculoase, avertiză Octavian cu un aer sumbru, acelea în care sclavii îi vor depăşi ca număr pe romani.
- Atunci ar trebui să interzicem Columna Lactaria, sugeră Tiberius. Copiii ăia devin cu toţii sclavi. Imaginaţi-vă că s-ar ridica laolaltă...
- Şi abia mâine va fi adevăratul test, ne preveni Agrippa.
N-a continuat cu explicaţiile, dar a doua zi, când Gallia şi Juba ne-au însoţit spre *luduş*, mi-am dat seama la ce se referea.
Iulia îşi acoperi gura cu mâna, iar Gallia făcu o încercare nereuşită de a-şi reţine un zâmbet.
- Nu-mi vine să cred! spuse Tiberius.
Lângă fiecare uşă de templu, la fiecare răspântie, mulţimi de oameni se adunaseră pentru a citi cel mai recent *actum*. Vulturul Roşu şi ai lui îşi bătuseră în cuie bucăţile de papirus până şi pe uşile Templului lui Venus Genetrix. Juba îşi încleştă maxilarul, şi de îndată ce plebeii îl
văzură apropiindu-se, unul dintre *acta* fu repede dat jos. Pe celălalt îl rupse chiar el.
-Nu înţeleg, spuse fratele meu. De ce nu le dau jos preoţii?

- Se tem să nu înfurie plebea, şopti Iulia. Şi chiar dacă sunt rupte, lumea probabil că le copiază chiar în timp ce noi vorbim.

Când Juba se întoarse cu hârtia mototolită, Marcellus îl întrebă nerăbdător:

- Ce scrie?
- Nimic din ce ar trebui să ştiţi voi.
- Dar o să-l citim oricum, argumentă Tiberius în timp ce traversam piaţa publică. Dacă nu acum, atunci în alt loc.
- Vrem doar să ştim ce se petrece în Roma, pretinse Iulia. *Magister* Verrius ne spune mereu să fim atenţi.

Juba zâmbi.

- Mă îndoiesc că se referă la citirea unor texte trădătoare.
- Dar sunt peste tot, interveni Marcellus. Sunt cu zecile! Vrei să fim singurii oameni din Roma care nu ştiu ce spune Vulturul Roşu?
- Tatei nu i-ar păsa, promise Iulia când ne apropiarăm de *luduş.* El niciodată nu ne ascunde lucrurile de felul ăsta. Era adevărat. Nu exista nici un subiect despre care Octavian să nu discute în tricliniu, de la alungarea lupanarelor din Roma până la aducerea în faţa justiţiei a adulterinelor. Aşa învăţăm.

Juba îi întinse sulul de hârtie.

- Aş fi interesat să aud ce aveţi de învăţat din asta.

Toţi ne-am adunat în jurul Iuliei. Cititul nu iacea nici un rău, doar vorbitul, aşa că toţi cinci am parcurs textul cu voci scăzute. începea cu un avertisment ferm împotriva crimei.

Există mii de alte feluri de a vă răzbuna. Deşi nu pot pleda pentru furtul de la stăpânii voştri, hoţia se prezintă în multe forme diferite. Vieţile voastre v-au fost furate. Atunci de ce ar trebui ca voi să vă rupeţi spinările pentru a îndeplini cerinţele stăpânilor voştri? Dacă lucraţi la o fermă, fiţi lenţi cu grâul. Dacă munciţi pentru un cămătar, întocmiţi greşit registrele. Nu puteţi fi pedepsiţi pentru că furaţi timpul sau pentru simple scăpări făcute cu ajutorul tocului de scris din trestie. Iar dacă vă temeţi că veţi fi ucişi de cei care v-au înrobit, amintiţi-vă, moartea poate veni chiar şi dacă sunteţi nevinovaţi. Nu-i uitaţi pe cei două sute de sclavi care mâine îşi vor pierde viaţa fără să aibă mâinile pătate de sânge. Femei, copii, prunci încă prea mici pentru a merge.

Actum continua înşirând numele tuturor sclavilor care aveau să fie executaţi în zori.

- E îngrozitor! am şoptit.Cum a aflat numele fiecărui rob? se întrebă Alexandru.
- Am terminat? întrebă Juba. Sau v-ar plăcea să continuăm discuţia pe tema asta în piaţa publică?
în *luduş, magister* Verrius ne aştepta la biroul lui. Nu se ridică în picioare pentru a ne saluta şi arăta ca şi cum ar fi dormit foarte puţin.
- Ai auzit despre Vulturul Roşu? îl întrebă nerăbdătoare Iulia.
- Da, răspunse scurt profesorul. Şi presupun că el e motivul pentru care aţi întârziat cu toţii în dimineaţa asta.
- Dar a trebuit să citim! protestă Marcellus.
Magister Verrius ridică o mână.
- Nu vreau să ştiu. Doar aşezaţi-vă la locurile voastre şi începeţi să lucraţi.
Tiberius şovăi în faţa băncii lui.
- Azi n-o să fie nici un concurs?
Magister Verrius scutură cu hotărâre din cap.
-Nu.
în seara aceea, şi Octavian fu în toane proaste.
- Ce e cu toată lumea? întrebă Iulia.
Deşi muzica unei harpiste umplea tricliniul, Marcellus îşi coborî glasul:
- Tu ce crezi? Mâine urmează să fie executaţi două sute de sclavi nevinovaţi.
Fata deschise o stridie şi o înmuie în sos garum[1].
- Şi cum îl afectează asta pe tatăl meu?
Octavian îşi invitase poeţii preferaţi pentru a-l distra. Livius şi Mecenas cinau lângă Horaţiu şi Vergiliu, dar nici măcar umorul lor nu reuşea să-l facă să râdă. Am văzut-o pe Terenţia întinzându-se după un vas din sticlă, dar când mâna ei o atinse pe a lui Octavian, acesta tot nu schiţă nici un zâmbet.
- Credea că l-a crucificat pe Vulturul Roşu, îşi dădu cu părerea Marcellus, iar acum că rebelul s-a întors, e îngrijorat în legătură cu ce s-ar putea întâmpla mâine.
- Nu văd cum i-ar putea elibera, spuse fratele meu, dând dovadă de spirit practic. Sunt înlănţuiţi în carceră.
- Şi vor fi escortaţi de peste o sută de soldaţi spre poarta Esquilina, pentru crucificare, adăugă Iulia. Nu există nici o speranţă.
însă Marcellus nu era la fel de sigur.

1 Sos de peşte marinat, cu diferite plante aromatice, folosit ca ingredient foarte scump în bucătăria romană (n.tr.)

- A mai reuşit şi altă dată.
- Fără propriii lui soldaţi, n-o s-o scoată la capăt, zise fratele meu.

La masa de lângă noi, Livia se ridică şi se adresă oaspeţilor:

Ascultăm primul poem al serii? Horaţiu, oferă-ne ceva triumfător.Un bărbat cu un început de chelie se ridică de pe canapeaua lui şi îşi ocupă locul în mijlocul încăperii.

- Triumfător, spuse el îngândurat. Dar despre care dintre numeroasele triumfuri ale lui Cezar?
- Bătălia de la Actium, spuse Livia. Sau moartea Cleopatrei.

Horaţiu zâmbi.

- O odă, atunci, destinată reginei Cleopatra.

Marcellus îşi trecu privirea de la mine la Alexandru.

- Ar trebui să plecăm, am zis numaidecât, însă Iulia îşi puse mâna pe braţul meu.
- Livia vrea ca tata să se supere pe voi. Nu riscaţi, şopti ea.

-Deja e prost dispus, ne avertiză încet Marcellus. Doar staţi aici şi încercaţi să nu ascultaţi.

Dar îmi era imposibil să ignor minciunile pe care Horaţiu le răsucea într-un poem.

însă când versurile luară sfârşit, fratele meu se uită la mine. Deşi poemul începuse zugrăvind-o pe mama noastră ca pe o regină „drogată", ultimele trei strofe o lăudaseră pentru că fusese o luptătoare care îşi acceptase moartea fără să clipească. Horaţiu făcu o plecăciune respectuoasă în direcţia noastră, iar Octavian se ridică de pe canapeaua lui pentru a aplauda.

- Magnific! Se uită la soţia lui. Ce părere ai?

Livia afişă un zâmbet lipsit de vlagă.

- începutul a fost foarte promiţător. Din păcate, de sfârşit mi se pare că ne-am fi putut lipsi.

Octavian se uită la Terenţia.

- Inspirat, îi spuse ea.

M-am întors către fratele meu.

- Eu plec, i-am şoptit.
- Nu poţi să pleci de una singură!
- Dacă nu vrei să vii, Gallia e în atrium. O să mă ducă ea înapoi.

Alexandru stătu pe gânduri.

- Nu vreau să mai ascult încă un poem despre Egipt, i-am zis.
- Dar Octavian o să considere că e o lipsă de respect.
- Atunci, rămâi *tu.*

M-am ridicat fără să fi terminat de mâncat, iar când am ajuns în atrium, m-am uitat spre sclavii aşezaţi, căutând-o pe Gallia.

Un băiat se ridică de pe scăunelul lui.

- Căutaţi pe cineva, *domina?*
- Pe Gallia, i-am răspuns.
- Nu e aici, zise el încet.
- Unde s-a dus?

Sclavul stătu pe gânduri.

- Cu un bărbat.

- *Magister* Verrius?

Băiatul îşi privi sandalele.

- Sunt o prietenă, l-am asigurat.

Părea teribil de stânjenit.

- Da. El o aduce înapoi înainte ca *domina* Octavia să fie gata să se întoarcă acasă.
- Mulţumesc, i-am spus.
- Nu-i vei spune că ţi-am zis?
- Sigur că nu.

Am parcurs singură scurtul drum până la vila Octaviei. Odată ajunsă în camera mea, mi-am scos caietul şi am studiat desenele. Cel mai mult îmi plăcea căminul pentru copii. Era doar o vilă modestă, cu pardoseli din ceramică şi mozaicuri simple, însă mie mi se părea mai importantă decât mausoleul lui Octavian sau Templul lui Apollo. Denarii câştigaţi de Alexandru din pariuri nu ajungeau nici cât pentru cumpărarea pardoselii unui singur etaj, şi nu aveau să fie niciodată destui pentru restul clădirii, însă eu am trasat cu degetul balcoanele din care mi-i imaginam pe cei mici uitându-se spre oraş. Poate că unii dintre sclavii care urmau să fie crucificaţi în zori fuseseră cândva copii abandonaţi. Poate că fuseseră chiar fiicele unor patricieni bogaţi care nu mai voiau să dea bani de zestre, sau fiii unor negustori care nu voiau să mai hrănească şi alţi urmaşi. Mi-am închipuit cât de diferită ar fi fost viaţa pentru mine şi Alexandru dacă am fi fost aduşi la Roma ca sclavi, iar când Gallia s-a întors împreună cu Octavia şi cu ceilalţi, n-am pomenit nimic despre dispariţia ei cu *magister* Verrius.

- Ai ratat partea cea mai bună! exclamă Alexandru, dând buzna în camera noastră împreună cu Marcellus.
- Ce? încă un poem despre Egipt?

Marcellus se prăbuşi pe cea de-a treia canapea.

- Nu. Mecenas l-a pomenit pe Vulturul Roşu, şi unchiul meu s-a înfuriat.
- Serios? Mi-am lăsat jos caietul. Şi ce-a făcut?
- Vrea să-i întindă o cursă rebelului, spuse fratele meu.
- Dar Vulturul Roşu e imprevizibil, adăugă Marcellus, şi nu pune afişe în acelaşi loc de două ori. Aşa că unchiul meu o să plaseze prin toată Roma soldaţi îmbrăcaţi în plebei.
- Şi crezi că o să funcţioneze? am întrebat.
- S-ar putea, dacă rebelul încearcă să acţioneze mâine.

Marcellus închise ochii. E îngrozitor, nu-i aşa?

- îngrozitor pentru că ştii cine e Vulturul Roşu? întrebă fratele meu.

Fiul Octaviei deschise ochii.

- De ce-ai spune una ca asta?
- Pentru că te-am auzit ieşind noaptea din camera ta, am intervenit eu, moment în care Marcellus s-a albit brusc. Şi, odată, am văzut o umbră traversând grădina. îţi semăna foarte mult.

Amândoi l-am fixat cu privirile.
- Nu sunt Vulturul Roşu, spuse ferm Marcellus. Cum aş putea eu să scriu vreodată asemenea *acta* lungi? Abia dacă pot să-mi termin tema pentru *luduş*.
- Dar poate că îl cunoşti.
- Sau o cunoşti, am sugerat eu.
Marcellus se uita când la mine, când la fratele meu.
- Pe ea? La ce vă gândiţi voi doi?
Tăcurăm pentru câteva clipe, apoi Alexandru spuse:
- Poate că e Gallia, iar tu îi sprijini lupta.
- împotriva sclaviei? Vocea băiatului era neîncrezătoare. Chiar credeţi că aş ajuta un rebel?
- Unde altundeva te-ai putea duce? întrebă încet Alexandru, iar Marcellus îşi recăpătă o parte din culoarea obrajilor.
- Ca să mă întâlnesc cu cineva.
- Cu o femeie? am exclamat.
El nu-mi răspunse.
- Uneori îi plătesc pe gardieni, dar credeţi că m-ar acoperi dacă ar bănui că sunt un trădător?
Eu şi Alexandru am rămas tăcuţi. Eu mi-am încrucişat braţele la piept, întrebându-mă cu ce femeie s-ar fi putut întâlni. Cu o *lupa?* Cu Iulia? Cu vreo altă fată drăguţă de pe colina Palatină?
Marcellus se aplecă.
- Dar chiar credeţi că Gallia ar putea fi implicată?
- Singură? zise fratele meu. Puţin probabil. însă poate cunoaşte pe cineva care are acces la o grămadă de cerneală şi papirus.
Marcellus făcu ochii mari, şi atunci am ştiut că-şi amintea seara în care unchiul lui aproape că fusese asasinat, iar Antonia o văzuse pe Gallia la poalele dealului.
- Nu cumva *magister* Verrius?
Fratele meu îşi duse degetul la buze.
- Cine altcineva are asemenea resurse?
- Sau acces pe dealul Palatin? îşi dădu seama fiul Octaviei. Se uită la mine. Crezi că el e?
- Tu spui că nu eşti Vulturul Roşu. Nu ne-ai mărturisit unde plecai, dar dacă te-am crede, atunci cine ar putea fi?
Marcellus se lăsă pe spătarul canapelei, dar nu muşcă momeala.
- Ar avea sens. însă ar putea la fel de bine să fie alţi o sută de oameni.
- Tocmai de aceea nu putem spune nimic, rosti iute Alexandru.
- Nu l-ai denunţa, chiar dacă ai şti cine e, nu-i aşa? l-am întrebat.
Marcellus stătu pe gânduri.
- Dacă aş şti cu certitudine cine e Vulturul Roşu, iar unchiul meu ar afla...

M-am uitat la fratele meu. Greşisem spunându-i despre Gallia şi Verrius.

- N-am să divulg nimic, ne promise Marcellus. Dar nu eu sunt vinovatul.

După plecarea lui, l-am privit atent pe Alexandru, în lumina lămpii.

- Tu îl crezi?

- Nu ştiu.

M-am întins pe canapea şi m-am uitat în tavan.

- Deci crezi că mâine Vulturul Roşu o să-i salveze?

- Nu. Toţi legionarii din Roma sunt pe urmele lui. Eu, unul, dacă aş fi Vulturul Roşu, aş dispărea timp de câteva luni.

M-am îmbrăcat pe întuneric, apoi m-am strecurat prin atrium până în biblioteca slab luminată, înainte ca zorile să se ivească pe cer. Am zărit silueta lui Vitruvius la flacăra lămpii, iar profilul lui ascuţit mi-a amintit de o pasăre. Bărbatul şi-a ridicat privirea de pe biroul lui.

- Au fost ucişi? l-am întrebat.

Vitruvius îşi încreţi fruntea lipsită de păr.

- Cine?

- Sclavii care erau ţinuţi în carceră!

Dintr-odată, chipul i se îmblânzi.

- Execuţiile nu încep înainte de răsărit, Selene, dar poţi fi sigură că vor muri. Astea au fost ordinele.

- Ale cui? Ale unui grup de cincizeci de *judices*, dintre care nici unul nu a cunoscut vreodată sclavia? Cum poate fi drept aşa ceva?

Vitruvius dădu încet din cap.

- Multe lucruri nu sunt drepte.

- Dar nu pentru asta există Cezar? Să îndrepte lucrurile?

- Nu. Cezar e aici pentru a păstra pacea. Iar dacă două sute de sclavi trebuie să moară peste a se menţine pacea în Roma, atunci e dispus să-i sacrifice. M-am uitat lung la el. Nu vreau să spun că asta e convingerea mea, adăugă bărbatul, dar aşa gândeşte Cezar.

M-am aşezat de cealaltă parte a biroului său, dar nu mi-am scos caietul cu desene.

- Crezi că Vulturul Roşu îi va salva?

- Nu. Şi nu i-aş mai pomeni numele în vila asta. Ceea ce a început ca o neplăcere s-a transformat într-o adevărată ameninţare. Băiatul care a fost crucificat a încercat un asasinat în numele rebelului. Poate crezi că omul e curajos, Selene, poate chiar îi compătimeşti pe sclavii aceia, dar nu rosti numele răzvrătitului în preajma lui Cezar sau a surorii lui.

M-a dezamăgit faptul că Vitruvius nu înţelegea, iar o oră mai târziu, când m-am întors în camera mea şi Gallia a început să-mi aranjeze părul, i-am repetat vorbele arhitectului.

- Are dreptate.

Am privit-o surprinsă.

-Nimeni nu ştie dacă băiatul acela lucra pentru Vulturul Roşu sau nu.

„Tu ştii", am vrut să spun, dar am tăcut până când aveam să fiu sigură. în plus, dacă ar fi vrut să mi se confeseze, ar fi facut-o deja.

- Şi cei două sute de sclavi?

Femeia lăsă capul în jos.

- Au fost crucificaţi în dimineaţa asta.

Mi s-a tăiat răsuflarea.

- Toţi?
- Copiii cei mai mici au fost otrăviţi.

îmi văzu chipul în oglindă şi veni în faţa mea.

- N-are rost să te consumi din cauza asta, mă avertiză ea. Eşti liberă, iar dacă te ţii departe de necazuri, poate că Cezar o să te trimită înapoi în Egipt. Apoi, gândeşte-te câte lucruri ai putea schimba.

AM ÎNCHIS OCHII ŞI MI-AM IMPUS SĂ NU PLÂNG. ÎN SCHIMB, MI-AM JURAT CĂ VOI FI CEL MAI TALENTAT UCENIC PE CARE VITRUVIUS ŞI L-AR PUTEA DORI VREODATĂ ŞI CĂ, PÂNĂ CE VOI ÎMPLINI DOISPREZECE ANI, CHIAR ŞI OCTAVIAN ÎŞI VA DA SEAMA CĂ SUNT UTILĂ.

CAPITOLUL 12

Decembrie 29 î.Hr.

- îi fumegă roţile! exclamă Alexandru, ridicându-se de pe canapeaua noastră. Ai văzut, Selene?

Un *sparsor* se repezi pe pistă cu o găleată de apă şi stropi roţile carului, în timp ce conducătorul acestuia făcea gesturi frenetice pentru a-l îndemna să se grăbească. Apoi, *sparsor*-ul se întoarse la locul său, iar conducătorul îşi continuă cursa.

- Nu văd cum poate ceva să fumege într-o zi ca asta, am spus eu cu un aer întunecat, strângându-mi mantia în jurul umerilor.

Lângă mine, Marcellus flutură din mână.

- Oh, nu-i atât de rău! Aşteaptă până mâine.
- Ce o să se întâmple mâine?
- După cum arată, o să ningă.

Iulia dârdâia în mantia ei. Trecuseră câteva luni de când ne schimbaserăm tunicile din mătase cu cele de bumbac, însă acum că ne apropiam de mijlocul lui decembrie, nimic nu părea să ţină frigul la distanţă.

- Vrei să spui că va fi zăpadă la munte? întrebă Alexandru.
- Şi peste tot în rest.

Marcellus întinse mâna, iar ceaţa îi lăsă în palmă un strat strălucitor.

- Ar fi păcat să ningă în timpul Saturnaliilor. Mama zice că, odată, a nins timp de trei zile.

Eu şi Alexandru ne-am uitat unul la altul.

- Ce s-a întâmplat? întrebă Iulia. N-aţi mai văzut zăpadă niciodată?
- Numai când era folosită pentru a răci vinul mamei, am recunoscut eu.

Marcellus începu să râdă.

- Atât? Dar trebuie să fi gustat *nix dulcis.*

M-am încruntat.

- Zăpadă dulce, adusă de pe munte, mă îndemnă Iulia, amestecată cu miere şi fructe.

Atât eu, cât şi Alexandru am scuturat din cap.

- Ei bine, n-aţi trăit deloc până acum dacă n-aţi gustat *nix dulcis,* zise Marcellus. Poate că o să se găsească în pieţe înainte de Saturnalii.
- Deci ce sunt Saturnaliile? întrebă fratele meu.

Iulia zâmbi larg.

- Pe şaptesprezece, o să mergem la Templul lui Saturn. Şi vreme de o săptămână întreagă nu se munceşte şi nu se face şcoală. Nimeni nu trebuie să poarte togă, şi până şi sclavii pot juca jocuri de noroc.
- Circus Maximus o să fie deschis? întrebă Alexandru.
Eu am oftat enervată, însă Marcellus a râs.
- E mereu deschis. Şi am auzit că, dacă n-o să ningă, cei din Pompeii o să-şi trimite echipele să provoace Roma. Va trebui să ajungem la grajduri din timp.
- Apoi, va avea loc câte un ospăţ în fiecare zi a săptămânii, adăugă Iulia. Iar oamenii vor face schimb de cadouri.
- Pentru ce? am întrebat.
-Doar pentru distracţie! Sunt numai daruri mărunte, de exemplu mătăsuri drăguţe sau statuete. De fapt, e mai mult pentru copii.
- Iar robii vor face schimb de locuri cu stăpânii lor, adăugă Marcellus. Noi vom sta în atrium, unde cinează sclavii de obicei, iar ei vor folosi tricliniul...
- Nu şi anul ăsta, avertiză Iulia. Tata a interzis obiceiul. A mai spus şi că primul ospăţ va fi găzduit de Pollio.
Marcellus gemu.
- De ce? Pollio nu se opreşte din vorbit decât pentru a-şi îndesa mâncare în gură.
- Măcar o să fie şi Horaţia acolo, spuse Iulia cu un aer amărât.
- Şi cum poate ea să se mişte? E aproape de soroc.
- Femeile însărcinate sunt încă în stare să meargă, replică Iulia. S-ar putea chiar să nască până atunci.
Pe şaptesprezece decembrie ningea. Asemenea unui aşternut alb din pânză de in, zăpada acoperise drumurile şi acoperişurile, îngheţase fântânile şi oprise orice fel de trafic. Un vânt aspru sufla pe drumurile Romei, ducând cu el mirosurile vaselor pentru jăratic. Pe treptele Templului lui Saturn, eu îi strângeam gluga lui Alexandru în jurul feţei.
- Arăt ca un grifon în chestia asta? întrebă el.
- Nu. Arăţi ca un prinţ al Egiptului.
Era adevărat. Mantia grea fusese tivită cu blană de hermină, iar albul blând contrasta cu pielea lui măslinie. Şuviţe negre îi ieşeau de sub glugă şi fluturau în bătaia vântului, făcându-l să semene cu o statuie a tânărului Hermes.
- Chiar e frig aici, nu-i aşa? am spus mohorâtă.
- Te face să-ţi doreşti să fii înapoi în Alexandria.
- Multe lucruri mă fac să-mi doresc asta.
De îndată ce ritualul lui Octavian în templu luă sfârşit, trăsuri trase de cai ne duseră spre vila lui Pollio. în mod normal, trăsurile erau interzise în Roma, însă străzile erau prea alunecoase ca să riscăm mersul cu lecticile. Şi fiindcă cerul se întunecase atât de mult, o

duzină de purtători de torţe ne luminau drumul. M-am cuibărit zgribulită în mantia mea, prea înfrigurată ca să mai vorbesc, iar când i-am aruncat o privire Iuliei, obrajii ei roşii şi nasul lucios i-au dat de gol suferinţa. Nu-mi aminteam să mă mai fi simţit vreodată atât de fericită că am ajuns la adăpost, cum m-am simţit când am intrat în vila lui Pollio. Un val de aer cald ne-a cuprins, iar mirosul de carne friptă a umplut vestibulul.

- Slavă zeilor! spuse Octavian.

El părea să sufere mai mult decât toţi. Purta trei tunici pe sub mantia din lână, iar în jurul mâinii drepte avea un bandaj despre care Marcellus spunea că se întărea în fiecare an din pricina frigului.

Pollio îşi desfăcu braţele.

- Bun venit!

- Du-ne în tricliniu, îi porunci Livia. Soţul meu suferă.

- Desigur! Iar când Pollio se repezi să-i îndeplinească ordinul, mantia grea din blană îi flutură în jurul trupului. Desigur!

Am trecut prin atrium, unde vasele elaborate, pline cu jăratic, nu contribuiau prea mult la alungarea aerului îngheţat. Dar când am ajuns în tricliniu, umerii lui Octavian s-au relaxat. încăperea era la fel de încălzită ca orice baie. Flori răsăreau din preţioase vaze de aur, iar în jurul coloanelor erau înfăşurate ghirlande, ca şi cum ar fi fost primăvară.

- Ce extravagant, spuse Livia pe un ton critic.

- Unde e Horaţia? întrebă Iulia.

Nu se zărea nici urmă de gazdă, iar în timp ce musafirii se îngrămădeau în cameră, Pollio ezită.

- Mă tem că nu poate fi cu noi în seara asta.

- De ce? Iulia se uită în jur. E bolnavă?

- într-un fel.

- Doar nu naşte copilul? exclamă Octavia.

Pollio încuviinţă, ca şi cum i-ar fi fost ruşine.

-Mă tem că e un moment prost...

- Şi atunci, de ce suntem noi aici? strigă Octavia.

Bărbatul se încruntă.

- Deoarece am promis că-l voi găzdui pe Cezar în prima seară a Saturnaliilor.

Iulia avea un aer revoltat.

- Vreau s-o văd.

- îmi pare rău, dar e în camera ei.

- Şi ce înseamnă asta? Că ar trebui închisă precum o vită ce stă să fete, în timp ce toţi ceilalţi benchetuiesc? strigă Iulia.

- Controlează-te, zise ferm Octavian, şi aşează-te pe canapeaua ta.

- Dar aş prefera s-o văd pe Horaţia. Te rog, tată! Te rog!

Cezar se uită la Pollio.
- Copilul se va naşte în seara asta?
- Dacă am noroc. Imaginează-ţi cum ar fi să plăteşti pentru un ospăţ de Saturnalii şi pentru unul de naştere.
-Atunci, poate că fiica mea o s-o viziteze. E o alinare pentru femeile aflate în travaliu să primească oameni în camerele lor.
Am văzut că Pollio ar fi vrut să obiecteze, dar se mulţumi să dea, în schimb, din cap.
- Da... Da, desigur. în sus pe scări şi la dreapta, indică el.
Iulia se uită la mine.
- Te duci cu ea? mă întrebă Alexandru.
- De ce nu?
- Pentru că o să fie sânge. Şi suferinţă.
- E o naştere, nu o epidemie de ciumă!
- Pe femei nu le deranjează, îl linişti Marcellus pe fratele meu.
Am urcat scările în urma Iuliei, iar sunetul demn de milă al unor ţipete de femeie ne-a condus spre o cameră slab luminată, aflată în spatele casei. Când am deschis uşa, mi s-a strâns stomacul din pricina mirosului de sudoare şi m-am întrebat dacă nu cumva fratele meu avusese dreptate.
Când ne văzu, Horaţia trase adânc aer în piept.
- Iulia!
Era deja aşezată pe scaunul pentru naştere. Era complet goală, cu excepţia unei *palia* aşezată pe umeri. Moaşele stăteau îngrămădite la baza scaunului, unde copilul avea să cadă prin deschizătură, drept în braţele lor. Viitoarea mamă respira greu, dar în timp ce Iulia s-a repezit înspre ea, eu am rămas în urmă. Nu mai asistasem niciodată la o naştere.
- Horaţia! zise cu tandreţe fiica lui Cezar, şi îi şterse fruntea prietenei sale cu mâna.
- Vine, gemu Horaţia. îl simt.
- Continuă să împingi, o încurajă o moaşă.
- Ce ţi-au dat? întrebă Iulia.
- Puţin vin.
- Atât? strigă ea. Fără verbină?
- Nimic! gemu Horaţia, strângând în mâini braţele îmbrăcate în piele ale scaunului. Pollio nu permite.
- Astea sunt superstiţii de ţăran! strigă Iulia.
S-a uitat la mine, şi, cu toate că îmi venea să leşin, m-am apucat s-o ajut să şteargă sudoarea de pe fruntea Horaţiei cu un pătrat de pânză înmuiat în apă cu levănţică.
- Ar fi trebuit să folosesc *silphium*, gâfâi viitoarea mamă. S-ar putea să nu mai trăiesc nici cât să apuc Anul Nou.
- Prostii, spuse ferm fiica lui Cezar. Eşti sănătoasă, iar ăsta e doar primul tău copil.

Horaţia a scrâşnit din dinţi, iar când a început să ţipe, am fost sigură că urletele ei vor acoperi muzica harpistei din tricliniu. Timp de câteva ore am rămas aşa, încurajând-o pe Horaţia şi făcându-i vânt. Apoi, în sfârşit, una dintre moaşe a strigat:
- Vine, *domina*| Continuă să împingi!
Horaţia îşi ridică privirea spre chipul Iuliei.
- Mulţumesc. începu să plângă. Mulţumesc că ai venit!
- Nu-mi mulţumi! Concentrează-te!
Fata înşfăcă braţele scaunului, iar chipul i se transformă în masca unei dureri îngrozitoare. Se chinui iar şi iar, ţipând, plângând, şi, în final, aducând pe lume un copil, într-un şuvoi de sânge şi de apă. Eu mi-am ţinut răsuflarea, dar Iulia a strigat:
- O fată! E o fată!
- Nu, şopti Horaţia.
Moaşele înfaşurară în lână pruncul care plângea, iar proaspăta mămică se ridică pe scaunul de naştere.
- Nu se poate!
- E o fată, *domina*. O copilă sănătoasă.
- Dar el voia un băiat.
-Atunci, data viitoare...
-Nu înţelegeţi! Se uita disperată când la moaşă, când la Iulia. N-o s-o accepte niciodată!
- Ba sigur că da!
Iulia luă bebeluşul în braţe, în vreme ce moaşele înveleau pântecul Horaţiei în lână.
- Uite.
Fiica lui Cezar mângâie năsucul micuţei cu vârful degetului, apoi aşeză încet copila în braţele prietenei sale. N-o mai văzusem niciodată purtându-se atât de tandru cu cineva.
Ochii Horaţiei se umplură de lacrimi. îşi duse bebeluşul care plângea la sân, însă acesta refuză să sugă.
- Nu-i e foame.
Cea mai bătrână dintre moaşe zâmbi.
- Lasă asta în seama unei *nutrice*. E treaba ei.
- Cum o s-o numeşti? întrebă Iulia.
Horaţia tăcu şi mângâie cu două degete fruntea fiicei sale. Apoi spuse:
- Gaia. Ca pe zeiţa-mamă a grecilor.
O mai ţinu pe micuţa Gaia pentru o vreme în braţe, în timp ce, sub noi, muzica şi ospăţul continuau.
- Trebuie să te speli, *domina*. Nu e sănătos să stai aici cu tot sângele ăsta.
Horaţia i-o dădu Iuliei pe fiica sa, apoi moaşele o ajutară să intre în baie.
- E frumoasă, nu-i aşa? zise Iulia.

Gaia avea părul des al mamei sale, iar ochii negri îi erau deja deschişi.

- Crezi că Pollio va fi foarte mânios? am întrebat.
- Probabil, recunoscu Iulia. Dar data viitoare va avea un fiu. Tu îţi doreşti copii?

Peste paisprezece zile urma să devin suficient de mare încât să mă mărit şi, după ce avea să-mi vină sângele lunar, să am propriii copii.

- Da, dar numai peste mulţi ani.
- Mie mi-ar plăcea să-i am acum, îmi mărturisi ea.
- La doisprezece ani?
- Horaţia a împlinit doar treisprezece ani. Iar acum are o fetiţă a ei, care o va iubi mereu. Care n-o va abandona niciodată.

Mi-am amintit ce-mi spusese Gallia despre faptul c-o judecam prea aspru pe Iulia şi, brusc, mi s-a făcut milă de ea. Avea un tată care o preţuia doar pentru căsătoria pe care ar fi putut-o încheia, şi o mamă pe care n-o putea vizita decât în secret. Cu toate că părinţii mei nu mai erau, eu mă simţisem mereu iubită. Iar ei mă părăsiseră doar după moarte.

Când a ieşit din baie, Horaţia mergea cu băgare de seamă. Moaşele se mişcau cu grijă, ajutând-o să îmbrace încet o tunică brodată şi noua *palia* grea, tivită cu blană. Numai femeile măritate purtau *palia*, şi am observat admiraţia ivită în ochii Iuliei atunci când moaşa a înfaşurat-o pe prietena ei în superba pelerină. Horaţia a întins braţele spre fiica sa nou-născută, şi mi s-a părut că Iulia îi înapoiază pruncul cu regret.

- Fie ca Iunona s-o binecuvânteze în prima ei zi de viaţă, intonă moaşa căruntă, iar Cunina[1] să-i vegheze leagănul.
- Acum te duci la el? întrebă Iulia.
- în nici un caz!

Moaşa plescăi din limbă.

- *Dominus* trebuie să vină la ea, în dormitorul lor. Mai întâi, trebuie să-şi accepte fiica.

Am urmat-o pe Horaţia de-a lungul holului, spre camera în care dormeau ea şi Pollio. Un sclav fusese trimis să-l cheme pe Pollio de la festivităţi, aşa că noi am aşteptat afară, în timp ce proaspăta mamă stătea pe un scaun, cu fetiţa în braţe.

- Vine să-l boteze pe copil? am întrebat.

-Nu. Asta se întâmplă peste opt zile, odată cu *lustratio*[2]. Acum e *tollere liberos*[3].

1 Cuba, Cunina şi Rumina, trei spirite protectoare ale bebeluşilor care dorm în leagănele lor (n.red.)

N-am avut timp s-o întreb ce însemna. Am auzit paşii grei ai lui Pollio pe trepte, iar când bărbatul a ajuns pe palier, s-a uitat nerăbdător la Iulia.
- E băiat?
Moaşa îşi înclină capul.
- Soţia ta e înăuntru, *domine*.
Pollio intră în cameră, şi chiar înainte ca uşa să se trântească în urma lui, l-am auzit întrebând:
- E băiat?
Ochii negri ai Iuliei se întoarseră spre mine.
- Nici măcar nu-i pasă dacă ea se simte bine.
- Ce căsnicie înfiorătoare!
- Toate sunt înfiorătoare, spuse ea cu amărăciune.
- Dar a ta nu va fi.
îmi aruncă o privire lungă, calculată.
- Dacă tata nu se răzgândeşte.
De cealaltă parte a zidului se auzi un ţipăt, apoi uşa se dădu de perete, iar Pollio ieşi din încăpere.
- Luaţi-o de aici! le porunci el moaşelor.
M-am uitat în dormitor, acolo unde fiica Horaţiei zăcea singură pe podea.
- Pollio, te rog!
Horaţia alergă după el.
-Am spus un fiu! Bărbatul se întoarse spre ea. Nu o fiică. *Un fiu!*
- Dar îţi voi dărui un fiu. Pollio, *te rog*, e a noastră!
- Le aparţine zeilor. O luă în jos pe scări, iar Iulia se repezi la prietena ei, astfel încât aceasta să nu leşine. Duceţi-o la groapa de gunoi, strigă peste umăr Pollio.
Horaţia căzu în genunchi.
- Te rog! imploră ea. Du-o la Columna Lactaria. Dă-i o şansă!
Dar Pollio plecase deja. Fata ridică privirea spre chipul moaşei.
-N-o lua, se rugă ea, însă femeia deja ridicase copilul în braţe. Nu mi-o poţi lua! scânci Horaţia.
Lacrimi fierbinţi îmi ardeau obrajii, şi mi-am dat seama că mâinile îmi tremurau.
- Nu face asta, am spus.
Privirea moaşei era de neclintit.

2 Ceremonie practicată în Antichitate pentru a purifica o persoană (n.red.)

3 Momentul în care, la romani, tatăl îşi ia copilul în braţe şi-l recunoaşte ca fiind legitim (n.red.)

- *Dominus* e cel care mă plăteşte. Poruncile lui *dominus* Pollio sunt cele pe care le urmez.
- Dar n-o duce la groapa de gunoi. E un copil. N-a făcut nimic rău.
Zâmbetul moaşei fu cât se poate de răzbunător.
- Nici cei două sute de sclavi nu făcuseră nimic rău.
- Şi ce? strigă Iulia. Pentru că sclavii mor, copiii de patricieni trebuie să piară şi ei?
Femeia nu răspunse.
- Lasă-mă să-ţi dau denari, zise cu disperare Horaţia. Te rog! Doar n-o duce la groapa de gunoi.
Moaşa şovăi, apoi se întoarse către celelalte sclave şi se răsti la ele: -Plecaţi! Femeile dispărură iute, unele în jos pe scări, altele în camere separate. După ce holul se goli, moaşa zise: Două sute de denari.
Horaţia păli.
- Asta-i toată zestrea mea!
- Iar asta e şansa la viaţă a fiicei tale. Poate că o s-o ia cineva, poate că nu, dar la groapa de gunoi o vor mânca lupii.
- Aşteaptă. Horaţia tremura. O să-ţi dau banii.
Iulia se holbă la moaşa care ne privea fără nici o remuşcare.
- Nu eşti mai bună decât un animal, spuse fiica lui Cezar.
- Şi nu asta ar trebui să fie sclavii? Animale de povară?
Proaspăta mamă reveni cu câteva pungi grele, iar moaşa şi le îndesă
sub pelerină.
-Cum o s-o cari? întrebă îngrijorată Horaţia.
- Foarte bine.
încă chiar dacă Gaia urma să supravieţuiască, probabil că avea să ajungă într-un lupanar, abuzată încă de la vârsta primelor cuvinte. Mama îmi spusese că existau bărbaţi cărora le plăceau copilele prea tinere pentru a înţelege ce li se întâmplă. Lacrimile se rostogoleau pe obrajii Horaţiei, iar Iulia şopti:
- Nu există cineva care s-o adopte?
- Cum aş putea aranja o adopţie iară ca Pollio să afle?
Moaşa îşi trase pelerina peste copil, moment în care am întors spatele îngrozitoarei scene. în timp ce Horaţia şi Iulia plângeau, eu am coborât încet treptele. în tricliniu, harpista continua să cânte, iar Pollio tocmai ridica o cupă cu vin pentru un toast.
- Ce s-a întâmplat? întrebă Alexandru.
- E fată, i-am răspunse eu.
Marcellus se încruntă.
- Era diformă?
- Nu. Pollio îşi dorea un fiu, aşa că a poruncit să fie scoasă afară.
- Ca un copil de pripas? strigă el.

Eu am dat din cap în semn de încuviinţare.
Octavia se ridică de pe canapeaua ei şi veni lângă mine.
- Unde e Horaţia? întrebă ea încet.
I-am spus povestea, chiar şi partea despre cei două sute de denari şi despre Columna Lactaria. Când am terminat, chipul femeii era ca de piatră.
- Ce crezi că o să i se întâmple? am întrebat.
- Copilei sau Horaţiei?
- Amândurora, am răspuns.

Octavia trase adânc aer în piept.

- Dacă o să supravieţuiască, o să trăiască tot restul vieţii într-o tristeţe înfiorătoare.

Se întoarse la masa unde Octavian stătea tolănit între soţia lui şi Terenţia, şi îi şopti ceva la ureche bărbatului. Acesta se uită repede spre mine, după care se ridică de pe canapea.

- Ce-i asta? exclamă Pollio. Nici măcar n-a sosit desertul!

Octavian avea vocea gâtuită.

- Aud că soţia ta a născut, spuse el. Ar fi nepoliticos din partea mea să mai rămân, când locul tău e lângă ea.

Gura grăsulie a lui Pollio se deschidea şi se închidea precum a unui peşte.

- Marcellus, zise Octavian pe un ton tăios, du-te şi găseşte-o pe Iulia!

Pollio privi în jur.

- Dar nu putem lăsa ca Saturnaliile să fie întrerupte de treburi femeieşti.

- Copiii Romei sunt importanţi pentru toată lumea, spuse cu răceală Octavian. Chiar şi pentru oamenii nesăbuiţi ca tine.

Câteva zeci de oaspeţi rămaseră în tricliniu, însă toţi cei care veniseră împreună cu Cezar se pregătiră de plecare.

- Felicitări, spuse Agrippa, neştiind ce se petrecuse în camerele de la etaj.

Chipul lui Pollio căpătă culoarea aluatului necopt. Ne conduse prin atrium, spre trăsurile de afară.

- Eşti sigur? protestă el. E frig. Poate ai vrea să rămâi peste noapte!

Octavian se întoarse şi răspunse calm:

- Sunt sigur că şi fiicei tale i-ar fi plăcut să rămână peste noapte. Când ai să tremuri, aminteşte-ţi cât de frig e la groapa de gunoi.

Pe drumul de întoarcere spre Palatin, m-am gândit la fiica Horaţiei, care degera sub Columna Lactaria, în vreme ce tot restul Romei bea vin lângă focurile ce trosneau, ospătându-se cu carne

friptă. Odată ce toţi musafirii lui aveau să plece, Pollio probabil că urma să se bage în aşternuturi lângă soţia lui, cerându-i atenţia chiar în timp ce sânii ei musteau de lapte. Gândul mă făcu să tresar. în timp ce Iulia plângea încetişor, Alexandru şi Marcellus se uitau unul la altul cu priviri mâhnite.

Când ajunserăm în vila Octaviei, Juba se scuză, însă Agrippa şi Octavian rămaseră, aşezându-se împreună cu noi, toţi ceilalţi, în căldura bibliotecii, acolo unde planurile lui Vitruvius stăteau întinse pe mese. Nimeni nu spuse nimic, până când Iulia întrerupse tăcerea: - Ce ziceţi de un cămin pentru copiii de pripas? întrebă ea. Marcellus ridică privirea de pe locul său, aflat lângă vasul pentru jăratic, iar Alexandru se uită în ochii mei.

-Un loc în care mamele să-şi poată lăsa pruncii şi de unde aceştia să poată fi adoptaţi de către liberţi şi cetăţeni, spuse ea. Selene a desenat felul în care ar putea arăta un asemenea cămin.

- Şi cum ar ajuta asta Roma? întrebă Octavian.
- Am salva vieţi. Vieţi romane! protestă Iulia.
- Mai multe guri de hrănit din ajutoare, replică Livia.
- Nu şi dacă pruncii ar fi adoptaţi de cetăţeni!
- Şi cine ar vrea să facă una ca asta? întrebă Livia. Când o femeie e stearpă, ia pur şi simplu un copil de la o sclavă. De ce i-ar trebui un orfan murdar?

Octavia se trase înapoi.

- Mă îndoiesc că era ceva murdar la bebeluşul Horaţiei.
- De unde ştii? Ai văzut-o tu? Probabil că fata era diformă.
- Era perfect sănătoasă! exclamă Iulia. Eu am fost acolo, la fel şi Selene. Se întoarse către tatăl ei. Dacă ar exista un cămin pentru copiii orfani...

-Ar fi prea costisitor, îi tăie vorba Octavian. Columna Lactaria există pentru un motiv, iar plebeii sunt mulţumiţi. Facem destul plătind *nutrices* care să-i alăpteze pe prunci.

- Dar cei mai mulţi dintre ei mor! strigă Iulia.
- Atunci asta e voia zeilor.

Fata se uită la mine, dar eram îndeajuns de înţeleaptă încât să nu vorbesc.

- Faci destule pentru oamenii ăştia, îl asigură Livia pe Octavian. Grâne gratuite, băi gratuite, chiar şi bărbaţi care să se lupte cu focurile şi care să patruleze prin Subura, atenţi la infracţiuni. Cât să dai şi tu?
- Cât mai mult cu putinţă, spuse Octavia.
- Atunci, de ce nu finanţezi *tu* căminul ăsta? întrebă ea.
- Dacă fratelui meu i s-ar părea o idee bună, l-aş finanţa.

Toţi cei din cameră se uitară la Octavian, care tremura, în ciuda căldurii din interior.

- Soţia mea are dreptate. Facem destule.

Ochii Iuliei luceau din pricina lacrimilor, şi l-am văzut pe Marcellus bătând-o pe genunchi cu tandreţe.

- Şi copilul Horaţiei? şopti ea.

- Era o fată, spuse simplu Octavian. Incidentul a fost un început nefericit al Saturnaliilor. Dar plănuiesc să închei seara asta cu veşti bune.

Nu-mi puteam închipui ce fel de veşti ar fi putut risipi tristeţea care se pogorâse în bibliotecă, însă când Cezar se uită spre Agrippa, generalul anunţă:

- Mă însor.

Iulia trase adânc aer în piept, moment în care m-am întrebat dacă se temea ca nu cumva ea să fie mireasa.

- Cu cine? îndrăzni fata.

- Cu fiica mea, Claudia, spuse Octavia.

- Cu sora mea? exclamă Marcellus. Se uită la mama lui. Eu cum de n-am ştiut despre asta?

Octavia îi zâmbi afectat.

- Ei bine, acum ştii.

Cât mai durară Saturnaliile, Iulia stătu de veghe pentru fiica Horaţiei şi merse în fiecare zi la Columna Lactaria ca s-o caute. Timp de şapte zile ne-am luptat cu vântul şi cu ploaia, ţinându-ne unii de alţii pe pietrele alunecoase, în vreme ce Juba şi pretorienii luminau străzile goale cu felinarele lor din bronz. însă în cea de-a opta zi, Gallia ceru să ştie ce ar face Iulia dacă ar găsi pruncul.

- Aş aduce-o acasă!

- Poftim? în vila tatălui tău? întrebă Marcellus. Fii rezonabilă, Iulia. Cineva a luat-o.

- Dar cine? strigă ea, iar vocea i se auzi cu ecou în curtea îngheţată.

Piaţa era închisă în ultima zi a Saturnaliilor şi orice om cu scaun la cap stătea acasă, ghemuit în faţa unui vas cu cărbuni încinşi, gătind miel în bucătărie sau bând vin fiert.

- Se poate să fi fost un cetăţean bine intenţionat, spuse Alexandru.

- Dar dacă a luat-o proprietarul unui lupanar?

- Ei bine, nu se poate şti, spuse Juba. Nimeni n-o s-o mai aducă înapoi acum.

Iulia privi coloana lângă care mii de femei îşi lăsaseră pruncii de-a lungul anilor. Curtea era tăcută.

- Stă să plouă, observă Juba.

L-am urmat înapoi spre trăsura care aştepta, şi, odată ajunşi înăuntru, Iulia începu să se frământe în legătură cu seara în care îl vizitase pe Pollio.
- Ar fi trebuit s-o iau pe Gaia de la moaşă.
- Şi ce-ai fi făcut cu ea, *domina?*
- I-aş fi găsit un cămin.
- Alături de cine? întrebă Marcellus. Unde?
Iulia se uită la Juba.
- Ce crezi că i s-a întâmplat?
Ştiam de ce îl întreba pe el. Dintre toţi cei aflaţi în trăsură, el i-ar fi dat răspunsul cel mai apropiat de adevăr.
- Un libert a găsit-o şi a dus-o acasă.
- De unde ştii?
- Pentru că nici un patrician nu locuieşte în apropierea pieţei şi n-ar vrea să-l prindă noaptea acolo.
- Dar dacă a fost un libert cu un lupanar?
- Nu crezi că e mai probabil ca oamenii de soiul ăsta să fi fost înău- tru, sărbătorind prima zi a Saturnaliilor? întrebă el. Nu să fi stat într-o piaţă părăsită, aşteptând copii de pripas, când aceştia pot fi găsiţi în oricare altă zi a săptămânii?

Asta o linişti puţin pe Iulia. însă cu toate că eu şi Alexandru împliniserăm doisprezece ani în prima zi a Noului An, ea a rămas tăcută în timpul festivităţilor organizate de Octavia pentru a noastră *dies natalis.*
- Mâine, îi propuse Octavia cu blândeţe, ce-ar fi să vii şi să mă ajuţi cu pregătirile pentru nunta Claudiei?

Iulia îşi ridică privirea de pe vasul în care jăraticul trosnea şi în care beţişoare de scorţişoară ardeau printre cărbuni pentru a înmiresma tricliniul.
- Dar sclavii tăi?
- Oh, ei pot face muncile anoste. Curăţenia, gătitul. Dar cine o să mă ajute cu tunica şi cu voalul? Mai sunt doar două săptămâni până când fiicele mele se vor întoarce acasă din Pompeii, iar Claudia se va mărita.

Astfel, de-a lungul unei luni triste de ianuarie, în timp ce gheaţa acoperea încă fântânile, iar Octavian se înfofolea în blănuri, Iulia o ajută pe Octavia cu pregătirile. Pe drumul spre şi de la *luduş* ne povesti totul despre bijuteriile pe care Claudia urma să le poarte, despre cum aveau să arate sandalele ei şi despre cum urma să fie împodobită trăsura ce avea să o aducă pe fată la Roma. Dar când am întrebat-o de ce fiicele mai mari ale Octaviei locuiau atât de departe, s-a uitat la mine şi la Alexandru, apoi a ezitat să ne răspundă:

- Poţi să le spui, o îndemnă Tiberius în timp ce ne întorceam de la *luduş*. Nu e ca şi cum ar fi vina lor.

Iulia dădu din cap cu un aer nesigur.

- Octavia a trebuit să renunţe la ele pentru a se căsători cu Antoniu. Apoi, după ce Antoniu a părăsit-o, Claudia şi Marcella au ales să rămână la mătuşa lor, în Pompeii.

Am tăcut pentru câteva clipe. După toată nefericirea pe care o aduseseră în viaţa ei mama şi tatăl meu, eram surprinsă că Octavia ne trata chiar şi cu cea mai mică urmă de bunătate.

Fratele meu clătină din cap.

- Habar n-am de ce se poartă atât de bine cu noi.

- Iubeşte copiii, răspunse simplu Marcellus. Aşteptaţi să le cunoaşteţi pe surorile mele mai mari. Semănăm foarte mult.

-Vrei să spui că şi lor le plac jocurile de noroc? întrebă Tiberius.

- Vrea să spună că amândouă sunt blonde cu ochi albaştri, interveni Iulia, ignorând sarcasmul lui Tiberius. Sunt singurele lui surori şi după mamă, şi după tată. Se întoarse către mine şi adăugă veselă: Ar trebui să ne ajutaţi cu pregătirile.

- Oh, da! zise Marcellus. E foarte distractiv. Mult mai bine decât să urmărim cursele, ceea ce am putea face.

Iulia îl pocni în joacă.

- Lui Alexandru îi place.

- Pentru că vă place pe voi, fetele. Eu nu suport toată vorbăria despre plase de păr şi farduri.

- Vino să ne ajuţi, mă imploră Iulia. Vitruvius n-are nevoie de tine în fiecare zi.

- Probabil n-are deloc nevoie de mine.

- Prostii! spuse fratele meu în timp ce înaintam.

în cealaltă parte a curţii, Gallia şi Juba ne aşteptau înfăşuraţi în cele mai călduroase mantii de iarnă pe care le aveau.

- Chiar ieri, se lăudă Alexandru, mi-a spus că, atunci când o să se schimbe vremea, o să o ia cu el la inspecţiile pe şantiere.

- O fată? strigă Tiberius.

- Ce contează? replică Iulia.

- Ce treabă are o fată cu construcţiile? Uită-te la ea! Nu poate să ridice nici o cărămidă.

- Eu fac măsurători, i-am zis cu glas tăios. Şi pot să schiţez un plan pentru podea ori pentru acoperiş mai bine decât oricare dintre bătrânii lui Vitruvius.

Tiberius izbucni în râs.

- Şi ce-o să facă Vitruvius? O să te prezinte ca fiind ucenicul lui?

- O să merg dimineţile, înainte ca muncitorii să vină la lucru.

Băiatul zâmbi.

- Aşadar, chiar îi e ruşine cu tine.
- Las-o în pace! îl avertiză Marcellus.

-Asta înseamnă că n-o să ne ajuţi? se bosumflă Iulia.

- Da, am răspuns ferm.

Când am ajuns acasă, pe dealul Palatin, şase lectici erau îngrămădite în porticul vilei lui Octavian.

- Preotesele sunt aici, ne avertiză Gallia. Să intraţi în linişte.

Juba şi Tiberius ne-au urmat în atrium, unde preotesele Iunonei se aşezaseră în jurul unui vas pentru jăratic. Octavia ţinea deasupra flăcărilor un sul de hârtie desfăcut, în timp ce Agrippa înteţea focul, făcându-i vânt cu mâna.

- De ce-au venit? am şoptit.

Iulia se aplecă astfel încât buzele să-i ajungă lângă urechea mea.

- Sulul pe care Octavia îl ţine în mână e un calendar. Când preotesele vor decide că s-a ridicat îndeajuns de mult fum, vor interpreta urmele de arsuri şi vor stabili care zile sunt *dies nefasti*.

M-am îndepărtat de ea.

Zile cu ghinion?-Martie, mai şi toată luna iunie sunt nepotrivite pentru nunţi. La fel şi calendele, nonele[1] şi idele[2] oricărei luni, dar şi zilele care urmează după acestea. Şi nimeni nu se poate căsători în ziua în care se ţine un festival religios.
- Chiar poartă ghinion?
Iulia îşi dădu ochii peste cap. Am stat şi le-am ascultat pe preotese cum îi cântă Iunonei, zeiţa maternităţii şi a căsniciei. Octavian, care ţinea în mână o tăbliţă cu ceară şi un stilet, era aşezat lângă sora lui. Purta o mantie grea de blană, ce părea prea mare pentru umerii lui. îmi dădeam seama că îi era amarnic de frig, şi se ţinea departe de partea deschisă a acoperişului, pe unde ploaia cădea în bazinul îngheţat. Chipul îi devenise la fel de alb ca mantia, şi singura culoare pe care o mai avea era cenuşiul ochilor.
- Destul, spuse una dintre preotese.
Octavia retrase imediat calendarul, iar preoteasa care vorbise îl ridică în lumina slabă venită de sus. Celelalte femei se opriră din cântat, iar răpăitul ploii rămase singurul sunet din încăpere.
- Nu doi februarie, spuse preoteasa.
Octavian scrijeli ceva cu stiletul său, moment în care am observat că bandajul îmbrăcat în fildeş lustruit, pe care îl avea la mâna dreaptă, se întindea acum până spre braţ.
- Tatăl tău se simte bine? îi şopti Alexandru Iuliei.
Aceasta dădu din cap în semn de aprobare.
- E aşa în fiecare iarnă.
Nici măcar în cea mai urâtă zi din Alexandria nu-l văzusem pe tatăl meu arătând atât de slăbit.
- Nu zece februarie, zise preoteasa.
Octavian mai făcu o însemnare pe tăbliţa lui.
- Cea mai bună zi din februarie va fi a douăsprezecea.
Cezar îşi ridică privirea.
- Ziua dinainte de Lupercalia[3]? îşi arătă el îndoiala.
Preoteasa i-ar fi răspuns, dar, brusc, un fulger trosni pe cer, iar un tunet scutură zidurile atriumului.

1 A şaptea zi a lunilor martie, mai, iulie şi octombrie şi a cincea zi a celorlalte luni (n.tr.)

2 A cincisprezecea zi a lunilor martie, mai, iulie şi octombrie şi a treisprezecea zi a celorlalte luni (n.tr.)

3 Festival câmpenesc, posibil din epoca preromană, desfăşurat între 13 şi 15 februarie, menit să alunge spiritele rele şi să purifice oraşul (n.red.)

- Augurii! strigă Octavian. Duceţi-vă la *collegium* şi aduceţi-i pe auguri!
Alexandru se întoarse spre Marcellus.
- Ce se petrece?
- Tunetul, răspunse băiatul cu teamă. E un semn îngrozitor de rău.
Fulgeră încă o dată, iar tunetul bubui, aducând un nou val de ploaie.
Octavia spuse scurt:
- Mergeţi în bibliotecă!
Ne-am înghesuit în bibliotecă, unde Juba o ajută pe Octavia să aprindă lămpile cu ulei, până când o lumină portocalie învălui încăperea cu lambriuri. Preotesele se îngrămădiră una în alta lângă vasul cu jăratic, însă femeia care vorbise părea cea mai speriată. Dacă augurii aveau să vină şi să declare că zeii erau mâniaţi de anunţul ei, asta putea să însemne tot felul de lucruri îngrozitoare pentru ea.
- Ce prevesteşte tunetul? întrebă Octavian, uitându-se la Juba, care ocupase un loc lângă vasul pentru jăratic. Afară ploua cu găleata în fântâni şi în bazin.
- Ar trebui să-i aşteptăm pe auguri, răspunse prinţul.
Eram îndeajuns de aproape încât să-l aud pe Tiberius şoptindu-i lui Juba:
- Doar nu crezi că înseamnă cu adevărat ceva? Tunetul e precursorul ploii. Atâta tot!
- Augurii sunt pe drum, răspunse ferm Juba.
- Dar tu nu crezi în ei! Spune adevărul. Până şi Cicero îi lua în derâdere pe auguri.
- Iar Cicero şi-a sfârşit zilele cu capul pe *rostrum,* rosti Juba cu putere.
Câteva dintre preotese scânciră, iar în bibliotecă se lăsă o tăcere înfrigurată. Mi i-am imaginat pe auguri cuibăriţi pe canapelele lor, îngropaţi sub grămezi grele de pături, până ce un sclav avea să-i scoată în ploaie şi vânt. Oare în ce dispoziţie urmau să fie la sosire? Suficient de furioşi încât să condamne o preoteasă a Iunonei?
Când un sclav îşi făcu apariţia în uşă, toată lumea sări în picioare.
- Sunt aici, *domine.*
Octavian se ridică.
- Adu-i înăuntru! Se uită la Agrippa. Nu trebuie să se întâmple nimic rău cu căsătoria asta. Trebuie să fie binecuvântată de toţi zeii.
Primul augur care intră părea dornic să fie pe plac. îi mână pe ceilalţi în biblioteca aglomerată, apoi îi adresă prima întrebare lui Octavian:

- Suntem umilii tăi servitori, Cezar. Tunetul este cel care ne aduce azi aici?

Preotesele Iunonei explicară ce se întâmplase, iar Octavian adăugă:

- De îndată ce ea a făcut anunţul, a tunat. Nu s-a mai auzit nici un tunet toată dimineaţa. Vreme de patru zile nu a apărut nici un fulger.
- Şi de unde a venit trăsnetul? întrebă augurul.
- Dinspre est, răspunse Juba.

- Octavian se încruntă.Eu n-am văzut asta.
- Pentru că scriai. Eu mă uitam pe cer.

Primul augur îşi ridică braţele.

- Atunci, e un semn de binecuvântare!

Octavia îşi duse mâna la inimă, însă fratele ei insistă:

- Chiar dacă ziua aleasă e cea de dinainte de Lupercalia?

Un al doilea augur dădu din cap în semn de încuviinţare.

- Zeii şi-au spus cuvântul.

Tiberius îi aruncă o privire triumfătoare lui Juba, dar acesta era prea politicos ca să-i răspundă altfel decât printr-o scurtă mişcare a capului. „Minte", m-am gândit eu. „Nu crede în povestea asta şi vrea doar să se termine. Nimeni nu poate şti dacă trăsnetul a venit dinspre est ori dinspre vest." însă nici unul dintre cei de faţă nu spuse nimic, aşa că nunta lui Agrippa a fost programată în a douăsprezecea zi a lunii februarie.

CAPITOLUL 13

12 februarie 28 î.Hr.

Claudia stătea în picioare în mijlocul camerei mamei sale, în timp ce o duzină de sclave roiau în jurul ei, împletindu-i părul în şase codiţe egale şi prinzându-i vălul purpuriu cu flori. Fiica Octaviei era veselă şi timidă, se îmbujora mereu şi părea surprinzător de naivă pentru o femeie în vârstă de nouăsprezece ani. Poate pentru că avea o piele atât de deschisă la culoare, orice emoţie trecătoare îi colora chipul într-o nuanţă ciudată de roz. începea din obraji, apoi i se întindea spre nas, spre urechi şi, în cele din urmă, spre gât. Am observat că Marcella avea acelaşi fel de ten, ca şi cum chipul ei ar fi fost un sul de hârtie ce aştepta să fie citit.

- Romanii cu siguranţă procedează altfel decât egiptenii, remarcă Alexandru.
- De ce? Ce fac egiptenii când se căsătoresc? întrebă Claudia.
- Mireasa şi mirele fac o baie specială.
- împreună? strigă ea.

Iulia zâmbi.

- Ce încântător!
- Ce vulgar, replică Livia, însă nimeni n-o ascultă.

Mai devreme se plânsese din cauză că fratelui meu i se dăduse voie să stea în cameră în timp ce Claudiei i se punea voalul pe cap, însă Octavia îi atrăsese atenţia, pe bună dreptate, că era ca şi cum ar fi privit pe cineva care îmbracă o mantie. Iar Claudia nu avea mai multă piele la vedere decât ar fi avut dacă ar fi fost mumificată precum Osiris[1]. Tunica lungă îi fusese prinsă în talie cu o cingătoare şi, asemenea unei vestale virgine, îşi purta vălul astfel încât să-i acopere restul trupului, inclusiv jumătatea de sus a feţei.-Să n-ai emoţii, murmură Octavia. Agrippa e unul dintre cei mai buni oameni ai Romei.

Se întoarse către Marcella, care avea şaptesprezece ani.

- Iar tu vei fi următoarea.

Marcella dădu din cap cu tristeţe.

-N-ai să te simţi singură fără mine? se îngrijoră Claudia. Dacă te saturi de Pompeii, poţi să vii şi să locuim împreună.

- Ca să stau în calea băilor voastre? o tachină Marcella. Nu, mătuşa noastră are nevoie de mine.

- Atunci ai s-o pupi din partea mea, nu-i aşa? Şi ai să-i spui c-o iubesc, chiar dacă sunt matroană?

Mi-am dat seama, după sunetul vocii ei, că mireasa era pe cale să izbucnească în plâns, iar Marcella îi cuprinse talia cu braţele.

- Sigur că am să-i spun.

Am observat că ochii Octaviei păreau trişti. După atâţia ani de despărţire, încetase să le mai fie mamă fiicelor sale. Fără îndoială, pierduse acea legătură specială cu ele, la fel cum Horaţia o pierduse pe Gaia.

Claudia îşi ridică marginea tunicii astfel încât să poată merge fără a se împiedica, şi de sub veşmânt se ivi o pereche de sandale purpurii. Femeia îşi întinse braţele astfel încât s-o putem vedea.

- Splendid, spuse Alexandru.
- La fel de frumoasă ca o mireasă egipteană?
- Chiar mai frumoasă, minţi el.

Auzeam muzica şi râsetele din atrium, unde bazinul era luminat de lămpi plutitoare, iar întunericul asfinţitului era ţinut departe cu ajutorul a sute de candelabre. Nu avu loc nici o procesiune specială, aşa cum se întâmpla în Egipt. Pur şi simplu am mers împreună cu mireasa spre altarul din granit pe care îl căraseră înăuntru sclavii lui Octavian. Mai devreme fusese sacrificată o oaie, astfel încât augurii să poată declara încă o dată că e o zi favorabilă.

- Uită-te la toţi oamenii ăştia! spuse Claudia cu îngrijorare.

---

1 Cel mai popular zeu din mitologia egipteană, Osiris simbolizează moartea. De obicei este reprezentat ca o mumie, înfăşurat în fâşii de pânză şi purtând în mâini simbolurile sale specifice: biciul şi cârja, (n.tr.)

Patricieni din toate colţurile Romei veniseră pentru a lua parte la festivităţile din această seară, iar Octavia zise:

- E o căsnicie importantă. Dacă ar fi să i se întâmple ceva fratelui meu, cine crezi că i-ar lua locul? Marcellus e încă prea tânăr.

Îi strânse mâna fiicei sale, iar Agrippa se apropie de altar, având-u-i alături pe Octavian şi pe Juba. Fata lui în vârstă de optsprezece ani, Vipsania, stătea la dreapta lui, uitându-se curioasă la femeia care avea să-i devină mamă vitregă.

- Are noroc, şopti Iulia, observând încotro mă uitam. Claudia o să se poarte frumos cu ea.

Râsetele din atrium amuţiră, şi senatorii, îmbrăcaţi în cele mai bune togi ale lor, se apropiară de altar ca să audă ce se spunea.

- *Ubi tu es Agrippa, ego Claudia.Ubi tu es Claudia, ego Agrippa.*
Agrippa îi ridică vălul Claudiei, şi toţi cei din atrium strigară:
- *Feliciter!*
-Atâta tot? întrebă Alexandru neîncrezător. Toate pregătirile doar pentru asta?
Iulia ridică braţele şi aplaudă.
-S-a terminat!
Cântăreţii din flaut deschiseră drumul spre tricliniu, unde canapelele erau îmbrăcate în lână de culoarea şofranului, astfel încât să se asorteze cu ţinuta miresei. Un tort înalt din secară albă fusese ornat cu flori, iar când m-am aplecat să le inspir mireasma, Livia mi-a spus cu veselie:
- Nu peste mult timp va veni rândul tău. Văzându-mă că mă îndrept de spate, a strigat către un bătrân aflat lângă mine: Catullus, ai cunos- cut-o pe prinţesa Selene?
Negrul adânc al ochilor bărbatului era ascuns de un strat urduros, iar mâinile îi tremurau din pricina cine ştie cărei boli a vârstei. Bătrânul senator îşi lăsă în jos cupa cu vin, astfel încât să-mi poată zâmbi.
- îmi face plăcere.
- Aşa o fată drăguţă, nu? Mama ei a avut patru copii, şi probabil că ar fi putut face mai mulţi.
Catullus ridică din sprâncene.
- Deci, spune-mi, continuă Livia, e adevărat că te afli în căutarea unei soţii?
Am simţit cum mi se scurge culoarea din obraji, însă eram prea îngrozită ca să mă întorc cu spatele ori să părăsesc discuţia.
- Da, spuse bătrânul dând încet din cap.
- Ei bine, poate că ţi-ar plăcea să petreci un timp cu Selene.
Inima îmi bătea cu putere în piept.
Catullus se încruntă.
- Făcând ce? întrebă el cu precauţie.
- Oh, pentru moment doar discutând despre câteva lucruri, răspunse Livia.
- Şi mai exact ce aş avea eu de discutat cu o copilă?
Nu mai fusesem nicicând atât de recunoscătoare să-l văd pe Juba.
-Îţi mulţumesc pentru grija pe care mi-o arăţi, îi spuse repede Catullus Liviei, dar cred că sunt dorit acolo.
Femeia îl urmări pe bătrân cum pleacă, apoi îşi aţinti privirea asupra mea.
-N-ai să te întorci niciodată în Egipt.
- Şi de unde ştii tu că vrea să se întoarcă? întrebă Juba.
Livia râse strident.

Pentru că o cunosc pe asta mică. Ar fi încercat să fugă, dacă n-ar fi crezut că ar fi posibil ca soţul meu s-o trimită înapoi în Alexandria.Octavia se apropie la fel de tăcută ca Juba.

- Livia, spuse ea cu glas mieros, sper că nu-ţi verşi furia pe Selene. Nu e vina ei că fratele meu a dispărut cu Terenţia.

Livia îşi ridică bărbia.

- El n-o să mă părăsească niciodată. Terenţia nu e decât o târfa de teatru.
- Pe Scribonia a părăsit-o, îi aminti Octavia.
- Pentru că *eu* aveam ceva să-i ofer.
- Ce? întrebă Octavia. Un nume de patrician? Crezi că acum mai are nevoie de aşa ceva?
- îmi amintesc o veche scrisoare, zise Livia îngândurată. Cred că era de la Marc Antoniu, care îl numea pe bunicul vostru un libert, un făcător de funii din oraşul Thurii. Chiar crezi că fără familia mea, senatorii vor sta tăcuţi - doar vor sta - în vreme ce urmaşul unui făcător de funii le va scrie legile?

Mi-am amintit că tatăl meu îl numise cândva pe Octavian „Thurinus" şi, în sfârşit, am înţeles de ce.

Dar Octavia se mulţumi să zâmbească.

- Da. Iar când va veni vremea aceea, sugeră ea, să sperăm că prietenii îţi vor fi mai numeroşi decât duşmanii.

Tricliniul se umplu de urale zgomotoase când mirele şi mireasa luară primele înghiţituri de vin din aceeaşi cupă. Am observat că Juba dispăruse. Octavia îmi întinse braţul.

- Mergem?

Mă conduse la masa la care Marcellus şi Alexandru o tachinau pe Iulia în legătură cu cât de luxoasă avea să fie nunta ei. Dar când fata se întoarse şi îmi zâmbi, nu m-am simţit în stare să mă veselesc.

Sărbătoarea continuă până spre dimineaţă, când Octavian se întoarse şi anunţă că era timpul ca mirele să-şi conducă mireasa spre noul lor cămin. Senatorii începură să-i cânte melodii vulgare soţiei îmbujorate, iar flautiştii şi purtătorii de torţe deschiseră drumul, urmaţi de oaspeţi. Când ajunserăm în porticul vilei lui Agrippa, fratele meu se împiedică de prima treaptă şi căzu.

- Alexandru! am exclamat.
- Ce-i? chicoti el.

Marcellus şi Iulia chicotiră la rândul lor.

- Sunteţi beţi cu toţii! i-am acuzat eu.

- Vinul Falernum[1] e de vină, protestă Iulia.

1 Vin deosebit de preţios, pe care numai patricienii şi-l permiteau. Era făcut dintr-un soi de struguri originar de lângă Napoli, dar transferat ulterior pe muntele Falernum, între Latinum şi Campania, (n.tr.)

- Se uită la Alexandru, care încă stătea pe prima treaptă a porticului, şi izbucni în hohote de râs.Iulia, Marcellus, Alexandru! se răsti Octavia. Duceţi-vă acasă!

Lângă ea, Gallia clătină din cap cu un aer dezaprobator.

- Dar mireasa nici măcar n-a...
- Nu-mi pasă!

Octavia curmă protestul lui Marcellus, apoi se uită spre mine.

- Tu poţi rămâne.

Nu era o ofertă. Era o poruncă.

Alexandru îmi aruncă o privire rugătoare peste umăr, în vreme ce Marcellus îl ajuta să se ridice. Apoi, toţi trei se îndepărtară, împleticindu-se.

- Tu eşti singura cu ceva minte în cap, bombăni Octavia.

Pe treptele din faţa vilei lui Agrippa, Claudia încununa stâlpii de la intrare cu lână, apoi îi ungea cu seu de lup pentru a-şi binecuvânta noua locuinţă. Când Agrippa o purtă peste prag, îl urmară zeci de senatori beţi, nerăbdători să-l vadă cum o întinde pe canapeaua conjugală şi îi scoate cingătoarea. M-aş fi dus şi eu, dar în toiul veseliei se auzi glasul Liviei.

- Ce s-a întâmplat, domnule senator? Un bărbat slab, înveşmântat în togă, tocmai îşi golise stomacul într-o urnă. Se ridică nesigur pe picioare, iar Livia îi spuse: Ar trebui să pleci acasă.
- Şi să ratez dezlegarea cingătorii?

Scoase un hohot de râs pofticios şi dădu să intre, însă Livia îl opri, punându-i o mână în faţă.

- O să trimit o sclavă cu tine. Gallia, porunci ea, du-l pe senatorul Gaius înapoi la vila lui.

Am văzut că bărbatul era pe cale să protesteze, asta până când dădu cu ochii de Gallia. Apoi zâmbetul i se lăţi pe faţă.

Gallia ezită.

- Eşti sigur că n-ai prefera să fii escortat de bărbaţi, *domine?*
- Nu în seara asta, răspunse nerăbdător senatorul. Şi baza dealului nu e prea departe, promise el.

Gallia se uită după Octavia, însă aceasta o urmase pe Claudia în locuinţa lui Agrippa. Fără ea, Gallia n-ar fi putut niciodată să iasă din cuvântul Liviei.

- Desigur, *domine.*

Livia îi urmări pe cei doi cu privirea, apoi, când şirul voios de senatori şi nuntaşi reapăru, îl luă de braţ pe Octavian.

- O noapte reuşită, îi spuse ea bucuroasă. Ne retragem?

Un cocoş se auzi cântând în depărtare şi Octavian îşi înăbuşi un căscat.

- E timpul.

Oaspeţii îşi chemau lecticile, iar sclavii obosiţi, care băuseră prea mult vin, se clătinau sub greutatea stăpânilor. Strigăte îngrozite

răsunau ori de câte ori se întâmpla ca unul sau altul dintre cărători să cadă.
Octavia se întoarse către Juba.
- E prea târziu să te întreb despre o statuie?
- Mă îndoiesc că voi dormi prea mult, răspunse tânărul.
Petrecăreţii care plecau făceau suficient zgomot încât să ajungă până
la urechile Persefonei[1], chemându-se unul pe altul în lumina zorilor şi strigându-le sclavilor să fie mai atenţi.
- E un cadou pe care l-am cumpărat pentru fiica mea, spuse Octavia. însă înainte de a i-l da, mi-ar plăcea să ştiu că e autentic.
Ne-am îndreptat împreună spre vila Octaviei, în timp ce eu mă întrebam dacă ar trebui să menţionez cele întâmplate cu Livia. Dar înainte să apuc să spun ceva, Octavia se întoarse.
- Unde e Gallia?
- A plecat, i-am răspuns eu. Femeia se încruntă.
- Cu *magister* Verrius?
-Nu. Livia a trimis-o cu un senator, să-l ducă acasă. Juba întrebă iute.
- Cu cine? Cu care dintre ei?
- Un bărbat pe nume Gaius.
Prinţul avu un schimb de priviri cu Octavia, care îşi puse o mână peste stomac.
- Zeilor! şopti ea. Când a luat-o?
- Când toţi ceilalţi au intrat ca să vadă canapeaua conjugală a Claudiei.
- Ştiu unde locuieşte, spuse numaidecât Juba. Sub culmea sudică a dealului. Mă duc eu.
- Stai! Cunosc o scurtătură, i-am spus eu.
- Pe unde?
- Prin spatele Magna Mater. Octaviei i se tăie răsuflarea.
- Prin pădure?
- Obişnuiam să o luăm pe acolo în drum spre *luduş*. înainte ca Juba să înceapă să vină cu noi.
Octavia se uită la el.
- Tu o cunoşti?
- Nimeni nu merge prin pădure, răspunse tânărul.
-Noi mergeam! Marcellus a convins-o pe Gallia să ne ducă pe acolo. Pot să-ţi arăt, l-am asigurat eu. Gallia n-ar folosi niciodată

1 Fiica lui Zeus şi a Demetrei, a fost răpită de Hades şi a devenit soţia acestuia. Trăia câteva luni din an domnind asupra umbrelor din împărăţia subpământeană, apoi se întorcea pe pământ, unde vieţuia lângă mama ei, care era zeiţa grânelor. (n.tr.)

scurtătura pe întuneric, dar tu ai să cobori dealul mai repede.
Octavia ne făcu semn repede.
- Duceţi-vă! Amândoi!
Juba nu protestă. înşfacă o torţă din mâinile unui soldat şi mă conduse prin înghesuiala de oameni beţi şi lectici, spre Templul Magna Mater.
- Deci unde e? mă întrebă el.
- Nu văd cărarea.
îmi dădu torţa, şi aşa am dibuit poteca pe care obişnuiam să o folosim în fiecare dimineaţă.
N-aş fi pus niciodată piciorul în pădure noaptea şi mă simţeam recunoscătoare că-l aveam pe Juba în spatele meu, în ciuda vrajbei dintre noi.
- Pe aici, i-am zis, luminând drumul.
îmi aminteam de noaptea în care Juba mă salvase.
- Dacă o atacă pe drum?
- Cu atâţia soldaţi care păzesc dealul Palatin?
Când am ajuns la capătul drumului, prinţul mi-a luat torţa şi amândoi am fugit de-a lungul unui şir de case. Mantia stacojie îi flutura pe spate, iar felul în care lumina lunii îi încununa părul lung îl făcea să pară mai chipeş decât fusese înainte. Ne-am oprit în dreptul unei locuinţe vegheate de un grup de gărzi, iar Juba s-a apropiat de primul bărbat care i-a ieşit în cale.
- A intrat aici o sclavă?
- Nu te priveşte.
înainte ca paznicul să apuce să clipească, se trezi cu un pumnal la gât, iar ceilalţi bărbaţi se retraseră. Torţa se stinse într-o băltoacă.
- Dă-mi voie să repet întrebarea, spuse Juba. Vin din partea surorii lui Cezar, Octavia, căreia i-ar plăcea să ştie dacă prinţesa Galliei, sclava ei favorită, a fost dusă înăuntru.
Ceilalţi gardieni îşi coborâră încet săbiile, iar bărbatul care avea lama la gât înghiţi cu noduri.
- Da, e înăuntru, şopti el.
Juba trecu precum o furtună pe lângă paznic, iar eu l-am urmat la câţiva paşi distanţă, în timp ce izbea de perete uşile casei lui Gaius şi striga:
- Gaius Tacitus!
Se auzi un târşâit de picioare într-o cameră de lângă atrium şi sclavii se ascunseră după coloane pe măsură ce Juba se apropia.
- Gaius Tacitus! strigă el din nou, şi de data asta senatorul apăru în celălalt capăt al atriumului.
Renunţase la togă şi era îmbrăcat doar în cea mai subţire tunică.
-Juba. Zâmbi. Şi micuţa prinţesă a Egiptului, deja pe cale să se transforme într-o femeie.
- Unde e?

-Cine?
Juba traversă încăperea şi Gaius se retrase imediat.
- Te referi la târfa din Galia?
Din încăperea de lângă atrium răzbătu un geamăt, moment în care Juba îl împinse pe Gaius cu capul într-un perete.
- Gallia! strigă el.
Eu m-am repezit înăuntru, acolo unde Gallia stătea ghemuită pe o canapea. Pielea ei deschisă la culoare era luminată de razele lunii ce se strecurau prin obloanele trase, şi numai părul lung îi acoperea goliciunea.
- Gallia! am ţipat, iar ea şi-ar ridicat spre mine ochii învineţiţi.
- Selene.
Se luptase cu el şi pierduse.
- E rănită! am urlat şi m-am repezit să-i dau Galliei mantia mea.
Nu se zărea nicăieri tunica pe care o purtase la nuntă sau frumoasele
încălţări din piele pe care le primise de la Octavia.
- Vino, i-am spus.
Dar Juba ne avertiză pe neaşteptate:
- Rămâneţi înăuntru!
Am ascultat zgomotele scoase de nişte oameni care se încăierau, apoi, când am încercat s-o ajut pe Gallia să se ridice în picioare, am văzut că avea glezna umflată.
- îmi pare rău! i-am spus. îmi pare tare rău!
- Nu-i vina ta.
- Dar eram acolo! Am văzut-o pe Livia când te-a trimis cu senatorul.
- Şi de unde să fi ştiut tu ce avea să-mi facă omul ăla?
- Octavia a ştiut! Ea l-a trimis pe Juba, şi dacă i-aş fi spus mai devreme...
Afară se lăsase tăcerea şi curând reapăru Juba.
- Gallia, spuse el şi o luă în braţe dintr-o singură mişcare lină.
în ciuda vânătăilor, femeia nu ţipă de durere.
- Du-mă, te rog, la *magister* Verrius, şopti ea.
I-am urmat afară din cameră şi l-am văzut pe Gaius îndoit de la mijloc, ţinându-se de stomac. Sângele îi picura din gură şi din răni. M-am întrebat pe câte femei le posedase cu forţa, şi apoi, cum avea să explice Juba uciderea unui senator.
în faţa casei, paznicii se foiau nelinişţiţi.
-Ce... ce s-a întâmplat? întrebă unul dintre ei.
- Intră şi vei afla, îi spuse Juba cu un aer sumbru.
O duse pe Gallia spre o casă aflată într-un mic pâlc de copaci, din care fumul se înălţa prin deschizătura de deasupra atriumului.

Când ajunse la uşă, nu fu nevoit să bată. *Magister* Verrius deschise şi înţelese pe dată ce se întâmplase.

- Gallia!

Ei începură să-i tremure buzele, iar profesorul ne conduse prin atriumul său, către o cameră de femeie în care plutea mireasma de levănţică. Juba o aşeză cu blândeţe pe Gallia pe o canapea, apoi mă urmă afară din încăpere, în timp ce *magister* Verrius o cuprindea în braţe. Am auzit-o începând să-i spună povestea. Apoi, Juba a închis uşa şi am rămas singuri.

- Ar fi trebuit s-o refuze pe Livia! am strigat eu.
- E o sclavă. N-are privilegiul ăsta.
- Dar dacă o să i se întâmple din nou una ca asta?
- Probabil că o să i se mai întâmple.

Nu-i înţelegeam cruzimea. Din cealaltă parte a uşii se auzeau plânsete amestecate cu vorbele furioase ale lui *magister* Verrius, care nu ridicase niciodată glasul la noi, în *luduş.*

- Şi cum ai să explici moartea senatorului?
- O să spun că el m-a provocat. Tu eşti singura care a fost acolo ca să vadă.

Indiferenţa lui mă scoase din sărite.

- Nu-ţi pasă de ce s-a întâmplat în noaptea asta?
- Sigur că-mi pasă, altfel nu mi-aş fi riscat viaţa ca să-l omor pe Gaius. Dar în afară de a-i elibera pe toţi sclavii din Roma şi a mă alătura unui trădător, ce-ai vrea să mai fac?

M-am gândit la denarii pe care Alexandru îi câştigase la curse, însă am respins suma ca fiind prea mică. Apoi, i-am atins colierul din perle roz primit de la mama. Numai pandantivul din aur ar fi fost suficient pentru a-i cumpăra libertatea Galliei. Cu restul, ea s-ar fi putut întreţine mulţi ani de acum înainte. Mi-am desprins de la gât ultimul dar pe care mi-l făcuse mama şi i l-am întins lui Juba.

- Ce-ar trebui să fac eu cu ăsta?
- Faci negoţ cu statui şi cu bijuterii vechi, i-am spus. Vreau să-l vinzi pentru mine şi să-i cumperi libertatea Galliei. Dacă va fi liberă, nu va mai trebui să se supună niciodată poruncilor unui cetăţean.

Juba ridică dintr-o sprânceană.

- Şi ce te face să crezi că Octavia o să accepte?
- Denarii primiţi în schimbul colierului ăstuia ar putea hrăni jumătate dintre gurile din Subura.
- Mă îndoiesc că de denari are ea nevoie.
- Refuzi?

Tânărul luă colierul şi îl ţinu în lumina unei lămpi cu ulei de măsline.

- E real, i-am spus.

- Nici nu m-aş fi aşteptat la mai puţin din partea unei prinţese a Egiptului. A fost al reginei?
Am clipit pentru a-mi alunga lacrimile.
- Da. Dar dacă Octavia o să-l accepte drept plată, nu vreau să-i spui Galliei de la cine a venit ajutorul.
- Câtă dărnicie!
- Nu e dărnicie!

Eu eram pricina pentru cele întâmplate Galliei. Mă apărase o dată, când refuzasem să port rochia din mărgele a Liviei, şi atunci şi-o făcuse duşmancă pe femeia care voia să-i vadă pe toţi ceilalţi suferind.

- îi sunt datoare, am şoptit.

în dimineaţa următoare, dacă n-ar fi început Lupercalia, şi deci o vacanţă de o săptămână de la *luduş*, n-aş fi reuşit nicicum să mă trezesc la timp pentru a-l întâlni pe Vitruvius. Când am deschis ochii, Alexandru plecase deja din cameră, iar ferestrele, care, de obicei, dădeau spre o grădină întunecată şi bogat împădurită, erau luminate de soarele lăptos al iernii. Vreme de câteva clipe am ciulit urechile ca să aud sunetele din afara camerei mele, întrebându-mă ce oră era şi unde plecase toată lumea. Oare ştiau despre Gallia? Oare avea să fie pedepsit Juba pentru că omorâse un senator?

M-am îmbrăcat cât am putut de repede şi doar mi-am împins părul spre spate cu diadema. Când m-am uitat în oglindă, am văzut numai *bulla* aurie. Dădusem ultimul cadou primit de la mama în schimbul libertăţii Galliei. Juba era eficient în tot ce făcea. Cu siguranţă, acum vreo altă femeie îşi punea deja la gât perlele mamei şi le admira într-o oglindă uriaşă din bronz, fără să ştie ce însemnătate aveau. Am închis ochii pentru a împiedica lacrimile să mi se rostogolească pe obraji şi m-am întrebat dacă Octavia acceptase denarii.

Am deschis uşa şi am tras cu urechea să-l aud pe Marcellus, însă holurile, care în mod normal răsunau de râsete, erau acum tăcute. Când am aruncat o privire în bibliotecă, i-am văzut pe Octavia şi pe Vitruvius stând împreună. De îndată ce a dat cu ochii de mine, arhitectul s-a ridicat.

- Octavia ar vrea să-ţi vorbească, spuse el calm.

I-am cercetat chipul în căutarea unui indiciu, însă expresia bărbatului era ca o mască. După ce a închis uşa în urma noastră, m-am uitat la Octavia.

Aceasta îmi făcu semn să mă aşez, apoi îşi puse mâinile una peste alta şi oftă din greu.

- Azi-noapte s-a întâmplat un lucru îngrozitor.
- Da. îngrozitor, am zis încet.

- Dar e posibil ca tu să fi ajutat la salvarea Galliei de la moarte.

-N-am făcut nimic. Juba a salvat-o, am spus eu, la fel cum spusesem
atunci când Juba îl salvase pe Octavian de la moarte.

Femeia mă studie cu ochii ei blânzi.

- Şi tot Juba a fost cel care a venit în dimineaţa asta cu banii pentru răscumpărarea Galliei. Mi-am coborât privirea în poală. Aşa că am eliberat-o.

M-am uitat repede în sus.

- îmi e ruşine s-o spun, dar, cu toată dărnicia mea, n-am fost atât de generoasă pe cât te-ai arătat tu faţă de Gallia, spuse Octavia.

- Din vina mea s-a dus cu Gaius. Ar fi trebuit s-o opresc!

- Şi să sfidezi porunca Liviei? Octavia râse cu jumătate de gură. N-ai fi avut ce să faci.

-Am fi putut s-o găsim mai repede!

- Aţi găsit-o înainte ca senatorul Gaius s-o strângă de gât, Selene! Iar dacă el ar fi reuşit s-o omoare, n-ar fi existat nici un om în Roma care să spună povestea. Crezi că paznicii lui l-ar fi dat de gol? Sclavii?

- Unde e Gallia? am şoptit.

- De acum o să locuiască împreună cu *magister* Verrius.

- Şi nu eşti furioasă?

Octavia nu spuse nimic. îşi încleştă mâinile, apoi le descleştă.

- Sunt tristă pentru că a trebuit să-i spun Galliei că e liberă, când nu generozitatea mea a eliberat-o. Şi sunt tristă pentru că îmi voi pierde cea mai apropiată prietenă. Am fost egoistă vrând s-o ţin sclavă. Poate că am fost egoistă din multe puncte de vedere.

- Nu. Tu eşti spiritul Empandei, am spus cu sinceritate, gândindu-mă la zeiţa dărniciei. Până şi Empanda trebuie să fi râvnit la ceva.

- Cu preţul unei vieţi?

Femeia se ridică. Nu ştiam sigur la a cui viaţă se referise. La a lui Gaius, care murise spintecat de sabia lui Juba, sau la a Galliei, a cărei existenţă fusese sortită sclaviei.

- Poate că Gallia o să se întoarcă, spuse Octavia. Dar nu înainte de a-şi fi revenit.

M-am ridicat de pe scaunul lui Vitruvius şi am urmat-o prin încăpere. Ajunsă la uşă, ea se opri.

- Totuşi, dacă mai sunt şi alţi sclavi pe care ai vrea să-i eliberezi, Selene, să fiu în locul tău, mi-aş păstra denarii. Gallia mi-o fi ea prietenă, mă avertiză femeia, dar eu nu sunt vreo adeptă a Vulturului Roşu.

Am lipsit de la Festivalul de Lupercalia. Am stat singură în camera mea şi am desenat, câtă vreme Alexandru şi Marcellus au sacrificat o capră în peştera lui Romulus, apoi s-au uitat cum flăcăii se îmbrăcau în pieile animalelor jertfite, o luau la goană în jos pe dealul Palatin şi biciuiau cu fâşii din piele de capră pe oricine le ieşea în drum. Din dormitorul meu, puteam auzi ţipetele femeilor. Ele erau cele care stăteau în calea biciului pentru a asigura rodnicia în anul ce urma. După ce zbieretele au încetat, am auzit glasul lui Marcellus şi am presupus că toată lumea se întorsese.

Alexandru a intrat primul în cameră, dar când i-am văzut faţa, am sărit de pe canapea.

- Ce s-a întâmplat? am ţipat.

El izbucni în râs.

- Nu e al meu. E sânge de capră.
- Pentru ce?
- Pentru Lupercalia! Iar dacă n-ai fi dormit, ai fi putut să vii şi tu. Dar mi-a fost milă să te trezesc.
- Milă de mine sau de Gallia? l-am întrebat, şi fratele meu deveni imediat serios. Crezi că, purtându-te aşa, o să devii într-o bună zi rege al Egiptului? După ce ai văzut cum l-au afectat pe tatăl nostru ospeţele şi băutul la nesfârşit?
- Nu e la nesfârşit, spuse el încet. E doar o dimineaţă.
- Care se întâmplă să vină după o noapte de măcel!

-Am auzit ce-ai făcut, şopti Marcellus. Mama mi-a zis că i-ai cumpărat libertatea Galliei.

în spatele lui, Iulia şi Alexandru exclamară la unison:

- Ai eliberat o sclavă?
- Şi Octavia a lăsat-o să plece? insistă fratele meu.
- Aşa se pare.
- Crezi că Gallia o să se mai întoarcă? întrebă Marcellus.

-Mama ta spune că e posibil. Dacă aş fi în locul ei, eu aş părăsi Roma de tot.

- Livia a fost fericită în dimineaţa asta, dar când o să audă ce ai făcut, o să-şi iasă din fire, zise Iulia cu teamă.

-Atunci n-o să-i spună nimeni, replică ferm Marcellus. Gallia nu ştie cine a eliberat-o, şi nici Livia n-o să afle.

însă fratele meu mă privi încruntat.

- Pe când eram în Alexandria, nu ţi-a păsat niciodată de sclavi.
- Şi pe când eram în Alexandria, aveam un regat. Aici, care-i diferenţa dintre noi şi Gallia?
- Cetăţenia, spuse Iulia.

- Nu, o contrazise fratele meu. O rostogolire a zarurilor. La fel de uşor am fi putut să fim făcuţi sclavi.
- Copiii unei regine?
- Gallia nu era copila unei regine? întrebă fratele meu.
Fata se strâmbă.
- Galii sunt nişte barbari.
- Şi dacă, mâine, tatăl tău va decide că egiptenii sunt nişte barbari? am întrebat.
Marcellus şi Iulia tăcură.
-Te rog, promite-mi că n-o să spui nimic! am implorat-o eu, însă chiar dacă Iulia dădu din cap în semn de aprobare, mă îndoiam că era în stare să păstreze un asemenea secret.
în seara aceea, în timp ce ne îndreptam spre vila Octaviei, Marcellus îl aşteptă pe fratele meu să ne-o ia înainte, pentru a-mi şopti:
- Ai o inimă tare bună, Selene.

Mă bucuram că se vedea doar o aşchie de lună. în felul ăsta, el nu putea zări că sângele îmi năvălise brusc în obraji.

- întotdeauna am sperat că o voi elibera pe Gallia atunci când voi deveni Cezar. Nu eram sigur cum o să reacţioneze mama. Tu ai făcut lucrul de care eu m-am temut.
- A fost o nimica toată.
- Nu cred, spuse el blând.

Ochii ni s-au întâlnit şi, pentru o clipă, am crezut că o să mă sărute. Atunci, a apărut în portic Iulia, îmbrăcată într-una dintre tunicile ei argintii, şi ne-a făcut cu mâna. Marcellus s-a întors şi nici unul din noi n-a mai spus nimic.Capitolul 14

Iunie 28 î.Hr.

Gallia se întoarse înaintea călătoriei noastre de vară spre palatul lui Octavian de pe insula Capri. Când toată vila era în fierbere, ea îşi făcu apariţia într-o dimineaţă, în timpul obişnuitului *salutatio* al Octaviei, şi o întrebă pe stăpâna casei dacă mai are nevoie de o *ornatrix*. Purta o tunică din mătase albastră cusută cu perle mărunte, iar părul lung îi era prins la spate cu o bentiţă de baga ce strălucea în lumina puternică din atrium. Vânătăile pe care i le lăsase Gaius dispăruseră de mult, iar în locul lor sclipea pielea ei sănătoasă şi îngrijită. De cum o văzu, Octavia începu să verse lacrimi de bucurie şi, probabil, de uşurare. în seara aceea, am sărbătorit întoarcerea Galliei cu păun fript de pe insula Samos şi cu stridii rare din Tarentum.

- Asta înseamnă că o să vii cu noi la Capri? o întrebă Marcellus.

Stăteam cu toţii în tricliniu, acolo unde Galliei nu i se mai îngăduise niciodată să mănânce alături de noi.

Femeia îşi făcu vânt cu mâna.

- Crezi că aş vrea să rămân în urmă pe căldura asta îngrozitoare? îl tachină ea.

Libertatea îi pria Galliei, de la podoabele aurite pe care le avea în păr până la stola scumpă, brodată cu fir de aur. Nimeni nu mai pomenea de cele întâmplate cu Gaius, iar Juba nu fusese pedepsit pentru crimă.

Dar în dimineaţa plecării, când am rămas singură cu ea, am întrebat-o încet:

- Ţi-a mers bine?

Ea se aşeză pe cufărul meu de călătorie, cântărindu-mi întrebarea:

- M-am vindecat, îmi răspunse. Şi, desigur, e bine să fii liber. Acum nimeni nu mai poate să-mi dea ordine, spuse ea ferm. în afară de Cezar.

- Şi Octavia te plăteşte?

Gallia zâmbi.

- Cu mai mulţi denari decât câştigă *magister* Verrius în *luduş*. Şi nu mai trebuie să mă furişez noaptea ca să-l văd. Suntem căsătoriţi.

Am rămas şocată.

-De când?

- Din săptămâna în care Octavia mi-a dăruit libertatea, îmi mărturisi, dar îşi duse un deget la buze. N-ar fi bine pentru activitatea lui de profesor dacă Livia ar descoperi treaba asta. Cezar îl respectă, însă ea... Ochii ei albaştri se îngustară. Nu e

de acord ca sclavele eliberate să se mărite cu cetăţeni din naştere. O să încerc să-i ascund căsnicia noastră cât o să pot de mult.

-*Magister* Verrius o să vină şi el pe insula Capri?

- Bineînţeles. Cine şi-ar petrece vara aici, dacă poate să evadeze?

Am lăsat în urmă arşiţa Romei pe data de întâi iulie, şi mi-am dat seama că trecuse numai un an de când Ptolemeu era încă în viaţă. M-am gândit la zâmbetul lui cu gropiţe, la felul în care obrăjorii îi semănau cu nişte mici mere atunci când râdea. Dar gândul la el nu-mi aducea decât durere, aşa că am încercat să nu-mi mai amintesc. în schimb, m-am concentrat asupra călătoriei. Avea să fie un drum lung până la ţărmul oraşului Napoli. Plecam noaptea, astfel încât să nu fie nevoie de o despărţire formală. Astfel, Octavia putea pleca fără să atragă atenţia asupra faptului că, în vreme ce plebeii sufereau în căldura dogoritoare, bogaţii fugeau spre vilele lor răcoroase de pe malul mării. Agrippa şi Juba călăreau în fruntea Gărzii Pretoriene, iar trăsurile somnoroase care îi urmau hurducăiau pe drumurile pietruite. Eram singurii care foloseam drumul propriu-zis. Puţini cai aveau potcoave, iar pentru a proteja copitele animalelor nepotcovite, majoritatea trăsurilor călătoreau pe marginea acoperită de iarbă a Viei Appia.

Eu şi Alexandru împărţeam trăsura cu Marcellus şi Iulia. Eu urmăream cu invidie crescândă cum picioarele celor doi se atingeau ca din întâmplare, sau cum el îi potrivea câte o pernă la spate. Flirtau unul cu celălalt atunci când credeau că nu-i vede nimeni, iar Iulia zâmbea mai mult decât o făcuse vreodată în Roma.

- Aşteptaţi să vedeţi insula Capri, spuse Marcellus în timp ce ne îndepărtam de aerul stătut al oraşului.

- Seamănă cu dealul Palatin? întrebă cu precauţie Alexandru.

Ultima dată când Marcellus se arătase entuziasmat cu privire la o
călătorie, ajunseserăm în Roma, unde fumul se ridica din vetrele pentru gătit, iar templele erau acoperite cu graffiti. Acum, nici măcar nu mă mai deranjau desenele vulgare mâzgălite pe treptele Senatului.

- Nici nu se compară, zise Iulia. Pe dealul Palatin, tata se preface că e un umil servitor al Romei. Pe insula Capri chiar trăim ca o familie de conducători.

- E palatul unchiului de la malul mării, explică Marcellus. O să fie acolo o plajă, cai, şi o să vă ducem la Grota Albastră.

- Clădirile sunt frumoase? am întrebat nerăbdătoare.

- O să desenezi toată ziua, îmi promise Marcellus. Vitruvius de ce crezi că vine?

- Poate pentru mama ta?

Băiatul izbucni în râs.

- Şi pentru frumuseţi.

Drumul cu trăsura a durat trei zile, însă la doisprezece ani, călătoria ni s-a părut nesfârşită. Am inventat jocuri pentru a ne trece vremea, dar în cea mai mare parte a timpului ne-am uitat pe ferestre, urmărind cum trec pe lângă noi oraşele somnoroase şi altarele înălţate pe marginea drumurilor. Câteva hanuri anunţau că oferă pâine, vin şi o fată pentru noapte, toate în schimbul unui singur denar, însă n-am oprit în nici unul dintre aceste locuri. Eu am încercat să citesc câteva dintre sulurile pe care le luasem în bagaje. Am ales *Istoria oraşului Napoli* şi *Ghidul Troiei,* dar cititul mi-a făcut rău, şi nici măcar aerul proaspăt al mării n-a reuşit să-mi potolească greaţa.

Când am ajuns, în sfârşit, pe malul oraşului Napoli şi am păşit pe navele ce aveau să ne ducă spre insula Capri, a fost rândul meu să mă simt mai în putere decât ceilalţi, care se ţineau de burtă şi gemeau. Eu şi Alexandru ne-am ridicat feţele spre vântul aspru al dimineţii şi am închis ochii.

- E ca acasă, nu-i aşa? spuse fratele meu.

Eu am oftat.

-Da.

înaltele stânci calcaroase, cu vegetaţia lor bogată, se avântau în mare, formând grote şi golfuri în care copiii înotau sau pescuiau printre pietre.

- într-o zi, când o să ne întoarcem în Egipt, promise Alexandru, o să armăm un nou *thalamegos,* apoi o să navigăm aşa în susul şi în josul coastei Alexandriei. N-am să mă mai satur niciodată de apă.

Vitruvius se ivi în spatele nostru.

- Uite-o, spuse el, şi i-am simţit dragostea din voce.

Cocoţată pe un promontoriu aflat atât de sus deasupra apei încât nici măcar stropii valurilor nu puteau ajunge în grădinile lui, palatul de pe malul mării arăta ca un vultur sculptat în piatră. Marcellus avusese dreptate. Nu semăna deloc cu vila pipernicită de pe dealul Palatin.

- Nu pricep. De ce nu conduce Roma de aici?

- Pentru că lui Iulius Cezar nu prea i-a priit îndepărtarea de Senat, răspunse Vitruvius. Nu cred că Octavian vrea să repete istoria.

Era păcat. Sclavii care duceau în spate lectici din bronz şi abanos ne purtară până la palat, unde grădinile terasate se ridicau deasupra apei, iar porticul oferea o privelişte uluitoare a viilor

luminate de soare şi a câmpurilor aurii. Eu am coborât prima din lectică, urmată de Vitruvius.

- Îţi reînnoieşte încrederea în arhitectură, nu-i aşa? remarcă el.

Îşi trecu mâna cu drag peste o cariatidă, oprindu-se pentru a-şi odihni degetele pe obrazul ei din marmură.

- Tu ai clădit toate astea, nu-i aşa? mi-am dat eu seama.

El rânji.

- Prima mea însărcinare. Ştiu că şcoala s-a terminat până la toamnă, dar, dacă vrei, voi continua să te instruiesc aici. N-o să ai de făcut măsurători sau de schiţat planuri pentru podele mozaicate, dar inspiraţia...

- Da! am răspuns numaidecât.

Bărbatul râse.

- Putem începe cu un tur.

Octavian coborî din lectica lui şi anunţă că cina va fi servită la apusul soarelui, în tricliniul de vară, şi că în restul timpului puteam să explorăm împrejurimile. Marcellus şi Alexandru se arătară dornici să meargă la grajduri, iar Iulia se luă imediat după ei. Marcellus îmi aruncă o privire peste umăr.

- Nu vii?

Eu m-am uitat spre Vitruvius şi l-am întrebat:

- La grajduri? Apoi am şovăit, urmărind-o pe Iulia cum îl lua pe Marcellus de braţ.

-Nu, eu... eu merg cu Vitruvius.

- Atunci ne vedem mai târziu, spuse băiatul pe un ton relaxat.

Frumosul trio îmi întoarse spatele: chipeşul meu frate, Iulia şi Marcellus.

Vitruvius îmi văzu expresia de pe chip şi îmi promise:

- O să ai o vară întreagă de petrecut cu ei.

- Şi oricum, cine vrea să asculte trăncănelile Iuliei? întrebă Tiberius.

Nu-l văzusem coborând din lectică şi mă întrebam dacă nu cumva se ascunsese până ce o văzuse pe mama lui intrând. Acum se uita la Vitruvius.

- Pot să fac şi eu turul cu voi?

- Nu ştiam că te interesează arhitectura.

Tiberius strânse din umeri cu un aer sfios.

- Dacă pe Selene o interesează, atunci s-ar putea să mă intereseze şi pe mine.

L-am urmat pe Vitruvius în palat, unde mozaicul din calcar colorat de la intrare trasa la picioarele noastre salutul latin *AVE*. Holurile erau împodobite cu fresce care înfăţişau scene din *Odiseea*, în principal imagini cu marinari şi vase. Odată ajunşi în atrium, Vitruvius se opri şi mă lăsă să stau acolo îndeajuns încât să observ toate detaliile. Perdele lungi şi albe fluturau în bătaia vântului, atingând podelele acoperite cu mozaic albastru. Totul fusese vopsit în nuanţele mării: albastru azuriu, bleumarin, turcoaz.-Nu seamănă deloc cu Roma, am spus, minunându-mă. Pereţii erau ornaţi cu abside şi nişe pictate. Şi uită-te la marginile din marmură ale stâlpilor!

- Şi la tavanele pictate, adăugă Vitruvius.
- Cum au fost făcute toate astea? întrebă Tiberius.
- Frescele? Selene poate să-ţi spună.
- Aplicându-se trei straturi de mortar şi trei straturi de var amestecat cu marmură pisată. Apoi, artistul a pictat peretele cât amestecul era încă ud.
- Ai învăţat multe, remarcă Tiberius.
- E un elev silitor.

Băiatul dădu din cap îngândurat.

- Nu mă miră. La şcoală e singurul adversar adevărat pe care îl am.

Cu toate că Tiberius părea insuportabil de arogant, n-am putut să nu
mă simt flatată.

- Ar trebui să-i arăţi biblioteca, îi spuse el lui Vitruvius.
- într-acolo mergem.

Era magnifică. Rafturi grele din lemn se întindeau până în tavan, pline ochi cu suluri de hârtie. Păsări marine fuseseră sculptate în lemnul plafonului şi urne frumoase umpleau nişele. Vitruvius ne explică felul în care fuseseră construite rafturile, apoi ne conduse prin tricliniu şi prin camerele de oaspeţi, atrăgându-ne atenţia asupra caracteristicilor mărunte, cum erau coloanele canelate şi bolţile semicirculare vopsite în verde-marin şi auriu. Fiecare cameră în care am intrat era luxos mobilată. Existau acolo mese cu blaturi din marmură şi canapele îmbrăcate în bronz. Până şi scaunele erau încrustate cu fildeş preţios. Când am ajuns în dormitorul meu din capul scărilor, am văzut că urma să-l împart în continuare cu Alexandru, însă camera era atât de mare, încât ne era imposibil să-i vedem toate cotloanele din pragul uşii. Pe mese ne fuseseră lăsate pălării de paie şi evantaie din pene, iar pe podea ne aşteptau sandale din piele groasă, pentru mersul pe stânci. Am ieşit pe balconul ce dădea spre mare.

- E la fel de frumos ca în Alexandria? mă întrebă deschis Tiberius, care stătea în spatele meu.

Nu l-am minţit.
- Da. M-am întors spre Vitruvius. Cât ţi-a luat să construieşti toate astea?
- Toată tinereţea.
- Şi partea cea mai grea?
Arătă spre grădinile imaculate, cu bolţile lor umbroase de verdeaţă şi cu micile temple din marmură.
Putem să le vedem? am întrebat nerăbdătoare.Arhitectul ne-a condus pe scări în jos, printr-o uşă dublă ce se deschidea spre un portic. Grădinile se întindeau în toate direcţiile, unele cu coloane, altele terasate spre mare. Viţa-de-vie se întindea pe bolţile pictate şi, în timp ce mergeam pe sub ele, Vitruvius ne explică în ce a constat greutatea muncii sale.
- O grădină e precum o ceapă, spuse el. E nevoie de strat peste strat ca să formeze întregul. Mai întâi trebuie cultivat pământul, apoi rearanjat peisajul.
Arătă către desişurile de mirt şi cimişir, apoi spre livezile în care piersicii creşteau printre lămâi şi smochini.
- Dar detaliile sunt cele care o completează.
Din urne grele se revărsau narcise de apă şi crini. Iar acolo unde fântânile susurau vesel, zeii îşi întindeau braţele spre soare. Când am ajuns la baza grădinii, Vitruvius arătă spre bazinul încălzit din care înotătorii puteau privi spre mare. Nici măcar în Alexandria nu avuseserăm asemenea bazine. Iar în după-amiaza aceea, arhitectul mi-a mai arătat multe alte lucruri ce rivalizau cu frumuseţile Egiptului.
Când ne-am întors în tricliniu, la timp pentru masa de seară, am observat că Alexandru îmbrăcase o tunică nouă, în vreme ce eu eram încă în hainele de călătorie.
- Deci, ce ai făcut toată ziua? mă întrebă el.
- Am admirat arhitectura împreună cu Vitruvius şi cu Tiberius.
Iulia deschise o stridie.
- Atâta tot?
- Palatul are mult mai multe încăperi decât ştii tu, replică Tiberius.
Marcellus ridică din sprâncene.
- Cum ar fi?
- Camerele sclavilor, am spus eu. Şi aţi văzut ce băi folosesc?
Iulia râse.
- Cine ar vrea să vadă aşa ceva?
- Tu, poate, i-am răspuns cu glas aspru. Sunt acolo unele dintre cele mai frumoase bazine împodobite cu fresce pe care le-am văzut vreodată. Iar apa lor cu trandafiri e mai bună decât cea pe care o foloseşti tu la Roma.
Fata strâmbă din nas.

- Zău? De ce o duc sclavii atât de bine?
- Pentru că noi nu venim aici decât o dată pe an, îşi dădu cu părerea Marcellus. în restul timpului, ei fac ce poftesc. Tatăl tău n-a poreclit degeaba locul ăsta Tărâmul Trântorilor. Băiatul îmi zâmbi. Mie mi-ar plăcea să le văd băile.
- Sunt sigură că Vitruvius o să te ducă la ele, i-am răspuns.
- Sau ai putea să mă duci tu.

Toţi cei de la masă încremeniră. Fratele meu îmi aruncă o privire în semn de avertizare. Apoi, Iulia spuse pe un ton degajat:

-Ne poţi duce pe toţi. Mâine după-amiază.

Marcellus clătină din cap.

- L-am auzit pe tatăl tău spunând că o să-i facă o vizită lui Pollio.

Iulia lăsă jos stridia pe care o ţinea în mână.

-Ce?

- Pollio împrumută mereu bani trezoreriei, explică el. Şi ştii că vine pe litoral în fiecare an...
- Deci pentru un pumn de denari, tata plănuieşte să-şi petreacă ziua alături de un criminal? strigă fata.

Marcellus îşi duse un deget la buze, însă Octavian era prins într-o discuţie cu Juba despre antichităţi.

- Măcar ai s-o vezi pe Horaţia, îndrăzni băiatul.

-Şi apoi ce? şuieră Iulia. O s-o întreb dacă-i place la mare? îşi împinse la o parte farfuria cu mâncare şi se ridică. Nu mai am chef de asta.

Părăsi tricliniul, iar Marcellus rămase nehotărât între a o urma şi a rămâne cu noi.

- Oh, las-o în pace! îi sugeră Alexandru. Sora mea poate să discute cu ea.
- De ce eu? am exclamat.
- Pentru că tu eşti fată şi înţelegi toanele astea.

De câteva luni, de când începuse să-mi vină sângele menstrual, Alexandru îndurase câteva dintre crizele mele iraţionale de isterie.

- Da, mă rugă Marcellus. Mai bine să te duci tu decât noi.
- Şi n-ai prefera să mergi tu? am întrebat pe un ton ademenitor.

Marcellus scutură din cap.

- E nesuferită când se înfurie.

Mi-am înăbuşit un zâmbet şi m-am ridicat. Atâta vreme cât nu stăteam la masa lui Octavian, nimănui nu-i păsa dacă ieşeam din tricliniu. Am găsit-o pe Iulia pe balconul camerei sale, stând la lumina torţelor şi admirând valurile.

- Marcellus? întrebă ea dornică, iar umerii i se pleoştiră puţin când văzu că eram doar eu.
- Selene.

Tunica deschisă la culoare îi flutura în bătaia vântului şi mi-am dat seama că avea obrajii uzi.

- Sunt sigură că tatăl tău nu face asta ca să te rănească, am spus.

-Nu. Fata se răsuci. Dar Livia da. Crezi că tata n-ar putea împrumuta
aur de la o mie de alţi bărbaţi? De ce Pollio? întrebă ea. De ce mâine, tocmai când scăpaserăm de *luduş* şi începeam să ne simţim bine? A părăsit cu paşi mari balconul, iar eu am urmat-o în cameră. Ochii i se umpleau de lacrimi. N-o să mă duc.

- Nu-i da satisfacţie Liviei, i-am spus. Vrea să te vadă singură şi supărată, în vreme ce noi ceilalţi ieşim împreună. Iar dacă n-ai să mergi mâine, o să ştie că a găsit o cale de a te exclude. Şi o s-o folosească din nou.

Iulia se aşeză pe canapeaua ei.

-Ai văzut ce i-a făcut Galliei, spuse ea. Fără să ridice un deget. Dacă merg, o să descopere o altă metodă de a mă răni.

- Atunci spune-i tatălui tău! am sfatuit-o, aşezându-mă pe unul dintre scaunele ei.

- Crezi că m-ar asculta? întrebă Iulia râzând sarcastic.

- Sunt precum unul dintre vinurile lui de Setinum[1] lăsate să se învechească. Iar când va veni momentul potrivit, mă va vinde lui Marcellus.

- Dar credeam că *vrei* să te măriţi cu el?

- Sigur că vreau. Dar tatei nu-i pasă de asta. Aş putea să-l urăsc pe Marcellus şi tot ne-ar căsători. Vocea îi deveni foarte calmă şi lipsită de vlagă. Ai fost norocoasă că ai avut o mamă, spuse ea. Chiar dacă Gaia a supravieţuit primei nopţi sub columnă, ea n-o să-şi cunoască niciodată mama adevărată. Exact ca mine.

-Dar mama ta e în viaţă...

Ochii Iuliei scăpărară de mânie.

- Şi alungată de pe dealul Palatin! Nimeni n-o invită la cină, de teamă să nu-l nemulţumească pe tatăl meu. Nu are prieteni, nu are soţ. Nici măcar pe mine nu mă are. Tu ştii unde e ea acum?

Am clătinat din cap.

- în Roma, suferind în rând cu plebeii. Nu are denarii necesari pentru a-şi cumpăra o locuinţă de vară, şi crezi că tatei îi pasă? Dacă aş putea, aş lăsa în urmă insula asta şi aş asuda în

---

1 Un vin dulce, cu gust puternic, considerat cel mai bun dintre soiurile romane. Era preferatul lui Octavian Augustus. (n.tr.)

arşiţa Romei ca să fiu împreună cu ea. în schimb, trebuie să sufăr aici.

Când a lăsat capul în jos şi mi-am dat seama că plângea, m-am mutat de pe scaunul meu şi am luat-o de după umeri. Nu era nimic de spus, nici o cale de a schimba Roma ori pe tatăl ei. Pur şi simplu am ascultat-o cum plângea şi m-am simţit recunoscătoare că venisem eu în locul lui Marcellus.

înainte să plecăm spre vila lui Pollio, un augur a fost chemat pentru a stabili dacă ziua avea să fie una favorabilă pentru a lua cina cu un prieten. Aşa că ne-am oprit cu toţii în grădina cu coloane, în căldura tot mai mare a soarelui, şi am aşteptat ca un stol de păsări să treacă pe deasupra noastră, astfel încât augurul să poată ghici în zborul lor dacă era o *diesfastus* sau o *dies nefastus.*

Tiberius ofta din greu, iar Marcellus părea teribil de plictisit de întreaga procedură.

- Unde sunt afurisitele alea de păsări? spuse enervat Octavian.

Augurul îşi mută neliniştit greutatea de pe un picior pe altul.

- Mă tem că zeii nu lucrează după programul muritorilor, Cezar.

Livia arătă înnebunită înspre nord.

- Mierle! exclamă ea, şi toată lumea se întoarse cu faţa spre augur.

Iulia închise ochii, moment în care aproape că i-am auzit gândurile. „Te rog, declară că e o *dies nefastus."*

Augurul îşi desfăcu braţele.

-Azi va fi cu noroc! anunţă el. E *ofastus.*

Tiberius se ridică iute.

- Bun. Hai să mergem.

L-am văzut pe Juba zâmbindu-i ironic, în timp ce Octavian îi mulţumea augurului. O duzină de lectici cu perdele ne aşteptau în faţa vilei, iar eu am urcat în trăsura Iuliei.

- Speram să declare că e o *dies nefastus,* am recunoscut când vehiculul a început să se mişte.

- Eu ştiam că n-o s-o facă. Toţi augurii se uită la chipul tatei înainte de a face câte un anunţ. Dacă el pare că nu vrea să meargă, atunci e o *dies nefastus.*

- Aşadar, tatăl tău nu crede în povestea asta?

Iulia făcu ochii mari.

- Bineînţeles că da.

-Dar cum...?

- Crede ce vrea. La fel ca voi cu Isis.

- Şi ce înseamnă asta?

- Păi, ai văzut-o vreodată? mă provocă fata. A venit vreodată la tine când aveai nevoie?
- Isis lucrează nevăzută la miracolele sale.

Iulia îşi lăsă capul într-o parte şi îmi aruncă o privire neîncrezătoare.

- Crezi ce vrei.

Am refuzat să-i onorez insulta cu un răspuns. în schimb, am împins la o parte perdelele şi m-am uitat la întinderea albastră din faţa noastră. Vilele se înşirau pe malul mării ca nişte perle, îmbrăcate în alb strălucitor şi sclipind în soare.

-Vezi vila de colo? mă întrebă Iulia. E a lui Pollio.

Intenţionasem să stau supărată pe ea, dar am tras brusc aer în piept.

- Cea la fel de mare ca un oraş?
- Da. Şi stai să intri, spuse ea cu ranchiună. E mai mare decât orice ai văzut până acum. Chiar şi decât palatul din Alexandria, îmi promise fata.

Iulia nu minţise. Cu toate că locuinţa lui Pollio din Roma era întinsă, vila lui de pe insula Capri fusese concepută să adăpostească peste trei mii de oameni, majoritatea sclavi. Aveai de mers peste un kilometru şi jumătate numai de la frumosul portic cu fresce până la tricliniul aurit, unde stele din argint împodobeau tavanul, iar pe un perete se zărea un soare modelat din aur. în timp ce ne arăta cameră după cameră, Pollio ne descria cele mai noi achiziţii ale sale.

- Ăsta e un Myron autentic, spuse el, numindu-l pe unul dintre cei mai faimoşi sculptori greci ai lumii. Iar acela e bazinul meu cu ţipari.
- Ţipari?

Octavia scoase un sunet gutural.

- Pentru ce?
- Doar de distracţie! V-ar plăcea să-i vedeţi?

Nu mai aşteptă un răspuns înainte de a ne conduce în colţul îndepărtat al atriumului, spre un bazin suficient de încăpător încât să găzduiască o mică barcă. însă nimeni n-ar fi încercat să navigheze pe lacul acela. în apele tulburi, peşti cu dinţi ascuţiţi şerpuiau printre bolovani. Ce fel de om creşte ţipari pentru distracţie?

N-am păşit pe marginea bazinului, ba am observat că până şi Marcellus se ţinea la distanţă.

- De unde vin? întrebă el.

Pollio făcu un gest larg cu braţul.

- Din toate părţile insulei Capri. îi pun pe sclavii mei să mi-i găsească.
- Trebuie să fie foarte periculos, remarcă Juba.

Pollio zâmbi.

- Este. Vreţi să ne uităm cum se hrănesc?

Când văzu că nimeni nu obiectează, bărbatul îi porunci unui rob să-i aducă de la bucătării o mână de carne stricată. La întoarcere, sclavul avu grijă să nu calce prea aproape de bazin.

- Carnea, *domine.*

-Dă-i drumul, îi ordonă Pollio copilului, arunc-o!

Băiatul tremură.

- Eu, *domine?*
- Da! Cezar aşteaptă!

Băiatul se îndreptă timid către margine, apoi azvârli iute carnea în bazin. Pollio privi cu mândrie cum ţiparii năvălesc în jurul ofrandei, pocnind din fălci şi atacându-se unul pe altul ca să ajungă la mâncare. Dinţii le sclipeau ca nişte lame în lumina lămpilor, iar Octavia sugeră cu glas pierit:

- Continuăm?

Pollio îşi ridică privirea.

- Oh, da! Dar ai văzut cum atacă? îl întrebă el nerăbdător pe Octavian. Sunt nişte creaturi absolut fioroase.

Am trecut pe lângă panourile elaborate făcute din fildeş şi pe lângă un scaun din lemn al cărui spătar fusese sculptat în formă de vultur.

- Fiecare obiect din vila asta are câte o poveste, se umflă în pene Pollio. Scaunul ăla i-a aparţinut cândva unei căpetenii a galilor.
- Lui Vercingetorix? am întrebat eu.

Pollio păru surprins, ca şi cum o pasăre ar fi deschis ciocul şi i-ar fi vorbit.

-Aşa e. Iar aici e cea mai recentă achiziţie, spuse el. O a doua bibliotecă pentru colecţia mea.

- Ce-ai zice de un al doilea tricliniu? spuse scurt Livia. Unul până la care să nu trebuiască să mergi cu o lectică.

Bărbatul râse zgomotos la auzul a ceea ce clar fusese rostit ca o critică.

- Deja am două triclinii. îţi imaginezi cum ar arăta prima vilă cu trei? Desigur, dacă Cezar mi-ar sugera aşa ceva, aş fi mai mult decât bucuros să...
- Soţia mea glumeşte, se răsti Octavian.
- Desigur. Pollio râse nervos. Cine şi-ar putea permite trei încăperi pentru luat masa...

Am ajuns în tricliniul de vară, acolo unde Horaţia îşi aştepta răbdătoare oaspeţii, îmbrăcată într-o superbă tunică de culoarea piersicii cu modele aurii. Ochii ei îi întâlniră numaidecât pe ai Iuliei, moment în care mi-am dat seama că ar fi vrut să vorbească între patru ochi cu prietena sa, dar îşi făcu datoria şi îşi însoţi politicoasă musafirii spre canapelele lor. Mesele erau îndreptate spre apă, iar vântul cald mirosea a sare de mare şi a vin.

- Exact ca în Alexandria, spuse fratele meu şi oftă, netezindu-şi părul.
- Voi v-aţi petrecut toată viaţa pe malul mării? întrebă Marcellus.
Iulia şi Tiberius se aşezaseră în faţa lui, în vreme ce, în cealaltă parte
a camerei, Pollio şi Horaţia urmau să mănânce alături de Octavian.
- Fiecare zi. Ne jucam în apă, strângeam scoici de pe lângă stânci...
-Mi-ar plăcea să merg în Egipt, spuse Iulia cu un aer melancolic, făcându-mă să mă întreb de câte ori pe zi îşi dorea să se afle în altă parte.
- într-o bună zi, şopti Marcellus, dacă o să devin Cezar, o să-i aşezăm pe Alexandru şi pe Selene înapoi pe tronurile lor, iar în schimb ei o să ne arate Alexandria.
Iulia se uită la tatăl ei. Acum că iarna se încheiase, bărbatul îşi re-căpătase culoarea din obraji şi părea în putere.
- S-ar putea să treacă mulţi ani până atunci, spuse ea cu teamă.
- Deja îţi doreşti moartea lui Cezar? Aşa începe trădarea, o avertiză Tiberius.
- Nimeni n-a spus nimic despre moarte, interveni Marcellus.
Dar Tiberius zâmbi larg.
- Ştiu eu la ce s-a referit Iulia.
-Nu ştii nimic, răspunse mânioasă fata. Tu rânjeşti şi stai cu urechile ciulite ca o mâţă bolnăvicioasă, sperând să-ţi pice vreo ciozvârtă de carne cu care să dai fuga la tata. Crezi că nu ştiu cum îi povesteşti tot ce vorbim?
Băiatul pufni.
- De parcă mi-ar păsa îndeajuns încât să fac asta. încearcă cu Juba. El e spionul.
Dar Iulia se trase mai în faţă.
- Speri că dacă ai să-i torni totul tatălui meu, el o să aibă suficientă încredere în tine încât să te trimită la război, alături de Agrippa. Poate chiar să te facă general, astfel încât să nu mai trebuiască să te întorci vreodată aici. Iulia pufni la rândul ei. Dar asta n-o să se întâmple niciodată. Tata o să te ţină aici, să-i dansezi ca o marionetă până la sfârşitul zilelor lui. Moştenitorul... - se uită la Marcellus, apoi la Tiberius - ... şi înlocuitorul.
Atunci se auzi un zgomot de cristal spart pe podeaua mozaicată şi toată lumea se întoarse.
- Fiu de măgar tâmpit ce eşti! strigă Pollio.
Sări de pe scaun şi se năpusti asupra bătrânului care se ghemuise pe duşumea.
-Te rog, *domine,* n-am vrut...

Pollio întinse piciorul şi îl pocni pe sclav drept în falcă. Bătrânul căzu peste cioburi, iar Horaţia se repezi de pe canapeaua ei.
-Te rog, Pollio...
- E cel mai bun cristal pe care îl avem! strigă bărbatul.
Iulia şi Tiberius făcură schimb de priviri. Propria lor ceartă fusese curmată.
-*Asinus* ăsta mi-a spart unul dintre cele mai mari vase. Octavia a vrut să ştie de ce am ţipari? Se întoarse către paznicii de la uşa tricli- niului. Duceţi-l la bazin!
Bătrânul îşi încleştă mâinile în faţa chipului însângerat.
- Te rog, *domine*\ Vocea îi deveni isterică. Te rog! Omoară-mă aici, dar nu mă da la ţipari!
M-am uitat când la Agrippa, când la Juba, dorindu-mi cu disperare ca vreunul din ei să facă ceva. Atunci se ridică Octavian. Luă paharul de cristal pe care îl avea în faţă, îl izbi de podea şi îl privi cum se sfărâmă în mii de bucăţi. Nimeni nu scoase o vorbă. Nimeni nu îndrăzni să respire măcar. Octavian continuă să spargă toate obiectele de cristal de pe masa lui. Cioburile se împrăştiară pe duşumea, iar câţiva dintre copii îşi acoperiră urechile din pricina sunetului înfiorător. în cele din urmă, când nu-i mai rămase nimic de distrus, Octavian întrebă:
- Mă vei da şi pe mine ţiparilor?
- Sigur că nu, Cezar, răspunse Pollio.
Bătrânul avea lacrimi în ochi.
- Câţi oameni ai ucis astfel?
- Şapte, şopti bătrânul de la podea.
- Şi toţi au meritat-o! interveni Pollio, cu guşa tremurându-i de indignare.
- Şi sclavul ăsta. El o merită? întrebă Octavian.
Bărbatul îşi cântări răspunsul înainte de a-l rosti.
- Nu când are în faţă un exemplu cum e Cezar, spuse el cu înţelepciune.
Nu era atât de prost pe cât părea.
- Eşti generos, *domine,* zise bătrânul.

Dârdâia de frică, iar imaginea era demnă de toată mila. Octavia îşi întoarse privirea.

- Da, *dominus* Pollio e foarte generos, spuse Octavian. Atât de generos, încât în seara asta te va elibera.

Horaţia trase brusc aer în piept. Dar, pentru prima dată, Pollio avu bunul simţ să-şi lase capul în jos cu umilinţă şi să accepte porunca lui Octavian.

în dimineaţa următoare, pe fiecare uşă de templu din insula Capri, Vulturul Roşu îşi afişă primul *actum* în care îl lăuda pe Cezar.

în următoarele două săptămâni, întâmplarea deveni subiectul principal al tuturor conversaţiilor. Era limpede că Vulturul Roşu ieşise din ascunzătoare, acum că trecuse destul timp de la crucificarea băiatului care lucrase la bucătărie. Dar unde locuia el pe insula Capri şi cum de aflase despre cele întâmplate în vila lui Pollio?

- Poate că e cineva din clanul lui Pollio, îşi dădu cu părerea Marcellus, în timp ce îşi bălăbănea picioarele în bazinul de înot.

Toţi patru ne uscam la soare. De vreme ce nu ne mai aflam în Roma, eu şi Iulia aveam voie să înotăm, însă numai în vilă, unde nimeni nu putea să ne vadă purtând doar fâşiile de pânză înfăşurate peste şale şi peste sâni.

- Sau ar putea fi orice om care a auzit noutăţile din locuinţa lui Pollio, spuse fratele meu.

în cele trei zile care trecuseră de la eliberarea sclavului, până şi lumea din Pompeii ajunsese să ştie despre cele petrecute. Ne-am uitat la Vipsania, care se bălăcea în celălalt capăt al bazinului, complet goală, însă atât eu, cât şi Iulia aveam acum ceva de acoperit. Am observat că Marcellus ne privea cu un interes nou, mai ales pe Iulia, căreia fâşia de pânză udă i se lipise de sâni. Am simţit nevoia răutăcioasă de a mă ridica şi a-i umple câmpul vizual.

- Dar dacă Vulturul Roşu e cineva care l-a vizitat pe Pollio, argumentă Iulia, atunci persoana trebuie să fie bogată. Pollio nu primeşte altfel de oameni.

- Ce ziceţi de un sclav din casa lui? am întrebat. Sau unul din casa asta, care a fost acolo.

Fratele meu se încruntă.

- Nu-i stă în fire unui sclav să-l complimenteze pe Octavian.

Speculaţiile continuară de-a lungul verii şi toţi ajunseră să fie suspectaţi, chiar şi Juba sau Agrippa. însă pe insula Capri nu mai apărură alte *acta,* iar gărzile pretoriene postate lângă fiecare uşă de templu îşi petrecură nopţile jucând zaruri şi urmărindu-le pe bufniţe cum vânează. La sfârşitul lunii august, Octavian anunţă o răsplată de cinci mii de denari, destinată oricui avea să vină cu informaţii utile despre Vulturul Roşu.

- *Tu* cine crezi că ar putea fi? l-am întrebat pe Vitruvius.

Stăteam amândoi în bibliotecă şi ne uitam la planurile finale pentru

Templul lui Apollo. O scară grandioasă urca de la locuinţa lui Octavian până la noua clădire, acolo unde o bibliotecă încăpătoare găzduia deja operele lui literare preferate. Peste câteva zile, când aveam să ne întoarcem la căldura apăsătoare a Romei, urmau să fie adăugate ultimele detalii, apoi templul avea să fie încheiat.

- Dacă aş şti, spuse Vitruvius, aş fi mai bogat cu cinci mii de denari. Acum, găseşte-mi măsurătorile pentru parter.

- O să fie un mozaic? am întrebat nerăbdătoare.

Arhitectul zâmbi.

- îl vom include pe cel schiţat de tine.

Am scos un mic chiuit de bucurie. După aproape un an de lucru cu Vitruvius, acesta era primul desen al meu pe care intenţiona să-l folosească. Schiţasem mozaicuri pentru mausoleul lui Octavian şi coloane pentru panteonul lui Agrippa, însă nici unul nu fusese inclus în planurile finale.

- Nu te entuziasma prea tare, mă avertiză Vitruvius. Trebuie să-l terminăm până în octombrie. Iar tu o să supraveghezi aşezarea plăcilor.

Nu-mi păsa câtă muncă avea să implice treaba asta sau cu câte ore înainte de *luduş* urma să trebuiască să mă trezesc pentru a-i supraveghea pe mozaicari la lucru. Când i-am povestit fratelui meu, el s-a oprit din pregătit cufărul de călătorie şi a ridicat privirea spre mine.

- Şi *vrei* să faci asta?

- Bineînţeles. De ce n-aş vrea?

- Pentru că eşti pe cale să te întorci la căldura aceea înăbuşitoare. Cum o să poţi munci?

- O să lucrăm dimineaţa. Iar eu nu sufăr la fel de mult ca voi din pricina arşiţei.

-N-am să pricep niciodată, spuse el cu invidie, în timp ce îşi închidea cufărul. Numai tu şi cu Octavian o puteţi suporta. Mama noastră n-ar fi supravieţuit nicicum.

Alexandru se aşeză lângă mine. Cu doi ani în urmă, mama şi tatăl nostru erau în viaţă. Ptolemeu alerga pe holurile palatului, cu Charmion pe urmele lui, ameninţându-l că-l ciupeşte de ureche. Pe atunci încă exista speranţa că vom salva Egiptul. Dar acum, totul era pierdut şi nu puteam şti dacă urma să ne întoarcem vreodată.

- Ce crezi că se va întâmpla dacă Octavian va decide să nu ne trimită înapoi?

- Exact ce am crezut tot timpul. O să ne găsească soţi şi o să rămânem la Roma.

- Şi asta nu te sperie?

- Ba bine că nu! Dar ce putem face? Am tăcut vreme de câteva clipe. Dacă Cezar ar muri, i-am şoptit, Marcellus ne-ar trimite înapoi în Egipt.

Privirea fratelui meu se îndreptă imediat spre uşă.
-Ai grijă, Selene. E imposibil de spus cine trage cu urechea în vila asta. Marcellus crede că Vulturul Roşu lucrează cu cineva din interior.
- Cum ar fi Gallia?
- E posibil.
Alexandru se ridică şi deschise uşa. După ce se asigură că nu e nimeni afară, o închise la loc şi se întoarse pe canapeaua mea.
- Peste cinci luni, lui Marcellus i se va organiza ceremonia pentru *toga virilis*. Ţi-a spus despre asta?
Am scuturat din cap.
- La cincisprezece ani, orice băiat îşi lasă deoparte *bulla* şi devine bărbat. Probabil că atunci Octavian va anunţa logodna oficială dintre Marcellus şi Iulia, iar dacă o va face, tuturor le va fi clar pe cine intenţionează să lase moştenitor. Dar Octavian va vrea să-l prindă pe Vulturul Roşu înainte să se întâmple toate astea. Nu-şi poate permite să fie făcut de ruşine într-un moment atât de important. Ai foarte mare grijă ce spui şi cui.
- De ce? Doar nu crezi că ne bănuieşte pe *noi?*
- Nu ştiu. Dar până şi camera lui Agrippa şi cea a lui Juba au fost cercetate.
Eu m-am strâmbat.
- Ştiu, zise Alexandru. Sunt disperaţi.
- A pomenit cineva numele Galliei?
- Nu cred. Dar nu se poate şti pe cine urmăreşte Garda Pretoriană. Inclusiv pe Marcellus.
Vreme de câteva clipe n-am mai spus nimic.
- Şi ce zice Marcellus despre căsătorie?
Fratele meu se uită lung la mine.
- Nimic din ce ai vrea să ştii.
- Aşadar, e îndrăgostit de Iulia? am exclamat.
- Nu ştiu.
- Dar ce zice?
Fratele meu şovăi.
- Că e frumoasă şi că-i împărtăşeşte pasiunea pentru Circus.
- Dar ei nici nu-i pasă de Circus! Merge acolo doar pentru el.
- Ce vrei să-ţi spun, Selene? A menţionat că te consideră drăguţă.
-Da?
- Mulţi bărbaţi sunt de aceeaşi părere, replică el sec.
- Şi ce altceva a mai zis?
- Atât. îmi pare rău. Ştii cui îi e promis. îţi pierzi vremea gândin- du-te la el.
în după-amiaza aceea, lecticile din abanos erau pregătite pentru a ne duce spre vas. Nimeni nu era teribil de încântat că plecam, cu

atât mai puţin Marcellus, care nu putea suporta ideea că urma să ne întoarcem la baia de aburi în care se transformase Roma.
- Dacă am avea vacanţă ca oricare altă familie, se plânse el în portic, am sta aici până în octombrie.
- Nu cred că suntem ca oricare altă familie, îi aminti mama lui.
- Da, zise Tiberius pe un ton batjocoritor. Ne mai rămâne mica problemă a guvernării Romei.
- Pentru asta există Senat.
- Deci asta ai de gând să faci când vei deveni Cezar? îl întrebă Tiberius pe Marcellus. Să laşi frâiele guvernării în mâinile senatorilor şi apoi să stai relaxat în timp ce ei conduc?
Octavian apăru şi toată lumea tăcu stânjenită.
- Faceţi-le cu mâna Trântorilor, spuse el când trecu pragul palatului. Pentru ei, asta e cea mai fericită zi din an.
Livia izbucni în râs, iar Octavia schiţă un zâmbet la auzul glumelor stranii ale fratelui său. însă Marcellus îşi încrucişă braţele la piept.
- M-am săturat de *luduş*, bombăni el şi se întoarse pentru a găsi un ascultător înţelegător în persoana Iuliei. Nu vreau să aştept până la şaptesprezece ani ca să părăsesc şcoala. Nu cred că mai rezist încă doi ani. Mai ales când ştiu că am putea sta aici.
Iulia îl bătu uşurel pe braţ.
- E mai bine decât să trudeşti din greu, îl tachină ea. Selene, se întoarse către mine, ce-ar fi să mergi cu fratele tău?
Apoi se urcă într-o lectică împreună cu Marcellus. Vreme de câteva clipe, le-am privit umbrele proiectate pe perdea, până ce fratele meu m-a tras într-o a doua lectică.
- Nu te mai frământa, îmi spuse el compătimitor. Bucură-te doar că Marcellus nu te vrea.
M-am uitat la el cu ochii măriţi de uimire.
- Ei bine, cum s-ar sfârşi? mă întrebă Alexandru. Ce crezi că ar face Iulia?
- S-ar întoarce împotriva mea.
Fratele meu dădu din cap în semn de aprobare.
- Şi Iulia nu e toată numai tunici frumoase şi bijuterii.
- Am observat că te holbezi destul de mult la ea.
Alexandru izbucni în râs.
- Nu mă interesează. Crede-mă!
- De ce? Parcă spuneai că e frumoasă.
- Este. Şi mai este a lui Marcellus. Indiferent cât de mult mi-aş dori eu să fie altfel, spuse el cu un aer posomorât, treaba asta n-o să se schimbe.

M-am gândit la Iulia şi la Marcellus, care râdeau împreună în lectica de lângă noi, în timp ce umbrele li se apropiau din ce în ce mai mult, şi lacrimile mi-au înceţoşat privirea. Fratele meu m-a luat de după umeri, aşa că mi-am lăsat lacrimile să mi se scurgă pe obraji. Apoi am observat că nu eram singura. Şi obrajii frumoşi ai lui Alexandru se umeziseră. însă eram prea preocupată de propria tristeţe ca să-l întreb de ce

.CAPITOLUL 15

Februarie 27 Î.Hr.

La câteva luni de la întoarcerea noastră de pe insula Capri, Octavian îi închină noul templu lui Apollo, iar ospăţul care urmă ţinu până la primele ore ale dimineţii. Dar a fost o nimica toată în comparaţie cu festivităţile ce erau puse la cale pentru Tiberius şi Marcellus, care împliniseră de curând cincisprezece ani şi urmau să-şi sărbătorească majoratul în timpul festivalului Liberalia din luna martie. Iulia insista să ne facem tunici noi pentru ceremonie şi se declara nemulţumită de materialele pe care le cumpăraserăm în vacanţa de iarnă.

- Trebuie să fie ceva special, tot spunea ea, pe măsură ce luna februarie se apropia.

Îl imploră pe tatăl ei s-o lase pe Gallia să ne ducă la Forum Boarium, acolo unde îşi descărcau mărfurile vasele venite din Ostia[1]. în felul acesta am fi putut să ne târguim pentru materiale înainte ca oricare altă femeie din Roma să apuce să le vadă. Octavian îşi dădu, în cele din urmă, acordul cu o săptămână înainte de Liberalia, aşa că, însoţite de şapte pretorieni, am pornit pe urmele Galliei spre piaţa de vite.

- Cum poate cineva să suporte locul ăsta? se plânse Iulia, ţinând la nas o minge de chihlimbar.

- A fost ideea ta, îi aminti Gallia.

- Dar uită-te la oamenii ăştia! Sunt atât de săraci!

Gallia îmi aruncă o privire plictisită.

- Bun venit în Roma!

Nemulţumită de răspuns, Iulia se întoarse spre mine.

- Tu ai mai văzut vreodată atâta mizerie? Pun rămăşag că indivizii ăştia nici măcar nu fac baie.

- Asta e munca lor, i-am spus. N-au încotro, trebuie să aibă de-a face cu vitele toată ziua.

- Chiar şi aşa. Îşi trecu mâna prin faţa nasului. Dacă tata n-ar fi fost atât de obsedat să-şi păstreze reputaţia în rândul plebeilor, le-ar fi putut porunci barcagiilor să-şi aducă, pur şi simplu, mărfurile pe dealul Palatin.

Mirosul de bălegar era într-adevăr copleşitor. De-o parte şi de alta a drumului, blocuri din beton se înălţau pe trei sau patru etaje, ceea ce m-a făcut să mă întreb cum reuşeau locuitorii lor să trăiască cu asemenea putoare şi zgomot în jurul lor. Am trecut pe lângă taurul din bronz ce ocupa centrul pieţei, iar Gallia ne-a avertizat să fim cu ochii în patru după hoţii de buzunare.

1 Aşezare situată la 30 km de Roma şi la aproximativ 5 km de gura de vărsare fluviului Tibru în Marea Tireniană. (n.tr.)

-Niciodată nu ştii ce soi de oameni dau târcoale pe aici. Şi uneori...

O femeie ţipă în cealaltă parte a pieţei, şi, brusc, toată lumea o rupse la fugă. Iulia mă apucă de braţ.

- Ce e? strigă ea.

Pentru o clipă n-am reuşit să vedem nimic. Apoi se creă un gol în centrul Forumului, iar Gallia ţipă:

- Tauri!

Gărzile se răsfirară împrejurul nostru, însă când cele două animale porniră la atac, soldaţii se împrăştiară care-ncotro.

Eu şi Iulia ne lipiserăm de zidul unui bloc. în timp ce taurii se apropiau, Gallia ne strigă:

- Mişcaţi-vă!

Dar nu aveam unde să fugim. Am închis ochii când primul taur s-a năpustit pe lângă noi şi a intrat prin uşa deschisă a blocului, ratându-ne la mustaţă. Cel de-al doilea însă îşi lăsă capul în jos. Nu avea nici o intenţie să-şi urmeze fratele, iar când se repezi spre noi, zbieretele Galliei se auziră ca un fluierat. Atunci, taurul începu dintr-odată să se poticnească, moment în care am zărit cu colţul ochiului un bărbat blond, înarmat cu un arc şi cu o săgeată, stând la balconul unei clădiri învecinate. O a doua săgeată străpunse aerul, urmată de o a treia şi de o a patra. Taurul mugi de furie şi se întoarse pentru a vedea de unde vine atacul. în acele secunde preţioase, un soldat sări în faţă şi înjunghie bestia cu o *pilum* de metal.

Taurul se prăbuşi la picioarele Iuliei, dar când am ridicat privirea pentru a-l vedea pe arcaşul blond, acesta dispăruse. însă oamenii continuau să ţipe în faţa noastră, iar doi dintre soldaţii lui Octavian săriră peste taur şi ne târâră de lângă clădire. Pe deasupra capetelor noastre, primul taur umbla prin balcoane.

O grămadă de negustori ţipau, avertizându-i pe toţi cei aflaţi în clădire să fugă. Taurul nu pricepea de ce e îngrădit, aşa că, în furia lui, se împingea cu coarnele în balustrade, izbindu-se iar şi iar de pereţii blocului. Se auzi un trosnet înfiorător şi animalul ridică privirea, ca şi cum ar fi simţit ce urma să se întâmple. Balconul cedă şi, într-o ploaie de beton, taurul se prăbuşi spre moarte tocmai acolo unde stătuserăm Iulia
şi cu mine. Urmă un moment de tăcere şocată din partea mulţimii, apoi un bubuit răsună deasupra noastră, când etajele superioare începură să se surpe.

- Plecaţi! strigă unul dintre gardieni, iar bărbaţii fugiră cu noi, înainte ca praful şi dărâmăturile să ne înghită cu totul.

Când ne-am oprit pentru a privi în urmă, etajul superior al blocului dispăruse.

Iulia începu să tremure. Aveam tunicile acoperite de praf, iar negustorii alergau din toate părţile să vadă ce se întâmplase.
-Bărbatul de la balcon... rosti fiica lui Octavian dârdâind în continuare. Ne-a salvat vieţile!
Ne-am uitat spre balconul unde se aflase arcaşul, iar unul dintre paznici se apropie de clădire. Când ajunse la uşă, se trase repede înapoi.
- Gaius, Livius, uitaţi-vă la asta!
I-am urmat pe soldaţi până la uşă.
Prins cu acelaşi fel de săgeată ce fusese folosită pentru uciderea taurului, un *actum* vorbea despre relele tratamente aplicate sclavilor de pe colina Aventină. La capătul foii de papirus, cu litere scrise în grabă, rebelul adăugase:
Atâta timp cât liberţii şi sclavii vor fi siliţi să locuiască în clădiri făcute din ziduri subţiri de cărămidă şi din beton amestecat mai mult cu apă decât cu var, oamenii vor muri, iar sângele lor va păta mâinile lui Cezar.
Un val de entuziasm se iscă pe măsură ce lumea din jurul nostru realiza cine trebuia să fi fost arcaşul. Gărzile trimise de Octavian să ne însoţească năvăliră în clădire şi se repeziră pe scări în sus.
Iulia mă strânse de mână.
- Crezi că mai e acolo?
- Nu, răspunse Gallia. Probabil a plecat de mult.
- Ce-a putut să caute acolo? am întrebat.
- Numeroşi oameni deţin mai multe apartamente, spuse Gallia. Asta ar putea fi a treia sau a patra lui casă.
Când paznicii se întoarseră, aduseră cu ei sticluţe de cerneală şi o copie a aceluiaşi *actum* care fusese prins pe uşă. Cel mai bătrân dintre soldaţi se prezentă ca fiind Livius. Părul cărunt, tuns scurt, îi lăsa la vedere trăsăturile aspre, parcă dăltuite, ale feţei. Se uită mai întâi la Iulia, apoi la mine.
- Ce-aţi văzut când săgeţile au ucis taurul?
Iulia şovăi.
- Un... un bărbat la balcon.
- Şi cum arăta bărbatul ăsta?
- N-aş putea spune.
Ochii lui Livius îi iscodiră pe ai mei.
- Nici eu n-aş putea spune, am adăugat iute. Aveam un taur drept în faţă!
- De ce? întrebă Gallia. Ce spune proprietarul clădirii?
- Zice că nu l-a văzut niciodată pe chiriaşul din camera aia.
- Dar cineva trebuie să o fi închiriat! am exclamat eu.
Livius schiţă un zâmbet.
- Proprietarul spune că banii apar, pur şi simplu, la data stabilită şi că în Forum Boarium lumea nu pune întrebări.

- E adevărat, interveni Gallia.
- O fi, replică Livius mânios, însă nici un om nu e invizibil. Cineva l-a văzut. Cineva din clădire. Iar când povestea o să ajungă la urechile lui Cezar, avertiză el, mototolind în mână hârtia lăsată de Vulturul Roşu, oamenii pe care o să-i trimită n-o să fie interesaţi de scuze.

Am pornit înapoi spre dealul Palatin, iar Iulia mi-a şoptit:

-Marcellus şi Alexandru n-o să creadă în veci ce ni s-a întâmplat. Le-am spus eu că ar fi trebuit să ne însoţească, în loc să meargă la Circus!

Frica i se transformase în entuziasm odată cu apariţia acelui *actum,* şi, cu toate că drumul la cumpărături eşuase, Iulia rămăsese într-o dispoziţie bună.

- O să ne întoarcem mâine, îmi promise veselă. Şi o să le putem arăta locul unde era să fim ucise!
- S-ar putea ca nişte oameni să fi murit în clădirea aia, am intervenit eu.
- Şi ar fi murit încă doi, dacă Vulturul Roşu nu ne-ar fi salvat.

Când ne-am întors în vila Octaviei, Iulia a ţinut ca toată lumea să ştie cum fusese cât pe ce să ne pierdem vieţile, iar în seara respectivă, în tricliniu, a repetat povestea.

- Şi atunci, Vulturul Roşu ne-a salvat, zise ea cu răsuflarea tăiată.

Tatăl ei lăsă jos sulul de hârtie pe care îl ţinea în mâini.

Iulia mă privi stânjenită, apoi se întoarse către Octavian.

- El a fost. L-a nimerit pe taur tocmai când venea spre noi. Nu ţi-au povestit gărzile?

Mi-am dat seama că Livia era pe cale să se înfurie, însă Octavian rămase perfect calm.

- Şi de unde ştii că era rebelul? întrebă el cu voce egală.
- Pentru că acelaşi fel de săgeată a fost folosită pentru a prinde *actum*-|x| de uşă.

Marcellus şopti cu asprime:

- Taci din gură!

- însă Octavian sărise deja în picioare. Era clar că pretorienii nu-i spuseseră. Când îi raportaseră descoperirea apartamentului închiriat de Vulturul Roşu, omiseseră să menţioneze că rebelul ne salvase pe Iulia şi pe mine. Octavian se aşeză pe canapeaua fiicei sale şi îşi puse cu tandreţe braţul în jurul umerilor ei.Aşadar, v-a salvat.
- De la moarte, zise fata. Nu-i aşa, Selene?
Eu am dat din cap în semn de încuviinţare.
- Şi aţi apucat să-l vedeţi?
Mi-am dat seama că Alexandru şi Marcellus îşi ţineau răsuflarea.
-Nu... nu ştiu.
- E foarte important, spuse blând Octavian. încercaţi să vă amintiţi.
Iulia se încruntă.
- Da. Da, îmi aduc aminte. Avea părul blond şi braţe puternice.
Octavian se ridică în picioare.
-Mulţumesc, spuse el. Mâine, cumpără-ţi orice fel de mătăsuri îţi sunt pe plac.
Iulia rânji, evident mândră de ea însăşi.
în seara aceea, în intimitatea camerei mele, m-am revoltat din pricina nesăbuinţei ei.
-Ce e cu ea?
Fratele meu se aşeză pe canapeaua lui şi clătină din cap.
- E viaţa unui om la mijloc! am strigat.
- Şi s-ar putea să fie un om pe care îl iubeşte.
Alexandru se aplecă spre mine şi îşi coborî glasul.
- Marcellus n-a fost la Circus în după-amiaza asta.
- Ce vrei să spui?
- Am plecat împreună, apoi m-a întrebat dacă vreau să mă distrez puţin. M-am gândit că poate se referea la o vizită prin *fornices,* aşa că l-am refuzat, însă el a lipsit atât de mult, încât nici măcar Juba şi pre- torienii n-au reuşit să-l găsească.
- Nici unul?
- Numai şapte gărzi erau cu noi.
- Şi ce au făcut când Marcellus s-a întors?
Alexandru se uită lung la mine.
- L-au avertizat că, dacă se mai întâmplă, atunci s-a zis cu drumurile noastre până la Circus.
- Trebuie să fi fost furioşi. Dar el unde a zis că s-a dus?
Fratele meu îşi întoarse palmele în sus, moment în care am observat cât de mult îi crescuseră mâinile. Acum era mai înalt decât mine. Femeile începuseră să se uite după el pe stradă, iar Iuliei îi plăcea să-şi treacă degetele prin părul lui şi să-i ceară părerea despre tunicile ei. M-am întrebat ce fel de soţ avea să fie, dar n-am

putut suporta gândul că urma să mă despart de el. Dacă Octavian se hotăra să-l trimită în Egipt, iar pe mine să mă păstreze în Roma? Sau, mai rău, dacă decidea să ne trimită în capete opuse ale uriaşului teritoriu roman?

Alexandru mă privea cu ochii de culoarea chihlimbarului pe care îi aveam amândoi, iar în ei se citea îngrijorarea.

- N-a zis. Marcellus n-a făcut decât să mă împungă cu cotul şi să-mi spună: „Ştii tu". E posibil ca el să fi fost arcaşul, Selene?

M-am întors cu gândul la după-amiaza în care fuseserăm atacate de taur, iar eu întrezărisem, doar pentru o clipă, un bărbat într-un balcon.

- Arcaşul avea părul blond, dar era prea departe ca să-i văd chipul.

- Ei bine, dacă felul în care se poartă în *luduş* e doar o prefăcătorie? Dacă Marcellus e, de fapt, mai deştept decât îl credem cu toţii?

M-am gândit la fiul Octaviei, zâmbăreţ, prostuţ, mereu grăbit să arunce o zeflemea, şi am scuturat din cap.

-E îndeajuns de necugetat încât s-o facă. Dar i-ai văzut scrisul în *luduş*, Alexandru. Nu poate fi el.

- Scrisul de mână poate fi mascat.

- Uiţi însă că mai trebuie luat în calcul şi *magister* Verrius. Amândoi au părul şi ochii deschişi la culoare.

- Doar că nu *magister* Verrius e cel care a dispărut.

- De unde ştii? Ar fi putut să plece din *luduş* imediat după noi.

Ne-am privit unul pe altul la lumina lămpii.

-*Magister* Verrius ori Marcellus, am spus eu. Iulia mai că nu l-a dat de gol.

- Ce crezi că ar face Octavian dacă ar afla că Marcellus e vinovatul?

Teama, rece ca gheaţa, îmi dădu fiori pe şira spinării.

- L-ar omorî, am răspuns convinsă.

Fratele meu închise ochii.

- Trebuie să vorbeşti cu Iulia. Alexandru se uită la mine, iar privirea îi deveni arzătoare. Trebuie să înţeleagă ce a făcut.

Drept răsplată pentru informaţia primită de la Iulia, Octavian îngădui ca mătăsuri de toate culorile să fie aduse pe dealul Palatin, direct de pe vasele venite din Ostia. Iulia îi îndrumă pe negustori spre atriumul Octaviei, acolo unde Livia n-avea cum să-i strice distracţia. Dar până să se poată apuca de ales, am tras-o deoparte şi i-am şoptit cu asprime:

- Sper că înţelegi ce preţ au mătăsurile astea.

Ochii negri ai fetei se măriră, iar faţa ei căpătă un aer inocent.

-Nu i-am spus decât adevărul. Şi tu l-ai văzut. Probabil era un sclav. Avea părul ca oricare german sau gal.

- Cu acces pe dealul Palatin şi pe insula Capri, destul de bogat încât să închirieze apartamente prin toată Roma? Ce sclav cunoşti tu care să aibă o asemenea avere?
- Nu pricep.
- Nu eşti atât de proastă, i-am spus cu cruzime. Bineînţeles că pricepi. Pe dealul Palatin există doar doi bărbaţi care corespund descrierii: *magister* Verrius şi Marcellus.

Iulia clipi încet, ca şi cum ar fi fost prima dată când se gândea la asta. Apoi, ochii i se umplură de lacrimi.

-Nu... Nu se poate!

- De ce nu? Ieri, câtă vreme noi eram în Forum Boarium, Marcellus a dispărut din Circus, şi numai zeii ştiu unde se afla *magister* Verrius.

Iulia îşi acoperi gura cu mâna.

- Tata nu i-ar bănui niciodată...
- Ba bine că nu. Şi chiar dacă Octavian nu i-ar bănui, Juba ar face-o. Era acolo când Marcellus a plecat, şi nici măcar el n-a reuşit să-l găsească. Iar Juba îi raportează totul tatălui tău.
- Nu. Fata se retrase de lângă mine. Nu poate fi Marcellus. De ce să nu-mi fi spus?

Am ridicat din sprâncene, atrăgându-i atenţia asupra a ceea ce făcuse deja.

Iulia intră în panică.

- Dar ce-i pasă lui Marcellus de sclavi? Lui îi place să parieze pe cai şi să se distreze.
- Şi cum rămâne cu cele întâmplate la Templul lui Isis? mi-am arătat eu îndoiala. De sclavii ăia i-a păsat.
- Pentru că s-a întâmplat ca ei să-i iasă în drum! E năvalnic şi nesăbuit.
- Şi idealist, i-am reamintit.
- De ce, Selene? Dezolarea de pe chipul ei era reală, şi aproape că mi se făcu milă de ea. De ce a trebuit să-i spun tatei?
- Orice ai face, de acum înainte să taci.
- Dar dacă e prea târziu?

Ne-am uitat amândouă în capătul celălalt al atriumului, acolo unde Octavia şi Claudia se minunau în faţa diferitelor mătăsuri. Nici una din ele nu părea îngrijorată.

- Am şti dacă Marcellus ar fi acuzat.

Dar când a început festivalul Liberalia, am ajuns să mă întreb dacă nu cumva mă înşelasem. Octavian era un actor. Dacă ar fi vrut să-şi ascundă bănuielile faţă de sora lui, cât de greu i-ar fi fost? Apăru la timp pentru ceremonia lui Marcellus şi păru să se

simtă bine. Ba chiar deschise drumul spre *lararium,* acolo unde fiul Octaviei îşi scoase *bulla* şi le-o oferi larilor, alături de vin şi tămâie, rugând spiritele să-i călăuzească trecerea spre vârsta adultă. Dar am observat că Cezar îşi ţinea braţul pe umerii lui Tiberius şi că Livia avea o figură mai puţin întunecată ca de obicei.

- Mergem spre Capitoliu? întrebă vesel Octavian.

- Iulia era îmbrăcată într-o tunică din mătase de un roşu-aprins şi avea părul prins cu o plasă aurie, împodobită cu mici perle. însă chiar dacă Marcellus nu-şi putea lua ochii de la ea, fata era palidă din pricina îngrijorării.Ce e cu tatăl meu? şopti ea. De ce e brusc aşa interesat de Tiberius?

Nu ştiam şi nici nu voiam să-mi dau cu părerea.

-Doar nu crezi că...?

Mi-am pus un deget peste buze.

- Nu aici.

îmi ţineam ridicate poalele tunicii verzi pe care o purtam, astfel încât să nu se murdărească în timp ce mergeam, şi tremuram de frig în bătaia vântului rece de martie.

- Vrei mantia mea? se oferi Marcellus.
- Alexandru are una şi pentru mine.
- Ei bine, poate că ar trebui s-o îmbraci. Pielea de pe braţe ţi s-a făcut ca de găină.

M-am simţit ruşinată că observase un detaliu atât de intim. Fratele meu îmi dădu mantia. Cumpăraserăm îndeajuns de mult material de la negustorii din Ostia, încât să îmbrăcăm o garnizoană, iar Marcellus zâmbi când mă văzu înveşmântată în mătasea cea nouă.

- Foarte frumos.
- Şi mantia Iuliei e nouă, îi atrase atenţia fratele meu.

Eu m-am uitat urât la Alexandru.

- Prinţesele de pe dealul Palatin, ne flată Marcellus. Şi ce omagiu e mai potrivit pentru două prinţese decât Liberalia?

Glumea, desigur. Când am ajuns la poalele dealului, un alai de băieţi trecu pe lângă noi, trăgând un car în care se afla statuia impunătoare a unui falus.

- Ce-i ăla? am strigat.
- N-ai văzut niciodată unul? întrebă Tiberius cu falsă uimire.
- Băieţii sunt *Sălii*[1], răspunse Iulia, fără a-l lua în seamă.

Liberalia e un festival al fertilităţii.

- Cum erau acasă Bacchanalia[2], interveni fratele meu.
- Dar ce cântă?
- Nimeni nu ştie, spuse Marcellus cu încântare. Cântecul e atât de vechi, încât înţelesul lui a fost uitat.

1 În religia din Roma antică, erau aşa-numiţii „preoţi săltăreţi" ai lui Marte, zeul războiului, marcând prin cântec şi dans încheierea perioadei de bătălii şi începutul păcii, (n.red.)

2 Sărbători greco-romane organizate în cinstea lui Bachus, zeul vinului, ce au avut la origine ritualurile închinate zeilor fertilităţii, (n.tr.)

Tinerii *Sălii* purtau platoşe şi scuturi din bronz pe care până şi Juba, care făcea negoţ cu antichităţi, le-ar fi considerat foarte vechi. Nimeni nu mai lupta cu asemenea armuri de câteva secole, şi m-am întrebat cum de reuşeau băieţii să meargă măcar. în timp ce falusul din piatră înainta în carul său, femeile aruncau petale în aer, băteau din palme şi aclamau, ca şi cum statuia ar fi fost însuşi zeul fertilităţii. Cu un an în urmă, Octavian ne interzisese să participăm la festivităţile organizate de Liberalia, zicându-ne că mai aveam doar câţiva ani de petrecut în *luduș,* şi tot restul vieţii pentru a-i sărbători pe Liber Pater şi splendida sa înzestrare. Acum înţelegeam ce voise să spună. Când am ajuns pe Capito- liu, un al doilea falus gigantic fusese decorat cu flori şi instalat pe Stânca Tarpeiană. Iulia chicoti, iar Marcellus îl întrebă pe fratele meu cum crede că ar fi să aibă o pereche de *colei* atât de mari.

- Dureros, răspunse Alexandru.
- Nu la fel de dureros pe cât e ceea ce urmează să se întâmple. Marcellus oftă. Bun venit în tabulariu[1].

Tabulariul era o clădire solemnă, cu o faţadă din blocuri de andezit şi travertin, ce masca un interior auster, plin cu seifuri din beton. Era Sala Registrelor, locul unde Marcellus şi Tiberius urmau să se înregistreze ca mândri cetăţeni. însă nici unul dintre bărbaţii care trecură pe lângă noi nu ne zâmbi. Liberalia nu însemna nimic pentru cei de aici, unde sulurile de hârtie ale cetăţii erau păzite ca aurul şi unde soarele nu pătrundea niciodată în labirintul de seifuri. Un bătrân îmbrăcat în togă ne duse într-o cameră pe pereţii căreia erau gravate numele celor mai importante clanuri ale Romei. Luă sulurile clanului iulio-claudian, iar noi aşteptarăm în spaţiul slab luminat, până când Marcellus şi Tiberius citiră numele celor care trăiseră înaintea lor. Cineva scoase un toc de trestie şi cerneală, iar bătrânul funcţionar îl instrui pe fiecare dintre băieţi cum să se semneze la capătul listei clanului său. Până să ieşim afară, la lumina soarelui, chiar şi Octavian se săturase de aerul sumbru al clădirii.

- Ar trebui să le construiesc un sediu mai vesel, cugetă el. Ţi-ar plăcea ca asta să fie prima ta contribuţie în Roma, Tiberius? îţi voi dărui denarii necesari pentru a reclădi tabulariul.

Tiberius se arătă sincer recunoscător.

- Mi-ar plăcea foarte mult.

Iulia îmi întoarse privirea înspăimântată. Apoi, Octavian se apropie de Marcellus şi îl bătu cordial pe spate.

- Şi tu? Care va fi prima ta contribuţie în Roma?

1 Arhivă publică sau particulară în Roma antică (n.tr.)

- Ce-ai zice de un nou Circus? întrebă entuziasmat Marcellus.

Tiberius izbucni în râs.

- Nu crezi că pariezi destul? Octavian păru nemulțumit. Poate că ai prefera altceva.

Marcellus îşi mută disperat privirea de la Octavia la unchiul lui, gândindu-se la pasiunile celor doi.

- Dar un teatru?

Octavian zâmbi.

-Mai bine.Tiberius strânse din dinţi, moment în care l-am văzut pe Marcellus răsuflând uşurat.

- Teatrul lui Marcellus. Acesta va fi darul meu pentru tine.
- Şi Selena poate să-l proiecteze!

Toată lumea se întoarse spre mine. Eu mi-am ţinut respiraţia, în timp ce Octavian mă iscodea cu ochii lui cenuşii de nepătruns.

- Câţi ani ai acum? mă întrebă el brusc.
- Eu şi fratele meu avem treisprezece ani.
- E o fată de treisprezece ani foarte matură, interveni Octavia. Ea a conceput podeaua mozaicată din Templul lui Apollo, iar Vitruvius a pus-o să lucreze la panteon.

Octavian îşi duse mâna streaşină la ochi.

- Şi Vitruvius de ce nu mi-a spus asta?
- Pentru că e *o fată,* zise Livia, şi locul ei e la războiul de ţesut.
- E un mozaic frumos, replică Octavia. Fată sau nu, abilităţile ei îi sunt utile lui Vitruvius.

Octavian se gândi la asta.

- El unde e azi?
- Lucrează la panteon, îi răspunse Octavia. Apoi, va continua cu Bazilica[1] lui Neptun, cu Saepta Iulia[2], cu mausoleul tău şi cu porticul meu.

Octavian îşi îndreptă din nou atenţia spre mine.

- Când concepi planurile astea? întrebă el curios.
- Dimineaţa, înainte de *luduş.* Vitruvius mă ia uneori cu el.

Octavian păru amuzat.

- Şi ce faci?
- Măsurători, i-am răspuns cu hotărâre, refuzând să-l las să-mi bagatelizeze munca. Am şi aşezat bucăţi de mozaic.
- Ce? rânji batjocoritor Livia. Ca un mozaicar?
- Da. Dacă mozaicarul are nevoie de ajutor sau de îndrumări. Şi vreau să învăţ pe cont propriu.

Octavian mă privi preţ de câteva clipe.

-O prinţesă pe care n-o deranjează să muncească. Se uită cu sub-înţeles atât la Marcellus, cât şi la Iulia. Un exemplu de la care ar avea de învăţat şi familia mea. Se lăsă o tăcere stânjenitoare, după care Cezar adăugă: Se pare că Vitruvius e destul de ocupat cu

1 La romani, edificiu public cu interiorul împărţit, prin şiruri de coloane, în trei sau în cinci părţi (n.tr.)

2 Clădire din Roma antică, în care cetăţenii se adunau pentru a vota. A fost concepută de Iulius Cezar şi inaugurată de Marcus Agrippa, (n.tr.)

proiectele lui. Dacă vrea ca tu să-l ajuţi pe nepotul meu cu teatrul, nu văd nici o problemă în asta.
Buzele Liviei se transformară într-o linie tensionată, însă Marcellus îmi zâmbi triumfător. Pe drumul spre piaţa publică, acolo unde el şi Tiberius aveau să-şi schimbe togile de băieţi cu *togae virilis,* fiul Octaviei îmi şopti:
- Foarte bine jucat.
- Ce? l-am întrebat nevinovată.
- Povestea ta despre pusul bucăţilor de mozaic. Unchiului meu îi place să se înconjoare de oameni utili.
- Aşa ai zis. Dar tu?
în jurul nostru, flautiştii cântau, iar copiii fredonau melodii dedicate lui Liber Pater şi consoartei lui, Libera, ale căror binecuvântări aveau să-i facă fertili odată ce se vor căsători. în Alexandria îl cunoscuserăm pe Liber Pater sub numele de Bachus, deşi nu mai văzusem niciodată atâtea falusuri împodobite cu ghirlande, nici măcar în templul acestuia. Mar- cellus îmi zâmbi conspirativ, iar dinţii albi îi sclipiră pe chipul bronzat.
- Sunt fiul surorii lui. îţi mai aminteşti? Moştenitorul şi înlocuitorul, zise el, aruncând o privire spre Tiberius.
Acesta se aplecă peste umărul meu şi spuse încet:
- Aveţi grijă. Secretele voastre o fac geloasă pe Iulia.
L-am văzut pe Marcellus încordându-se, iar când m-am uitat peste umăr, privirea Iuliei era ca de piatră. în seara aceea, în tricliniu, ea vru să ştie ce şuşoteam.
-Vorbeam despre cel pe care tatăl tău îl va lăsa moştenitor, i-am răspuns.
Un harpist începu să cânte pentru patricienii bogaţi şi tinerele lor soţii, care veniseră să sărbătorească majoratul moştenitorului şi al înlocuitorului. Iulia se trase mai aproape de mine pe canapea.
- Şi crezi că tata îl bănuieşte pe Marcellus?
- îi dă denari să construiască un teatru. Cât de suspicios ar putea fi?
Fata dădu încet din cap.
- Aşadar, nu aţi discutat despre Vulturul Roşu?
Eu m-am lăsat pe spate.
- De ce ţi-aş ascunde acest lucru?
- Poate că nu mă mai consideri demnă de încredere.
- Dacă Marcellus mi-ar mărturisi ceva, tu ai afla prima.
Iulia mă privi bănuitoare.
- Tata e un foarte bun actor, spuse ea. L-am văzut minţind-o pe Livia de parcă ar fi rostit vorbe de aur.
- Eu nu mint! i-am jurat. Ţi-aş spune dacă aş auzi ceva. Nu l-ai întrebat chiar tu pe Marcellus?
- Bineînţeles. Neagă mereu.

- Ei bine, mie Marcellus nu-mi face niciodată confesiuni, am spus cu un aer întunecat. El stă de vorbă cu Alexandru.
Asta o mai linişti puţin.
- Doar pentru că tata a fost generos azi nu înseamnă că nu e suspicios, recunoscu Iulia, jucându-se cu mâncarea din farfurie. O mai văzusem o dată pierzându-şi apetitul. Ştii cum li se spune dublurilor din lumea teatrului? Nu aşteptă răspunsul meu. Umbre. Iar dacă tata va avea măcar cea mai mică bănuială că Marcellus nu e dublura lui, atunci acela va fi sfârşitul. Eu mă voi mărita cu Tiberius, fie că îmi e frate vitreg, fie că nu, iar Marcellus va dispărea.
Mi-am dat seama că nu era neapărat furioasă pe mine, cât pe ea însăşi, iar ochii îi luceau din pricina lacrimilor.
- Poate că nu el e Vulturul Roşu, am spus eu cu speranţă în glas.
Iulia însă nu-mi răspunse, mulţumindu-se să se uite spre tatăl ei.
în ceasurile dinaintea zorilor, în atrium răsunară strigăte, apoi holurile se umplură de zgomotul bocancilor cu ţinte. Pentru o clipă mi s-a părut că sunt din nou în Egipt, ghemuită alături de fraţii mei pe patul mamei, în ziua morţii ei.
- Alexandru!
Mi-am împins pătura la o parte.
Fratele meu sări în picioare. în timp ce ne grăbeam să ne punem mantiile, am auzit pe coridor glasul ridicat al lui Marcellus.
Alexandru deschise uşa dintr-o smucitură. Octavia, Vitruvius, Marcellus şi surorile lui stăteau cu toţii în cerc în faţa camerei băiatului, uitându-se cum soldaţii intrau şi ieşeau din încăpere.
Când ne văzu, Marcellus păli.
Agrippa era şi el acolo.
- L-am găsit la Circus, spuse generalul. în *fornices.*
Octavia îşi acoperi gura cu mâna.
- Nu e ceea ce crezi! protestă Marcellus.
- Şi atunci, ce anume făceai? întrebă Octavian ieşind din camera nepotului său. Avea un aer furios. Nu scriai *acta,* sper.
Marcellus făcu un pas în spate.
- Despre asta-i vorba? Crezi că eu sunt Vulturul Roşu?
îmi dădeam seama că ar fi vrut să râdă, şi poate că ar fi făcut-o, dacă acuzaţia n-ar fi fost atât de gravă.
- Pentru că plec noaptea ca să vizitez câteva *lupae,* mă crezi un trădător?
Octavia ţipă:
- Ai vizitat *lupae* murdare?
Vitruvius îi puse o mână liniştitoare pe braţ.
- Orice băiat a fost acolo.

- Nu şi moştenitorul Romei! strigă Octavian.
Juba îşi făcu apariţia din camera lui Marcellus, ştergându-şi mâinile pe tunică.
- Ce-ai găsit? întrebă Octavian.
- Doar câteva picturi deocheate.
- Ţi-am spus! strigă Marcellus. M-ai văzut cum lucrez în *luduş*. Doar nu mă crezi cu adevărat răspunzător pentru *acta*? N-am răbdarea necesară!
Octavian stătu pe gânduri.
- Poate că eşti prea încrezător că îmi vei deveni moştenitor. Ţine minte, Marcellus, şi pe Fidelius l-am iubit, spuse el, amintindu-i de tânărul soldat pe care îl ucisese în afara zidurilor Romei. Apoi, Cezar se întoarse către sora lui. Supraveghează-ţi mai îndeaproape copilul.
Holurile se goliră de soldaţi, şi după ce oamenii lui Octavian plecară, Marcellus se îndreptă spre mama lui.
- Nu vreau să te văd! ţipă aceasta, împingându-l cât colo.
- Dar nu e ceea ce crezi. Mamă, ascultă-mă doar!
Băiatul se aplecă pentru a-i şopti la ureche ceva care o făcu să se tragă înapoi şi să-l privească altfel.
- Te rog, nu-i spune lui Octavian, o imploră el.
- Toată lumea înapoi în camere, ne porunci Octavia. Culcaţi-vă! însă vestibulul se umplu brusc de ţipetele de ajutor ale unei femei, şi toţi îngheţarăm.
- E Gallia, spuse Marcellus, recunoscându-i glasul. Pun pariu că l-au luat pe *magister* Verrius! O privi încruntat pe mama lui. Bănuiesc că orice blond de pe dealul Palatin e bun.
Gallia dădu buzna pe hol, arătând ca şi cum ar fi fugit tot drumul de la casa ei, aflată la poalele colinei. într-o tiradă înlăcrimată, îi confirmă temerile lui Marcellus.
- Ce-a făcut? E vorba despre ceva ce a predat?
- Nu, răspunse mânios Marcellus. Există o informaţie conform căreia Vulturul Roşu arată ca un gal, dar nu l-au găsit încă. Aşa că acum toţi cei cu părul deschis la culoare sunt suspecţi.
Gallia se uită la Octavia.
- E adevărat, spuse încet aceasta din urmă. Fratele meu a fost aici şi a scotocit prin camera lui Marcellus.
Fosta sclavă trase brusc aer în piept.
- Propriul lui *nepot?*
Octavia ridică bărbia.
- Nimeni nu e mai presus de orice bănuială.
Gallia îşi luă capul în mâini. Nici măcar în noaptea aceea în care o găsiserăm acasă la Gaius nu plânsese. însă hohotele care îi

scuturau trupul îi făcură pe toţi să întoarcă feţele. Propria ei durere nu fusese de ajuns s-o înfrângă, dar acum că era vorba despre *magister* Verrius...
Octavia o luă de după umeri şi îi spuse lui Vitruvius să aducă nişte pături. Noi am urmat-o pe hol, până în bibliotecă. Nu mai urma să mergem la *luduş* de dimineaţă, aşa că nu avea nici un rost să ne trimită la culcare. Un sclav a venit ca să aprindă vasul cu jăratic, şi ne-am aşezat cu toţii în jurul focului, bând vin cald şi ghemuindu-ne sub mantii. Marcellus arăta cel mai rău.
- Probabil că a fost dus la carceră, bănui Octavia. O să-i cerceteze camerele, iar când n-o să găsească nimic care să sugereze că ar fi un trădător, o să-l elibereze, o încurajă el pe Gallia, dar stătu pe gânduri înainte de a întreba: Nu e un trădător, nu-i aşa?
Gallia îşi lăsă jos cupa cu mai mult zgomot decât intenţionase.
-Locuiesc cu el de aproape un an. Cred că aş şti dacă ar fi Vulturul Roşu!
Octavia dădu din cap.
-Atunci, după ce-i vor lua la mână toate sulurile de hârtie...
- Şi lasă-i să citească! Sper să le placă Simonides[1] şi Homer!
Focul trosnea în vasul cu jăratic şi o tăcere neliniştită cuprinsese biblioteca. Vitruvius se întoarse cu pături şi *offellae,* însă nimeni nu prea avea chef de mâncare.
Când zorii se iviră pe cer, străduindu-se din răsputeri să lumineze norii ca de plumb, micuţa Tonia îşi puse capul în poala mamei sale.
- E timpul pentru *luduş,* spuse ea. Ei de ce nu se duc?
- Pentru că azi n-o să fie *luduş*. Antonia, du-o pe sora ta în camera voastră.
Deşi eu sigur aş fi contrazis-o pe mama mea, Antonia se ridică în linişte şi făcu aşa cum i se ceruse. Liniştea care se lăsă în cameră păru zdrobitoare.
- Ai auzit despre teatru? întrebă Octavia ca să umple tăcerea.
Vitruvius dădu din cap în semn de încuviinţare.
- Cezar a fost de acord ca Selene să te ajute, răspunse el calm. Abia aştept să-i văd ideile.
Conversaţia se opri, şi tocmai când pleoapele îmi deveneau prea grele ca să le mai pot ţine ridicate, o umbră întunecă pragul uşii.
- Verrius! ţipă Gallia.

1 Simonides din Keos (556-468 î.Hr.), poet grec, cunoscut pentru versurile lirice, elegiile şi epigramele sale (n.tr.)

Se repezi de pe scaunul ei şi îşi aruncă braţele pe după gâtul lui, cercetându-i faţa, în căutarea semnelor torturii.
-N-a stat mult acolo, o asigură Juba. Soldaţii i-au scotocit prin camere şi n-au găsit nimic.
- Bineînţeles că nu! replică aspru Gallia. Ce ţi-au făcut? îl întrebă ea cu tandreţe pe profesor.
-Nimic. Juba a venit să mă scoată înainte să apuce măcar să mă pună în lanţuri.
Lacrimile umeziră obrajii Galliei.
-Mulţumesc, Juba...
- Aşadar, în noaptea asta nu s-a descoperit nimic, o întrerupse furioasă Octavia. Nici aici, nici în *ludus* şi nici acasă la *magister* Verrius.
Privirea lui Juba nu şovăi.
- Astea au fost ordinele pe care le-am primit.
- Şi ce ţi s-a mai *ordonat* să faci în continuare? întrebă ea.

SĂ VĂ INFORMEZ CĂ OCTAVIAN SE RETRAGE DE LA CONDUCERE.

CAPITOLUL I6

27-26 *î.Hr.*

Până a doua zi nu mai exista persoană în Roma care să nu fi auzit veştile. Mii de oameni se strânseseră la Senat, căci acolo urma Octavian să renunţe la puterile sale şi să-şi dea demisia din toate funcţiile. Soldaţii păstrau ordinea în curtea exterioară, unde bărbaţii aveau un aer solemn, iar câteva femei isterice se loveau în piept. Noi stăteam pe lângă uşile deschise ale Senatului, unde ni se eliberase un spaţiu, şi o auzeam pe Octavia spunând:

- Faceţi loc!

Vitruvius a apărut însoţit de un tânăr şi, pentru o clipă îngrozitoare, m-am întrebat dacă nu cumva îşi luase un nou ucenic.

- Alexandru, Selene. Fiul meu Lucius, spuse el.

Lucius îmi adresă un zâmbet uluitor. Era mai scund decât fratele meu, însă, la fel ca Octavian, avea mici tocuri la sandalele de un auriu strălucitor. Când i-am întins mâna, sărutul lui a durat mai mult decât ar fi trebuit.

- Aşadar, tu eşti cea care îmi duce povara, îmi spuse el recunoscător. Fără tine, aş fi fost înlănţuit de schiţele făcute cu cerneală şi de ciment.

Eu am început să râd.

- E o povară plăcută, i-am răspuns.

- Ei bine, având pe cineva atât de frumos ca tine să-i supravegheze, muncitorii probabil că cer mai mult de muncă.

Marcellus râse la auzul complimentelor, însă Lucius nu făcu decât să-şi îndrepte atenţia asupra fratelui meu.

-Alexandru...

- Iată-l îl întrerupse Marcellus, arătând prin uşile deschise către sala Senatului. S-a suit la tribună!

Octavian era îmbrăcat într-o togă simplă, şi nimic din fiinţa lui nu sugera că ar fi fost Cezar. Era flancat de Juba şi de Agrippa, iar în spatele lor stătea Garda Pretoriană. Cu toate că Alexandru şi Lucius şuşoteau, toţi ceilalţi din curte erau tăcuţi.

O întrebasem pe Iulia dacă tatăl ei făcea toate astea din pricina Vulturului Roşu, însă ea se mulţumise să râdă.

- El nu face nimic fără un plan dinainte conceput. Probabil că se gândeşte de câteva luni bune să se retragă. De câţiva ani.

- Deci nu crezi că are de gând să renunţe la puteri?

Iulia îmi aruncă o privire plictisită.

- Nu, răspunse ea cu un cinism exersat. N-ar face gestul ăsta decât dacă ar crede că, astfel, puterea i-ar spori.

Nu vedeam cum ar fi putut renunţarea la funcţii să-l facă pe Octavian mai puternic decât era deja. însă când acesta se ridică

pentru a vorbi, senatorii începură să se revolte. îi strigară să rămână, menţionară războaiele civile care sfâşiaseră Roma înainte ca el să preia puterea şi jurară că luptele vor reîncepe dacă Octavian nu se va răzgândi. Bărbaţii îşi agitau pumnii în aer şi înjurau precum marinarii din Ostia. însă Octavian ridică braţele, iar în sală se lăsă liniştea.

- E timpul, strigă el, ca eu să cedez frâiele puterii şi să dau Republica înapoi cetăţenilor Romei.

-Nu se poate să vorbească serios! exclamă Marcellus.

Octavia îşi răsucea nervoasă în mâini sforile cingătorii. însă Livia zâmbea, şi atunci mi-am spus: „Iulia avea dreptate. El nu vorbeşte serios".

- Cred că ni-l amintim cu toţii pe tatăl meu adoptiv, Gaius Iulius Cezar, cel care, cu numai şaptesprezece ani în urmă, a stat în faţa voastră îmbrăcat în veşmintele purpurii ale *imperium-ului,* cu o cunună de lauri pe cap. Observaţi că eu am venit aici fără nici una dintre podoabele lui Cezar. Sunt doar un umil slujitor, unul care îşi aminteşte bine propria istorie.

- Aşadar, îţi aminteşti de războaiele civile! strigă un senator.

- Da, recunoscu Octavian. Dar mi-l amintesc şi pe tatăl meu, spuse el cu asprime, înjunghiat mortal pentru că a încercat să clădească un imperiu!

în Senat se iscă haosul. Un băiat aflat în uşă repetă vorbele lui Octavian pentru cei care stăteau în curte, iar frenezia de afară oglindi frământările din interior.

Octavian ridică braţele, iar senatorii tăcură din nou.

- După ce am făcut ce am putut pentru Roma, continuă el, îmi predau funcţiile în întregime. Vouă, stimaţi senatori ai Romei, vă redau autoritatea asupra armatei, a legilor şi a provinciilor. Sunteţi liberi să guvernaţi nu doar acele teritorii pe care mi le-aţi încredinţat, ci şi pe acelea pe care le-am câştigat prin luptă pentru voi.

Seneca sări cu înflăcărare de pe scaunul său.

- E inacceptabil! strigă el. Ai luptat împotriva lui Antoniu, ai zdrobit regatul Egiptului, ne-ai reconstruit oraşul şi ai trimis forţe să ne păzească dealurile periculoase. Ai luat o republică aflată în haos şi ai transformat-o într-un imperiu, iar noi nu-ţi vom permite niciodată să te retragi.

Vitruvius se întoarse către Octavia.

- îl plăteşte pe Seneca?

Femeia scutură din cap.

- Nu ştiu.

- Nu trebuie să-l plătească, se răsti Livia. Senatorii nu-şi doresc o reîncepere a războaielor civile. Fără conducerea lui Octavian, clanurile vor relua lupta şi se vor sfâşia unele pe altele precum lupii.

- Să votăm! strigă unul dintre senatori.

Se auziră murmure aprobatoare, iar Octavian ridică mâinile.

- Atunci, îmi supun retragerea voinţei voastre, încuviinţă el.

Seneca se adresă mulţimii din încăpere:

-Acum, votăm pentru viitorul Romei, spuse el. Nu există nici un om aici care să nu ştie ce a făcut Octavian pentru acest oraş, pentru acest imperiu, pentru voi *toţii* Vreţi să vă întoarceţi la acele zile de anarhie? La zilele războaielor civile? ameninţă el. Octavian nu e un alt Iulius Cezar. E diferit. *Asta* e ceva diferit. Putem împărţi puterea şi, pentru prima dată în istoria Romei, putem crea o conducere unită. Aşadar, hai să-i dăm un nume în onoarea caracterului său deosebit, a victoriilor sale şi a sacrificiilor pe care le-a făcut pentru a construi o Romă mai bună. Să-l numim Gaius Octavianus... Augustus.

Un vuiet de aprobare se ridică din partea senatorilor, şi numai câţiva bărbaţi mai rămaseră aşezaţi pe bănci. De la tribună, Octavian plecă umil capul.

Livia privi spre cer.

-A reuşit, murmură ea. Părea că zeii o vegheaseră. S-a făcut împărat.

Senatorii îşi ocupară din nou locurile, şi numai Seneca rămase în picioare.

- Cât despre renunţarea la funcţii, continuă el, şi un cor de proteste îi însoţi vorbele, vom vota dacă lui Augustus ar trebui să i se permită să se retragă.

Era o mare piesă de teatru, iar când totul s-a sfârşit, ne-am uitat cum Octavian acceptă cu reţinere controlul, pentru următorii zece ani, asupra provinciilor Siria, Iberia şi Galia. Egiptul avea să fie în continuare al lui, la fel ca şi conducerea a peste douăzeci de legiuni. însă restul provinciilor, împreună cu legiunile lor comparativ mai mici, urmau să fie guvernate de senatori, iar aceştia puteau alege pretorii care să le supravegheze. Sărbătoarea care urmă pe străzi a fost la fel de nebună şi de zgomotoasă ca oricare dintre triumfurile militare. Arăta ca şi cum Augustus s-ar fi întors victorios dintr-o bătălie.

în după-amiaza aceea, în vila Octaviei, noi ne pregăteam pentru un banchet. Gallia îmi aranjă buclele într-un coc lejer şi îmi strecură în păr ace cu perle în vârf. Mi-am închipuit cât de frumos s-ar fi potrivit aceste ace cu colierul mamei, apoi mi-am impus să nu

mă mai gândesc la asta. Libertatea Galliei şi fericirea ei valorau oricâte coliere, şi nici un colier din lume n-ar fi putut să-mi aducă mama înapoi. Gallia mă dădu cu doar o foarte uşoară urmă de malahit pe pleoape, apoi îmi îngădui să port o pereche de cercei cu perle, pe care Iulia mi-o dăruise de Satur- nalii. Când mă văzu, Alexandru murmură apreciativ.
-Ai grijă, mă tachină el. în seara asta o să fie de faţă toţi senatorii ăia, şi probabil că s-au săturat să se uite la Octavian.
- Tu ai auzit măcar ce s-a întâmplat? l-am întrebat pe un ton critic. Sau ţi-ai petrecut tot timpul discutând cu Lucius?
- Sigur că am auzit! Octavian îşi păstrează puterea pentru încă zece ani şi toţi trebuie să-i zicem Augustus.
Mi-am ridicat privirea spre Gallia.
- E adevărat? Chiar şi Octavia o să-i spună aşa?
- Da. Romanii îşi schimbă mereu numele.
M-am gândit la mausoleul pe care Vitruvius începuse deja să-l construiască şi la toate inscripţiile ce trebuiau schimbate.
- Deci crezi că a pus la cale toate astea? întrebă Alexandru, aşe- zându-se lângă mine la oglindă, în timp ce Gallia îmi parfuma gâtul.
- Iulia zice că da.
- La fel şi Lucius.
- Şi ce ştie Lucius? am întrebat eu. El locuieşte cu mătuşa lui.
Fratele meu ridică din sprâncene.
- Nu şi de acum încolo. A vorbit cu tatăl său. Octavia a spus că va veni să stea aici.
- E un mare crai.
Vreme de câteva clipe am stat în tăcere unul lângă altul. Pe urmă, eu m-am uitat în oglindă.
- Chiar crezi că arăt frumos?
- îndeajuns încât să întorci toate capetele din tricliniu, îmi promise el. Dar eu?
Am început să râd.
- Tu eşti mereu chipeş. Şi ce importanţă are? N-ai pus ochii pe nimeni. Alexandru zâmbi stânjenit. Aşa-i?
- Da, îmi confirmă el. Ar fi o prostie să încep ceva. Nu ştim ce are de gând Octavian... Augustus cu noi. Pe tine te-ar putea da unui senator bătrân ca Zeus, iar pe mine, unei vrăjitoare ca Livia.
- Nu spune asta, am şoptit.
- E adevărat. De aceea Lucius nu mai vrea să stea cu mătuşa lui. Ea crede că i-a găsit o soţie. O cotoroanţă îngrozitoare, cu o vilă pe insula Capri. Iar el e doar cu un an mai mare decât noi.
- Când o să vină aici? am întrebat.
- în seara asta.
- Atât de curând?

- Cu cât petrece mai mult timp alături de mătuşa lui, spuse fratele meu, cu atât ea are mai mult răgaz să-i aducă acasă femei pentru a-l cunoaşte.
- Dar orice căsătorie trebuie să fie aprobată de Vitruvius.
- Lucius zice că Vitruvius are încredere în judecata surorii lui.
- Şi crede că o să scape de însurătoare venind aici?
- Poate. Nu toţi bărbaţii se însoară, să ştii. Mecenas nu a avut nevastă ani de zile. Iar Vergiliu are patruzeci de ani şi nu s-a căsătorit niciodată.
- Ei sunt *poeţi*, Alexandru. Şi probabil la fel ca Ganymede.

Dar fratele meu nu păru deranjat de aluzia la chipeşul băiat troian care fusese răpit pe muntele Olimp pentru a-i deveni amant lui Zeus. Doar ridică din umeri.

- Poate.

Tot restul serii, l-am studiat pe Alexandru. Chiar şi atunci când Marcellus îmi turna vin şi mă complimenta pentru cerceii mei, eu urmăream felul în care fratele meu vorbea, felul în care Iulia râdea la toate vorbele lui şi felul în care Alexandru nu-şi dezlipea ochii de ai lui Lucius. Privirile li se despărţiră doar atunci când Augustus se ridică de pe canapeaua lui din tricliniu şi declară că a doua zi urma să se facă un alt anunţ neaşteptat.

Iulia clătină din cap.

- Dacă tata n-ar fi consul, s-ar face actor.
- Există vreo diferenţă? întrebă Marcellus, moment în care am simţit o urmă de amărăciune în glasul lui.

Spusese că-l iertase pe unchiul lui pentru acuzaţia de trădare, dar mă întrebam dacă era în stare să-l ierte şi pentru că trimisese gărzi să-l scoată din *fornices*.

- Ce credeţi că o să anunţe? am şoptit.

Mă uitam la Iulia şi la Marcellus, însă Lucius a fost cel care a vorbit.

- Un război. Când toţi se întoarseră către el, tânărul adăugă: Tata zice că Augustus vrea un nou arc de triumf. Când a fost întrebat pentru ce, a răspuns că pentru lupta lui continuă cu galii şi pentru războaiele din Asturias şi Cantabria.
- Vitruvius nu mi-a vorbit despre asta, am spus.
- Augustus a cerut arcul abia azi-dimineaţă.
- S-a pornit o răzmeriţă în Galia, recunoscu Marcellus. Iar asturii au aur, în vreme ce cantabrii au fier. Vor fi teritorii valoroase. Ca să nu mai spunem că acum Cantabria e ultima naţiune independentă din Iberia care nu e romană.

Cu toţii ne-am uitat la Octavian, înfofolit în cea mai călduroasă tunică de iarnă pe care o avea şi înfăşurat în mantia tivită cu blană, în ciuda vremii blânde de martie.

- Dacă o să plece la război, ne mărturisi Iulia, sper doar s-o ia şi pe Livia cu el.

La idele lui martie, Iuliei i se îndeplini dorinţa. însă nu doar Livia urma să-l însoţească pe Augustus în campania menită să înăbuşe răzmeriţa galilor, ci şi Juba, Tiberius şi Marcellus.

- Nu poţi pleca! spuse Iulia cu disperare în glas, în timp ce-l urmărea pe Marcellus cum îşi făcea bagajele pentru ceea ce puteau fi doi sau chiar trei ani petrecuţi în străinătate.

Băiatul izbucni în râs.

- E vorba doar despre Galia. Ştii câte legiuni au mai fost acolo până acum?

- Dar s-ar putea întâmpla orice. De ce să rişti astfel?

- Pentru că, într-o bună zi, dacă acesta va deveni imperiul meu, va trebui să plec singur la război. Fără tatăl tău, sau generalii lui, sau Juba.

- Şi Agrippa? întrebă Lucius.

Stătea lângă fratele meu, pe canapeaua lui Marcellus, acolo unde un cufăr mare era umplut cu sandale şi haine. De când se mutase în vilă şi începuse să meargă la *luduş* împreună cu noi, el şi Alexandru erau nedespărţiţi. Lucrau împreună la poezii, jucau zaruri, ba chiar pariau pe aceiaşi cai în Circus. Nu pricepeam fascinaţia fratelui meu pentru Lucius, şi totuşi, Iulia îi găsea irezistibili pe amândoi, aşa că râdea ca o hienă ori de câte ori se adunau toţi trei.

- El o să rămână în urmă ca să guverneze Roma, răspunse Marcellus.

Fratele meu se sperie.

- Dar el nu e...?

- Arhitectul războaielor tatălui meu? Ba da, replică Marcellus. însă cineva trebuie să stea cu ochii pe Senat.

- Agrippa a fost în Egipt, i-am atras eu atenţia.

- Şi orice bărbat care şi-a dorit Roma pentru sine a păşit pe câmpul de luptă. Acum, toţi se îmbracă în *togae praetexta* şi îşi spun senatori.

Mă impresiona nerăbdarea lui Marcellus. A doua zi urma să plece călare împreună cu cinci legiuni spre un război din care era posibil să nu se mai întoarcă, şi totuşi, în glasul lui nu se simţea decât entuziasmul. M-am gândit la pericolele pe care avea să le înfrunte şi la războinicii gali cu feţele pictate, care stăteau ascunşi în dreptul trecătorilor des împădurite. Eram sigură că Isis nu putea fi atât de crudă, încât să abandoneze pe cineva foarte tânăr şi care promitea foarte mult. Dar atunci, de ce îi abandonase pe Ptolemeu şi pe Cezarion? Unde dispăruse când Antyllus fusese ucis la

picioarele statuii lui Cezar şi când părinţii mei îşi pierduseră regatul în faţa unui bărbat slab şi pricăjit ca o mlădiţă?

în dimineaţa următoare, aproape toată lumea avea lacrimi în ochi. Iulia se agăţă de Marcellus şi izbucni în plâns. Atunci, el îi şopti ceva la ureche şi îi şterse tandru lacrimile cu degetul. Când veni la mine, nu-mi şopti nimic. îmi era ruşine să recunosc cât de mult mă temeam că nu avea să se mai întoarcă. însă refuzam să mă smiorcăi ca un copil.

-Ce, nici o lacrimă? întrebă Juba. E pe cale să se lupte cu temuţii gali şi cantabri.

- Isis are să vegheze asupra lui, am spus cu glas hotărât.
- Poate o să-şi folosească aripile ca să ne ducă în zbor până în Galia, râse Tiberius. Aşa, n-ar mai trebui să ne facem griji în privinţa barbarilor care stau pitiţi prin copacii de pe marginea drumului.
- Destul! spuse Livia, şi, pentru prima dată în viaţă, i-am fost recunoscătoare.

Simţeam înţepăturile lacrimilor în ochi, iar Juba mă privea curios, în vreme ce Marcellus îşi încăleca armăsarul preferat. Campus Martius era plin de privitori care îi aşteptau pe soldaţi să-şi pornească marşul, ca să arunce cu ramuri de laur în calea lor. Stăteam suficient de aproape de cai încât s-o aud pe Livia şoptindu-i lui Tiberius:

- Eu o să fiu în trăsură. Dacă se întâmplă ceva, ştii ce ai de făcut.
- Sigur, răspunse el scurt.
- Şi nu fi atât de prost încât să te aşezi în calea vreunei săgeţi menite lui Marcellus. Dacă zeii vor ca el să moară, nu trebuie să le pui la îndoială dorinţa.

Tiberius s-a uitat la mine şi a observat că trăgeam cu urechea, moment în care mi-am întors privirea în altă parte.

Livia se duse la Octavia şi îşi sărută cumnata în semn de rămas-bun.

- Drum bun, zise aceasta din urmă fără convingere.

Livia zâmbi.

-Nu-ţi face griji pentru Marcellus. E un bărbat de ispravă. Şi, desigur, voi avea grijă de el ca de un fiu.

Era cât pe ce să spun ceva în semn de protest, însă Octavia plânsese toată dimineaţa, iar acum lacrimile izvorâră din nou. De pe calul său, Marcellus îi întinse un pătrăţel de pânză, pe care femeia şi-l duse la nas.

- Nu-i nimic, mamă. O luptă scurtă, şi apoi, gata.

Octavia dădu din cap, prefacându-se că-l crede, după care legiunile porniră la drum, iar Alexandru îmi cuprinse talia cu braţul.

- O să se întoarcă, îmi promise el.
- De unde ştii?

- Pentru că a fost antrenat de Juba şi de Agrippa.

L-am urmărit pe Juba cum se suie în şa. Ne salvase pe mine şi pe Gallia de la moarte, şi eram convinsă că avea să facă la fel pentru Marcellus. Nişte femei fluierau în direcţia prinţului, ridicându-şi tunicile peste genunchi, şi am bănuit că unele dintre ele erau *lupae*.

- De ce sunt interesate de el? am întrebat.
- Pentru că e chipeş, răspunse Alexandru. I-am aruncat o privire. Aşa e, recunoscu fratele meu. Poate că tu nu te uiţi la el, însă e clar că femeile din Roma o fac.

Probabil că Juba era oarecum atrăgător. Avea părul des şi lung, de o culoare intensă, la fel de întunecată ca şi cea a ochilor. Coapsele musculoase îi erau expuse când stătea pe cal, şi îmi imaginam că avea un piept la fel de frumos sculptat. însă niciodată n-ar fi putut să aibă râsul relaxat al lui Marcellus. Nimeni n-ar fi putut să fie ca Marcellus, iar când am clipit pentru a-mi alunga lacrimile, fratele meu m-a bătut pe umăr.

- Augustus nu vrea ca nepotul lui să păţească ceva. Marcellus n-o să vadă nici una dintre bătăliile periculoase. Dar o să ne lipsească în *luduş*, spuse el pe un ton înţelegător.
- Şi în Circus. Şi în tricliniu.
- Măcar o ai pe Iulia.

Ea a fost singura mea consolare în vreme ce lunile lungi treceau, iar Saturnaliile se apropiau, fără vreun semn că soldaţii aveau să se întoarcă acasă. Ne plimbam prin târgurile de sărbătoare împreună cu Gallia şi cu şapte dintre membrii Gărzii Pretoriene, însă plimbarea era ciudată fără sporovăiala neîncetată a lui Marcellus şi fără să avem pe cineva pentru care să ne gătim.

- Când o să se întoarcă Marcellus acasă, spuse Iulia, oprindu-se în dreptul unei bogate colecţii de peruci, poate că o să fiu blondă.

Am început să râd.

- Ce? Ca o *lupa?*
- Nu, ca Gallia! Uite ce frumoasă e!
- Pentru că eu sunt bălaie, îi zise ea Iuliei. Am ochii albaştri şi pielea albă. Tu eşti romană. Negrul e culoarea ta.

Iulia se bosumflă.

- Atunci, cum o să-l surprind?

M-am uitat în oglinda de deasupra negustorului şi m-am întrebat dacă mie mi-ar sta bine cu părul auriu. însă gândul de a purta cosiţele retezate ale unei sclave îmi întorcea stomacul pe dos. „Marcellus nu e pentru mine", mi-am zis cu hotărâre. „Dacă o să se întoarcă acasă nevătămat, o s-o facă pentru Iulia." însă nu puteam să nu mă simt măcar puţin triumfătoare pentru că, la întoarcerea

lui, urma să am ceva mai mult de arătat decât o nouă perucă.
Lucrul la clădirea teatrului începuse deja lângă porticul Octaviei, iar când avusesem de ales între mai multe modele, îi cerusem lui Vitruvius să construiască ceva care să semene cu Circus Maximus, pe trei niveluri formate din bolţi acoperite cu travertin alb şi încununate cu coloane corintice. Arhitectul îmi îngăduise să schiţez toate mozaicurile şi toate frizele importante din interior. Am luat una dintre statuetele negustorului şi am zâmbit ca pentru mine.

- Ce? Acum te gândeşti să venerezi zei romani?

M-am uitat în jos şi mi-am dat seama că ţineam în mână o statuetă a lui Marte.

- Sigur că nu!

Am pus imediat statueta la loc.
Iulia izbucni în râs.

- Arată ca Agrippa, nu-i aşa?

Chipul rotund din marmură şi părul tuns scurt chiar aduceau cu generalul.

- Trebuie să fie un om foarte loial, am remarcat eu. Tatăl tău e plecat de atâta timp, iar el nu l-a trădat nici măcar o dată în Senat.
- Agrippa şi-ar da viaţa pentru tata. Fratele lui mai mare a ales tabăra greşită în războiul împotriva lui Iulius Cezar. A luptat alături de Cato, dacă-ţi poţi imagina, iar când Cato a fost înfrânt, Iulius Cezar l-a luat prizonier pe fratele lui Agrippa. Tatăl meu a fost cel care a intervenit pentru a-i salva viaţa, aşa că generalul se simte dator faţă de el, spuse Iulia. Uneori trece pe la vila noastră doar ca să vadă ce mai facem eu şi Drusus. Sigur, avem Garda Pretoriană pentru a ne păzi, dar el tot vine. Fata îşi coborî glasul.
- Şi nu m-a trădat niciodată în legătură cu noaptea aceea, în Circus.

Eu m-am oprit.

- Ce noapte?
- Cea în care tata s-a dus să scotocească prin camera lui Marcellus, crezând că el e Vulturul Roşu! Agrippa ne-a prins închiriind o cameră lângă *fornices,* dar nu i-a spus niciodată tatălui meu că eram şi eu acolo.

Brusc, am simţit în piept o presiune atât de mare, încât mi-a fost greu să respir.

- Tu eşti cea pentru care se furişa Marcellus afară din casă?

Iulia chicoti.

- Nu ţi-a spus fratele tău?

-Nu!

- Ei bine, ar trebui să vorbeşti mai des cu el.

Când ne-am întors pe dealul Palatin, am intrat ca o furtună în camera mea, speriindu-i de la lucru pe Lucius şi pe Alexandru.

- Ce s-a întâmplat? mă întrebă geamănul meu. N-a mers bine la cumpărături?
- M-ai minţit!

El se ridică iute în capul oaselor pe canapea, împrăştiindu-şi sulurile de hârtie de la *luduş*.

- în legătură cu ce?

-Nu mi-ai spus niciodată că Marcellus se întâlnea cu Iulia în*fornicesl*

- Tocmai ce am aflat şi eu! Iulia mi-a spus abia acum câteva săptămâni.
- Săptămâni! am strigat. Şi când aveai de gând să-mi zici?

Aşteptam momentul potrivit.M-am uitat urât la Lucius.
- Aşadar, şi tu ştiai despre asta? Fratele meu îţi spune *ţie* totul, dar se ascunde de propria soră geamănă?
- Nu aşa ar fi trebuit să fie, explică Alexandru.
- Atunci cum ar fi trebuit să fie?
Fratele meu traversă încăperea şi închise uşa.
- Marcellus se întâlnea cu ea. Ştiam că asta te va răni şi n-am vrut să te văd supărată.
-Aşa că mai bine să mă vezi făcută de ruşine! am spus cu înverşunare. Mai bine să aflu în timp ce făceam cumpărături în piaţa publică! Apoi, un alt gând îmi veni în minte. Deci Marcellus nu e Vulturul Roşu.
- încă e posibil, zise fratele meu. N-ai observat că de când a plecat el, n-a mai apărut nici măcar un singur *actum?*
- Asta ar putea însemna şi că rebelul e suficient de isteţ încât să-l facă să pară vinovat.
Mi-am încrucişat braţele la piept.
- îmi pare rău, Selene, spuse încet Alexandru.
-Mă întreb de cât timp ei doi...
- Au început cu doar câteva luni înainte de plecarea lui, mă asigură fratele meu. înainte, Marcellus se vedea cu o *lupa.* Am simţit că mi se taie răsuflarea. Toţi o fac.
- Şi tu? l-am provocat.
- Bineînţeles că eu nu! îi aruncă o privire lui Lucius. Mă refeream la toţi ceilalţi.
M-am aşezat şi am închis ochii, dorindu-mi ca, ţinându-i închişi, să nu trebuiască să-i mai văd vreodată pe Alexandru, sau pe Lucius, sau chipul strălucitor al lui Marcellus când avea să se întoarcă şi să-i şoptească Iuliei vorbe dulci la ureche.
Lucius s-a aşezat pe braţul scaunului meu, moment în care am deschis ochii.
- Vino azi cu noi la *odeum,* spuse el.
- Da, răspunse Alexandru. N-ai fost niciodată. Şi tu eşti cea care declară că-i place poezia.
De când Lucius se mutase în vila Octaviei, fratele meu începuse să meargă împreună cu el la *odea* locale. Micile teatre acoperite găzduiau concursuri muzicale şi recitaluri de poezie. Iar de la plecarea lui Marcellus încoace, Alexandru vizita *odea* chiar mai des decât arena Circus Maximus.
- Haide! pledă el. Clădirea de pe Campus e cel mai drăguţ teatru mic pe care l-ai văzut vreodată.
- S-ar putea să-ţi dea ceva idei, mă îndemnă Lucius.
- O să fie şi Ovidiu acolo, spuse fratele meu pe un ton ispititor.
- Şi cine e Ovidiu?

- Alexandru şi Lucius se uitară unul la altul. 268Cel mai mare tânăr poet al Romei! strigă Lucius. Vino cu noi!

M-a luat de braţ, iar eu m-am lăsat condusă spre Campus Martius, acolo unde o clădire micuţă din piatră îşi întâmpina vizitatorii cu un superb mozaic şi o boltă îmbrăcată în iederă. Pentru că se apropiau Saturnaliile, un acoperământ în nuanţe de verde şi galben flutura deasupra grinzilor transversale, amintind de culorile fertilităţii şi protejându-i pe clienţi de ploaia uşoară de decembrie. Doi soldaţi din Garda Pretoriană se aşezară în spatele nostru, iar Alexandru îmi explică ce urma să se întâmple.

- Ziua de azi e dedicată poeziei, spuse el. Îl vezi pe tânărul cu obraji roşii, care aşteaptă să urce pe scenă? Acela e Ovidiu.
- Câţi ani are? am exclamat.
- Şaisprezece.
- Şi familia lui îi permite să recite?
- Nu toţi taţii refuză să recunoască valoarea literaturii, spuse Lucius.
- Cum rămâne cu Horaţiu şi cu Vergiliu? am întrebat.

Alexandru strâmbă din nas.

- Sunt la mâna lui Augustus. Acum, tot ce scriu ei are iz politic. Ovidiu vorbeşte doar despre lucruri reale.

Când văzu că mă încrunt, Lucius spuse:

- Despre dragoste, apoi adăugă repede, şi suferinţele din dragoste.

Eu mi-am încrucişat braţele la piept.

- Şi crezi că vreau să aud despre suferinţele din dragoste?
- Şşt! mă admonestă Alexandru. Doar ascultă.

Ovidiu urcă pe scenă, şi spectatorii tăcură numaidecât. Acesta nu semăna cu unul dintre spectacolele din teatrul lui Octavian, în timpul cărora oamenii se ridicau de pe scaune, azvârleau curmale spre actori şi scandau: „Aduceţi ursul!". Publicul era compus în mare parte din bărbaţi tineri. Câteva femei stăteau alături de prietenele lor, chicotind şi arătând cu degetul, însă toată lumea amuţi când Ovidiu declară:

- Eu numesc asta „Dezamăgire".

Câţiva bărbaţi râseră pe înfundate.

- De ce e aşa de amuzant? am şoptit.

-Pentru că el vorbeşte întotdeauna despre triumfurile lui, îmi răspunse fratele meu.

Apoi, Ovidiu începu:

Dar of presupun că era urâtă, eleganţă n-avea,
Şi nu tânjisem deseori după ea în rugile mele.
Totuşi, ţinând-o în braţe eram flasc şi nimic nu se-ntâmpla.
Stăteam acolo, pur şi simplu, o povară ruşinoasă pentru patul ei.
Eu voiam, ea la fel, însă nici o plăcere nu venea

din acea parte inertă a mijlocului meu, care ar fi trebuit s-aducă bucuria.
Fata îmi cuprinse gâtul cu braţele ei de fildeş
(avea braţele chiar mai albe decât zăpada din Sithonia),
îmi dădu un sărut lacom, împingând cu limba ce îi fremăta,
îşi puse coapsa dornică lângă a mea,
îmi şopti cuvinte drăgăstoase, mă numi stăpânul inimii ei,
şi toate celelalte pe care îndrăgostiţii şi le murmură în clipele de desfătare.
Totuşi, ca şi cum trupul mi-ar fi fost uns cu un strat de cucută rece, membrele mele amorţite nu voiau să-mi transforme dorinţa în realitate.
Zăceam acolo precum un buştean, un impostor, o povară lipsită de valoare.
Corpul meu ar fi putut la fel de bine să fie o umbră. Cum îmi va fi bătrâneţea, dacă bătrâneţea va veni vreodată, când nici măcar tinereţea mea nu-şi poate îndeplini rolul?
Publicul râse zgomotos, iar Ovidiu continuă:
Ah, mi-e ruşine de anii mei. Sunt tânăr şi bărbat: Şi ce dacă? în ochii iubitei mele n-am fost nici tânăr, nici bărbat. Ea s-a ridicat precum o preoteasă sacră ce-ngrijeşte de flacăra nemuritoare,
sau ca o soră ce se întinde neprihănită alături de un frate drag. Dar nu e mult de când de blonda Chlide de două ori, de frumoasa Pitho de trei ori
şi de Libas de trei ori m-am bucurat fără vreo pauză.
Corinna, din câte-mi amintesc, mi-a solicitat serviciile
de nouă ori într-o scurtă noapte - şi i-am făcut pe plac!
Oare vreo poţiune din Thessalia mi-a vlăguit trupul,
rănindu-mă cu vrăji şi ierburi vătămătoare?
Oare vreo farmazoană mi-a blestemat numele scrijelit în ceară purpurie
şi mi-a străpuns ficatul cu ace subţirele?
Continuă să descrie ruşinea neputinţei, în timp ce eu mă holbam la fratele meu, nevenindu-mi a crede. Când Ovidiu termină, tot publicul se ridică în picioare.
Alexandru se întoarse spre mine.
- Ei, ce părere ai?
- E dezgustător şi vulgar. Doar asta face?
- Nu ţi-a plăcut? exclamă Lucius, ştergându-şi lacrimile provocate de râs. Are şi alte versuri, mă asigură el. Ode întregi închinate amantei lui, Corinna.
- Cea pe care a avut-o de nouă ori? am întrebat sec.
- Se voia a fi o satiră, spuse fratele meu. Credeam că o să ţi se pară amuzant.
- Poate că nu sunt în dispoziţia potrivită.

- Dar teatrul e frumos, nu-i aşa? mă întrebă el.

Fără tragere de inimă, am recunoscut că era. Pentru o clădire mică din piatră, îngrămădită între două prăvălii de pe Campus Martius, avea un oarecare farmec. Nu era un loc pe care mama l-ar fi frecventat în Alexandria, iar ea n-ar fi acceptat niciodată ca noi să ne distrăm cu poezii latine deocheate, într-un teatru roman, purtând la gât *bulle* aurii, însă mama noastră se stinsese, iar Egiptul fusese măturat de noul imperiu al lui Augustus. Marcellus era singurul care îmi făcea exilul suportabil. Când îl auzeam râzând pe holurile vilei sau strigând la echipele din arena Circus Maximus, reuşeam să uit pentru o vreme că atât Charmion, cât şi Ptolemeu erau morţi, că nu aveam să mă mai întorc niciodată la Egiptul copilăriei mele şi că amintirea tatei fusese izgonită din Roma.

Alexandru şi Lucius încercară din răsputeri să mă înveselească, şi, pentru o vreme, veştile venite din Egipt părură dătătoare de speranţă. Cornelius Gallus, poetul şi politicianul pe care Augustus îl instalase ca prefect peste regatul mamei, căzuse în dizgraţie şi îşi luase viaţa. Ce moment mai bun pentru ca împăratul să apeleze la mine şi la Alexandru, acum că Egiptul nu mai avea conducător? însă la fel de repede sosiră noutăţi din Galia conform cărora se găsise un nou prefect. Aşa că, deşi Saturnaliile au venit şi au trecut, eu am găsit puţine motive de bucurie.

Pe întâi ianuarie, când eu şi fratele meu am împlinit paisprezece ani, Iulia mi-a oferit o superbă pereche de cercei din aur cu smaragde, însă generozitatea ei n-a făcut decât să mă irite.

- Ar trebui să mergem în piaţa publică, spuse ea nerăbdătoare, şi să alegem o tunică de mătase care să se asorteze cu ei.

- Şi pentru cine s-o port? am întrebat eu, stricând atmosfera relaxată a tricliniului, acolo unde Octavia atârnase de tavan ramurile sacre de ilex ale lui Saturn, cu frunzele lor ca de ceară, ce reflectau lumina lămpilor.

Iulia se încruntă.

- Cum adică? Pentru tine. Pentru Lucius.
- Lucius nu face decât să se holbeze la fratele meu.

Iulia îi cercetă pe cei doi, care jucau zaruri în colţul încăperii.

- Deci crezi că sunt mai mult decât prieteni? întrebă ea.

Am privit-o îngrozită.

- Sigur că nu!
- îşi petrec tot timpul împreună, îmi atrase ea atenţia.

- Şi noi la fel, i-am şoptit. Dar tu nu te iubeşti cu mine, ci cu Marcellus.

Fata se uită repede spre Octavia.

- Te rog nu-i spune, Selene. Dacă ar afla, nu m-ar ierta niciodată. Te rog.

Aş fi vrut să-i dau o replică tăioasă, să-i spun că Octavia ştia deja, însă nevoia din ochii ei era prea stăruitoare. Şi ce vină avea că ea îi era destinată lui Marcellus, şi nu eu?

- Aşadar, nu-ţi plac cerceii? mă întrebă pe un ton şovăielnic.

- Bineînţeles că-mi plac. Am încercat să-i zâmbesc. Sunt superbi.

- Atunci, mâine o să cumpărăm ceva care să li se potrivească!

Când am mers în piaţă, m-am străduit să fiu într-o dispoziţie mai
bună. Chiar dacă vremea era cruntă şi o ceaţă rece plutea pe străzi, am urmat-o pe Gallia pe Via Sacra, înfofolită în cea mai călduroasă mantie a mea.

- Măcar nu ninge, zise Iulia. închipuie-ţi cum trebuie să fie în munţii Galiei.

- Cât de frig se face acolo? am întrebat-o pe Gallia.

- Vremea e foarte aspră, răspunse ea. Când ninge, până şi animalele intră în ascunzători. în fiecare an sunt copii care mor de foame şi femei bătrâne, fără familii, care ajung pradă lupilor.

Iulia se înfioră.

- Nu e de mirare că scrisorile tatei sunt demne de milă. E bolnav mai tot timpul. Şi slăbit.

- Iernile din Galia pot să facă asta. Dacă ar fi înţelept, spuse Gallia, şi-ar lăsa acolo oamenii cei mai viguroşi, iar pe restul i-ar duce în sud, spre Cantabria.

Iulia s-a uitat la mine, şi am ştiut că se gândea la Marcellus. Undeva, în munţii reci ai Galiei, el suferea alături de Juba, de Augustus şi de Tiberius. Soldaţii lor probabil că tânjeau după confortul de acasă, unde ilexul atârna în mănunchiuri strălucitoare pe stâlpii porţilor şi unde mireasma bogată de gâscă friptă umplea holurile. Unii dintre ei nu aveau să mai trăiască pentru a prinde următoarele Saturnalii, şi m-am întrebat cum se descurca Livia într-un asemenea loc crâncen. Probabil foarte bine, mi-am spus cu ironie. îl are pe Augustus numai pentru ea, iar Terenţia e la o mie trei sute de kilometri distanţă.

Când am ajuns în piaţa publică, Iulia şi-a strâns mai bine mantia la piept.

- Poate că ar fi trebuit să lăsăm pe altă dată. Hai să o luăm pe scurtătură, propuse ea.

Gallia deschise drumul prin curtea Senatului, acolo unde, în ciuda vremii urâte, avocaţii pledau într-un proces. Bărbaţii gros îmbrăcaţi stăteau la două tribune separate, apăraţi de ploaie cu ajutorul unui acoperiş. în jur se strânsese o mulţime de gură-cască, aşa că am tras-o pe Iulia de mantie.

- Crezi că ar trebui să vedem ce se petrece?
- Pe vremea asta? exclamă ea.

-Dar uită-te la toţi oamenii ăia! S-ar putea să fie un alt proces ca acela pentru sclavii lui Gaius Fabius.

Fata stătu pe gânduri, nehotărâtă între căldura prăvăliilor şi curiozitate.

- Doar pentru câteva clipe. Şi doar dacă e ceva bun.

Ne-am aşezat în spatele tribunei, în spaţiul rezervat senatorilor şi membrilor a ceea ce devenise acum familia imperială. O tânără acuzată fusese aşezată între doi soldaţi, însă era clar după hainele pe care le purta că nu făcea parte dintre plebei. Blana de pe mantie îi mângâia obrajii gingaşi, iar sandalele din picioare păreau noi şi croite din piele. Părul lung îi fusese atent împletit cu fire de aur, şi nici un bărbat n-ar fi trecut pe lângă ea pe stradă fără să se gândească la cât e de frumoasă. Era rândul avocatului ei să vorbească la tribună, iar tânăra îl asculta cu ochii în pământ.

- L-aţi auzit pe avocatul lui Aquila spunându-vă că această fată i-a fost cândva sclavă clientului său, zise el mânios. L-aţi auzit minţind ca un câine şi explicându-vă că ea i-a fost furată pe când era doar un prunc. Atunci cum îşi poate da seama Aquila că această tânără e copila pe care a cumpărat-o acum cincisprezece ani? Are aceiaşi obraji dolofani? întrebă el. Aceleaşi picioruşe grăsulii şi acelaşi plânset asurzitor?

Se auziră râsete din mulţimea aflată în faţa lui.

- Şi de ce a venit Aquila abia acum să pretindă că ea e fosta lui sclavă? Poate pentru că e frumoasă?

Spectatorii îşi scuturară capetele în semn de dezaprobare, şi un bărbat greoi, îmbrăcat într-o mantie de blană, îi privi cu ochii mijiţi.

- Poate pentru că tânjeşte după Tullia de luni de zile şi, ştiind că ea e fiica unui onorabil centurion, a hotărât că aceasta e singura cale de a o poseda?
- Mincinosule! strigă avocatul lui Aquila.
- îţi pot dovedi că nu mint! Această fată pe care o vezi în faţa ta n-a fost nicicând sclavă, şi voi aduce o duzină de oameni care au asistat la naşterea ei şi care se pun chezaşi pentru identitatea ei.

- Şi cine sunt aceşti oameni? îl provocă apărătorul lui Aquila. Sclavi care pot fi cumpăraţi cu uşurinţă?

-Nu cu aceeaşi uşurinţă ca nişte *judices,* replică avocatul Tulliei, moment în care câţiva dintre bărbaţii aşezaţi îşi încordară spinările. E adevărat. Moaşele din Roma sunt sclave, însă îi voi aduce pe mama ei, pe tatăl ei, chiar şi pe mătuşile ei, iar atunci veţi putea vedea asemănarea...

- Se poate vedea o asemănare şi între noi doi! îl ridiculiză avocatul lui Aquila. Vezi? Amândoi avem părul scurt şi pielea închisă la culoare.

Câţiva dintre *judices* râseră, dar mie mi se puse un nod în stomac.

- Mâine voi aduce martori, promise apărătorul Tulliei. Iar când va trebui să decideţi în acest caz, vă cer să vă folosiţi raţiunea. Ce om aşteaptă cincisprezece ani înainte de a veni cu acuzaţia de răpire? De ce
Tullia? De ce acum? Şi ţineţi minte, avertiză el cu un aer ameninţător, data viitoare când un bărbat va încerca să abuzeze de o cetăţeancă frumoasă, ea ar putea fi sora voastră, fiica voastră, chiar soţia voastră!

Judices se ridicară, iar mulţimea începu să se risipească.

-S-a terminat? exclamă Iulia. De ce nu aduce azi martorii?

- Pentru că acum plouă foarte tare, îi atrase atenţia Gallia.

Nici eu, nici Iulia nu observaserăm. Ne-am uitat cum soldaţii o escortează pe fată jos de pe estradă şi cum ochii bărbatului înveşmântat în blană o urmăresc cu înverşunare. Tânăra îi ocoli privirea şi se uită, în schimb, la o femeie care stătea încă în ploaie şi plângea. „Mama ei", mi-am spus cu tristeţe. Lângă ea, un centurion cu umeri laţi îşi duse mâna la inimă ca pentru o promisiune tăcută. Fata păru să tremure, apoi picioarele îi cedară.

- Tullia! strigă bărbatul, moment în care am fost convinsă că era tatăl ei.

Soldaţii o ridicară iute pe fată, iar centurionul se răsuci spre grasul îmbrăcat în blănuri.

- Am să te ucid!

Tatăl acuzatei dădu să atace, însă câţiva soldaţi se repeziră să-l oprească.

- Lasă-i pe *judices* să decidă! susţinu avocatul Tulliei.

- El i-a mituit! acuză părintele. Până şi avocatul ei ştie că buzunarele le sunt pline de aurul acestui vierme!

Aquila îşi îndreptă mantia.

- Ai grijă, îl avertiză el. Stăpânii se pot descotorosi de sclavii care nu le mai sunt trebuincioşi.

Cei doi se fixară unul pe altul vreme de câteva clipe, apoi centurionul şuieră:

- Dacă aş fi în locul tău, aş sta cu ochii-n patru. Până şi viermii trebuie să doarmă.

Mai mulţi soldaţi se grăbiră să-i despartă, tropăind prin noroi înainte să se poată petrece o scenă violentă.

- Trebuie să ne întoarcem mâine, spuse brusc Iulia.
- N-o să vă placă, o avertiză Gallia. Juraţii au fost cumpăraţi.
- De unde ştii?
- Le-ai văzut feţele? Pentru cine râdeau oamenii ăia?
- Pentru avocatul lui Aquila, realiză Iulia. Dar nu e corect!

Gallia îşi întoarse palma în sus.

- E o prostie să crezi că putregaiul poate fi mărginit la un singur fruct. Odată ce sclavia a fost plantată, totul se descompune.

N-am făcut prea multe cumpărături. Ploaia cădea în straturi grele şi cenuşii, iar când am ajuns în prăvălia unui bogat negustor de mătăsuri, ne-am îngrămădit în jurul vasului său cu jăratic şi lemn de santal, până când ploaia s-a mai potolit şi am putut ieşi din nou. Iulia a luat câteva baloturi de pânză în semn de mulţumire pentru ospitalitatea vânzătorului şi l-a instruit pe acesta să-i trimită socoteala lui Augustus.

în seara aceea, în tricliniul Octaviei, Iulia descrise cele văzute în piaţa publică. Atunci când ajunse la partea despre mituirea juraţilor, Octavia îşi ţinu răsuflarea.

- *Judices* din Roma sunt oameni ce provin din onorabile familii patriciene.
- Eu nu fac decât să repet ce a spus avocatul.
- Şi nu ţi se pare suspect că omul a aşteptat cincisprezece ani înainte de a pretinde că una dintre cele mai drăguţe fete din Roma îi e sclavă? întrebă Vitruvius. Se poate spune cu adevărat că *toţi* patricienii sunt onorabili?
- Poate că ar trebui să mergem şi noi mâine, sugeră Agrippa.

Se uită la soţia lui.

-Pe mine nu m-ar deranja ploaia, răspunse Claudia. Ne-am putea îmbrăca gros. Iar prezenţa noastră i-ar putea inspira pe *judices* să-şi asculte conştiinţele.

M-a surprins simplitatea raţionamentului lor. Presupunând că juraţii fuseseră cu adevărat cumpăraţi, prezenţa nimănui n-ar fi vorbit mai tare decât aurul. Agrippa putea să apară pentru o zi la proces, dar apoi, câtă vreme avea să-i mai reţină el atenţia? Şi ce-ar fi făcut *dacă judices* ar fi hotărât că Tullia e sclava lui Aquila? Aşa cum spusese Octavia, era vorba despre oameni din familii onorabile. Acuzarea lor de corupţie ar fi fost un lucru greu.

în seara aceea, înainte ca Alexandru să stingă lămpile cu ulei din camera noastră, m-am întors pe o parte ca să stau cu faţa spre el.

- E un sistem murdar, nu-i aşa?

- Nu mai murdar decât în Egipt. Şi unde-i calea mai bună?

-Poate dacă s-ar interzice sclavia...

Fratele meu râse cu tristeţe.

- Şi crezi că patricienii ar permite una ca asta? Toate câmpurile lor, sursa lor de îmbogăţire, ar trebui să fie îngrijite de lucrători plătiţi cu adevărat.

- Şi ce? Sunt destul de avuţi.

- Legea n-ar trece niciodată de Senat. Chiar dacă Augustus i-ar plăti pe senatori să voteze în favoarea opririi sclaviei, aceştia şi-ar risca vieţile. Plebeii s-ar revolta. Patricienii nu sunt singurii care deţin sclavi. Şi, la urma urmei, ce s-ar obţine? Proprietarii le-ar interzice, pur şi simplu, sclavilor să plece, pedepsindu-i cu moartea, iar tribunalele ar putea funcţiona în fiecare zi, de acum până la următoarele Saturnalii, şi tot n-ar găsi *judices* dispuşi să-i pedepsească pe ucigaşii de sclavi.

Am tăcut vreme de câteva clipe, furioasă pentru că avea dreptate.

- Vii şi tu mâine?

Fratele meu şovăi.

- Vergiliu susţine un recital...

- Iar tu preferi să te afli într-un *odeum* în loc să urmăreşti un proces pentru viaţa unei fete? M-am ridicat în şezut. Ori de câte ori Vergiliu e invitat în tricliniu, tu şi Lucius îi sorbiţi fiecare cuvânt, i-am spus pe un ton acuzator. Ce e aşa de interesant la el? E doar un Ganymede bătrân.

- N-ar trebui să spui asta, replică fratele meu.

- De ce? Nu-i adevărat?

- Ba da. Dar scrie despre dragostea între bărbaţi într-un fel care o face să pară frumoasă. Dacă i-ai citi câteva dintre opere, Selene, poate că te-ai răzgândi.

M-am holbat la el.

- Nu eşti îndrăgostit de Lucius, nu-i aşa?

Fratele meu se îmbujoră.

- De un *bărbat*? am exclamat eu.

- N-am făcut nimic, spuse Alexandru pe un ton defensiv. Doar ne-am sărutat.

Mi-am privit fratele. Tizul lui, Alexandru cel Mare, primise bărbaţi în pat şi îl considerase pe soldatul Hephaestion una dintre cele mai mari iubiri ale sale. Dar îşi luase şi o soţie, împreună cu care le oferise macedonenilor un moştenitor.

- Şi ce crezi că vei face când Augustus se va întoarce şi va dori să-ţi aranjeze o căsătorie? am întrebat. îl vei refuza?
- Nimeni nu-l refuză pe Augustus. Şi atunci, de ce să-mi petrec ultimii ani liberi, poate numai ultimele luni libere, la un proces al cărui rezultat nu-l pot schimba, când am şansa de a sta cu Lucius?

Ne-am uitat unul la altul de pe canapelele noastre, în timp ce eu încercam să-mi dau seama ce simţeam în legătură cu toate astea.

- îmi pare rău, Selene. E ceva de la care nu mă pot abţine.
- Ai încercat măcar... ?
- Sigur că da, răspunse el repede.
- De ce nu mi-ai spus până acum?

Glasul mi se frânse.

- Am crezut că o să fii dezamăgită.

Aştepta să-i spun că nu eram, că dorinţa pe care o simţea pentru Lucius era la fel de normală ca aceea a lui Marcellus pentru Iulia. însă eu am tăcut, silindu-l să-mi explice.

- Sunt mulţi bărbaţi care nu se simt atraşi de femei. Uită-te la Mecenas! Doar nu crezi că e o coincidenţă faptul că Terenţia n-a avut niciodată un copil. Pe Mecenas nu-l interesează soţia lui, în vreme ce Augustus o pune să bea suc de *silphium* ca să nu rămână însărcinată cu el.
- De unde ştii asta? l-am întrebat supărată.
- Am auzit de la Mecenas.
- Deci bărbaţii care iubesc alţi bărbaţi îşi împărtăşesc secretele unii altora?

Fratele meu ridică din sprâncene.

- Femeile nu fac la fel?
- Şi ce părere are Vitruvius despre voi doi?
- El nu ştie. Sau poate că nu vrea să ştie.
- Aşadar, ăsta era motivul pentru care Lucius nu voia să se însoare, am zis.

Fratele meu dădu din cap în semn de încuviinţare.

- Da. Dar dacă nu va putea să se întreţină singur sau să-şi găsească un protector generos, într-o zi va trebui să se căsătorească. Şi atunci amândoi vom fi nefericiţi, nu doar unul din noi. De aceea trebuie să-i încurajez recitalurile din *odeum.* Nu pot face nimic în privinţa sclaviei, Selene, însă îl pot ajuta pe Lucius să-şi schimbe viaţa.

Mi-a întins mâna, iar eu i-am luat-o încet.

- Pe vremea când eu eram regina Libiei, iar tu regele Armeniei, nu aşa îmi imaginam că vor fi vieţile noastre.

Alexandru râse cu mâhnire.

- Tata avea planuri mari, nu-i aşa? Regatul part nici măcar nu fusese cucerit, şi el mă încoronase deja rege al lui.

Amândoi am zâmbit, amintindu-ne de încrederea iresponsabilă pe care tata o avea în el însuşi.
- Crezi că e voia sorţii ca noi să ducem vieţi neîmplinite?
M-am tras înapoi.
- Sigur că nu! încă e posibil ca Augustus să te încununeze rege.
- După ce o să mă însoare cu cine ştie ce văduvă.
- Dar eşti bărbat! Poţi să faci ce vrei: s-o trimiţi la ţară sau s-o ţii în Roma, în timp ce tu te întorci în Egipt. Mecenas e destul de mulţumit.
- Şi cu tine cum rămâne?
Vocea îi era atât de blândă şi de plină de grijă, încât îmi dădură lacrimile.
- Nu ştiu.
- Dacă ai reuşi să-l uiţi pe Marcellus, poate că ţi-ai găsi pe altcineva.
- Pentru ce? Ca să mi se frângă inima din nou? Nu mai suntem în Egipt, Alexandru. După ce o să se întoarcă, Augustus o să-mi găsească un soţ care să-i convină lui, nu mie. Ar putea fi unul precum Catullus sau chiar Aquila. Şi n-aş avea ce să fac, dacă bărbatul mi-ar interzice să te vizitez în Alexandria.
-Nu m-aş întoarce niciodată fără tine! se jură el.
- Ba da, i-am spus cu glas ferm, te-ai întoarce. E destinul tău.
M-am uitat afară. Grădinile care în fiecare vară sclipeau în nuanţe de albastru şi verde erau încă mohorâte şi ude leoarcă din pricina ploii.
- Nu cred că nefericirea e sortită. Uită-te la Gallia. A fost silită să devină sclavă şi tot a găsit fericirea.
- Pentru că ai eliberat-o tu! însă chiar şi cetăţeni fiind, noi tot nu suntem liberi. Fiecare lucru pe care îl facem, de la mâncarea pe care o mâncăm până la hainele pe care le îmbrăcăm, e stabilit de Augustus!
- Iar tu ai fost mereu acela care mi-a spus să fiu pragmatică. Şi acum uite. I-ai dăruit inima lui Lucius, şi asta te înnebuneşte.
Fratele meu se întoarse cu spatele.
- Alta ar fi situaţia dacă Augustus ar muri în Galia, nu-i aşa? Acum, Marcellus e îndeajuns de mare încât să fie Cezar, şi el ne-ar lăsa să ne căsătorim cu cine am vrea. Pe urmă ne-am putea întoarce în Alexandria.
- Scrisorile lui Augustus către Octavia sunt întotdeauna scurte, am spus eu entuziasmată. Iar Iulia a auzit că tatăl ei îşi petrece mare parte din timp dormind. Nu e în putere.
Alexandru îşi ridică privirea.

ZEII SĂ-ŢI AUDĂ SPUSELE, ŞOPTI EL.CAPITOLUL 17

înainte ca zeii să poată lua o hotărâre în legătură cu rugăciunea fratelui meu, ei răspunseră uneia dintre rugăminţile mele tăcute. Tocmai ieşeam din bibliotecă, acolo unde Vitruvius schiţa planurile pentru ultimii paşi în construcţia panteonului, când Octavia dădu buzna înăuntru, prea agitată ca să-şi mai dea seama măcar că eram acolo.

- S-a întors! exclamă ea. Şi sunt prin toată Roma. în sfârşit avem *dovada* că nu Marcellus e vinovatul!

Arhitectul se ridică de pe scaunul său.

-Alt *actum?*

- Pe templele lui Apollo, Jupiter, Vesta[1], Castor şi Pollux, chiar şi pe al lui Venus Genetrix. E scurt, doar câteva rânduri prin care îi cheamă pe oameni la procesul Tulliei. Dar Marcellus nu-i aici şi n-ar fi avut cum, în numele lui Hades, să facă asta!

M-am repezit înapoi în camera mea pentru a-i da vestea lui Alexandru, iar fratele meu a remarcat:

- Aşadar, nu minţea.

Când ne întâmpină în portic, Lucius îmi zâmbi larg, ca şi cum ar fi ştiut deja ce îmi dezvăluise fratele meu despre el cu o seară în urmă şi că ajunsesem să-l accept.

-Am auzit de la tata despre *actum.* Acum, toată Roma va fi prezentă la proces.

- Cred că vremea o să-i ţină departe pe unii. Bătrânii n-o să vrea să vină. Şi, cu siguranţă, nici mamele cu copii, am spus.

însă previziunea mea se dovedi greşită. în ciuda umezelii din aer, nu ploua deloc, aşa că până şi matroanele cu prunci în braţe veniseră să vadă ce îl scosese pe Vulturul Roşu din ascunzătoare. Luni întregi rebelul nu mai afişase nici un *actum.* Ori de câte ori mergeam spre *luduş,* eu trăgeam cu ochiul la uşile templelor pe lângă care treceam şi mă simţeam foarte dezamăgită. Absenţa Vulturului Roşu nu făcea decât să mă convingă şi mai tare că Marcellus era vinovatul, însă ultimul mesaj înlăturase complet posibilitatea.

Mii de oameni se adunaseră în piaţa publică. Până şi Octavia urmărise procesul încă de dimineaţă. Ea ne explică ce se întâmplase până la sosirea noastră, dar când văzu că şi *magister* Verrius venise cu noi, ridică din sprâncene.

- Cazul ăsta are implicaţii ce trec dincolo de situaţia unei fetiţe, răspunse dascălul întrebării ei nerostite.

1 Veche divinitate romană, fiică a lui Saturn, considerată protectoare a focului din cămin şi a căminului, în general, (n.tr.)

Din noaptea în care fusese arestat, spionii lui Augustus erau mereu pe urmele lui *magister* Verrius. Dacă nu găsiseră încă nimic însemna că nu era nimic de găsit. Iar acum că Marcellus se afla în Galia, cei doi bărbaţi care păruseră principalii suspecţi de trădare deveniseră brusc nevinovaţi. Alexandru şi Lucius se dădură un pas în spate, lăsându-mă pe mine să stau în faţa lor, astfel încât să pot vedea ce se petrece. Dacă un străin de oraş s-ar fi uitat înspre mulţimea formată din senatori frumos îmbrăcaţi şi soţiile lor înfăşurate în mantii de blană, ar fi crezut că a nimerit la un spectacol de teatru. însă pericolul care ameninţa viaţa Tulliei era real, iar eu mă întrebam dacă nu cumva, de undeva din gloată, Vulturul Roşu îl asculta pe avocatul ei, în timp ce acesta încerca să-i convingă pe *judices* că fata se născuse liberă.

- Am adus-o în faţa voastră pe mama fecioarei, pe tatăl ei, două mătuşi şi un unchi. Toţi se jură în faţa Iunonei că ea e fata centurionului Calpurnius Commodus, spunea apărătorul Tulliei. Numai femeile cumpărate s-au jurat că fata e sclava lui Aquila. Cui veţi da crezare? întrebă el. Cetăţenilor Romei ori sclavilor?

- Corectează-mă dacă greşesc, replică avocatul lui Aquila, dar cred că şi tu ai venit cu sclavi drept martori.

- Alături de cetăţeni! Unde sunt cetăţenii tăi? îl provocă reprezentantul Tulliei. Nici măcar un singur plebeu n-a ieşit în faţă pentru a-i susţine minciunile lui Aquila. De ce?

Mulţimea începu să fluiere.

- Poate pentru că Aquila şi-a cheltuit toţi denarii, specul avocatul, mituindu-i pe alţii.

Îşi îndreptă privirea sfredelitoare înspre *judices*. Era un avertisment care le spunea că, dacă au în buzunare aurul lui Aquila, ar face bine să fie cu băgare de seamă.

Oamenii din mulţime îşi ridicară mânioşi pumnii şi le strigară ameninţări bărbaţilor îmbrăcaţi în togi, care stăteau pe bănci. L-am văzut pe Aquila tresărind când cineva din public azvârli cu o căpăţână de salată care îl nimeri în cap pe unul dintre *judices*. Acesta se ridică furios şi se întoarse către spectatori.

- De vreme ce nu vă puteţi purta cum se cuvine, am terminat pe ziua de azi. Procesul se va relua mâine.

A fost cât pe ce să se işte o răscoală.

- Poate să facă asta? exclamă Alexandru.

- Oricare dintre *judices* poate să oprească procesul, îi spuse *magister* Verrius. Bănuiesc că vor da un verdict mâine dimineaţă.

- Şi o să venim să vedem? întrebă Iulia.

Magister Verrius se uită la Octavia. Femeia cercetă nebunia din piaţă şi două cute mărunte i se iviră între sprâncene.

- Numai însoţiţi de Garda Pretoriană. Curtea asta nu va mai fi sigură dacă *judices* vor hotărî că Tullia a fost sclavă.

în timp ce ne întorceam spre dealul Palatin, l-am întrebat pe *magister* Verrius cine crede el că e Vulturul Roşu. Măcar o dată Iulia încetă să se mai vaite de foame şi ascultă. Până şi Alexandru şi Lucius erau atenţi.

- Un om bogat, cu un interes personal în problema sclaviei şi suficient de educat încât să scrie elocvent pe tema asta.
- Şi cineva care e dispus să rişte crucificarea în caz că va fi prins, adăugă Octavia.
- *Când* va fi prins, spuse Agrippa cu asprime. Şi nu e decât o chestiune de timp. Un preot o să-l vadă afişând unul dintre *acta* şi o să se gândească la recompensa de cinci mii de denari. Sau poate că o să-l zărească un sclav aflat în trecere ori vreo matroană tânără cu şapte copii de hrănit. în Roma există mulţi oameni ale căror vieţi s-ar putea schimba cu cinci mii de denari.
- Şi pentru ce o să fie crucificat? am întrebat.
- Pentru instigarea la rebeliune, răspunse iute Agrippa. Pentru tulburarea traiului bunilor cetăţeni ai Romei şi provocarea la asasinat.
- Parcă băiatul de la bucătărie nu avea nici o legătură cu Vulturul Roşu, spuse fratele meu.
- Sunt oameni dispuşi să-şi ia secretele cu ei în mormânt, indiferent de preţ, răspunse generalul. Se poate ca băiatul să-l fi cunoscut personal pe Vulturul Roşu.

Dar eu nu credeam. Confruntat cu cele mai îngrozitoare feluri de torturi, ce om n-ar vorbi pentru a-şi salva pielea?

Toată după-amiaza, nimeni nu mai vru să vorbească despre altceva decât despre Vulturul Roşu. Iar seara, în tricliniul Octaviei, Iulia şopti:

- Poate că la noapte o să-i reteze gâtul lui Aquila, şi aşa o să se termine procesul.
- Dar a mai omorât pe cineva până acum? întrebă Alexandru.
- Bineînţeles. De zeci de ori, îi răspunse fata.
- De unde ştii?
- Păi, altfel cum să fi afişat atâtea *acta* fără ca măcar o singură persoană să-l arate cu degetul? Cu siguranţă îşi omoară martorii.
- Poate că se deghizează, am sugerat eu. Sau umblă noaptea, când toată lumea doarme.

Iulia îşi înclină capul spre mine.

- Tu ai văzut cum arată străzile astea noaptea? Iulius Cezar a interzis pătrunderea traficului în Roma pe timpul zilei. De cum apune soarele, drumurile se umplu cu mii de negustori. Ca să nu mai vorbim despre ucigaşi şi *lupae*.

- Dar ce să caute ei pe lângă temple? am argumentat eu. Ei circulă prin piaţa publică, unde sunt prăvăliile.

- Templul lui Venus Genetrix e în piaţa publică, îmi atrase atenţia Lucius. Şi Vulturul Roşu a pus afişe acolo.

- Atunci, poate că se deghizează în negustor, spuse fratele meu.

Ne-am tot contrazis pe tema asta până când Octavia a hotărât că e
timpul să ne retragem în camerele noastre. Atunci, Lucius ne-a urmat în dormitor, unde eu m-am culcat pe canapeaua pe care obişnuia să stea Marcellus, cea pregătită pentru Ptolemeu.

- E mai bine că am mers azi la proces, spuse el. Nu cred că mai e cineva în Roma care să creadă că Tullia a fost sclavă.

-Dacă *judices* o să decidă altceva, lumea o să se revolte, am prevestit eu.

- Iuliei i-ar plăcea, remarcă Lucius.

- Ei îi place orice, atâta vreme cât implică acţiune, zise fratele meu. Probabil că se simte singură în casa tatălui său, avându-l doar pe Drusus cu care să stea de vorbă.

- Iar acum doar pe sclavi, remarcă Lucius. Când crezi că o să se întoarcă acasă?

- Peste câteva luni, răspunse Alexandru. Poate chiar ani.

- Marcellus însă ar putea reveni înaintea lui Augustus, am spus eu cu speranţă în glas. El nu e un soldat experimentat. împăratul n-are nici un motiv să îl ţină acolo atât de mult.

Zeii îmi auziră şi de data asta spusele. Peste două zile, cea de-a doua rugăminte a mea îşi primi răspunsul. Mai întâi, Vulturul Roşu revenise în Roma. Apoi, înainte ca soarele să se ivească măcar printre stinghiile obloanelor mele, am auzit larmă în atrium: râsete şi strigăte de uriaşă bucurie.

Fratele meu se ridică pe canapeaua lui şi mă privi.

- S-au întors! am strigat.

Mi-am aruncat la o parte păturile şi m-am îmbrăcat cât am putut de repede. Nu m-am obosit cu coafura, iar tunica îmi era în dezordine, însă când am tras de uşă şi am dat cu ochii de Marcellus, am regretat că nu-mi petrecusem mai mult timp ocupându-mă de înfăţişarea mea. Cele unsprezece luni în care fusese plecat îl transformaseră într-un bărbat. Era mai înalt decât mi-l aminteam, cu umerii mai laţi şi cu un maxilar mai osos. Părea bine hrănit şi odihnit, echipat cu o mantie stacojie de soldat şi cu bocanci cu ţinte. Antonia şi Tonia râdeau amândouă, atingându-i cornul de vânătoare ce îi atârna de o curea trecută peste piept şi arătând către sabia cu două tăişuri pe care Marcellus o avea la brâu.

Octavia radia de mândrie, iar Vitruvius n-ar fi părut mai fericit nici dacă ar fi fost vorba despre propriul lui fiu.

Când mă văzu, Marcellus îmi zâmbi larg. Traversă atriumul cu braţele deschise.

- Selene!

L-am lăsat să mă strângă la piept şi am inspirat miresmele de ploaie şi de piele ale cuirasei lui.

- Uită-te la tine, spuse el, făcând un pas în spate. O femeie de-acum.

Sunt sigură că am roşit, şi m-am simţit recunoscătoare pentru că încăperea era luminată doar de lămpi cu ulei.

- Unsprezece luni înseamnă o perioadă lungă în care să fii plecat, i-am răspuns. Şi tu te-ai schimbat.
- Serios?
- Bineînţeles! Nu vezi? îl întrebă Antonia. Ai părul mai lung.
- Şi picioarele mai mari! exclamă Tonia.

Marcellus izbucni în râs.

- Ei bine, dacă vi se pare că eu am crescut, ar trebui să-l vedeţi pe Tiberius.
- A venit acasă împreună cu tine? m-am încruntat eu.
- Şi cu Juba. Augustus şi Livia au de gând să mai rămână până ce se va sfârşi cu răzmeriţa din Galia şi cu războiul din Cantabria.
- Dar ar putea să dureze ani de zile! se îngrijoră Octavia.
- Sau numai câteva luni. Majoritatea rebeliunilor galice au fost deja zdrobite. Acum e vorba doar despre Iberia.

Marcellus îl văzu pe fratele meu şi zâmbi.

- Alexandru.

Cei doi se îmbrăţişară, iar Marcellus îl complimentă pe geamănul meu pentru înălţimea lui.

- Cum se face că tu ai cu doi ani mai puţin decât mine şi eşti la fel de înalt? Trebuie să fie vorba despre soarele Romei. în Galia nu e la fel de puternic.

Din spatele lui se auzi un chiuit de încântare, iar când Marcellus se întoarse, apăru Iulia. Era îmbrăcată într-o tunică din mătase albastră diafană, cu bijuterii turcoaz la urechi şi în jurul gâtului. Eu arătam ca o ţărancă subnutrită pe lângă ea, cu talia ei perfect împlinită şi cu pieptul generos. Numai eu şi fratele meu eram suficient de aproape încât să auzim cum lui Marcellus i se taie răsuflarea.

- Iulia!

Fata alergă spre el, iar tânărul o luă în braţe şi o sărută pe obraz. Din spatele ei se iviră Juba şi Tiberius, amândoi înveşmântaţi în mantii stacojii.

- Deja a început fericita reîntâlnire, spuse Juba, uitându-se spre mine.

- Juba!
Octavia avea un zâmbet larg.
- Şi Tiberius, continuă ea încântată. Dar de ce nu ne-a anunţat nimeni despre sosirea voastră?
- Ne-am gândit că ar trebui să fie o surpriză, răspunse Marcellus, dându-i drumul Iuliei. Deci, a fost?
Ochii femeii scânteiau de lacrimi.
-Da.
- Azi nu va trebui să mergem la *luduş,* nu-i aşa? se rugă Iulia.
Octavia râse.
- Nu. Azi o să fie zi de sărbătoare! Faustina, o strigă ea pe una dintre sclavele sale, dă-i de veste lui *magister* Verrius că azi nu va fi *luduş.* Şi invită-l la un ospăţ în seara asta.
- Dar cum rămâne cu procesul? am întrebat îngrijorată.
Marcellus îşi plimbă privirea de la un chip la altul.
- Ce proces?
Octavia îi explică cele petrecute în piaţă şi că, în dimineaţa asta, urma să se decidă soarta Tulliei.
- Nu ştiu.
Marcellus se uită la Iulia.
-Speram să petrec un timp acasă...
- Şi putem trimite un sclav să audă verdictul, adăugă Iulia.
- Dar tu ai fost cea care a sugerat să mergem! am exclamat eu. Nu te interesează ce o să i se întâmple fetei?
- Sigur, dar Marcellus abia s-a întors, Selene. E obosit.
Mie nu-mi părea obosit.
- Şi probabil înfometat.
- Lihnit, gemu el.
Mă uitam când la Iulia, când la Marcellus, şi mă întrebam cum de am putut vreodată să cred că el are compasiunea necesară pentru a fi Vulturul Roşu.
- O să merg eu cu tine, spuse iute fratele meu.
- Şi eu aş fi bucuros să merg, zise Lucius.
- Dar nu singuri, ne avertiză Vitruvius.
- Pot să-i duc eu.
Octavia se întoarse către Juba.
- Abia te-ai întors, protestă ea. Nu eşti obosit?
- Poate dacă nu ne-am fi oprit la fiecare han de-a lungul drumului, spuse el, privindu-l cu subînţeles pe Marcellus, aş fi fost mai ostenit. Aşa, mă simt chiar odihnit. în plus, prinţesa pare să aibă o slăbiciune pentru sclavi, şi mă interesează să văd ce victimă i-a mai câştigat simpatia de data asta.

Eu mi-am încrucişat braţele la piept, însă uitătura fratelui meu m-a avertizat să nu spun nimic care să-l facă pe juba să-şi retragă oferta.

-Atunci trebuie să aveţi grijă, ne preveni Octavia. Plebeii sunt extrem de furioşi.

- Tu nu vii? am întrebat-o.

Octavia păru stânjenită.

- Cred că o să-mi petrec ziua asta cu Marcellus.

Până la urmă am plecat doar noi patru, iar Lucius a discutat vesel cu Juba tot drumul.

- Deci sunt galii atât de barbari pe cât se spune? întrebă el, dornic să afle.

- Uită-te în jur. Au umplut jumătate din Roma.

- Dar pe pământurile lor natale, chiar se ospătează cu carne de om şi umblă goi prin păduri?

- Din câte am văzut eu, nu, răspunse Juba.

- însă caii lor sunt mai frumoşi decât toţi cei din Roma, spuse fratele meu. Asta-i adevărat, nu-i aşa?

- Da, confirmă Juba. îi dresează mai bine, iar armăsarii par să fie de o calitate mai bună. Ştii, zeiţa lor, Epona, e un cal.

- Observ că nu faci glume pe tema asta, am remarcat eu.

Juba zâmbi.

-Asta deoarece toată lumea ştie că galii sunt nişte barbari. Egiptenii, pe de-altă parte, sunt cunoscuţi drept gânditori rafinaţi.

- Şi vremea a fost atât de crâncenă precum a scris Augustus? întrebă Lucius. Octavia ne-a citit scrisori care vorbeau despre ninsori ce durau săptămâni întregi.

- Munţii galici sunt îngrozitori, admise Juba. Sute de soldaţi au murit, şi mai mulţi le-ar fi călcat pe urme dacă ar mai fi ţinut războiul, răzmeriţa. Majoritatea rănilor cărora li se poate supravieţui vara consumă altfel organismul pe timp de iarnă.

- Şi Augustus cum a supravieţuit? am întrebat.

- A plecat, după o lună de ploaie.

- A plecat? repetă Alexandru, nevenindu-i să creadă. Unde?

- în nord-estul Iberiei, spre un loc numit Tarraco. Şi bănuiesc că acolo o să şi rămână până când generalii lui o să încheie războiul cu cantabrii.

Fratele meu se opri din mers.

- Deci el nu luptă?

-Nu, răspunse simplu Juba. Augustus n-a fost clădit pentru război. Alexandru se uită la mine, apoi continuă să meargă, însă eu îi puteam auzi gândurile la fel de clar ca şi cum le-ar fi rostit cu voce tare. Tatăl nostru, care nu fusese bolnav nici măcar o zi în viaţa lui, murise pentru ca un pricăjit să poată conduce un imperiu pe care nici măcar nu era în stare să-l apere cu propriile forţe. Mama

noastră s-ar fi înveşmântat în piei de căprioară şi ar fi mâncat fâşii de carne de om înainte să-şi lase soldaţii înfriguraţi şi înfometaţi prin munţii Galiei.
Ar fi preferat să-şi pună ea însăşi armura şi să lupte ca un bărbat, în loc să întoarcă spatele şi s-o zbughească în ţări mai calde.

- Deci ăsta e, spuse Juba când ajunserăm în piaţa publică, cel mai recent proces care a stârnit patimile plebeilor şi pe ale prinţesei Selene.

Nu i-am luat în seamă zeflemeaua, iar el ne-a condus la locul nostru obişnuit din spatele tribunei. Pentru că ajunseserăm foarte devreme, juraţii abia începeau să-şi ocupe locurile, însă forfota spectatorilor umplea deja curtea. Avocatul lui Aquila şi cel al Tulliei urcară pe *rostrum,* iar fata aflată în centrul judecăţii fu scoasă afară, cu doi soldaţi drept gărzi. Chipul îi era pătat de lacrimi şi tremura. I-am căutat pe părinţii ei în mulţime şi i-am zărit stând foarte aproape de tribună, zâmbindu-i tinerei şi încurajând-o să fie puternică.

M-am întors către Juba.

- Acum ţi se mai pare amuzant?
- Te înşeli în privinţa mea, răspunse el cu răceală. Nu mi s-a părut niciodată ceva amuzant. Doar un scurt şi trist spectacol al nedreptăţii umane, ca majoritatea celorlalte procese cărora le-a fost martoră curtea asta.

Am făcut un pas înapoi.

- Deci speri că o să fie eliberată?
- Dacă e adevărat ce mi-a povestit Octavia despre proces, atunci da. îmi pare rău să te dezamăgesc. Ştiu cât de mult preţuieşti convingerea că eu sunt indiferent la suferinţa umană.

M-am uitat din nou spre avocaţii îmbrăcaţi cu pelerine lungi, în caz că avea să plouă. Cei doi aşteptară răbdători să înceapă, iar când şi ultimul dintre *judices* se aşeză, apărătorul Tulliei li se adresă cel dintâi. Pledă pentru raţiune şi judecată sănătoasă, cerându-le bărbaţilor de pe bănci să-şi amintească de propriile fiice, surori şi neveste. Apoi, avocatul lui Aquila vorbi în numele clientului său, amintindu-le juraţilor că acesta avea reputaţia de a fi cel mai onorabil bancher de pe colina Aventină. Când spuse asta, se auziră ocări din mulţime, însă nimeni nu încercă să se repeadă spre tribună ori să arunce cu mâncare. Sute de soldaţi stăteau în formaţie împrejurul pieţei, iar când *judices* se ridicară, se lăsă o tăcere mormântală.

- Aquila, anunţă primul *judex.*
- Aquila, spuse cel de-al doilea, urmat de al treilea care rosti acelaşi lucru.
- Ce înseamnă? am şoptit.

- Votează în favoarea bancherului, spuse Juba, iar noi suntem pe cale să vedem cum arată furia plebeilor.

Soldaţii din jurul nostru începură să se încordeze pe măsură ce, unul câte unul, *judices* se ridicau şi se pronunţau în favoarea lui Aquila.

- Poate că ar trebui să plecăm, am spus neliniştită.
- *Unii* dintre ei trebuie să fi decis în favoarea Tulliei! exclamă Alexandru. Nu se poate să fie cu toţii cumpăraţi.

Însă judex după *judex* se ridica şi spunea:

- Aquila.

Mulţimea deveni agitată, strigând insulte şi ameninţând cu răzbunarea, dar când ultimul *judex* se ridică în picioare, în curte se lăsă liniştea.

- Aquila, zise bătrânul, şi brusc Tullia se repezi pe lângă *rostrum,* în braţele tatălui său.

Dar în loc să-şi pună capul pe pieptul lui, fata căzu în genunchi şi îşi întinse gâtul. Totul se întâmplă atât de repede, încât până şi gărzile au fost luate prin surprindere. Ţipete ascuţite răsunară în piaţă când plebeii îşi dădură seama ce se petrecuse. Centurionul îşi ucisese propria fiică pentru a o salva de la sclavie şi viol.

Lucius îşi acoperi gura cu mâna, ba chiar şi Juba păli. N-am mai stat să vedem ce se întâmplă. Mai asistasem la mânia plebeilor în Circus Maximus şi în timpul judecării sclavilor lui Gaius Fabius, însă acum revolta era la un cu totul alt nivel. Juba mă luă de braţ, iar Alexandru şi Lucius ne urmară în grabă.

- Mişcaţi-vă! strigă prinţul la oamenii din jurul nostru. Mişcaţi-vă!

Până să ajungem noi pe dealul Palatin, un sclav iute de picior îi povestise deja Octaviei cele întâmplate, şi zeci de persoane se strânseseră pe platforma lui Augustus, de unde urmăreau conflictul din piaţă. Ceva ardea în curtea Senatului şi am presupus că era estrada lângă care tatăl Tulliei preferase să-şi omoare fata decât s-o lase pradă violului. Micile pete stacojii ce ţâşneau în şi dinspre piaţă trebuiau să fie soldaţii care încercau să stingă flăcările, însă focuri mai mici începuseră deja să apară în alte locuri.

- Îşi ard propriile surse de venit, spuse Tiberius cu dispreţ.
- Nu le pasă, i-am spus eu. Trimit un mesaj Senatului.
- Şi care ar fi acela? întrebă el. Că nu se poate avea încredere în plebei să urmărească un proces deschis? Că de acum înainte judecăţile ar trebui făcute în secret?
- Era vie! se lamentă Iulia. Nu mai departe de ieri, era vie.

Agrippa avea o privire ucigătoare, şi m-am întrebat dacă se gândea la fiica lui, Vipsania.

- Ar fi trebuit să particip azi.
- N-ai fi schimbat nimic, îl asigură Vitruvius. *Judices* au fost cumpăraţi.

Octavia rămase tăcută şi privi micile focuri ce ardeau în piaţă. Erau stinse unul câte unul, însă vântul aducea cu el zgomotul mulţimilor furioase.

- Credeţi că tatăl ei va fi acuzat de crimă? am întrebat eu, fără să mă adresez cuiva anume.

- Fata era proprietatea lui Aquila, răspunse Juba. Sclava lui. Dacă bancherul doreşte să ceară bani drept compensaţie, poate s-o facă.

Cineva ar trebui să-l ucidă în somn! şuieră Iulia. S-ar cuveni să fie măcelărit, tot aşa cum tatăl Tulliei a măcelărit-o pe ea.Tânăra sclavă Faustina se apropie de Octavia cu paşi şovăitori.
-*Domina,* bucătarul zice că ospăţul e gata.
- Prea devreme! se răsti Octavia, iar fata tresări.
N-o mai auzisem niciodată pe sora lui Octavian ridicând glasul la un sclav.
- Putem să ne uităm cum ard focurile sau să intrăm, zise Vitruvius. Oricum, fata s-a dus.
Nu a fost o întoarcere acasă plină de veselie. Ceea ce ar fi trebuit să reprezinte o sărbătoare în onoarea revenirii lui Marcellus, împreună cu Tiberius şi Juba, se transformă într-o masă tristă. *Magister* Verrius şi Gallia ni se alăturară în tricliniu şi toată lumea tăcu intenţionat pe subiectul celor întâmplate la poalele dealului Palatin. Dar după puţină muzică şi câteva pahare de vin, Marcellus ne descrise isprăvile sale în luptă, iar Tiberius ne onoră chiar cu un poem compus după o încleştare sângeroasă. Mi-am auzit fratele şoptindu-i lui Lucius că *el* s-ar fi putut descurca mult mai bine, iar când Marcellus observă intimitatea dintre cei doi, îşi întoarse privirea spre mine. Eu i-am zâmbit neajutorată, iar când el a dat din cap, m-am întrebat de cât timp ştia despre Alexandru.
- Spune-mi despre Roma, mă îndemnă Marcellus.
Nu aveam multe de zis. Doar că panteonul era aproape gata şi că de o lună începusem lucrările la clădirea teatrului său.
- îl vedem mâine? întrebă el nerăbdător.
- Vrei să spui după *luduş*? îi aminti Octavia.
Dacă n-ar fi fost *magister* Verrius acolo, sunt sigură că Marcellus şi-ar fi dat ochii peste cap. în schimb, el zâmbi politicos.
- Desigur. Aşadar, spune-mi, adăugă entuziasmat, adresându-i-se lui Vitruvius, cum arată?
Bărbatul surâse.
- Nu mă întreba pe mine. întreab-o pe Selene. Ea e arhitectul tău.
- Serios?
- N-ai spus tu că planul ar trebui lăsat în seama ei? întrebă Vitruvius.
Marcellus rânji.
-Deci?
- Arată precum Circus Maximus, am început eu. Tânărul se plesni peste genunchi, şi am fost convinsă că mi-am simţit inima crescându-mi în piept.
- Are bolţi pe trei niveluri şi coloane în stilul corintic.
- E suficient de mare încât să găzduiască şi curse?
- Marcellus! îl admonestă Octavia.

- însă toată lumea izbucni în râs. La sfârşitul serii, Juba mă surprinse uitându-mă la Marcellus şi la Iulia. El îşi lua rămas-bun, promiţându-i Iuliei că se vor vedea dimineaţă şi că nu vor mai fi războaie pentru multă vreme de acum înainte.Căsătoria lor a fost pusă la cale cu ani în urmă, zise Juba. N-are rost să te zgâieşti.
- Nu mă zgâiam, am spus mânioasă.
- Atunci ce făceai?
- Observam.

Dar până să mă gândesc la o replică mult mai inteligentă, prinţul plecase.
Comentariul lui m-a ros întreaga noapte. M-am gândit la spusele lui, când ar fi trebuit să dorm, ba am continuat să le răsucesc în minte şi a doua zi de dimineaţă, când ar fi trebuit să mă concentrez la ce mă învăţa Vitruvius. Dar când în atrium s-a iscat zarvă, am uitat complet de Juba. M-am uitat în sus la Vitruvius, iar acesta s-a ridicat de pe scaunul său.

- Strigă cineva? l-am întrebat.
- Nu ştiu.

Ne-am dus amândoi să vedem.

- Pe toate bazilicile, spunea Faustina, un *actum* lung cât stola ta. Şi vestea că Aquila a fost ucis!
- în somn? am strigat, cu gândul la cerinţa Iuliei.
- Nu. Sclava se întoarse spre mine. Pe colina Aventină. A fost lăsat să zacă mort ca un porc, şi nici măcar o persoană nu e dispusă să iasă în faţă ca martor.
- E de mirare? şopti Octavia.

Fratele meu şi Lucius se grăbiră să ajungă în atrium.
-Ce e?
Lucius se uită la tatăl său.

- Dreptatea plebeilor, răspunse Vitruvius.

Urmară şi alte *acta* între procesul Tulliei şi plecarea noastră spre insula Capri, în luna iulie. Soldaţii lui Agrippa stăteau de strajă lângă fiecare templu şi bazilică din Roma, aşa că rebelul începu să-şi lipească hârtiile pe ferestrele prăvăliilor, făcând ca acestea să devină numaidecât populare printre plebei. Iar când negustorii au fost ameninţaţi cu temniţa, îşi puse următorul *actum* pe uşile grele din stejar ale vilei lui Octavian. Foaia a fost dată jos înainte ca vreunul dintre noi să apuce s-o citească, însă o văzuseră destui sclavi încât vestea să se răspândească prin oraş ca focul.

CAPITOLUL 18

Am observat uşurarea de pe chipul Octaviei când a venit, în sfârşit, vara şi am putut scăpa de ostilitatea plebeilor, plecând pe insula Capri. Ea nu-mi povestea nimic despre munca de caritate din Subura, însă Vitruvius recunoştea că în unele case oamenii începuseră să-i refuze ajutorul, preferând să-şi cerşească ori să-şi fure mâncarea, decât s-o primească de la un patrician.

În timp ce vasul nostru naviga din Napoli spre micuţa insulă pe care palatul lui Augustus se înălţa printre stânci, Alexandru se întoarse spre mine.

- Mă întreb dacă Vulturul Roşu ne urmăreşte.

Mi-am întors privirea de la balustradă, înspre Octavia şi Vitruvius, care stăteau pe punte, ocrotiţi de soare printr-un umbrar din pânză.

- Dacă va mai încerca să afişeze ceva acolo, toate casele de pe insulă vor fi răscolite, am spus.

- Nu m-ar surprinde ca insula să fie împânzită de soldaţi deghizaţi, aşteptându-l să facă o greşeală.

- În Roma n-a mers.

- Roma nu e o insulă, zise fratele meu.

Dar după o săptămână de zile scăldate în soare, petrecute lenevind în palatul de pe malul mării, tot nu se zărea nici urmă de rebel, aşa că soldaţii din Garda Pretoriană începură să se relaxeze la datorie. Jucau zaruri, mâncau peşte şi erau dispuşi să parieze pe aproape orice, de la cea mai rapidă barcă ce trecea pe mare până la înălţimea unui palmier.

Fără Augustus ori Livia care să stea cu ochii pe noi, mai nimic nu ne era interzis. Până şi Tiberius şi Drusus se distrară puţin, alăturându-se excursiilor zilnice organizate de Marcellus în Grota Albastră, pe care patricienii o transformaseră în propriul lor bazin de înot. Pereţii erau pictaţi cu imagini ale lui Neptun înălţându-se din valuri, iar mici statui ale bărbosului zeu al mării se odihneau în nişe săpate în piatră. Spre sfârşitul verii, când Claudia deveni suficient de aventuroasă încât să vină şi ea, Agrippa şi Juba vâsliră împreună cu noi până la peşteră.

Ce credeţi că face ca apa să fie atât de albastră? întrebă Claudia.Locul arăta ca şi cum ceva ar fi luminat marea de dedesubt, dând valurilor nuanţa strălucitoare a albăstrelelor.

- E deschizătura de colo, spuse Juba din barcă şi arătă spre o spărtură din stânca scufundată complet. Pe acolo pătrund razele soarelui şi luminează apa de jos în sus.

- Intru primul! strigă Marcellus, smulgându-şi tunica şi aruncân- du-se în apă acoperit doar de pânza din jurul şalelor.

Claudia îşi feri numaidecât privirea, însă Tiberius şi Drusus îşi scoaseră la rândul lor tunicile şi se avântară peste bord.

- Vii? îi strigă Drusus Vipsaniei.

Aceasta se opri la marginea bărcii.

- Pare cam rece.
- Prostii! exclamă Lucius. Haide!

Le împinse pe Iulia şi pe Vipsania jos de pe vas, înainte ca acestea să apuce să se dezbrace, iar Alexandru le urmă.

- Tu intri? am întrebat-o pe Claudia în timp ce îmi aşezam sandalele la prora micuţei bărci, acolo unde nu aveau să se ude.
- Doar cu acoperământul pentru sâni şi cu pânza de peste şale?
- De ce nu? Mi-am scos tunica. Noi venim zilnic aici.

Femeia privi stânjenită înspre Agrippa şi Juba, care înotau deja.

- Du-te! am insistat eu. Pe soţul tău nu-l deranjează. Uită-te la Vipsania. Crezi că şi-ar lăsa propria fiică să facă un lucru ruşinos?

Claudia stătu pe gânduri, apoi îşi scoase tunica şi, încet, timid, îşi înmuie piciorul în apă.

- Ce mai aştepţi? strigă Marcellus şi o trase în jos.

-Marcellus! ţipă fata, însă odată ce se udă complet, începu să chicotească. E cald aici. Ca în apa de baie.

- Vezi? i-am spus eu. Nu-i aşa de rău.

Am alunecat de pe marginea bărcii şi am înotat spre Marcellus. Iulia mi s-a alăturat numaidecât.

- Vă imaginaţi cum ar fi să ne aflăm aici în timpul fluxului? întrebă îngrijorată Claudia. Apa s-ar ridica şi am rămâne cu toţii prinşi în capcană.
- Mareea o să se schimbe abia peste câteva ore, spuse Marcellus.
- în plus, adăugă Iulia, există acolo o cale secretă ce duce spre munţi.

Arătă spre fundul peşterii, unde o platformă din calcar ducea spre un şir de trepte.

- Ai folosit-o vreodată?

Iulia scutură din cap.

- Atunci, cum poţi fi sigură că funcţionează?
- Pentru că odată am văzut o capră intrând pe acolo!

Claudia se uită la fratele ei pentru a primi confirmarea poveştii.

- E adevărat, spuse Marcellus. întreabă-l pe Agrippa dacă nu mă crezi.

Femeia se îndreptă înot către soţul ei, iar Iulia observă pe un ton critic:

- E atât de agitată!
- Ca toate surorile mele, spuse Marcellus. De ce crezi că Antonia şi Tonia nu sunt aici?
- Pentru că mama ta le interzice? bănui Iulia. Marcellus scutură din cap.
- Atâta timp cât sunt eu cu ele, n-au decât să vină. Dar se tem. Preferă să cânte la liră ori să planteze cimişir în grădină.

Iulia strâmbă din nas.

- Ce plicticos!
- Ele seamănă cu mama, observă Marcellus. Se bucură de plăcerile simple, liniştite.

Iar simplitatea lor avu ceva fermecător în seara aceea, în timp ce toţi jucam zaruri în tricliniu. Nici Antonia, nici Tonia nu luau parte la jocuri de noroc, iar Vipsania şi Drusus fuseseră declaraţi prea mici pentru a participa, aşa că cei patru stăteau împreună pe o canapea şi urmăreau în linişte mişcarea zarurilor. în joc nu mai rămăseseră decât Alexandru, Lucius şi Iulia. Marcellus îi şoptea indicaţii agitate iubitei sale, iar Juba şi Agrippa îşi mai ridicau din când în când privirile de la sulurile pe care le citeau, pentru a vedea cine câştigă. Iulia aruncă, iar Lucius exclamă: -Patru *Vulturesl* Fata gemu.

- Am terminat.
- Dar nimeni nu a dat nici o Venus! protestă prietenul lui Alexandru. Următorul joc ar putea fi al tău.

-Voi doi sunteţi mereu cu gândul la următorul joc. Puteţi păstra denarii mei în vas, le spuse Iulia.

- Tu pierzi, spuse fratele meu cu glas ademenitor, însă Iuliei nu-i păsă. Alexandru şi Lucius continuară jocul, dar până să ajungă Lucius să
câştige, mi-am dat seama că Marcellus şi Iulia dispăruseră. M-am uitat prin tricliniu.
- Unde s-a dus Marcellus?
- Cu Iulia, îmi răspunse Tonia. în grădini. Cred că stau în chioşc.
- în care dintre ele?
- Cel de lângă statuia Fortunei. Vrei să ţi-l arăt?
- Lasă-i în pace, spuse juba, ridicând privirea din textul pe care îl citea. S-au dus acolo pentru un motiv.
- Şi tu de unde ştii? -Am ochi.

M-am ridicat brusc de pe scaun, iar Tonia m-a întrebat nerăbdătoare:

- Vrei să-ţi arăt?

- Da, am răspuns cu încăpăţânare.

- îţi pierzi vremea, se auzi vocea nervoasă a lui Juba. Dacă ai impresia că eşti îndrăgostită de el, atunci nu te deosebeşti cu nimic de oricare dintre fetele care umplu hanurile de pe marginea drumurilor. în plus, el îi e sortit Iuliei.

- Aşa zice toată lumea.

-Aşa zice Augustus. Când Juba văzu că mă opresc, adăugă: Azi a venit scrisoarea. Octavia probabil că o să facă anunţul mâine.

Tonia stătea în continuare cu privirea ridicată spre mine şi cu mânuţa întinsă către a mea.

- Mergem?

Pentru o clipă nu i-am răspuns. Apoi, când ceaţa mi s-a risipit din minte, i-am zis:

- Du-mă doar la băi.

Tonia sporovăi tot drumul despre lucruri prosteşti: ce culoare ar trebui să aibă florile de pe balconul ei sau ce mâncare prefer eu, sturz sau prepeliţă. Vru să ştie dacă am văzut vreodată animalul numit girafa şi îmi spuse că ar trebui să vizitez grădina zoologică a unchiului ei de îndată ce ne vom întoarce la Roma. Nu vorbi despre nimic important, ci doar despre subiecte simple, lipsite de importanţă, iar pentru asta nici că îi puteam fi mai recunoscătoare.

Dar în dimineaţa următoare, când Octavia ne adună pe toţi în tri- cliniu şi ne anunţă că primise veşti minunate din Iberia, inima mi se strânse în piept şi mă cuprinse dorinţa de a avea o viaţă la fel de simplă ca a Toniei. în schimb, eu îmi petrecusem noaptea sperând că Juba se înşelase, că-mi spusese asemenea vorbe doar ca să mă pună la încercare şi să mă tulbure. însă acum, îndelung aşteptata căsătorie a lui Marcellus cu Iulia urma să devină realitate, iar Augustus voia ca Agrippa să-i ia locul în timpul ceremoniei, sub bunele auspicii ale zilei de douăzeci şi patru decembrie.

De îndată ce Octavia rosti aceste vorbe, fratele meu se uită la mine, iar Lucius mă bătu uşor pe braţ, într-un gest înţelegător. în următoarele patru luni urma să fiu nevoită să mă arăt voioasă şi fericită pentru Iulia, iar ea avea să-mi ceară ajutorul pentru zeci de lucruri: tunici şi mantii, sandale noi şi bijuterii nupţiale. Mai erau şi alte veşti, însă eu abia dacă le-am auzit. Marcellus urma să fie onorat cu titlul de edil şi să se ocupe de festivităţile publice vreme de un an întreg, ceea ce însemna acces la fonduri aproape nelimitate, menite să impresioneze plebea. Când auzi asta, Tiberius se lăsă pe spătarul scaunului său şi gemu.

- Sper că Augustus ştie ce face.

însă ultima noutate parcă opri timpul în loc. în onoarea serviciilor aduse Romei, Juba, prinţ al Numidiei şi prieten devotat al lui Augustus, era numit rege al Mauritaniei. Regatul urma să fie

unul clientelar, în care regele apăra interesele Romei, însă chiar şi aşa, Mauritania se afla lângă pământul Numidiei, cel peste care domniseră tatăl şi bunicul lui
Juba. M-am uitat în ochii fratelui meu, care stătea de cealaltă parte a mesei, iar când toţi se apucară să sărbătorească fericitele veşti, Alexandru veni şi se aşeză lângă mine.

-Vezi, i-am şoptit eu în partă. Dacă i s-a putut întâmpla lui Juba, atunci ni se poate întâmpla şi nouă.

- Da, dar el are douăzeci şi doi de ani şi şi-a petrecut viaţa fiindu-i de folos lui Augustus, slujindu-l apărându-l luptând cot la cot cu el. Eu ce am făcut?

- Nimic. însă ţie nu ţi s-a dat încă o şansă!

- Tu măcar lucrezi cu Vitruvius.

Am tăcut vreme de câteva clipe.

- Poate că asta o să fie îndeajuns pentru amândoi.

Ne-am uitat în cealaltă parte a tricliniului, la Juba, care era felicitat de Agrippa şi de Claudia.

- De îndată ce te vei instala în noul tău palat, îi promitea generalul, plănuim să călătorim spre sud pentru a-ţi face o vizită.

Dar Juba râse.

- Nu mă aştept să plec prea curând. Mai e de rezolvat problema războiului din Cantabria. Nu ştiu sigur ce părere şi-ar face Augustus dacă s-ar întoarce acasă şi ar descoperi că l-am abandonat.

Iulia şi Marcellus stăteau singuri pe cea mai îndepărtată canapea din tricliniu, şi îmi dădeam seama că ea plângea. El îi sărută lacrimile de fericire de pe obraji într-un fel care îmi stârni o durere în suflet. Atunci mi-am amintit cu hotărâre: „Treaba mea e să-mi continui studiile cu Vitruvius astfel încât Augustus să mă lase să mă întorc în Egipt. Treaba mea nu e să mă îndrăgostesc de un roman, indiferent cât de fermecător ar fi el."

Dar îmi era greu să-mi amintesc ce speranţe îmi mai rămăseseră, în timp ce Iulia mă târa după ea prin toate prăvăliile din piaţa publică, în căutarea hainelor perfecte pentru cununie. Din Iberia venise un mesaj în care scria că tot ce îşi dorea Iulia pentru nuntă trebuia comandat şi că fiecare senator din Roma avea să fie invitat la ceremonie.

- Uită-te la materialele astea! se plângea fiica lui Octavian în noiembrie, cu doar o lună înainte de cununie. Lână, pânză de in, mătăsuri grele de iarnă. Cum ar putea vreunul dintre ele să fie folosit pentru un voal?

Umblaserăm de la o prăvălie la alta în căutarea a ceva potrivit, însă ea nu găsise nimic. Stătea aşezată pe scaunul

negustorului, în vreme ce bătrânul se învârtea pe lângă noi, prezentându-ne diverse materiale.

- Trebuie să fie ceva, protestă Lucius. Ce zici de chestia aia roşie de colo?

- E prea groasă.

Fratele meu ridică un balot de mătase roşie.

- Prea lucioasă, decretă Iulia.

- Nu mai sunt alte magazine, îi aminti Gallia. Ce-ar fi să-i inviţi pe negustorii din Ostia pe dealul Palatin?

- A făcut asta, am răspuns eu sec.

- Atunci, ce-ar fi să alegi ceva din cele o sută de prăvălii în care am fost deja? sugeră Marcellus. Ochii Iuliei se umplură de lacrimi. Ţie nici nu-ţi pasă cu ce mă îmbrac.

Se ridică furioasă.

-Aş putea să apar într-o *palia* de ţărancă şi tot n-ar conta.

Eu şi Marcellus ne uitarăm plictisiţi unul la altul.

-Ai dreptate. N-ar conta. Tânărul se duse la ea. Pentru mine nu vălul e important. îi ridică bărbia cu tandreţe. Ci tu.

Alexandru îmi şopti în partă:

- Trebuie să-ţi fie puţin milă de el. Aşa o să o ducă tot restul vieţii lui.

Iulia se mai calmă puţin, însă criza vălului îşi găsi o rezolvare abia

cu opt zile înainte de nuntă, când veni momentul să ne luăm rămas-bun de la *magister* Verrius. Vremurile noastre în *luduş* se încheiaseră. De la începutul Anului Nou, Alexandru şi Lucius aveau să li se alăture lui Marcellus şi lui Tiberius într-o şcoală separată de retorică, unde aveau să înveţe cum să vorbească în public şi să pledeze în procese. Iulia urma să se ocupe de propria ei casă, o superbă vilă aflată pe dealul Palatin, lângă cea a lui Agrippa. în loc să-i studieze pe Homer şi pe Vergiliu, ea urma să-şi ţină propriul *salutatio,* să facă opere de caritate şi să ridice clădiri în nume propriu. Deoarece şcoala se sfârşea şi pentru mine, Vitruvius îmi făcuse onoarea de a mă întreba dacă vreau să studiez cu el în timpul zilei şi să supraveghez o parte din lucrările la noul teatru, la panteonul lui Agrippa şi la noua bazilică ce era înălţată în onoarea căsătoriei Iuliei. Doar că acum, când mă invită, n-o mai făcu la insistenţele Octaviei.

Toţi şase i-am făcut cu mâna lui *magister* Verrius, şi cu toate că Iulia se bucurase cel mai puţin de *luduş,* tocmai ea clipi pentru a-şi alunga lacrimile în timp ce traversam pentru ultima oară curtea, îndreptân- du-ne spre Juba şi Gallia. Deşi acum Juba devenise regele unui tărâm străin şi ar fi putut lăsa paza noastră în seama Gărzii Pretoriene, era un semn al loialităţii lui faţă de Augustus să

rămână protectorul personal al lui Marcellus. Iulia îşi trase nasul zgomotos, iar când Marcellus îi întinse pătrăţelul lui din pânză de in, fata îl folosi pentru a-şi tampona ochii.

- Ştii ce înseamnă asta, nu-i aşa? se văită ea.
- Copilăria noastră a trecut, spuse încet Alexandru.
- Cui îi pasă de copilăria noastră? zise înflăcărată Iulia. Mi-au mai rămas doar opt zile să-mi găsesc un văl!

Marcellus îi aruncă o privire exasperată.

- Ce-ar fi să mergi la cumpărături cu Selene, îi sugeră el. Juba poate să ne ducă înapoi...
- Am fost în fiecare prăvălie, l-am întrerupt. Nu există loc în Roma în care să nu fi mers.

Iulia avea un aer vrednic de milă. Totul era pregătit. Mantia ei superb brodată cu roşu şi auriu. O tunică ţesută din cea mai fină mătase. Sandalele încrustate cu perle, brăţările, lenjeria intimă. Nu mai rămăsese decât vălul. Marcellus arăta ca şi cum ar fi fost el însuşi pe cale să izbucnească în plâns. Şi atunci mi-am amintit.

- Cred că am eu ceva în cufărul pe care l-am adus din Alexandria... Nişte bucăţi de mătase roşie.

Iuliei i se tăie răsuflarea.

- Putem să le vedem?

M-am uitat la Marcellus, care îmi zâmbea cu cea mai adâncă recunoştinţă, şi am fost silită să recunosc că revelaţia mea nu fusese pe de-a-ntregul altruistă.

- Sigur că da.

Viitorul mire răsuflă uşurat.

- Pun rămăşag că Selene are ceva care o să fie absolut perfect.

Iulia i-a aruncat o privire urâtă, însă când ne-am întors pe dealul Palatin, iar eu am deschis cufărul ce stătuse încuiat vreme de peste patru ani, fata a întins mâna spre primul sul de mătase şi a exclamat:

- Ăsta e!

Era materialul rămas de la un chiton pe care îl purtasem la ultimul ospăţ organizat de mama mea, când părinţii mei îşi invitaseră toţi apropiaţii pentru o ultimă cină împreună. Am şovăit, gândindu-mă dacă ar trebui să-i spun Iuliei sau nu.

- Probabil că nu-l vrei pe ăla, am rostit în cele din urmă. însă ea deja şi-l aşezase pe cap.
- De ce nu?
- Pentru că e ţesătura pe care am purtat-o la ultima cină organizată de mama.
- Ospăţul unei regine, şopti Iulia, admirându-se în oglindă. Roşul mătăsii contrasta frumos cu coama ei de păr negru, iar fetei nu-i păsa la ce fusese folosit materialul.

- S-ar putea să-ţi aducă ghinion.
- Prostii, zise ea. E doar o superstiţie.
- Tatăl tău ar fi de altă părere.
- Şi arăt eu ca el?

Nu. Arăta precum cea mai frumoasă mireasă care avea să fie purtată vreodată peste pragul unei vile. Perle din Marea Indiană sclipeau la gâtul ei măsliniu, iar peste opt zile părul avea să-i fie împodobit cu bijuterii asemănătoare, şi Marcellus avea să fie invidiat de toţi bărbaţii din Roma. Am lăsat-o să ia mătasea, însă în timp ce o împăturea cu grijă pentru croitoreasă, Iulia se aşeză pe scaunul din baia mea şi ochii i se umplură de lacrimi.

- Ce s-a întâmplat! am exclamat. Ţi-ai găsit voalul. Totul e pregătit.

Fata dădu din cap în semn de încuviinţare, ca şi cum ar fi ştiut că
era o prostie să plângă.

- Ştiu.
- Atunci ce e?

îşi ridică privirea spre mine, iar ochii ei negri părură dintr-odată enormi, ca şi cum ar fi fost ai unui copil.

-*Ea* n-o să fie acolo, şopti viitoarea mireasă, şi imediat mi se făcu ruşine de propriile resentimente.

Nici un om din lume n-o cunoştea pe Iulia mai bine decât Marcellus. Tatălui ei, mamei vitrege, până şi fratelui ei vitreg le păsa ce se întâmpla cu ea doar atâta vreme cât le făcea pe plac. într-o lume a mătăsurilor frumoase şi a perlelor, în care totul era numai teatru, Marcellus rămânea singura fericire adevărată a Iuliei, iar mama ei nu avea să-l poată cunoaşte în ziua nunţii. M-am aşezat lângă ea şi i-am luat mâna. Nu aveam ce să-i spun, aşa că am stat amândouă în tăcere, iar eu m-am gândit ce prietenă egoistă îi fusesem.

Entuziasmul stârnit de nunta Iuliei nu mă împiedica să-mi plâng de milă în intimitate. Deşi îmi întipărisem un zâmbet pe chip şi o ajutam pe Iulia cu tot ceea ce i-ar fi putut trebui unei mirese (să-şi strângă cuferele, să-şi aleagă parfumul, să-şi găsească tunica potrivită pentru noaptea nunţii), încă simţeam un gol dureros în inimă ori de câte ori Marcellus se uita la mine, sau îl auzeam râzând în vila mamei sale şi ştiam că era una dintre ultimele dăţi când sunetul avea să mă mai trezească dimineaţa. Cu toate astea, viitorul mire plesnea de fericire. Urma să se însoare cu o femeie pe care o iubea şi care avea să-l iubească, la rândul ei. Urma să plănuiască spectacole şi festivităţi pentru un an întreg, iar peste nu foarte

multă vreme, Augustus avea să-l numească în funcţia de consul şi să-l declare oficial viitorul împărat al Romei.

Cu două nopţi înainte de nuntă, Marcellus s-a furişat la mine în cameră, acolo unde Alexandru, Lucius şi cu mine şuşoteam despre războiul din Cantabria şi despre cum aveau să mai treacă poate câţiva ani înainte să revedem chipul acru al Liviei. De când i se anunţase nunta, Marcellus încetase să mai treacă pe la noi, şi judecând după scârţâitul nocturn al ferestrei din camera lui, eu presupuneam că o vizita, în schimb, pe Iulia. însă acum îşi ocupă vechiul loc pe cea de-a treia canapea, şi fratele meu îl întrebă nerăbdător.

- Ei, cum e să te însori?

Marcellus zâmbi.

- Minunat. înspăimântător.

- Cum poate fi înspăimântător? l-am tachinat eu.

- Păi, gândeşte-te la răspundere, zise el. Acum voi avea o casă de întreţinut, sclavi de cumpărat şi...

- Doar n-ai de gând să îţi cumperi cu adevărat nişte sclavi? am exclamat eu.

- Sigur că are, replică Lucius. Altfel cum o să-şi întreţină gospodăria?

M-am uitat lung la Marcellus.

- O să mă port cu ei cum se cuvine, promise el iute. N-o să le gonesc niciodată pe sclave pentru că au rămas gravide.

- Şi n-o să-i împingi într-un bazin cu ţipari, am adăugat eu, nici n-o să-i biciuieşti pentru vase sparte.

- Sigur că nu!

Mi-am încrucişat braţele la piept.

- O să-i plăteşti?

Marcellus şovăi.

-Eu... păi... sigur. De ce nu? în fiecare an, de Saturnalii, vor primi cu toţii daruri. Iulia se poate ocupa de asta.

- Tu de ce nu poţi?

-Pentru că eu o să fiu prea ocupat cu organizarea jocurilor. Zâmbi larg. întâi *Ludi Plebei,* apoi *Ludi Apollinares, Ludi Megalenses* şi *Ludi Ceriales.* Se uită spre fratele meu. Iar tu ai să mă ajuţi, nu-i aşa?

Alexandru nici c-ar fi putut primi o rugăminte care să-l bucure mai mult. Cei doi discutară pe larg despre cai şi despre care pentru parade, despre ce animale din grădina zoologică a lui Augustus ar fi mai potrivite să-i uimească pe plebei dacă ar fi folosite ca parte a procesiunilor de deschidere. Marcellus nu mai aduse vorba despre căsătorie, însă înainte să plece, se opri pentru ultima dată în uşă şi privi înapoi.

- Lucius şi gemenii, spuse el cu glasul încărcat de regret. O să-mi lipsească serile noastre împreună.

După ce a închis uşa, iar Lucius a plecat şi el, eu m-am întors pe-o parte, cu faţa la perete. Alexandru mă cunoştea destul de bine, aşa că s-a mulţumit să sufle în lampa cu ulei. Apoi, mi-a sărutat părul şi mi-a spus că mâine dimineaţă totul o să fie mai bine.

Dar nu a fost aşa. Era ultima zi a Saturnaliilor, cu toate prăvăliile din piaţa publică închise şi încă o sută de lucruri diferite de pregătit. Prima era problema mâncării, şi trebuiau trimise bilete prin toată Roma, pe la casele măcelarilor şi brutarilor, pentru a ne asigura că în dimineaţa următoare aveau să fie aduse toate produsele necesare. Vinul, mierea, oţetul şi sosul garum trebuiau să fie la dispoziţie în cantităţi considerabile, aşa că, deşi era zi de sărbătoare, negustorii se perindară toată ziua cărând cufere grele şi butoaie. Sub acoperişul Octaviei nu avea să se petreacă niciodată ceva mai important decât această nuntă, aşa că sclavii alergau dintr-o cameră în alta înarmaţi cu găleţi şi mături, folosind pămătufuri din pene pentru a şterge de praf cele mai delicate statui, şi scări pentru a ajunge la cele mai înalte mozaicuri. Marcellus plecase să-şi petreacă ziua cu Iulia, iar când Alexandru m-a întrebat dacă vreau să-i însoţesc pe el şi pe Lucius, la *odeum,* am scuturat din cap.

- Şi ce o să faci atunci? O să stai aici în portic şi o să-ţi plângi de milă? E frig! protestă el. Vino la *odeum*! Acolo o să avem bere caldă şi *offellae.*

- Sunt bine. în plus, am treabă în teatru.

- într-o zi de Saturnalii? Nici măcar Vitruvius nu lucrează.

- Trebuie doar să mă ocup de câteva lucruri, am minţit eu. Sunt importante.

însă fratele meu mă cunoştea prea bine.

- Selene, ţie îţi pasă mai mult de teatrul ăla decât îi pasă lui Marcellus. El probabil că a călcat înăuntru doar o dată.

- Nu contează! am spus mânioasă. E proiectul meu. Vitruvius mi l-a încredinţat, şi o să am grijă să fie făcut cum trebuie. Munca nu se opreşte doar pentru că are loc o prostie de festival roman!

Am convins-o pe Octavia să mă lase să plec, iar doi pretorieni au fost trimişi să mă însoţească până la teatrul lui Marcellus. Mi-am luat cu mine caietul cu desene, deşi, la drept vorbind, nu intenţionam să schiţez nimic. Voiam doar un loc în care să fug de nebunia pregătirilor, un loc în care să stau şi să-mi amintesc încă o dată cât de simplă era viaţa înaintea logodnelor, a nunţilor şi a invidiei amarnice.

Am traversat forumul Holitorium, unde tarabele cu legume erau închise cu ocazia Saturnaliilor, însă chiar dacă paznicii mei au vrut s-o ia pe scurtătură, i-am refuzat, evitând astfel Columna Lactaria, locul în care fusese abandonată fiica Horaţiei. Iarna nu adusese cu ea nici un pic de zăpadă, însă norii cenuşii acopereau soarele, aruncând un văl peste oraş şi întunecând străzile. Când am ajuns, am observat că paznicii îşi făceau griji din pricina ploii. Nu aveam decât un *umbraculum* pentru toţi trei, aşa că mi l-au dat mie şi m-au aşteptat sub arcade în vreme ce eu inspectam teatrul gol.

Se construiseră multe, de la conceperea clădirii: *cavea,* unde puteau sta peste zece mii de spectatori, scena, care în curând urma să fie acoperită cu mozaic, şi cele trei rânduri de bolţi susţinute de coloane din fiecare stil arhitectural grecesc: mai întâi dorice, apoi ionice şi, în final, corintice. Vreme de aproape un an venisem zilnic aici, ori cu Vitruvius, ori cu gărzile, şi îi urmărisem pe lucrători cum construiesc. Mi se îngăduise să aleg operele de artă şi mozaicurile, iar muncitorii avuseseră destulă minte încât să nu mă trateze cu dispreţ, de vreme ce Vitruvius le spusese clar că eram la fel de importantă pentru acest teatru ca Marcellus însuşi.

Am mers spre scenă şi mi-am trecut mâna peste marginea ei. Lemnul fusese netezit la perfecţie, iar după ce m-am asigurat că nu există nici o aşchie, m-am aşezat astfel încât să pot privi spre *cavea*. Aveau să fie necesari ani de trudă grea pentru terminarea restului clădirii. Constructorii urmau să se transforme aici din băieţi în bărbaţi, întocmai cum, de la începutul lucrărilor şi până în acel moment, eu devenisem din fată, femeie. M-am gândit la entuziasmul pe care îl simţisem prima dată când Marcellus îl întrebase pe Augustus dacă aş putea ajuta la crearea teatrului. Pe atunci, crezusem că e felul lui de a-mi face o favoare, şi chiar fusese, numai că nu acel fel de favoare pe care mi-l imaginasem eu. Lui Marcellus chiar nu-i păsa de teatru, iar a doua zi urma s-o ia pe Iulia de nevastă. Ea avea să-şi lipească obrazul gingaş de pieptul lui, în timp ce el urma s-o ducă în braţe în vila lor. Iar după dezlegarea cingătorii, noua lor viaţă avea să înceapă. Am simţit înţepăturile lacrimilor ce începeau să-mi umple ochii. Atunci s-a ivit o siluetă în partea din spate a teatrului, iar eu m-am ridicat repede.

- Ce faci aici? am exclamat.

juba îmi zâmbi în timp ce înainta.

- Am văzut gărzile şi m-am gândit că ar putea fi probleme înăuntru. Nu mi-am dat seama că ai venit să-ţi plângi necazurile. Dar presupun că orice tragedie merită o scenă.

- Nu plâng, am spus cu glas ferm.

juba ridică din sprâncene.

- Greşeala mea.

\- Am venit aici să fac ultimele planuri. Zona asta, am explicat fără să fiu prea convingătoare, mai are nevoie de mozaic.

Am coborât de pe scenă şi am trecut cu paşi mari pe lângă el. Atunci mi-am dat seama.

\- Ştiu de ce eşti aici! am exclamat cu răsuflarea tăiată. Augustus vrea să mă spionezi!

juba râse de prostia mea.

\- Tu chiar îţi imaginezi că am atât de puţine lucruri de făcut cu timpul meu?

-Atunci, de ce nu-ţi pregăteşti bagajele? Pleci spre Mauritania cu următoarea corabie?

Mi-am regretat pe dată vorbele. Tânărul făcu un pas înapoi şi spuse calm:

\- Poate că mai am încă treabă în Roma, cum ar fi să mă asigur că sclavii mei au un loc în care să se ducă după ce eu voi fi plecat.

juba li se alătură paznicilor, şi toţi trei începură să discute despre războiul din Cantabria, ignorându-mă complet. Când, în cele din urmă, am cerut să fiu dusă înapoi pe dealul Palatin, am parcurs scurtul drum într-o tăcere deplină.A fost o nuntă despre care până şi cei mai bogaţi negustori aveau să vorbească vreme de mulţi ani de acum înainte. Mii de oameni umplură vila din tricliniu şi până în grădini, unde vase cu cărbuni aprinşi alungau frigul iernii, iar lămpi cu ulei luminau aleile mărginite de trandafiri. între coloane fluturau în bătaia vântului fâşii din cele mai bogate mătăsuri albastre şi aurii, iar sclavii frumos îmbrăcaţi alergau printre senatori, oferindu-le cupe pline cu cel mai bun vin de Chianti. Când Marcellus strecură inelul de aur cu smarald pe degetul Iuliei, glasurile tunătoare ce strigară *Thalassa!* de pe vârful dealului probabil că fură auzite până jos, la Circus Maximus, iar festinul care urmă dură până la primele ore ale dimineţii.

\- Noi urmăm, spuse fratele meu cu un aer ameninţător, în timp ce ne odihneam în tricliniu.

Părul îi strălucea în lumina blândă a lămpilor cu ulei, şi am observat că Lucius îl admira din cealaltă parte a încăperii.

\- Poate că Augustus n-o să se mai întoarcă niciodată, am zis.

însă fratele meu nu era la fel de optimist.

-Atunci va avea grijă Livia să ne aranjeze căsătoriile din Iberia. îi trimite săptămânal scrisori Octaviei. Şi ştii ce o să se întâmple peste şapte zile.

Urma să împlinim cincisprezece ani. Alexandru trebuia să se pregătească pentru ceremonia de majorat din timpul festivalului Liberalia, şi tot mai mulţi bărbaţi aveau să se intereseze cât eram

de disponibilă pentru căsătorie, de vreme ce aceasta era vârsta la care până şi cei mai stricţi taţi îşi dădeau seama că trebuie să renunţe la fiicele lor. Mi-am răsucit nervoasă şerveţelul între degete.

Amândoi ne-am uitat la Iulia şi la Marcellus, zâmbitori şi fericiţi în extazul lor de proaspeţi însurăţei. El o luase în braţe, şi o lungă procesiune se formă pentru a-i însoţi spre vila lor. Când trecură pe lângă masa noastră, Iulia îmi întâlni privirea şi surâsul îi şovăi. Ştiam că se gândea la mama ei. M-am ridicat şi am strâns-o de mână.

-într-o bună zi, când ai să fii împărăteasă... i-am şoptit.

Chipul i se lumină şi, în timp ce Marcellus o purta mai departe, eu am înălţat o rugă tăcută atât spre Isis, cât şi spre Serapis, ca Iulia să fie mereu la fel de fericită ca acum. în repetate rânduri se arătase bună faţă de mine, iar eu îi răsplătisem bunătatea cu gelozie. îi fusese refuzată dragostea mamei, însă măcar acum avea să o primească pe cea a unui soţ.

- Vrei să mergi cu ei? l-am întrebat pe Alexandru.

- Nu. N-o să facă decât să mă deprime, răspunse el.

în taină, îi eram recunoscătoare. Deşi mă rodea curiozitatea să le văd vila, n-aveam nici un chef să mă uit cum Marcellus îi dezleagă cingătoarea Iuliei, apoi o întinde pe canapeaua conjugală, în timp ce bărbaţii cântă melodii deocheate şi scot sunete asemănătoare unor grohăituri.

- Atunci, mă duc la culcare, i-am spus fratelui meu.

Să nu mă aştepţi

- .Dar e aproape dimineaţă!

Alexandru zâmbi.

- Şi au mai rămas câteva amfore cu vin de Chianti.

în după-amiaza aceea, când m-am trezit şi m-am uitat prin cameră, am văzut că pe canapeaua lui Alexandru nu dormise nimeni.

Trei zile au trecut înainte să-i revăd pe Marcellus şi pe Iulia. Cei doi stăteau în vila lor, bucurându-se unul de altul şi de brusca lor libertate, iar Marcellus nici măcar nu mersese la orele ţinute de *rhetor,* lucru care îi stârni mamei lui una dintre rarele ei crize de furie. Octavia dădu buzna în bibliotecă tocmai când Vitruvius îmi arăta formulele pe care le folosise pentru construirea domului de pe panteon.

- Trei zile! strigă femeia. De trei zile n-a mai studiat cu *rhetorl* Amândoi ne-am ridicat privirile şi am văzut-o pe Octavia masându-şi tâmplele. Dacă ăsta e un semn a ceea ce o să urmeze...

- E proaspăt căsătorit, îi atrase atenţia calm Vitruvius. Sunt sigur că nu-i decât un semn al iubirii.

Octavia îmi văzu chipul şi îmi confundă durerea cu dezaprobarea.

- Vezi? exclamă ea. Selene înţelege. De aceea ea vine aici cu tine în fiecare zi, când ar putea să plece la cumpărături cu Iulia ori să-l studieze pe Platon. O să-l avertizez diseară să-şi bage minţile-n cap.

- La primul lui ospăţ? întrebă Vitruvius. Dar joacă rolul de gazdă.

- N-are decât să joace ce rol pofteşte, atâta vreme cât studiază! Chiar şi din Iberia, avertiză Octavia, Livia stă cu ochii pe Roma. Crezi că nu ştiu ce-i scriu sclavii ei? Iar dacă Augustus ar afla cu ce s-a ocupat Marcellus, că a zăcut în pat şi a urmărit cursele de la balconul lui, să nu crezi că nu există o grămadă de alte variante pentru titlul de moştenitor.

Vitruvius râse.

- Ca de exemplu? Tiberius ar prefera să fie castrat.

- Şi crezi că Liviei i-ar păsa? L-ar sili să treacă şi prin încercările lui Hercule, dacă ar crede că asta o să-l aducă mai aproape de putere. După ce o să termin de discutat cu Marcellus, ceru ea, trebuie să vorbeşti şi tu cu el.

Abia după ce Vitruvius dădu solemn din cap, femeia îşi coborî privirea asupra sulului la care lucram.

- Ăla e panteonul? întrebă ea.

- Eu şi Selene suntem pe cale să supraveghem instalarea zeilor, iar până la întoarcerea fratelui tău, totul va fi terminat.

- Aşadar au sosit veşti? am întrebat eu repede.

M-am uitat la Vitruvius şi la Octavia, însă nici unul din ei nu părea dornic să-mi răspundă.

- Numai jumătate din Cantabria a fost supusă, zise femeia. Războiul ar mai putea dura încă şase luni, chiar dacă el a promis că o să fie aici pentru inaugurare.
- Pot să-l întreb pe Agrippa dacă ar vrea să amâne, spuse Vitruvius pe un ton nesigur.

Dar Octavia scutură din cap.

- Nu. N-ar fi drept ca o clădire atât de măreaţă să stea goală.
- Vino cu noi, o rugă arhitectul. Tu n-ai mai văzut construcţia de peste un an şi poţi să-i scrii fratelui tău despre ce s-a făcut.
- O să fie invidios. Octavia zâmbi cu tristeţe. Agrippa îmi spune că nu seamănă cu nimic din ce a mai fost clădit până acum.

Vitruvius îi oferi braţul.

- Va trebui să judeci singură.

Octavia o invită pe Gallia să ne însoţească, iar când ajunserăm acolo, privirile le-au fost atrase în sus, spre frontonul pe care sculptorii scriseseră: MARCUS AGRIPPA, FIU AL LUI LUCIUS, CONSUL PENTRU A TREIA OARĂ, A RIDICAT ACEASTĂ CLĂDIRE. Exteriorul nu avea nimic neobişnuit. Era o verandă susţinută de coloane, făcută din beton simplu şi cărămidă. Dar când am trecut de uşile din bronz masiv şi am intrat în panteon, am auzit-o pe Gallia şoptind ceva în limba mamei sale.

Nu exista nimic pe lume care să egaleze panteonul în frumuseţe ori grandoare, nici măcar în Alexandria. De la podelele din marmură bogată, până la coloanele din interior, lumina şi culoarea lucrau împreună pentru a crea ceva ce nu mai fusese făcut nicicând. Domul era împodobit cu forme octogonale şi hexagonale, ce îl făceau să pară un fagure de miere în ochii oricui ar fi stat sub el. în mijloc se afla o deschidere uriaşă, perfect rotundă, un oculus care lăsa să pătrundă lumina.

Gallia îşi trecu privirea de la o nişă la alta, acolo unde muncitorii lucrau cu cârpe pentru lustruit îmbibate în ulei, ca să le pregătească în vederea instalării statuilor din marmură. Când o auzi repetându-şi cuvintele de uimire în limba galilor, Juba ieşi din umbră şi replică:

- E impresionant, nu-i aşa?

Eu m-am uitat cu surprindere către Vitruvius, care mi-a explicat:

- A venit să inspecteze statuile, ca să le verifice defectele şi autenticitatea. Abia ce au sosit azi-dimineaţă.

juba şi Gallia discutară vreme de câteva clipe în limba ei, apoi tânărul se întoarse pentru a-i saluta pe Octavia şi pe Vitruvius. însă când ajunse la mine, glasul nu-i mai sună atât de vesel:

- Nu cred că mai există mozaicuri de terminat.

- Sunt aici ca să fac măsurătorile pentru statui, i-am răspuns.

El se întoarse către Vitruvius.

- Ce? îl întrebă cu o indignare prefăcută. Nu crezi că m-am gândit la asta înainte de a le cumpăra?

- Arhitectul păru a-şi cere sincer scuze, însă juba îl bătu cu amabilitate pe spate.Desigur, râse el. N-are rost să târăşti o statuie de marmură prin încăpere doar ca s-o trimiţi înapoi.

Juba le-a luat pe Gallia şi pe Octavia într-un scurt tur al clădirii, iar în vreme ce ei erau ocupaţi, eu l-am ajutat pe Vitruvius să facă măsurătorile. Am sperat cu disperare ca una dintre statui să fie prea mare ori prea lată pentru nişa ei, însă, în chip frustrant, Juba avusese dreptate. Toate se potriveau.

- Ei bine? mi se adresă Juba, dominându-mă cu înălţimea lui.

Când am terminat, tânărul stătea aplecat deasupra mea.

- Sunt bune, am spus scurt, ridicându-mă şi ştergându-mi mâinile pe tunică.

- O treabă perfectă, îl complimentă Vitruvius. Şi nişte sculpturi foarte frumoase, Juba. Toate sunt romane?

- Numai Venus e din Grecia. Din nu ştiu ce motiv, m-am simţit atras de chipul ei.

M-am uitat în cealaltă parte a panteonului, la statuia lui Venus. Posibil să fi fost propria mea vanitate cea care mă făcea să cred că o recunosc. însă nasul şi, poate, ochii pictaţi semănau cu ai mei. Apoi, Gallia îşi coborî glasul şi şopti:

- îmi aminteşte de amanta lui Cezar.

- Terenţia. Juba dădu din cap. Da. Poate că ai dreptate.

în seara aceea m-am îmbrăcat cu mai multă grijă ca de obicei pentru ospăţul lui Marcellus. Mi-am pus tunica preferată din mătase albastră şi o cingătoare din material argintiu, care să se asorteze cu sandalele. Pe urmă, Gallia îmi prinse părul într-un coc frumos, folosind ace lungi din argint pentru a-l fixa în vârful capului. Rezultatul din oglindă a fost extrem de mulţumitor, aşa că până şi Gallia se arătă impresionată. Mă parfumă cu un amestec de violete şi iasomie.

- Te-ai transformat într-o adevărată frumuseţe, spuse ea. Hera[1] ar fi geloasă dacă ar trebui să concureze cu tine.

Am izbucnit în râs.

- De unde ştii povestea asta? E un basm grecesc.

- Citesc şi eu. Iar uneori, *magister* Verrius îmi spune poveşti.

- Ne simte lipsa? am întrebat-o în timp ce ne îndreptam către portic.

1 Cea mai de seamă dintre zeiţele olimpiene, sora şi soţia lui Zeus (n.tr.)

- Tu ce crezi? Acum îi are ca elevi pe Drusus şi pe Vipsania. Ei nu învaţă prea mult.

„Bietul *magister* Verrius", m-am gândit. „Probabil şi-a imaginat că Iulia şi Marcellus vor fi cei mai leneşi învăţăcei cu care va avea de lucrat vreodată."

- Fratele meu şi Lucius erau deja în portic, jucând zaruri.Voi nu vă opriţi niciodată? i-am tachinat.

Alexandru se uită în sus şi un zâmbet îi flutură pe buze.

- Frumos. Se ridică în picioare. Excepţional de frumos, îşi întări spusele, dar îmi aruncă o privire în semn de avertisment.

în timp ce traversam dealul Palatin, eu îmi tot încleştam şi des- cleştam pumnii.

- Deci cum crezi că o să fie vila lor? am întrebat.

Alexandru surâse afectat.

- Fără nici un sclav? Un dezastru.
- Octavia trebuie să le fi împrumutat câţiva, am spus. Şi sunt sigură că Iulia a luat bucătari din casa tatălui său.
- O să vedem, zise el nerăbdător când ajunserăm în pragul uşii.

Ne deschise o sclavă tânără, pe care o mai văzusem în vila Octaviei.

- *Salvete,* ne întâmpină fata. Razele soarelui ce apunea îi făceau să lucească marginea aurie a tunicii, un detaliu care, cu siguranţă, fusese adăugat de Iulia. Ea voia ca până şi slujitorii ei să se îmbrace în aur. Vă rog. Fata păşi într-o parte. Intraţi!

Micul nostru grup pătrunse în vestibul, iar Claudia scoase sunete apreciative. Podeaua era făcută din marmură albă de Carrara, iar elegantele picturi murale şi decoraţii din stuc sclipeau de curăţenie. Deşi mulţi oameni intraseră în casă în noaptea nunţii, puţini îşi luaseră răgazul de a-i studia arhitectura, iar în timp ce fata ne conducea prin atrium, îl vedeam pe Vitruvius cântărind fiecare nişă şi fiecare alcov. Rezultatul evaluării trebuie să fi fost unul favorabil, de vreme ce bărbatul se uită la Octavia şi zâmbi.

Când am ajuns în tricliniu, Marcellus şi Iulia s-au ridicat de pe canapeaua lor, iar Alexandru mi-a şoptit:

- Uită-te la mese.

Erau făcute din lemn de cedru, încrustat atât cu jasp, cât şi cu fildeş.

- Bine ai venit, mamă! spuse vesel Marcellus. Deci? întrebă el cu nerăbdare. îţi place?
- Frumos, recunoscu Octavia. Toată marmura şi lumina, mai ales în atrium...

-Mâine, Iulia o să cumpere şi restul mobilei. Ne mai trebuie un *lararium* şi canapele pentru oaspeţii noştri. Vă rog, aşezaţi-vă unde aveţi chef.

îmi făcusem griji în privinţa aşezării la mese, însă totul se întâmplă la fel ca în oricare altă seară petrecută pe dealul Palatin. Octavia stătea alături de fiica şi de ginerele ei, însoţiţi fiind de

Vitruvius şi de Juba. Drusus şi Vipsania mâncau împreună cu Antonia şi cu Tonia la masa lor cea mică, în vreme ce noi stăteam cu Iulia şi Marcellus.

- Propria voastră vilă, am spus cu invidie. Deci, cum e?

- Minunat, se entuziasmă Iulia. Nimeni care să-ţi spună ce să faci, la ce oră să te trezeşti sau unde să te duci.

- Iar din bazin se vede Circus Maximus, adăugă Marcellus. Acum e prea frig pentru el, chiar dacă are încălzire, dar la primăvară sunteţi bineveniţi.

- Trebuie să fie linişte în vila lui Augustus iară mine, spuse Iulia.

Tiberius ridică din sprâncene.

- Da. Nu mai avem de cine să ne luăm în afară de sclavi.

Iulia a râs, iar eu m-am gândit: „Căsnicia a schimbat-o deja. înainte nu l-ar fi lăsat niciodată să aibă ultimul cuvânt."

- Şi ai văzut etajul? mă întrebă.

- Nu, nu încă.

- E acolo o sală întreagă numai pentru baie, şi o cameră ce dă spre piaţa publică. Vino! Se ridică în picioare. Lasă-mă să-ţi arăt împrejurimile.

- Dar cum rămâne cu musafirii tăi?

Iulia flutură nepăsătoare din mână.

-N-o să-mi simtă lipsa cât durează *gustatio*. Lasă-i să bea câteva pahare şi să mănânce nişte stridii.

Mă duse sus şi îmi arătă detaliile care ştia că o să-mi placă: podeaua din onix, cu lucioasele ei covoraşe de blană, inserţiile de marmură albastră şi galbenă de pe tavan. Tapiţeriile, draperiile şi tendele păreau toate noi, aşa că am întrebat-o:

- A cui a fost vila asta înainte?

-A unei bătrâne care a murit fără să fi avut copii. Tata mi-a cumpărat-o cu şase luni în urmă şi a cerut să fie scoasă toată mobila lipsită de gust. Ar fi trebuit să vezi ce era aici! Doar că acum nu avem decât mese, şi aproape nici un loc de dormit.

Am înţeles ce voia să spună. în camera conjugală, deşi ferestrele erau superbe, iar podeaua fusese lustruită, exista o singură canapea.

Iulia îmi observă expresia de pe chip şi îşi încrucişă braţele la piept.

- E mai rău decât în vila tatălui meu, nu-i aşa? Până şi vestalele trăiesc mai bine!

Eram silită să-i dau dreptate.

- Vino mâine cu mine, mă imploră ea. O să mergem la cumpărături în piaţa publică.

- Trebuie să lucrez cu Vitruvius.

- Ce? în fiecare zi? Nimeni n-are un ochi mai bun la interioare decât tine.

Eu şovăiam.

- Te rog! Vitruvius o să înţeleagă. Spune-i doar că următorul tău proiect o să fie vila mea!

în dimineaţa următoare am pornit spre piaţa publică. Alexandru venise şi el cu noi, urmat îndeaproape de doi pretorieni, iar Iulia remarcă:

Mă mir că nu stai cu Lucius. Nici nu-mi mai amintesc când v-am văzut ultima oară despărţiţi.Fratele meu îşi strânse mai bine mantia în jurul trupului. Deşi nu plouase încă, vântul era aspru.

- El e cu tatăl lui. Vrea să-i arate câteva dintre textele pe care le-a scris şi să-i ceară părerea cu privire la găsirea unui protector al artelor. Alexandru se uită la mine. Crezi că există vreo speranţă?
- Nu văd de ce nu. Până şi Vitruvius are un asemenea protector.
- Da, dar vorbim despre Octavia, iar ea se culcă cu el. Noi sperăm să găsim un protector care să se mulţumească doar cu arta.
- A încercat cu Vergiliu? întrebă Iulia. Sau cu Horaţiu?

-Amândoi susţin deja financiar peste o duzină de scriitori. Iar pe Mecenas nu-l interesează decât Ovidiu.

-Atunci de ce n-am putea să fim *noi* ocrotitorii lui? întrebă din- tr-odată Iulia. Eu şi Marcellus suntem căsătoriţi, iar acum avem amân-doi propriile noastre fonduri.

Fratele meu se opri din mers.

- Serios?
- De ce nu? Octavia îşi are scriitorii ei, şi probabil că e timpul să-i am şi eu pe ai mei.

Alexandru începu să râdă.

- Lucius n-o să-şi mai încapă în piele de bucurie.
- Există o singură condiţie, preciză Iulia. în toate operele lui, eu vreau să fiu tânără şi frumoasă, chiar şi atunci când o să ajung bătrână şi grasă.
- Frumuseţe eternă, spuse fratele meu. S-a notat!

Când am ajuns la prăvăliile de pe lângă Via Sacra, Iulia a vrut să intre în fiecare dintre ele. Până după-amiază alesesem aproape tot ce i-ar fi putut trebui vreodată: scaune şi cufere din lemn de chitru, trepieduri cu vase grele din bronz pentru tămâie, ale căror picioare erau decorate cu capete şi gheare de grifoni, mese din lemn de trandafir, oglinzi cu mânere din fildeş, căzi în formă de dragoni şi lebede.

- Vila ta o să arate ca palatul regal din Alexandria, îi promise fratele meu.
- Zău? întrebă nerăbdătoare Iulia.

-O să fie şi mai frumoasă, am spus, deşi mă tulbura faptul că începeam să uit cum arătau încăperile din palat.

Uneori, când îmi scoteam albumul cu desene şi îi răsfoiam paginile, îmi aminteam de câte o cameră pe care o uitasem complet ori de câte un alcov în care eu şi Alexandru obişnuiam să ne jucăm pe când eram copii. Câteodată mă întrebam ce îşi mai aducea el aminte, însă îmi era teamă să-l întreb şi să-l supăr.

- în regulă, anunţă Iulia. încă un singur lucru. O tapiserie pentru atrium.

Am urmat-o într-o prăvălie aflată lângă Senat, iar Alexandru a dat din cap în semn de apreciere.

- Impresionant.

Pe pereţi atârnau tapiserii şi plăci din marmură ce înfăţişau tot felul de scene mitologice. într-una, Odiseu îşi conducea vasul pe lângă stâncile din Scylla. în alta, Romulus şi Remus se certau pentru zidurile Romei. Fratele meu se opri numaidecât în faţa unei plăci pe care erau reprezentaţi Gemenii[1] greci: *gemini.*

- Cum ne spunea mama, zise el încet. Ar trebui s-o cumpărăm pentru camera noastră.
- în nici un caz! E prea scumpă.
- Atunci, daţi-mi voie să v-o iau eu, spuse Iulia.

Când am dat să obiectez, ea a scuturat cu hotărâre din cap.

- Peste trei zile o să fie aniversarea voastră, iar placa poate fi cadoul meu.
- Iulia, e un dar prea generos, am protestat.
- După tot ce ai făcut pentru nunta mea? Prostii, zise ea şi pocni din degete.

Bărbatul de după tejghea veni numaidecât şi făcu ochii mari când Iulia arătă înspre placa de marmură.

- Pune pe cineva s-o trimită la vila Octaviei, îl instrui ea. Cunoşti locul?
- Desigur, *domina.*
- Şi vezi tapiseria cu Venus şi Vulcan? Aceea trebuie să meargă acasă la Iulia Augusti.
- E un cadou foarte frumos, spuse fratele meu. încep să mă gândesc dacă vreau să mai plec vreodată din Roma.

Iulia rânji.

- Bun. Când o să se întoarcă Livia, o să-mi trebuiască prieteni de încredere pe dealul Palatin.

Capitolul 19

în dimineaţa în care am împlinit cincisprezece ani, Alexandru m-a trezit cu un sărut.

- *Felicem diem natalem,* Selene.

Eu am sărit drept în sus.

- Ce s-a întâmplat? Ce?

Fratele meu izbucni în râs.

- Nimic! îţi urez „La mulţi ani!". Iulia şi Marcellus sunt aici. Vor să ne ducă la Circus şi, pe urmă, la teatru.
- Deja? Ce oră e?

1 În mitologia greacă, semnul zodiacal al Gemenilor este reprezentat de Castor şi Polux (n.red.)

- Aproape prânzul. Bine că azi nu trebuia să te întâlneşti cu Vitru- vius. Probabil că ai băut prea mult vin aseară.

Fratele meu rânji. Stătuserăm treji mult după miezul nopţii, râzând şi vorbind, dar, cel mai important, ajutându-l pe Marcellus să pregătească *Ludi Megalenses.*

M-am grăbit să îmbrac o tunică groasă şi o mantie, apoi mi-am pieptănat părul într-un coc lejer. în timp ce eu mă pregăteam, Alexandru se uita la frumoasa placă pe care apăreau *gemini.*

- Chiar crezi că războiul se va termina peste şase luni? mă întrebă el îngrijorat.

- Sper că nu. Cu cât Augustus stă mai mult în Iberia, cu atât mai bine va fi pentru toată lumea.

Se auzi o bătaie în uşă, iar Alexandru strigă vesel:

- Intră.

Mă aşteptam să fie Iulia sau Marcellus, însă cea care apăru a fost Octavia, aducând prăjituri cu miere şi o scrisoare. M-am uitat la Alexandru, iar el şi-a atins *bulla* pe care o purta în jurul gâtului. în timp ce eu aveam s-o păstrez pe a mea până în ziua căsătoriei, el urma să le-o ofere larilor pe a lui chiar în cursul zilei de azi. Atâta vreme cât purtam *bullae,* nu reprezentam nici o ameninţare pentru nimeni. însă ce avea să facă Augustus cu noi de acum înainte?

Felicem diem natalem! exclamă Octavia. Cincisprezece ani şi un nou an înaintea voastră. Lăsă prăjiturile jos şi zâmbi. Aud că fiul meu vă duce la Circus. Nu pare cine ştie ce răsfăţ pentru Selene.Am schiţat un zâmbet.

- Pe urmă o să mergem la teatru. Marcellus spune că va fi o comedie. M-am uitat la scrisoarea din mâna ei.

- De la fratele meu, explică Octavia cu înţeles. Ieri au venit şapte. Una era pentru Agrippa, alte câteva pentru generalii din armata lui. Dar asta, spuse ea şi se aşeză pe a treia canapea, cea pe care obişnuia să stea Marcellus, v-ar putea interesa. Vreţi s-o auziţi?

Alexandru se uită la mine şi amândoi dădurăm din cap. Octavia desfăşură sulul şi citi:

În acest al cincisprezecelea an de la naşterea lor, sper să le urezi celor doi gemini *toate cele bune. Nimic nu e nici pe departe la fel de însemnat ca trecerea de la copilărie la viaţa adultă, iar ocazia merită tratată cu seriozitate. Când mă voi întoarce, va fi principala mea datorie să mă îngrijesc de încheierea unei căsătorii bune. Ai grijă s-o avertizezi pe prinţesa Selene, astfel încât, atunci când va veni timpul, să fie pregătită.*

Octavia mă privi cu un zâmbet triumfător.

- Asta-i tot? am intrat eu în panică. Dar Alexandru? Cum rămâne cu întoarcerea noastră în Egipt?

Surâsul femeii păli.

- Sunt sigură că toate vor veni la vremea lor. Fratele meu e încă în război. Când se va întoarce...

- Dar de ce trebuie să aştepte? După ce Gallus s-a sinucis, am pro- vocat-o eu, Augustus a numit un nou prefect pe când era încă în Galia.

-Aceea a fost o situaţie diferită, răspunse stânjenită Octavia. Pentru moment, ar trebui să sărbătorim vestea asta. încă o nuntă! Alexandru întinse mâna spre a mea.

- Şi dacă nu vrem să ne căsătorim? întrebă el. Octavia se încruntă.

- Orice fată vrea să se mărite măcar o dată. Şi ce bărbat nu-şi doreşte o soţie?

- Noi nu ne dorim, am zis. Eu şi Alexandru ne simţim bine împreună, şi nu văd nici un motiv pentru care ar trebui să ne despărţim.

Octavia îşi lăsă scrisoarea în poală.

- Dar e o veste bună, Selene! Vei avea o casă a ta, la fel ca Iulia şi Marcellus.

- Care se iubesc! am protestat. Tu ştii mai bine decât oricine ce iese dintr-o căsnicie nedorită.

Femeia tresări, dar cu toate că îmi părea rău s-o rănesc, ăsta era adevărul.

- Şi ce-o să facă Alexandru, am întrebat, dacă e dat unei fete pe care nici măcar n-o cunoaşte?

-Majoritatea soţilor nu-şi cunosc soţiile. E un aranjament...

- Pe care nu-l vrem!

Octavia se trase în spate, şocată de reacţia mea. Dar era clar că Augus- tus mi-o intuise, altfel n-ar fi avertizat-o pe sora lui să mă pregătească.

- Vom mai discuta despre asta peste câteva luni, spuse femeia. Dar nu văd de ce ar trebui ca voi doi să vă despărţiţi doar pentru că sunteţi căsătoriţi.

- Dacă unul din noi merge în Egipt, iar celălalt în Grecia? Sau dacă Alexandru nu e trimis deloc în Egipt, dar suntem siliţi să locuim în capete opuse ale imperiului? Livia ne-ar putea căsători cu oricine.

- Asta nu e o decizie care să fie luată de Livia. E una care îi aparţine fratelui meu. Octavia se ridică, părând a regreta profund. N-am făcut bine că v-am citit scrisoarea. Ziua asta ar trebui să fie una lipsită de griji. Veţi avea soţi buni, ne promise ea, şi căsnicii fericite.

Dar nu pricepeam cum ar fi putut să ne garanteze asta.

Iulia şi Marcellus ne aşteptau în atrium, iar când ne văzură feţele, voiră să ştie ce se întâmplase.

- O scrisoare de la Augustus, răspunse fratele meu.
- Se pare că urmează să fim căsătoriţi, am spus.
- Cu cine? exclamă Marcellus.
- Doar nu cu Tiberius? întrebă alarmată Iulia.

Eu am făcut un pas în spate.

-Nu. Livia n-ar permite niciodată aşa ceva.

- Ei bine, atâta vreme cât nu el e soţul, spuse veselă Iulia, cât de rău poate fi?

- Gândeşte-te la Horaţia, i-am răspuns, sau la oricare dintre căsniciile îngrozitoare. în Egipt, femeilor li se permite să-şi aleagă singure bărbaţii.

Marcellus mă luă de după umeri.

- Aminteşte-ţi doar cine e moştenitorul, şopti el, făcându-mă să zâmbesc împotriva voinţei mele.

Exceptând conţinutul scrisorii lui Augustus, a fost o zi minunată, cea mai grozavă aniversare pe care mi-o puteam aminti. Ca de obicei, Alexandru câştigă pariurile făcute la curse. Plouase cu o noapte înainte, însă el ştia ce cai se descurcă mai bine pe pista udă decât pe cea uscată şi, după ce îşi scoase micul sul de hârtie pe care îşi nota performanţele din trecut, parie pe Albi.

- Cincizeci de denari pentru prinţul Egiptului, spuse agentul de pariuri, întinzându-i o pungă roşie şi grea. Şi încă cincizeci pentru tine.

îi dădu o a doua pungă lui Marcellus.

Ne-am dus cu câştigurile în piaţa publică, unde, deşi îngheţam de frig, ne-am cumpărat *nivem dulcem,* apoi vin cald îndulcit cu miere. La teatru, Lucius a criticat discursul îngrozitor şi toţi cinci am strigat: „Aduceţi ursul!". Piesa a fost oribilă, însă nici unuia dintre noi nu i-a păsat. Am râs de senatorul care adormise pe scaunul său şi de femeia care sforăia atât de tare, încât îi deranja pe actori. Când eu şi Alexandru ne-am întors la noi în cameră, soarele apusese de mult, iar paznicii păreau gata-gata să cadă din picioare.

- *Felicem diem natalem,* repetă fratele meu, apoi mă îmbrăţişă strâns. Somn uşor.

- Unde te duci?

El zâmbi.

- Şi nu crezi că Octavia o să afle? l-am întrebat.

- E vorba doar de o noapte.

- Au fost multe nopţi, i-am spus eu cu asprime. Sclavii vorbesc.

- Atunci lasă-i să vorbească. Peste şase luni, adăugă el cu un aer întunecat, amândoi o să fim căsătoriţi. Am putea măcar să ne bucurăm de libertate cât încă o mai avem.

L-am urmărit dispărând pe hol, apoi am închis uşa şi am stins lămpile cu ulei. în timp ce închideam ochii, mi s-a părut că aud paşi în atrium şi m-am întrebat dacă fratele meu se răzgândise. Dar uşa nu s-a deschis, aşa că m-am cufundat într-un somn adânc, plin de vise ciudate.

Brusc, m-am trezit speriată. Se auzi un zgomot de sandale păşind pe marmură, apoi un vaiet asemănător cu ţipătul unui animal rănit străbătu vila, alungând liniştea. Uşile începură să se deschidă şi să se închidă, iar sclavii să strige unii la alţii, cerând lămpi. M-am grăbit să mă ridic de pe canapea, mi-am pus mantia, dar n-am reuşit să-mi găsesc sandalele. Când, în sfârşit, am dat de ele, auzeam deja femei plângând şi vocea lui Vitruvius rostind porunci peste toată nebunia. Am bâjbâit pe lângă uşă, incapabilă să-i găsesc clanţa pe întuneric, apoi am dat-o de perete şi am ieşit pe hol.

Afară, Antonia şi Tonia erau deja treze şi tremurau în cearceafurile lor grele din pânză de in.

- Ce se întâmplă? am strigat, însă nici una din fete nu vru să-mi răspundă. Cine ţipă? Le-am urmat privirile înspre camera lui Lucius şi am urlat: Alexandru!

Antonia a dat să mă oprească.

- Nu intra acolo! mă rugă ea.

-De ce?

Sclavii alergau cărând apă fierbinte, iar după ei îşi făcu apariţia Vitruvius, înarmat cu sticle şi cu bandaje. M-am apropiat încet de încăpere, ca şi cum aş fi visat încă, iar când am văzut ce se petrecuse, mi s-au tăiat picioarele.

- Luaţi-o de aici! strigă Vitruvius.

- Zeci de bărbaţi se îngrijeau de Lucius, care fusese rănit în piept şi zăcea întins pe podea. însă pe canapea, încă îmbrăcat cu tunica şi mantia lui albă, Alexandru era neclintit. Câţiva sclavi au dat să mă ducă de acolo, dar le-am strigat înnebunită:Lăsaţi-mă în pace!
M-am repezit la fratele meu şi l-am luat de umeri. Sângele i se scurgea prin cămaşă şi pe aşternuturi. O tăietură adâncă i se întindea pe tot gâtul, iar când i-am pipăit obrajii, aceştia erau deja reci.
- Nu, am şoptit o dată şi încă o dată. Nu! am urlat ca să mă audă şi Isis.
Nişte mâini mă ridicară şi nişte oameni începură să spună lucruri pe
care nu le înţelegeam. Se făcu lumină, moment în care am văzut cărţi şi schiţe. Cineva mă aşezase pe o canapea din bibliotecă. în faţă îmi apărură Gallia şi *magister* Verrius, urmaţi de Juba şi de Agrippa. Erau momente în care nu ştiam sigur dacă dorm ori sunt trează. Când se iviră zorii, Gallia îmi îndesă o cupă în mâini.
-Bea.
- Nu pot.
- Ai plâns toată noaptea. Ai nevoie de lichide, mă dăscăli ea.
Am băut, însă n-am simţit nici un gust. L-am auzit pe Juba luându-i la întrebări pe sclavi în atrium, dar când a venit spre mine, mi-am întors faţa.
-Selene, spuse el blând. Eu am închis ochii. Ştiu că nu vrei să vorbeşti, dar dacă e să descoperim cine a făcut asta...
-Tu spune-mi doar, i-am şoptit eu, fratele meu e... fratele meu e mort?
Atât Agrippa, cât şi Juba stăteau aplecaţi deasupra mea, însă nici unul din ei nu vorbi.
Atunci am deschis ochii.
- E mort? le-am strigat.
Gallia se grăbi să vină lângă mine.
- Selene, a fost atacat. N-a avut nici o şansă.
Lacrimile îmi împăienjeniră ochii, apoi, brusc, mintea îmi deveni mai limpede ca oricând. îmi aminteam de scrisoarea lui Augustus către Octavia.
- Vrei să ştii cine e vinovatul? am întrebat.
- Da, răspunse Juba.
-Atunci găseşte-o pe Octavia! Spune-i să aducă scrisoarea lui Augustus! Juba se încruntă la mine. Crezi că mint? Caută scrisoarea lui Augustus! am ţipat.
Am auzit cum un sclav o rupe la fugă, iar când se întoarse, Octavia era cu el.
Cu mâinile tremurând, femeia îmi întinse sulul de hârtie.
- Ce vrei? mă întrebă ea nervoasă. Ce e în scrisoare?

Am citit în gând primul rând, doar ca să mă asigur că nu mă înşe-lam, însă cuvintele erau acolo. „în acest al cincisprezecelea an de la naşterea lor, sper să le urezi celor doi *gemini* toate cele bune."
„Gemini." însemnând Castor şi Pollux. Fii gemeni ai Ledei şi fraţii Elenei din Troia. însă Castor fusese ucis, lăsându-l singur pe Pollux.
Am continuat să citesc, dar de data asta cu voce tare:
- „Când mă voi întoarce, va fi principala mea datorie să mă îngrijesc de încheierea unei căsătorii bune. Ai grijă s-o avertizezi pe prinţesa Selene, astfel încât, atunci când va veni timpul, să fie pregătită."
Lacrimile îmi ardeau obrajii şi îmi treceam privirea de la un chip la altul.
- *Unei* căsătorii bune, am repetat. *Una!* Şi de ce doar una? am strigat furioasă. Deoarece ştia că fratele meu nu se va însura niciodată!
Când Octavia a tras brusc aer în piept, m-am ridicat în capul oaselor şi am citit:
- „Nimic nu e nici pe departe la fel de însemnat ca trecerea de la copilărie la viaţa adultă, iar ocazia merită tratată cu seriozitate."
Dacă vorbele astea nu sunt o condamnare la moarte, atunci ce sunt? îl voia pe Alexandru mort! Ultimul dintre Ptolemei. Fiul lui Antoniu. Şi, la cincisprezece ani, un bărbat.
- Nu! Octaviei nu-i venea să creadă. Nu, şopti ea.
Agrippa spuse cu hotărâre:
- îi vom găsim pe vinovaţi, şi ei vor fi judecaţi.
Dar era o minciună. Totul era doar o minciună. Augustus ne plim-base pe străzile Romei şi făcuse un spectacol din a ne creşte sub ochii poporului. Dar întotdeauna, într-un colţ al minţii, ştiuse că fratele meu nu va trăi îndeajuns încât să poarte *toga virilis.* Mai întâi Cezarion, apoi Antyllus, acum Alexandru...
Tunetul bubui deasupra capetelor noastre şi l-am auzit pe Juba spunând:
- Lăsaţi-o singură pe prinţesă. Are nevoie de odihnă. Când văzu că Octavia ezită, îi spuse ferm: Du-te şi ai grijă de Lucius.
Jumătatea mea. Geamănul meu.
- Cum o să trăiesc fără el? am şoptit.
Gallia mi-a aşezat o ţesătură caldă pe cap.
- Dormind puţin.
- Dar nu vreau să dorm! M-am ridicat şi am scotocit cu deznădejde prin cameră. Vreau să-l văd.
- îl îmbracă pentru înmormântare.
- înmormântare unde? am strigat. într-o groapă neînsemnată? Sub o simplă piatră funerară de pe Via Appia? Am ridicat ochii spre Juba. Tu trebuie să fi ştiut despre asta, l-am acuzat.

- Nu fi ridicolă!
- Numai un singur om de pe dealul Palatin ucide pentru Augustus.

Juba strânse din dinţi cu furie.

- Iar omul acela nu sunt eu.
- Vreau să pleci. Când am văzut că nu se mişcă, am ţipat isteric: Vreau să pleci de aici!

O umbră de durere îi străbătu chipul, apoi tânărul se întoarse şi se îndreptă către uşă.

- Juba! ţipă Gallia în urma lui.
- Ce faci? am întrebat-o. El a ştiut despre asta. Probabil că a pus totul la cale!
- Nu fi proastă! îmi spuse ea sever. N-ar face niciodată aşa ceva!
- De unde ştii? Cine altcineva cunoaşte cele mai intime taine ale lui Augustus?
- Soţia lui, spuse Gallia după plecarea lui Juba. Livia ştie totul.
- Iar Livia nu e aici!
- Dar sclavii ei da.

Mă împinse ferm spre canapea.

- O să-i găsească pe vinovaţi, îmi promise ea, dar trebuie să te odihneşti. Acum nu mai poţi face nimic pentru el.

Glasul i se frânse şi, cu toate că se întoarse cu spatele, mi-am dat seama că plângea.

DAR SE ÎNŞELA. MAI ERA UN LUCRU PE CARE ÎL PUTEAM FACE.CAPITOLUL 20

N-aş fi îngăduit ca Alexandru să fie îngropat fără un mausoleu, iar pentru că Octavia se temea ca nu cumva ultima dintre Ptolemei să-şi curme singură zilele, i-a scris lui Augustus, şi acesta s-a declarat de acord. Trupul fratelui meu a fost păstrat în Templul lui Apollo vreme de trei luni, răstimp în care muncitorii de la panteon, de la bazilică şi de la băi au lucrat zi şi noapte pentru a termina monumentul funerar. Iar cât a durat înălţarea mormântului, eu nu m-am văzut decât cu aceia care veneau ei la mine.

Când Marcellus a auzit prima oară vestea despre moartea lui Alexandru, a jurat răzbunare împotriva Liviei şi chiar a lui Augustus, însă eu l-am avertizat că dacă îl va vorbi de rău pe unchiul său, el va fi următorul care va avea de suferit. Mai bine să aştepte, i-am spus. Să pândească momentul potrivit pentru a deveni împărat. însă în timp ce iarna se înmuia şi se transforma în primăvară, el tot supărat era, şi nu se arătă mulţumit nici măcar atunci când Vulturul Roşu afişă prin toată Roma *acta* în care îi învinuia pe membrii familiei imperiale că ar fi criminali ce îşi tratează oaspeţii ca pe nişte sclavi, ucigându-i şi apoi scăpând nepedepsiţi. Nici un răufăcător nu a fost acuzat de omor, şi cu toate că Lucius supravieţuise şi îi putea descrie pe atacatori, nu se făcu nimic. Nimeni nu vorbea despre faptul că Alexandru fusese găsit în camera lui Lucius. Era ca şi cum dragostea lor nici n-ar fi existat.

Eu mâneam singură. Lucram singură. Iar când am rugat-o pe Octavia să mă mute din camera pe care o împărţisem cu Alexandru, ea m-a instalat lângă Antonia, care venea seara la mine şi îmi aducea de mâncare.

- Când crezi că ai să te întorci în tricliniu? mă întrebă fiica Octaviei.

Era aprilie. Am scuturat din cap.

- Nu înainte ca mausoleul să fie terminat.

- Dar e terminat! protestă fata. Mâine, Alexandru o să fie înmormântat.

Am clipit pentru a-mi alunga lacrimile. Preoţii lui Isis şi Serapis îmbălsămaseră trupul fratelui meu, iar eu mergeam în fiecare zi la templu pentru a-l vizita. Cum avea să fie să nu-l mai ştiu aproape de mine?

- Nu sunt sigură că mormântul e gata, am zis.

- Şi ce-o să faci? strigă Antonia. O să lucrezi veşnic la el?

M-am întors şi am privit-o. Avea ochii cenuşii şi nevinovaţi ai mamei sale.

- Da, aşa o să fac.

Şi urma să transform mausoleul în al doilea cămin al meu. Iar când Augustus avea să se întoarcă şi să mă mărite cu cine ştie

ce senator decrepit, aveam să plec de lângă soţul meu cât mai des cu putinţă. Iar dacă el urma să pornească în căutarea mea, avea să mă găsească dormind lângă Alexandru, stând amândoi într-o veşnicie de marmură.

Ochii Antoniei se umplură de lacrimi.

- Dar nu-i firesc!
- Nu. Şi nici moartea fratelui meu n-a fost firească.

Ceremonia funerară începu pe dealul Palatin, şi pe măsură ce procesiunea înaintă pe străzi, mii de oameni se strânseră pentru a-l vedea pe prinţul ucis al Egiptului. Trupul lui era purtat pe un catafalc cărat de sclavi şi preceda familia imperială. Eu mergeam pe lângă el, în timp ce Lucius şi Vitruvius veneau în urma mea. îl auzeam pe Lucius plângând cu suspinele profunde şi sfâşietoare ale unui om complet răvăşit de durere, iar dacă n-aş fi fost atât de amărâtă, poate că m-aş fi dus la el să-i ofer puţină alinare. însă nu mai aveam pic de înţelegere în mine. Toată îmi fusese răpită odată cu viaţa lui Alexandru.

Când am ajuns la mausoleul de pe Via Appia, m-am întrebat care dintre oamenii aflaţi printre noi era răspunzător pentru moartea fratelui meu. însă jalea tuturor părea sinceră, şi ori de câte ori se uita la Alexandru, trupul Octaviei era scuturat de hohote de plâns. Un specialist egiptean în îmbălsămare ascunsese rana de la gâtul fratelui meu, iar dacă n-ar fi fost stratul subţire de voal care îi acoperea faţa, Alexandru ar fi părut doar adormit. Frumoasele bucle pe care şi le îngrijise cu atâta grijă erau încă negre şi lucioase, acoperite de diadema din perle. Fusese ultimul bărbat din neamul Ptolemeilor şi singura mea speranţă de a mă întoarce în Egipt. îmi fusese frate geamăn şi cel mai apropiat prieten. Iar acum, scurta lui viaţă luase sfârşit.

Am pătruns în adâncitura răcoroasă a mormântului, şi Iulia şi-a acoperit gura cu pumnul pentru a-şi înăbuşi un suspin. Placa de marmură pe care o cumpărase pentru a ne sărbători aniversarea atârna acum deasupra sarcofagului. Când Castor, care era muritor, trecuse în nefiinţă, geamănul său nemuritor alesese să i se alăture pe cer. Ei erau *gemini,* iar acum, Alexandru plecase spre Elizeu pentru a mă aştepta.

Preoţii lui Isis şi Serapis ridicară trupul fratelui meu de pe catafalc şi îl aşezară în sicriu, cântându-i imnuri egiptene pe care nici un roman nu le-ar fi recunoscut. Iar când mi-am aşezat caietul cu desene în sarcofagul lui Alexandru, l-am văzut pe Vitruvius acoperindu-şi ochii cu mâna. în timp ce oamenii coborau capacul, am simţit că mi se înmoaie genunchii, însă Marcellus m-a susţinut. Atunci, l-am zărit pe
Juba tresărind, ca şi cum ceva din gestul ăsta l-ar fi tulburat profund. Tânărul ne urmărea din cealaltă parte a camerei cu ochii

lui duri ca onixul, iar eu mi-am spus: „Dacă există cu adevărat dreptate pe lumea asta, atunci fratele meu va fi răzbunat".

Apoi se cântară imnuri romane, iar Mecenas citi un lung poem în cinstea Ptolemeilor. Până şi Tiberius părea zguduit de durere. Ochii îi era roşii, ca şi cum ar fi plâns, iar când a aşezat o cunună grea în faţa mormântului, am observat că mâinile îi tremurau. însă în clipa în care ceremonia luă sfârşit, eu încă simţeam miresmele de ulei de cedru şi mirt ce fuseseră folosite la îmbălsămarea trupului fratelui meu, şi atâta vreme cât ele mai pluteau în aer, îmi doream să rămân în mausoleu.

- Selene, spuse Lucius după ce toţi ceilalţi plecară şi noi rămaserăm afară. îmi pare foarte rău! Nu i-am spus nimic. îmi pare rău că n-am fost eu cel ucis. Deoarece ştiu că asta ţi-ai fi dorit.

Lacrimile îmi umplură ochii, iar sentimentul de vinovăţie deveni insuportabil. L-am luat în braţe pe iubitul fratelui meu şi am plâns amândoi.

- A fost voia lui Isis, am spus eu, vorbe care doar îl făcură pe Lucius să plângă şi mai tare.

- Dar de ce?

- Nu ştiu. Numai ea ştie.

Când lacrimile ne-au secat, m-am uitat la Lucius şi am fost convinsă că în ultimele trei luni îmbătrânise cu zece ani.

- Există un motiv pentru care n-ai fost ucis, i-am spus. Zeii te păstrează pentru ceva măreţ. Ai un ocrotitor.

- Dar fără Alexandru, ce rost are?

Ce rost aveau toate? L-am lăsat să mă conducă în bătaia soarelui şi m-am simţit furioasă pe întreaga lume pentru că soarele îndrăznea să strălucească în continuare, când viaţa mea era atât de întunecată.

Deşi toţi se aşteptau să mă alătur din nou meselor pregătite de Octavia în tricliniu, eu am rămas închisă în bibliotecă, schiţând ornamente suplimentare pentru mausoleul lui Alexandru şi pentru altarul pe care intenţionam să i-l cumpăr din piaţă.

într-o după-amiază, Iulia intră în bibliotecă, aducând o scrisoare. Mă văzu că lucram la ceva pentru Alexandru, dar mă întrerupse oricum şi spuse:

- Ar trebui să vezi asta.

Mi-a oferit sulul, iar eu am citit:

- „Putem ierta cu uşurinţă un copil care se teme de întuneric. Adevărata tragedie a vieţii se petrece atunci când oamenii în toată firea se tem de lumină."

Erau cuvintele lui Platon. Mi-am ridicat privirea spre Iulia.

- Pentru tine, rosti ea cu glas scăzut.

- De la cine?

- De la mine. Când văzu că tac, continuă: îl vom găsi pe cel care l-a ucis, Selene.

Dar cuvintele i se stinseră când îmi observă expresia de pe chip.

- Au trecut patru luni, i-am amintit eu cu asprime.
- Ştiu. Dar tata n-o să fie pe veci împărat. Iar când o să devin eu împărăteasă, îţi jur, n-o să mai rămână plebeu în Roma care să nu şi-l amintească pe Alexandru. Dar tu nu poţi continua să-ţi trăieşti viaţa în felul ăsta, temându-te să fii fericită, temându-te de lumină.
- întunericul mă face fericită, i-am spus.

însă Iulia îmi aruncă o privire plină de neîncredere.

-Mergi în fiecare zi la mausoleu. Ce faci acolo?

- Planuri. Muncesc!
- Şi câtă muncă poate exista?
- O grămadă. Vreau să ridic un altar.
- Foarte bine, spuse ea. Şi după?
- Poate o statuie, am răspuns, dându-i înapoi sulul de hârtie. Poate un bust.
- Şi unde o să se termine? Ce-o să faci? O să tot cheltuieşti până când o să-ţi goleşti vistieria? Iulia scutura din cap. E prea mult, Selene. Trebuie să trăieşti. Când se va întoarce tata...

-Voi fi *silită* să trăiesc. Doar că nu va mai trebui să-mi fac griji în privinţa despărţirii de Alexandru, pentru că el s-a dus deja!

Buza de jos a Iuliei începu să tremure, iar ea îmi împinse în faţă vorbele lui Platon.

- îmi pare rău, spuse femeia, deşi nu ştiam sigur pentru ce.

Am urmărit-o cum pleacă, apoi am chemat gărzile şi le-am cerut să mă ducă pe Via Appia. în timp ce coboram dealul Palatin, Juba mă văzu şi făcu un pas înainte.

- Ce e? l-am întrebat. Ai venit aici ca să mă ucizi şi pe mine?
- Sper că glumeşti.

Tânărul privi neliniştit înspre gărzile mele.

- Augustus l-a păstrat pe fratele meu ca pe un taur pentru măcelar, aşa că de ce n-aş urma eu? Şi cine ar fi mai potrivit pentru treaba asta decât tine?

M-am întors să plec, iar Juba i-a şoptit ceva soldatului blond. Acesta a dat din cap cu seriozitate, însă, când am pornit din nou la drum, nu m-am deranjat să-l întreb ce i se spusese. Dar când am ajuns la mausoleu şi am văzut ce se întâmplase, m-am răsucit pe loc.

- Cine a făcut asta? am întrebat cu răsuflarea tăiată.

Soldatul blond îmi răspunse:

- Juba.

Lângă sarcofag, în dreptul singurei surse de lumină din încăpere, se înălţa cea mai frumoasă statuie a lui Alexandru pe care ar fi putut-o crea un sculptor. Era cioplită în marmură, cu ochii vopsiţi căprui şi

părul strâns în bucle perfecte, de jur împrejurul diademei. M-am dus la statuie şi i-am atins chipul, nasul, buzele, bărbia. Era ca şi cum fratele meu ar fi fost încă în viaţă, şi nimic din ce aş fi putut comanda eu nu s-ar fi ridicat vreodată la nivelul muncii acestui artist.

M-am apropiat de soldatul blond şi l-am întrebat:

- Eşti sigur?

Acesta dădu din cap în semn de aprobare.

- Noi l-am ajutat să o aducă aici. Umilinţa şi regretul profund mă reduseră la tăcere, iar soldatul îmi şopti cu bunătate: Mulţi oameni o să-i simtă lipsa fratelui tău. Nu eşti singură.

- Deci nu crezi că Juba l-a ucis? am şoptit.

Soldaţii se uitară unul la altul.

- Prinţesă, de ce ar fi ucis un om la a cărui întreţinere contribuia? Când mă văzu că nu pricep, alt soldat îmi explică: Cine crezi că v-a alimentat vistieria cu aur de când aţi venit aici?

- Octavia.

Amândoi bărbaţii se strâmbară, iar cel blond spuse:

- Poate că ea v-a dat o canapea şi ceva de mâncare, însă Juba a fost cel care a pus denarii în Templul lui Saturn. Ştim, că doar noi am numărat monedele.

M-am uitat când la un soldat, când la altul.

- Dar... dar de ce?

- Poate că i-a fost milă, îşi dădu cu părerea brunetul. Mama lui provenea din Grecia. Pe când era tânără, a fost capturată şi vândută ca sclavă. Tatăl lui Juba a eliberat-o. Apoi au sfârşit amândoi în acelaşi fel ca părinţii tăi. El ştie cum e să pierzi un regat şi să fii nevoit să munceşti chiar şi pentru tunica de pe tine.

M-am gândit la tot aurul pe care fratele meu îl risipise la curse şi la momentele în care eu îmi cumpărasem blănuri ori mătăsuri, fără ca măcar să pun sub semnul întrebării sursa banilor. Atunci, mi-a venit brusc în minte imaginea statuii greceşti pe care Juba o găsise pentru panteon şi o roşeaţă profundă mi-a acoperit obrajii. Galliei i se păruse că Venus seamănă cu Terenţia, însă nu pentru asta şi-o dorise Juba. în după-amiaza aceea, când îl surprinsesem privindu-mă, ochii lui erau plini de duioşie. Poate că, la început, ajutorul lui fusese oferit din milă, însă acum...

în timp ce mă grăbeam să ajung înapoi pe dealul Palatin, încercam să nu mă gândesc la felul în care buzele pline şi solemne ale lui Juba se curbaseră în jos atunci când îl acuzasem de uciderea lui Alexandru. Oare de câte ori mă văzuse tânjind după Marcellus? Şi cum ar fi putut Marcellus să ne înţeleagă suferinţa?în seara aceea m-am hotărât să-mi fac apariţia în tricliniu. Vreme de peste patru luni nu purtasem decât negru, însă Gallia îmi alese o tunică în

nuanţe închise de purpuriu şi auriu, o ţinută pentru care fratele meu mă lăudase cândva. Mi-am impus să nu plâng, în timp ce ea îmi pudra uşor pleoapele cu azurit şi îmi dădea cu puţin ocru pe buze.

Un murmur de surprindere a străbătut încăperea când am intrat, şi am observat cu o strângere de inimă că masa la care obişnuiam să stau cu Alexandru nu mai era la locul ei. Fusese mutată lângă Octavia şi Vitruvius, iar acum stăteau acolo Marcellus şi Iulia. Imediat mi s-a făcut loc lângă Juba, al cărui profil puternic era luminat din spate de flăcările lumânărilor. Imediat ce m-am aşezat, s-a lăsat o tăcere stânjenitoare.

- Bine ai venit înapoi, spuse Claudia, şi fiecare persoană mă salută cu glas scăzut.

Apoi, încet-încet, conversaţiile reîncepură şi totul decurse ca şi cum n-aş fi plecat niciodată. Toţi aveau grijă să nu râdă prea mult, ba chiar şi Tiberius îşi ţinea gura. însă pe mine Juba mă interesa cel mai mult, aşa că, într-un târziu, m-am întors spre el.

- Am greşit, i-am spus eu.
- în legătură cu ce? mă întrebă scurt.

-Cu tine. Ţi-am subestimat... generozitatea. Iar statuia fratelui meu a fost un dar foarte frumos.

- N-am facut-o pentru tine, ci pentru Alexandru.

M-am înroşit.

-Oricum. Ai fost foarte atent şi...

- Nu face nimic. Tânărul se ridică în picioare. E timpul să vă spun *vaiete*, anunţă el. Sunt multe de pregătit, dacă Augustus se apropie.
- Vine înapoi? am exclamat eu.

Juba mă privi cu seriozitate.

- împreună cu cincizeci de mii de membri ai tribului celtic Salassi din Alpi.
- Ca prizonieri de război?
- Ca sclavi, zise Tiberius. Deşi numai Iunona ştie unde o să mai încapă, într-un oraş deja plin de gali.

Toţi se uitau la mine şi mi-am dat seama de ce nu fusesem anunţată. Nu voiau să intru în panică. Se temeau că mi-aş putea lua viaţa, aşa cum făcuse mama mea când pierduse totul şi Augustus se ivea la orizont. Din clipa în care ne văzuse pentru prima oară în Alexandria, Octavian ştiuse că fratele meu avea să moară. Un fiu matur al lui Marc Antoniu şi al Cleopatrei ar fi fost un punct de reper pentru regruparea forţelor din tot imperiul, o ameninţare nu doar în Egipt, ci şi în Roma. Nu existase nici o speranţă ca noi să ne întoarcem în Egipt, indiferent cât de mult am fi muncit pentru a ne face utili.

De ce nu vii cu noi? întrebă repede Iulia. Eu şi Marcellus mergem la teatru

.Eu am scuturat din cap.
-Ar trebui să te duci, mă îndemnă Octavia. în seara asta se joacă o piesă grecească.
-Sofocle, spuse Marcellus.
- Nu. Cred că o să merg în camera mea.
Vitruvius i-a aruncat o privire plină de înţeles fiului său, aşa că n-am fost surprinsă când, în seara aceea, am auzit o bătaie în uşă şi am descoperit că era Lucius.
- Te-a trimis tatăl tău? l-am întrebat.
Pentru o clipă, Lucius se gândi să mintă. Apoi recunoscu:
- Da. Dar aş fi venit oricum.
L-am lăsat să intre, iar el a făcut ochii mari. încăperea era ca un mic Egipt, cu ghirlande din mătase roşie atârnate pe pereţi şi cu vase de bronz pentru ars tămâia, modelate în forma unor sfincşi. Deasupra canapelei mele era agăţată o *ankh*[1], lângă o imagine a lui Isis. Nu-mi mai păsa dacă aveam să-l supăr pe Augustus ori dacă sclavii urmau să-i scrie Liviei despre dormitorul meu. Ce puteau să-mi mai facă? Ce mai aveam de pierdut?
- Deci aşa arată Alexandria? întrebă Lucius.
Am râs cu tristeţe.
- E o palidă imitaţie.
El se aşeză pe scaunul meu îmbrăcat în piele şi căută ceva de spus.
- Probabil ai auzit că Senatul a votat pentru a-i oferi lui Augustus titlul de tribun pe viaţă. E o funcţie chiar mai înaltă decât consulatul.
- Da. Acum e stăpânul lumii.
- Dar nu şi al tău.
Mi-am ridicat privirea.
-Nimeni nu te poate împiedica să desenezi, Selene. Indiferent ce s-ar întâmpla, vei avea în continuare sprijinul Octaviei şi al lui Vitruvius. Şi ştii ce fac Iulia şi cu Marcellus? Plănuiesc să construiască un cămin pentru copiii abandonaţi, şi spun că o fac în cinstea ta.
- Ei te-au rugat să-mi zici?
-Nu.
De data asta, răspunsul veni hotărât.

1 Cunoscută şi sub numele de *crux ansata* sau „crucea cu mâner", este, de fapt, o hieroglifa egipteană, simbol al vieţii lungi. Faraonii primeau la naştere câte o amuletă în formă de *ankh.* (n.tr.)

- Dar şi eu am pierdut un bun prieten şi, în unele zile, chiar dacă nu vreau să merg înainte, tot o fac. Tânărul clipi iute. Ştii că mâine soseşte Augustus.
Imediat mi-au revenit în minte gândurile legate de moartea lui Octavian şi m-am întrebat dacă cineva avea să-l asasineze.

- Umblă vorba că ar fi bolnav, continuă Lucius. Ştim cu toţii că niciodată n-a fost puternic. Nici măcar vremea blândă din Iberia nu i-a priit îndeajuns. Când va veni, te rog să nu faci vreun gest necugetat.

- Ce te îndeamnă să crezi că aş fi în stare de aşa ceva?

Lucius se uită lung la mine.

- Nu ai făcut dovadă că prudenţa e una din trăsăturile tale de caracter.

- Atunci, poată că o s-o facă altcineva pentru mine.

- Tu ai rămas ultima dintre Ptolemei, Selene. După tine nu mai e nici un om prin venele căruia să curgă sângele lui Alexandru cel Mare şi al Cleopatrei. Ai grijă, sau toate lucrurile pentru care au luptat strămoşii tăi se vor stinge.

- S-au stins deja.

- Nu. Nu atâta vreme cât ultimul dintre Ptolemei e încă în viaţă.

Când din cealaltă parte a zidurilor Romei veni vestea că Augustus e pe cale să intre în oraş, ne-am strâns cu toţii în piaţa publică, iar eu m-am gândit la Ptolemeii care trăiseră înaintea mea şi m-am întrebat ce ar fi făcut ei în locul meu. Ştiam ce ar fi preferat mama: o sinucidere onorabilă în locul ruşinii. Dar cum ar fi procedat ea dacă ar fi stat pe treptele Templului lui Saturn, purtând la gât o *bulla* romană şi aşteptând să-l întâmpine pe bărbatul care îi ucisese familia?

Am cercetat scara în căutarea lui Juba, cel care, fără să ne spună vreodată, venise aici lună de lună, ca să depună într-un cufăr din vistierie bani pentru mine şi Alexandru. Deoarece n-am reuşit să-l găsesc, l-am întrebat pe Agrippa unde e.

- A fost trimis înainte, să inspecteze prada de război. Cantabrii au lăsat în urmă mii de statui.

- De ce? Unde s-au dus?

- Au ales moartea în locul sclaviei, răspunse solemn Agrippa.

Lângă mine, ochii albaştri ai Galliei se îngustară, moment în care
mi-am închipuit cât de greu trebuia să-i fie să asiste la o a doua subjugare a poporului ei.

Trompetele de război cântară, şi judecând după zgomotele scoase de mulţimea înşirată pe lângă Vicus Iugarius[1] era clar că armata sosise. Am simţit pe cineva strângându-mă de mână.

- Vine, spuse Iulia, însă în glasul ei se simţea o nervozitate care mă făcu să mă întreb cât de fericită era de fapt.

Tobele băteau în ritmul copitelor cailor ce se apropiau, iar Octavia strigă:

- Uite-l!

Mai întâi se iviră caii albi împodobiţi cu pene roşii, apoi apăru Augustus, triumfătorul cuceritor al pământurilor străine, mergând în fruntea armatei sale, într-un car aurit. Mi-am dat seama imediat că bărbatul se sfrijise, însă o platoşă musculoasă îi ascundea slăbiciunea, în vreme ce paloarea feţei îi era acoperită cu pudră roşie. Livia venea în spatele lui, în propriul ei car, urmată de toţi generalii care câştigaseră cu adevărat războiul. Mulţimea se lăsă cuprinsă de frenezie când mii de gali fură aduşi în cuşti murdare, iar soldaţii ridicară urne de aur, amfore şi *rhyta* din argint.

Augustus se opri în faţa Templului lui Saturn. Pentru că nimeni nu voia să asculte jalea galilor care plângeau, soldaţii împinseră cuştile în curtea Bazilicii Iulia, acolo unde urmau să le ţină până când prizonierii aveau să fie vânduţi. Augustus coborî din carul său, iar uralele care se înălţară când generalii victorioşi se strânseră în jurul lui trebuie să-i fi asurzit până şi pe zei. Agrippa a ridicat în aer o cunună de laur, dar eu mi-am întors capul, dezgustată de tot spectacolul. M-am uitat, în schimb, la soldaţii din faţa bazilicii, care încercau să organizeze cele peste cinci sute de cuşti. Era o nebunie, şi, din punctul meu de observaţie, de pe trepte, puteam zări alţi soldaţi care se grăbeau spre bazilică pentru a ajuta.

Dar pe măsură ce mă uitam, îmi dădeam seama că aşa-zisele întăriri *nu erau soldaţi*. Bărbaţii erau echipaţi ca nişte legionari, cu sandalele potrivite, cu căştile împodobite şi mantiile stacojii, însă jumătăţile superioare ale feţelor le erau acoperite cu măşti negre. Am simţit că mi se taie răsuflarea. Vulturul Roşu venise să-i elibereze pe gali! Oamenii lucrau iute, deschizând cuşcă după cuşcă şi instruindu-i pe prizonieri să rămână pe loc până când avea să se dea semnalul. Vulturul Roşu făcuse cumva rost de chei şi, pe măsură ce încuietorile se deschideau una după alta, îi vedeam pe gali repezindu-se către lateralele cuştilor.

1 În traducere, Drumul făuritorilor de juguri; era o străveche stradă ce ducea către piaţa publică din Roma. (n.tr.)

Atunci, unul dintre soldaţii de pe treptele templelor îmi urmări privirea şi văzu ce se petrecea.

- Ne scapă! strigă el, întrerupând triumful lui Augustus. Prizonierii ne scapă! strigă bărbatul.

Din cealaltă parte a curţii, unul dintre mascaţi ridică privirea şi îşi dădu seama că fuseseră văzuţi.

- Plecaţi! ţipă el, şi cu toate că vorbise pe limba galilor, cuvântul îmi era cunoscut din mustrările Galliei.

Uşile se dădură în lături şi mii de prizonieri o rupseră la fugă. în curtea bazilicii se iscă panica, iar *liberatores* îşi aruncară măştile. Soldaţii, neştiind sigur cine se afla de partea lor şi cine nu, traseră cu arcurile în mulţime la întâmplare. Una dintre săgeţi îl nimeri pe liderul rebelilor, pe care l-am văzut ţinându-se de umăr, cuprins de durere.

- A fost lovit! am ţipat.

Gallia se năpusti în faţă.

- Vino înapoi aici, Selene!
- Dar a fost rănit!

N-a mai contat că o luasem la fugă. Toată lumea se mişca şi era imposibil să rămâi pe treptele templului. Din acoperişul Bazilicii Iulia începu să iasă fum, iar o femeie strigă:

- A luat foc bazilica!

în timp ce mii de oameni fugeau de incendiu, eu mă repezeam înspre el. O femeie cu doi copii în braţe mă avertiză să mă întorc din drum, strigându-mi că flăcările vor cuprinde toată clădirea. însă eu am mers pe urmele dârei de sânge până într-o prăvălie abandonată, unde am auzit gâfâitul unui bărbat ascuns în spatele tejghelei. M-am grăbit într-acolo, dar de îndată ce m-a văzut, el şi-a ferit chipul.

- Pleacă! gemu.
- Sunt aici ca să te ajut.
- Cum? Lăsându-te omorâtă?

-Nu! Există un tunel. Duce spre Casa Vestalelor, iar de acolo ai putea să fugi.

- Atunci, spune-mi unde e şi pleacă de aici.
- Nu ţi-l pot descrie. Trebuie să ai încredere în mine.

Bărbatul a stat pe gânduri, iar când s-a întors, mi-am acoperit gura cu mâna, cuprinsă de uimire.

- Juba!
- Pe cine credeai că ai să găseşti? întrebă el cu glas sumbru. Pe Marcellus?

Nu i-am luat în seamă vorbele acide şi m-am aplecat deasupra lui. Pierdea mult sânge, aşa că mi-am sfâşiat tunica pentru a-i face un bandaj. Mâinile îmi tremurau când i-am atins fierbinţeala pielii.

-Dar omul care ne-a salvat în Forum Boarium era blond. Până şi Iulia l-a văzut.

- Şi există nişte obiecte care se numesc peruci, spuse el pe un ton tăios.

-Atunci, cum rămâne cu acel *actum* apărut cât timp tu erai în Galia?

Am încercat să nu mă gândesc la umezeala care îmi cuprinsese brusc tunica, deşi ştiam că era sângele lui.

- Mai sunt şi alţii care caută să pună capăt sclaviei.

îmi simţeam părul atingându-i pieptul în timp ce îi legam bandajul. A fost nevoie de câteva noduri înainte ca faşa să rămână fixată.

- E destul, spuse Juba cu voce răguşită.
- Unde-i vârful?

Tânărul îmi arătă o săgeată însângerată aflată pe podea, şi cu toate că simţeam cum mi se strânge stomacul, am văzut că vârful era încă intact. Nu rămăsese nici o bucată din el în trupul lui Juba, însă dacă rana nu avea să fie cusută curând, era posibil să nu mai conteze. I-am oferit braţul, iar el l-a luat fără să se plângă.

- Poţi să fugi?

-Da.

Ne-am grăbit să străbatem Bazilica Iulia. Fumul începuse să umple holurile, iar Juba se sprijinea de mine puţin mai mult decât probabil intenţionase. Simţeam cum îi slăbesc puterile şi încercam să-mi amintesc repede una dintre schiţele lui Vitruvius. Bazilica adăpostea tribunale, birouri şi prăvălii, iar vestalele îşi doriseră un tunel care să lege clădirea de templul lor, astfel încât să poată ajunge la magazine fără a fi văzute. Dar spre care dintre magazine ducea acel tunel?

- Eşti sigură că ştii unde mergi? întrebă Juba.
- Am văzut planurile de peste zece ori.

L-am condus în *taberna* unui negustor de mătase şi am privit în jur. Magazinul fusese abandonat, iar clienţii fugiseră fără a-şi lua cumpărăturile cu ei. Am înşfăcat tunica unei femei şi mi-am aruncat-o pe umăr. Urma să mă schimb înainte de a ajunge pe dealul Palatin.

- Unde-i tunelul?
- Nu ştiu! Dar e pe aici.

Juba păşi în spatele tejghelei, acolo unde peretele era acoperit cu o draperie grea. Dintr-o mişcare a încheieturii, trase materialul la o parte şi dezvălui o uşă. Intră primul, iar când se asigură că nu e nici un pericol, se sprijini de braţul meu şi îmi îngădui să-l conduc. înăuntru nu exista nimic care să alunge întunericul şi, în timp ce mergeam în pas zorit, eu îmi croiam drum pipăind peretele.

- Ar trebui să te schimbi, spuse Juba.

M-am oprit din mers, şi deşi ştiam că nu putea să mă vadă dezbrăcată, obrajii tot mi s-au încălzit la gândul că el era acolo. Mi-am amintit când stătusem ultima dată în faţa lui îmbrăcată doar cu fâşiile de pânză care îmi acopereau sânii şi mijlocul. Eram în Grota Albastră, iar eu încercam să nu mă holbez la trupul lui pe jumătate gol, scufundat în apă.

- Ce să fac cu tunica însângerată?
- Dă-mi-o mie. Acum, grăbeşte-te!

în timp ce continuam să înaintăm prin tunel, răsuflarea lui devenea tot mai grea.

- Unde o să te duci când o să ajungem la templu? l-am întrebat.
- Pe dealul Palatin.
- Şi cum o să justifici rana?
- Soldaţii au tras în toată lumea, răspunse el scurt. Oamenii o să creadă că, pur şi simplu, le-am stat în cale.
- Dar Augustus o să creadă?

Tânărul nu răspunse, şi cu toate că ajunseserăm deja la capătul tunelului, pentru o clipă, mi s-a părut că s-ar putea să mai spună ceva. în schimb, el a lăsat mâna în jos şi mi-a oferit pumnalul lui.

- Pentru ce-i ăsta?

-Ai uitat primul drum pe care l-ai făcut singură în josul dealului Palatin?

- Dar era noapte!
- Şi crezi că răufăcătorii dispar în timpul zilei? O să fiu în spatele tău, îmi promise el. Dar trebuie să pleci tu prima. Când calea va fi liberă, vreau să fluieri. Apoi să începi să mergi. Tot drumul până pe dealul Palatin.

Mâna îmi tremura cu putere când am luat pumnalul. Mi l-am strecurat în siguranţă pe sub cingătoare, apoi am deschis uşa şi am păşit prin porticul din marmură al Templului Vestei. Am fost uimită să văd că intrarea era liberă. „Toţi au plecat să vadă focul", m-am gândit. Am fluierat imediat, iar când am auzit uşa deschizându-se, am pornit-o la drum. Gallia ştia încotro o luasem, şi era posibil ca şi Tiberius să mă fi auzit. Dacă mă întorceam pe dealul Palatin împreună cu Juba, numai un prost nu şi-ar fi dat seama ce se petrecuse.

Prin tot oraşul, oamenii alergau spre piaţa publică. Până şi negustorii îşi părăseau tarabele ca să vadă incendiul ce mistuia bazilica. în clipa în care am ajuns la vila Octaviei, nu era nimeni în portic, şi am ştiut numaidecât unde plecaseră cu toţii. Dar până să apuc să ajung pe platforma din faţa vilei lui Augustus, Gallia se apropie în fugă.

- Unde e? strigă ea.

M-am gândit la Juba, care sângera singur în vila lui, fără să aibă pe nimeni care să-l ajute, şi m-am străduit din răsputeri să nu par îngrijorată.
-Cine?
Gallia mă privi lung înainte de a-mi şopti:
- Juba!
M-am aplecat spre ea.
- De unde...?
- îi sunt confidentă încă de la prima apariţie a Vulturului Roşu, spuse ea repede. Cine crezi că a afişat *acta* cât timp el a fost plecat? E în siguranţă?
I-am povestit ce se întâmplase, iar chipul i s-a albit.
- Stai aici şi nu spune absolut nimic.
Am simţit că intru în panică.
- Dar tu unde te duci?
- Să-l caut pe Verrius.
M-am urcat pe platformă şi am încercat să evit privirea curioasă a lui Augustus. Marcellus şi Iulia m-au strigat numaidecât.
- Unde ai fost? exclamă Iulia.
- Am fost prinsă în aglomeraţie, am minţit eu, sperând să fiu o actriţă la fel de bună ca Augustus. Nu ştiam unde v-aţi dus. Iar când m-am întors, toată lumea dispăruse.
Augustus mă cerceta îndeaproape. Trecuse un an de când nu mă mai văzuse.
- Credeau că poate ai fost strivită, spuse el.
- Sigur că nu! Am fugit.
- Dar sute de oameni au fost călcaţi în picioare! spuse Iulia. Ai văzut?
Eu am scuturat din cap.
-Atunci, sigur i-ai zărit pe gali fugind din cuştile lor! Am retrăit invazia barbarilor, zise ea cu răsuflarea tăiată.
Augustus îmi pândea reacţia, însă am refuzat să-i ofer una. Atunci, el s-a întors brusc către Livia şi i-a spus:
- Sunt în camera mea.
Octavia se repezi să-l însoţească, şi am observat că atât Agrippa, cât şi Tiberius lipseau.
După plecarea lui Augustus m-am uitat la Iulia.
- E bolnav?
- Tata suferă încă de când a plecat în Iberia. Zice că după-amiaza asta o să-i aducă sfârşitul şi i-a cerut lui Agrippa să-l găsească cu orice preţ pe Vulturul Roşu.
- Am auzit că rebelul a fost rănit, adăugă Marcellus, iar lui Tiberius i s-a părut că ai fugit după el.
- E un *trăitor*. De ce aş fi fugit după el?

- Aşa am zis şi eu. Dar Tiberius credea că vei încerca să scapi din Roma.
Deşi tot ce-mi doream era să alerg la vila lui Juba, am rămas pe deal şi m-am uitat la focul care ardea. în cele din urmă, Iulia, care până şi ea se săturase de spectacol, o întrebă pe Claudia dacă avea să urmeze un festin.
-Nu. Tatăl tău are nevoie de odihnă. Poate peste câteva zile, când Vulturul Roşu va fi mort, se va organiza o sărbătoare.
Iulia se uită spre mine.
- Cinezi cu noi?
- Nu în seara asta. Nu mă simt prea bine, am minţit încă o dată.
M-am grăbit să mă întorc în camera mea, sperând s-o găsesc pe Gallia aşteptându-mă, dar încăperea era goală. Atunci am observat ceva negru iţindu-se de sub pernă. Era o cutiuţă. Am ridicat-o şi am citit biletul care fusese prins de ea. „în caz că mâine nu va mai fi", scria acolo. Am deschis cutiuţa ascunsă şi am scos din ea colierul de perle rozalii - ultimul dar primit de la mama mea. Cel pe care i-l dădusem lui Juba ca să cumpere libertatea Galliei. Lacrimile îmi împăienjeniră ochii în timp ce îmi puneam colierul la gât. Probabil că el mi-l lăsase în cameră de dimineaţă, neştiind dacă va supravieţui până la sfârşitul zilei. Iar acum, soarta lui era în mâinile zeilor.
M-am plimbat încoace şi încolo prin dormitor, aşteptând cu disperare veşti, iar când Octavia s-a întors, am întrebat-o dacă o văzuse pe Gallia.

- S-a dus acasă, răspunse femeia, moment în care i-am observat semilunile întunecate de sub ochi. Părea stoarsă, ca şi cum ar fi stat trează nopţi la rând, fără să doarmă deloc. Febra se răspândeşte prin Roma, adăugă ea, iar Gallia mi-a spus că atât *magister* Verrius, cât şi Juba sunt bolnavi. Medicii zic că fratele meu ar putea suferi de aceeaşi maladie. Dar tu eşti în siguranţă.

Întinse mâna şi îmi mângâie obrazul. O lacrimă îi udă degetul, şi am observat că şi Octavia plângea.

- Mergem să ne rugăm?

Am urmat-o în *lararium,* acolo unde femeia a aprins un con de tămâie, şi amândouă am îngenuncheat în faţa zeilor. Ea şi-a şoptit rugăciunile către Fortuna, în timp ce eu mi-am înălţat rugile tăcute către Isis. I-am promis zeiţei tot felul de lucruri, i-am jurat că mă voi mărita cu orice bărbat ales de Augustus, indiferent cât de respingător ar fi, atâta vreme cât ea avea să-i salveze viaţa lui Juba. Şi m-am jurat că o să-mi îndur suferinţa în tăcere. Că n-o să mă vait. Că n-o să mă amă- răsc. Dacă ea urma să-i dea sănătate lui Juba, eu promiteam să nu-mi mai plâng nicicând de milă.

Dar noaptea trecu fără nici o vorbă, iar în dimineaţa următoare Gallia nu era de găsit. M-am tot învârtit prin bibliotecă,

până când Vitruvius şi-a lăsat jos stiletul şi a insistat să ies afară, la aer.

- Dacă îţi faci griji pentru *magister* Verrius, să ştii că nu e cazul. L-am văzut în dimineaţa asta şi arăta bine.
- L-ai văzut? am strigat. Unde?

Vitruvius se uită la mine cu un aer ciudat.

- Pe dealul Palatin. Venind dinspre vila lui Juba.
- Şi ce-a spus?
- Că Juba e bolnav.
- Gallia era cu el?

Arhitectul clătină din cap.

- Nu. Nu din câte am văzut eu.

M-am grăbit să ies în portic, sperând să-l zăresc pe *magister* Verrius, dar singurul om care se apropia grăbit de vila Octaviei era Agrippa. Când mă văzu, generalul zâmbi.

- Am veşti excelente! spuse el triumfător.
- Vulturul Roşu a fost prins?

-Mai bine. E mort. Am simţit cum îmi stă inima în loc, dar Agrippa a continuat: Doi oameni l-au prins seara trecută, când încerca să pună un *actum* pe Templul lui Apollo. Era deja rănit, dar l-au spintecat cu o *gladius*[1] în timp ce dădea să fugă.

Brusc lumea a început să se învârtă cu mine. Parcă retrăiam moartea lui Alexandru.

-Şi există... există un cadavru?

- Nu, dar judecând după cât sânge a lăsat în urmă, nu e nici o şansă ca el să fi supravieţuit.

Generalul a intrat pentru a-i împărtăşi triumful său Octaviei, iar eu m-am ţinut de o coloană ca să nu cad. Trebuia neapărat s-o găsesc pe Gallia. Ea ori *magister* Verrius trebuiau să ştie ce se petrecuse. Am alergat până la poalele dealului Palatin, fără să mă mai obosesc să cer un paznic. Am bătut cu putere la uşa casei lui *magister* Verrius, aflată în capătul străzii. Când am văzut că nu-mi răspunde nimeni, am tras cu ochiul prin ferestre, iar un copil care trecea pe acolo s-a oprit şi s-a uitat la mine.

- Nu-i nimeni înăuntru, spuse el.
- De unde ştii?
- Locuiesc alături. Nu s-au întors aici toată noaptea.
- Dar azi-dimineaţă?

Băiatul a scuturat din cap.

- Nici măcar *magister* Verrius?

-Nu.

1 Sabie (n.tr.)

Am luat-o pe scurtătură înapoi spre vârful dealului. N-am îndrăznit să mă apropii de vila lui Juba, însă m-am dus la Templul lui Apollo, ca să văd totul cu ochii mei. Câţiva pretorieni se strânseseră în dreptul intrării, iar printre ei i-am recunoscut pe paznicii care mă însoţiseră la mausoleul lui Alexandru. Vorbeau calm între ei, admirând pata de pe treptele din marmură. Era exact aşa cum o descrisese Agrippa. Nimeni n-ar fi putut să piardă atâta sânge şi să supravieţuiască. Am simţit cum mi se pune un nod în gât şi cum lumea se întunecă în jurul meu, până când soldatul blond de la mausoleu mi-a scuturat braţul.

- E doar sânge. N-ai de ce să-ţi faci griji.
- Cine l-a înjunghiat? am şoptit.

-Noi.

Arătă spre el şi spre brunetul cunoscut care îi stătea alături.

- Mă aştept ca amândoi să fim răsplătiţi din plin.

Am simţit cum mi se întoarce stomacul pe dos. Dintr-odată, nimic nu mai avea sens. Când m-am întors în vila Octaviei, m-am închis în camera mea. Charmion, Ptolemeu, Cezarion, Antyllus, Alexandru, părinţii mei. Iar acum juba, bărbatul care mă îndrăgise de la bun început, ocrotindu-mă şi scriind despre nedreptăţile care mă preocupau şi pe mine cu înflăcărare, totul sub masca Vulturului Roşu. Nu mă mai interesa dacă aveam să trăiesc ori să mor. M-am întins şi am închis ochii, sperând că cineva se va furişa afară din umbră, aşa cum se întâmplase cu patru luni în urmă, doar că de data asta pentru a-mi curma mie viaţa.

Dar când m-am trezit, soarele era încă sus pe cer. Nu apăruse nimeni să mă ucidă în somn. Se auzeau zgomote venind din atrium, iar în clipa în care am deschis uşa, i-am surprins pe Octavia şi pe Vitruvius şuşotind. Imediat ce am apărut, cei doi s-au oprit şi s-au uitat la mine.

Octavia se apropie. Chipul îi era măcinat de griji.

- Augustus ar vrea să te vadă, spuse ea.
- Serios? am întrebat eu pe un ton nepăsător. E furios?

-Nu ştiu. E foarte bolnav, Selene. Şi se fac pregătiri...

Mi-am dat seama că mai avea puţin şi izbucnea în lacrimi, aşa că mi-am îmblânzit vocea:

- El şi-a revenit întotdeauna.
- Dar acum e vorba de febră. Ne-a cerut să te aducem pe tine.

Când am dat din cap în semn de aprobare, a răsuflat uşurată. Se aşteptase la o ceartă, însă mie nu-mi mai păsa ce avea să mi se întâmple. Am urmat-o în vila lui Augustus, acolo unde demnitarii stăteau îngrămădiţi în atrium. Până şi Iulia şi Marcellus erau de faţă.

- A cerut să te vadă, zise agitată Iulia. Ştii de ce?

Am scuturat din cap.

- Cred că o să te căsătoreşti. Când văzu că nu reacţionez în nici un fel, femeia continuă nervoasă: Nimeni nu ştie cu cine. Am impresia că nici măcar Livia n-a aflat. Dar tata îşi pune la punct toate planurile. Ba chiar i-a dat inelul său cu sigiliu lui Agrippa.
- Inelul care i-a aparţinut lui Alexandru cel Mare?

Iulia dădu din cap în semn de încuviinţare.

- Aşadar, Agrippa e moştenitorul lui?
- Până când Marcellus va împlini douăzeci de ani. îi citeam teama din ochi. Of, Selene! M-a luat de mâini, dar eu nu m-am clintit.
- Orice s-ar întâmpla, sunt aici. O să fie bine.

Octavia mă conduse către scări şi arătă în sus.

- Prima uşă la dreapta.

Am urcat treptele, iar când m-am apropiat de uşă, am devenit conştientă de bubuitul pe care îl auzeam în urechi. Dar de ce mă temeam? Acum nu mai conta ce viitor avea să aleagă Augustus pentru mine.

Am deschis uşa şi mi-am dat seama că nu intram într-o cameră oarecare, ci în biroul lui Augustus, Mica Siracusa. Pereţii erau împodobiţi cu hărţi şi suluri de hârtie, iar acolo unde nu se zăreau cărţi, se înălţau statui. Un Augustus palid la faţă stătea aşezat la masa lui, cocoşat precum un bătrânel care încearcă să se apere de frig. Mi-a făcut semn cu mâna să mă aşez.

- Cleopatra Selene, spuse el.
- împărate Augustus.

Bărbatul zâmbi când auzi titlul, dar nu mă corectă.

- Ştii de ce te-am chemat aici?

- Nu l-am minţit.Iulia mi-a spus că are legătură cu căsătoria mea.
- Da. El mă iscodi cu privirea. Te-ai făcut foarte frumoasă cât am lipsit.
- Multe lucruri s-au întâmplat cât ai lipsit.

Augustus ridică din sprâncene, dar îl loc să se înfurie pe mine, vocea îi deveni, în mod ciudat, plină de regret.

- Da, s-au întâmplat. Iar când vom muri, nu vom lăsa în urmă ceea ce e săpat în piatra monumentelor, ci tot ceea ce e ţesut în vieţile celorlalţi.
- Pericle.

El dădu din cap.

- Iar eu n-am ţesut prea multă fericire în viaţa ta, nu-i aşa?

Mi-am înfipt unghiile în palme ca să nu plâng.

- înainte să mor, aş vrea să schimb asta, Selene.
- Ai de gând să-l readuci la viaţă pe Alexandru?

Bărbatul şovăi.

- înţelegi, sper, că un fiu matur al lui Marc Antoniu şi al Cleopatrei ar fi rămas mereu un risc pentru stabilitatea Romei, atâta vreme cât ar fi fost în viaţă.
- Pentru stabilitatea Romei sau a stăpânirii tale?
- Există vreo diferenţă?
- El nu şi-a dorit niciodată să fie Cezar!
- Mulţi bărbaţi nu intenţionează să devină Cezar. Dar când senatorii nemulţumiţi le oferă această şansă, câţi o refuză?

Eu mi-am muşcat buza de jos.

- Nu te-am adus aici ca să vorbim despre moarte, spuse el calm. Te-am chemat ca să-ţi ofer o viaţă nouă. Ai avut parte de o educaţie frumoasă în Egipt, iar în Roma te-ai dovedit capabilă să conduci. Dacă vei accepta o zestre de cinci mii de denari, începu el, aş vrea să te numesc regină a Mauritaniei.

Biroul începu să se învârtească atât de repede, încât a trebuit să mă ţin de braţele scaunului pe care stăteam.

-Nu pricep, am şoptit. Credeam că Juba...

- E bolnav? Da, dar e tânăr şi foarte puternic. Oamenii ca el îşi revin repede. Te aşteaptă în camera cealaltă.

M-am ridicat atât de iute încât a fost cât pe ce să-mi răstorn scaunul.

Augustus zâmbi.

- La capătul culoarului.

Nu-mi mai amintesc dacă am alergat. Trebuie s-o fi făcut, căci atunci când am deschis uşa, iar juba m-a luat în braţe, gâfâiam. M-am apucat imediat să-l cercetez, căutând semnele unor noi răni.

-Nu înţeleg, era tot ce puteam să spun. Nu în...

- El îşi puse un deget peste buzele mele.Oamenii de la templu erau ai mei. N-a avut loc nici un atac.
-Dar mizeria... am şoptit.
- Era sânge de taur. Cred că o să supravieţuiesc.
- Şi umărul tău?
Tânărul îşi împinse tunica într-o parte, astfel încât să pot vedea locul în care *magister* Verrius îl cususe cu grijă. Iar în lumina strălucitoare a camerei, am ştiut că nu avea să existe niciodată un om mai frumos decât el. Probabil ştiuse încă de când fusesem luată din Alexandria că Augustus intenţiona să mă cunune cu el. M-am gândit la toate momentele în care mă văzuse plângând după Marcellus şi la numeroasele dăţi în care îl împunsesem pentru că fusese răutăcios, când tot ce făcea el era doar o prefăcătorie menită să alunge bănuielile. Am simţit că ochii încep să mă usture.
- Sper că plângi de fericire, spuse Juba, şi nu din pricina dezamăgirii.
- Cum aş putea să fiu dezamăgită? am strigat.
- Poate că îţi doreai pe altcineva.
Mi-am trecut degetele prin părul lui.
-Nu. I-am cercetat ochii plini de bunătate şi i-am dezmierdat frumoasele trăsături ale feţei. Pe tine te vreau.
- Pe mine ori pe Vulturul Roşu? întrebă el cu precauţie.
- Poate pe amândoi.
- Dar ştii că Vulturul Roşu a dispărut, zise Juba. Eu am făcut tot ce am putut în Roma. Altcineva trebuie să continue lupta.
- Cum ar fi Gallia?
- Şi Verrius, şi mulţi alţi oameni de ispravă. Dar Augustus ar fi ajuns, până la urmă, să mă bănuiască. Deci mă tem că Vulturul Roşu a murit, spuse el cu regret.
- A murit? l-am întrebat. Sau doar a zburat spre Mauritania? Când am văzut că nu spune nimic, am adăugat: Eu bănuiesc că e a doua variantă.
- Nu vor mai exista răzmeriţe. Nici fapte bune pline de îndrăzneală, mă avertiză el.
- Vrei să spui că nu vom mai fugi prin clădiri cuprinse de flăcări? îmi dădeam seama că îi venea să râdă, dar, în schimb, mă privea concentrat.
- Ce? De ce te zgâieşti la mine?
- Nu mă zgâiesc. Observ.
Am zâmbit printre lacrimi.
- Şi ce observi?
El îmi atinse urechea cu buzele.
-O tânără femeie curajoasă, care s-a luptat mereu pentru dreptate, chiar şi atunci când aceasta nu era la mare căutare. O femeie care

nu se poate întoarce în ţara ei natală, dar care e binevenită să traverseze mările şi să reclădească Alexandria pe pământul meu. Şi o femeie care a suferit destul în Roma, aşa că merită, în schimb, puţină fericire. Vrei să vii cu mine şi să-mi fii regină?
S-a dat mai în spate pentru a mă studia, dar eu l-am tras mai aproape. -Da.
- Doar da?

AM DAT DIN CAP ŞI MI-AM LIPIT BUZELE DE ALE LUI.EPILOG

Selene

Selene şi Juba s-au căsătorit în anul 25 î.Hr. şi, respectându-şi cuvântul, Augustus i-a dat fetei o zestre minunată. Legătura formată între Cleopatra Selene şi Juba al Il-lea a devenit una dintre cele mai mari poveşti de dragoste născute în Imperiul Roman, şi vreme de douăzeci de ani, cei doi au domnit unul lângă altul, într-o armonie extraordinară, ce a început în timpul călătoriei spre Mauritania.

Când au ajuns în noul lor regat, s-au instalat în oraşul Iol, pe care l-au redenumit Cezarea, în semn de respect faţă de omul care îi numise rege şi regină. Totuşi, odată făcută această declaraţie publică de loialitate, Selene a început să reconstruiască întreaga capitală după modelul celui mai măreţ oraş de pe pământ: Alexandria. N-a trecut mult până ce curtea lor a devenit cunoscută drept un centru al învăţăturii, iar imaginile descoperite de arheologi în Cezarea (cum ar fi o statuie din bazalt a preotului egiptean Petubastes al IV-lea, o statuie din bronz a lui Dionysos şi o statuie a lui Tutmes I) vorbesc cel mai clar despre adevărata loialitate a lui Selene.

în timp ce ea înălţa monumente în onoarea moştenirii lăsate de neamul Ptolemeilor, Juba cartografia pământurile din jurul noului său regat. în decursul acestui proces, i se atribuie prima „descoperire" a Insulelor Canare, pe care le-a numit *Insularia Canaria* sau Insulele Câinilor, din pricina raselor canine feroce care le populau. Tot el a scris tratatul *Libyka* şi a descoperit o importantă plantă medicinală din familia aliorilor, care şi-a păstrat până în ziua de azi numele *Euphorbia regis-jubae.* Pliniu scrie că Juba a fost „amintit mai mult pentru calitatea erudiţiei sale decât pentru cea a domniei", în vreme ce Plutarh îl consideră unul dintre „cei mai talentaţi cârmuitori ai vremurilor sale", în timpul căsniciei lor, Juba şi Selene au avut doi, poate trei copii. Fiul lor, Ptolemeu, le-a moştenit tronul.

Augustus

în ciuda bolii sale grave, Augustus şi-a revenit şi a continuat să conducă imperiul vreme de treizeci şi nouă de ani. Aproape toţi cei dragi s-au stins înaintea lui, inclusiv Terenţia, Agrippa, Mecenas, Octavia, ba chiar şi Marcellus. La vârsta de şaptezeci şi cinci de ani, când îi era limpede că sfârşitul se apropie, a rugat-o pe Livia să-i ia viaţa pe neanunţate. Şi-a dorit să-şi orchestreze moartea tot aşa cum orchestrase toate celelalte evenimente. Augustus a murit în anul 14 d.Hr, după ce soţia lui i-a pus otravă în mâncare. A lăsat în urmă instrucţiuni explicite pentru guvernarea Romei, mergând până într-acolo încât să descrie un sistem fiscal până la ultimul detaliu. Moştenitorul său a fost fiul Liviei, Tiberius.

Iulia

Iulia şi Marcellus s-au bucurat de fericirea lor conjugală vreme de numai doi ani. în 23 î.Hr. Marcellus a murit brusc, punând capăt unei vieţi scurte, care, cel mai probabil, l-ar fi dus spre scaunul de împărat, dacă el ar mai fi trăit. A fost îngropat în mausoleul lui Augustus, ce mai poate fi văzut şi azi în Roma. Deoarece nu exista nici un moştenitor declarat, Augustus i-a poruncit lui Agrippa să divorţeze numaidecât de Claudia, fiica Octaviei, iar Iulia, pe atunci în vârstă de optsprezece ani, i-a fost dată generalului de patruzeci şi doi de ani, prieten apropiat al tatălui ei. Din căsnicia lor s-au născut cinci copii, însă când Agrippa a murit, în anul 12 d.Hr., Iulia a redevenit văduvă. De data aceasta, având mai puţini moştenitori dintre care să aleagă, Augustus a măritat-o cu fratele ei vitreg, Tiberius. însă femeia s-a răzvrătit şi l-a luat drept amant pe Antoniu, fratele vitreg al lui Selene, fiul lui Marc Antoniu şi al Fulviei. Când povestea a ajuns la urechile lui Augustus, acesta şi-a arestat propria fiică pentru adulter şi trădare. Antoniu a fost silit să se sinucidă, asemenea tatălui său, iar Iulia a fost alungată pe insula Pandataria. Numai mama ei a însoţit-o în exil, acolo unde li s-a interzis să primească vizitatori, în afara celor trimişi special de împărat. La capătul a cinci ani, Iuliei i s-a îngăduit să se întoarcă pe continent, dar i s-a interzis să intre în Roma. După moartea lui Augustus, una dintre primele hotărâri luate de Tiberius a fost s-o închidă pe Iulia într-o încăpere din locuinţa ei. Acolo, femeia a murit de foame.

Tiberius

înainte să devină moştenitorul Imperiului Roman, lui Tiberius i s-a poruncit să se însoare cu Vipsania, fiica lui Agrippa. Căsnicia celor doi s-a dovedit a fi chiar una potrivită şi, vreme de şapte ani, au rămas parteneri fideli, dând naştere unui fiu pe care Tiberius l-a botezat Drusus, după propriul frate mai mic. însă după moartea lui Agrippa, în anul 12 d.Hr., Augustus i-a ordonat lui Tiberius să divorţeze de soţia sa însărcinată şi să se însoare cu Iulia. Şocul a făcut-o pe Vipsania să piardă cel de-al doilea copil, dar divorţul a mers înainte, iar pentru asta Tiberius nu l-a iertat niciodată pe Augustus. în anii care au urmat,
Tiberius a continuat să se vadă cu Vipsania, ameninţându-l cu moartea pe Gallus, noul soţ al acesteia. După câteva astfel de întâlniri, Augustus i-a interzis lui Tiberius să se mai vadă vreodată cu Vipsania. Când a devenit împărat, Tiberius l-a declarat pe soţul Vipsaniei inamic public, l-a întemniţat şi l-a ucis prin înfometare. După moartea Iuliei, nu s-a mai recăsătorit. Se crede că Iisus din Nazaret a fost crucificat în perioada domniei lui Tiberius, care a durat vreme de douăzeci şi trei de ani.

Octavia

După brusca şi devastatoarea moarte a lui Marcellus, Octavia s-a retras din viaţa publică, pentru a-şi petrece timpul făcând muncă de caritate şi crescându-şi nepoţii. Fiica ei Antonia s-a căsătorit cu renumitul conducător de care de luptă Lucius Domitius. Deşi căsnicia a fost una profund nefericită, din ea s-au născut trei copii. Unul dintre ei, Antonia, avea să devină bunica împăratului Nero. Mezina Octaviei, Tonia, s-a căsătorit cu fiul Liviei, Drusus, şi s-a bucurat de un mariaj fericit vreme de şapte ani, până când Drusus a murit într-un accident de călărie. Copiii lor au fost celebrul general Germanicus, frumoasa Livilla şi viitorul împărat Claudius.Notă istorică

La fel ca alţi scriitori de ficţiune istorică dinaintea mea, le sunt profund îndatorată celor care şi-au petrecut nenumăraţi ani interpretând, cercetând şi scriind despre lumea Romei antice. Aceşti oameni de ştiinţă mi-au permis să zugrăvesc, atât cât mi-a stat în putere, stilul de viaţă de acum peste două milenii, când copiii lui Marc Antoniu şi ai Cleopatrei au fost luaţi din Egipt şi crescuţi vreme de câţiva ani pe dealul Palatin. Dacă Selene şi Alexandru par incredibil de maturi pentru vârsta lor, asta se datorează faptului că erau copiii extrem de bine educaţi ai unei regine considerate printre cele mai învăţate femei ale epocii ei. Asemenea copiilor de actori din ziua de azi, ei au fost crescuţi într-o lume a adulţilor, cu aşteptări adulte, şi e clar că educaţia lui Selene a fost suficientă pentru a o ajuta să devină regina Mauritaniei.

Aproape toate personajele din carte înfăţişează oameni adevăraţi, cu care Alexandru şi Selene s-au întâlnit în realitate. Personalităţile lor le-am reconstituit pe baza a ceea ce s-a scris despre ei şi s-a păstrat în documentele istorice. De la dragostea lui Augustus pentru teatru până la construirea de către Agrippa a panteonului (pe frontonul căruia puteţi vedea şi azi gravat numele lui), am încercat să mă asigur că personajele rămân fidele portretelor lor istorice. Excepţia majoră de la această regulă e faptul că l-am inventat pe Vulturul Roşu. Cu toate că rebelul n-a existat, au rămas dovezi care arată că Juba era profund dezgustat de cultura sclaviei din Roma. După sosirea lui în Mauritania, sclavia de acolo a dispărut treptat, şi nu e de mirare că tânărul prinţ s-a identificat cu aceia ţinuţi în robie, având în vedere că, dacă n-ar fi fost iluştrii săi predecesori, ar fi îndurat şi el aceeaşi soartă.

Ambele procese din roman sunt bazate pe evenimente care se presupune că ar fi avut loc în Roma antică, şi cred că ele ajută la ilustrarea doar a câtorva dintre problemele morale ce se năşteau din înrobirea fiinţelor umane. Asemenea judecăţi servesc la a ne aminti cât de des realitatea e mai ciudată decât ficţiunea. Să luăm ca exemple încercarea lui Pollio de a-l arunca pe un sclav drept hrană pentru ţiparii săi, taurul care a scăpat din Forum Boarium şi s-a prăbuşit de la un balcon aflat la etajul al doilea al unei clădiri şi

obsesia lui Augustus de a face însemnări - toate se bazează pe izvoare istorice. Până şi faptul că *magister* Verrius folosea jocurile în *luduş*, că tribul *Telegenii* s-a luptat cu leoparzii în arenă, precum şi neatenţia lui Octavian în mausoleul lui Alexandru cel Mare, neatenţie ce a dus la ruperea nasului cadavrului, toate provin din istorisiri ale contemporanilor. Şi chiar dacă s-ar putea să ni se pară că unele dintre accesoriile prezentate în carte sunt exclusiv moderne - cum ar fi bazinele încălzite, ferestrele cu obloane elegante, ghidurile turistice şi multe altele -, ele au existat cu adevărat în Roma imperială.

E uimitor când stai să te gândeşti ce au reuşit să facă romanii acum mai bine de două milenii, când speranţa medie de viaţă era sub treizeci de ani. Unele dintre cele mai rezistente clădiri datează de pe vremea lui Agrippa şi Augustus: panteonul, Bazilica lui Neptun, Saepta Iulia, Forum Augusti şi multe dintre băi. Cei doi au împodobit aceste locuri cu statuile lor preferate şi, precum mulţi alţi romani, au fost avizi colecţionari de antichităţi, mai ales de obiecte provenite din Grecia. Contrar a ceea ce vedem azi prin muzee, aproape toate statuile lor din marmură erau pictate, multe dintre ele în culori ţipătoare, cum ar fi roşul strălucitor, turcoazul, galbenul şi portocaliul. Deşi ni se pare ciudat să ni-i imaginăm pe oamenii care au trăit în urmă cu două mii de ani colecţionând antichităţi, societatea romană era, din multe puncte de vedere, uimitor de asemănătoare cu a noastră. Romanii îndrăgeau teatrul, foloseau strângerea de mână pentru a se prezenta, iar mulţi dintre gânditorii lor de frunte, cum ar fi Cicero, luau în derâdere superstiţiile larg răspândite, ba chiar şi credinţa în zei. Copiii se jucau cu zaruri şi păpuşi, în vreme ce adulţii mergeau la curse pentru a paria şi a se întâlni cu prietenii. Umorul de zi cu zi era cunoscut drept vulgar. Prin tot oraşul Pompeii, vechile graffiti păstrează încă sarcasmul Romei antice. Iar când împăratul Vespasian şi-a dat seama că e pe moarte, le-a spus fiilor săi pe un ton ironic: „Cred că în curând o să fiu divin".

Există un motiv pentru care atât de mulţi ne simţim atraşi de Roma antică, şi cred că atracţia

se datorează faptului că ne recunoaştem în aceşti oameni care au trăit acum peste două mii de ani. Gândiţi-vă la următoarele citate, pe care unii dintre voi le-aţi putea lua drept fragmente din scrieri moderne

:Un trup omenesc era purtat spre mal, plutind uşor în sus şi în jos pe valuri. Eu stăteam şi aşteptam cu tristeţe, priveam cu ochii umezi la lucrarea stihiilor perfide şi monologăm: „Undeva într-un loc sau altul, poate că o soţie aşteaptă cu nerăbdare întoarcerea acestui biet individ. Sau un fiu, ori un tată, fără ca vreunul să bănuiască furtuna şi distrugerea. Fiţi siguri, omul a lăsat în urmă pe cineva pe care l-a sărutat cu drag la plecare. Acesta este, deci, sfârşitul proiectelor umane, aceasta este reuşita măreţelor planuri ale omenirii. Priviţi-l cum e acum pe val."

Petronius, *Satyricon 115*

Am fost fericit să aflu de la cei care tocmai te-au vizitat că trăieşti în raporturi prietenoase cu sclavii tăi... Unii spun: „Sunt doar sclavi". Dar sunt fiinţe umane de un neam cu noi! „Sunt doar sclavi." Dar locuiesc alături de noi! „Sunt doar sclavi." De fapt, sunt tovarăşii noştri sclavi, dacă stai să te gândeşti că soarta are tot atâta control asupra noastră, cât are şi asupra lor... Nu vreau să mă lansez într-o lungă discuţie despre tratamentele aplicate sclavilor, faţă de care ne arătăm foarte aroganţi, foarte cruzi şi foarte abuzivi. Totuşi, acesta este sfatul meu: „Tratează-i pe cei din

păturile sociale inferioare aşa cum ai vrea să fii tu tratat de către cei din categoriile sociale superioare".
Seneca cel Tânăr, într-o scrisoare către un prieten

Ea, cea care a pornit prima obiceiul de a-şi smulge din trup frageda progenitură, merită să moară în propriul război. Se poate ca, pentru a fi lipsită de cusurul vergeturilor, să trebuiască să împrăştii tragicele nisipuri ale carnagiului?... De ce ţi-ai supune pântecul armelor avortului şi le-ai da otravă nou-născuţilor?... Tigroaicele care dau târcoale prin Armenia nu fac asemenea lucruri, nici leoaicele nu îndrăznesc să-şi omoare pruncii. Şi totuşi, copilele gingaşe o fac, dar nu fără a fi pedepsite, căci adeseori cea care ucide ceea ce se află în pântecul ei moare ea însăşi.
Ovidiu, *Amores*

Ce te-a apucat? Totul se întâmplă pentru că mă culc cu regina [Cleopatra]? Da, nu mi-e soţie, dar nu-i ca şi cum ar fi un lucru nou, nu-i aşa? Nu-l tot fac de nouă ani încoace? Şi tu? Livia chiar e singura femeie cu care te bagi în pat? Te felicit dacă în clipa în care citeşti această scrisoare n-ai avut-o deja pe Tertulla, ori pe Terenţia, ori pe Rufilla, ori pe Salvia Titisenia, ori pe toate la un loc. Chiar contează unde îţi vâri mădularul sau cine e femeia?
Marc Antoniu într-o scrisoare adresată lui Octavian, păstrată de biograful Suetonius

în citatul din Petronius recunoaştem foarte umana frică de moarte şi senzaţia de gol pe care decesul o lasă celor care rămân în urmă

.în scrisoarea lui Seneca, vedem că, deşi sclavia era de multă vreme o instituţie, existau oameni care clar se simţeau deranjaţi de ea. Ovidiu abordează îndelung dezbătută temă a avortului, în vreme ce epistola lui Marc Antoniu îl batjocoreşte pe Octavian pentru ipocrizia de care dă dovadă în ceea ce priveşte aventurile extraconjugale. Toate aceste păreri ne par acum surprinzător de moderne, căci noi încă trăim cu relicvele lumii lor antice. Mulţi consideră că primul ziar din lume a fost cotidianul *acta diurna* înfiinţat de Iulius Cezar, iar sintagma *Senatus Populusque Romanus,* care înseamnă „Senatul şi poporul roman" e folosită şi azi. De fapt, iniţialele ei, *SPQR,* pot fi văzute prin tot oraşul, pe orice fel de obiecte, de la afişele publicitare până la capacele de canal.

însă chiar şi cu o asemenea abundenţă de informaţii înaintea mea, mi-am îngăduit câteva abateri de la izvoarele istorice. Pentru că ambele fiice mai mari ale Octaviei se numeau Claudia, şi ambele ei fiice mai mici se numeau Antonia, am schimbat două dintre aceste nume (în Marcella şi Tonia), de dragul simplităţii. Şi cu toate că *haruspices* erau cei care cercetau măruntaiele animalelor pentru a afla semnele favorabile din partea zeilor, *şifulguratores* erau cei care interpretau fulgerele şi tunetele, eu am ales să-i numesc pe toţi „auguri", astfel încât să nu copleşesc cititorul cu prea mulţi termeni străini. La fel, am ales să limitez folosirea declinărilor în cazul substantivelor latine, pentru a uşura sarcina cititorului.

Alte schimbări pe care le-am făcut includ inventarea atât a Galliei, cât şi a lui Lucius, care, din câte ştim până în prezent, nu au existat, dar şi modificarea uşoară a câtorva date ce apar în roman. (De asemenea, luna august era cunoscută, în epoca în care se petrece acţiunea romanului, drept *sextilis,* şi abia mai târziu a fost numită *augustus,* în onoarea lui Octavian.) N-am inclus obiceiul roman de a se bate la uşă cu piciorul, şi nu cu mâna, iar de dragul poveştii, am făcut-o pe regina Cleopatra să pară şocată când află vestea că Octavian şi-a însuşit numele unchiului său, deşi, în realitate, ea trebuia să fi ştiut cu mult înainte. Şi cu toate că m-am străduit din răsputeri să evit anacronismele, recunosc că am eşuat în cazul câtorva cuvinte, cum ar fi *cărţi* (care pe vremea aceea se numeau, de fapt, *codices).* Totuşi, în cea mai mare parte a textului am încercat să mă ţin cât mai aproape cu putinţă de istoria dovedită. La urma urmei, de aceea citim ficţiune istorică, pentru a fi purtaţi într-o altă epocă şi a fi uimiţi de vieţile şi de tradiţiile oamenilor din Antichitate, aşa cum şi ei, probabil, ar fi uimiţi de ale noastre.

GLOSAR

akolouthos. Termen grecesc pentru acolit sau ajutor. Pluralul este *akolouthoi.*

Amphitrio. O populară comedie sexuală scrisă de Plaut. **atrium.** Spaţiu deschis, aflat în centrul multor case romane, **ave.** Cuvânt latin folosit de romani în semn de salut şi de urare, înţelesul lui fiind „Noroc!"

bulla. Amuletă purtată în jurul gâtului de copiii romani, pentru a-i apăra de rău. Un băiat îşi purta *bulla* până când devenea cetăţean al Romei, în timpul ceremoniei *toga virilis,* în vreme ce o fată o păstra pe a ei până în ajunul cununiei, **calamistrum.** Un fier pentru ondulat părul.

cariatidă. Stâlp sau alt element arhitectonic de susţinere, sculptat în forma unei femei.

cavea. Spaţiul semicircular al unui teatru, în care se află scaunele spectatorilor, aşezate în trepte. **Cerber.** Un câine mitologic cu trei capete, ce păzea porţile prin care se intra în Hades.

chiton. Un veşmânt lung, purtat de bărbaţii şi femeile din Grecia şi prins cu broşe în dreptul umerilor, **colei.** Testicule.

Columna Lactaria. O columnă din Roma lângă care erau abandonaţi pruncii nedoriţi şi în dreptul căreia doicile ori părinţii adoptivi îi puteau hrăni pe bebeluşii care supravieţuiau, **cunnus.** Organele genitale ale unei femei, **dies natalis.** Zi de naştere.

dies nefastus. Zi cu ghinion în calendar, în timpul căreia nu se puteau

duce la îndeplinire treburi oficiale. Pluralul este *dies nefasti.*

domina. Stăpână. Termen folosit atunci când despre subiectul feminin al frazei se vorbeşte ca despre un superior. întrebuinţat şi în adresările directe către o femeie de rang superior, **domine.** Stăpâne. Folosit în adresarea către un bărbat de rang superior. Pluralul este *domini.*

dominus. Stăpân. Folosit atunci când despre subiectul masculin al frazei se vorbeşte ca despre un superior, **equites.** Cavaleri, membri ai rangurilor aristocratice inferioare, **faste.** Almanah roman în care erau trecute, printre altele, datele

festivalurilor şi *dies nefasti.* **filius nullius.** „Fiul nimănui" (un bastard).

fornices. Arcade sau bolţi. Obiceiul prostituatelor romane de a-şi ademeni clienţii sub arcade este sursa termenului „a fornica". Singularul este *fornix.* **Forum Boarium.** Piaţa de vite.

Ganymede. Un tânăr homosexual, nume împrumutat de la frumosul amant al lui Zeus, din mitologie, **gal/galic.** Termeni ce se referă la Europa continentală de Vest, între Rin şi Pirinei, zonă locuită de triburile celtice. Spaţiul includea actualele state Benelux, Franţa, Elveţia şi nordul Italiei (Galia Cisalpină). **gustatio.** Aperitivul sau primul fel de la o masă. Deseori era reprezentat

de o salată uşoară, linte ori legume murate, **himation.** Veşmânt grecesc purtat peste chiton şi folosit deseori drept

mantie, **ignobilis.** De joasă speţă.

judices. juraţii dintr-un proces public, de obicei aleşi dintre cetăţeni şi făcând parte din straturile sociale superioare. Singularul este *judex.* **kyphi.** Tămâie, folosită în scopuri medicale şi în ritualurile religioase egiptene.

lararium. O mică încăpere cu un altar, în care erau cinstiţi zeii casei, **lari.** Zeii casei ori spiritele ocrotitoare ce erau onorate în *lararium.* **Liberalia.** Festivalul lui Liber Pater şi a consoartei sale, Libera, sărbătorit pe 17 mai. Aceasta era şi ziua în care băieţii ajunşi la majorat renunţau la *bullae.* **liberatores.** Eliberatori.

luduş. Şcoală. Cuvânt folosit şi cu referire la jocurile publice menite să servească drept festivaluri prin care li se mulţumea zeilor. Pluralul este *ludi.*

lupa. Lupoaică. Un termen peiorativ pentru o prostituată. Pluralul este

lupae. **lupanar.** Bordel.

Lupercalia. Festival pastoral organizat între 13 şi 15 februarie, **lustratio.** O ceremonie de curăţare, ce implica deseori sacrificări de animale, menită să purifice oameni (în special nou-născuţi), dar şi locuri, recolte, armate sau clădiri. **Mare Superum.** Marea Adriatică.

nemeş. Ţesătura cu dungi albastre şi aurii pe care o purtau pe cap faraonii din vechiul Egipt (înaintea perioadei în care se petrece acţiunea romanului).**nobilitas.** Nobilimea

odeum. Clădire folosită pentru spectacole muzicale şi teatrale. Pluralul este *odea.*

offella. Pizza Romei antice, făcută din aluat copt, dar fără roşii, care la

vremea aceea le erau necunoscute romanilor. Pluralul este *offellae.* **ornatrix.** O femeie pricepută în aranjarea părului şi machiaj **palia.** Şal purtat peste braţe şi umeri **pilum.** Suliţă ori lance lungă **plebeu.** Membru al claselor sociale inferioare **portic.** Veranda acoperită, aflată în partea din faţă a unei clădiri **rostrum.** Platformă oratorică din Senat, făcută din scândurile corăbiilor capturate de romani în timpul diverselor bătălii navale

Sălii. Un grup de tineri preoţi ai lui Marte, zeul roman al războiului

salve. Salutări. *Salvete* este forma folosită atunci când vorbitorul se adresează mai multor persoane, **silphium.** Plantă acum dispărută, numită generic „molură gigantică". Autorul roman Pliniu cel Bătrân scrie despre folosirea ei drept contraceptiv.

sparsor. Persoană care avea sarcina de a stropi cu apă roţile fumegânde

ale carelor care luau parte la curse, **spina.** Barieră aflată în centrul arenei Circus Maximus. în cadrul unei

curse, ea separa turele de pistă exterioare de cele interioare. **SPQR.** *Senatus Populusque Romanus* sau „Senatul şi poporul roman". Această „semnătură" omniprezentă a statului roman apărea pe steagurile legiunilor, pe documente, monede şi multe altele, **stolă.** Rochie lungă şi plisată, purtată peste tunică. Era veşmântul tradiţional al femeilor din Roma. **stilet.** Instrument de scris făcut din metal, folosit pentru însemnările făcute pe tăbliţele acoperite cu ceară. Capătul opus peniţei, mai teşit, putea fi folosit pentru scrijelirea şi netezirea suprafeţei, adică pentru „ştergerea" greşelilor, **taberna.** Prăvălie sau cârciumă în care se servea bere. Pluralul este *tabernae.*

tăbliţă. Suport acoperit cu ceară ce putea fi refolosit prin încălzirea şi topirea cerii.

thalamegos. Veche navă grecească. Numele înseamnă „purtător de cabine".

tiet. Nodul sacru al zeiţei egiptene Isis

toga praetexta. Veşmânt lung din lână, purtat de cetăţenii Romei pe post de tunică. *Praetexta* avea o singură dungă purpurie, şi era deseori îmbrăcată de magistraţi, preoţi şi de băieţii prea mici pentru *toga virilis.*

tollere liberos. Ridicarea unui nou-născut în aer de către tatăl său, gest ce însemna acceptarea lui în familie.

tricliniu. Sufrageria unei case romane, numită astfel după cele trei canapele pe care mesenii stăteau sprijiniţi şi mâncau. **Ubi tu es Agrippa, ego Claudia.** „Unde eşti tu Agrippa, sunt eu Claudia." **umbraculum.** Umbrelă sau apărătoare purtată, de obicei, de sclavi pentru bogatele lor stăpâne romane **univira.** Femeie care a avut doar un soţ.

vale. La revedere. *Vaiete* este forma folosită atunci când vorbitorul se adresează mai multor persoane, **vestibul.** Holul îngust ce făcea legătura între atriumul unei locuinţe romane şi stradă. Aceste spaţii conţineau deseori mesaje de întâmpinare sau podoabe sub formă de mozaicuri şi picturi murale.

MULŢUMIRI

Ca întotdeauna, îi datorez cele mai profunde mulţumiri soţului meu infinit de răbdător, care mă susţine de fiecare dată, Matthew. După mai bine de un deceniu petrecut împreună, încă mă inspiri să aleg să scriu despre cele mai mari poveşti de iubire din istorie. Mamei mele şi fratelui meu, care m-au sprijinit mereu în cariera de scriitor. Vă sunt profund îndatorată amândurora. Şi tatălui meu, care mi-a insuflat dragostea lui pentru istoria Romei antice. îmi doresc doar să fi fost şi tu aici, ca să citeşti cartea asta. Cred că ţi-ar fi plăcut să faci o pauză de la străvechile tale tomuri grele pentru a lectura ceva mai uşor, şi sunt convinsă că l-ai fi îndrăgit pe Vulturul Roşu, dat fiind interesul tău faţă de Spartacus şi de revolta lui. Un omagiu aprigilor eroi care populează scrierile baro- nesei Emmuska Orczy, ale lui Alexandre Dumas şi ale Barbarei Michaels, precursorii Vulturului Roşu (inspirat de rebelii pe care istoria i-a consemnat înainte şi după el), care te-ar fi bucurat la nesfârşit. îţi mulţumesc pentru că ţi-ai făcut întotdeauna timp să mă educi şi pentru că ai fost un tată minunat.

De asemenea, trebuie să-mi arăt recunoştinţa strălucitului savant clasic, Dr. James (Jim) T. McDonough Jr. şi soţiei lui, Zaida, care au fost acolo pentru a-mi răspunde la numeroasele întrebări despre Roma antică. Jim, însemnările tale atente şi sfaturile istorice au fost absolut nepreţuite pentru mine, iar acest roman este cu mult mai bogat datorită contribuţiei tale însemnate. Orice greşeală îmi aparţine în totalitate.

Celor care vor să citească mai multe despre viaţa lui Selene, le recomand cu căldură excelenta carte a lui Duane W. Roller *Lumea lui Juba al II-lea şi a Cleopatrei Selene.* îţi mulţumesc foarte mult, Duane, pentru că ţi-ai făcut timp să-mi răspunzi la întrebări. îi sunt incredibil de recunoscătoare şi lui Jon Corelis, a cărui traducere a

poemului „Dezamăgire", scris de Ovidiu, mi-a fost de ajutor. Pagina ta de internet e o mină de aur, iar traducerile tale m-au inspirat în timpul multor şedinţe-maraton de scris.

Le mulţumesc din suflet foştilor mei elevi, Amalia Calvillo, Chantelle Doss, Brynn Grawe, George Mejia, Ashley Turner şi Ashley Williamson, care m-au ajutat să-mi sortez mormanele uriaşe de documentări pe subiecte, cum ar fi sosul de peşte fermentat şi creierul de păun. Dacă vă pot convinge să-mi fiţi asistenţi în cercetările pentru următoarea carte, vă promit că am să vă dau însemnări pe subiecte mult mai puţin revoltătoare! Şi lui Shaun Venish, a cărui complicată hartă a Romei lui Augustus m-a ajutat enorm. (O versiune interactivă a hărţii poate fi găsită pe site-ul meu.)

Desigur, nici o pagină de mulţumiri n-ar fi vreodată completă dacă nu i-aş numi pe redactorii care au modelat lutul în ceva demn de citit. Heather Proulx şi Suzanne O'Neill au fost absolut magnifice, şi chiar sunt o autoare norocoasă pentru că şi-au aruncat ochii lor iscoditori pe manuscrisul meu. Nu se întâmplă tot timpul ca o autoare să poată spune că a găsit o bună prietenă în persoana redactorului ei, aşa că, Heather, ştiu cât sunt de norocoasă să lucrez cu tine! Şi abia aştept să explorăm împreună lumea lui Madame Tussaud, în următoarea noastră carte.

Datorez recunoştinţă şi minunatului editor Janet Fletcher, care a lucrat îngrozitor de mult pentru a face ca acest roman să strălucească. Şi, desigur, mulţumiri uriaşe se îndreaptă către uimitoarea echipă de la Crown: Patty Berg, Tina Constable, Dyana Messina, Jennifer O'Connor şi numeroşii oameni care au lucrat în culise. Îi sunt profund recunoscătoare lui Allison McCabe, care a cumpărat iniţial *Cleopatra's Daughter* de la Random House. Şi aş vrea să-i mulţumesc agentei mele, Anna Ghosh, dar şi agentului responsabil cu drepturile de autor în străinătate, Danny Baror, care s-a îngrijit ca romanele mele să poată fi citite în peste douăzeci de limbi. Cu fiecare carte publicată, un autor le este îndatorat mai multor oameni decât ar putea numi vreodată. Aşa că tuturor celor care au ajutat ca romanul meu să ajungă la cititorii din întreaga lume, vă mulţumesc foarte mult.

Cuprins